JUMALATEENISTUSTE KÄSIRAAMAT

KIRIKUKÄSIRAAMAT / AGENDA

I

JUMALATEENISTUSTE KÄSIRAAMAT

Eesti Evangeelne Luterlik Kirik
Tallinn
2009

KIRIKUKÄSIRAAMAT ehk AGENDA
I osa: JUMALATEENISTUSTE KÄSIRAAMAT

Koostanud EELK liturgiakomisjon

Kirikukäsiraamatus sisalduvad korrad on kehtestanud
EELK Piiskoplik nõukogu 19. veebruaril 2008

ISBN 978-9985-879-11-5 (Kirikukäsiraamat)
ISBN 978-9985-879-12-2 (I osa. Jumalateenistuste käsiraamat)
Välja andnud kirjastus Kunst, 2009
© Eesti Evangeelne Luterlik Kirik, 2009
© Vana Testament ja Uus Testament – Eesti Piibliselts, 1997
Apokrüüfid – Eesti Piibliselts, 1999

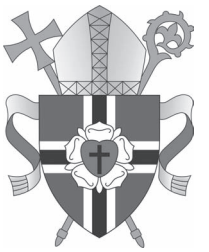

Armas Kirikukäsiraamatu kasutaja!

Eesti luterliku vaba rahvakiriku loomisest alates on püütud koostada ja välja anda uut liturgiaraamatut. Nüüd, mil möödunud on ligi sajand, on meie käes tõepoolest oma, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku poolt koostatud Kirikukäsiraamat.

Siin kajastub side nii meie kiriku varasema liturgilise traditsiooniga kui ka luterliku liturgia arengu ja muutustega kaasaja maailmas. Samas on selle raamatu eesmärk ühtlustada ja elavdada meie kiriku jumalateenistuslikku elu.

Kirikukäsiraamat ilmub neljas osas: Jumalateenistuste käsiraamat, Lugemiste raamat, Talituste käsiraamat, Pühitsemiste ja õnnistamiste käsiraamat.

Kirikukäsiraamat annab vormi, mis tuleb meil endal täita sisuga – usu, palvete ja meie Issanda Jeesuse Kristuse ligiolu tunnistamisega. Õnnistagu Kirikukäsiraamatu kasutamist kõigeväeline Jumal, Isa ja Poeg ja Püha Vaim.

Tallinnas, 1. septembril AD 2008

Andres Põder
peapiiskop

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS *13*
Kiriku jumalateenistuselu juhis *13*
Käsiraamatu ülesehitus ja kasutamine *13*
Jumalateenistused käsiraamatus *14*
Jumalateenistuse proprium *14*
Piiblilugemised *15*
Liturgiline kalender *16*
Pühade ja mälestuspäevade kalender *19*
Koguduse jumalateenistuselu kujundamine *20*
Missa ülesehitus *21*
Palvused *26*
Missamuusika *26*
Käsiraamatus kasutatavad lühendid ja sümbolid *26*

2. KALENDER *27*
Lugemisaastate ja kirikupühade kalender *27*
Kirikuaasta pühapäevad ja pühad *28*
Pühade ja mälestuspäevade kalender *30*

3. JUMALATEENISTUSE VAHELDUVAD OSAD *(Proprium)* *33*
Kirikuaasta pühapäevad ja pühad *33*
Advendiaja 1. pühapäev (kirikuaasta algus) *34*
Advendiaja 2. pühapäev *37*
Advendiaja 3. pühapäev *40*
Advendiaja 4. pühapäev *43*

Jõulupühad *46*
Jõuluõhtu (24. detsember, jõululaupäev) *47*
Jõuluöö *49*
Kristuse sündimise püha (25. detsember, 1. jõulupüha) *53*
Esimärter Stefanose päev (26. detsember, tehvanipäev, 2. jõulupüha) *56*
Apostel ja evangelist Johannese päev (27. detsember, johannesepäev) *59*
Süütalastepäev (28. detsember) *61*

Jõuluaja 1. pühapäev *63*
Vana-aasta (31. detsember) *65*
Jeesuse nimepäev (1. jaanuar, uusaasta) *67*
Jõuluaja 2. pühapäev *70*
Kristuse ilmumise püha (6. jaanuar, kolmekuningapäev). *Epiphanias* *72*
Kristuse ristimise püha (1. pühapäev pärast ilmumispüha) *76*
2. pühapäev pärast ilmumispüha *79*
3. pühapäev pärast ilmumispüha *82*
4. pühapäev pärast ilmumispüha *85*
5. pühapäev pärast ilmumispüha *87*
6. pühapäev pärast ilmumispüha *89*
3. pühapäev enne paastuaega. *Septuagesima* *90*
2. pühapäev enne paastuaega. *Sexagesima* *93*
Pühapäev enne paastuaega. *Esto mihi; Quinquagesima* *96*

Tuhkapäev (paastuaja algus) *99*
Paastuaja 1. pühapäev. *Invocavit* *102*
Paastuaja 2. pühapäev. *Reminiscere* *105*
Paastuaja 3. pühapäev. *Oculi* *108*
Paastuaja 4. pühapäev. *Laetare* *111*
Paastuaja 5. pühapäev. *Judica* *114*

Palmipuudepüha (paastuaja 6. pühapäev) *117*
Suur Nädal *121*
Suure Nädala esmaspäev *122*
Suure Nädala teisipäev *124*
Suure Nädala kolmapäev *126*
Suur Neljapäev *128*
Suur Reede *131*
Jeesuse surmahetk *135*
Suure Reede õhtu *136*
Vaikne Laupäev *137*

Ülestõusmispühad *138*
Ülestõusmisöö *139*
Kristuse ülestõusmise püha (1. ülestõusmispüha) *142*
2. ülestõusmispüha *146*

Ülestõusmisnädala teisipäev *149*
Ülestõusmisnädala kolmapäev *150*
Ülestõusmisnädala neljapäev *151*
Ülestõusmisnädala reede *152*
Ülestõusmisnädala laupäev *153*
Ülestõusmisaja 2. pühapäev. *Quasimodogeniti; Dominica in albis* *154*
Ülestõusmisaja 3. pühapäev. *Misericordia Domini* *157*
Ülestõusmisaja 4. pühapäev. *Jubilate* *160*
Ülestõusmisaja 5. pühapäev. *Cantate* *163*
Ülestõusmisaja 6. pühapäev (palvepühapäev). *Rogate* *166*
Kristuse taevaminemise püha *169*
Ülestõusmisaja 7. pühapäev. *Exaudi* *171*

Nelipühad *173*
Nelipüha eelõhtu (nelipüha laupäev) *174*
Nelipüha *176*
2. nelipüha ja nelipühanädal *179*
Kolmainupüha (1. pühapäev pärast nelipüha) *181*
2. pühapäev pärast nelipüha *185*
3. pühapäev pärast nelipüha *188*
4. pühapäev pärast nelipüha *191*
5. pühapäev pärast nelipüha *194*
Apostlite pühapäev (6. pühapäev pärast nelipüha) *197*
7. pühapäev pärast nelipüha *200*
Issanda muutmise püha (kirgastamispüha, 8. pühapäev pärast nelipüha) *203*
9. pühapäev pärast nelipüha *206*
10. pühapäev pärast nelipüha *209*
11. pühapäev pärast nelipüha *212*
12. pühapäev pärast nelipüha *215*
13. pühapäev pärast nelipüha *218*
14. pühapäev pärast nelipüha *221*
15. pühapäev pärast nelipüha *223*
16. pühapäev pärast nelipüha *226*
17. pühapäev pärast nelipüha *229*
18. pühapäev pärast nelipüha *232*
19. pühapäev pärast nelipüha *235*
20. pühapäev pärast nelipüha *238*

21. pühapäev pärast nelipüha *241*
22. pühapäev pärast nelipüha *244*
23. pühapäev pärast nelipüha *247*
24. pühapäev pärast nelipüha *250*
25. pühapäev pärast nelipüha *253*
26. pühapäev pärast nelipüha *256*
Valvamispühapäev (kirikuaasta eelviimane pühapäev) *258*
Igavikupühapäev (Kuningas Kristuse püha) *261*

Väiksemad kirikupühad ja mälestuspäevad *265*
Apostel Andrease päev (30. november, andresepäev) *266*
Apostel Tooma päev (21. detsember, toomapäev) *266*
Esimärter Stefanose päev (26. detsember, tehvanipäev) *267*
Apostel ja evangelist Johannese päev (27. detsember, johannesepäev) *267*
Süütalastepäev (28. detsember) *267*
Apostel Pauluse pöördumise päev (25. jaanuar) *268*
Issanda templissetoomise püha (2. veebruar, küünlapäev) *269*
Issanda kuulutamise püha (25. märts, paastumaarjapäev) *273*
Evangelist Markuse päev (25. aprill, markusepäev) *276*
Apostlite Filippuse ja Jaakobus Noorema päev (1. mai, viilipipäev) *277*
Apostel Mattiase päev (14. mai) *277*
Maarja külaskäigu päev (31. mai) *278*
Ristija Johannese sündimise püha (24. juuni, jaanipäev) *279*
Apostlite Peetruse ja Pauluse päev (29. juuni, peeterpaulipäev) *282*
Maarja Magdaleena päev (22. juuli, madlipäev) *285*
Apostel Jaakobuse päev (25. juuli, jaagupipäev) *286*
Neitsi Maarja uinumise püha (15. august, rukkimaarjapäev) *287*
Apostel Bartolomeuse päev (24. august, pärtlipäev) *289*
Apostel ja evangelist Matteuse päev (21. september, madisepäev) *290*
Peaingel Miikaeli ja kõikide inglite püha (29. september, mihklipäev) *291*
Evangelist Luuka päev (18. oktoober, luukapäev) *293*
Apostlite Siimona ja Juuda päev (28. oktoober, simunapäev) *294*
Usupuhastuspüha (31. oktoober) *295*
Kõikide pühakute päev (1. november, pühakutepäev) *298*
Kõikide surnute mälestuspäev (2. november, hingedepäev) *300*
Kiriku nime- ja aastapäev *303*

Erilised päevad ja juhtumid *307*
Patukahetsus ja palve (palvepäev) *308*
Tänu igapäevase leiva eest (lõikustänupüha) *310*
Kiriku ühtsus (oikumeeniline koostöö) *314*
Märtrid *316*
Kristuse teenijad (pühakud, usukuulutajad ja õpetajad, kiriku-uuendajad) *319*
Evangeeliumi levitamine (misjon, diakoonia ja diasporaatöö) *322*
Kiriklik koosolek (kirikukogu ja sinod) *325*
Isamaa ja rahvas (iseseisvuspäev ja teised rahvuslikud pühad) *326*
Perekond ja lapsed (emadepäev ja isadepäev) *329*
Õnnistatud töö (töö ja puhkus) *331*
Rahu (palve rahu eest ja elu kaitsmine) *332*
Katastroof (suurõnnetus ja epideemia) *334*
Jumala loomistöö (vastutus looduse eest) *335*

4. JUMALATEENISTUSED *339*
Missa/jumalateenistus armulauaga *340*
Missa ordinaarium *340*
Missakord nootidega, variant 1 *367*
Missakord nootidega, variant 2 *384*
Missakord nootidega, variant 3 *399*

Sõnajumalateenistus *417*
Argipäevamissa *423*
Peremissa *431*
Lastejumalateenistus *447*

Palvused *453*
Lühike palvus *455*
Hommikupalvus (laudes) *457*
Keskpäevapalvus *466*
Õhtupalvus (vesper) *470*
Päevalõpupalvus (kompletoorium) *479*
Valgusepalvus (*lucernarium*) *488*

Kirikuaasta pühade jumalateenistused *491*
Advendiaja õhtujumalateenistus *492*

Jõuluõhtu jumalateenistus *495*
Jõuluvigiilia *499*
Tuhkapäeva missa *502*
Palmipuudepüha protsessioon *506*
Suure Nädala õhtujumalateenistus *508*
Suure Neljapäeva missa *510*
Suure Reede jumalateenistus *512*
Ülestõusmispüha vigiilia *521*
Ülestõusmispüha õhtujumalateenistus *533*
Nelipüha õhtujumalateenistus *536*
Surnuaiapüha jumalateenistus *539*

5. LISA
Käärkambripalved *553*
Jumalateenistuse palved ja tekstid *552*
Kutse patutunnistusele *552*
Patutunnistus *557*
Armukuulutus *559*
Kyrie-litaania *560*
Kolmainsuslaul *565*
Halleluujasalm *565*
Kirikupalve *566*
Litaania *579*
Korjanduse õnnistamine *585*
Ettevalmistus *585*
Prefatsioonipalve *586*
Rahutervitus *650*
Kutse armulauale *652*
Armulaua jagamine *653*
Palve pärast armulauda *653*
Tunnipalvuse palved *656*
Palvete laulmisvormelid *661*
Peremissa ja lastejumalateenistuse laulud *664*
Pühade jumalateenistuste laulud *669*

Jumalateenistuste käsiraamatu register *689*

1. SISSEJUHATUS

Kiriku jumalateenistuselu juhis

Kirikukäsiraamat ehk agenda kui kiriku jumalateenistuselu juhis ja õpperaamat täidab kiriku rikkaliku liturgilise traditsiooni talletamise, arendamise ja edasiviimise ülesannet.

Käsiraamatu juhised ei ole jäigad ega ahistavad eeskirjad, vaid on mõeldud selleks, et jumalateenistusel sünniks kõik sündsalt ja korra järgi (*1Kr 14:40*). Käsiraamat annab vaimulikele ja nende abilistele raamid, vajaliku ainese ja eeskuju, kuidas hästi ja õigesti jumalateenistusi pidada. Samas on seatud raamide sees palju variante. Sellega antakse kogudustele valikuvabadus ja liikumisruum, et jumalateenistuselu võiks olla rikkalik, mitmekesine ning arvestaks kohalikke traditsioone ja võimalusi.

Käsiraamatu ülesehitus ja kasutamine

Jumalateenistuste käsiraamatu põhiosa moodustavad kolm peatükki: jumalateenistuste vahelduvad osad ehk proprium, jumalateenistuste kord ehk ordinaarium ja lisa. Esitatud on põhiliste jumalateenistuste korrad: jumalateenistus armulauaga ehk missa, muud teenistused ja palvused.

Piiblilugemised ehk perikoobid on välja trükitud kirikukäsiraamatu teises osas – *Lugemiste raamatus,* kiriklikud talitused kolmandas ja neljandas osas. Täpsemad juhised ja selgitused erinevate jumalateenistuste jaoks on esitatud *Jumalateenistuste ja talituste juhendis*.

Kõik loetavad ja lauldavad tekstid on trükitud mustas trükikirjas – liturgi (lühendatult L) ning eeslugeja ja eespalvetaja (lühendatult E) osad tavalises, koguduse (lühendatult K) osad paksemas mustas kirjas. Rubriigid (teenistuse üksikosade pealkirjad ja täpsustavad märkused, viited jms) on punases kirjas.

Jumalateenistuse osade erinevad variandid on tähistatud numbrite või tähtedega. Tekstide puhul on variandid üksteisest eraldatud sõnaga *või*. Fakultatiivsed liturgiaosad või tekstid, mis võivad ära jääda, on trükitud taandega. Teksti sees on fakultatiivsed laused või sõnad eraldatud kandilistesse sulgudesse. Jumalateenistuse osad, mille ajal kogudus seisab, on märgitud tärniga (*).

Psalmid on trükitud nii, et koor või kogudus saaks neid kahes rühmas laulda. Selleks on salmid trükitud vaheldumisi taandeta ja taandega.

Liturgia lauldavate osade noodid on esitatud jumalateenistuste peatükis ja lisas. Sõnajumalateenistuse, argipäevamissa ja lastejumalateenistuse korras, aga ka kirikuaasta pühade jumalateenistuste korras ei ole noote trükitud, sest neil kasutatakse põhiosas sama muusikat, mida missal ja peremissal.

Liturg ja kogudus võivad lauldavaid osi ka lugeda.

Jumalateenistused käsiraamatus

Käsiraamatu jumalateenistuste peatükis on esitatud viis jumalateenistuse põhikorda ehk ordinaariumi ja palvused, lisaks kirikuaasta pühade jumalateenistused.

Missa

Jumalateenistus armulauaga ehk missa on pühapäeva ja püha korralise jumalateenistuse põhivorm. Koguduse korraline jumalateenistus võib toimuda ka peremissana. Erandina võib pühapäeva põhijumalateenistust pidada sõnajumalateenistusena.

Missa ülesehitus on aluseks ka paljude teiste jumalateenistuste korrale ja missa kohta kehtivad üldpõhimõtted laienevad enamjaolt ka teistele teenistustele (vt *Jumalateenistuste ja talituste juhendit*).

Sõnajumalateenistus

Sõnajumalateenistus on süntees missast ja palvustest. Põhirõhk on Jumala sõna lugemisel ja kuulutamisel ning koguduse ühisel palvel. Sõnajumalateenistuse korra võib võtta aluseks teiste nädalasiseste jumalateenistuste (nt hommiku- ja õhtuteenistuse) jaoks. Samuti on võimalik seda kasutada kindla olukorra, inimrühma või temaatikaga jumalateenistuste puhul (nt laagri-, noorte-, vabaõhu, väli-, kooli- ja haiglateenistus).

Argipäevamissa

Argipäevamissa on armulauaga jumalateenistuse lühendatud kord, mis on mõeldud kasutamiseks nädalasisestel jumalateenistustel (nt hommiku- ja õhtumissal) või erilisteks juhtudeks, välja arvatud kirikupühadel. Jumalateenistuskorra lihtsus võimaldab seda kasutada temaatilise või teatud rühma teenistuse puhul (nt noorte-, vabaõhu- või külateenistus). Argipäevamissal võib asendada koguduse ühislaulud instrumentaalmuusikaga ja kogu liturgiat pidada lugedes.

Argipäeval võib kasutada ka missakorda (ära võivad jääda *Gloria*, esimene piiblilugemine ja vastus, usutunnistus).

Peremissa

Peremissa on armulauaga jumalateenistus, mille ülesehituses ja läbiviimises pööratakse tähelepanu eelkõige lastega peredele. Peremissat võib pidada pühapäevase või kirikupüha põhijumalateenistusena (va suurpühade jumalateenistused), samuti nädala sees või muudes olukordades (nt laagris, reisil või laste- ja pereüritustel). Jumalateenistuse sees on võimalik toimetada ristimist või muud kiriklikku talitust.

Lastejumalateenistus

Lastejumalateenistus on ilma armulauata lihtne ja lastepärane sõnajumalateenistus. Lasteteenistusel kasutatakse peremissa muusikat.

Jumalateenistuse proprium

Käsiraamatu proprium sisaldab liturgiaosi ja tekste, mis vahelduvad kirikuaasta järgi või kannavad jumalateenistuse kaasusest tulenevat kindlat teemat. Propriumi tekstid seovad jumalateenistuse kirikuaasta rütmiga ja koguduse eluolukordadega.

Pühapäeva ja püha proprium sisaldab tekste ja juhiseid nii vaimuliku kui kogudu-

se jaoks: piiblilugemisi, päeva palvet ja palvet pärast armulauda ning psalmi, halleluujasalmi ja soovitusi koguduselauludeks. Lisaks on antud teema ja päeva lühike sisuülevaade, liturgiline värv ning muud vajalikud liturgiat puudutavad märkused. Kirikuaasta prefatsioonipalved, mis olemuselt kuuluvad propriumisse, on paigutatud missa ordinaariumisse (lk 340) ja käsiraamatu lisasse (lk 586).

Nädala esimene päev, pühapäev, annab teema kogu nädalale. Argipäevadel võib kasutada igapäevaste piiblilugemiste kava või pühapäeva propriumit, sh päeva palvet ja muud liturgilist ainest. Kui kindla kuupäevaga kirikupüha langeb pühapäevale või nihutatakse pühapäevale, kasutatakse selle päeva propriumit üksnes pühapäeval.

Propriumi peatükk jaguneb kolme ossa. Esimeses osas on kirikuaasta pühapäevad ja pühad, teises väiksemad kindlakuupäevalised pühad, sh apostlite ja evangelistide mälestuspäevad, ning kolmandas osas on jumalateenistusaines muudeks erilisteks päevadeks ja juhtumiteks, mis lähtuvad kiriku ja ühiskonna elust.

Piiblilugemised

Pühapäevade ja pühade jumalateenistuste pühakirjalugemise kava jaguneb kolme aasta peale, mis algavad advendiaja 1. pühapäevaga ja lõpevad igavikupühapäevaga. Lugemisaastaid tähistatakse numbritega 1, 2 ja 3. Seega korduvad samad perikoobid igal kolmandal aastal.

Pühapäeva ja kirikupüha korralisel jumalateenistusel kasutatakse jooksva lugemisaasta perikoope (vt lugemisaastate tabelit lk 27). Peremissa puhul võib pastoraalsetel kaalutlustel kasutada ka teiste lugemisaastate tekste.

Käsiraamatu perikoobisüsteemi aluseks on Soome Evangeelse Luterliku Kiriku Evangeeliumiraamat (*Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkokäsikirja II. Evankeliumikirja. 1999)*. Väiksemate pühade ja muude teemade piiblilugemiste valiku on koostanud EELK liturgiakomisjon.

Kirikuaasta piiblilugemiste 1. lugemisaasta evangeeliumid järgivad vanakirikliku evangeeliumirea traditsiooni, mis on olnud sajandeid kasutusel ka meie kirikus. Selle evangeeliumiperikoobi temaatika alusel on valitud ka 2. ja 3. lugemisaasta evangeeliumid. Lugemised Vanast Testamendist ja Uue Testamendi kirjadest on valitud kooskõlas evangeeliumiteksti temaatikaga. Kõik kolm perikoopi toetavad üksteist sisu poolest ja moodustavad üheskoos pühapäeva ja püha temaatilise terviku. Samas on kolm perikoopide aastakäiku iseseisvad tervikud, võrdse tähtsuse ja kaaluga, eelistamata 1. aastakäiku. Kõigi perikoopide puhul on arvestatud nende sobivust jutlusetekstiks.

Suurtel kirikupühadel, kui püha sisu kannab üks kindel evangeeliumitekst (nt kolmekuningapäev), kasutatakse samu perikoope läbi kolme lugemisaasta. Sel puhul on lisatud täiendavaid jutlusetekste. Mitut lugemisaastat pole antud ka pühapäevadele, mida saab pidada harvadel aastatel.

Iga pühapäeva ja püha jaoks on antud ka neljas pühakirjatekst – psalm. See on esitatud introituspsalmina koos päevakohase antifoniga. Psalm on sama kõigi lugemisaastate jaoks. Soovi korral võib seda psalmi kasutada introituse asemel vastusena esimesele piiblilugemisele (Vana Testamendi lugemisele).

Liturgiline kalender

Kirik pühitseb pühapäeva kui iganädalast Kristuse ülestõusmise päeva. See on Issanda päev (ld *dies dominica*), mil kogudus tuleb kokku ühisele jumalateenistusele meenutama Kristuse ülestõusmisega saavutatud võitu patu ja surma üle. Evangeeliumi kuulutamises ning Kristuse ihu ja vere sakramendis on ülestõusnud Issand oma tõotust mööda ise oma rahva keskel, teenides ja toites teda oma andidega.

Pühapäevad koos kirikupühadega annavad koguduse jumalateenistuselule iseloomuliku hingamisrütmi ja rikkaliku sisu. Kiriku liturgiline kalender kasvab välja kahest allikast: Kristuse lunastustööst ja Kiriku ajaloost.

Lunastuslugu kajastub kirikuaasta pühapäevades ja pühades (ld *proprium de tempore*). Küsimus on enamas kui lihtsalt kunagiste sündmuste meenutamises. Kirikuaasta tähendab kogudusele Kristuse lunastustöö anamneesi – selle rütmis saab kogu Kristuse tegevus reaalselt kohalolevaks. Kirik elab tänagi koos ülestõusnud ja taevasse läinud Issandaga.

Kirikuaastas on kolm suuremat tsüklit ehk pühaderingi: jõulutsükkel ja ülestõusmispüha tsükkel ning nelipühajärgne aeg ehk kirikupoolaasta.

Kiriku ajalugu kajastub pühade inimeste mälestuspäevades ehk pühakuteaastas (ld *proprium de sanctis*), millega maa peal rändav Kirik peab meeles neid, kes oma elu ja tunnistusega on meile eeskujuks ja teenäitajaks: Maarjat, apostleid, märtreid, usutunnistajaid, õpetajaid, kiriku-uuendajaid ja kõiki teisi pühi inimesi.

Korraline pühapäeva ja suurpüha jumalateenistus peetakse üldjuhul ennelõunasel ajal. Pühade eelõhtu jumalateenistus peetakse õhtupoolikul. Argipäevadele langevate pühade puhul (nt vana-aasta, tuhkapäev, suurpühale järgnev nädal) võib kogudus ise otsustada jumalateenistuse pidamise aja. Pühapäevade ja erinevate pühade tähistamist reguleerib täpsemalt kirikuseadus ja *Jumalateenistuste ja talituste juhend*.

Advendiaeg

Jõulutsükkel ja ühtlasi kogu kirikuaasta algab advendiajaga (ld *adventus Domini* – 'Issanda tulemine'), mis koosneb neljast pühapäevast. Advendinädalate jooksul valmistub Kirik pühitsema Kristuse sündimise püha, mis tähistab Jumala Poja inimesekssaamist ja esimest tulekut inimeste keskele. Selle läbi elavneb ka Kristuse teise, aegade lõpul toimuva tuleku rõõmus ootus. Aega esimesest advendinädala esmaspäevast kuni jõululaupäevani on nimetatud ka advendipaastuks ehk väikeseks paastuks, et seda eristada ülestõusmispühadele eelnevast suurest paastust.

Advendiaeg käsitleb Kristuse tulemist neljas tähenduses:

* Jumala saamine inimeseks Jeesus-lapses – Kristuse esimene tulemine;
* Kristuse tulemine oma rahva keskele tõotuste täitjana;
* Kristuse tulemine koguduse keskele ja inimeste südamesse sõnas ja sakramentides;
* Kristuse tulemine kogu ilmaruumi Issandana aegade lõpul – Kristuse teine tulemine.

Advendiaja esimene pühapäev tuletab piiblilugemiste kaudu meelde Kristuse esimest tulekut oma rahva keskele, teine advendipühapäev teist tulekut viimsel päeval. Kolmandal pühapäeval seisab kuulutuse keskpunktis Ristija Johannes, kes on Issanda tuleku teevalmistaja. Viimane pühapäev kõneleb Maarjast, kelle läbi Jeesus tuli ilmale.

Esimene piiblilugemine on advendipühapäevadel reeglipäraselt prohvetite raamatutest. Jõule ootav kogudus tuletab sellega meelde Jumala rahvale antud tõotusi ja valmistub kuulma rõõmusõnumit nende täitumisest.

Jõulupühad, jõuluaeg ja jõuludega liituvad teised pühad

Jõululaupäevast ilmumispühani on jõuluaeg, mil pühitsetakse meie Issanda, Jumala ja päästja Jeesuse Kristuse inimesekssaamist.

Teist jõulupüha on pühitsetud kui esimärter Stefanose mälestuspäeva, kolmandat kui evangelist Johannese päeva ja neljandat süütalastepäevana. Jõuluaja pühaderingis mõtleme ka Pühale Perekonnale (jõuluaja 1. pühapäev) ja Jeesuse pühale nimele (kaheksas päev jõuludest, uusaasta).

Tänapäeval tähistatakse kogudustes neljast jõulupühast üldiselt vaid esimest ja teist. Propriumisse on siiski lisatud ka evangelist Johannese päeva ja süütalastepäeva aines. Ühtlasi on antud võimalus, et kui 27. või 28. detsember langeb pühapäevale, tähistatakse seda kui johannese- või süütalastepäeva. Nõnda ei jää nende päevade teemad koguduse elus täiesti kõrvale. Kolmanda ja neljanda jõulupüha ainest võib kasutada ka jõuluaja õhtuteenistustel.

Jõulude sisuga liituvad pühad on küünlapäev, paastumaarjapäev ja Maarja külaskäigu päev ning jaanipäev.

Ilmumispüha ja ilmumisaeg

Kristuse ilmumise pühaga (ld *dies epiphaniae Domini* – 'Issanda ilmumine') on tähistatud nii Kristuse sündimist kui ka Jeesuse ristimist ja esimest imetegu Kaana pulmapeol. Läänekristlus tähistab ilmumispühal jõulude temaatikat jätkates Hommikumaa tarkade külaskäiku Petlemma. Ilmumispüha teised teemad on nihutatud ilmumisaja järgnevatele pühapäevadele.

Aastail, mil 1. ja 6. jaanuari vahele jääb pühapäev, võib Kristuse ilmumise püha vajadusel nihutada sellele pühapäevale.

Ilmumisaja pikkus (2–6 pühapäeva) sõltub ülestõusmispühade tähistamise ajast. Selles tuleb esile ülestõusmispühade valitsev koht jõulude ees. Ülestõusmispüha on kirikuaasta keskmeks.

Ülestõusmispühade nihkumise järgi lüheneb või pikeneb ilmumisaeg ja vastavalt ka nelipühajärgne aeg. Seepärast on 6. pühapäeval pärast ilmumispüha ja 26. pühapäeval pärast nelipüha sama proprium. Seda kasutatakse vastavalt emmal-kummal korral, mõnel aastal jääb aga hoopis kasutamata.

Paastuaeg ja pühapäevad enne paastuaega

Ülestõusmispühale eelneb 40 argipäeva kestev paastuaeg, mis algab tuhkapäevaga. Tuhkapäev on alati kolmapäev, mis langeb seitsmendasse nädalasse enne ülestõusmispüha, ajavahemikku 4. veebruarist kuni 10. märtsini.

Paastuaja pühapäevi ei loeta paastupäevade hulka. Piibellikuks aluseks paastuaja pikkuse määramisel on olnud Jeesuse paastumine kõrbes, samuti Moosese 40-päevane viibimine Siinai mäel, prohvet Eelija paast ja Niinive linnale antud meeleparandusaeg. Kuna see on kirikuaasta pikim paastuaeg, on seda nimetatud ka suureks paastuks.

Paastuajale eelneb üle kahe nädala kestev ajavahemik, mis moodustab üleminekuaja ilmumisajast paastuaega. Pühapäevade vanad ladinakeelsed nimed annavad tunnistust, et see nn eelpaast liitub kirikuaasta ülestõusmispüha tsükliga.

Kui ülestõusmispüha kujunes algkirikus ristimispühaks, sai suurest paastuajast ristimiseks valmistumise viimane etapp.

Paastuajal on mitu eesmärki:

* inimene kahetseb oma pattu ja kiindumust sellesse maailma ning igatseb tagasi pöörduda Jumala tahte täitmisele;
* inimene tunnetab Jumala pühadust ja armastust, mis saab eriliselt nähtavaks Kristuse kannatuses ja ristisurmas;
* inimene püüab kasvada üha vastutustundlikumaks ja õpib jagama enda omast teiste abivajajate heaks.

Paastuaja algusosa teemadeks on patukahetsus, meeleparandus ja võitlus pimedusejõudude vastu. Tagasihoidlikkus söömisharjumustes ja muudes eluviisides võib olla abiks paastuga liituvas vaimulikus võitlemises. Paastuaja tõsidus ja elumõnude piiramine väljendub ka liturgias. *Gloria* ja Halleluuja jäävad jumalateenistustel ära kogu paastuaja vältel.

Paastuaja kaks viimast nädalat keskenduvad Kristuse kannatustele. Palmipuudepühal asub kogudus jälgima viimaseid sündmusi Õnnistegija elus.

Suur kolmepäevane püha Suurest Neljapäevast kuni Kristuse ülestõusmise pühani

Suure Nädala haripunktiks on kolm kõige tähtsamat kirikuaasta päeva (ld *Triduum sacrum, Triduum paschale*), mil meenutatakse Kristuse kannatamist, ristisurma ja ülestõusmist. Need algavad Suure Neljapäeva õhtuse jumalateenistusega ja kulmineeruvad Kristuse ülestõusmise pühaga. Täpsemalt vt propriumist ja kirikuaasta pühadeaja jumalateenistuste juurest.

Ülestõusmispüha peetakse esimesel täiskuujärgsel pühapäeval pärast kevadist pööripäeva ja see võib langeda ajavahemikku 22. märtsist kuni 25. aprillini (vt kirikupühade kalendri tabelit lk 27).

Ülestõusmisaeg ja nelipühad

Kristuse ülestõusmise püha on kirikuaasta tähtsaim ja keskseim püha. Ülestõusmispühaga algav rõõmuaeg kestab 50 päeva, kuni nelipühani. Rõhutamaks selle rõõmuaja erilisust ja terviklikkust, nimetatakse neid pühapäevi ülestõusmisaja pühapäevadeks. Koos Kristuse ülestõusmise pühaga mahub sellesse rõõmuaega 7 pühapäeva.

Ülestõusmisaja jumalateenistuste liturgiat iseloomustab eriline pidulikkus ja rõõm, mis on kontrastiks paastuaja liturgia tõsidusele ja lihtsusele. Kui ülestõusmisaja pühapäevale langeb mõni väiksem püha, eelistatakse pühapäeva propriumit väiksema püha propriumile. Erandiks on kiriku nime- ja aastapäev, mille proprium võib asendada pühapäeva. Ülestõusmisaja pühapäevad kannavad vanu ladinakeelseid nimesid, mis tulenevad introituse antifoni esimestest sõnadest. 6. ülestõusmisaja pühapäev (ld *rogate* – ‘palvetage’) eristub sellest reast palvepühapäevana.

Taevaminemispüha on 40. päev ülestõusmispühast. Üheksa päeva, mis jäävad taevaminemispüha ja nelipüha vahele, on Püha Vaimu väljavalamise pühaks valmistumise ja palve päevad. Ülestõusmisaeg lõpeb nelipühadega.

Nelipühajärgne aeg ehk kirikupoolaasta

Kirikuaasta teise poole pühapäevi loetakse vana kristliku traditsiooni kohaselt nelipühade järgi. See rõhutab, et ülestõusnud Kristust kuulutav Kirik sündis nelipühadel ja aeg esimesest nelipühast kuni viimse kohtuni on Püha Vaimu aeg.

1. pühapäeva pärast nelipüha tähistatakse lääne kristlikus traditsioonis kui kolmainupüha. Järgnevad pühapäevad käsitlevad Jeesuse õpetust, kristlase elu Püha Vaimu juhtimisel ja Kiriku tunnistust oma usust.

Teema järgi rühmituvad kirikupoolaasta pühad järgmiselt:

* 2.–6. pühapäev pärast nelipüha – kutse Jumala riiki;
* 7.–12. pühapäev pärast nelipüha – Jumala riigi õigus;
* 13.–19. pühapäev pärast nelipüha – uus elu Jumala riigi õiguses;
* 20. pühapäev pärast nelipüha kuni igavikupühapäev – Jumala riigi ja kristliku lootuse täitumine.

Piiblilugemised 6. pühapäeval pärast nelipüha käsitlevad apostlite kutsumist ja ülesannet. Seepärast on pühapäev nimetatud apostlite pühapäevaks, mis omal viisil võtab kokku aasta kõigi apostlite päevade temaatika.

Vana luterliku traditsiooni kohaselt on 8. pühapäeva pärast nelipüha peetud kui Issanda muutmise püha ehk kirgastamispüha (algselt 6. august). 20. sajandi keskel toimunud kirikuaasta ülesehituse uuendamise käigus paigutasid mitmed luterlikud kirikud selle püha ilmumisaja lõppu.

Sõltuvalt nelipühajärgse aja pikkusest võivad kirikuaasta lõpus teatud pühapäevad (26. pühapäev pärast nelipüha või ka mõni eelnev pühapäev) ära jääda. Kindlasti peetakse valvamispühapäeva ja igavikupühapäeva.

Väiksemad kirikupühad ja mälestuspäevad ning erilised päevad ja juhtumid

Väiksemate kirikupühade peatükis on nii lunastusloolised Kristuse pühad (nt küünlapäev, paastumaarjapäev) kui ka Maarja, apostlite ja teiste piiblitegelaste mälestuspäevad. Väiksemate kindla kuupäevaga pühade hulka kuuluvad ka usupuhastuspüha, pühakutepäev ja hingedepäev.

Igale kogudusele on erilise tähtsusega nime- või aastapäev, mida peetakse kiriku nimepäeval või kiriku pühitsemise aastapäeval.

Küünlapäeva, paastumaarjapäeva, jaanipäeva, mihklipäeva, usupuhastuspüha ja hingedepäeva (sisukorras tähistatud märgiga >) peetakse sama korra alusel nagu argipäevale langevaid kirikuaasta pühi. Kui neid ei ole võimalik pidada õigel päeval, võib nad nihutada pühapäevale.

Juhul kui paastumaarjapäev langeb Suurde Nädalasse, peetakse seda palmipuudepüha laupäeval või erandjuhul pühapäeval enne palmipuudepüha.

Teisi väiksemaid pühi ning muid nime- ja mälestuspäevi tähistatakse vastavalt kohalikule tavale. Kui mõni niisugune püha või tähtpäev langeb pühapäevale, võetakse korralise jumalateenistuse aluseks pühapäeva proprium. Erandiks on kiriku nimepäev.

Lõikustänupüha tähistatakse oktoobrikuu teisel pühapäeval. Palvepäeva pidamise kohta annab peapiiskop igal aastal eraldi korralduse.

Pühade ja mälestuspäevade kalender

Kiriku liturgilises kalendris on pühapäevade ja lunastuslooliste kirikupühade kõrval olulisel kohal ka piiblitegelaste ning kiriku ajaloo oluliste isikute ja sündmuste mälestuspäevad. Nende seas on erilisel kohal apostlite ja evangelistide ning Maarja päevad. Lisaks meenutatakse ristiusu märtreid, piiskoppe, kirikuisasid ja teisi kiriku õpetajaid,

usutunnistajaid, misjonäre, reformaatoreid jt. Nende mälestamine on „kosutav ja sobiv usule; võime näha, kuidas arm pühakutele osaks sai ja kuidas usk neid elus aitas" (Augsburgi usutunnistus, XXI). Märtrite, aga ka teiste isikute mälestuspäevadeks on nende surmapäevad.

Kiriku liturgilise kalendri mälestuspäevad on aluseks tänapäeva nimepäevakalendritele. Eesti rahvakalender koosneb samuti enamjaolt Maarja, apostlite, evangelistide ja pühakute päevadest.

Koguduses tähistatakse mälestuspäevi vastavalt kohalikule tavale (nt peetakse kiriku nimepäeva).

Käsiraamatu pühade ja mälestuspäevade kalendris on Maarja, apostlite ja evangelistide päevadele lisaks toodud teiste tähtsamate ristiusu märtrite ja pühakute mälestuspäevad. Nende nimede hulgas on ka mõni pühak, kes on tuntud sedavõrd, et tema nimele on Eestis pühitsetud kirik. Misjonäride reas on esindatud ka meie naabermaadesse ristiusu toojad.

Koguduse jumalateenistuselu kujundamine

Koguduse ja seeläbi kogu kristliku Kiriku keskmeks ja südameks on jumalateenistus, eeskätt armulauaga jumalateenistus ehk missa. Regulaarselt armulauda pühitsedes järgib kogudus oma Issanda käsku ja tõotust, mille Ta andis pühal õhtusöömaajal.

Jumalateenistusele kui liturgiale (kr *leitourgia* – 'ühine, avalik töö või teenimine') on iseloomulik dialoog – Jumala ja koguduse vastastikune kohtumine. Sõna *jumalateenistus* (*Gottesdienst, jumalanpalvelus, gudstjänst*) on ka ise kõnekalt kahetähenduslik. Jumalateenistus tähendab nii Jumala poolt inimese teenimist kui ka inimesepoolset Jumala teenimist. Inimesed teenivad Jumalat oma tänu ja armastusega, Jumal inimesi neile andestades, nendega kõneldes, end armulauas kogudusele andes.

Jumalateenistuselu kujundavad faktorid

Koguduse jumalateenistuselu vorme ja jumalateenistuste kuju suunavad põhiliselt kolm faktorit: 1) liturgia osaduslik iseloom (liturgia olemus); 2) jumalateenistuse ülesehituse sisu ja sisemine loogika (sh ka kirikuaasta) ja 3) konkreetse koguduse nägu. Viimase all mõeldakse koguduse traditsioone ja võimalusi, osalejate armuande, kirikuruumi, kultuurikeskkonda, aktuaalseid maailma või kohalikke sündmusi jms.

Kõike seda arvestades saab kogudus kujundada oma jumalateenistust. On loomulik, et liturgia võib ka samas koguduses teatud elementide osas muutuda vastavalt kirikuaasta perioodile või kirikupühale, osavõtjate hulgale või kasutatavatele ruumidele.

Jumalateenistuse olemusse kuulub see, et kaasatud on võimalikult palju koguduse kaastöölisi ja teisi liikmeid ning jumalateenistus valmistatakse ette ja peetakse üheskoos. Soovitav on jumalateenistusi pikemaajaliselt ette planeerida. See võimaldab kaasata ettevalmistusprotsessi rohkem inimesi, üleskerkivaid küsimusi paremini läbi arutada ja vajadusel uusi asju juurde õppida. Kavandatavate muudatuste puhul on oluline tehtavaid samme kogudusele selgitada ja põhjendada.

Liturgia osaduslikku iseloomu teenib ka see, et jumalateenistuse kord on kõikidele kirikulistele alati kättesaadav. Jumalateenistuse teemat, läbiviijaid ja muid üksikasju saab kogudusele tutvustada enne teenistuse algust. Kirikulistele tuleb anda enne teenistust

võimalus ka hingehoidlikuks vestluseks ja erapihiks. Kirikulisele peab olema tajutav, et ta on jumalateenistusele oodatud ja et temalgi on liturgias täita oma ülesanne. Jumalateenistuse kord arvestab terve koguduse aktiivse ja ühtse osavõtuga palvetest, ülistus- ja tänulauludest ning teistest ühislauludest, patutunnistusest, usutunnistusest ja liturgia kõikidest aamenitest. Kogudus kuulab ühiselt Jumala sõna ja vastab sellele ning pühitseb ühiselt armulauda ja saab osa Kristuse andidest.

Ülesannete jagamine

Jumalateenistuse liturgiat juhib piiskop või preester. Selles vaimuliku ametist tulenevas ülesandes esindab liturg Kristust, koguduse Karjast – Teda, kes ütles: „Mina olen teie seas nõnda nagu see, kes teenib" (*Lk 22:27*).

Diakon täidab liturgi ülesandeid vastavalt oma volitustele. Sõnateenistuse liturgiat, samuti palvust võib juhtida ka koguduse kaastööline või mõni koguduseliige ehk ilmik.

Missas on kindlad liturgiaosad, mis kuuluvad ainult juhtliturgile (tselebrandile) ja osad, mida võib delegeerida teistele kaasa teenivatele vaimulikele. Liturgia iseloom eeldab, et liturgilisi ülesandeid jagatakse ka koguduseliikmetele, olgu siis koguduse kaastöölistele või tavalistele kirikulistele.

Juhtliturgi ülesannete hulka jumalateenistusel kuuluvad esmajoones: missa avamine tervitusega ja lõpetamine õnnistamisega, päeva palve, armulaualiturgia prefatsioonist kuni rahutervituseni, armulaualeiva jagamine, üldjuhul ka jutlus (ja evangeeliumi lugemine). Diakoni traditsioonilised ülesanded liturgias on evangeeliumi lugemine, kirikupalve juhtimine, armulaual altari juures kaasa teenimine ja karika jagamine.

Teised koguduse töötegijad ja liikmed (ilmikud) saavad liturgias aktiivselt kaasa teenida piiblitekstide lugemisel, kirikupalve pidamisel, korjanduse kogumisel, kirikusse tulijate vastuvõtmisel, kiriku eelneval kaunistamisel, samuti koori- ja eeslauljana. Armulaual võib koguduse õpetaja volitusel aidata karikat jagada ilmikabiline, kes on saanud sellekohase ettevalmistuse.

Selle kohta, kuidas jagada omavahel ülesandeid juhul, kui teenib mitu vaimulikku, nõndasamuti ka liturgi liikumise ja tegevuse kohta on antud täpsemad juhised *Jumalateenistuste ja talituste juhendis.*

Liturgias kaasa teenivad vaimulikud ja abilised (nt kirikumuusik, pühakirja ja kirikupalve lugejad, kirikuvanemad/kirikuteenijad jt, võimalusel ka laulukoor) võivad enne jumalateenistuse algust koguneda palveks käärkambris või mujal sobivas ruumis. Vaimulik loeb üksi või koos abilistega palve, võib pidada ka lühikese palvuse (vt *Lisa, Käärkambripalved*).

Missa ülesehitus

Missa kui kirikuelu süda koosneb kahest poolest – sõnakuulutusest ja armulauast. Missa ülesehituses on neli põhiosa: *Sissejuhatus – Sõna – Armulaud – Läkitamine*.

Missa *sissejuhatus* ehk algusliturgia ühendab koguduse ja valmistab ta ette Jumala sõna ja armulaua jaoks. See peab toimima sissejuhatusena ja sellepärast ei saa see olla liiga pikk ega sisaldada ülearuseid kordusi.

Sõnaliturgia iseloom on oluliselt teistsugune kui sissejuhatusel. Siin kujuneb dialoog: Jumal räägib meiega sõna läbi (piiblilugemised, jutlus) ning kogudus võtab selle vastu ja vastab kuuldud sõnale (mõtiskelu, koguduselaulud, usutunnistus, kirikupalve).

Armulaualiturgia on elav osadus koguduse Issandaga pühas altarisakramendis. Jeesus seadis armulaua leiva ja veiniga – võttis, pidas tänupalve, murdis ja jagas. Kirik pühitseb armulauda Jeesuse eeskuju järgi, nõndasamuti tuues armulaua annid altarile, palvetades armulaua suurt tänupalvet, murdes leiba ja jagades Kristuse ihu ja verd.

Missa lõpetab lühike *läkitamise* osa ehk lõpuliturgia, mille põhisisuks on tänu ja õnnistamine.

Alguslaul

Jumalateenistus juhatatakse sisse lauluga, mis väljendab pühapäeva sisu ja kokku tuleva Jumala rahva osadust ning aitab kogudusel jumalateenistuseks süveneda. Algusmuusikaks võib olla koguduse alguslaul või koori ja/või koguduse poolt lauldav introitus. Jumalateenistusel kaasa teenivad vaimulikud ja abilised võivad siseneda protsessioonis kirikusse.

Tervitus

Liturg avab jumalateenistuse liturgilise tervitusega. Sõnades „Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel" väljendub jumalateenistuse trinitaarne iseloom ja kokkutulemise alus. Liturgi ja koguduse omavaheline tervitus on Issanda ligioleku soovimine ja vastastikune õnnistamine. Siinkohal võib liturg ütelda ka sissejuhatussõnad, tutvustades pühapäeva temaatikat ja iseloomu.

Ühispiht

Koguduse ühine meeleparandusakt lähtub ristimise annist, on tagasipöördumine ristimise armu juurde. Kogudus valmistab end ühise pihiga Jumala sõna kuulamiseks ja armulauale tulekuks, öeldes üheskoos patutunnistuse kaasa ja võttes vastu pattude andeksandmise.

Missakorras on antud kaks põhipalvet, mida kogudusel on lihtne peast kaasa lugeda. *Lisast* võib soovi korral valida alternatiivseid palveid.

Kus tavaks, võib pattude andeksandmine toimuda hingehoidliku osana nii, et inimesed põlvitavad patutunnistuseks altari juurde ja saavad käte pealepanemisega isikliku absolutsiooni. Patutunnistus võib sisaldada ka *Kyrie*-aklamatsiooni.

Issand, halasta

Kyrie on iseseisev palve ja tunnistus, mis on sisult avaram kui pihipalve. See on Jumalaga osaduses elava inimese põhipalve (*Mt 9:27, 15:22*). Selle palvega tunnistab kogudus Jumala oma ainsaks aitajaks. *Kyrie* liitub oma sisult *Gloriaga* – kogudus palub Jumala kõikehõlmavat halastust ja abi, millele kostab vastusena inglite laul „Au olgu Jumalale kõrges... inimestest hea meel".

Kyrie võib kõlada lihtsa kolmeosalise aklamatsioonina, kuid see võib laieneda ka litaaniakujuliseks palveks. *Kyrie*-litaanias pöördub kogudus kas Kristuse poole või on see trinitaarse ülesehitusega ja haakub liturgilise perioodi teemaga. Kui patutunnistuses juba kõlas *Kyrie*, seda siinkohal ei korrata, vaid jumalateenistus jätkub *Gloriaga*.

Au olgu Jumalale

Gloria ja sellega liituv ülistuslaul pühale Kolmainsusele (*Laudamus*) on jumalateenistuse esimese osa kõrghetk. Ülistust alustab liturg või eeslaulja jõuluööl kõlanud inglite

lauluga (*Lk 2:14*). *Laudamust* laulab kogudus või koor või vaheldumisi eeslaulja/koor ja kogudus. *Laudamuse* asemel võib kogudus laulda „Au, kiitus olgu igavest" või muu sobiva kolmainsuslaulu. Paastuajal jääb *Gloria* ära. Ka advendiajal ja argipäevadel võib *Gloria* ära jääda.

Päeva palve

Päeva palve on ülesehituselt lühike ja konkreetne palve, milles päeva teema uuesti esile tõuseb. Päeva palve võtab kokku algusliturgia ja juhatab edasi sõnaliturgiasse. Kui päeva palve peab keegi teine, mitte juhtliturg, võib sellele eelneda tervitus.

Piiblilugemised

Pühapäeval ja kirikupühal loetakse jumalateenistuse sõnaliturgias soovitavalt kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium. Jumala sõna laud peab olema rikkalikult kaetud.

Laulud lugemiste vahel

Pärast esimest lugemist on vastuseks ja meditatsiooniks kas psalm, koguduselaul või vokaal- või instrumentaalmuusika. Päeva laul lauldakse epistli ja evangeeliumi vahel, pärast evangeeliumi või pärast usutunnistust. Päeva laul seostub päeva ja evangeeliumi teemaga.

Evangeelium

Jumala sõna lugemine jõuab haripunkti evangeeliumis, kus kogudus kuuleb Jeesuse enda sõnu ja tegusid. Evangeeliumile eelneb Halleluuja kolmekordse aklamatsioonina või teemakohast piiblisalmi sisaldava halleluujasalmina. Evangeeliumi lugemisega võib liituda pidulik evangeeliumiprotsessioon.

Jutlus

Pühakirja lugemisele järgneb vahetult jutlus, millel on oluline koht jumalateenistuse tervikus. Jutlus lähtub loetud sõnast, jutluse ülesanne on avada ja seletada sõna ning anda inimesele edasi Kristust, Jumala lihaks saanud Sõna.

Igal pühapäeva ja kirikupüha jumalateenistusel peetakse jutlus. Argipäeva lühikesel missal võib jutluse erandina ära jätta või ühendada pihikõnega. Jutluse aluseks võetakse kirikuaasta lugemiskalendri järgi üks loetud tekstidest: evangeelium, epistel või Vana Testamendi tekst. Kui jutlus peetakse Vana Testamendi teksti või epistli alusel, võib jutlustaja soovi korral loetud teksti olulisi kohti jutluse alguses uuesti meelde tuletada.

Jutlusele võib lisada ka dramatiseeringu, diskussiooni, intervjuu või audio-visuaalse illustreeringu.

Jutlusele võib eelneda jutluselaul. Jutluse võib lõpetada palvega. Pärast jutlust võib olla vaikushetk mõtiskluseks.

Usutunnistus

Credo traditsiooniline ja loomulik koht jumalateenistuses on pärast jutlust. Usutunnistus on koguduse ülistav vastus kuuldud ja kuulutatud sõnale. Kasutatakse apostlikku või

Nikaia usutunnistust või lauldakse usutunnistuslaul. Argipäeval võib usutunnistus ära jääda.

Jumalateenistuse sees peetavad kiriklikud talitused toimuvad enamasti sellel kohal. Kui talitus sisaldab usutunnistust (nt ristimine, konfirmatsioon), alustatakse talitusosaga kohe pärast jutlust ja usutunnistus loetakse talituse käigus.

Kirikupalve

Ühise eestpalvega ehk kirikupalvega täidab kogudus ülesannet, mille Jumal on andnud inimkonnale kui loodu valitsejale ja hoidjale. Kogudus kannab Jumala ette maailma ja kaasinimeste rõõmud, vajadused ja hädad.

Kirikupalve koostavad jumalateenistuse ettevalmistajad. Palve liigendatakse koguduse palveaklamatsiooniga ja palve lõpeb aameniga. Kirikupalveks võib kasutada ka litaaniat (soovitavalt paastuajal).

Ristitud, konfirmeeritud, abielluda soovijad, laulatatud ja maetud võib nimetada vahetult enne kirikupalvet ning nende eest palvetatakse kirikupalves. Nimed ning muud tänu- ja eestpalved võib ka kohe liita kirikupalvesse, ilma et neid eraldi enne palvet teadustataks. Mälestamine võib toimuda enne kirikupalvet või palve ajal. Lahkunute nimetamise juurde võib lisada muusikat (nt mälestuslaul) või süüdata mälestusküünlad.

Korjanduse otstarve nimetatakse soovitavalt pärast kirikupalvet. Kui kirikuteated soovitakse edasi anda enne kirikupalvet, tehakse seda lühidalt. Kirikuteated on siiski otstarbekas ütelda jumalateenistuse lõpus.

Kui jumalateenistus on ilma armulauata, lõpeb teenistus pärast kirikupalvet Meie Isa palve ja õnnistamisega.

Ettevalmistus

Armulaualiturgia alguses kaetakse altar armulauaks valmis. Oluline on silmas pidada, et tarvitusele võetaks armulaualiste arvule vastav kogus leiba ja veini. Nii altarit kattes kui ka armulauda jagades tuleb toimida armulaua pühadusele vastava aukartusega ja väärikusega ning järgida puhtuse ja hügieeni nõudeid.

Altari katmist saadab koguduse andide- ehk korjanduslaul, millega kogudus väljendab oma tänu Jumala andide eest ja ülistab Jumalat Loojana. Samal ajal võib toimuda korjandus, mis on osa koguduse tänuohvrist. Kogutud annid tuuakse altari juurde. Armulaualiturgiaga seotud täpsemad juhised ja selgitused on esitatud *Jumalateenistuste ja talituste juhendis*.

Armulauapalve

Armulauapalve ehk suur tänupalve ehk euharistlik palve moodustab pikema palveosa, mille sisuks on Jumala lunastustöö meeldetuletamine, tänu, ülistus ja palve Püha Vaimu läkitamise eest. Palve keskmes on armulaua seadmise sõnad.

Armulauapalve algab liturgi ja koguduse kolmeosalise dialoogiga. Armulauapalve peab alati juhtliturg (tselebrant). Palve jätkub kirikuaasta järgi vahelduva kiitusega (*praefatio*), milles kogudus meenutab Jumala lunastustööd Kristuses, ja lõpeb üleskutsega ühineda kõigi pühade ja taevaste vägede aegaületava ülistusega. Jesaja raamatust pärineva inglite lauluga (*Js 6:3; Sanctus*) tunnistab kogudus Jumala majesteetlikkust. Hümniga liituv traditsiooniline palve „Kiidetud olgu...” (*Benedictus*) on koguduse tervitus armulauas ligi olevale Kristusele. Argipäevamissal võib *Sanctus* ära jääda.

Armulaua seadmise palves jätkub Kolmainu Jumala ülistus ning meenutatakse Jumala lunastustööd alates loomisest kuni Kristuse kannatuse, surma, ülestõusmise, taevamineku ja taastulemiseni. Epiklees on nii enne seadmissõnu (andide epiklees) kui ka armulauapalve teises osas.

Seadmispalve variante on kokku kümme – kaheksa palvet missakorras, üks argipäevamissas ja üks peremissas. Liturg otsustab seadmispalve sisu alusel, missugust palvevarianti kasutada. Liturg võib seadmissõnad laulda.

Pärast seadmissõnu laulab või ütleb kogudus aklamatsiooni „Issand, me kuulutame Sinu surma...", mis rõhutab armulaua euharistlikku iseloomu. Selle aklamatsiooni aluseks on 1Kr 11:26. Armulauapalve lõpeb doksoloogiaga ja koguduse aameniga.

Meie Isa

Issanda palvega algab armulaua jagamise osa. Kogudus palvetab lugedes või lauldes Meie Isa palve.

Rahutervitus

Rahutervituse piibellikuks aluseks on ülestõusnud Jeesuse tervitus oma jüngritele (*Jh 20:19*). Ülestõusnu kingib omadele rahu, millest inglid jõuluööl laulsid. Nõnda soovivad ka liturg ja kogudus jumalateenistusel vastastikku rahu. Sellele järgnev koguduseliikmete omavaheline rahusoov kinnitab armulaua osaduslikku külge.

Jumala Tall

Armulaualeiva murdmine väljendab Pauluse mõtet, et leiva murdmine palakesteks ja jagamine kogudusele annab meile ühise osaduse Kristusega (*1Kr 10:16–17*).

Agnus Dei on palve ja austusavaldus armulauas ligi olevale Kristusele. See saadab armulaualeiva tükkideks murdmist ja liturgi ettevalmistusi armulaua jagamiseks. Hümni piibellik alus on Ristija Johannese sõnades Jeesuse kohta (*Jh 1:29*).

Armulauaosadus

Liturg kutsub armulaualised altari juurde. Kristuse ihu ja vere sakramenti vastu võttes saab kogudus osa Kristuse ohvrist, kinnitab omavahelist osadust ja osadust võidutseva taevase Kirikuga (ld *communio*).

Kristuse ihu ja vere ande jagatakse kas eraldi või leiba karikasse kastes (ld *intinctio*). Armulaualeiva jagamise käigus õnnistatakse ka neid, kes ei saa armulauda vastu võtta. Kui pühitsetud armulauaannid jagamise käigus lõpevad ja altarile tuuakse pühitsemata leib ja/või vein, loeb liturg enne jagama asumist vastava palve (vt *Lisa*). Jagamist võib saata laul või instrumentaalmuusika. Juhtliturg jagab reeglina Kristuse ihu.

Kui armulaua jagamine on lõppenud, pannakse armulauariistad kokku. Jagamisest üle jäänud pühitsetud annid tarvitab liturg koos abilistega või säilitab väärikal viisil edasise kasutuse jaoks. Pärast jagamist ja lõpusõnu, enne palvet võib olla vaikus.

Palve pärast armulauda

Armulaud lõpeb koguduse tänuga sakramendi eest.

Õnnistamine

Õnnistamissõnadega seatakse kogudus Kolmainu Jumala nime alla ja varustatakse ar-

mastustegudeks. Liturg laulab või ütleb õnnistamissõnad ja kogudus vastab sellele aameniga.

Läkitamine

Läkitamissõnades väljendub missa kahesuunaline iseloom: Jumal kutsub koguduse kokku ja äratab temas usku, toites teda oma sõna ja sakramendiga, vabastades patukoormast, varustades oma andidega ja õnnistades, ning läkitab siis tagasi argipäeva, et usk võiks realiseeruda ligimese teenimises ja armastuses.

Läkitamisele võib eelneda või järgneda koguduse lõpulaul. Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Soovi korral võib läkitamine toimuda ka pärast teateid vahetult enne kirikust väljumise algust.

Palvused

Traditsioonilisel palvusel on neli põhiosa: *algus – sõna* (psalmid, piiblilugemine, vastus; hommikul, õhtul ja päeva lõpul ka evangeeliumi- ehk kiituslaul) – *palve – lõpetus*.

Lühikese palvuse kord rajaneb tunnipalvusel. Käsiraamatus on ära toodud ka tunnipalvused päeva põhilisteks palvehetkedeks (hommik, keskpäev, õhtu ja päeva lõpp).

Palvusi võib pidada kirikus, kabelis, kodus või mujal. Palvust võib juhtida nii vaimulik kui ilmik. Tunnipalvusi võib palvetada koos kogudusega ühise teenistusena, suurema või väiksema rühmaga, võib palvetada ka üksi.

Missamuusika

Liturgia lauldavate osade jaoks on käsiraamatus kolm missamuusika põhivarianti, lisaks peremissa tekstide ja ülesehituse eripärast lähtuv muusika. Palvuste jaoks on oma liturgiline muusika.

Iga missamuusika variant on stiililt omaette tervik. Kogudus võib valida sobiva variandi või variandid, mida õpitakse ja kasutatakse. Missamuusikat võib kirikuaasta jooksul vahetada. Sel juhul on soovitav kasutada üht varianti kogu kirikuaasta perioodi (nt paastuaja, ülestõusmisaja) jooksul.

Käsiraamatus esitatud kolm missamuusika varianti ei ole lauldavate osade mahu poolest ühesugused. Teatud aklamatsioonid või laulud võivad erinevate missamuusikate puhul puududa. Sel juhul neid liturgiaosi ei laulda, vaid öeldakse.

Sõnajumalateenistuse ja lastejumalateenistuse muusikana saab kasutada olemasolevate missamuusikate ja peremissa vastavaid liturgia lauldavaid osi.

Käsiraamatus kasutatavad lühendid ja sümbolid

L	liturg	Ep	Lugemine Uue Testamendi kirjadest ehk epistel
K	kogudus		
E	eeslugeja ja eespalvetaja	Ev	Evangeelium
*	kogudus seisab	Jtl	Lisatekst jutluseks
[ ]	tekst, mis võib ära jääda	Al	Alguslaul
✠	ristimärgi tegemine	Pl	Päeva laul
1, 2, 3	Lugemisaasta	Kl	Korjanduslaul
VT	Lugemine Vanast Testamendist	V	Vastus

2. KALENDER

Lugemisaastate ja kirikupühade tabel

Kirikuaasta (advendist advendini)		Aasta	Tuhka-päev	Üles-tõusmis-püha	Taeva-minemis-püha	Nelipüha	Advendi-aja algus
2009/2010	**1**	2010	17. veeb	4. apr	13. mai	23. mai	28. nov
2010/2011	**2**	2011	9. märts	24. apr	2. juuni	12. juuni	27. nov
2011/2012	**3**	2012	22. veeb	8. apr	17. mai	27. mai	2. dets
2012/2013	**1**	2013	13. veeb	31. märts	9. mai	19. mai	1. dets
2013/2014	**2**	2014	5. märts	20. apr	29. mai	8. juuni	30. nov
2014/2015	**3**	2015	18. veeb	5. apr	14. mai	24. mai	29. nov
2015/2016	**1**	2016	10. veeb	27. märts	5. mai	15. mai	27. nov
2016/2017	**2**	2017	1. märts	16. apr	25. mai	4. juuni	3. dets
2017/2018	**3**	2018	14. veeb	1. apr	10. mai	20. mai	2. dets
2018/2019	**1**	2019	6. märts	21. apr	30. mai	9. juuni	1. dets
2019/2020	**2**	2020	26. veeb	12. apr	21. mai	31. mai	29. nov
2020/2021	**3**	2021	17. veeb	4. apr	13. mai	23. mai	28. nov
2021/2022	**1**	2022	2. märts	17. apr	26. mai	5. juuni	27. nov
2022/2023	**2**	2023	22. veeb	9. apr	18. mai	28. mai	3. dets
2023/2024	**3**	2024	14. veeb	31. märts	9. mai	19. mai	1. dets
2024/2025	**1**	2025	5. märts	20. apr	29. mai	8. juuni	30. nov
2025/2026	**2**	2026	18. veeb	5. apr	14. mai	24. mai	29. nov
2026/2027	**3**	2027	10. veeb	28. märts	6. mai	16. mai	28. nov
2027/2028	**1**	2028	1. märts	16. apr	25. mai	4. juuni	3. dets
2028/2029	**2**	2029	14. veeb	1. apr	10. mai	20. mai	2. dets
2029/2030	**3**	2030	6. märts	21. apr	30. mai	9. juuni	1. dets
2030/2031	**1**	2031	26. veeb	13. apr	22. mai	1. juuni	30. nov
2031/2032	**2**	2032	11. veeb	28. märts	6. mai	16. mai	28. nov
2032/2033	**3**	2033	2. märts	17. apr	26. mai	5. juuni	27. nov
2033/2034	**1**	2034	22. veeb	9. apr	18. mai	28. mai	3. dets
2034/2035	**2**	2035	7. veeb	25. märts	3. mai	13. mai	2. dets
2035/2036	**3**	2036	27. veeb	13. apr	22. mai	1. juuni	30. nov
2036/2037	**1**	2037	18. veeb	5. apr	14. mai	24. mai	29. nov
2037/2038	**2**	2038	10. märts	25. apr	3. juuni	13. juuni	28. nov
2038/2039	**3**	2039	23. veeb	10. apr	19. mai	29. mai	27. nov
2039/2040	**1**	2040	15. veeb	1. apr	10. mai	20. mai	2. dets

Kirikuaasta pühapäevad ja pühad

Advendiaeg

Advendiaja 1. pühapäev (kirikuaasta algus)
Advendiaja 2. pühapäev
Advendiaja 3. pühapäev
Advendiaja 4. pühapäev

Jõuluaeg

Jõuluõhtu (24. detsember, jõululaupäev)
Kristuse sündimise püha (25. detsember, 1. jõulupüha)
Esimärter Stefanose päev (26. detsember, tehvanipäev, 2. jõulupüha)
Jõuluaja 1. pühapäev
Vana-aasta
Jeesuse nimepäev (1. jaanuar, uusaastapäev)
Jõuluaja 2. pühapäev

Ilmumisaeg

Kristuse ilmumise püha (6. jaanuar, kolmekuningapäev). *Epiphanias*
Kristuse ristimise püha (1. pühapäev pärast ilmumispüha)
2. pühapäev pärast ilmumispüha
3. pühapäev pärast ilmumispüha
4. pühapäev pärast ilmumispüha
5. pühapäev pärast ilmumispüha
6. pühapäev pärast ilmumispüha (vt 26. pühapäev pärast nelipüha)

Pühapäevad enne paastuaega

3. pühapäev enne paastuaega. *Septuagesima*
2. pühapäev enne paastuaega. *Sexagesima*
Pühapäev enne paastuaega. *Esto mihi; Quinquagesima*

Paastuaeg

Tuhkapäev (paastuaja algus)
Paastuaja 1. pühapäev. *Invocavit*
Paastuaja 2. pühapäev. *Reminiscere*
Paastuaja 3. pühapäev. *Oculi*
Paastuaja 4. pühapäev. *Laetare*
Paastuaja 5. pühapäev. *Judica*

Suur Nädal

Palmipuudepüha
Suure Nädala esmaspäev, teisipäev ja kolmapäev
Suur Neljapäev

Suur Reede
Vaikne Laupäev

Ülestõusmisaeg

Kristuse ülestõusmise püha (1. ülestõusmispüha)
2. ülestõusmispüha
Ülestõusmisnädala teisipäev, kolmapäev, neljapäev, reede, laupäev
Ülestõusmisaja 2. pühapäev. *Quasimodogeniti; Dominica in albis*
Ülestõusmisaja 3. pühapäev. *Misericordia Domini*
Ülestõusmisaja 4. pühapäev. *Jubilate*
Ülestõusmisaja 5. pühapäev. *Cantate*
Ülestõusmisaja 6. pühapäev. *Rogate*
Kristuse taevaminemise püha
Ülestõusmisaja 7. pühapäev. *Exaudi*
Nelipüha eelõhtu (nelipüha laupäev)
Nelipüha
2. nelipüha ja nelipühanädal

Kirikupoolaasta

Kolmainupüha (1. pühapäev pärast nelipüha)
2. pühapäev pärast nelipüha
3. pühapäev pärast nelipüha
4. pühapäev pärast nelipüha
5. pühapäev pärast nelipüha
Apostlite pühapäev (6. pühapäev pärast nelipüha)
7. pühapäev pärast nelipüha
Issanda muutmise püha (kirgastamispüha, 8. pühapäev pärast nelipüha)
9.–26. pühapäev pärast nelipüha
Valvamispühapäev
Igavikupühapäev (Kuningas Kristuse püha)

Pühade ja mälestuspäevade kalender

Tavalises kirjas on trükitud oikumeenilised tähtpäevad ning Eesti kirikuelu tähtsamate isikute ja sündmuste mälestuspäevad. Teised mälestuspäevad on trükitud kursiivis.

Jaanuar

1 JEESUSE NIMEPÄEV (uusaastapäev, nääripäev)
2 Basileios Suur (379) ja Gregorios Nazianzosest (u 390), piiskopid, kirikuisad
6 KRISTUSE ILMUMISE PÜHA (kolmekuningapäev)
13 Hilarius, Poitiers' piiskop, kirikuisa (u 367)
17 Antonius, abt, munkluse isa Egiptuses (356) (tõnisepäev)
19 Henrik, Uppsala piiskop, märter, misjonär Soomes (1156/1158)
21 Agnes, märter Roomas (304)
25 PAULUSE PÖÖRDUMINE
26 Timoteos ja Tiitus, piiskopid, apostlite õpilased
28 Thomas Aquinost, preester, kiriku õpetaja (1274)

Veebruar

2 ISSANDA TEMPLISSETOOMISE PÜHA (küünlapäev)
3 Ansgar, Hamburgi ja Bremeni piiskop, misjonär Skandinaavias (865)
14 Kyrillos, munk (869), ja Methodios, piiskop (885), slaavlaste misjonärid
18 Martin Luther, kiriku õpetaja ja reformaator (1546)
23 Polykarpos, Smyrna piiskop, märter (155)

Märts

7 Perpetua ja Felicitas, märtrid Kartaagos (202/203)
17 Patrick, Armagh' piiskop, misjonär Iirimaal (461)
18 *Kyrillos Jeruusalemmast, Jeruusalemma piiskop, kirikuisa (386)*
19 Joosep Naatsaretist, Neitsi Maarja abikaasa
25 ISSANDA KUULUTAMISE PÜHA (paastumaarjapäev)

Aprill

19 Philipp Melanchthon, kiriku õpetaja ja reformaator (1560);
21 Anselm, Canterbury piiskop, kiriku õpetaja (1109)
23 Jüri (Georgios), märter Kapadookias (4. saj) (jüripäev)
25 MARKUS, evangelist (markusepäev)
29 Katariina Sienast, kiriku õpetaja (1380)

Mai

1 FILIPPUS ja JAAKOBUS NOOREM, apostlid (viilipipäev)
2 Athanasios Suur, Aleksandria piiskop, kirikuisa (373)
14 MATTIAS, apostel (võib pidada ka 24. veebruaril)
18 Erik, Rootsi kuningas, märter (1160) (eerikupäev)

25 *Urbanus, paavst, märter (230) (urbanipäev)*[1]
26 Augustinus Canterburyst, Canterbury piiskop, misjonär Inglismaal (u 605)
31 NEITSI MAARJA KÜLASKÄIK (võib pidada ka 2. juulil)
I Eesti Kirikukongress, EELK asutamise aastapäev (1917)

Juuni

1 Justinus, märter Roomas (u 165)
5 Bonifatius, piiskop, märter, misjonär Saksamaal (754)
9 *Efraim Süüriast, diakon, kirikuisa (373)*
11 Barnabas, apostel
17 Vennastekoguduse asutamine Herrnhutis (1727)
19 Nikaia usutunnistus (325)
24 RISTIJA JOHANNESE SÜNDIMISE PÜHA (jaanipäev)
25 Augsburgi usutunnistus (1530)
28 Irenaeus, Lyoni piiskop, kirikuisa, märter (u 202)
29 PEETRUS ja PAULUS, apostlid (peeterpaulipäev)

Juuli

11 Benedictus Nursiast, Monte Cassino abt, õhtumaise munkluse isa (547)
13 *Margareta Antiookiast, märter Antiookias (u 307) (maretapäev, karusepäev; võib pidada ka 20. juulil)*
20 Thorlak, piiskop, misjonär Islandil (12. saj)
22 Maarja Magdaleena, Issanda õpilane (madlipäev)
23 Birgitta Rootsist, abtiss, birgitiinide ordu rajaja (1373)
25 JAAKOBUS VANEM, apostel (jaagupipäev)
26 Anna ja Joakim, Neitsi Maarja vanemad (annepäev)
28 Marta, Maarja ja Laatsarus Betaaniast, Issanda õpilased
29 Olav, Norra kuningas, märter (1030) (olevipäev)
31 Ignatius Loyola, preester, jesuiitide ordu rajaja (1556)

August

6 KRISTUSE KIRGASTAMINE (tähistatakse 8. pühapäeval pärast nelipüha)
8 Dominicus, preester, dominiiklaste ordu rajaja (1221)
10 Laurentius, diakon, märter Roomas (258) (lauritsapäev)
11 Clara Assisist, abtiss, klarisside ordu rajaja (1253)
14 Meinhard, Liivimaa piiskop, misjonär liivlaste juures (1196)
15 NEITSI MAARJA (rukkimaarjapäev)
20 Bernard Clairvaux'st, abt, kiriku õpetaja (1153)
24 BARTOLOMEUS, apostel (pärtlipäev)
27 Monica, Augustinuse ema (387)
28 Augustinus, Hippo piiskop, kirikuisa (430)
29 Ristija Johannese märtrisurm

[1] Kohaliku tähtsusega mälestuspäev – Urbanus on Urvaste ja Varbla kiriku nimipühak.

September

3 Gregorius Suur, paavst, kiriku õpetaja (604)
8 Neitsi Maarja sündimine (ussimaarjapäev)
13 Johannes Chrysostomos, Konstantinoopoli piiskop, kirikuisa (407)
14 Risti ülendamise päev
16 Cyprianus, Kartaago piiskop, märter, kirikuisa (258)
18 *Lambertus, Maastrichti piiskop, misjonär Brabandis (u 705)*[1]
21 MATTEUS, apostel ja evangelist (madisepäev)
22 *Mauritius ja ta kaaslased, Teeba leegioni märtrid (280–305)*[2]
29 PEAINGEL MIIKAELI ja KÕIGI INGLITE PÜHA (mihklipäev)
30 Hieronymus, preester, kirikuisa (420)

Oktoober

4 Franciscus Assisist, diakon, frantsisklaste ordu rajaja (1226)
9 *Denis e. Dionysius, Pariisi piiskop, ja ta kaaslased, märtrid (u 250)*[3]
17 Ignatios Antiookiast, Antiookia piiskop, märter (u 115)
18 LUUKAS, evangelist (luukapäev)
28 SIIMON ja JUUDAS, apostlid (simunapäev)
31 USUPUHASTUSPÜHA. Reformatsiooni aastapäev (1517)

November

1 KÕIKIDE PÜHAKUTE PÄEV (pühakutepäev)
2 KÕIKIDE SURNUTE MÄLESTUSPÄEV (hingedepäev)
5 *Sakarias ja Eliisabet, Ristija Johannese vanemad*
10 Leo Suur, paavst, kiriku õpetaja (461)
11 Martin, Tours'i piiskop (397) (mardipäev, võib pidada ka 10. novembril)
17 Elisabeth Ungarist, Tüüringi maakrahvinna (1231)
23 Clemens, paavst, märter (101)
25 *Katariina Aleksandriast, märter (4. saj) (kadripäev)*
30 ANDREAS, apostel (andresepäev)

Detsember

6 Nikolaus, Myra piiskop (u 350) (nigulapäev)
7 Ambrosius, Milano piiskop, kirikuisa (397)
13 Lucia, märter Sürakuusas (u 304) (luutsinapäev)
21 TOOMAS, apostel (toomapäev)
25 KRISTUSE SÜNDIMISE PÜHA (1. jõulupüha)
26 STEFANOS, diakon, esimärter (tehvanipäev, 2. jõulupüha)
27 JOHANNES, apostel ja evangelist (johannesepäev)
28 SÜÜTALASTEPÄEV, Petlemma süütud lapsed, märtrid
29 Thomas Becket, Canterbury piiskop, märter (1170)

---

[1] Kohaliku tähtsusega mälestuspäev – Lambertus on Hageri kiriku nimipühak.
[2] Kohaliku tähtsusega mälestuspäev – Mauritius on Haljala kiriku nimipühak.
[3] Kohaliku tähtsusega mälestuspäev – Dionysius on Puhja kiriku nimipühak.

3. JUMALATEENISTUSE VAHELDUVAD OSAD

Proprium

Kirikuaasta pühapäevad ja pühad

ADVENDIAJA 1. PÜHAPÄEV

Kirikuaasta algus

Sinu Kuningas tuleb alandlikkuses

Advendiaja esimese pühapäeva peamiseks lugemiseks on keskajast pärit traditsiooni kohaselt lugu Jeesuse ratsutamisest Jeruusalemma. Jeesus ei saabunud Jeruusalemma maiste valitsejate kombel, vaid alandlikuna, ratsutades eesli seljas. Nõnda said elavaks prohvet Sakarja ennustused rahukuninga tulekust. Sellest mõttest lähtub ka pühapäeva vana ladinakeelne nimi *adventus humiliationis,* alandumise advent.

Kirikuaasta esimese pühapäeva piiblitekstid kuulutavad, et Jumal ei ole meist kellestki kaugel. Ta tuleb oma rahva keskele, et kinkida talle uus aeg – pääste aeg. Kogudus tervitab oma saabuvat Kuningat, lauldes hoosiannat ja rõõmustades, et Jeesus on päästnud meid osaduseks Jumala ja üksteisega.

Päeva evangeeliumid liidavad advendiaja ja jõulud palmipuudepüha ja ülestõusmispühade sündmustega. Kirikuaasta ülestõusmispühakesksus tõuseb sel viisil esile juba kirikuaasta alguses. Jõulud saavad oma tähenduse vaid koos Kristuse kannatuse, surma ja ülestõusmisega.

Liturgia: Liturgiline värv on pühapäeval valge, järgnevatel argipäevadel violett.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 62:10–12 *Öelge Siioni tütrele: Vaata, su pääste tuleb!*
Roomlastele 13:11–14 *Öö on lõpule jõudmas ja päev on lähedal*
Matteuse 21:1–9 *Jeesus sõidab kuninglikult Jeruusalemma*

2. lugemisaasta

Sakarja 9:9–10 *Vaata, sulle tuleb sinu kuningas*
1. Peetruse 1:7–12 *Seda päästet on hoolega otsinud prohvetid*
Markuse 11:1–10 *Jeesus sõidab kuninglikult Jeruusalemma*

3. lugemisaasta

Jesaja 49:8–10 *Ma olen sind hoidnud ja pannud taastama maad*
Ilmutuse 3:20–22 *Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan*
Luuka 19:28–40 *Jeesus sõidab kuninglikult Jeruusalemma*

Psalm

Antifon:

Ole väga rõõmus, Siioni tütar, hõiska, Jeruusalemma tütar!
Vaata, sulle tuleb sinu kuningas, õiglane ja aitaja. *Sakarja 9:9*

Teie, väravad, tõstke oma pead, ja teie, igavesed uksed,
saage kõrgeks, et aukuningas saaks sisse tulla!
Kes on see aukuningas?
See on Issand, tugev ja vägev Issand, vägev sõjas.
Teie, väravad, tõstke oma pead,
ja teie, igavesed uksed, saage kõrgeks,
et aukuningas saaks sisse tulla!
Kes on see aukuningas?
Issand Sebaot, see on aukuningas! *Psalm 24:7–10*

Päeva palve

1
Issand Jeesus Kristus, ilmuta oma vägevust ja tule,
et me saaksime vabaks kurjuse meelevallast
ja päästetud kõigist pattudest.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad
ja valitsed igavesest ajast igavesti.

2
Issand Jeesus, meie Päästja,
alandliku ja vaiksena viid Sina oma kuningriigi võidule
ja murrad kurjuse meelevalla.
Me ootame Sinu armu ja rahu.
Sinu sõna ja sakramendid tugevdagu meid lootuses
ka uue kirikuaasta jooksul.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad
ja valitsed igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jumal, taevane Isa,
me täname Sind südamest, et Sa oled oma Poja läkitanud
meid patust ja saatana väest lunastama
ning igavesest surmast päästma.
Valgusta ja juhata meid, et me Teda
oma Päästjana ja Kuningana vastu võtaksime,
Tema madalusest ei pahanduks, vaid ustavalt järgiksime Teda,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4 (kasutatav kogu advendiajal)
Issand, meie Päästja ja Kuningas,
me ootame Sinu tulemist ja palume,
valgusta ja juhata meid oma Püha Vaimuga
ning aita meil ennast ette valmistada Sinu vastuvõtmiseks.
Lase selleks oma sõnal juurduda meie südametes
ja tee meid oma valguse lasteks.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Issand, näita meile oma heldust ja anna meile oma abi! *Psalm 85: 8*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1
Halastaja Jumal, taevane Isa, me täname Sind,
et võime Sinu õnnistusega uude kirikuaastasse astuda.
Lase ka edaspidi Sinu pühal sõnal
ja Sinu Poja armurikkal sakramendil
meie hulgas rohket vilja kanda.
Kasvata meie usku, tugevda meis armastust
ja täida meie südamed rõõmsa lootusega,
nii et me Sind alati vaimus ja tões teenime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2 (kasutatav kogu advendiajal)
Jumal, meie Isa, me täname Sind, et Sinu Poeg Jeesus Kristus
tuleb Sinu koguduse keskele armulaua leivas ja veinis.
Valmista oma riigile teed meie keskel
ja valgusta meie pimedust oma evangeeliumi valgusega,
et võiksime südamest ülistada Sinu Poega kui meie Kuningat.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	3	*Kuis pean vastu võtma*	*või*	6	*Nii elevil, nii rõõmus*
Pl	2	*Hoosianna, tõstke häält*	*või*	8	*Nüüd kiitus olgu Jumalal*
	87	*Sa ärka, ristirahvas*			
Kl	10	*Nüüd tehke kõrgeks väravad*	*või*	11	*Oh Jeesus Kristus, tule Sa*

ADVENDIAJA 2. PÜHAPÄEV

Sinu Kuningas tuleb kirkuses

Pühapäeva teemaks on Kristuse kirkuses tulemine aegade lõpul. Seda väljendab ka päeva vana ladinakeelne nimi *adventus glorificationis*, mis räägib Kristuse kirkuses tulemisest. Jumala rahva ülesanne on kannatlikult võideldes oodata Kristuse taastulekut. Häda ja patususe keskel on kogudus saanud tõotuse pääste ajast. See tõotus täidab kristlased lootuse ja rõõmuga.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* võib ära jääda.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Hoosea 2:20–22 *Sel päeval teen ma nende heaks lepingu*
1. Peetruse 1:13–17 *Üleskutse pühaks eluks*
Luuka 21:25–33 (34–36) *Jeesus õhutab valvama*

2. lugemisaasta

Jesaja 35:3–6 *Öelge neile, kel rahutu süda: Vaata, teie Jumal!*
Heebrealastele 10:35–39 *Ärge heitke ära oma julgust*
Luuka 12:35–40 *Tähendamissõna arukatest ja arututest sulastest*

3. lugemisaasta

Jesaja 44:6–8 *Mina olen esimene ja viimane*
Jaakobuse 5:7–11 *Olge siis teiegi pika meelega, kinnitage oma südant*
Luuka 17:20–24 *Inimese Poja päevast*

Psalm

Antifon:

Sina, Iisraeli karjane, võta kuulda!
Ärata oma vägevus ning tule meid päästma! *Psalm 80:2a, 3*

Vägede Jumal, pöördu ometi,
vaata taevast ja näe ning tule katsuma seda viinapuud
ja istikut, mille Su parem käsi on istutanud,
võsu, mille Sa enesele oled tugevaks kasvatanud!

[See on tulega ära põletatud, see on maha lõigatud;
nad on Su palge sõitlusest hukkunud.
Sinu käsi olgu Su parema käe mehe, inimesepoja üle,
kelle Sa enesele oled tugevaks kasvatanud!]
Siis me ei tagane Sinust! Elusta meid, siis me kuulutame Sinu nime!
Issand, vägede Jumal, uuenda meie olukord,
lase paista oma pale, siis oleme päästetud!

Psalm 80:15–16 (17–18) 19–20

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, taevane Isa,
me palume Sind: ärata meid üles, et siis, kui Sinu Poeg tagasi tuleb,
oleksime valmis Teda rõõmuga vastu võtma
ja Sind puhta südamega teenima.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline, halastaja Jumal,
luba, et ajalikud askeldused ei takistaks
meil vastu võtta Sinu Poega.
Kingi meile taevast tarkust, mis juhiks meid osadusse Kristusega;
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Jumal, meie kohtumõistja ja lunastaja,
Sina oled oma Poja läbi meile teada andnud,
et taevas ja maa hävivad ja meid kõiki ootab Sinu kohus.
Hoia meid kindlalt oma sõna juures, nii et me valvame ja palvetame
ning Sinu Poja tulles pääseme Sinu kirkuse kuningriiki.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Ma rõõmustasin, kui mulle öeldi: „Lähme Issanda kotta!” *Psalm 122:1*
Halleluuja!

või

Halleluuja!
Issand on meile suuri asju teinud, me oleme rõõmsad. *Psalm 126:3*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Halastaja Isa, me täname Sind,
et Sa oled toitnud meid oma taevaste andidega.
Õpeta meid selle sakramendi läbi targalt kasutama
maiseid varasid ja armastama kadumatut enam kui kaduvat.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Isa, luba meil,
kes rändame selles kaduvas maailmas,
õppida Sinu püha sakramendi väel armastama kadumatut
ja kõiges otsima Sinu riiki.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 3 *Kuis pean vastu võtma*
5 *Me ootame Sind, Jeesus Krist*
Pl 12 *Tänu olgu Jumalal*
177 *Oh ärka, usklik rahvas*
Kl 8 *Nüüd kiitus olgu Jumalal*
465 *Täis tänu Teda kummardagem*

ADVENDIAJA 3. PÜHAPÄEV

Valmistage Issandale teed

Pühapäeva keskmes on Ristija Johannes. Tema kutse patukahetsusele ja meeleparandusele puudutab meidki. Johannes osutab Jeesusele kui Jumala Tallele, kes kannab ära maailma patu. Sellele Kristuse toodud lunastusele lootes saab inimene tunnistada oma pattu. See on peamine jõuludeks valmistumises – jõulupaastus.

Johannes oli märgiks, et prohvetite ennustused olid täitumas: Päästja pidi peagi saabuma. Kristuse tegevuses täitusid lunastuse aja märgid. Samal kombel tuleb Ta alati oma koguduse keskele sõnas ja sakramentides, lunastuse annid kaasas. Sellele Kristuse „vaimulikule tulemisele" viitab ka pühapäeva ladinakeelne nimi *adventus spiritualis et sanctificationis.*

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* võib ära jääda.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jeremija 3:21–25 *Pöörduge tagasi, taganenud lapsed*
1. Korintlastele 4:1–5 *Ärge mõistke kohut enne õiget aega*
Matteuse 11:2–10 *Jeesus ja Ristija Johannes*

2. lugemisaasta

Malaki 3:23–24 *Ma läkitan teile prohvet Eelija, enne kui tuleb Issanda päev*
2. Peetruse 1:19–21 *Meil on midagi kindlamat prohvetisõnast*
Matteuse 11:11–19 *Jeesus kõneleb Ristija Johannesest*
või Johannese 1:35–37 *Ristija Johannese tunnistus Jeesusest*

3. lugemisaasta

5. Moosese 18:15–19 *Ma äratan neile ühe prohveti nende vendade keskelt*
Roomlastele 16:25–27 *Jumala saladus on prohvetite kirjade läbi teada antud*
Johannese 1:19–27 *Ristija Johannes tunnistab Jeesusest*
või Johannese 3:26–30 *Ristija Johannes tunnistab taas Jeesusest*

Psalm

Antifon:

Valmistage kõrbes Issanda teed,
tehke lagendikul maantee tasaseks meie Jumalale! *Jesaja 40:3*

Ma tahan kuulda, mida Jumal, Issand, räägib.
Sest Tema kuulutab rahu oma rahvale
ja ütleb oma vagadele, et nad ei pöörduks alpuse poole.
Tõepoolest, Tema pääste on ligi neile,
kes kardavad Teda, et meie maal au elaks,
heldus ja tõde saavad teineteisega kokku,
õigus ja rahu annavad teineteisele suud,
ustavus võrsub maast ja õigus vaatab alla taevast.
Issand annab head ja meie maa annab oma lõikuse.
Õigus käib Tema eel ja järgib tema samme. *Psalm 85:9–14*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, Sina kutsusid kord Ristija Johannese
tunnistama Sinu Poja tulemist ja valmistama Talle teed.
Pööra meie kangekaelsed südamed järgima Sinu tahet,
et me Kristuse tulemisest maailmale tunnistaksime
ja Talle teed valmistaksime.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand, kuule meie palveid
ja too valgust meie südame pimedusse,
et me näeksime takistusi,
mis tuleb kõrvaldada Sinu Poja tulemise teelt!
Kingi meile jõudu meeleparanduseks
ja anna usku evangeeliumi tõotustesse.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Jeesus Kristus, meie Issand ja Päästja.
Lohuta meid, kui oleme meeleheitel,
saada eemale meie kahtlused,
kui me Sinu väge üksnes osaliselt tajume.
Tugevda meie usku ja tee meid kannatlikuks.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Jumal, uuenda meie olukord ja lase paista oma pale,
siis oleme päästetud! *Psalm 80:4*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Halastaja Jumal, taevane Isa, me täname Sind,
et võime Sinu Poja sündimise püha oodata.
Lase ka edaspidi oma pühal sõnal
ja oma Poja armurikkal sakramendil meie hulgas rohket vilja kanda.
Kasvata meie usku, tugevda meid armastuses
ja täida meie südamed rõõmsa lootusega,
nii et me Sind alati vaimus ja tões teenime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Halastaja Jumal,
me täname Sind, et Sa oled meile kinkinud armulaua,
millega Sa puhastad meid patust.
Tule meile, nõrkadele inimestele, appi
ja valmista meid saabuva Lunastaja sündimise püha tarvis.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 4 *Kõige ilma õnnistus*
143 *Issand olgu kiidetud*
Pl 10 *Nüüd tehke kõrgeks väravad*
145 *Trööstige mu kurba rahvast*
Kl 329 *Su poole, Issand, südamest*
363 *Et Kristust vastu võtta*

ADVENDIAJA 4. PÜHAPÄEV

Issand on lähedal

See advendipühapäev on pühendatud Jeesus-last ootavale Maarjale, Issanda emale. Meie Lunastaja ema ootus ja Jumala rahva jõuluootus kuuluvad kokku.

Algab jõuludeks valmistumise viimane ajajärk. Suure sõnumi vastuvõtmiseks tuleb inimesel oma sisemine hoiak ette valmistada.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* võib ära jääda.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Sefanja 3:14–17 *Hõiska, Siioni tütar*
Filiplastele 4:4–7 *Olge ikka rõõmsad Issandas!*
Matteuse 1:18–24 *Maarja ja Joosep*

2. lugemisaasta

1. Moosese 21:1–7 *Iisaki sünd*
Heebrealastele 6:13–19 *Jumal ütles: Tõesti, õnnistades õnnistan ma sind*
Matteuse 1:18–24 (vt 1. lugemisaasta)

3. lugemisaasta

Jesaja 29:17–19 *Siis tunnevad alandlikud aina rõõmu Issandas*
Roomlastele 15:8–13 *Lootuse Jumal täitku teid kõige rõõmu ja rahuga usus*
Matteuse 1:18–24 (vt 1. lugemisaasta)

Psalm

Antifon:

Ootа Jumalat, sest ma tahan
Teda veel tänada Ta palge abi eest! *Psalm 42:6*

Ma ootan Issandat, mu hing ootab,
ja ma loodan Tema sõna peale.
Mu hing ootab Issandat enam kui valvurid hommikut,
kui valvurid hommikut.
Iisrael, looda Issanda peale,
sest Issanda juures on heldus ja Tema juures on rohke lunastus!

Ja Tema lunastab Iisraeli
kõigist Tema pahategudest. *Psalm 130:5–8*

või

Antifon:

Olge ikka rõõmsad Issandas! Taas ma ütlen: Olge rõõmsad!
Issand on ligidal! *Filiplastele 4:4, 5b*

Küll Sa tõused ja halastad Siioni peale,
sest aeg on käes temale armu anda,
paras aeg on juba kätte jõudnud.
Siis paganad hakkavad kartma Issanda nime
ja kõik ilmamaa kuningad Sinu au.
Sest kui Issand on üles ehitanud Siioni,
siis ilmub Ta oma auhiilguses.
Ta on vaadanud oma pühast kõrgusest,
Issand on taevast vaadanud ilmamaad,
et kuulda vangide ägamist
ja vabastada surmalapsed,
et Siionis kuulutataks Issanda nime
ja Jeruusalemmas Tema kiitust. *Psalm 102:14, 16–17, 20–22*

Päeva palve

1

Issand, meie Jumal, me rõõmustame
koos Neitsi Maarjaga Sinu suurte tegude üle.
Valmista meie südamed vastu võtma rõõmusõnumit
Päästja sündimisest ja lase sellel uuendada meie elu
ning teha meist rahu ja armastuse saadikud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, Sina ülendad alandlikke
ja oled Neitsi Maarja oma Poja emaks valinud:
lase tema rõõmul ka meie südameid elustada,
et me koos Maarjaga kiidaksime
ja ülistaksime Sinu halastust.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3
Armas Issand, meie Jumal, me palume Sind:
valmista sellel armuajal meie südameid Sinu Poja eluasemeks,
et me Sinu rahvana alati rõõmsa meelega
Sind ülistaksime ja kiidaksime.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4
Kõigeväeline Jumal, armas taevane Isa,
ärata meid tuimusest ja lase meil rõõmuga kuulutada
Sinu Poja, meie Päästja tulemist.
Valmista meid Sinu sündimise pühadeks
ja aita meil puhta südamega Sind teenida.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Tema tõstab tähtsusetu põrmust, Tema ülendab viletsa tuhaasemelt,
pannes neid istuma õilsate juurde ja lastes neid pärida aujärgi.
Halleluuja! *1. Saamueli 2:8*

Palve pärast armulauda
Kõigeväeline, armuline Jumal, me täname Sind,
et Sa meid oma pühade andidega oled kinnitanud.
Uuenda ise selle taevase söömaaja kaudu meie südameid,
et me Sind alati kiidaksime ja austaksime.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused
Al 8 *Nüüd kiitus olgu Jumalal* või 83 *Mu kuningas, mu Jumal*
144 *Meile on see päev nüüd ilmunud*
Pl 7 *Nüüd Jumalale austuseks* või 82 *Minu hing austab*
84 *Oh Kristus, Lunastaja*
Kl 12 *Tänu olgu Jumalal* või 36 *Su annid, kõige armu Jumal*

JÕULUPÜHAD

Jõuludega pühitseb Kirik Jumala ainusündinud Poja, Sõna lihakssaamist ja sündimist inimeseks. Jeesuse Kristuse tulekuga siia maailma täitusid prohvetitele antud tõotused ja Jumala päästev armastus inimeste vastu sai tõeliselt nähtavaks. Tähistades pidulikult Jeesuse sündimist, tunnistame Kristuse jumalikkust.

Õhtumaade Kirik asetas Kristuse sündimise püha teadlikult 25. detsembrile, paganlikule päikesekultuse pühale. Kirik kuulutab sellega Kristuse kui tõelise valguse tulekut maailma, et võita patu- ja surmapimedust. Idakirikus on sündimispühade keskmeks eelkõige 6. jaanuar. Meie pühitseme seda päeva Kristuse ilmumise pühana.

Jõulupühi (eesti keeles rahvapärase nimega ka talistepühad või talisted) on vana traditsiooni kohaselt tähistatud mitme jumalateenistusega: 24. detsembri õhtul, 25. detsembri öösel, varahommikul ja päeval. Suurele osale ristirahvast on just jõuluöö missa jõulupühade tähtsaim teenistus ja pühade kõrgpunkt.

– Jõululaupäeva õhtusel teenistusel on rõhk prohvetite ennustustel ja nende täitumisel.

– Jõuluöö on Kristuse sündimise öö. Nagu karjased valvasid öösel oma karja, nii on ka kogudus kogunenud sel ööl valvama ja palvetama. Üle maailma kostab ingli kuulutus: „Teile on täna sündinud Taaveti linnas Päästja, kes on Issand Kristus." Kogudus ühineb taevaste väehulkade ülistusega: „Au olgu Jumalale kõrges!"

– Jõuluhommikul, kui teenistust peetakse, on rõhk karjastel, kes ruttavad sündinud Päästjat vaatama. Kogudus läheb karjastega kaasa Petlemma. Seal saab näha, millest ingel kuulutas.

– Jõulupüha jumalateenistusel täname Jumalat selle eest, et Ta on tulnud oma Pojas inimesena inimeste keskele, saanud meie vennaks, et me võiksime saada Jumala lasteks.

Alljärgnevalt on toodud neli jõulujumalateenistuse propriumit, mida saab kogudustes kasutada vastavalt võimalustele ja soovidele. Vähemalt üks jõulujumalateenistus peetakse missana. Varahommikuse jumalateenistuse jaoks on antud vaid piiblilugemised. Kui hommikul peetakse eraldi teenistust, võib kasutada öise teenistuse psalmi ja palveid.

26. detsembrit ehk teist jõulupüha on tähistatud kui esimärter Stefanose mälestuspäeva. Teine variant on kasutada 26. detsembril jõuluhommiku propriumit.

JÕULUÕHTU

24. detsember, jõululaupäev

Vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Kui jõululaupäev langeb neljandale advendipühapäevale, vahetub liturgiline värv violetist valgeks alles pärast hommikust advendipühapäeva teenistust.

Jõululaupäeva õhtul peetakse jõuluõhtu jumalateenistus. Sellele lisaks või selle asemel võib pidada jõuluvigiiliat (vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*).

Piiblilugemised

Jõuluõhtu jumalateenistus:

Jesaja 11:1–9 *Iisai kännust tõuseb võrse*
või Miika 5:1–4a *Sina, Petlemm Efrata, olgugi väike*
või Jeremija 23:5–6 *Ma lasen tõusta Taavetile ühe õige võsu*
või Vana Testamendi piiblimeditatsioon (vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*)
Tiitusele 2:11–14 *Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele*
või 1. Johannese 1:1–7 *Elu on saanud avalikuks*
Luuka 2:1–14 (15–20) *Jeesuse sünd*

Jõuluvigiilia:

I. 1. Moosese 2:(4b–6) 7–9, 15–17 *Jumal asetas inimese Eedeni rohuaeda*
II. 1. Moosese 3:1–15 (16–24) *Aadam ja Eeva*
III. Hesekiel 37:24–28 *Minu eluase on nende juures*
IV. Jesaja 60:1–6 *Tõuse, paista, sest sinu valgus tuleb*
V. Jesaja 11:1–9 *Iisai kännust tõuseb võrse*
või Jesaja 9:1–6 *Rahvas, kes käib pimeduses, näeb suurt valgust*
või Miika 5:1–4a *Sina, Petlemm Efrata, olgugi väike*

Soovi korral võib lugemisi asendada või lisada:
1. Moosese 12:1a,2,3 *Tõotus Aabrahamile*
2. Saamueli 7:1–5, 8–11, 16 *Tõotus Taavetile*

Ep Tiitusele 2:11–14 *Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele*
või 1. Johannese 1:1–7 *Elu on saanud avalikuks*
või Apostlite teod 13:16–26 *Pauluse kõne Pisiidia Antiookias*
Ev Luuka 2:1–14 (15–20) *Jeesuse sünd*

Psalm

Antifon:

Vaata, pimedus katab maad ja pilkane pimedus rahvaid,
aga sinu kohal koidab Issand
ja sinu kohal nähakse Tema auhiilgust. *Jesaja 60:2*

Issand, Sinu heldus on taevas
ja Su ustavus ulatub ülemate pilvedeni.
Sinu õigus on nagu Jumala mäed,
Su kohtuotsused on nagu suur ürgvesi;
Issand, Sa päästad inimesi ja loomi.
Kui kallis on Su heldus, Jumal!
Sellepärast otsivad inimlapsed pelgupaika Su tiibade varju all.
Nad saavad söönuks Su koja küllusest,
ja Sa joodad neid oma rõõmujoovastuse ojast.
Sest Sinu juures on eluallikas, Sinu valguses me näeme valgust.
Psalm 36:6–10

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled lasknud oma ainusündinud Poja inimlapseks saada,
et me Tema läbi saaksime Sinu lasteks ja taevariigi pärijaiks.
Me rõõmustame Tema inimesekssaamise ja sündimise pärast.
Aita, et me uute inimestena Sind puhta südamega teeniksime.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
me täname Sind, et Sa oled meile andnud oma Poja.
Valgusta meie südameid, et me ühes inglitega Sind kiidaksime,
Kristuse sündimise rõõmus elaksime ja südamerahu leiaksime
Jeesuse Kristuse, Sinu armsa Poja, meie Issanda läbi.

3

Jumal, meie Isa, me rõõmustame Jeesuse Kristuse,
Sinu Poja, meie Issanda sündimise üle.
Aita meil Temas, kes on tulnud meid päästma,
Sinu headust ja armu ära tunda.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

JÕULUÖÖ

Teile on sündinud Päästja!

Liturgia: Jõuluöine jumalateenistus toimub jõululaupäeva hilistel tundidel. Traditsiooniliselt peetakse öine teenistus missana. Lisaks propriumi põhiosadele on allpool antud ka muid jõuluöise missa osi ja tegevusjuhiseid. Missa asemel võib pidada öise palvuse, jõuluvigiilia (vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*).

Liturgiline värv on valge. Jõuluöö missal lauldakse *Laudamust* ja loetakse Nikaia usutunnistust. *Kyrie*-litaaniat vt *Lisast*.

Missa sissejuhatava osa ajal võib kirik olla hämara valgusega. Pidulik valgustus süüdatakse *Gloria* ajal. Liturgias kaasa teenivad vaimulikud, koor ja teised abilised sisenevad kirikusse protsessioonis eelmängu või alguslaulu ajal, kandes küünlaid.

Sõnaosa võib kujundada ka vigiilia vormis kuni 9 lugemisega (3–7 Vana Testamendi lugemist, epistel ja evangeelium), mille vahel on muusika, vaikushetk või palvemeditatsioon (vt pt *Jõuluvigiilia*).

Seoses evangeeliumi lugemisega võib toimuda protsessioon jõulusõime juurde. Päeva laulu ajal süütavad abilised altariküünaldest oma küünlad ja annavad tule kirikulistele edasi.

Piiblilugemised

Jesaja 9:1–6 *Rahvas, kes käib pimeduses, näeb suurt valgust*
Tiitusele 2:11–14 *Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele*
Luuka 2:1–14 *Jeesuse sünd*

Jõuluhommik:

Jesaja 62:6–12 *Öelge Siioni tütrele: Vaata, su pääste tuleb!*
või Miika 5:1–4a *Sina, Petlemm Efrata, olgugi väike*
Tiitusele 3:4–7 *Jumala heldus ja inimesearmastus ilmus ja päästis meid*
Luuka 2:8–20 *Karjased lähevad Petlemma sündinud Jeesus-last vaatama*

Tervitus

Liturg võib pärast tervitust öelda sissejuhatuse allolevate sõnadega:

See on öö, mil kristlased kõikjal maailmas kogunevad kuulama,
mis toimus väikeses Petlemma linnas.
See on öö, mil jõulutähe taevalik sära valgustab pimedat maad
ja ingel toob sõnumi Päästja sünnist.

See on öö, mil inimese lepituse ja andeksandmise igatsus,
rõõmu ja rahu igatsus, tuleviku ja lootuse igatsus saab vastuse.
See on öö, mil prohvetite ennustused täituvad,
öö, mil meie Päästja on meie keskel,
murdes kammitsevad ahelad ja võttes koorma meie õlgadelt.
See on öö, mil ristirahvas kummardub palveks
Jeesus-lapse sõime ees.

Psalm

Antifon:

Tema ütles minule: Sina oled mu Poeg,
täna ma sünnitasin Sinu. *Psalm 2:7*

või

Rahvas, kes käib pimeduses, näeb suurt valgust. *Jesaja 9:1*

Laulge Issandale uus laul, laulge Issandale, kõik maailm!
Laulge Issandale, kiitke Tema nime,
kuulutage päevast päeva Tema päästet!
Jutustage paganate seas Tema au, Tema imeasju kõigi rahvaste seas!
Aulikkus ja auhiilgus on Tema palge ees,
võimsus ja ilu on Tema pühamus.
Rahvaste suguvõsad! Andke Issandale,
andke Issandale au ja võimus!
Andke Issandale Tema nime au,
tooge annetusi ja tulge Tema õuedesse!
Kummardage Issandat pühas ehtes,
kõik maailm värisegu Tema palge ees!
Öelge paganate seas: Issand on kuningas! *Psalm 96:1–3, 6–10*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, Sa oled valgustanud
seda pühadest pühamat ööd tõelise valguse säraga.
Luba meil juba nüüd näha Sinu ainusündinud Poja kirkust.
Juhi meid igavesse rõõmu Sinu taevases kuningriigis.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses
elab ja valitseb igavesest ajast igavesti.

2
Kõigeväeline Jumal, valguse Isa,
me täname Sind Sinu suure armastuse eest,
et Sa oled keset inimkonna pimedat patuööd
oma ainusündinud Poja meile valguseks andnud.
Paistku Tema valgus jõulusõnumis meiegi südametesse,
täitku meid tõelise rõõmuga ning avagu meie huuled
Sind kiitma ja ülistama Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Püha Jumal, Sina oled imelisel viisil täitnud oma tõotused,
lastes Iisai kännust tõusta võrsel ja kinkides meile
Petlemma sõimes imelise lapse, maailma Päästja.
Anna meile elu Tema elust,
et meie südames puhkeks uue elu võrse
ja me kannaksime armastuse ja rahu vilja.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Issanda käest on see tulnud, see on imeasi meie silmis. *Psalm 118:23*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda
Kõigeväeline Jumal ja Isa.
Täna oled Sa ühendanud taeva ja maa,
sest Sa saatsid oma ainsa Poja,
kes võttis enda peale meie inimliku loomuse.
Luba meil, kes oleme maitsnud taevaseid ande,
saada igavese elu osaliseks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Õnnistamine

Aaroni õnnistussõnade asemel võib kasutada allolevaid õnnistussõnu:

L Inimesekssaamises purustas Jumala Poeg
selle maailma pimeduse ja täitis selle *püha öö* oma kirkusega.
Jumal purustagu oma lõputus headuses patu pimedus
ja valgustagu teie südameid oma pühadusega.
K Aamen.
L Jumal saatis oma inglid karjaste juurde
kuulutama suurt rõõmu Päästja sündimisest.
Täitku Tema teid rõõmuga
ja tehku teist oma evangeeliumi saadikud.
K Aamen.
L Sõna sai lihaks ja maa ühendati taevaga.
Andku Jumal teile oma rahu
ning osadus kogu taevase väehulgaga.
K Aamen.
L Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.
K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Laulusoovitused

Al 15 *Helisege, jõulukellad*
16 *Helisegu jõulukellad*
32 *Püha öö*
34 *See on see öö*
Pl 14 *Et tulge, oh lapsed*
21 *Kõik usklikud, tulge*
38 *Üks roosike on tõusnud*
Kl 18 *Hõisake, taevad*
36 *Su annid, kõige armu Jumal*
37 *Su sõime juures seisan ma*
61 *Oh Jeesus, armu valgus* (salmid 1, 2, 6)

KRISTUSE SÜNDIMISE PÜHA

25. detsember, 1. jõulupüha

Sõna sai lihaks

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Missal lauldakse kindlasti *Laudamust* ja loetakse Nikaia usutunnistust.

Piiblilugemised

Jesaja 52:7–10 *Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud*
või Jesaja 11:1–9 *Iisai kännust tõuseb võrse*
Heebrealastele 1:1–3 (4–12) *Jumal on meile rääkinud Poja kaudu*
või 1. Johannese 4: 9–16 *Isa on läkitanud Poja maailma Päästjaks*
Johannese 1:1–14 *Sõna sai lihaks ja elas meie keskel*

Psalm

Antifon:

Sõna sai lihaks ja elas meie keskel. *Johannese 1:14*

või

Kõik ilmamaa otsad on näinud meie Jumala päästet. *Psalm 98:3*

Hõisake Issandale, kõik ilmamaad!
Teenige Issandat rõõmuga, tulge Tema palge ette hõiskamisega!
Teadke, et Issand on Jumal!
Tema on meid teinud ja Tema omad me oleme,
Tema rahvas ja Tema karjamaa kari.
Tulge sisse Ta väravaist tänuga, Tema õuedesse kiitusega;
ülistage Teda ja andke tänu Ta nimele!
Sest Issand on hea, Tema heldus kestab igavesti
ja Tema ustavus põlvest põlve. *Psalm 100*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, Sinu igavene Sõna on saanud lihaks
ja Temas on meile paistnud Sinu kirkus.
Ava meie südamed, et me mõistaksime seda imet
ning ülistaksime ja kuulutaksime Sinu päästet,
mille Sa oled meile valmistanud
Jeesuses Kristuses, Sinu Pojas,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal, armas taevane Isa,
me täname Sind südamest, et Sa oled oma ainusündinud Poja
läkitanud maailma, et me Tema läbi elaksime.
Valgusta meid oma Püha Vaimuga,
nii et me selle armu tänuliku meelega ära tunneme,
sellest kõigis kiusatustes rõõmustame ja õndsaks saame.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled inimese imeliselt loonud
ja veelgi imelisemalt uuendanud.
Luba meil osa saada Sinu Poja jumalikkusest,
kes võttis meie inimliku kuju.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4

Taevane Isa, me täname Sind, et Sa saatsid
oma Poja meie Päästjaks patust muserdatud maailma.
Ta on Sinu kirkuse kiirgus ja Sinu olemuse kuju.
Ava meile Tema sündimise saladus
ja luba kogu maailmal näha,
mida Sa oled oma Pojas kinkinud.

Kinnita meie usku ja kingi meile jõudu elada Sinu valguses,
et me jõuaksime siit kaduvusest igavesse ellu,
kus me saame näha Sinu Poja, meie Issanda tõelist kirkust,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Issanda käest on see tulnud,
see on imeasi meie silmis. *Psalm 118:23*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Halastaja Jumal Isa,
selles pühas söömaajas kinkisid Sa meile oma Poja,
kes [täna] on maailma Päästjaks sündinud.
Tema läbi oleme uuesti sünnitatud Jumala lasteks.
Juhi meid igavesse ellu Tema läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Issand, meie Jumal,
Sinu Poja inimesekssaamine on täna jälle
täitnud maailma rõõmu, ülistuse ja tänuga.
Luba meil seda mõõtmatut saladust
usus mõista ja armastuses tunnistada.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 27 *Oh laulgem südamest*
18 *Hõisake, taevad*
30 *Päike, kuu ja taevatähed*
Pl 22 *Ma tulen taevast ülevalt*
31 *Päästja on nüüd kingitud*
35 *Siion, laula suures rõõmus*
Kl 18 *Hõisake, taevad*
36 *Su annid, kõige armu Jumal*
37 *Su sõime juures seisan ma*
61 *Oh Jeesus, armu valgus* (salmid 1, 2, 6)

ESIMÄRTER STEFANOSE PÄEV

26. detsember, tehvanipäev ehk 2. jõulupüha

Kristuse tunnistajad

Teine jõulupüha – esimese ristiusu märtri Stefanose mälestuspäev – moodustab vastandi esimesele jõulupühale. Jumala päästesõnum jagab inimesed selle vastuvõtjateks ja hülgajateks, Kristuse järgijateks ja Tema vastu võitlejateks. Jumal annab Püha Vaimu jõudu igaühele, kes julgelt tunnistab oma usku.

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Prefatsioonipalve: *Jõuluaeg* või propriumist pt *Märtrid.* Palve pärast armulauda: vt ka pt *Kristuse sündimise püha.*

Kui 26. detsember on pühapäev, kasutatakse Stefanose päeva propriumi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jeremija 20:7–11, 13 *Ma olen iga päev olnud naeruks, kõik pilkavad mind*
Apostlite teod 6:8, 11–15; 7:51–60 *Stefanose märtrisurm*
Matteuse 10:16–22 *Jeesus julgustab püsivusele vaenamiste ajal*

2. lugemisaasta

2. Ajaraamat 24:18–21 *Sakarja, preester Joojada poja surmamine templis*
Apostlite teod 6:8, 11–15; 7:51–60 (vt 1. lugemisaasta)
Luuka 12:8–12 *Kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistab ka Inimese Poeg*

3. lugemisaasta

Jeremija 15:15–20 *Ma teen sind kindlaks vaskmüüriks, sest mina olen sinuga*
Apostlite teod 6:8, 11–15; 7:51–60 (vt 1. lugemisaasta)
Matteuse 23:34–39 *Jeruusalemm, kes sa tapad need, kes su juurde on läkitatud*

Psalm

Antifon:

Sinu tunnistused on mu rõõmustajad ja mu nõumehed. *Ps 119:24*

Tulgu mulle Sinu heldus, Issand, ja Su pääste Su ütluse järgi,
et ma vastaksin oma teotajaile; sest ma loodan Sinu sõna peale!
Ära kisu ilmaski mu suust ära tõesõna,
sest ma loodan Su seaduste peale!

Ma tahan hoida Su Seadust alati, ikka ja igavesti,
ja avaruses käia, sest ma nõuan Sinu korraldusi.
Ma tahan rääkida Su tunnistustest kuningate ees
ja mitte häbeneda.
Ma tahan ennast rõõmustada Sinu käskudega, mida ma armastan.
Ma tõstan oma käed Su käskude poole, mida ma armastan,
ja mõlgutan meelt Su määruste üle. *Psalm 119:41–48*

Päeva palve

1

Halastaja Isa,
Sina andsid Esimärter Stefanosele jõudu
seista kindlalt oma kannatustes ja palvetada nende eest,
kes ta kividega surnuks viskasid.
Lase meilgi osa saada Sinu armastusest,
et me suudaksime armastada oma vaenlasi
ja nende eest palvetada.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Halastuse ja armastuse Jumal,
Sina oled meile saatnud oma Poja,
et meid, kes me sageli Sinu vastu tegutseme, enesega lepitada.
Aita meilgi oma vaenlasi armastada
ja järgida Püha Stefanose eeskuju, kes oma hukkajate eest palvetas.
Luba meil koos temaga näha Sinu kirkust.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Õndsad on need, keda õiguse pärast taga kiusatakse,
sest nende päralt on taevariik. *Matteuse 5:10*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand, meie Jumal, me täname Sind jõulupühade armu eest.
Oma Poja sündimises kingid Sa meile õndsuse;
Püha Stefanose surmas näitad Sa meile
kohkumatu usutunnistaja eeskuju.
Me palume Sind, kinnita meis valmidust vankumatult tunnistada
Sinu Pojast, meie Issandast Jeesusest Kristusest,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

Al 31 *Päästja on nüüd kingitud*
323 *Nüüd, ristirahvas, laula sa*
Pl 35 *Siion, laula suures rõõmus*
161 *Küll kannab kindel kalju*
166 *Siin lapsed armust vastu võetud*
Kl 317 *Jeesusega käia võtkem*
321 *Mind, Elupäike, uuenda*

APOSTEL JA EVANGELIST JOHANNESE PÄEV

27. detsember, johannesepäev

Jumal on armastus

27. detsember on pühendatud apostel Johannesele, keda Kiriku pärimuses on samastatud neljanda evangeeliumi kirjutajaga. Johannesepäeva pühitsemine jõulupühadel on sümboolne, sest Johannese evangeelium algab kuulutusega Sõna lihakssaamisest.

Johannes rõhutab Jumala armastust inimeste vastu. See armastus on eriliselt väljendunud Jeesuse sündimises. Jumala armastus innustab kristlasi armastama ka üksteist.

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Prefatsioonipalve: *Jõuluaeg* või *Apostlid ja evangelistid.* Palve pärast armulauda: vt ka pt *Kristuse sündimise püha.*

Püha Johannese päeva tähistatakse ühtlasi kui kolmandat jõulupüha. Kui 27. detsember on pühapäev, kasutatakse johannesepäeva propriumi.

Piiblilugemised

Õpetussõnad 8:1, 22–30 *Kui Tema valmistas taevad, olin mina seal*
1. Johannese 1:1–4 *Kuulutus Elu Sõna ilmumisest*
või 1. Johannese 2:28–3:3 *Vaadake, kui suure armastuse Isa on meile andnud*
Johannese 21:19b–25 *Tema on see jünger, kes tunnistab neist asjust*

Psalm

Antifon:

Ma jutustan Sinu suurtest töödest.
Su suure headuse mälestust kuulutatagu! *Psalm 145:6–7*

või

Ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi
päästeks igaühele, kes usub. *Roomlastele 1:16*

Õige lokkab nagu palmipuu,
ta kasvab kõrgeks nagu seedripuu Liibanonil.
Kes Issanda kotta on istutatud,
need lokkavad meie Jumala õuedes.
Veel vanas eas nad kannavad vilja, on tüsedad ja haljad
kuulutama, et Issand on siiras,
et minu kaljus ei ole ülekohut. *Psalm 92:13–16*

Päeva palve

1

Halastaja Jumal,
valgusta oma Kirikut Sinu püha sõnaga,
et me käiksime Püha Johannese õpetuse järgi
Sinu armu ja tõe valguses.
Luba meil Sinu juures igavesti näha Sinu taevast kirkust.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sa avasid apostel ja evangelist Johannese kaudu
meile ligipääsu Sinu igavese Sõna saladustele.
Valgusta meie mõistust oma Püha Vaimuga
ja lase meil armastava südamega taibata,
mida Püha Johannes meile Kristusest on kuulutanud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Jah, Elu on saanud avalikuks, ja me oleme näinud
ja me tunnistame ja kuulutame teile igavest elu. *1. Johannese 1:2*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Püha Johannes kuulutas Sinu Poega kui lihaks saanud Sõna.
Me palume Sind, et Kristus selle sakramendi läbi
hoolitseks alati meie eest ja elaks meie keskel.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 191 *Valgus koidab, valgus paistab*
Pl 311 *Oh mis kallid annid saame*
314 *Süda seltsiks südamele*
Kl 309 *Issand, Sa tahad meid rahu ja rõõmuga täita*

SÜÜTALASTEPÄEV

28. detsember

Jeesus põgenikuna

28. detsembril mälestatakse Heroodese lastetapmise ohvreid ja meenutatakse Joosepi, Maarja ja Jeesus-lapse põgenemist Egiptusse. Nagu tehvanipäev, tuletab seegi päev meelde, et kristlaseks olemise juurde kuulub valmidus Tema pärast kannatada ja et Jeesuse pärast vaenamine võib tabada ka süütuid kõrvalseisjaid. Lisaks tunnistab süütalastepäev Jeesus-lapse imelisest pääsemisest. Nõnda säästeti Jumala Poeg Kolgata suure ohvri jaoks.

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Prefatsioonipalve: *Jõuluaeg* või propriumist pt *Märtrid.* Palve pärast armulauda: vt ka pt *Kristuse sündimise püha*.

Süütalastepäeva tähistatakse ühtlasi kui neljandat jõulupüha. Kui 28. detsember on pühapäev, kasutatakse süütalastepäeva propriumi.

Piiblilugemised

Jeremija 31:15–17 *Raamast kuuldakse kibedat nuttu: Raahel nutab oma poegi*
või 2. Moosese 1:22–2:10 *Moosese sünd*
1. Korintlastele 1:26–29 *Jumal valis maailma meelest nõrgad, et häbistada tugevaid*
või 1. Peetruse 4:12–16 *Kes kannatab kristlasena, ärgu häbenegu*
Matteuse 2:13–21 *Petlemma laste tapmine*

Psalm

Antifon:

Vala oma süda välja kui vesi Issanda palge ette!
Tõsta oma käed Tema poole oma laste elu pärast! *Nutulaul 2:19*

Kui Issand ei oleks olnud meiega,
kui inimesed tulid meile kallale,
siis nad oleksid meid elusalt neelanud,
kui nende viha süttis meie vastu.
Tänu olgu Issandale,
kes ei andnud meid nende hammaste saagiks!
Meie hing on nagu lind pääsenud linnupüüdja paelust:
paelad läksid katki ja me pääsesime ära.
Meie abi on Issanda nimes,
kes on teinud taeva ja maa. *Psalm 124:2–3, 6–8*

Päeva palve

1

Taevane Isa,
võta oma armastavatesse kätesse koos Petlemma lastega kõik,
kes süütult on surma saadetud.
Aita meil seista kurjuse vastu ja too meie keskele
oma õigluse ja armastuse riik.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
me meenutame täna Petlemma süütuid lapsi,
kelle kuningas Heroodes käskis hukata.
Võta oma hoolitsevatesse kätesse kõik lapsed,
keda tänagi kiusatakse ja surmatakse.
Anna, et õiglus, armastus ja rahu võidaksid meie keskel
vale, ükskõiksuse, sõjad ja hävingu.
Seda palume jõululapse Jeesuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Kiitke meie Jumalat kõik Tema sulased,
kes Teda kardate, pisikesed ja suured! *Ilmutuse 19:5*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
süütud lapsed pärisid surmas märtrikrooni,
kuigi nad ei olnud veel suutelised Sinu Pojast suuga tunnistama.
Luba kõigil, kes on täna vastu võtnud Sinu püha sakramendi,
osa saada lunastuse täiusest.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	31	*Päästja on nüüd kingitud*	või	327	*Oh ära jäta mind*
Pl	166	*Siin lapsed armust vastu võetud*	või	348	*Ei Jumal neid või jätta*
	433	*Taevaisa armupäike*			
Kl	317	*Jeesusega käia võtkem*	või	321	*Mind, Elupäike, uuenda*

JÕULUAJA 1. PÜHAPÄEV

Püha Perekond

Sel pühapäeval meenutame Püha Perekonda Naatsaretist, kes on meile usu ja jumalakartuse eeskujuks. Evangeeliumi loetakse Siimeonist ja Hannast, kes ootasid templis Jumala tõotuste täitumist. Kuigi Jeesus-laps ei erinenud teistest lastest, nägid nad siiski Temas maailma aja pöördepunkti. Jeesus elas samades tingimustes nagu meiegi, et meid lunastada ning anda meile õigus elada Jumala lastena.

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Prefatsioonipalve: *Jõuluaeg.*

Kui jõulupühale järgnev pühapäev langeb 26., 27. või 28. detsembrile, siis kasutatakse vastavalt tehvanipäeva, johannesepäeva või süütalastepäeva propriumi.

Piiblilugemised

Jesaja 25:1, 4–5 *Sa oled ulualuseks raju eest*
või Jesaja 49:13–16 *Vaata, ma olen sind märkinud oma peopesadesse*
Galaatlastele 4:3–7 *Te olete pojad ja pärijad*
või Koloslastele 2:6–10 *Käige Issandas*
Luuka 2:33–40 *Maarja ja Joosep koos Jeesus-lapsega templis*

Psalm

Antifon:

Suured on Issanda teod,
uuritavad kõigile, kellel neist on hea meel. *Psalm 111:2*

Mina ootan alati ja suurendan kogu Su kiidetavust.
Mu suu peab jutustama Sinu õiglusest
ja Su päästetegudest kogu päeva, sest ma ei tea nende arvu.
Ma tulen Issanda Jumala vägitegudega,
ma tunnistan üksnes Sinu õiglust.
Jumal, Sa oled mind õpetanud mu noorest east,
ja sestsaadik ma kuulutan Sinu imesid.
Ära siis jäta mind maha, Jumal, kui ma lähen vanaks ja halliks,
kuni ma kuulutan Sinu käsivart praegusele põlvele
ja Su vägevust kõigile järeltulijaile!
Sest Su õiglus ulatub kõrgele, oh Jumal,
kes oled suuri asju teinud. *Psalm 71:14–19*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled Püha Perekonna näol kinkinud meile eeskuju.
Aita ka meie peredel elada üksmeeles ja vagaduses
ning liida neid vastastikuses austuses ja armastuses.
Viimaks too meid kõiki Sinu igavese isamaja rõõmu ja rahusse.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, Sa oled meid imeliselt loonud oma näo järgi
ja veelgi imelisemalt taastanud meie olemuse väärikuse
oma Poja Jeesuse Kristuse läbi.
Anna, et nõnda nagu Sinu Poeg jagas meie inimlikkust,
võiksime meiegi osa saada Tema jumalikust elust,
kes nüüd koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Ma meenutan Issanda heldust, Issanda kiiduväärsust.
Halleluuja! *Jesaja 63:7*

Palve pärast armulauda

1

Jumal, meie Isa, Sa oled meid kinnitanud taevaleivaga.
Jää meie juurde, et me järgiksime Püha Perekonna eeskuju
ning saaksime pärast maist elu koos nendega osa taevasest rõõmust,
mille Sa oled valmistanud oma lastele.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, tõe ning rõõmu allikas.
Luba meil, kes oleme vastu võtnud jumalakartliku elu anni,
alati järgida Sinu Poega.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	193	*Kirik, püha paik*	või	252	*Õnn selle elumajale*
Pl	9	*Nüüd ole, Jeesus, kiidetud*	või	17	*Hing, jõuluõnnest hõiska sa*
Kl	36	*Su annid, kõige armu Jumal*	või	236	*Sinu õnnistust*

VANA-AASTA

31. detsember

Meie aeg on Jumala kätes

Vana-aastal ei ole otsest lunastusloolist sisu, vaid selle päeva iseloom lähtub ühiskonna kalendrist. Aasta viimane päev tuletab meelde aja kaduvust. Meie elu ei sõltu vaid maailmas valitsevatest võimudest ja seadustest, vaid meie elu on Jumala kätes. Aasta lõpp annab võimaluse tänada, järele mõtelda, tehtut hinnata ja halba kahetseda. Uus aasta on ka märk sellest, et Jumal annab meile uue võimaluse otsast alustada.

Liturgia: Liturgiline värv on valge või violett. Vana-aasta jumalateenistus peetakse soovitavalt õhtuse missana. Prefatsioonipalve: *Jõuluaeg.*

Vahetult enne aastavahetust on sobilik pidada öist palvust – aasta lõpu palvust. Seda palvust peetakse kompletooriumi korra järgi. Piiblilugemiste, palvete ja koguduselaulude valimiseks saab kasutada vana-aasta propriumi. Koguduselaulu asemel võib kasutada instrumentaalmuusikat. Kirikupalvena võib kasutada litaaniat. Palvust võib alustada valgusepalvusega.

Piiblilugemised

Nutulaulud 3:22–26 *See on Issanda suur heldus, et me pole otsa saanud*
või Koguja 3:1–8 *Igale asjale on määratud aeg*
või 1. Saamueli 7:12 *Siiani on Issand meid aidanud!*
1. Peetruse 1:22–25 *Rohi kuivab ära, aga Issanda sõna jääb igavesti*
või Ilmutuse 2:1–5 *Tuleta siis meelde, kust sa oled langenud, ja paranda meelt*
Luuka 13:6–9 *Tähendamissõna viljatust viigipuust*
või Matteuse 16:1–4 *Jeesus keeldub tegemast tunnustähte taevast*
või Luuka 21:25–36 *Jeesus õhutab valvama*

Psalm

Antifon:

Sinu käes, Issand, on kõik mu ajad. *Psalm 31:16*

Ma tõstan oma silmad mägede poole, kust tuleb mulle abi?
Abi tuleb mulle Issanda käest, kes on teinud taeva ja maa.
Ei Ta lase su jalga vääratada, ei su hoidja tuku.
Vaata, ei tuku ega jää magama see, kes Iisraeli hoiab.
Issand on su hoidja, Issand on su varjaja su paremal käel.
Päeval ei paista sind päike ega kuu öösel.
Issand hoiab sind kõige kurja eest, Tema hoiab sinu hinge.
Issand hoiab su minemist ja su tulemist nüüd ja igavesti. *Psalm 121*

või
Muiste Sa panid maale aluse ja taevas on Su kätetöö.
Need hävivad, aga Sina püsid; nad kõik kuluvad nagu kuub;
Sa vahetad neid nagu riideid ja nad muutuvad.
Aga Sina oled seesama ja Sinu aastad ei lõpe.
Su sulaste lapsed leiavad eluaseme
ja nende sugu on kinnitatud Sinu ees. *Psalm 102:26–29*

või *Psalm 90* (vt *27. pühapäev pärast nelipüha*)

Päeva palve

1
Jumal ja meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa.
Sinu aastad ei lõpe ja Sinu arm on igal päeval uus:
lase oma Vaimu valgusel uuendada meie elu, elusta meie süda
ja anna valgust meie meeltele, et me võiksime astuda uude aastasse
rõõmsa kuulekuse ja kindla usuga.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Igavene Jumal, me täname Sind kõige eest,
mida Sa möödunud aastal oled meile jaganud.
Anna andeks meie teadmatult ja teadlikult tehtud eksimused.
Luba meid uuesti algusest alata.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! See on Issanda suur heldus, et me pole otsa saanud,
sest Tema halastused pole lõppenud. *Nutulaul 3:22*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline, igavene Jumal, me täname Sind,
et Sa oled sel aastal meie ihule ja hingele palju head kinkinud.
Täida ka uus aasta oma jumaliku õnnistusega.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 51 *Üks aasta jälle kaob*
Pl 47 *Siit saadik Jumal heldesti* või 41 *Küll mitmest viletsusest*
Kl 292 *Eks mu kohus tänu teha*

JEESUSE NIMEPÄEV

1. jaanuar, uusaasta

Jeesuse nimel

1. jaanuar on jõulupüha oktaav (kaheksas päev, nädala möödudes peetav järelpüha) ja on saanud kirikliku tähenduse juba enne, kui seda hakati tähistama kalendriaasta vahetumise päevana. Uusaasta ehk nääripäev on Jeesuse ümberlõikamise ja nimepaneku päev. Piiblitekstid räägivad Jeesuse nime tähendusest. Nimi „Jeesus" tähendab „Issand on abi, Issand päästab". Ühtegi teist nime ei ole meile päästeks antud. Sellele nimele on kindel loota uut aastat alates.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

4. Moosese 6:22–27 *Õnnistussõnad*
Apostlite teod 4:8–12 *Jeesuse nimi on ainus, kelle läbi meid päästetakse*
Luuka 2:21 *Siis pandi talle nimeks Jeesus*

2. lugemisaasta

Jesaja 43:1–3 *Ära karda, sest ma olen sind nimepidi kutsunud*
1. Johannese 5:1–5 *Maailma võitvast usust*
Johannese 14:12–14 *Kui te midagi minult palute minu nimel, siis ma teen seda*

3. lugemisaasta

Jesaja 42:5–8 *Mina olen Issand, see on mu nimi*
või 1. Moosese 8:13–22 *Niikaua kui püsib maa, ei lõpe suvi ega talv, päev ega öö*
Apostlite teod 4:24–30 *Koguduse palve*
või Ilmutuse 3:7–8 *Läkitus Filadelfia kogudusele*
Matteuse 4:12–16 *Jeesus alustab kuulutamist*

Psalm

Antifon:

Jeesuse nimes nõtkugu iga põlv
ja iga keel tunnistagu: Jeesus Kristus on Issand. *Filiplastele 2:10–11*

Issand, meie Jumal, kui auline on Sinu nimi kogu maailmas!
Sinu aukuulsus ulatub üle taevaste.

Väetite ja imikute suust Sa valmistasid
kiitva väe oma vastaste pärast,
et sundida vait jääma vaenlast ja kättemaksjat.
Kui ma näen Su taevast, Su sõrmede tööd,
kuud ja tähti, mis Sa oled rajanud,
siis mis on inimene, et Sa temale mõtled,
ja inimesepoeg, et Sa tema eest hoolitsed?
Sa tegid ta pisut alamaks Jumalast ja ehtisid teda au ja austusega.
Sa seadsid ta valitsema oma kätetööd;
kõik Sa panid tema jalge alla,
lambad, kitsed ja härjad, kõik, samuti metsloomad,
taeva linnud ja mere kalad ja kõik, mis mere radadel liigub.
Issand, meie Jumal, kui auline on sinu nimi kogu maailmas!

Psalm 8:2–10

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sa oled saatnud meile oma ainusündinud Poja, et meid päästa,
ja andnud Temale nime Jeesus.
Lase meil alata uut aastat, usaldades Tema püha nime.
Aita, et elaksime alati Teda teenides ning ülistades Tema nime,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Issand Jeesus Kristus,
Sa tulid kaduvasse maailma, et anda meile igavene elu.
Me alustame Sinu nimel uut aastat ja palume: kinnita meid,
et võtaksime usus ja lootuses vastu selle aasta rõõmud ja raskused.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal, Sinu ainus Poeg lõigati ümber
käsuõpetuse kohaselt kaheksandal päeval pärast sündimist
ja Talle anti nimi üle kõigi nimede.
Kingi meile armu kanda ustavalt Tema nime,
teenida Teda Vaimu väes ja kuulutada Teda maailma Päästjana,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4
Jumal, Sinul ei ole algust ega lõppu.
Kõik, mis on olemas, tuleb Sinu käest.
Sinule pühitseme uue aasta ja palume:
kingi meile, mida me vajame eluks, õnnista meie päevi
ja tee meid rikkaks heade tegude poolest.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Issanda kiitust rääkigu mu suu ja kõik liha andku tänu
Tema pühale nimele ikka ja igavesti! *Psalm 145:21*
Halleluuja!

või

Halleluuja!
Jeesus Kristus on seesama eile ja täna ja igavesti! *Heebrealastele 13:8*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1
Kõigeväeline Jumal, elu ja tugevuse allikas.
Me täname Sind, et Sa toitsid meid altari sakramendis taevase leivaga.
Me palume, luba meil, kes oleme sellest müsteeriumist osa saanud,
alati pöörduda Tema poole, kelle nimi on üle kõigi nimede.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Igavene Jumal, halastaja Isa,
me täname Sind, et Sa oled meile patud andeks andnud
ning meid oma armsa Poja ihu ja verega
eesoleva aasta teeks kinnitanud.
Jää uuel aastal oma andidega meie juurde
ja lase neil meie südames rohket vilja kanda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 46 *Siin astume Su palge ette*
Pl 45 *Saatjaks olgu Jeesus meil*
Kl 42 *Maa on nii kaunis*
274 *Jeesus, Sa ainuke*
või 48 *Su ette tulen palvetades*
või 50 *Ühtainust nime mina tunnen*
või 43 *Oh palugem ja laulgem*

JÕULUAJA 2. PÜHAPÄEV

Issanda templis

Selle pühapäeva traditsiooniline evangeelium on Jeesusest kaheteistkümneaastasena templis. Kasvades otsib Jõululaps oma kutsumuse saladust. Kristlik kogudus kohtab Jeesust, kogunedes jumalateenistusele kirikusse, Jumala templisse. Seal tänab ja ülistab ta koos taeva inglite ja pühade hulgaga Jumala suuri tegusid. Sealt leiab ta ka oma kutsumuse ja ülesande. Jumalateenistus ja üksteise teenimine kuuluvad kokku.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Pühapäeva pühitsetakse vaid siis, kui see langeb kuupäevale 2. kuni 5. jaanuarini.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Kuningate 8:20, 27–30 *Taevas ei mahuta sind, veel vähem siis see koda*
Heebrealastele 3:1–6 *Kristus on tema koja üle kui ustav Poeg*
või Ilmutuse 4:2–11 *Nägemus taevasest jumalateenistusest*
Luuka 2:41–52 *Kaheteistkümneaastane Jeesus templis*

2. lugemisaasta

1. Saamueli 3:1–10 *Issand kutsub Saamueli*
Roomlastele 12:1–5 *Tuua oma ihu Jumalale ohvriks – see on mõistlik jumalateenistus*
Johannese 10:22–30 *Jeesus kõneleb Saalomoni sammaskäigus*

3. lugemisaasta

Sakarja 3:6–10 *Nägemus ülempreester Joosuast*
Heebrealastele 2:11–15 *Niihästi Pühitseja kui pühitsetavad on ühe Isa lapsed*
Johannese 7:14–18 *Jeesuse kõne lehtmajadepühal*

Psalm

Antifon:

Ühte ma olen palunud Issandalt; seda ma üksnes nõuan,
et ma saaksin asuda Issanda kojas kogu oma eluaja. *Psalm 27:4*

Kui armsad on Sinu hooned, Issand Sebaot!
Issanda õuesid igatseb ja ihaldab mu hing;
mu süda ja mu ihu hüüavad rõõmsasti elava Jumala poole.
Lind on ju enesele aseme leidnud ja pääsuke enesele pesa,

kuhu ta paneb oma pojad:
Sinu altarid, Issand Sebaot, mu kuningas ja mu Jumal!
Õndsad on need, kes elavad Sinu kojas; nad kiidavad Sind alati.
Sest üks päev Sinu õuedes on parem kui muid tuhat;
ma seisan pigemini läve juures oma Jumala kojas,
kui viibin õelate majades.
Sest Issand Jumal on päike ja kilp; armu ja au annab Issand
ega keela head neile, kes laitmatult elavad. *Psalm 84:2–5, 11–12*

Päeva palve

1

Isa taevas, kõige hea andja,
Sinu Poeg tunnistas Sinust juba alates oma varajasest noorusest.
Kingi meile oma Vaimu, nii et me elame Sinu lastena Sinu palge ees
ja kanname head vilja Sinu ülistuseks.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Jeesus, Jumala Poeg,
Sina tahtsid juba lapsena olla templis oma taevase Isa juures.
Ärata meiski soov otsida Tema lähedust
maailma kiirustamise ja kära keskel.
Tee meist elava Jumala teenijad,
kes kuulavad avatud südamega Tema sõna ja elavad selle järgi.
Sinule olgu ülistus ja au,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Tulge sisse Ta väravaist tänuga, Tema õuedesse kiitusega;
ülistage Teda ja andke tänu Ta nimele! *Psalm 100:4*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Vt *Kristuse sündimise püha.*

Laulusoovitused

Al 194 *Mu Isa koja õue* või 195 *Mul rõõm on tulla pühakotta*
Pl 203 *Kõrged uksed, lahti minge* või 355 *Ligidal on Jumal*
Kl 197 *Oh Jumal, Looja, tule Sa* või 219 *Armastus, mis igavene*

KRISTUSE ILMUMISE PÜHA

6. jaanuar, kolmekuningapäev. *Epiphanias*

Jeesus, maailma valgus

Kristuse ilmumise püha (ld *dies epiphaniae Domini* – 'Issanda ilmumine') on ristikoguduse üks vanemaid pühasid, mille ajalugu ulatub jõuludest kaugemale. Lääne kirikliku traditsioonis on ilmumispüha evangeeliumiks ja seega ka päeva teemaks Idamaa tähetarkade külaskäik Petlemma, et avaldada austust juutide vastsündinud kuningale. Targad tulid paganarahvaste keskelt ja nende külaskäik Jeesus-lapse juurde väljendab Jumala plaani, et Kristus on valgus kõigile maailma rahvastele. Sellega tuletab ilmumispüha kogudusele meelde Kiriku misjoniülesannet. Jõulude sõnum puudutab kõiki inimesi.

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Missal lauldakse kindlasti *Laudamust* ja loetakse Nikaia usutunnistust.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 60:1–6 *Rahvad tulevad Su valguse juurde ning kuningad Su paistuse juurde*
Efeslastele 3:2–9 *Paganadki on tõotuse kaaspärijad ja sama ihu liikmed*
Matteuse 2:1–12 *Tähetargad Hommikumaalt*

2. lugemisaasta

Jesaja 49:5–7 *Ma panen Sind paganaile valguseks*
Koloslastele 1:24–27 *Jumal on oma saladuse ilmutanud kõigi rahvaste seas*
Matteuse 2:1–12 (vt 1. lugemisaasta)

3. lugemisaasta

Miika 4:1–4 *Paganad ütlevad: Tulge, mingem üles Issanda mäele*
1. Timoteosele 3:16 *Tunnistatavalt suur on jumalakartuse saladus*
Matteuse 2:1–12 (vt 1. lugemisaasta)

Lisatekstid jutluseks:

Johannese 8:12 *Mina olen maailma valgus*
Johannese 12:44–47 *Mina olen tulnud valguseks maailma*
Luuka 11:29–32 *Jeesus keeldub tunnustähte tegemast*

Psalm

Antifon:

Sinul, Issand, on suurus ja vägevus, ilu ja hiilgus ja au,
kõik, mis on taevas ja maa peal. *1. Ajaraamat 29:11*

Jumal, anna oma kohtupidamine kuningale
ja oma õigus kuninga pojale!
Ajagu Tema Su rahva asja õiguses
ja Su viletsate asja õigluses!
Toogu mäed rahu rahvale ja ka mäekünkad õiguse varal!
Ta valitseb merest mereni ja Frati jõest ilmamaa otsani.
Tema ees põlvitab kõrbe rahvas
ja Tema vaenlased lakuvad põrmu.
Tarsise ja saarte kuningad toovad ande;
Seeba ja Seba kuningad maksavad maksu.
Ja Teda kummardavad kõik kuningad;
kõik paganarahvad orjaku Teda!
Sest Tema kisub hädast välja vaese, kes kisendab,
ja viletsa ja selle, kel pole abimeest. *Psalm 72:1–3, 8–12*

Päeva palve

1

Jumal, meie taevane Isa,
Sinu täht juhatas Hommikumaa targad sõime juurde
ja Sa ilmutasid neile oma Poega.
Juhi ka meid, nii et me usus Tema kui oma Issanda ära tunneme
ja seeläbi viimaks Sinu kirkust näeme.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Issand ja Jumal, me täname Sind,
et Sa oma ainusündinud Poega kõigile rahvastele ilmutasid.
Aita meil ja meie lastel käia evangeeliumi valguses
ning anna, et see üha kaugemale maailma rahvaste sekka leviks
ja nõnda üha rohkem pimeduses olijaile paistaks.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3
Halastaja Jumal ja Isa, me täname Sind südamest,
et Sa oled meid kutsunud pimedusest
oma armsa Poja, Jeesuse Kristuse tundmisele.
Me palume Sind, juhata meid oma Püha Vaimu läbi,
nii et õiges usus päev-päevalt kasvame,
Sinu käskude järgi puhtasti ja laitmatult käime
ning viimaks kõigi usklikega igavese õndsuse pärime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Kõigeväeline igavene Jumal,
Sa valgustad kõiki, kes Sinusse usuvad.
Täida kogu loodu oma valgusega
ja õpeta kõiki maailma rahvaid tundma Sinu kirkust.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

5
Issand Jeesus Kristus, maailma valgus,
tule meie juurde ning too valgust meie südamete pimedusse.
Sinule olgu ülistus ja au,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Kiitke Issandat, kõik paganad, ülistage Teda, kõik rahvahõimud!
Halleluuja! *Psalm 117:1*

Palve pärast armulauda
1
Issand Jeesus, imeline Koidutäht, keda kõik rahvad otsivad,
me täname Sind, et oleme koos Idamaa tarkadega
võinud tulla Sinu valguse juurde.
Aita meil kogu ihu ja hingega end Sinu omaks anda,
et me kord Sinu taeva valgusest ja rõõmust võiksime osa saada.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

2

Kõigeväeline Issand,
valgusta meie südameid, nii et me Sinu kirkuse ära tunneme
ning Sinu sõna ja sakramendi abil usus kasvame
ja viimaks Sinu taevase kuningriigi valgusse jõuame.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 37 *Su sõime juures seisan ma*
52 *Aukuningas, oh Jeesus*
59 *Päev käes, oh vennad, ärgakem*
Pl 55 *Miks tulid targad hommikust*
56 *Nüüd paistab meile kaunisti*
60 *Sa Koidutäht, Sa minu kroon*
Kl 294 *Imeline Issand*
355 *Ligidal on Jumal*

KRISTUSE RISTIMISE PÜHA

1. pühapäev pärast ilmumispüha

Ristimise and

Pühapäeva evangeelium käsitleb ilmumispüha vanakiriklikku teemat Jeesuse ristimisest. Jeesuse ristimiselt laieneb pühapäeva teema ristimise sakramendile ja selle tähendusele kristlase elus. Ristimisest algas Jeesuse avalik tegevus ja kannatustee. Meiegi oleme ristimises liidetud Jeesusega ja Tema Kirikuga, et saaksime osa nii Tema kannatusest kui ka võidust.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 42:1–4 *Vaata, see on mu sulane, kellesse ma olen kiindunud*
Tiituselele 3:4–7 *Kristus päästis meid oma halastust mööda ristimise kaudu*
Matteuse 3:13–17 *Jeesuse ristimine*

2. lugemisaasta

Jesaja 61:1–3 *Issanda Vaim on minu peal, sest Ta on mind võidnud*
Apostlite teod 8:26–40 *Filippus ja Etioopia kojaülem*
Johannese 1:29–34 *Ristija Johannes tunnistab Jeesusest*

3. lugemisaasta

1. Moosese 9:12–16 *Ma panen pilvedesse vikerkaare oma lepingu tähiseks*
või Joosua 3:5–11, 17 *Iisraeli rahva üleminek Jordanist*
Galaatlastele 3:23–29 *Kes on Kristusesse ristitud, on Kristusega rõivastatud*
Luuka 3:15–18, 21–22 *Ristija Johannese tunnistus ja Jeesuse ristimine*

Psalm

Antifon:

Te ammutate rõõmuga vett päästeallikaist. *Jesaja 12:3*

Issanda hoolel on meie kilp,
ja Iisraeli Püha hoolel on meie kuningas.
Kord Sa rääkisid nägemuses oma vagadega
ning ütlesid: „Ma olen pannud abi sangari kätte,
ma olen valitu suureks tõstnud rahva hulgast.

Ma olen leidnud Taaveti, oma sulase,
oma püha õliga olen ma Tema võidnud.
Teda toetab mu käsi kõvasti ja mu käsivars tugevdab Teda.
Tema hüüab mind:
Sina oled minu Isa, mu Jumal, mu päästekalju!
Ent mina teen Ta esmasündinuks
ning kõige kõrgemaks kuningaks üle ilmamaa.
Ma hoian oma helduse Temale igavesti
ja mu leping Temaga jääb püsima.
Ma sean Tema soo igaveseks
ja Tema aujärje nii kauaks kui taeva päevad." *Psalm 89:19–22, 27–30*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, taevane Isa,
Jeesuse ristimisel Jordani jões tuli Püha Vaim Tema peale
ja Sa ilmutasid Teda kui oma armast Poega.
Tugevda kõigis ristituis kindlat teadmist, et nad on Sinu lapsed,
ja juhi neid oma Vaimuga.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina ilmutasid end oma armsa Poja ristimise hetkel
ja tahad, et meiegi Teda kuulaksime.
Me oleme Tema käsu ja tõotuste peale ristitud,
saanud pattude andeksandmise ja uuesti sündinud Sinu lasteks.
Aita meil nüüd Sinu lastena uues elus käia
ning jõuda Sinu igavesse riiki.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jumal, halastaja Isa,
Sa oled oma armsa Poja läbi seadnud meile
püha ristimise sakramendi uuestisünni pesemiseks
ning sellega puhastanud meid pattudest
ja võtnud oma riigi osadusse.
Juhi meid Püha Vaimuga,
et me õigesti mõistaksime Sinu armu suurust,
paneksime oma lootuse ristimisele
ning teeniksime Sind pühitsetud ja puhta eluga usus.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu. *Johannese 1:29*
Halleluuja!

või

Halleluuja!
[Taevast kostis hääl:]
Sina oled mu armas Poeg, Sinust on mul hea meel! *Markuse 1:11*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Aja ja igaviku Jumal,
oma armsa Poja, meie Issanda ristimisel avasid Sa taevad
ja ilmutasid end Jeesuse Kristuse Isana.
Vii oma Vaimu väel meis lõpule oma hea töö,
mida Sa pühas ristimises oled alanud.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 203 *Kõrged uksed, lahti minge*
297 *Jehoova, Sulle tahan laulda*
Pl 7 *Nüüd Jumalale austuseks*
58 *Paganaile saagu valgus*
Kl 56 *Nüüd paistab meile kaunisti*
210 *Ma olen ristitud*

2. PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA

Jeesus ilmutab oma jumalikku väge

Kaana pulmapidu kirjeldav piiblitekst kuulus kunagi ilmumispüha juurde. Kui ilmumispüha kujunes kolmekuningapäevaks, paigutati evangeelium Kaana pulmast teisele pühapäevale pärast ilmumispüha. Sel pühapäeval käsitletakse Jeesuse avaliku tegevuse algust. Jeesus kutsub inimesi nägema Jumala suuri tegusid.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

2. Kuningate 4:1–7 *Lesknaise õli*
või Jesaja 12:1–6 *Päästetute tänulaul*
Roomlastele 12:6–16 *Rõõmustage rõõmsatega, nutke nutjatega!*
Johannese 2:1–11 *Jeesus teeb esimese imeteo*

2. lugemisaasta

2. Moosese 17:1–6 *Vesi kaljust*
Ilmutuse 22:16–17 *Kes tahab, võtku eluvett ilma tasuta!*
Johannese 4:5–26 *Jeesus kõneleb Samaaria naisega*

3. lugemisaasta

Jesaja 62:1–3 *Siis saavad rahvad näha su õigust*
Tiituselele 1:1–3 *Jumal on teinud oma sõna avalikuks jutlustamise läbi*
Luuka 4:16–21 *Jeesus Naatsareti sünagoogis*
või Markuse 1:14–15 *Jeesus hakkab kuulutama evangeeliumi*

Psalm

Antifon:

Tänage Issandat, kuulutage Tema nime,
tehke teatavaks rahvaste seas Tema teod! *Psalm 105:1*

Laulge Temale, mängige Temale, kõnelge kõigist Tema imedest!
Kiidelge Tema pühast nimest,
rõõmutsegu nende süda, kes otsivad Issandat!
Nõudke Issandat ja Tema võimsust, otsige alati Tema palet!

Meenutage Tema tehtud imetegusid,
Tema imetähti ja Tema huulte kohtuotsuseid.
Tema laotas pilve nende katteks ja tule valgustama ööd.
Nad palusid, ja Ta tõi vutte
ning söötis nende kõhud täis taeva leivaga.
Ta avas kalju ja vesi jooksis; see jooksis jõena põuasel maal.
Sest Tema pidas meeles oma püha sõna ja oma sulast Aabrahami.

Psalm 105:2–5, 39–42

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, Sa oled ilmutanud oma väge
ja juhtinud paljusid oma Poja tegude varal usule.
Ava meiegi silmad nägema imesid, mida Ta on teinud,
ja tugevda meie usku Sinu väesse ja armastusse;
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, Sinu Poeg võttis kord
äratõugatud Samaaria naise tema usu pärast vastu.
Anna meile samasugust usku, et meiegi võiksime loota
ainult Sinu armastusele ja üksteist vastu võtta,
nagu Sina meid oled vastu võtnud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sina saatsid oma Poja õpetama ja kuulutama Sinu riiki.
Saada oma Vaim ka meie peale,
et võiksime kuulutada evangeeliumi vaestele,
vabakssaamist seotuile ja vabadust rõhutuile.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Me nägime Tema kirkust
nagu Isast Ainusündinu kirkust, täis armu ja tõde. *Johannese 1:14*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kirkuse Jumal,
Sina annad meile osa Kristusest, kes on elu leib.
Täida meid oma Püha Vaimuga,
et Sinu kirkus paistaks meie kaudu kogu maailmale.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 297 *Jehoova, Sulle tahan laulda*
309 *Issand, Sa tahad meid*
Pl 264 *Ma kummardan Sind, Armuvägi*
Kl 275 *Jeesus, tule minule*

3. PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA

Jeesus äratab usule

Jeesuse avalik tegevus on alanud. Inimesi õpetades ja haigeid parandades ilmutab Ta oma jumalikkust. Jeesuse imeteod ja nende tunnistused, kes on kogenud Tema väge, äratavad inimestes, sõltumata nende rahvusest, usku Temasse – meie aitajasse ja päästjasse.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

5. Moosese 10:17–21 *Armastage võõrast, sest te olete ise olnud võõrad Egiptusemaal*
või 1. Kuningate 8:41–43 *Kõik maa rahvad õpivad tundma Issanda nime*
Roomlastele 1:16–17 *Evangeeliumi väge*
Matteuse 8:5–13 *Jeesus tervendab Kapernaumas väeülema teenri*

2. lugemisaasta

Jesaja 30:18–21 *Issand tõotab oma rahvale armu anda*
või 2. Kuningate 5:1–15 *Eliisa teeb terveks pidalitõbise Naamani*
Heebrealastele 11:1–10 *Usust ja uskujatest muistsel ajal*
Johannese 4:39–42 *Jeesus Samaarias*

3. lugemisaasta

5. Moosese 32:36–39 *Issand tahab mõista õigust oma rahvale*
2. Korintlastele 1:3–7 *Meil on küllaga Kristuse kannatusi, nõnda ka julgustust Kristuses*
Markuse 1:29–39 *Jeesus tervendab Kapernaumas Siimona ämma*

Psalm

Antifon:

Taevad kuulutavad Tema õigust
ja kõik rahvad näevad Tema au. *Psalm 97:6*

Siis paganad hakkavad kartma Issanda nime
ja kõik ilmamaa kuningad Sinu au.
Sest kui Issand on üles ehitanud Siioni,
siis ilmub Ta oma auhiilguses.

Ta on kaldunud nende palve poole, kes on tehtud puupaljaks,
ega ole põlanud nende palvet.
Pandagu see kirja tulevase põlve rahva jaoks;
siis rahvas, kes luuakse, kiidab Issandat,
et Ta on vaadanud oma pühast kõrgusest,
Issand on taevast vaadanud ilmamaad,
et kuulda vangide ägamist ja vabastada surmalapsed,
et Siionis kuulutataks Issanda nime
ja Jeruusalemmas Tema kiitust,
kui kõik rahvad ja riigid kogutakse kokku
teenima Issandat. *Psalm 102:16–23*

Päeva palve

1

Jumal, kõigi rahvaste Isa,
Sa oled kutsunud enda juurde ka neid,
kes on Sinust kaugel.
Aita, et evangeeliumi kuulutus jõuaks iga inimeseni
ja kõik rahvad kiidaksid ja teeniksid Sind
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, rahvaste Issand,
Sa oled ilmutanud oma tahet kõigile rahvastele
ja tõotanud oma abi meile kõigile.
Aita meil kuulda ja teha, mida Sina tahad,
et pimedus saaks võidetud Sinu valguse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kogu loodu Jumal,
Sa kutsud inimesi kõikide rahvaste hulgast oma riiki.
Lase meil Sind usus ära tunda ja hoia meidki nende hulgas,
kes Sinule loodavad ja Sind tunnistavad.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Sina, Issand, oled Kõigekõrgem üle kogu ilmamaa,
Sa oled väga ülendatud üle kõigi jumalate. *Psalm 97:9*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal, juhi oma Vaimuga meid,
keda oled toitnud oma Poja ihu ja verega, et tunnistaksime Sind
mitte ainult sõna ja suuga, vaid ka teo ja tõega,
ning päriksime kord Sinu taevariigi.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 328 *Rõõmusta, rõõmusta*
241 *Oh Jumal, tule armuga*
Pl 57 *Oh Jeesus Kristus, valgusta*
285 *Usk kindel lootus üksine*
52 *Aukuningas, oh Jeesus*
Kl 323 *Nüüd, ristirahvas, laula sa*
60 *Sa Koidutäht, Sa minu kroon*

4. PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA

Loodusjõudude Issand

Pühapäeva piiblilugemised julgustavad meid end kõiges Jeesuse hoolde usaldama. Tema aitab meid kõigis probleemides. Loodusjõudki alluvad Jeesusele. Inimene on kõiges Temast sõltuv. Usk Temasse, kes vaigistas tormi ja päästis Peetruse hukkumisest, võidab lootusetuse ja annab uut usaldust.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 51:9–16 *Mina olen Issand, kes liigutab merd ja paneb lained kohisema*
2. Korintlastele 1:8–11 *Tema päästis meid määratu suurest surmast ja päästab veelgi*
Matteuse 8:23–27 *Jeesus vaigistab tormi*

2. lugemisaasta

Iiob 38:1–4, 8–11, 16–18 *Issand ise vastab Iiobile*
2. Timoteosele 1:7–10 *Julgustus kartmatuks Kristuse tunnistamiseks*
Matteuse 14:22–33 *Jeesus kõnnib vee peal*

3. lugemisaasta

1. Kuningate 17:1–6 *Prohvet Eelija ennustab põuaaegu*
Heebrealastele 11:23–27 *Usust ja uskujatest muistsel ajal*
Johannese 6:16–21 *Jeesus kõnnib vee peal*

Psalm

Antifon:

Tulge ja vaadake Jumala tegusid,
kes on kardetav oma tegemistes inimlaste juures. *Psalm 66:5*

Tänage Issandat, sest Tema on hea,
sest Tema heldus kestab igavesti!
Nõnda öelgu Issanda lunastatud,
keda Tema on lunastanud kitsikusest.
Nad sõitsid laevadega merel ja toimetasid asju suurtel vetel.
Nad nägid Issanda tegusid ja Tema imetöid meresügavustes.
Sest Ta ütles sõna ning laskis tõusta marutuule
ja tõstis merelained kõrgele.

Need tõusid üles taeva poole ja vajusid alla sügavikesse,
nende julgus hääbus hädaohus.
Nad taarusid ja tuikusid nagu joobnud
ja kogu nende tarkus oli ära neelatud.
Aga oma ahastuses nad kisendasid Issanda poole
ja Tema päästis nad nende kitsikustest.
Ta muutis maru vaikseks ilmaks ja vete lained jäid vakka.
Siis nad rõõmustasid, kui lained soiku jäid,
ja Ta viis nad igatsetud sadamasse.
Tänagu nad Issandat Ta helduse eest
ja Tema imeliste tegude eest inimlastele. *Psalm 107:1–2, 23–31*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus, kelle sõna kuulevad tuul ja meri,
me palume Sind: kinnita meid selle maailma tuultes ja tormides,
et meie kartlik süda leiaks lohutust
ja meie nõder usk saaks Sinu armu läbi tugevaks.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal, Sina kaitsed meid selle maailma tormides.
Päästa oma rahvas kartusest ja kinnita meid usus.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Ülevam kui paljude vete kohin,
ülevam kui mere lained on Issand ülal kõrgel. *Psalm 93:4*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand Jumal, Sina kinnitasid meid oma püha söömaaja andidega.
Juhi ja kaitse oma rahvast ja hoia meid alati oma armastuses.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 347 *Tugevad on Jeesu käed*
Pl 336 *Elu on kui meri*
Kl 389 *Su kiituseks, mu Looja*

või 385 *Jumal, maa ning taeva Looja*
või 192 *Õnn, kellel Jeesus armas*
või 442 *Sinu hoolde ennast annan*

5. PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA

Kahesugune külv

Jeesus räägib tähendamissõna külvajast, kes külvab head seemet oma põllule. Aga ka tema vastane külvab oma seemneid. Mõlema külvatud seeme kasvatab vilja, kuid inimene ei suuda alati vahet teha, kust läheb piir Jumala ja kurjuse riigi vahel. Alles aegade lõpul eraldab Jumal terad sõkaldest ning hea halvast. Seepärast tuleb lasta Jumala sõnal meie sees tööd teha. Usklikud suudavad taluda üksteise nõrkusi ja oodata kannatlikult Jumala lõikusaega.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Hesekiel 33:10–16 *Issanda tee on õige*
Koloslastele 3:12–17 *Kristuse sõna elagu rikkalikult teie seas*
Matteuse 13:24–30 *Tähendamissõna raiheinast*

2. lugemisaasta

4. Moosese 11:24–30 *Rahva vanemad räägivad prohvetlikult*
Filiplastele 1:12–18 *Pauluse igatsusest saada Kristuse juurde*
Markuse 9:38–41 *Kes ei ole vastu, on poolt*

3. lugemisaasta

Joel 4:12–16 *Issand on varjupaigaks oma rahvale*
1. Korintlastele 3:4–9 *Vastutus Jumala ees*
Markuse 4:26–29 *Tähendamissõna iseenesest kasvavast viljast*

Psalm

Antifon:

Ärge mõistke kohut enne õiget aega, enne kui tuleb Issand,
kes toob valguse ette pimedusse varjunud asjad. *1. Korintlastele 4:5*

Ära ärritu kurjadest;
ära kadesta neid, kes teevad ülekohut,
sest need niidetakse peagi nagu hein
ja nad närtsivad nagu haljas rohi!

Looda Issanda peale ja tee head,
ela oma maal ja pea ustavust!
Olgu sul rõõm Issandast;
siis Ta annab sulle, mida su süda kutsub!
Anna oma tee Issanda hooleks ja looda Tema peale;
küll Ta toimetab kõik hästi!
Ta toob esile su õiguse nagu valguse
ja su õigluse nagu lõuna selguse.
Ole vait Issanda ees ja oota Teda;
ära ärritu sellest, kelle tee õnnestub,
ega mehest, kes teeb kavalusi!
Hoidu meelepahast ja hülga viha, ära ärritu;
sellest tuleb vaid paha!
Sest kurjad hävitatakse;
aga kes Issandat ootavad, need pärivad maa. *Psalm 37:1–9*

Päeva palve

1

Jumal, meie taevane Isa, me täname Sind,
et Sa külvad head ja puhast sõnaseemet meie südamesse.
Vala meie peale Püha Vaimu kui vihma,
et Sinu seeme võiks idaneda,
ja takista kurja vaenlast hea seemne hulka umbrohtu külvamast.
Lase meid sõnades ja tegudes Sinule meelepärast vilja kanda
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus, kes Sa tood pimeduse salajased asjad valge ette,
tõrju meie hingest pimedus ja puhasta meie südamed,
et me võiksime kanda valguse vilju ning ülistada Jumala õiglust.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

3

Issand Jeesus Kristus, Inimese Poeg,
kes Sa külvad maailma põllule head seemet,
aita, et me mõistaksime Sinu suuri tegusid
ja kasutaksime Sinu ande Sinu tahtmise kohaselt.
Kogu meid ajaliku elu lõppedes hea nisuna Sinu taevasesse aita.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

4
Kõigeväeline Jumal, meie Looja ja Lunastaja,
Sa oled teinud meist evangeeliumi tunnistajad.
Lase meil Sinu kutsele ustavaks jääda
ja kuulutada Sinu tõotusi kogu maailmale.
Sinu Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Issanda silmad näevad igale poole,
Ta pilgud katsuvad läbi inimlapsi. *Psalm 11:4*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Püha Jumal, me täname Sind,
et Sa oled meid toitnud oma Poja ihu ja vere sakramendiga.
Juhata meid oma Püha Vaimuga, et me võiksime Sind austada
nii sõnaga kui kogu oma eluga.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 283 *Ole minu ligi*
Pl 159 *Jeesus, mõtle karja peale*
348 *Ei Jumal neid või jätta*
Kl 338 *Jeesus, Sinu juurde jääda*

6. PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA

Sel pühapäeval kasutatakse piiblilugemisi ja muid tekste 26. pühapäevast pärast nelipüha. Liturgiline värv on roheline.

3. PÜHAPÄEV ENNE PAASTUAEGA

Septuagesima

Teenimatu arm

Pühapäeva ladinakeelne nimi *septuagesima* (´seitsmekümnes´) väljendab päevade arvu, mis jääb ülestõusmispühadeni. Seda pühapäeva on nimetatud ka 9. pühapäevaks enne ülestõusmispüha. Kogudus pöörab nüüd pilgu saabuvatele pühadele. Vanasti algas sellest pühapäevast preestrite paastuaeg. Kogudust kutsutakse üles kannatlikult elama ja tegutsema, lootes Jumala armule.

Pühapäeva evangeeliumitekstides tuletatakse meelde, et Jumala armu ei saa ära teenida. Tema headus on sama kõigi suhtes.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jeremija 9:22–23 *Õige kiitlemine*
1. Korintlastele 9:24–27 *Jookske nõnda, et teie auhinna saaksite*
Matteuse 20:1–16 *Tähendamissõna töötegijaist viinamäel*

2. lugemisaasta

5. Moosese 7:6–8 *Jumal on ustav Jumal, kes lepingut peab*
Filiplastele 3:7–14 *Mis mulle oli kasuks, seda olen arvanud kahjuks Kristuse pärast*
Matteuse 19:27–30 *Jeesuse järgimise hind*

3. lugemisaasta

1. Saamueli 16:1–13 *Taavet võitakse kuningaks*
Roomlastele 9:11–23 *Kas Jumala juures on ebaõiglust? Mitte sugugi!*
Luuka 17:7–10 *Tähendamissõna alandlikust teenimisest*

Psalm

Antifon:

Mina loodan Sinu helduse peale,
mu süda ilutseb Sinu päästest. *Psalm 13:6*

Sind ma armastan südamest, Issand, mu vägi!
Issand on mu kalju, mu mäelinnus ja mu päästja;
mu Jumal on mu kalju, kus ma pelgupaika otsin,
mu kilp ja abisarv, mu kõrge varjupaik!

„Kiidetud olgu Issand!" nõnda ma hüüan,
ja ma pääsen oma vaenlaste käest.
Surma köidikud piirasid mind
ja nurjatuse jõed tegid mulle hirmu.
Surmavalla köied ümbritsesid mind,
surma võrgud sattusid mu ette.
Oma kitsikuses ma hüüdsin Issandat
ja kisendasin oma Jumala poole.
Ta kuulis mu häält oma templist
ja mu appihüüd jõudis Ta palge ette, Ta kõrvu. *Psalm 18:2–7*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
me täname Sind, et Sa oled oma püha sõna kaudu
kutsunud meid oma riigi tööle.
Anna meie südameisse Püha Vaimu,
et oleksime oma ülesannetes ustavad, täidaksime alati Sinu tahtmist
ning loodaksime ainuüksi Sinu armule,
mis meile on ilmunud Sinu Pojas Jeesuses Kristuses,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Issand Jumal,
Sina kutsud meid oma viinamäele ega jäta kedagi jõude.
Anna meile kõigile ülesanded Sinu riigis
ja juhi meid oma tarkust mööda.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline igavene Jumal,
Sinul on rohkem valmidust meid kuulata, kui meil Sind paluda,
ja Sina annad enam, kui meie küsime.
Kingi meile oma täiuslikud annid, ehkki me seda väärt ei ole,
ning vabasta meid kõigest,
mis koormab meie südametunnistust.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Armu ja halastuse Jumal,
Sina annad oma abi kõigile, kes Sind otsivad.
Me täname Sinu headuse eest, mida me pole ära teeninud.
Aita, et me ei hindaks oma jõudu üle,
vaid loodaksime kõiges Sinu õiglusele ja ustavusele.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kui suur on Sinu headus,
mille Sa oled tallele pannud neile, kes Sind kardavad,
ja oled osutanud neile,
kes Sinu juures pelgupaika otsivad inimlaste nähes. *Psalm 31:20*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline halastaja Jumal,
Sina oled meid kõiki kutsunud oma riigi kaastöölisteks.
Kinnita meid oma andidega ja lase meil maise tööpäeva/elutee
lõppedes jõuda Sinu õndsasse taevariiki.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 284 *Sa, Jeesus, oled eluteel*
Pl 267 *Mu Jumal, Sinu arm ja heldus*
266 *Ma tõstan taeva poole silma*
384 *Ei mitte meile, mitte meile*
Kl 271 *Veel armuallik keeb*
270 *Su ligi tahan olla*

2. PÜHAPÄEV ENNE PAASTUAEGA

Sexagesima

Jumala sõna külv

Sexagesima (´kuuekümnes´, nimetatud ka 8. pühapäevaks enne ülestõusmispüha) pühapäeva evangeeliumitekstides räägitakse Jumala sõna külvist. Jeesus on külvaja, aga ka Tema jüngrid on läkitatud ustavalt sõna külvama, lootes sellele, et Jumal annab seemnele kasvamist.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 55:6–11 *Minu sõna, mis lähtub mu suust, ei tule tagasi mu juurde tühjalt*
Apostlite teod 16:9–15 *Paulus Filippis*
Luuka 8:4–15 *Tähendamissõna külvajast*

2. lugemisaasta

Hoosea 10:12–13 *Külvake enestele õiguseks*
1. Korintlastele 3:7–15 *Jumala kaastöölised oleme meie; Jumala põllumaa olete teie*
Johannese 4:31–38 *Üks on, kes külvab, ja teine, kes lõikab*

3. lugemisaasta

Jesaja 5:1–7 *Laul Issanda viinamäest*
1. Korintlastele 1:20–25 *Jumala nõtrus on inimestest tugevam*
Matteuse 13:31–33 *Tähendamissõna sinepiivakesest ja haputaignast*

Psalm

Antifon:

Virgu, Issand! Miks Sa magad?
Ärka üles, ära tõuka meid ära jäädavalt!
Tõuse meile appi
ja lunasta meid oma helduse pärast! *Psalm 44:24, 27*

Jumal, me oleme oma kõrvaga kuulnud,
meie isad on meile jutustanud:
suure teo oled Sa teinud nende päevil, muistsel ajal.

Sina ajasid paganarahvad ära oma käega,
aga nemad Sa istutasid asemele;
Sa purustasid rahvaste hõimud
ja kihutasid nad minema.
Sest mitte oma mõõgaga ei omandanud nad maad
ja nende käsivars ei aidanud neid,
vaid see oli Sinu parem käsi, Sinu käsivars
ja Sinu palge valgus, sest Sul oli neist hea meel.
Sina, mu Jumal ja mu kuningas,
käsuta võit Jaakobile! *Psalm 44:2–5*

Päeva palve

1

Issand, meie Jumal,
Sina lased oma sõna meie südamesse külvata.
Hoia meid kõige selle eest, mis takistab meid Sinu sõna kuulamast
ja selle järele tegemast.
Aita meid, nii et me võime igal ajal rõõmsa südamega Sind austada
ja Sulle õiguse vilja kanda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, me täname Sind,
et Sa külvad meisse oma sõna seemet.
Aita meil oma Püha Vaimu läbi seda rõõmuga vastu võtta
ning usu, lootuse ja armastuse vilja kanda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
me palume Sind, anna meile oma Vaimu ja jumalikku tarkust,
et Sinu püha sõna meie keskel elaks ja kasvaks.
Lase oma sõna rõõmuga ja puhtasti kuulutada
ning ehita sellega oma kogudust,
nõnda et me Sind kindlas usus teenime ja julgelt tunnistame
ning õndsaks saame.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Issand Jumal, ärata meie südamed,
et me Sinu päästvatel tegudel meie keskel sündida laseksime
ja Sinu armastuse sõna rõõmuga vastu võtaksime.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Sõnad, mis *Issand* teile on rääkinud, on vaim ja elu.
Halleluuja! *Johannese 6:63*

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
lase oma sõna seemnel ja pühal sakramendil,
millest me täna osa saime, meis head vilja kanda.
Kingi meile päev-päevalt kõike, mida me eluks vajame,
ja vii meid igavesse ellu.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 180 *Elusõna igavene*
181 *Issand, kes Sa pühas sõnas*
Pl 183 *Kallis sõna, mis on antud*
241 *Oh Jumal, tule armuga*
Kl 391 *Suur Sa oled, Issand Jumal*

PÜHAPÄEV ENNE PAASTUAEGA

Esto mihi; Quinquagesima

Jumala armastuse ohvritee

Pühapäeva ladinakeelne nimi *Esto mihi* (´ole mulle´) tuleb psalmi antifoni algussõnadest (*Ps 31:3*). Eesti keeles on seda pühapäeva nimetatud ka 7. pühapäevaks enne ülestõusmispüha ja paastupühaks, sest algava nädala sees astume paastuaega.

Jeesuse avalik tegevus jõuab pöördepunkti. Algab teekond Jeruusalemma, vastu kannatusele ja surmale. Kuid just sellel teel Inimese Poeg kirgastatakse. Jumalik armastus võidab end ohverdades ja alandades kuni ristisurmani. Me vajame silmade avanemist, et näeksime, kuidas Jeesus kannatab meie ja kogu maailma pärast. Õnnistegija ootab ka meilt oma mina mahasalgamist Jeesuse järgimisel.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 58:1–9 *Õige ja vale jumalateenistus*
1. Korintlastele 13 *Armastuse ülemlaul*
Luuka 18:31–43 *Jeesus kuulutab ette oma surma ja ülestõusmist ja tervendab pimeda*

2. lugemisaasta

Jeremija 8:4–7 *Süütegu ja karistus*
1. Korintlastele 13 *Armastuse ülemlaul*
või Galaatlastele 2:19–21 *Nüüd ei ela enam mina, vaid Kristus elab minus*
Johannese 12:25–33 *Kes oma elu armastab, see kaotab selle*

3. lugemisaasta

Hesekiel 18:30–32 *Ma mõistan kohut igaühe üle ta eluviiside kohaselt*
1. Korintlastele 13 *Armastuse ülemlaul*
või 1. Timoteosele 2:4–6 *Kristus on iseenese loovutanud lunastushinnaks kõikide eest*
Markuse 10:32–45 *Sebedeuse pojad igatsevad au järele*

Psalm

Antifon:

Ole mulle kaitsjaks kaljuks,
mäelinnuse hooneks mu päästmiseks! *Psalm 31:1*

Sinu juures ma otsin pelgupaika, Issand,
ärgu ma jäägu iialgi häbisse!

Oma õiglust mööda päästa mind!
Pööra oma kõrv mu poole, tõtta mind kiskuma välja hädast,
ole mulle kaitsjaks kaljuks, mäelinnuse hooneks mu päästmiseks!
Sest Sina oled mu kalju ja mu mäelinnus,
ja oma nime pärast juhatad ja talutad Sa mind.
Sa viid mu välja võrgust, mis mulle salaja on pandud,
sest Sina oled mu tugev kaitse.
Sinu kätte ma usaldan oma vaimu,
sest Sina oled mu lunastanud, Issand, Sa tõe Jumal. *Psalm 31:2–6*

Päeva palve

1

Halastaja, igavene Jumal,
kes Sa omaenese Pojalegi armu ei andnud,
vaid Tema meie kõikide eest loovutasid,
et Ta meie patud ristipuule kannaks.
Kinnita usku meie südames, peleta hirm
ja toeta meid, kui oleme meeleheitel,
et me igal ajal Sinule loodaksime
ja tõeliselt Sinu omaks saaksime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Armuline Jumal,
Sa näitasid oma Poja kannatuses ja surmas
maailmale oma armastust.
Ava meie südamesilmad, et me mõistaksime Tema ohvri saladust
ja järgneksime Talle kuuletumise ja armastuse teel.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand Jeesus Kristus,
Sina oled oma elu ohverdanud,
aga meie soovime oma elust kinni hoida ja end säästa.
Me palume, võta meid kaasa oma teele,
et me koos Sinuga tõelise elu leiaksime.
Sulle olgu ülistus ja au, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

4
Püha, igavene Jumal,
me palume Sind, luba meil osa saada Sinu Poja Jeesuse Kristuse
pühast kannatusest ja surmast,
nii et me võiksime Talle kannatusteel tõsises palvemeeles järgneda.
Aita meil Teda järgides oma rist enese peale võtta
ja nõnda Sinu tahtmist täita.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kuidas ma tasun Issandale kõik Tema heateod minu vastu?
[Ma tõstan üles päästekarika ja hüüan appi Issanda nime.]
Halleluuja! *Psalm 116:12 (13)*

Palve pärast armulauda

Helde Jumal, Sa andsid meile taevaleiba,
et usk, lootus ja armastus meie sees kasvaksid.
Jätka meis oma päästvat tööd, mida Sa oled meis alanud,
et me võiksime pääseda õigete ülestõusmisse.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 327 *Oh ära jäta mind*
Pl 317 *Jeesusega käia võtkem*
311 *Oh mis kallid annid saame*
322 *„Mu järel!" hüüab Jeesus Krist*
Kl 278 *Kõikumatu minu kalju*
338 *Jeesus, Sinu juurde jääda*

TUHKAPÄEV

Paastuaja algus

Patukahetsus ja paast

Tuhkapäevaga algab paastuaeg. Päeva nimetus (ld *dies cineris*) tuleb tuha päheraputamisest, mis oli patukahetsuse ja meeleparanduse sümboliks.

Meeleparandus on kristliku elu lahutamatu koostisosa. Me vajame kogu aeg Jumala armu ja andeksandmist. Täna väljendame seda ühises patukahetsuse ja lepituse talituses, paludes Jumalat, et paastuaeg valmistaks meid ette ülestõusmispühade rõõmuks.

Liturgia: Liturgiline värv on violett või must. Järgnevatel argipäevadel violett.

Tuhkapäeva jumalateenistuse ülesehituse aluseks on missa ja pihijumalateenistuse kord. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada alltoodud salmi. Pärast jutlust on meeleparandusosa ühispihi ja tuhamärgi tegemisega. Teenistus võib toimuda ka ilma armulauata. Vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*.

Piiblilugemised

Joel 2:12–17 *Pöörduge minu poole paastudes, nuttes ja kurtes!*
2. Peetruse 1:1–11 *Üleskutse pühale elule*
või 1. Peetruse 4:1–5 *Kristlase elust ja kannatusest*
Matteuse 6:16–21 *Jeesuse kõne paastumisest*
või Luuka 13:22–30 *Tähendamissõna lukku pandud uksest*

Psalm

Antifon:

Põhjatuist sügavusist hüüan ma Sinu poole, Issand!
Issand, kuule mu häält. *Psalm 130:1–2*

või

Sina, Issand, armastad kõike, mis olemas on,
ega põlga midagi, mida Sa oled teinud.
Sa vaatad mööda inimeste pattudest, et nad meelt parandaksid.
Saalomoni Trk 11:23–24

Ole mulle armuline, Jumal;
ole mulle armuline,
sest Sinu juures otsib mu hing pelgupaika
ja ma kipun Su tiibade varju, kuni õnnetus möödub!
Ma hüüan Jumala, Kõigekõrgema poole,
Jumala poole, kes juhib mu asja.
Küll Ta läkitab abi taevast ja päästab mu.
Sest suur on Sinu heldus kuni taevani
ja Su tõde kuni ülemate pilvedeni.
Ülenda, Jumal, üle taevaste,
üle kogu maailma oma auhiilgus! *Psalm 57:2–4, 11–12*

Päeva palve

1

Halastaja Jumal,
Sinule lootes alustame neljakümmet
pöördumise ja meeleparanduse päeva.
Anna meile jõudu kristlikult kasvada,
kurjast lahti öelda ja head teha.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline ja igavene Jumal,
Sina ei soovi ühegi patuse surma, vaid annad kahetsejaile armu.
Uuenda meie südamed ja juhi meid meeleparandusele,
et me võiksime Sinult, kõige halastuse Jumalalt,
vastu võtta pattude andeksandmise.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sa kingid meile neljakümne paastupäeva näol
aja pöördumiseks ja meeleparanduseks.
Aita meid, et neid päevi pühitsedes võiksime usus kasvada
ja Kristuse lunastustöö väge oma elus nähtavaks teha.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Aita meid, meie pääste Jumal,
oma nime auhiilguse pärast, ja tõmba meid välja
ning tee lepitus meie pattude eest oma nime pärast! *Psalm 79:9*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

1

Armuline Jumal,
Sa oled meid Jeesuses enesega lepitanud.
Luba meil palvetades ja paastudes Issanda eeskuju järgida,
Sinule kogu südamest kuuletuda ja üksteist armastusega teenida.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Halastaja Jumal,
kinnita meid selle püha söömaaja läbi,
et võiksime palvetades ja paastudes elada nii,
nagu Sulle on meelepärane,
ning leiaksime seeläbi tervenemist oma hingele ja ihule.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 63 *Issand, helde üle kõige*
329 *Su poole, Issand, südamest*
78 *Sa vägev valumees*
Pl 272 *Jeesus, minu kalju*
215 *Loo puhas süda minule*
Kl 219 *Armastus, mis igavene*
220 *Jeesus Kristus, Lunastaja*
266 *Ma tõstan taeva poole silma*

PAASTUAJA 1. PÜHAPÄEV

Invocavit

Jeesus – kiusatuste võitja

Pühapäeva ladinakeelne nimetus *Invocavit* (´Ta hüüab mind´) tuleb psalmi antifoni algusest (*Ps 91:15*).

Pühapäeva evangeelium räägib sellest, et saatan ahvatles Jeesust loobuma oma kutsumusest, kuid Kristus võitis saatana kiusatused. Kiusaja ei jäta ka täna meid rahule, kuid meie abi on Kristus, kiusatuste võitja.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada ülejärgmisel leheküljel toodud salmi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Moosese 3:1–7 (8–19) *Aadam ja Eeva ning hea ja kurja tundmise puu*
Heebrealastele 4:14–16 *Jeesusest kui suurest ülempreestrist*
Matteuse 4:1–11 *Jeesust kiusatakse kõrbes*

2. lugemisaasta

1. Moosese 4:3–10 *Kain ja Aabel*
või 1. Moosese 3:1–7 (8–19) *Aadam ja Eeva ning hea ja kurja tundmise puu*
Jaakobuse 1:12–15 *Kui himu on viljastunud, toob ta ilmale patu*
Matteuse 16:21–23 *Jeesus kuulutab ette oma surma ja ülestõusmist*

3. lugemisaasta

Jesaja 1:16–20 *Peske endid, puhastage endid*
või 1. Moosese 3:1–7 (8–19) *Aadam ja Eeva ning hea ja kurja tundmise puu*
Heebrealastele 2:9, 17–18 *Et Kristus on kannatanud kiusatuna, võib ta ka aidata kiusatuid*
Markuse 1:12–13 *Jeesust kiusatakse kõrbes*

Psalm

Antifon:

Ta hüüab mind appi ja ma vastan Temale;
mina olen Ta juures, kui Ta on kitsikuses,
ma vabastan Tema ning teen Ta auliseks. *Psalm 91:15*

Kes Kõigekõrgema kaitse all elab
ja alati Kõigeväelise varju all viibib,

see ütleb Issandale: „Sina oled mu varjupaik
ja mu kindel mäelinnus, mu Jumal, kelle peale ma loodan!"
Sest Tema kisub su välja linnupüüdja paelust,
hukkava katku käest.
Oma tiivasulgedega kaitseb Ta sind
ja Tema tiibade all sa leiad varju;
Tema tõde on kilp ja kaitsevall.
Sest Tema annab oma inglitele sinu pärast käsu
sind hoida kõigil su teedel.
Kätel nad kannavad sind,
et sa oma jalga ei lööks vastu kivi. *Psalm 91:1–4, 11–12*

Päeva palve

1

Issand, meie Jumal,
Sina lasid oma Pojal kõrbes kiusatustega võidelda,
et Ta võiks aidata inimesi, kes on kiusatustes.
Anna meile jõudu Temale järgneda
ning lase meil Tema abiga kõik kurja rünnakud ära võita.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Issand, meie tugevuse allikas.
Hea ja kurja võitlus käib nii meie sees kui meie ümber.
[Saatan kiusab meid valede ja tühjade lubadustega.]
Hoia meid kindlalt oma sõnas, julgusta meid võitlema kurja vastu
ning kui me langeme, siis tõsta meid jälle üles
ja tee meie hing terveks
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina saatsid oma Poja Jeesuse Kristuse sellesse maailma,
et Ta võidaks saatana hirmuvalitsuse
ja kaitseks meid hingevaenlase eest.
Hoia meid petliku kindlustunde ja inimliku liigjulguse eest.
Juhi meid oma Püha Vaimuga ja aita meid iga päev
Sinu sõna järgi elada, et me suudaksime võita kiusatused
ja võiksime alati jääda Sinu osadusse.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Kõigeväeline Jumal,
Sa juhtisid kord Iisraeli rahva läbi kõrbe ja tõid ta tõotatud maale.
Juhi nüüdki oma rahvast, Sinu püha Kirikut,
et Kristust järgides võiksime läbi selle maailma kõrbe
tuleva maailma kirkusse jõuda.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Inimene ei ela üksnes leivast,
vaid inimene elab kõigest, mis lähtub Issanda suust. *5. Moosese 8:3*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

1
Püha Jumal,
Sa andsid meile taevaleiba ja oled meis tugevdanud usku,
elavdanud lootust ja kinnitanud armastust.
Anna, et meis püsiks igatsus tõelise leiva, elava leiva järele,
kes annab maailmale elu,
ja aita meid elada igast sõnast, mis lähtub Sinu suust.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2 (kasutatav kogu paastuajal)
Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
me kiidame ja täname Sind, et Sa oled meid oma sõnaga kinnitanud
ja altari sakramendiga söötnud ja jootnud.
Sinu Poja ihu ja veri toob meile pattude andeksandmist
ning toidab meid igaveseks eluks.
Anna, et me õpiksime seda osadust tõeliselt hindama
ja võiksime armulaua õnnistusest jätkuvalt osa saada.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	78	*Sa vägev valumees*	või	75	*Oh nuta oma häda*
Pl	278	*Kõikumatu minu kalju*	või	316	*Jeesus, oh aita, et võimust võin saada*
	331	*Valmistagem, ristirahvas*			
Kl	325	*Oh meile, Issand Jeesus*	või	321	*Mind, Elupäike, uuenda*

PAASTUAJA 2. PÜHAPÄEV

Reminiscere

Palve ja usk

Pühapäeva nimetus *Reminiscere* (´tuleta meelde´) tuleb psalmi antifonist (*Ps 25:6*).

Jeesus võitles pimedusejõudude vastu nii haigeid parandades kui ka patte andeks andes. Selle tegevusega liitusid palve ja usk.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada järgmisel leheküljel toodud salmi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

2. Ajaraamat 20:1–9 *Joosafat võidab moabid ja ammonlased*
1. Tessalooniklastele 4:1–8 *Jumalale meelepärasest elust*
Matteuse 15:21–28 *Jeesus kuuleb Kaanani naise palvet*

2. lugemisaasta

2. Kuningate 20:1–7 *Hiskija haigus*
1. Korintlastele 10:12–13 *Kes enese arvab seisvat, vaadaku, et ta ei langeks*
Markuse 9:17–29 *Jeesus tervendab langetõbise poisi*

3. lugemisaasta

1. Moosese 32:23–32 *Jaakobi võitlus Jumalaga*
Jaakobuse 1:2–6 *Kiusatustest ja usust*
Luuka 7:36–50 *Patune naine võiab Jeesuse jalgu*

Psalm

Antifon:

Tuleta meelde, Issand, oma halastust ja heldust,
sest need on maailma ajastu algusest! *Psalm 25:6*

Issand, Sinu poole ma tõstan oma hinge.
Mu Jumal, Sinu peale ma loodan, ärgu ma jäägu häbisse;
ära lase mu vaenlasi rõõmust hõisata minu pärast!
Ei jää ju häbisse ükski neist, kes Sind ootavad;
häbisse jäävad need, kes kerglaselt Sinust loobuvad.
Issand, anna mulle teada oma teed, õpeta mulle oma teeradu!

Juhi mind oma tõeteel ja õpeta mind;
sest Sina oled mu pääste Jumal, Sind ma ootan kogu päeva!
Tuleta meelde, Issand, oma halastust ja heldust,
sest need on maailma ajastu algusest!
Ära tuleta meelde mu nooruse patte ega mu üleastumisi;
mõtle minule oma heldust mööda, oma headuse pärast, oh Issand!
Hea ja õiglane on Issand;
sellepärast Ta õpetab patustele õiget teed.
Ta juhib alandlikud käima õiguses ja õpetab alandlikke oma teele.
Kõik Issanda teerajad on heldus ja tõde neile,
kes peavad Ta lepingut ja Tema tunnistusi. *Psalm 25:1–10*

Päeva palve

1

Jumal, meie Isa, toeta meid, kui me abitult Sinu poole hüüame
ning oleme vajumas kiusatuste ja kannatuste mülkasse.
Aita meil olla väsimatud palves ja loota kindlalt Sinu tõotustele.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline ja igavene Jumal,
Sa oled andnud meile suured ja kallid tõotused, millesse uskuda.
Kingi meile täiuslikku usku, mis ületab kõik kahtlused.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline igavene Jumal,
Sina tunned meie häda ja nõrkust paremini kui meie ise.
Aita meid oma armastuse väega ja kinnita meid usus.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Kes jõuab ära rääkida Issanda vägevaid tegusid
ja kuulutada kõike Tema kiitust? *Psalm 106:2*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

Issand Jumal, taevane Isa,
me täname Sind, et Sa meid oma sõnaga
ja oma Poja Jeesuse Kristuse ihu ja vere anniga oled kosutanud.
Me palume Sind, anna meile oma Püha Vaimu
ja kasvata meie usku, nii et igal ajal Sinu tahtmist mööda elame
ja viimaks õndsaks saame.
Sinu Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 317 *Jeesusega käia võtkem*
330 *Tule, Jeesus, helde armutooja*
Pl 327 *Oh ära jäta mind*
332 *Võitle hästi, kui sind armsast*
Kl 284 *Sa, Jeesus oled eluteel*
326 *Oh vaga Jumal, kes*

PAASTUAJA 3. PÜHAPÄEV

Oculi

Jeesus – kurjuse võimu võitja

Nimetus *Oculi* (´silmad´) on võetud psalmi antifonist (*Ps 25:15*).

Piibli jutustused kurjade vaimude väljaajamisest liituvad eriliselt kolmanda paastuaja pühapäevaga. Ülestõusmispühadele eelnev aeg oli algkirikus ristimiseks ettevalmistumise aeg ja sellega liitus eksortsism kurjuse võimu väljaajamiseks. Selle pühapäeva teema haakub esimese paastuaja pühapäevaga ja kutsub inimest mõtlema, kelle poolel ta seisab.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada ülejärgmisel leheküljel toodud salmi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Sakarja 3:1–5 *Nägemus ülempreester Joosuast*
Efeslastele 5:1–11 *Ärge hakake pimeduse viljatute tegude kaasosalisteks*
Luuka 11:14–23 (24–26) *Jeesust süüdistatakse koostöös Peltsebuliga*

2. lugemisaasta

Jeremija 26:12–16 *Neid tõugatakse ja nad langevad*
Ilmutuse 3:14–19 *Läkitus Laodikeia kogudusele*
Johannese 12:37–43 *Juudid ei söanda Jeesusesse uskuda*

3. lugemisaasta

Jeremija 7:23–26 *Te tegite rohkem paha kui teie vanemad*
1. Johannese 5:18–20 *Jumalast sünnitatu hoiab ennast ja kuri ei puuduta teda*
Johannese 8:46–59 *Jeesust süüdistatakse koostöös kurja vaimuga*

Psalm

Antifon:

Mu silmad on alati Issanda poole,
sest Tema tõmbab mu jalad võrgust välja. *Psalm 25:15*

Oma nime pärast, Issand, anna andeks mu süütegu,
sest see on suur!
Kes iganes kardab Issandat,
seda Ta õpetab teele, mis tuleb valida.
Selle hing viibib heas põlves ja ta sugu pärib maa.

Issanda osadus on neil, kes Teda kardavad,
ja Ta annab neile teada oma lepingu.
Mu silmad on alati Issanda poole,
sest Tema tõmbab mu jalad võrgust välja.
Pöördu mu poole ja ole mulle armuline,
sest ma olen üksildane ja vilets!
Ahastused täidavad mu südame;
tõmba mind välja mu kitsikustest!
Vaata mu viletsust ja mu vaeva ja anna andeks kõik mu patud!
Vaata mu vaenlasi, sest neid on palju,
ja vägivaldset vihavaenu, millega nad mind vihkavad!
Hoia mu hinge ja kisu mind välja;
ärgu ma jäägu häbisse,
sest ma otsin pelgupaika Sinu juures! *Psalm 25:11–20*

Päeva palve

1

Jumal, meie taevane Isa,
Sina läkitasid oma Poja maailma, et Ta tühistaks kuradi teod.
Halasta meie peale, kui me kiindume halvasse
ja satume kurja salakavalatesse püünistesse.
Vabasta meid oma sõna kaudu, kingi usku andeksandmisse
ning aita meil võita ükskõiksus ja loidus meis endis
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, Sinul on meelevald kurja üle.
Hoia meid, et me ei langeks kurja küüsi
ja lase oma armastusel juhtida meie elu.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sa kuulutad meile oma Poja kannatuse
ja surma läbi pääsemist ja õndsust.
Kingi meile avatud süda, et me Kristuse armastust ja kuulekust
mõistaksime ja järgiksime Teda,
kes Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Meie silmad vaatavad Issanda, meie Jumala peale,
kuni Tema meile armu annab. *Psalm 123:2*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled armulaua sakramendis toitnud meid taevase leivaga
ja lasknud meil usus kogeda seda osadust,
mis ootab meid Sinu riigis.
Luba usul ja armastusel, mida Sina meile armulauas kingid,
saada nähtavaks meie igapäevases elus.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 313 *Suur ja ustav on see sõna*
321 *Mind, Elupäike, uuenda*
397 *Ma südamest ja meelest*
Pl 159 *Jeesus, mõtle karja peale*
162 *Truu ja ustav karja hoidja*
135 *Püha Vaim, Sa ainus abi*
Kl 339 *Kalla, kallis Isa käsi*
325 *Oh meile, Issand Jeesus*

PAASTUAJA 4. PÜHAPÄEV

Laetare

Eluleib

Psalmi antifoni algusest (*Js 66:10*) võetud pühapäeva nimetus *Laetare* (´rõõmustage´) väljendab, et see pühapäev on kui eriline peatuskoht, rõõmuallikas paastuaja kõrberännakul.

Seda pühapäeva on nimetatud ka poolpaastupühapäevaks, sest see paikneb paastuaja keskel. Piiblilugemised viie tuhande toitmisest ja inimese vajadusest vaimuliku toidu järele on toonud pühapäevale ka teise nime – leivapühapäev. Jeesus on Eluleib. Ta toidab meid oma andidega ja õpetab meid jagama neid teiste abivajajatega. Sisu poolest haakub see pühapäev Suure Neljapäeva temaatikaga.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada ülejärgmisel leheküljel toodud salmi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

5. Moosese 8:2–3 *Inimene ei ela üksnes leivast*
1. Korintlastele 10:1–6 *Esiisad jõid vaimulikust kaljust – Kristusest*
Johannese 6:1–15 *Jeesus toidab viit tuhandet meest*

2. lugemisaasta

Aamos 8:11–12 *Ma saadan maale nälja Issanda sõnade kuulmise järele*
või 2. Moosese 16:11–19, 31, 35 *Rahvast toidetakse lindude ja mannaga*
1. Peetruse 2:1–3 *Elavast kivist ja pühast rahvast*
Johannese 6:24–35 *Jeesus kõneleb tõelisest leivast*

3. lugemisaasta

Jesaja 55:1–3 *Hoi! Kõik janused, tulge vee juurde!*
Ilmutuse 21:6–7 *Mina annan janusele ilma tasuta eluvee allikast*
Johannese 6:48–58 *Jeesus kõneleb tõelisest leivast*

Psalm

Antifon:

Rõõmustage koos Jeruusalemmaga kõik,
kes Teda armastate! *Jesaja 66:10*

Õnnis on inimene, kelle tugevus on Sinus,
kelle mõttes on pühad teekonnad.
Nutuorust läbi käies teevad nad selle allikate maaks;
ka varajane vihm katab neid õnnistusega.
Nad saavad rammule rammu lisaks
ja ilmuvad Jumala ette Siionis.
Issand, vägede Jumal, kuule mu palvet,
võta kuulda, Jaakobi Jumal!
Meie kilp, Jumal, vaata siia
ja pane tähele oma võitud mehe palet!
Issand Sebaot, õnnis on inimene,
kes Sinu peale loodab. *Psalm 84:6–10, 13*

Päeva palve

1

Halastaja Jumal, armas taevane Isa,
me täname Sind, et Sa oled andnud oma Poja Jeesuse Kristuse
meile Eluleivaks, kes taevast on alla tulnud
ja kingib maailmale elu.
Anna meile alati seda leiba, et Ta elaks meis ja meie Temas,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled andnud oma Poja surmale, et kinkida meile elu.
Toida meid eluleivaga, et me võiksime osa saada Tema tööst
ja jäävat vilja kanda igaveseks eluks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal ja Isa,
Sina toitsid oma rahvast kõrbes taevaleivaga
ja läkitasid oma ainsa Poja kõigi inimeste Eluleivaks.
Aita meil loobuda sellest, mis ei toida meie hinge,
ja elada Sinu sõnast, mis juhatab meid igavesse ellu.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Kõikide silmad ootavad Sind
ja Sina annad neile nende roa omal ajal;
Sina avad oma käe ja täidad kõik,
mis elab, hea meelega. *Psalm 145:15–16*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

Issand Jeesus Kristus, meie Eluleib,
Sa oled pühas õhtusöömaajas tõeliseks roaks ja joogiks
meie hingedele.
Me palume Sind, et me võiksime Sinust ikka täielikumalt osa saada,
Sinule meelepärases pühas elus kasvada
ja ükskord Sinu taevariigis igavesti Sinuga elada,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Vt ka Palve pärast armulauda 16. pühapäevaks pärast nelipüha.

Laulusoovitused

Al 323 *Nüüd, ristirahvas, laula sa*
284 *Sa, Jeesus, oled eluteel*
Pl 224 *Mu helde Karjane, oh Jeesus*
186 *Mis häda võib meil sündida*
357 *Miks kui pagan, inimene*
Kl 80 *Ühte asja ihkan üle kõige*
223 *Minu süda, rõõmustele*

PAASTUAJA 5. PÜHAPÄEV

Judica

Kannatuse pühapäev

Nimetus *Judica* (´mõista mulle õigust´) on võetud psalmi antifoni algusest (*Ps 43:1*). Kannatuse pühapäevaga (ld *dominica passionis*) algab Suure Nädala lõpuni jätkuv kannatusaeg. Jeesuse kaasaegsed ei mõistnud Tema olemust ega ülesannet, aga *kivi, mille ehitajad tunnistasid kõlbmatuks*, saab nurgakiviks, millele toetub Kristuse Kirik. Jeesus on uue lepingu vahemees. Ta on surnud, et kokku koguda kõik laiali pillutatud Jumala lapsed.

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada ülejärgmisel leheküljel toodud salmi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Moosese 22:1–13 *Aabraham saab käsu Iisaki ohverdamiseks*
Heebrealastele 9:11–15 *Kristus saavutas iseenese verega meile igavese lunastuse*
Johannese 11:47–53 *Suurkohus otsustab Jeesuse hukata*

2. lugemisaasta

Jesaja 65:1–3 *Ma olen olnud kättesaadav neile, kes mind ei ole nõudnud*
Efeslastele 2:12–16 *Kes olite Jumalast võõrdunud, olete saanud lähedaseks Kristuse vere läbi*
Luuka 13:31–35 *Jeesust hoiatatakse ja Ta kurdab Jeruusalemma saatuse pärast*

3. lugemisaasta

Jesaja 29:13–16 *Iisraeli pimedus ja silmakirjalikkus*
1. Peetruse 2:4–10 *Kivi, mille ehitajad tunnistasid kõlbmatuks, on saanud nurgakiviks*
Markuse 12:1–12 *Tähendamissõna viinamäe rentnikest*

Psalm

Antifon:

Mõista mulle õigust, oh Jumal,
ja aja mu asja halastamatu rahva vastu! *Psalm 43:1*

Sest Sina oled mu Jumal, mu tugev kaitse.
Mispärast Sa tõukasid mu ära?
Miks ma pean ikka kurvalt käima oma vaenlase surve all?
Läkita oma valgus ja oma tõde, need juhatagu mind,

need viigu mind Sinu pühale mäele ja Su hoonetesse,
et ma tuleksin Jumala altari äärde,
Jumala ette, kes on mu ülim rõõm,
ja tänaksin kandlega Sind, oh Jumal, minu Jumal!
Miks sa oled nii rõhutud, mu hing, ja nii rahutu mu sees?
Oota Jumalat, sest ma tahan Teda veel tänada,
oma abi ja oma Jumalat! *Psalm 43:2–5*

Päeva palve

1

Püha Jumal, Sa lasid oma Pojal meie pärast kannatada
ja lubasid Ta patuste inimeste kohtus surma mõista,
et Ta meie võlakirja oma surmaga jäädavalt risti külge naelutaks.
Aita meil Sinu suure armastuse ees vaikseks jääda,
usus Kristuse ristist kinni haarata ning end Sinu omaks anda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sa andsid oma Poja inimeste kätte, kes Ta tapsid.
Andesta meile vastuhakk Sinu seletamatule armastusele
ja luba meil osa saada päästest, mille Sina oled maailmale kinkinud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Jumal, Sina tõid oma Poja ohvriks maailma patu eest.
Aita meil Tema kannatust meeles kanda
ja Tema lunastustöö varal elada.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse kuningas.]
Kisu mind ära, Issand, mu vaenlaste käest;
Sinu kaitse alla ma kipun! *Psalm 143:9*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse kuningas.]

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal, me täname Sind,
et oleme armulaual saanud maitsta Sinu armastuse ande.
Kinnita meid selle sakramendiga
ning anna meile valmidust koos Kristusega kannatada,
et võiksime osa saada ka Tema kirkusest,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

Al 73 *Minu süda, ärka nüüd*
319 *Kui kõik ka taganeksid*
Pl 75 *Oh nuta oma häda*
369 *Jeesus, Õnnistegija*
Kl 70 *Jeesus, surma äravõitja*

PALMIPUUDEPÜHA

Paastuaja 6. pühapäev

Aukuninga alandustee

Palmipuudepüha ja 1. advendipühapäeva evangeeliumitekstid jutustavad samast sündmusest. Kristuse avalik tegevus oli algusest peale suunatud Tema elu viimastele päevadele.

Pühapäeva nimetus (ld *dominica palmarum*) tuleb päeva evangeeliumist, kus kirjeldatakse, kuidas inimesed tervitasid Jeruusalemma saabuvat Jeesust palmiokstega. Selle sündmuse meenutamiseks on palmipuudepühal toodud kirikusse palmioksi ja neist valmistatud kaunistusi. Neid on kantud ka palmipuudepüha protsessioonil. Põhjapoolsemates maades on palmiokste asemel kasutatud pajuoksi. Sellepärast on eesti keeles seda püha rahvapäraselt kutsutud ka urbepäevaks.

Palmipuudepühaga algab Aukuninga alandustee. Betaanias võitud Jeesus läheb Jeruusalemma vastu kannatusele ja surmale. Aga just see sai võidu ja lootuse märgiks, mida ka palmioksad sümboliseerivad. Palmipuudepühal asub Kristuse Kirik teele, et elada kaasa Kristuse viimasele eluetapile. Algab Suur Nädal ehk Vaikne Nädal.

Liturgia: Liturgiline värv on violett.

Missat võib alustada erilise palmipuudepüha protsessiooniga, millega meenutatakse Kristuse Jeruusalemma tulekut. Vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*.

Pärast protsessiooni jätkub jumalateenistus missakorra järgi. Ühispiht peetakse protsessiooni ühe osana või kohe pärast protsessiooni jõudmist kirikusse. *Gloria* ja Halleluuja jäävad ära. Halleluuja asemel võib kasutada ülejärgmisel leheküljel toodud salmi.

Päeva evangeeliumina võib lugeda ka Kristuse kannatuslugu (vt pt *Suur nädal*).

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 50:4–10 *Kolmas laul Jumala sulasest*
või Sakarja 9:9–10 *Siioni tulevane kuningas*
Filiplastele 2:5–11 *Hümn Kristusele*
Johannese 12:12–24 *Jeesus sõidab kuninglikult Jeruusalemma*

2. lugemisaasta

Jesaja 50:4–10 (vt 1. lugemisaasta)
või Sakarja 9:9–10 (vt 1. lugemisaasta)
Filiplastele 2:5–11 (vt 1. lugemisaasta)
või 2. Korintlastele 2:14–17 *Jumal viib meid Kristuses võidukäigus kaasa*
Johannese 12:1–8 *Maarja salvib Jeesust*

3. lugemisaasta

Jesaja 50:4–10 (vt 1. lugemisaasta)
või Sakarja 9:9–10 (vt 1. lugemisaasta)
Filiplastele 2:5–11 (vt 1. lugemisaasta)
või Heebrealastele 7:24–27 *Kristus tõi ohvri ühe korra ja alatiseks, ohverdades iseenda*
Matteuse 21:12–17 (18–22) *Jeesus ajab kaubitsejad templist välja*

Psalm

Antifon:

Aga Sina, Issand, ära ole kaugel,
mu vägi, tõtta mulle appi! *Psalm 22:20*

Mu Jumal, mu Jumal,
miks Sa mu maha jätsid?
Kaugel mu päästest on mu oigamissõnad.
Mu Jumal, päeval ma hüüan, aga Sa ei vasta,
ja ööselgi, kuid ei leia enesele rahu.
Ja ometi oled Sina püha,
kelle trooniks on Iisraeli kiituslaulud.
Sinu peale lootsid meie esiisad,
lootsid, ja Sina päästsid nad;
nad kisendasid Sinu poole ja pääsesid,
nad lootsid Sinu peale ega jäänud häbisse. *Psalm 22:2–6*

või

Antifon:

Oh Issand, aita nüüd!
Oh Issand, lase hästi korda minna! *Psalm 118:25*

Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel!
Meie õnnistame teid Issanda kojast.
Issand on Jumal ja Tema on meile paistnud nagu valgus.
Siduge peoohvrid köitega altari sarvedeni!
Sina oled mu Jumal ja Sind ma tänan!
Mu Jumal, Sind ma ülistan!
Tänage Issandat, sest Tema on hea,
sest Tema heldus kestab igavesti! *Psalm 118:26–29*

Päeva palve

1

Kõigeväeline, igavene Jumal,
kuulekana Sinu tahtele sai meie Lunastaja inimeseks,
alandas ennast ja painutas end risti häbi alla.
Aita meil Teda kannatusteel tõsise meelega järgida
ja Tema ülestõusmise võidust osa saada.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sa saatsid oma Poja, meie päästja Jeesuse Kristuse,
et Ta kannaks ära maailma patu ja sureks ristil.
Aita meil usus taibata, et Ta täitis kuulekana Sinu tahet,
ja lase meil Tema ülestõusmises osa saada võidust
maailma ja meie patu üle.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand Jeesus, meie Päästja.
Inimesed tervitasid pidulikult Sinu saabumist Jeruusalemma,
kuid jätsid siis Sind üksi kannatama.
Anna meile julgust ja vaprust järgida Sind
ka raskuste ja ebaõnnestumiste hetkedel.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Sinu kohta käib mu kiituslaul suures koguduses,
ma tasun oma tõotused nende ees, kes Teda kardavad. *Psalm 22:26*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

või

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Oma nõuga juhatad Sa mind
ja võtad mind viimaks vastu ausse. *Psalm 73:24*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

Issand, meie Jumal,
Sa oled meid kinnitanud oma pühas söömaajas.
Oma Poja surma läbi annad Sa meile jõudu oodata elu,
mida usk meile tõotab.
Lase meil Tema ülestõusmise kaudu jõuda taevasesse koju.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 85 *Kord rahvahulgad tervitasid*
87 *Sa ärka, ristirahvas*
2 *Hoosianna, tõstke häält*
Pl 78 *Sa vägev valumees*
77 *Sa meie Lepitaja*
86 *Kuningas on Jeesus Kristus*
Kl 219 *Armastus, mis igavene*
74 *Mu Jeesus, kallis elu*

SUUR NÄDAL

Suure Nädala ehk Vaikse Nädala esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval võib Kristuse kannatuslugu käsitleda mitmel viisil. Üks võimalus on lugeda kannatuslugu evangeeliumide kaupa tervikuna:

– esmaspäeval loetakse kannatuslugu Matteuse järgi (Matteuse 26:14 kuni 27:66 või Matteuse 27:11–54);
– teisipäeval loetakse kannatuslugu Markuse järgi (Markuse 14:1 kuni 15:47 või Markuse 15:1–39);
– kolmapäeval loetakse kannatuslugu Luuka järgi (Luuka 22:14 kuni 23:56 või Luuka 22:66 kuni 23:49).
– Suurel Reedel loetakse kannatuslugu Johannese järgi (Johannese 18:1 kuni 19:42 või Johannese 19:16–30).

Teine võimalus on kasutada Suure Nädala argipäevade temaatilist tekstivalikut. Vt pt *Suure Nädala esmaspäev, Suure Nädala teisipäev* ja *Suure Nädala kolmapäev.*

Kristuse kannatusteed võib jälgida ka traditsioonilise *Püha ristitee* palvusega. Ristitee koosneb kokku 14 peatusest alates Jeesuse surmamõistmisega ja lõpetades Tema haudapanekuga. Osa peatusi võib vajadusel ära jätta või ühendada omavahel.

Liturgia: Liturgiline värv on esmaspäevast kolmapäevani violett.

SUURE NÄDALA ESMASPÄEV

Jeesus Ketsemanis

Piiblilugemised

Jeremija 18:19–20 *Issand, pane mind tähele ja kuule mu süüdistajate häält*
1. Peetruse 2:21–24 *Kristus jättis kõik selle hoolde, kes mõistab kohut õiglaselt*

1. lugemisaasta

Luuka 22:39–62 *Jeesuse palve Ketsemanis; Jeesus vangistatakse; Peetrus salgab Jeesuse*

2. lugemisaasta

Johannese 18:1–27 *Jeesuse vangistamine; ülempreester kuulab Jeesust üle*

3. lugemisaasta

Matteuse 26:30–56 *Jeesus palvetab Ketsemanis; Jeesus vangistatakse*

Psalm

Antifon:

Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani,
pealegi ristisurmani. *Filiplastele 2:8*

Issand, kuule mu palvet, ja mu appihüüd tulgu Su ette!
Ära pane oma palet varjule minu eest, kui mul on kitsas käes!
Pööra oma kõrv mu poole!
Päeval, mil ma hüüan, tõtta mulle vastama!
Sest mu päevad on lõppenud suitsus
ja mu kondid õhkuvad nagu lee.
Mu süda on kõrbenud ja kuivanud nagu rohi,
ma olen unustanud oma leivagi söömata.
Mu valjust oigamisest on mu luud liha küljes kinni.
Ma olen nagu kaaren kõrbes, nagu öökull varemetes.
Ma olen uneta ja nagu üksik lind katusel.
Iga päev teotavad mind mu vaenlased,
mu hooplejad vastased vannuvad mu nime juures.
Sest ma söön tuhka nagu leiba
ja tembin oma jooki nutuga. *Psalm 102:2–10*

Palve

1

Issand Jumal, halastaja Isa,
me palume Sind, vaata armuga oma rahva peale,
kelle pärast Sinu armas Poeg ennast patuste kätte andis
ja häbistavat ristisurma kannatas.
Anna meile oma armu, et oleksime Sinu Poja eeskujul
kannatlikud oma murede keskel
ning Sind igal ajal kiidaksime ja austaksime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus Kristus,
Sina läksid oma jüngritega Ketsemani aeda,
kus Sa kurvastuses ja ahastuses palvetasid.
Me palume Sinu kannatuse ja surmavõitluse pärast,
aita meidki, kui me valvame ja palvetame,
et me ei satuks kiusatusse.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal,
oma nõtruses eksime ja oleme vastuvõtlikud kurjale.
Vaata oma Poja kannatustele, aita meil taas jalule tõusta
ja kingi meile uus elu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

68 *Armas Jeesus, armastaja*
80 *Ühte asja ihkan üle kõige*

SUURE NÄDALA TEISIPÄEV

Jeesus kohtu ees

Piiblilugemised

Jesaja 52:13–15 *Ta ehmatab paljusid rahvaid, kuningad sulevad Tema pärast suud*
1. Korintlastele 1:18–19 *Ristilöödud Kristus kui Jumala vägi ja Jumala tarkus*

1. lugemisaasta

Luuka 22:63 – 23:12 *Suurkohus ja Pilaatus kuulavad Jeesust üle; Jeesus Heroodese ees*

2. lugemisaasta

Johannese 18:28–40 *Pilaatus kuulab Jeesust üle*

3. lugemisaasta

Matteuse 26:57 – 27:10 *Jeesus Suurkohtu ees; Peetrus salgab Jeesuse; Juuda surm*

Psalm

Antifon:

Mu Jumal, vabasta mind õela käest
ning ülekohtuse ja vägivaldse pihust! *Psalm 71:4*

Päästa mind, Jumal, sest veed tõusevad mu hinge hukutama!
Ma olen vajunud sügavasse, põhjatusse mutta,
mul pole jalgealust.
Ma olen sattunud vee sügavusse ning voolav vesi uputab mu.
Ma olen väsinud hüüdmast, mu kurk on kähe,
mu silmad on väsinud, oodates oma Jumalat.
Neid, kes mind asjata vihkavad,
on enam kui juuksekarvu mu peas.
[Ärgu sattugu minu pärast häbisse need,
kes ootavad Sind, Issand, Issand Sebaot;
ärgu laimatagu minu pärast neid,
kes Sind otsivad, Iisraeli Jumal!
Sest Sinu pärast ma kannatan teotust,
mu palet katab häbistus.

Olen saanud oma vendadele võhivõõraks
ja tundmatuks oma ema lastele.
Sest püha viha Su koja pärast on mind ära söönud,
ja nende teotamised, kes Sind teotavad,
on langenud minu peale.] *Psalm 69:2–5 (7–10)*

Palve

1

Issand Jeesus,
Sind, meie Päästjat, häbistati ja rahvas naeris Sinu üle.
Nagu tall, keda viiakse tappa, vaikisid Sa oma kohtumõistjate ees.
Anna meile julgust tunnistada Sind elava Jumala Pojaks ning
kingi julgust järgneda Sinule ka siis, kui meie tee läheb
läbi kahtluste, pettumuste ja hirmu pimeduse.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline ja igavene Jumal,
aita meil Kristuse kannatust nõnda pühitseda,
et me Sinu juures andeksandmist leiame.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

68 *Armas Jeesus, armastaja*
92 *Mis oled Sina, armas Jeesus, teinud*
159 *Jeesus, mõtle karja peale*

SUURE NÄDALA KOLMAPÄEV

Jeesus mõistetakse surma

Piiblilugemised

Jesaja 49:1–6 *Ma panen Sind paganaile valguseks, et mu pääste ulatuks ilmamaa ääreni*
Roomlastele 5:6–11 *Kristus on surnud nende eest, kes tollal veel jumalakartmatud olid*

1. lugemisaasta
Luuka 23:13–31 *Pilaatus mõistab Jeesuse surma*

2. lugemisaasta
Johannese 19:1–16 *Pilaatus mõistab Jeesuse surma*

3. lugemisaasta
Matteuse 27:11–32 *Pilaatus mõistab Jeesuse surma*

Psalm

Antifon:

Mina olen vilets ja täis valu.
Sinu abi, oh Jumal, kaitsku mind! *Psalm 69:30*

Vasta mulle, Issand, sest hea on Sinu heldus;
pöördu minu poole oma rohket halastust mööda
ja ära peida oma palet oma sulase eest, sest ma olen kitsikuses;
kuule mind pea!
Tule ligi mu hingele, lunasta tema;
vabasta mind mu vaenlaste pärast!
Sina tead mu teotust ja mu häbi ja mu laimu,
kõik mu vastased on Su ees.
Teotus on murdnud mu südame, ma olen haigeks jäänud;
ma ootasin kaastunnet, kuid seda ei olnud,
ja tröösti jaid, kuid neid ma ei leidnud.
Vaid nad andsid mulle süüa mürkrohtu
ja mu janus nad jootsid mind äädikaga.
Nende laud saagu püüniseks nende ees ja heaolu silmuseks!

[Aga mina olen vilets ja täis valu.
Sinu abi, oh Jumal, kaitsku mind!
Ma kiidan lauluga Jumala nime
ja tänulauluga ma ülistan Teda.
See on Issandale meeldivam kui härg,
kui härjavärss, kel on sarved ja sõrad.
Viletsad näevad seda ja rõõmustavad;
teiegi süda, kes nõuate Jumalat, peab elama.
Sest Issand kuuleb vaeseid
ega pea halvaks oma vange.] *Psalm 69:17–23 (30–34)*

Palve

1

Issand Jeesus Kristus,
me täname ja austame Sind selle eest,
et Sa oled käinud kannatusteed
ja oled oma surmaga avanud meile tee Isa juurde.
Nüüd võime meie käia oma surmateed lootuses
võita Sinu armu toel kiusatused ja kannatused
ning minna Sinu jälgedes läbi surma kitsa värava
ülestõusmisse, kus näeme Sinu kirkust.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Püha Jumal,
Sa alandasid oma Poja häbistava risti alla,
et meid kurja võimusest vabastada.
Anna meile armu, et ka meie oleksime kuulekad Sinu tahtele
ning tõuseksime kord kirkuses üles.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

75 *Oh nuta oma häda*
78 *Sa vägev valumees*

SUUR NELJAPÄEV

Püha armulaud

Suur Neljapäev on ülestõusmispüha tsükli pöördepunktiks. Tuhkapäeval alanud patukahetsusaeg lõpeb tänase armulauateenistusega. Ühtlasi algab Suure Neljapäeva jumalateenistusega risti ja ülestõusmise paasapüha, ülestõusmispüha õhtuni kestev kolmepäevane püha (ld *Triduum sacrum, Triduum paschale*), mis väljendab Kristuse ristisurma ja ülestõusmise kokkukuuluvust. Suur Neljapäev erineb oma iseloomult Suure Nädala teistest päevadest. Piiblilugemiste peateemaks on armulaua seadmine, mis annab teenistusele piduliku ja rõõmsa tooni. Lisaks on väga vana traditsioon meenutada Suurel Neljapäeval Jeesust, kes peseb oma jüngrite jalgu. Päeva ladinakeelne nimi *dies viridium* (´roheliste [okste] päev´) viitab Suurele Neljapäevale kui traditsioonilisele pihil käimise päevale. Armulauaosadusest välja jäetud inimesed võeti tagasi koguduse osadusse ja nad said uuesti Kristus-viinapuu värsketeks okstеks.

Ortodoksses ja roomakatoliku ning mitmes protestantlikus kirikus kuulub Suure Neljapäeva jumalateenistusse jalgade pesemise talitus. See tuletab meelde, kuidas Jeesus pesi oma jüngrite jalgu ja käskis kristlastel saada samuti üksteise teenijaiks.

Suure Neljapäeva evangeelium asetab meie ette Jeesuse ja Tema jüngrite viimase ühise paasasöömaaja ja püha armulaua seadmise. Piiblitekstid avavad erinevaid tahke altarisakramendi sisu kohta: uue lepingu söömaaeg, Jeesuse ohvrisurma meeldetuletamine, pattude andeksandmine, tänu ja rõõm, taevase pidusöömaaja ootus ja leivamurdmisega sündiv osadus.

Jumalateenistuse lõpul võib altari esemetest ja tekstiilidest tühjaks teha, millega väljendatakse Kristuse viimaste kannatuste algust. Temalt riisuti kõik, Jeesuse piinajad ja hukkajad jagasid Tema rõivad ning heitsid liisku Tema kuue pärast (*Ps 22:19; Jh 19:24*). Uuesti ehitakse altar alles ülestõusmispüha ööl.

Liturgia: Liturgiline värv on valge või violett. Pidulik jumalateenistus peetakse Suure Neljapäeva õhtul. Paastuajale erandlikult lauldakse *Gloriat.* Halleluuja jääb ära, selle asemel võib kasutada ülejärgmisel leheküljel toodud salmi. Jumalateenistuse lähetusosa võib ära jääda ja pärast armulauale järgnevat palvet tehakse altar tühjaks. Võimalust mööda viiakse kirikuruumist ära ka muud kaunistused, kustutatakse üldvalgustus. Orelit rohkem ei mängita, kirikukelli ei helistata. Täpsemalt vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 25:6–10 *Issand valmistab kõigile rahvaile võõruspeo*
Apostlite teod 2:42–47 *Jeruusalemma koguduse elust*
Luuka 22:14–22 *Jeesuse viimne paasasöömaaeg*

2. lugemisaasta

2. Moosese 24:4–11 *Leping kinnitatakse*
1. Korintlastele 11:23–29 *Püha õhtusöömaaja korrast*
Johannese 13:1–15 *Jeesus peseb jüngrite jalgu*

3. lugemisaasta

2. Moosese 12:1–8, 11–14 *Paasapüha söömaaja seadmine*
1. Korintlastele 10:16–17 *Kristuse ihu ja vere osadusest*
Matteuse 26:17–30 *Jeesuse viimne paasasöömaaeg*

Psalm

Antifon:

Jumala leib on see, kes tuleb taevast alla
ja annab maailmale elu. *Johannese 6:33*

Suured on Issanda teod, uuritavad kõigile, kellel neist on hea meel.
Aulised ja ülevad on Tema tööd
ja Tema õigus kestab igavesti.
Tema on mälestuse seadnud oma imetegudele.
Halastaja ja armuline on Issand.
Ta annab toidust neile, kes Teda kardavad,
Ta peab igavesti meeles oma lepingut. *Psalm 111:2–5*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus,
Sa oled seadnud meile püha armulaua, et me võiksime
meelde tuletada Sinu surma ja tunnistada Sinu ülestõusmist.
Aita meil Sinu ihu ja vere sakramenti nõnda vastu võtta,
et me kogeksime igal päeval Sinu lunastavat väge,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Issand Jeesus Kristus,
toida meid eluleivaga ja anna meile juua õnnistuse karikast
pühal armulaual, mille Sa oled meie jaoks seadnud.
Liida meid selle sakramendi kaudu üha täielikumalt Sinu osadusse
ja aita kasvada Sinule meelepärases pühitsetud elus.
Luba meid kord taevasesse lauda Sinu juurde,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

3
Püha Jumal, kõige armastuse allikas.
Ööl, mil Jeesus ära anti, andis Ta oma jüngritele uue käsu –
armastada üksteist, nii nagu Tema neid oli armastanud.
Kirjuta see käsk oma Püha Vaimu väel meie südametesse.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Kõigeväeline Jumal, me pühitseme armulauda,
mille Sinu armas Poeg oma kannatuste eelõhtul
seadis Kirikule uue ja igavese lepingu märgiks
ning armastuse ja osaduse söömaajaks.
Lase meil sellest sakramendist täna ja igal ajal
ammutada elu ja armastuse täiust.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Ta läkitas lunastuse oma rahvale,
Ta kinnitas oma lepingu igaveseks.
Issanda kiitus kestab igavesti. *Psalm 111:9–10*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled meid täna oma Poja söömaajaga kinnitanud.
Toida meid taevasel pidusöömaajal igavese eluga.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 220 *Jeesus Kristus, Lunastaja*
Pl 89 *Mu Jeesus, kes Sa õhtul hilja*
88 *Jüngritel veel jalgu pesi*
314 *Süda seltsiks südamele*
Kl 219 *Armastus, mis igavene*
74 *Mu Jeesus, kallis elu*

SUUR REEDE

Jumala Tall

Suur Reede on Kristuse surmapäev, mil Kirik elab tõsiduses ja leinas. Ometi ei ole see päev lohutamatusega märgitud. Suure Reede sõnum on: Kristus on surnud meie eest ja toonud meile lepituse. Kristuse rist on usklikele elu märgiks.

Päeva erilisust väljendab ka nimi Suur Reede (samuti ungari keeles) või 'püha reede' (prantsuse *Vendredi saint*) või 'pikk reede' (soome *pitkäperjantai*, rootsi *langfredag*). Ingliskeelne *Good Friday* (ʹhea reedeʹ) viitab lunastusele kui Jumala heale tööle inimkonna heaks. Saksa *Karfreitag* väljendab aga Kristuse ristisurma kannatusvalu (*kar* – vanasaksa 'lein'). Ld *Dies crucis* (ʹristi päevʹ) toonitab ristiohvrit ja lunastust.

Suure Reede piiblilugemistes jälgitakse Kolgata sündmusi kuni Jeesuse surmani. Kell 15 võib pidada eraldi Jeesuse surmahetke palvuse. Õhtuse teenistuse rõhk on Jeesuse matmisel, mille läbi Jumal on pühitsenud ka meie hauad rahuasemeks. Suure Reede jumalateenistusi iseloomustavad lihtsus, kasinus ja alandlikkus, millega kogudus väljendab oma leina ja tunnistab oma osa Kristuse kannatustes.

Liturgia: Liturgiline värv on must või punane (altaril ja kantslil võivad kirikutekstiilid hoopis puududa). Kirikukelli ei helistata, kirikus süüdatakse ainult hädapärane valgustus, orelit või muud instrumenti kasutatakse vajadusel vaid koguduselaulu toetamiseks. Suur Reede on ainulaadne püha aastas, mil vanakirikliku traditsiooni järgi ei pühitseta armulauda. Kui sel pühal soovitakse armulauda, pühitsetakse seda hommikusel jumalateenistusel või jagatakse Suurel Neljapäeval pühitsetud ande. Teenistuse ülesehitust vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused.* Jumalateenistuse võib pidada ka sõnajumalateenistuse või missa korra järgi. Jeesuse surmahetkel ja Suure Reede õhtul peetakse teenistus sõnajumalateenistuse või õhtupalvuse korra järgi.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 53 *Neljas laul Jumala sulasest*
Heebrealastele 5:7–10 *Kristus sai igavese pääste toojaks kõigile, kes on Talle kuulekad*
Luuka 23:32–46 *Jeesus lüüakse risti*
või Johannese 18:1 kuni 19:42 *Kristuse kannatuslugu*

2. lugemisaasta

Jesaja 53 (vt 1. lugemisaasta)
Heebrealastele 5:7–10 (vt 1. lugemisaasta)
või Galaatlastele 6:14 *Ma kiitlen meie Issanda Jeesuse Kristuse risti üle*
Johannese 19:16–30 *Jeesus lüüakse risti*
või Johannese 18:1 kuni 19:42 (vt 1. lugemisaasta)

3. lugemisaasta

Jesaja 53 (vt 1. lugemisaasta)
Heebrealastele 5:7–10 (vt 1. lugemisaasta)
või Heebrealastele 10:12–20 *Kristus on üheainsa ohvriga teinud meid täiuslikuks*
Matteuse 27:33–54 *Jeesus lüüakse risti*
või Johannese 18:1 kuni 19:42 (vt 1. lugemisaasta)

Psalm

Antifon:

Mu Jumal, mu Jumal, miks Sa mu maha jätsid? *Matteuse 27:46*

Mina olen ussike ja mitte mees,
inimeste teotada ja halb rahva meelest.
Kõik, kes mind näevad, irvitavad mu üle;
nad ajavad suu ammuli, vangutavad pead:
„Ta on kõik veeretanud Issanda peale;
see päästku ta, kiskugu ta välja hädast,
sest tal on ju temast hea meel.”
Jah, Sina oled see, kes tõi mind välja üsast,
kes kaitses mind mu ema rinnal.
Sinu hooleks ma olen jäetud lapsekojast,
mu ema üsast alates oled Sina minu Jumal.
Ära ole minust kaugel, sest kitsikus on ligi,
sest abimeest ei ole!
Palju härjavärsse ümbritseb mind,
Baasani sõnnid piiravad mind.
Nad ajavad oma lõuad ammuli mu vastu
nagu lõvi, kes murrab ja möirgab.
Ma olen välja valatud otsekui vesi
ja kõik mu luud-liikmed on koost ära.
Mu süda on nagu vaha,
ta on sulanud mu sisikonnas.
Mu neel on kuiv nagu potitükk
ja mu keel on kinni suulae küljes,
surmapõrmu paigutad Sa minu.
Sest koerad ümbritsevad mind,
tigedate hulk keerleb mu ümber;
nad purevad mu käsi ja jalgu,
ma võin lugeda kõiki oma luid.
Nemad aga vahivad mulle otsa ja parastavad mind.

Nad jagavad mu rõivad eneste vahel
ja heidavad liisku mu kuue pärast.
Aga Sina, Issand, ära ole kaugel,
mu vägi, tõtta mulle appi! *Psalm 22:7–20*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus, Sa Kõigekõrgema Poeg,
tänu olgu Sulle igavesti, et Sa oled saanud
meie Päästjaks ja Õnnistegijaks.
Aita meil Sinu valatud vere läbi pattudest puhastatuna
ja Sinu ristisurma läbi igavesest surmast päästetuna
osa saada Sinu taevariigi rõõmust,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Püha Jumal,
me kummardume täna vaimus Sinu Poja risti alla,
mille Sa oled püstitanud lepituseks enda ja meie vahele,
et hukka mõista maailma patt ning avalikuks teha meie päratu süü.
Aita meil seda ära tunda ning anna meile julgust
usaldada end Sinu seletamatu armu hoolde,
kes Sa neile, kes kahetsuses risti alla kummarduvad, andeks annad
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Sina lasksid oma Pojal kannatada ristipiina,
et päästa meid hingevaenlase käest.
Aita meil Sinu Poja kannatuse mälestust nõnda pühitseda,
et me Temalt usus patud andeks saame,
igavesest surmast pääseme
ja ükskord Sinu juurde igavesse ellu läheme.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Kõigeväeline Jumal, me palume Sind,
vaata armuga oma rahva peale, kaitse ja pühitse meid,
Sinu sulaseid, kelle eest Issand Jeesus Kristus on end
patuste kätte andnud ning ristisurma kannatanud
ja kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Tall, kes on tapetud, on väärt võtma väge ja rikkust ja tarkust
ja võimu ja au ja kirkust ja õnnistust! *Ilmutuse 5:12*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

1
Kõigeväeline ja igavene Jumal.
Sa oled Kristuse võiduka surma ja ülestõusmise läbi
kinkinud meile elu.
Jätka meis armulaua sakramendi väel oma head tööd
ja anna meile jõudu Sind alati ustavalt teenida.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Issand Jeesus, meie Päästja,
täna teotati Sind meie pärast ja arvati kurjategijate hulka.
Meie Karjane, täna andsid Sa elu lammaste eest
ja Sind löödi risti ühes röövlitega.
Meie lepitaja, täna lõpetasid Sa oma töö
ja Sinu ihu pandi kaljusse raiutud hauda.
Meie Issand, tee täna lõpp meie uskmatusele,
et ülestõusmise päeval võiksime osa saada
taevasest suurest söömaajast, kus Sina koos Isaga Püha Vaimu
ühtsuses elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

Al 73 *Minu süda, ärka nüüd*
Pl 94 *Oh Jeesus, Sinu valu*
70 *Jeesus, surma äravõitja*
Kl 80 *Ühte asja ihkan üle kõige*
või 92 *Mis oled Sina, armas Jeesus, teinud*
või 93 *Nüüd siis kuulub meie süda*

JEESUSE SURMAHETK

Jeesus sureb ristil

Piiblilugemised

Luuka 23:44–49 *Jeesus sureb ristil*
või Matteuse 27:45–56 *Jeesus sureb ristil*
või Markuse 15:33–41 *Jeesus sureb ristil*

Palve

1

Issand Jeesus, me toome Sulle ülistust, tänu ja au,
sest Sa oled oma surmaga tühjaks teinud kuradi väe
ja päästnud meid surmahirmu käest.
Me palume Sind, aita meid oma Püha Vaimu väel,
et me elavas usus patule sureksime
ja Sinu tõeliste jüngritena uues elus käiksime.
Anna, et me kord oma surmatunnil võiksime Sinu lunastustööst
rahu ja tuge saada ning oma hinge Sinu kätte anda,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Issand Jeesus, Jumala Tall,
Sina alandasid end ja olid kuulekas kuni surmani.
Me täname Sind, et Sa võtsid enese peale meie haigused ja valud
ning kandsid karistust, et meil oleks rahu.
Ärata ja valgusta meid, et tunneksime ja kahetseksime oma pattu.
Puhasta meid oma ohvriverega.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Laulusoovitused

91 *Kõik lõpetatud*
97 *Sind täname, oh Jeesus Krist*
81 *Üks süütu Tall on lepitand*
75 *Oh nuta oma häda*

SUURE REEDE ÕHTU

Jeesuse matmine

Piiblilugemised

Jesaja 53:9–11 *Temale anti haud õelate juurde*
Luuka 23:47–56 *Jeesus sureb ristil* või Johannese 19:31–42 *Jeesus pannakse kaljuhauda*
või Matteuse 27:55–61 *Jeesus maetakse kaljuhauda*

Psalm

Oma häält tõstes ma kisendan Issanda poole,
oma häält tõstes ma anun Issandat.
Ma valan välja oma kaebuse Tema ette,
ma annan Temale teada oma ahastuse.
Kui minu vaim nõrkeb mu sees, siis Sina tunned mu teerada.
Teele, mida ma käin, on minu jaoks peidetud püünised.
Vaata paremale poole ja näe, et mul ei ole, kes mind tunneks.
Pelgupaik on mu eest hävinud, ükski ei hooli mu hingest.
Ma kisendan Sinu poole, Issand!
Ma ütlen: Sina oled mu pelgupaik, mu osa elavate maal!
Pane tähele mu halisemist, sest ma olen väga nõder!
Vabasta mind mu tagaajajate käest, sest nad on minust tugevamad!
Vii välja mu hing vangist tänama Sinu nime!
Õiged käivad mu ümber, kui Sina mulle head teed. *Psalm 142*

Palve

Issand Jumal, taevane Isa, Sina ei säästnud oma Poega,
vaid andsid Ta surma, et meil oleks elu.
Tema matmisega pühitsesid Sa meie hauad rahuasemeks.
Valmista oma Püha Vaimuga meie südameis Talle ase,
et me püsiksime Temas ja Tema püsiks meis.
Lase meilgi pärast ajalikku vaeva ja võitlust rahus uinuda
ja igaveseks eluks üles tõusta.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

95 *Oh leinakem ja kaevakem*
100 *Sa oled, Issand Jeesus Krist*
98 *Kustub päike, õhturahu hõljub üle Püha maa*
410 *Oh Issand, jää*

VAIKNE LAUPÄEV

Jeesus on hauas

Vaikse Laupäeva teema on Jeesuse viibimine hauas ja surmavallas. Oma surma ja ülestõusmisega võitis Kristus surma võimu ja vabastas need, kes loodavad Tema peale.

Liturgia: Liturgiline värv on must või punane (altaril ja kantslil võivad kirikutekstiilid hoopis puududa). Palve pärast armulauda: vt pt *Suur Reede*.

Piiblilugemised

Iiob 19:25–27 *Kuigi mu nahka on nõnda nülitud, saan ma ilma ihutagi näha Jumalat*
1. Peetruse 3:18–22 *Kristus läks ja kuulutas vangis olevatele vaimudele*
Matteuse 27:62–66 *Valvesalk pitseeris kivi ja asus hauda valvama*

Palve

Kõigeväeline igavene Jumal,
Sinu ainusündinud Poeg on läinud alla surmavalda
ja auliselt surnuist üles tõusnud.
Aita, et Sinu vagad, kes on ristimises koos Temaga maetud,
päriksid Tema ülestõusmise väel igavese elu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

99 *Nüüd hingad Sa siin rahuga*
100 *Sa oled, Issand Jeesus Krist*
68 *Armas Jeesus, armastaja*
381 *Surma laps on inimene*
174 *Õndsad on need, kes Issandas on surnud*

ÜLESTÕUSMISPÜHAD

Ülestõusmispühad on kirikuaasta keskpunkt, pühade püha (ld *Festum festorum*). Ülestõusmispühade aega arvestatakse nagu juudi paasapühagi ja seda tähistatakse pärast kevadist pööripäeva esimesel täiskuujärgsel pühapäeval (ülestõusmispüha võib langeda ajavahemikku 22. märtsist kuni 25. aprillini). Paasapüha peetakse Egiptusest pääsemise mälestuseks. Ristiusk on näinud Egiptuse orjusest vabanemises viidet Kristuse kannatusele ja ülestõusmisele, millega Ta vabastas inimkonna patu, surma ja kuradi orjusest. Paljudes keeltes on ülestõusmispühade nimi tuletatud paasapühadest. Eesti keeles kasutatav nimi *lihavõtted*, nagu ka soomekeelne *pääsiäinen*, tuleb paastuaja ja lihasöömise piirangute lõppemisest.

Ülestõusmispühi on vana traditsiooni kohaselt tähistatud mitme jumalateenistusega: ülestõusmispüha öösel, varahommikul ja päeval. Pühad kestavad nädal aega kuni „valge pühapäevani", mille vanakiriklikuks evangeeliumiks on lugu üles tõusnud Jeesuse ilmumisest Toomale. Sellest tuleb ka ülestõusmisnädala rahvapärane nimi toomanädal. On teada, et juba 3. sajandil kogunesid kristlased ülestõusmispühade kaheksa päeva jooksul igal päeval jumalateenistusele, kus loeti ülestõusnud Issanda ilmumistest oma jüngritele. Ülestõusmisnädala keskne teema on rändamine uues elus, ülestõusmise valguses.

ÜLESTÕUSMISÖÖ

Kristus on võitnud surma

See öö on valvamisöö Issandale (*2Ms 12:42*). Kirik laulab kiitust Kristuse ülestõusmise valgusele, mõtleb Jumala imelistele tegudele meie heaks Vana Testamendi lugemistega ning pühitseb ristimise ja armulaua sakramente, mis ühendavad meid Kristuse surma ja ülestõusmise osadusega.

Algselt kuulusid need teemad erinevatesse teenistustesse. Öösel peeti vigiiliat. Selle teenistuse sisuks oli Issanda ootamine. Seejärel toimus katehhumeenide ristimine. Päikesetõusul pühitseti armulauda. Tänapäeval on vigiilia, ristimine ja armulaud liidetud üheks jumalateenistuseks.

Vigiilia tähendab öist valvet. Nagu Iisraeli rahvas valvas esimesel paasaööl, kui Jumal neid Egiptusest välja viis, nõnda valvab sellel pühal ööl ka ristirahvas, et uuesti vaimus läbi elada Kristuse ülestõusmise rõõmsat müsteeriumi.

Vigiilia alguses pimedasse või hämarasse kirikusse toodav paasaküünal väljendab Kristuse ülestõusmise valguse saabumist koguduse keskele. Tema valguse ees taandub surma ja patu pimedus. Paasaküünlaga liitub igivana ülistushümn (*exsultet*), mida juba kirikuisa Hieronymus oma kirjas aastal 384 nimetab ülestõusmisöö liturgia oluliseks osaks.

Öise jumalateenistuse piiblilugemistes tulevad esile Vana Testamendi paasadega seotud teemad ja ristimine. Evangeelium toob sõnumi sündmustest kaljuhaua juures. Jumal on äratanud Jeesuse surnuist üles ning murdnud surma kammitsad. Me tuletame ka meelde, et ristimises oleme koos Kristusega surnud ja üles tõusnud uueks eluks. Ülestõusmispühad on kristlastele olnud ja on ka tänapäeval tähtsaim ja ilusaim ristimisaeg.

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Ülestõusmispüha öist teenistust alustatakse Vaikse Laupäeva õhtul pärast päikeseloojangut. Vt pt *Kirikuaasta pühadeaja jumalateenistused*.

Piiblilugemised

I. 1. Moosese 1:1–5, 26–28 (29–30) 31 – 2:1 *Jumal loob maailma*
või 1. Moosese 1:1 – 2:1 *Jumal loob ja õnnistab maailma*

II. 1. Moosese 7:1–5, 11–18; 8:6–18; 9:8-13 *Noa ja veeuputus*
või 1. Moosese 8:1–12 (18–22) *Noa ja veeuputus*

III. 2. Moosese 14:8, 10–16, 21–22 *Kõrkjamerest läbiminek*
või 2. Moosese 14:10–31; 15:20–21 *Kõrkjamerest läbiminek*

IV. Jesaja 55:1–7 (8–11) *Hoi! Kõik janused, tulge vee juurde!*

V. Õpetussõnad 8:1–8, 19–21; 9:4b–6 *Tarkuse väärtus ja olemus*
või Baaruk 3:9–15, 32 – 4:4 *Laul elutarkusest*

VI. Hesekiel 36:24–28 *Ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu*
VII. Hesekiel 37:1–14 *Surnuluud saavad elavaks*

Ep Roomlastele 6:3–11 *Ristimises oleme osa saanud Kristuse surmast ja ülestõusmisest*
või Koloslastele 3:1–4 *Vanast ja uuest inimesest*
Ev Markuse 16:1–8 *Jeesuse ülestõusmine*

Psalm

Antifon:

Ma olin surnud, ning ennäe,
ma elan igavesest ajast igavesti. *Ilmutuse 1:18*

Sind, Issand, ma ülistan, sest Sa oled mind toonud välja hädast
ega ole lasknud mu vaenlasi rõõmutseda minu pärast.
Issand, mu Jumal, ma kisendasin Su poole
ja Sa tegid mu terveks.
Issand, Sina tõid mu hinge välja surmavallast,
Sa elustasid mind nende hulgast, kes lähevad alla hauda.
Laulge kiitust Issandale, teie, tema vagad,
ja ülistage Tema püha mälestust!
Sest Tema viha kestab silmapilgu,
aga Ta lahkus kogu eluaja;
õhtul jääb nutt varaks,
kuid hommikul on hõiskamine. *Psalm 30:2–6*

Päeva palve

1

Jumal, valguse looja ja igavese elu allikas,
Sa oled selle püha öö meie Issanda ülestõusmise
kirkusega valgeks teinud.
Ärata kõik ristitud uuele elule ja kinnita neid oma Püha Vaimuga,
nõnda et nad võiksid elada Sinu lastena
ja Sind rõõmsa südamega ülistada.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Kõigeväeline Jumal ja Isa,
me ülistame Sind selle eest,
et Sa äratasid surnuist oma Poja Jeesuse Kristuse,
võitsid surma ja avasid meile tee igavesse ellu.
Süüta tõelist ülestõusmisrõõmu meie südames,
kes me ristimises oleme osa saanud Sinu ülestõusmise väest.
Kinnita meid, et kogu südamest usuksime Kristusesse
kui meie Lunastajasse ja püsiksime Temas.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Mu tugevus ja mu kiituslaul on Issand, Tema oli mulle päästeks.
Tema on mu Jumal ja ma ülistan Teda,
[Tema on mu isa Jumal ja ma kiidan Teda kõrgeks.] *2. Moosese 15:2*
Halleluuja!

või

Halleluuja!
Issand on surnuist üles tõusnud!
Ta on tõesti üles tõusnud! *Liturgiline tekst*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled paasamüsteeriumi kaudu kinkinud oma Kirikule uue elu.
Hoia ja kaitse meid oma armastuses
ja juhi meid ülestõusmise kirkusesse.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

KRISTUSE ÜLESTÕUSMISE PÜHA

1. ülestõusmispüha

Kristus on surnuist üles tõusnud!

Ülestõusmispühal kõlab ristirahva keskel rõõmus kuulutus: Kristus on surnuist üles tõusnud! Ta on esimesena üles äratatud surnuist, uudseviljana magamaläinutest. Ta on võitnud surma ja patu võimu. Ülestõusmine kinnitab seda, et Jeesus on Jumala Poeg. See ülestõusmissõnum on ristiusu alus ja tuum.

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Missal lauldakse kindlasti *Laudamust* ja loetakse Nikaia usutunnistust. Kui öist jumalateenistust ei peeta, võib varahommikust või päevast teenistust alata paasaküünla süütamisega, patutunnistuse võib asendada ristimistõotuse uuendamisega.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Hoosea 6:1–3 *Kolmandal päeval aitab Ta meid üles ja me võime elada Tema palge ees*
1. Korintlastele 15:1–8 (9–10) 11 *Kristuse surnuist ülestõusmise tähendusest*
Luuka 24:1–12 *Jeesuse ülestõusmine*

2. lugemisaasta

Hoosea 6:1–3 (vt 1. lugemisaasta)
või Hesekiel 37:1–14 *Surnuluud saavad elavaks*
1. Korintlastele 15:12–22 *Kristuse surnuist ülestõusmise tähendusest*
Johannese 20:1–10 *Naised leiavad tühja haua*

3. lugemisaasta

Hoosea 6:1–3 (vt 1. lugemisaasta)
või Jesaja 25:8–9 *Issand neelab surma ära igaveseks ajaks*
1. Korintlastele 5:6–8 *Puhastage end vanast haputaignast, et te oleksite uus taigen*
Matteuse 28:1–8 *Jeesuse ülestõusmine*

Psalm

Antifon:

See on päev, mille Issand on teinud:
ilutsegem ja rõõmutsegem Temast! *Psalm 118:24*

Hõiske- ja päästehääl kostab õigete telkidest:
„Issanda parem käsi teeb vägevaid tegusid!
Issanda parem käsi on tõusnud kõrgele,
Issanda parem käsi teeb vägevaid tegusid!"
Ei ma sure, vaid jään elama ja jutustan Issanda tegusid.
Issand karistas mind rängasti, aga Ta ei andnud mind surmale.
Avage mulle õiguse väravad!
Ma lähen neist sisse ja tänan Issandat.
See on Issanda värav. Õiged lähevad sealt sisse.
Ma tänan Sind, et Sa mulle vastasid ning tulid mulle päästjaks!
Kivi, mille hooneehitajad ära põlgasid,
on saanud nurgakiviks.
Issanda käest on see tulnud,
see on imeasi meie silmis.
[See on päev, mille Issand on teinud:
ilutsegem ja rõõmutsegem Temast!] *Psalm 118:15–23 (24)*

Päeva palve

1

Kõigeväeline, igavene Jumal,
Sina oled oma Poja surmaga lunastanud meid patust
ja päästnud surma võimusest
ning tõotanud Tema ülestõusmises meile igavest elu,
et me kuradi meelevalla alt päästetuna
saaksime elada Sinu riigis.
Anna meile armu, et me elaksime selles rõõmsas usus
ning Sind igal ajal kiidaksime ja tänaksime
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline, igavene Jumal,
Sa oled [tänasel päeval] oma Poja läbi võitnud surma
ja avanud meile ligipääsu igavesele elule.
Seepärast pühitseme rõõmuga Tema ülestõusmise püha.
Loo meid oma Vaimu väega uueks,
et ka meie ärkaksime elule ja käiksime ülestõusmise valguses.

Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Kõigeväeline Jumal,
Sina oled oma Poja kannatuse ja ülestõusmise kaudu
avanud meile tee igavesse ellu.
Aita meil kõigest südamest Temale loota.
Sinule olgu ülistus ja au
Jeesuse Kristuse, surma võitja ja elu allika läbi.

4
Jumal,
kes Sa andsid oma ainsa Poja meie lunastamiseks ristisurma
ja Tema ülestõusmisega vabastasid meid surma võimusest:
luba meil iga päev patule surra
ja koos Temaga ülestõusmise rõõmus elada.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Surm on neelatud võidusse!
[Tänu olgu Jumalale, kes meile võidu annab
meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!] *1. Korintlastele 15:54 (57)*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1
Kõigeväeline, halastaja Jumal, me täname Sind,
et Sa oled meid oma pühade andidega kinnitanud.
Vala meie südamesse oma armastuse Vaimu
ja ühenda oma rahus kõik, kes Sinu paasatallest on osa saanud.
Sinule olgu ülistus ja au Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2 (kasutatav kogu ülestõusmisajal)

Jeesus, elu Issand, me täname Sind südamest,
et Sa oled ülestõusnuna meie ligi oma sõnas ja sakramendis
ning kinnitad meie südameid rõõmsas usus.
Kingi meile kindel teadmine, et Sina oled elavana meie juures
ja aitad meid siit kaduvuse keskelt Sinu taevasesse kirkusse.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Laulusoovitused

Al 103 *Halleluuja kõik nüüd laulge*
111 *Mu süda, ärka, virgu, meel*
117 *See päev on meile saabunud*
Pl 116 *On täna tõusnud Issand väes*
102 *Halleluuja! Jeesus elab!*
114 *Nüüd tõstkem rõõmuhääli*
Kl 119 *Võidu saanud, võidu saanud*
110 *Mu Päästja võidu saanud*

2. ÜLESTÕUSMISPÜHA

Kohtumine Ülestõusnuga

Teise ülestõusmispüha teemaks on ülestõusnud Jeesuse ilmumine jüngritele ja naistele. Tema ilmumised veenavad jüngreid Issanda ülestõusmises ja jätkuvas ligiolus. Kogudus elab osaduses Ülestõusnuga.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Joona 2 *Joona tänupalve kala kõhus*
Apostlite teod 10:34–43 *Peetruse kõne Korneeliuse majas*
Luuka 24:13–35 *Jeesus ilmub jüngritele Emmause teel*

2. lugemisaasta

Psalm 31:20–23 *Kui suur on Sinu headus neile, kes Sind kardavad*
2. Korintlastele 5:15–21 *Kui keegi on Kristuses, siis ta on uus loodu*
Johannese 20:11–18 *Jeesus ilmub Maarja Magdaleenale*

3. lugemisaasta

Psalm 73:23–28 *Ometi jään ma ikka Sinu juurde*
1. Peetruse 1:18–23 *Teid on lunastatud Kristuse kui laitmatu ja puhta Talle kalli verega*
Matteuse 28:8–15 *Ülestõusnud Jeesus ilmub naistele*

Psalm

Antifon:

Issand on tõesti üles äratatud! *Luuka 24:34*

Ma pean Issandat alati oma silma ees, ma ei kõigu,
sest Tema on mu paremal pool.
Sellepärast rõõmutseb mu süda ja mu hing ilutseb;
ka mu ihu võib julgesti elada.
Sest Sina ei jäta mu hinge surmavalla kätte
ega lase oma vagal näha kõdunemist.
Sina annad mulle teada elu teeraja;
rõõmu on rohkesti Su palge ees,
meeldivaid asju on Su paremas käes alatiseks. *Psalm 16:8–11*

Päeva palve

1

Püha Jumal, me täname Sind,
et ülestõusnud Issand on omadele ilmunud.
Ava meie südamed, et meiegi tunneksime Ta ära,
kui Ta meie juurde tuleb.
Anna meile valmisolekut ja jõudu,
et võiksime alati ja kõikjal olla
Tema ülestõusmise tunnistajateks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Me täname Sind, Issand Jumal, taevane Isa,
et Sa oma Poja meie üleastumiste pärast oled surma andnud
ja meie õigeksmõistmiseks üles äratanud.
Anna meile oma Püha Vaimu,
et me selles rõõmsas usus elaksime
ja kord igaveseks eluks üles tõuseksime.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Eks meie süda põlenud meie sees,
kui Ta teel meiega rääkis ja meile kirju selgitas? *Luuka 24:32*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Ülestõusnud Issand ja elu andja,
keda jüngrid Emmauses leivamurdmisest ära tundsid.
Me täname Sind, et Sa oled ka meile armulaual
ilmutanud oma ülestõusmise väge.
Toida meid ikka oma püha sakramendiga,
et võiksime sõnades ja tegudes
tunnistada Sinu kirkust kogu maailmale.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

2

Issand Jumal, me täname Sind, et Sa oled meid
oma Poja surma ja ülestõusmisega elu teele juhtinud.
Lase oma armul meis tugevaks saada,
pühi meie seest kurjus ja kavalus,
et me elaksime Sinule meelepäraselt puhtuses, tões ja armastuses.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 109 *Miks veelgi haua ääres*
113 *Nüüd surm on surnud*
Pl 110 *Mu Päästja võidu saanud*
119 *Võidu saanud, võidu saanud*
72 *Laulukeelil kuulutame*
Kl 410 *Oh Issand, jää*

ÜLESTÕUSMISNÄDALA TEISIPÄEV

Piiblilugemised

Apostlite teod 13:23–33 *Pauluse kõne Pisiidia Antiookias*
Luuka 24:36–49 *Jeesus ilmub üheteistkümnele jüngrile*

Psalm

Tänage Issandat, kuulutage Tema nime,
tehke teatavaks rahvaste seas Tema teod!
    Laulge Temale, mängige Temale,
    kõnelge kõigist Tema imedest!
Kiidelge Tema pühast nimest,
rõõmutsegu nende süda, kes otsivad Issandat!
    Nõudke Issandat ja Tema võimsust,
    otsige alati Tema palet!
Meenutage Tema tehtud imetegusid,
Tema imetähti ja Tema huulte kohtuotsuseid,
    te Aabrahami, Tema sulase sugu,
    te Jaakobi, Tema valitu lapsed!
[Tema, Issand, on meie Jumal,
Tema kohtuotsused on igal pool maailmas.
    Ta peab igavesti meeles oma lepingut,
    sõna, mille Ta on andnud tuhandele põlvele,
lepingut, mille Ta on sõlminud Aabrahamiga,
ja oma vannet Iisakile.
    Ta seadis selle Jaakobile määruseks,
    Iisraelile igaveseks lepinguks.] *Psalm 105:1–6 (7–10)*

Palve

Kõigeväeline Jumal, oma Poja alanduse läbi ülendasid Sa
langenud maailma ja päästsid meid surma lootusetusest.
Õpeta meid mõistma Sinu sõna tõotusi
ning ava meie süda vastu võtma lunastuse sõnumit.
Kingi oma ustavale rahvale osa igavesest rõõmust
Jeesuse Kristuse, ülestõusnud Issanda läbi.

ÜLESTÕUSMISNÄDALA KOLMAPÄEV

Piiblilugemised

Apostlite teod 2:22–32 *Peetruse jutlus Jeruusalemma templis*
Johannese 21:1–14 *Jeesus ilmub Tibeeriase järve rannal*

Psalm

Laulge Issandale uus laul,
laulge Issandale, kõik maailm!
Laulge Issandale, kiitke Tema nime,
kuulutage päevast päeva Tema päästet!
Jutustage paganate seas Tema au,
Tema imeasju kõigi rahvaste seas!
Sest Issand on suur ja väga kiidetav
ja Tema on kardetavam kui kõik muud jumalad.
Sest teiste rahvaste jumalad on ebajumalad,
aga Issand on teinud taeva.
Aulikkus ja auhiilgus on Tema palge ees,
võimsus ja ilu on Tema pühamus. *Psalm 96:1–6*

Palve

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled kinkinud meile taas selle rõõmuaja.
Sina vaatad heatahtlikult meie peale hoolimata sellest,
et oleme sageli kahelnud Sinu tõotustes ja ustavuses.
Tugevda meie usku ja anna tunda oma lähedust,
kui meie usk lööb kõikuma
või pöördume uhkes enesekindluses Sinust eemale.
Ava meie süda ja silmad, et me võiksime oma elus märgata
Sinu Poja, ülestõusnud Issanda väge
ning rõõmuga järgida Teda,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

ÜLESTÕUSMISNÄDALA NELJAPÄEV

Piiblilugemised

Apostlite teod 8:26–40 *Filippus ja Etioopia kojaülem*
Markuse 16:9–16 *Ülestõusnud Jeesuse ilmumine Maarja Magdaleenale ja jüngritele*

Psalm

Tänu olgu Issandale!
Päevast päeva kannab meie koormat Jumal, kes on meie pääste.
See Jumal on meie pääste Jumal!
Jumal, meie Issand, toob välja surmastki! *Psalm 68:20–21*

Palve

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled oma Poja surnuist üles äratanud
ning seadnud Ta elu ja surma Issandaks.
Ava meie süda ja juhi meid oma evangeeliumi kaudu
uskmatusest rõõmsale usule,
et me julgelt kuulutaksime Jeesuse Kristuse ülestõusmist,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

ÜLESTÕUSMISNÄDALA REEDE

Piiblilugemised

Apostlite teod 23:1, 6–11 *Paulust kuulatakse üle Suurkohtus*
Matteuse 28:8–15 *Naised kohtuvad ülestõusnud Jeesusega*

Psalm

Palju oled Sina, Issand, mu Jumal, teinud imetegusid
ja mõelnud mõtteid meie kohta; ei ole kedagi Sinu sarnast.
Kui ma hakkaksin neid kuulutama ja neist kõnelema,
siis oleks neid rohkem, kui jõuab ära lugeda.
Tapa- ja roaohver ei ole Su meele järgi –
aga mu kõrvad oled Sa avanud –,
põletus- ja patuohvrit Sa ei nõua.
Siis ma ütlesin: „Vaata, ma tulen,
rullraamatus on minust kirjutatud.
Sinu tahtmist, mu Jumal, teen ma hea meelega
ja Sinu Seadus on mu südames.” *Psalm 40:6–9*

Palve

Kõigeväeline, igavene Jumal,
Sa oled oma Poja surma ja ülestõusmisega
võitnud kurjuse võimu ja teinud tühjaks saatana salasepitsused.
Halasta nende peale, kes nüüdki pettuse ja kavalusega
püüavad valeks pöörata sõnumit Issanda ülestõusmisest,
ning juhi neid meeleparandusele.
Aita meil võita oma kahtlused, isekus ja hoolimatus,
et me võiksime kogu oma eluga tunnistada
ülestõusnud Jeesust Kristust,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

ÜLESTÕUSMISNÄDALA LAUPÄEV

Piiblilugemised

Efeslastele 5:8–14 *Kristlasest kui valguse lapsest*
Matteuse 28:16–20 *Jeesus ilmub jüngritele ja läkitab nad evangeeliumi kuulutama*

Psalm

Hõisake Issandale, kõik ilmamaad!
Teenige Issandat rõõmuga,
tulge Tema palge ette hõiskamisega!
Teadke, et Issand on Jumal!
Tema on meid teinud ja Tema omad me oleme,
Tema rahvas ja Tema karjamaa kari.
Tulge sisse Ta väravaist tänuga,
Tema õuedesse kiitusega;
ülistage Teda ja andke tänu Ta nimele!
Sest Issand on hea,
Tema heldus kestab igavesti
ja Tema ustavus põlvest põlve. *Psalm 100*

Palve

Kõigeväeline püha Jumal,
Sinu Poeg Jeesus Kristus sai
oma ristisurma ja ülestõusmisega võidu surma üle.
Sa oled Ta ülendanud elavate ja surnute Issandaks.
Aita meil uskuda Temasse ja elada osaduses Temaga
ülestõusmise ja igavese elu lootuses.
Sinule olgu ülistus ja au Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

ÜLESTÕUSMISAJA 2. PÜHAPÄEV

Quasimodogeniti; Dominica in albis

Ülestõusnu tunnistajad

Pühapäeva ladinakeelne nimi *Quasi modo geniti* (´nagu äsjasündinud lapsed´) on psalmi antifonist (*1Pt 2:2*) ja viitab ülestõusmispühadel ristitutele. Varases kirikus kandsid ristitud kogu „valge nädala" neile ristimisel selga antud valgeid rõivaid ja riietusid nüüd uuesti oma tavalistesse riietesse. Nende ülesanne oli nüüdsest alates igapäevases elus tunnistada oma ülestõusnud Päästjat ja Temas täitunud Jumala tõotusi. Sellest tuleb ka pühapäeva teine ladinakeelne nimi *dominica in albis* (´valgete riiete pühapäev´; pikemalt *dominica in albis depositis* – 'seljast võetud valgete riiete pühapäev') ehk lihtsalt „valge pühapäev".

Pühapäeva piiblilugemised räägivad sellest, et ülestõusnud Jeesus ilmus kahtlevatele jüngritele ja veenis neid oma ülestõusmises. Jüngreid täitis rõõm, kui nad kohtasid Jeesust elavana.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 43:10–12 *Teie olete minu tunnistajad*
1. Johannese 5:4–12 *Jumala tunnistus on: Ta on andnud meile igavese elu oma Pojas*
Johannese 20:19–31 *Jeesus ilmub jüngritele ja siis Toomale*

2. lugemisaasta

Sakarja 8:6–8 *Vaata, mina päästan oma rahva*
Apostlite teod 3:12–20 *Peetruse kõne Saalomoni sammaskäigus*
Johannese 21:1–14 *Jeesus ilmub Tiberiase järve rannal*

3. lugemisaasta

Sakarja 8:12–13 *Kui ma teid päästan, saate te õnnistuseks*
Apostlite teod 13:23–33 *Pauluse kõne Pisiidia Antiookias*
Luuka 24:36–49 *Jeesus ilmub üheteistkümnele jüngrile*

Psalm

Antifon:

Nagu äsjasündinud lapsed igatsege vaimulikku selget piima,
et te selle varal kasvaksite pääste poole. *1. Peetruse 2:2*

Ma armastan Issandat, sest Ta kuuleb mu häält ja mu anumist,
sest Ta on pööranud oma kõrva minu poole
ja ma hüüan Teda appi oma eluaja.
Surma võrgud ümbritsesid mind,
surmavalla ängistused tabasid mind,
ma sattusin ahastusse ja muresse.
Aga ma hüüdsin appi Issanda nime:
„Oh Issand, päästa mu hing!"
Armuline on Issand ja õige, meie Jumal on halastaja.
Issand hoiab kohtlasi;
ma olin nõder ja Tema aitas mind.
Pöördu, mu hing, tagasi oma hingamisele,
sest Issand on sulle head teinud!
Sest Sina kiskusid mu hinge surmast välja,
mu silmad silmaveest, mu jala komistusest.
Ma loodan ikka käia Issanda ees elavate maal. *Psalm 116:1–9*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
me oleme rõõmuga tähistanud meie Issanda ülestõusmise püha.
Aita meil kuulutada ülestõusmise väge sõnades ja tegudes.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Halastaja Jumal,
iga-aastaste ülestõusmispühade toel uuendad Sa oma rahva usku.
Aita meil üha sügavamalt mõista,
kui püha on ristimise pesemine, mis meid on puhastanud;
kui vägev on Su Vaim, millest oleme uuesti sündinud,
ja kui hinnaline on Kristuse veri, millega oleme vabaks ostetud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Kiidetud oled Sina, Jumal ja Isa,
sest oma suurest halastusest oled Sa kõik enda omad
Jeesuse ülestõusmisega uuesti sünnitanud elavaks lootuseks.
Aita, et ka meie selles lootuses juba siin pühaks eluks uueneme
ja ükskord õndsast ülestõusmisest osa saame.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4
Issand Jumal,
Sina äratasid oma Poja surnuist
ja lasid paljudel tunnistada Tema ülestõusmist.
Aita meil usus vastu võtta nende tunnistus
ja ava meie silmad nägema, kuidas Päästja veelgi tuleb meie juurde
sõnas ja sakramendis, meile rahu kuulutades.
Vabasta meid kõhklusest ja kinnita meie usku,
nii et me ikka tunnistame Jeesust kui oma Jumalat ja Issandat,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja! Jeesus tuli, jäi seisma nende keskele ja ütles: „Rahu teile!"
Halleluuja! *Johannese 20:26*

Palve pärast armulauda
Kõigeväeline Jumal,
me täname Sind, et Sa oled meid uuendanud oma armulaual
ja kinkinud meile Kristuse ligiolu.
Tugevda meie usku, rohkenda meie armastust üksteise vastu
ning läkita meid maailma julguse ja rahuga.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused
Al 119 *Võidu saanud, võidu saanud* *või* 269 *Sa ära Kristust unusta*
Pl 111 *Mu süda, ärka, virgu, meel* *või* 229 *Ma tunnen oma Jeesust*
298 *Kiida nüüd Issandat, minu süda*
Kl 277 *Järgime nüüd Jeesust Kristust* *või* 116 *On täna tõusnud Issand väes*
363 *Et Kristust vastu võtta*

ÜLESTÕUSMISAJA 3. PÜHAPÄEV

Misericordia Domini

Hea Karjane

Pühapäeva kutsutakse Hea Karjase pühapäevaks. Ladinakeelne pühapäeva nimi *Misericordia Domini* (ʼIssanda heldus, ustavusʼ) tuleb psalmi antifonist (*Ps 33:5*).

Jeesus on Hea Karjane, kes hoolitseb oma lammaste eest. Ülemkarjasena läkitab Ta oma jüngrid hoolt kandma Jumala karja eest.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Hesekiel 34:11–16 *Jumal on õige karjane*
1. Peetruse 2:21–25 *Nüüd te olete pöördunud oma hingede Karjase ja Ülevaataja poole*
Johannese 10:11–16 *Jeesus on hea karjane*

2. lugemisaasta

Jeremija 23:1–4 *Häda karjaseile, kes hukkavad ja pillutavad mu karjamaa lambaid*
1. Peetruse 5:1–4 *Hoidke teile hoida antud Jumala karja*
Johannese 21:15–19 *Ülestõusnud Jeesus kõneleb Peetrusega*

3. lugemisaasta

Miika 7:14–20 *Karjata kepiga oma rahvast*
Heebrealastele 13:20–21 *Jumal on surnuist üles toonud lammaste suure Karjase*
Johannese 10:1–10 *Jeesus on uks lammaste jaoks*

Psalm

Antifon:

Issanda heldus täidab maa.
Issanda sõnaga on tehtud taevad. *Psalm 33:5–6*

Issand on mu karjane, mul pole millestki puudust.
Haljale aasale paneb Ta mind lebama,
hingamisveele saadab Ta mind;
Tema kosutab mu hinge.
Ta juhib mind õiguse rööbastesse oma nime pärast.
Ka kui ma kõnniksin pimedas orus,
ei karda ma kurja, sest Sina oled minuga;

Su karjasekepp ja Su sau, need tröösti vad mind.
Sa katad mu ette laua mu vastaste silma all;
Sa võiad mu pead õliga, mu karikas on pilgeni täis.
Ainult headus ja heldus järgivad mind kõik mu elupäevad
ja ma jään Issanda kotta eluajaks. *Psalm 23*

Päeva palve

1

Issand, rahu Jumal, Sina oled Jeesuse Kristuse, Hea Karjase
surnuist üles äratanud ja kutsud meid oma karja hulka.
Kingi meile oma Vaimu, et me selle karjase hääle ära tunneme
ja järgiksime Teda, meie Issandat Jeesust Kristust,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Armuline Jumal, halastaja Isa,
Jeesuses Kristuses annad Sa meile Hea Karjase,
kes juhib meid Sinu teedel ja kogub Sinu rahvaks.
Me palume Sind, toida, kaitse ja tervenda meid
ning hoia alati Sinu osaduses.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled tõstnud surmast Issanda Jeesuse, meie suure Karjase.
Läkita meidki karjastena otsima kadunuid,
parandama haavatuid ja toitma üksteist tunnetuse ja mõistmisega.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Mina olen Hea Karjane ja tunnen omi
ja minu omad tunnevad mind. *Johannese 10:14*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Armuline Isa, Sa oled andnud oma Poja
Jeesuse Kristuse meile Heaks Karjaseks.
Armastusest meie vastu andis Ta oma elu ning tõusis üles surnuist.
Hoia meid alati Tema kaitse all ja aita meil käia Tema jälgedes.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 284 *Sa, Jeesus, oled eluteel*
364 *Jehoova on mu Karjane*
Pl 317 *Jeesusega käia võtkem*
188 *Oh oma sõna hoia*
Kl 224 *Mu helde Karjane, oh Jeesus*
159 *Jeesus, mõtle karja peale*

ÜLESTÕUSMISAJA 4. PÜHAPÄEV

Jubilate

Jumala rahva koduigatsus

Psalmi antifonist (*Ps 66:1*) saadud nimi *Jubilate* (´hõisake´) väljendab ülestõusmisaja iseloomu. Kirik pühitseb rõõmustades Issanda ülestõusmist ja võitu surma üle ning pöörab pilgu uuele elule taevas, kuhu Jeesus on läinud omadele eluaset valmistama. Kristlastel pole siin jäädavat linna, vaid nad taotlevad tulevast (*Hb 13:14*). Jeesuse ülestõusmine on neile andnud juba nüüd uue loomuse. Kui Kristus tuleb tagasi, saavad nad Tema kirgastatud ihu sarnaseks.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 40:26–31 *Kes ootavad Issandat, saavad uut rammu*
Heebrealastele 13:12–16 *Viigem Kristuse kaudu Jumalale Tema tunnistajate huulte vilja*
Johannese 16:16–23 *Kurbus muutub rõõmuks*

2. lugemisaasta

Jesaja 54:7–10 *Issanda heldus ei liigu su juurest ja Tema rahuseadus ei kõigu*
1. Peetruse 1:3–9 *Elavast lootusest*
või 2. Korintlastele 4:16–18 *Kristlikust lootusest*
Johannese 17:11–17 *Isa, nüüd aga tulen ma Sinu juurde*

3. lugemisaasta

5. Moosese 30:19–20 *Vali nüüd elu, et sina ja su sugu võiksite elada*
Heebrealastele 11:2, 13–19 *Iisak sai ettetähenduseks surnuist ülestõusmisest*
Johannese 14:1–7 *Jeesus julgustab jüngreid*

Psalm

Antifon:

Hõisake Jumalale, kõik ilmamaa! *Psalm 66:1 (2)*

Öelge Jumalale: Kui kardetavad on Sinu teod!
Su suure väe pärast teesklevad Su vaenlased Su ees,
kõik ilmamaa kummardab Sind ja mängib Sulle kiitust,
ta mängib kiitust Su nimele.

Tulge ja vaadake Jumala tegusid,
kes on kardetav oma tegemistes inimlaste juures.
Tema muudab mere kuivaks maaks;
jalgsi minnakse läbi jõe; rõõmutsegem siis Temast!
Tema valitseb oma vägevuses igavesti,
Ta silmad on valvel paganarahvaste üle;
kangekaelsed ärgu tõstku endid kõrgeks!
Tänage, rahvad, meie Jumalat,
kostku valjusti Tema kiitus!
Tema paneb elama meie hinge
ega lase meie jalgu kõikuda. *Psalm 66:3–9*

või

Kui Issand tõi tagasi Siioni vangid, siis olime nagu unenägijad.
Siis oli meie suu täis naeru ja meie keel täis hõiskamist,
siis öeldi paganarahvaste seas: „Issand on neile suuri asju teinud!"
Issand on meile suuri asju teinud, me oleme rõõmsad.
Issand, too tagasi meie vangid, nagu veeojad Lõunamaal!
Kes silmaveega külvavad, lõikavad hõiskamisega.
Kes minnes kõnnib nuttes, kui ta külviseemet kannab,
see tuleb ja hõiskab, kandes oma vihke. *Psalm 126*

Päeva palve

1

Jumal, kõigi asjade Looja,
nõnda nagu Sa äratad igal kevadel looduse uuele kasvule,
tahad Sa uuendada ka patu ja surma võimusesse langenud maailma.
Aita meil leida Sinu Pojas tõeline elu allikas
ja üles ärgata osaduseks Sinuga.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Jumal, meie taevane Isa,
valgusta meid oma tõe säraga, kui me eksleme pimeduses.
Juhi meid oma teel ja aita pärale jõuda igavesse ellu,
mida oled omadele tõotanud.
Täida meid rõõmuga, mida maailm ei suuda anda.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3
Kõigeväeline Jumal,
Sa lunastasid selle maailma
oma Poja Jeesuse Kristuse surma ja ülestõusmise läbi.
Me täname ja ülistame Sind selle eest,
et mingi pimedus ei suuda võita Tema ülestõusmise valgust
ega mingi jõud saa teha tühiseks Tema võitu,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Teie süda on rõõmus
ja keegi ei võta teie rõõmu teilt ära. *Johannese 16:22*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Armuline Jumal,
sellel armulaual oleme osa saanud Sinu tõest ja elust.
Luba meil alati käia Sinu teel.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 290 *Au Jumalale, kiitus ka*
328 *Rõõmusta, rõõmusta*
111 *Mu süda, ärka, virgu, meel*
Pl 120 *Võitja, võta võidu palmid*
110 *Mu Päästja võidu saanud*
299 *Kristus on Kuningas, võit on Ta päralt*
Kl 317 *Jeesusega käia võtkem*
225 *Sinu poole, Issand, ma*

ÜLESTÕUSMISAJA 5. PÜHAPÄEV

Cantate

Taevariigi kodanikuna maailmas

Üleskutse *Cantate* (´laulge´) ja kogu järgnev psalm 98 seovad selle pühapäeva tugevasti ülestõusmise rõõmuaja pühapäevade jadasse. Jumala rahvas rändab Võitja jälgedes tões ja armastuses taeva tõelise rõõmu poole. Pühast Vaimust juhituna võivad kristlased juba nüüd elada taevariigi kodanikena maailmas.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 63:7–9 *Issanda headus Iisraeli vastu*
Jaakobuse 1:17–21 *Me oleme otsekui uudsevili Jumala loodute seas*
Johannese 16:5–15 *Maailm ja Tõe Vaim*

2. lugemisaasta

Jesaja 32:15–20 *Elu Jumala rahus*
Roomlastele 8:9–11 *Jumal teeb ka teie surelikud ihud elavaks oma Vaimu läbi, kes teis elab*
Johannese 17:6–10 *Nüüd on nad ära tundnud, et kõik on Sinu juurest*

3. lugemisaasta

Jesaja 4:2–6 *Jeruusalemma õnnelik tulevik*
1. Johannese 3:18–24 *Vaimust me tunneme ära, et Jumal püsib meis*
Johannese 15:10–17 *Seda ma olen teile rääkinud, et teie rõõm saaks täielikuks*

Psalm

Antifon:

Laulge Issandale uus laul, sest Ta on teinud imetegusid.

Psalm 98:1

Issanda parem käsi ja Tema püha käsivars
on toonud Temale võidu!
Issand on andnud teada oma pääste,
Tema on ilmutanud oma õigust paganate silme ees.
Ta on tuletanud meelde oma heldust
ja oma ustavust Iisraeli soo vastu;
kõik ilmamaa otsad on näinud meie Jumala päästet.

Hõisake Issandale, kogu ilmamaa,
tõstke hõisates häält ja mängige Temale!
Mängige Issandale kandle, kandle ja laulude häälega!
Trompetite ja pasunate häälega hõisake Kuningas Issanda ees!
Kohisegu meri ja mis seda täidab, maailm ja kõik, kes seal elavad!
Jõed plaksutagu käsi, mäed hõisaku üheskoos Issanda ees!
Sest Ta tuleb mõistma kohut ilmamaale;
Ta mõistab kohut maailmale õiguses ja rahvaile õigluses.

Psalm 98:2–9

Päeva palve

1

Issand, meie Jumal, Sina äratasid oma Poja surnuist
ja andsid meie hinge uue laulu, millega võime Sind kiita ja ülistada.
Julgusta meid kuulutama Sinu tegusid sõnade ja muusikaga,
et taevane rõõm täidaks meie südamed.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, Sinult tulevad kõik head annid.
Juhi meid oma Püha Vaimuga mõtlema asjadele,
mis on õiged ja olulised, ning aita teha Sinu tahet.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal, Sina oled läkitanud Tõe Vaimu
valguseks meie pimedusse, et me püsiksime õiguse ja rahu teel.
Anna meile jõudu loobuda kõigest, mis murendab usku Sinusse.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Ma annan teile uue käsu: armastage üksteist! *Johannese 13:34*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline ja igavene Jumal,
Sa oled Kristuse surnuist ülestõusmisega meid taas elule toonud.
Tugevda meid selle ülestõusmissakramendi läbi,
et tunneksime Tema päästvat väge oma igapäevases elus.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 295 *Issand, mu Jumal, Sind tahan*
306 *Võta nüüd Issandat*
Pl 115 *Oh surmavõitja, tule Sa*
117 *See päev on meile saabunud*
133 *Oh Püha Vaim, nüüd tule Sa*
301 *Oh anna tuhat keelt Sa mulle*
Kl 296 *Jeesusele, Jeesusele tahan laulda ma*
327 *Oh ära jäta mind*

ÜLESTÕUSMISAJA 6. PÜHAPÄEV

Palvepühapäev. *Rogate*

Südame kõne Jumalaga

Rogate (´paluge, palvetage´) erineb teiste ülestõusmisaja pühapäevade ladinakeelsetest nimedest selle poolest, et see ei ole võetud psalmi antifonist, vaid protsessioonidest, mida alates 4. sajandist Roomas korraldati. Need asendasid kevadisi põllule tehtavaid paganlikke rongkäike. 5. sajandi lõpust alates toimusid kiriklikud protsessioonid palvepühapäeva ja taevaminemispüha vahelistel argipäevadel.

Palvepühapäeva piiblilugemised räägivad sellest, mida tähendab palvetada ja missuguseid tõotusi see sisaldab. Tekstides kõneldakse ka Kristusest kui suurest eestpalvetajast ja palvetamise õpetajast.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jeremija 29:11–14 *Siis te hüüate mind appi ja palute mind, ja mina kuulen teid*
Efeslastele 3:14–21 *Palve Kristuse armastuse mõistmiseks*
Johannese 16:23–33 *Paluge, ja te saate, et teie rõõm oleks täielik!*

2. lugemisaasta

Taaniel 9:17–20 *Taanieli palve oma rahva pärast*
Roomlastele 8:24–28 *Vaim tuleb appi meie nõtrusele: me ju ei tea, kuidas palvetada*
Matteuse 6:5–13 *Teie palvetage siis nõnda*

3. lugemisaasta

2. Moosese 17:8–13 *Niikaua kui Mooses hoidis käe ülal, oli Iisrael võidukas amalekkide vastu*
Jaakobuse 5:13–16 *Palve väest*
Luuka 11:5–13 *Jeesus õpetab jüngreid palvetama*

Psalm

Antifon:

Ma ootasin Issandat suure ootusega;
Ta kummardus mu poole ja kuulis mu appihüüdmist. *Psalm 40:2*

Issand pani mu suhu uue laulu, kiituslaulu meie Jumalale.
Paljud näevad seda ja hakkavad kartma ja lootma Issanda peale.

Õnnis on mees, kes paneb oma lootuse Issanda peale
ega pöördu ülbete ja valesse taganejate poole.
Palju oled Sina, Issand, mu Jumal, teinud imetegusid
ja mõelnud mõtteid meie kohta; ei ole kedagi Sinu sarnast.
Kui ma hakkaksin neid kuulutama ja neist kõnelema,
siis oleks neid rohkem, kui jõuab ära lugeda. *Psalm 40:4–6*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa, kellelt tulevad kõik head annid!
Sina oled tõotanud anda meile seda, mida palume Sinu Poja nimel.
Õpeta meid õigesti palvetama, et me alati ja kõiges
Sinu abile loodaksime ning oma elus Sind austaksime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Taevane Isa, kes Sa kuuled kõiki meie palveid.
Kingi meile palve vaimu, et me ainult ise ei räägiks,
vaid ka kuulaksime, mida Sina tahad meile öelda.
Vabasta meid kõigest, mis meid koormab,
et saaksime andeksandmist ja elaksime Sinu armastuse keskel,
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sina pöörad alati kõrva oma sulaste palvete poole.
Ava meie süda ja meeled, uuenda meid oma armastusega
ja kingi meile elujõudu.
Anna meile oma armu, et me iialgi ei kaotaks lootust,
vaid hoiaksime alati usus Sinust kinni.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Maailmas ahistatakse teid, aga olge julged:
mina olen maailma ära võitnud. *Johannese 16:33*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Jumal ja Isa,
Sina oled kosutanud meid oma päästvate andidega.
Luba sakramendil, mille oled andnud meile teeroaks ajalikus elus,
saada meile ka igavese elu allikaks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 195 *Mul rõõm on tulla pühakotta*
203 *Kõrged uksed, lahti minge*
Pl 315 *Eks see ole arm ja heldus*
341 *Kui südant piinab valu*
Kl 318 *Jumal, mu süda igatseb Sind*
325 *Oh meile, Issand Jeesus*

KRISTUSE TAEVAMINEMISE PÜHA

Ülendatud Issand

Taevaminemispüha ehk rahvapäraselt ka suure ristipäeva sisu ja toimumise aeg – 40 päeva ülestõusmispühadest – on saadud Apostlite tegude raamatust (*Ap 1:6–14*).

Kristus võeti taevasse. Ta on astunud taevasele troonile ja istub nüüd Jumala paremal käel. Temale on antud kogu meelevald taevas ja maa peal. Miski ei suuda meid lahutada Jumala armastusest. Me ei saa Kristusega kontakti võtta inimlike meelte abil, kuid ometi on Ta Püha Vaimu läbi sõnas ja sakramentides oma rahva keskel. Tema järgijate ülesanne on viia sõnum ülendatud Issandast kogu maailma.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Psalm 110:1–4 *Messia kuninga- ja preestriamet*
Apostlite teod 1:1–11 *Jeesuse taevaminek*
Markuse 16:14–20 *Jeesus läkitab jüngrid evangeeliumi kuulutama*

2. lugemisaasta

Taaniel 7:13–14 *Taanieli nägemus*
Apostlite teod 1:1–11 (vt 1. lugemisaasta)
või Efeslastele 4:7–15 *Kristus on läinud üles üle kõigi taevaste, et Ta täidaks kõiksuse*
Johannese 17:24–26 *Ma tahan, et ka minu omad oleksid minuga seal, kus mina olen*

3. lugemisaasta

Jesaja 33:5–6 *Issand on kõrge, sest Ta elab kõrgel*
Apostlite teod 1:1–11 (vt 1. lugemisaasta)
või Roomlastele 8:31–39 *Jumala armastus*
Luuka 24:46–53 *Jeesus võetakse taevasse*

Psalm

Antifon:

Galilea mehed, mis te seisate siin ja vaatate üles taevasse?
See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel,
nagu te nägite Teda taevasse minevat. *Apostlite teod 1:11*

Jumal on üles läinud rõõmuhõisete saatel,
Issand on üles läinud pasunahäälega.

Mängige kiitust Jumalale, mängige kiitust!
Mängige kiitust meie Kuningale, mängige kiitust!
Sest Jumal on kogu ilmamaa Kuningas.
Laulge Temale kiituslaulu!
Jumal on Kuningas rahvaste üle,
Jumal istub oma pühal aujärjel. *Psalm 47:6–9*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa võtsid oma Poja Jeesuse Kristuse taevasse.
Kingi meile kindlat lootust, et ka meie oleme kutsutud
sellesse kirkusse, kuhu Kristus on meie eel läinud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Issand ja Jumal,
Sinu armas Poeg on läinud üles taevasse.
Anna, et meiegi elaksime oma südamega taevas
ja otsiksime seda, mis on üleval,
ja ootaksime Kristust, et Ta võtaks meid oma kuningriiki,
kus Ta koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Tema, kes on tulnud alla, on sama,
kes on ka läinud üles üle kõigi taevaste, et Ta täidaks kõiksuse.
Halleluuja! *Efeslastele 4:10*

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal, Jeesus Kristus on läkitanud meid
kõikjale maailma kuulutama evangeeliumi Sinu valitsemisest.
Kinnita meid selles ülesandes ja aita meil seda tõeks elada.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 122 *Me täna sellest mõtleme*
Pl 124 *Täna rõõmsad oleme*
Kl 125 *Üks tee viib üles, õnnemaale*
265 *Ma olen Isa armu*

või 86 *Kuningas on Jeesus Kristus*
või 121 *Halleluuja, laulgem laulu*
või 269 *Sa ära Kristust unusta*

ÜLESTÕUSMISAJA 7. PÜHAPÄEV

Exaudi

Püha Vaimu ootus

Pühapäeva ladinakeelne nimi *Exaudi* (´kuule [Issand]´) on psalmi antifoni algusest (*Ps 27:7*). Kristuse kirik ootab palvetades Püha Vaimu andi.

Enne taevaminemist lubas Kristus oma jüngritele Püha Vaimu ja julgustas neid ootama selle tõotuse täitumist. Kristuse tõotatud Püha Vaim loob kontakti taevasse läinud Issanda ja jüngrite (koguduse) vahele ning peletab hirmu. Püha Vaimu läbi saavad kristlased osa Kristusest ja Tema toodud lunastusest. Püha Vaim kinnitab kristlastele, et nad on Jumala lapsed ja võivad Tema poole pöörduda nagu Jeesuski nimega *Abba* – Isa.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 44:1–5 *Jumal õnnistab Iisraeli*
Roomlastele 8:12–17 *Kõik, keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed*
Johannese 15:26–16:4 *Tuleb Lohutaja, Tõe Vaim, siis Tema tunnistab minust*

2. lugemisaasta

1. Kuningate 19:8–13 *Eelija Hoorebi mäel*
Apostlite teod 1:12–14 *Mattias valitakse kaheteistkümnendaks apostliks*
Johannese 7:37–39 *Jeesus kõneleb Vaimu kohta*

3. lugemisaasta

Sakarja 14:7–9 *Sel päeval voolavad Jeruusalemmast välja elavad veed*
Efeslastele 1:16–23 *Kirkuse Isa annab tarkuse ja ilmutuse Vaimu oma äratundmisel*
Johannese 17:18–23 *Ma pühitsen ennast nende eest, et nad oleksid pühitsetud tões*

Psalm

Antifon:

Issand, kuule mu häält, kui ma hüüan;
ole mulle armuline ja vasta mulle! *Psalm 27:7*

Issand on mu valgus ja mu pääste, keda ma peaksin kartma?
Issand on mu elu võimas kaitse, kelle ees ma peaksin värisema?
Kui kurjategijad tulevad mu kallale mu liha sööma,
mu rõhujad ja mu vaenlased, siis nad komistavad ja kukuvad.

Kui sõjavägi seab leeri mu vastu, ei karda mu süda;
kui sõda puhkeb mu vastu, selleski ma loodan Tema peale.
Issand, kuule mu häält, kui ma hüüan;
ole mulle armuline ja vasta mulle!
Sinu sõna on see, mida mu süda ütleb: „Otsige mu palet!"
Siis ma otsin, Issand, Sinu palet.
Ära peida oma palet minu eest, ära tõuka enesest vihas oma sulast!
Sina olid mu abi, ära lükka mind ära,
ja ära hülga mind, mu pääste Jumal! *Psalm 27:1–3, 7–9*

Päeva palve

1

Püha Jumal, Sinu Poeg, meie Päästja, on Sinuga igaveses kirkuses.
Kingi meile usku, et Ta on siiski meie keskel
ja jääb meie juurde maailma ajastu otsani.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus Kristus, ülendatud Issand,
kes Sa valitsed nüüd taevast ja maad
kõigeväelise Õnnistegijana Jumala paremal käel.
Ära jäta meid vaeslasteks, vaid anna oma tõotust mööda
meile oma Vaimu ja hoia meid Tema varal osaduses Sinuga.
Kujunda meid oma rõõmusõnumi kuulutajateks,
kes väes Sind tunnistavad ja oma eluga Sind austavad,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhib Ta teid kogu tõesse.
Halleluuja! *Johannese 16:13*

Palve pärast armulauda

Igavene Jumal, luba meil, kes oleme osa saanud sellest söömaajast,
olla ühendatud Issandaga, nii nagu Tema on üks meiega.
Seda palume Kristuse, üles tõusnud ja taeva läinud Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	137	*Ärka, süda, vaim ja mõte*	või	365	*Löö lõkkele mu usus säde*
Pl	126	*Jumal, tasast vihma anna*	või	129	*Mu hinge sisse tule*
Kl	130	*Oh Looja Vaim, nüüd hingesse*	või	134	*Püha Vaim, puuduta mindki*

NELIPÜHAD

Nelipühade aega arvestatakse Apostlite tegude raamatus (*Ap* 2) kirjeldatud Püha Vaimu väljavalamise järgi, mis toimus Kristuse ülestõusmisele järgneval juutide nädalatepühal ehk nelipühal. Juudid tähistasid nelipüha 50. päeval pärast paasapüha. Seepärast tuleneb ka nelipühade nimi paljudes keeltes kreeka sõnast *pentekoste* (‘viiekümnes’). Eestikeelse nime tausta kohta veenvat seletust ei ole. Rahvapärane paralleelnimi suvistepühad või suvisted viitab suvisele suurele kirikupühale.

Juutlikud nelipühad on lõikuspühad ja alates 2. sajandist pKr ka Seaduse saamise pühad. Kristlike nelipühade keskpunktis on Püha Vaimu läkitamine ning Vaimu tegevus, samuti algkoguduse ja kogu ristiusu Kiriku sündimine. Apostlid ristisid nelipühadel esimesed kristlased. Algristikoguduses olid nelipühad ülestõusmispühade kõrval aasta teiseks tähtsaks ristimispühaks.

Nelipühade jumalateenistuselu on mitmekesine:

– nelipühade laupäeval kulmineerub taevaminemispühast alanud Püha Vaimu ootus. Sel õhtul on sobilik pidada õhtujumalateenistus või õhtupalvus;
– nelipühade piiblitekstid kõnelevad Püha Vaimu tõotusest ja annist. Ta on läkitatud meile lohutajaks, aitajaks ja kaitsjaks. Pühas Vaimus on Kristus alati oma Kiriku keskel. Vaim ühendab kõik maailma kristlased üheks Kristuse Kirikuks. Kristlik osadus on vastukaaluks eraldatusele ja hajutatusele, millest räägib Paabeli torni lugu;
– nelipühanädala teemaks on Vaimu poolt sünnitatud elu. Püha Vaimu töö ei piirdunud ainult Jeruusalemmaga, vaid levis üle maailma. Sõna ja Vaimu kaudu sünnib usk Kristusesse ja loob kristlastes ühist osadust. Vaim tunnistab, et kristlik Kirik on Jumala rahvas, Kristuse ihu.

Nelipühanädala ainest saab kasutada teisel nelipühal ja/või teistel nädalapäevadel. Nelipühade aeg on sobilik ka oikumeenilise kristlaste ühtsuse palvenädala korraldamiseks.

NELIPÜHA EELÕHTU

Nelipüha laupäev

Tule, Püha Vaim

Liturgia: Liturgiline värv on punane.

Piiblilugemised

Jesaja 59:20–21 *Minu Vaim, kes on su peal, ei lahku sinu juurest*
Apostlite teod 19:1–6 *Paulus kuulutab ja ristib Efesoses*
Johannese 14:8–17 *Tõotus Püha Vaimu tuleku kohta*

Psalm

Antifon:

Ma annan teile uue südame
ja panen teie sisse uue vaimu. *Hesekiel 36:26*

Ma tänan Issandat igal ajal,
alati on Tema kiitus minu suus.
Issandast kiitleb mu hing.
Viletsad kuulevad ja rõõmutsevad.
Ülistage Issandat koos minuga
ja tõstkem üheskoos kõrgeks Tema nimi!
Maitske ja vaadake, et Issand on hea!
Õnnis on mees, kes Tema juures pelgupaika otsib.
Kartke Issandat, teie, Tema pühad!
Sest neil, kes Teda kardavad, ei ole millestki puudust.
Noored lõvidki väsivad ja on näljas;
aga kes Issandat otsivad, neil ei puudu mingit head.

Psalm 34:2–4, 9–11

või

Tänage Issandat, sest Tema on hea,
sest Tema heldus kestab igavesti!
Nõnda öelgu Issanda lunastatud,
keda Tema on lunastanud kitsikusest.

Tänagu nad Issandat Ta helduse eest
ja Tema imeliste tegude eest inimlastele
ja ohverdagu tänuohvreid
ning jutustagu Tema tegusid hõiskamisega! *Psalm 107:1–2, 21–22*

Päeva palve

Kõigeväeline ja igavene Jumal,
Sa täitsid ülestõusmispüha tõotuse ja läkitasid Püha Vaimu,
ühendasid maa rahvad ja hõimud Sinu kirkust kuulutama.
Vaata oma rahva peale, kes on kogunenud palves,
et Sinu Vaimu vastu võtta.
Saada oma Vaim hingama meie südametesse
ja tasanda sõnade ning keelte erisused, et me ühel häälel lauldes
võiksime rõõmus ja tänus kiita Sinu nime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kiitke Issandat, kõik paganad,
ülistage Teda, kõik rahvahõimud! *Psalm 117:1*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand, meie Jumal,
läkita selle armulaua läbi oma nelipüha Vaimu meie südamesse,
et oleksime alati ühendatud Sinu armastuses.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Laulusoovitused

126 *Jumal, tasast vihma anna*
128 *Küll palju uinumas on elu*
135 *Püha Vaim, Sa ainus abi*
132 *Oh Püha Vaim, meil tule Sa*

NELIPÜHA

Püha Vaimu väljavalamine

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Missal lauldakse kindlasti *Laudamust* ja loetakse Nikaia usutunnistust.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Hesekiel 36:24–28 *Ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu*
Apostlite teod 2:1–13 *Püha Vaimu tulek nelipühapäeval*
Johannese 14:23–29 *Püha Vaim, Tema õpetab teile kõik ja tuletab teile meelde kõik*

2. lugemisaasta

Jeremija 31:31–34 *Uus leping*
Apostlite teod 2:1–13 (vt 1. lugemisaasta)
Johannese 14:15–21 *Isa annab teile teise Lohutaja, et Tema oleks teiega igavesti*

3. lugemisaasta

Joel 3:1–5 *Jumala Vaimu väljavalamine*
Apostlite teod 2:1–13 (vt 1. lugemisaasta)
Johannese 3:16–21 *Kes teeb tõtt, see tuleb valguse juurde*

Psalm

Antifon:

Issanda Vaim täidab maailma. Halleluuja! *Saalomoni Trk 1:7*

või

Sa läkitad välja oma Vaimu
ja Sina uuendad maa näo. *Psalm 104:30*

Laulge Jumalale, mängige, kiites Tema nime,
tehke teed Temale, kes sõidab kõrbetes!
Tema nimi on Issand, hõisake rõõmu pärast Tema ees!
Ta on vaeslaste isa ja lesknaiste asjaajaja,
Jumal oma pühas elamus.
Jumal paneb üksildased elama majadesse

ja viib välja vangid jõukale elujärjele;
aga kangekaelsed jäävad elama põlenud maale.
Jumal, kui Sa läksid välja oma rahva ees,
kui Sa sammusid kõrbeteed,
siis värises maa ja taevadki tilkusid Jumala ees,
Siinai värises Jumala ees, Iisraeli Jumala ees!
Rikkalikku vihma kallad Sina, Jumal, oma pärisosale
ja Sa kosutad närbunut.
Sinu loomad asuvad seal;
Sina, Jumal, kinnitad oma headusega viletsat. *Psalm 68:5–11*

Päeva palve

1

Jumal ja meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa,
Sina läkitasid oma apostlitele Püha Vaimu anni.
Vaata oma Kiriku peale ja ava meiegi südamed Vaimule.
Süüta meis oma armastuse tuli ja tugevda meid Sinu teenimiseks.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Issand, meie Jumal,
Sinu kogudus tänab Sind tänasel päeval selle eest,
et Sa oled läkitanud oma Püha Vaimu, Issanda ja Elavakstegija,
kes avab kõigile rahvaile tee Sinu juurde
ja juhib meid pühade osadusse.
Vala meiegi peale oma Vaimu
ja õnnista meid Vaimu rikkalike andidega.
Ühenda kõik rahvad ja keeled ülistama Sind ja Sinu suuri tegusid.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal, taevane Isa,
me ülistame Sind, sest Sa oled oma Vaimu välja valanud
ning Tema kaudu pühitsed ja juhatad oma rahvast.

Valgusta ja juhata oma Vaimuga meie südameid,
kinnita ja kaitse oma väega ning aita, et Sinu kogudus
võiks kasvada usus ja armastuses.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4
Kõigeväeline Jumal,
maailmas on palju keeli, kuid evangeelium annab
Sinu armastuse rahvastele ühes taevases keeles.
Tee meid hea sõnumi kandjateks,
et meist igaüks võiks ühineda Püha Vaimu läbi Sind kiitma.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Vaim, täida oma ustavate südamed
ja süüta neis oma armastuse tuli. *Liturgiline tekst*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda
Kõigeväeline Jumal,
luba meil, kes oleme vastu võtnud selle armulaua,
elada Sinu Püha Vaimu ühtsuses, et võiksime kasutada
Sinu Vaimu ande kogu maailma hüvanguks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused
Al 130 *Oh Looja Vaim, nüüd hingesse*
128 *Küll palju uinumas on elu*
137 *Ärka, süda, vaim ja mõte*
Pl 132 *Oh Püha vaim, meil tule Sa*
133 *Oh Püha Vaim, nüüd tule Sa*
127 *Jüngrid palves ühinesid*
Kl 136 *Sa, Püha Vaim, nüüd täida*
126 *Jumal, tasast vihma anna*

2. NELIPÜHA JA NELIPÜHANÄDAL

Liturgia: Liturgiline värv on punane.

Piiblilugemised

1. Moosese 11:1–9 *Paabeli torn*
4. Moosese 11:11–12, 14–17, 24–25 *Issand pani Moosese peal oleva Vaimu meeste peale*
Apostlite teod 2:36–41 *Peetruse jutlus nelipühapäeval*
Apostlite teod 10:44–48 *Püha Vaimu anni valamine paganate peale*
1. Korintlastele 12:1–11 *Vaimuandidest*
1. Korintlastele 12:12–13, 20–31 *Kogudusest kui ihust*
Johannese 6:44–47 *Ükski ei saa tulla minu juurde, kui teda ei tõmba Isa*
Johannese 16:12–15 *Tõe Vaim tuleb ja juhib teid kogu tõesse*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina oled Pühas Vaimus meid teinud oma lasteks
ja ühendanud meid oma rahvaga.
Hoia meid kõige eest, mis rikub osadust Sinu ja meie ligimestega.
Aita meil elada nii, et Sinu töö saaks avalikuks meie kaudu
ja me tunnistaksime Sinu armastust lähedal ja kaugel olijatele.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus Kristus, meie hingede Karjane ja Ülevaataja,
me täname Sind südamest, et Sa oled maa peale
rajanud oma Kiriku ja meid selle liikmeiks kutsunud.
Anna meile Püha Vaimu,
et me Sinu õndsakstegevat tõde õigesti tunnistaksime,
usus Sinust kinni hoiaksime
ja ükskord rõõmuga Sinu ausse saaksime,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jumal, Püha Vaim, kõigi inimeste rõõmustaja ja aitaja.
Valmista meis enesele eluase, valgusta ja pühitse meie südant,
et kasvaksime usus, saaksime tuliseks armastuses
ja oleksime kannatlikud ahastuses.
Juhi meie elu ja vii meid igavesse õndsusse.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Palve pärast armulauda

1
Kõigeväeline, halastaja Jumal,
me täname Sind, et Sa meid selle sakramendiga oled kinnitanud.
Ühenda meid üheks pühaks koguduseks,
kus Sinu annid kinnitavad meid ajalikuks eluks
ja hoiavad tulevase maailma eluks.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2
Issand Jumal, tõe ja armastuse allikas,
hoia meid ustavana apostlite õpetusele ja osadusele,
ühenda palves ja leivamurdmises
ning liida meie südamed siiras rõõmus.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

133 *Oh Püha Vaim, nüüd tule Sa*
129 *Mu hinge sisse tule*
130 *Oh Looja Vaim, nüüd hingesse*
136 *Sa, Püha Vaim, nüüd täida*
161 *Küll kannab kindel kalju*
183 *Kallis sõna, mis on antud*
400 *Oh igavene armuvalgus*

KOLMAINUPÜHA

1. pühapäev pärast nelipüha

Varjatud Jumal

Lääne kristlikus traditsioonis määrati 1334. aastal, et nelipühale järgnevat pühapäeva tuleb tähistada püha Kolmainsuse päevana (ld *Trinitatis*). Pühapäeva sõnumis võeti kokku õpetus Jumala kolmainsusest. Kolmainupüha on usutunnistuse päev.

Piiblilugemised kõnelevad Jumala varjatud olemusest, mis ületab kogu inimese mõistmise. Jumal on üks, aga Ta ilmutab end meile Isana ja Pojana ja Püha Vaimuna. Ta tegutseb Loojana, Lunastajana ja Pühitsejana. Usk ei käsitle Jumala olemust teaduslikult ära seletades, vaid imetledes, ülistades ja Tema armutegusid kuulutades.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 6:1–8 (9–10) *Prohveti kutsumine*
Roomlastele 11:33–36 *Temast ja Tema läbi ja Temasse on kõik*
Johannese 3:1–15 *Jeesus kõneleb Nikodeemosega*

2. lugemisaasta

Iiob 37:21–24 *Kõigevägevam – Temani me ei jõua, Tema on suur jõult ja rikas õiglusest*
või Koguja 8:16–17 *Jumala mõistetamatud teod*
Efeslastele 4:1–6 *Üks Issand, üks usk, üks ristimine*
Johannese 15:1–10 *Jeesus on tõeline viinapuu*

3. lugemisaasta

4. Moosese 6:22–27 *Õnnistussõnad*
või Jesaja 66:1–2 *Taevas on minu aujärg ja maa on minu jalajärg*
Efeslastele 1:3–6 (7–10) 11–14 *Hümn Kristuse ülistuseks*
Matteuse 28:16–20 *Jeesus ilmub jüngritele ja läkitab nad evangeeliumi kuulutama*

Psalm

Antifon:

Kiidetud olgu püha Kolmainu Jumal,
Isa ja Tema ainusündinud Poeg ja Püha Vaim,
sest Tema on meile oma halastuse kinkinud. *Liturgiline tekst*

Tulge, hõisakem Issandale,
hüüdkem rõõmuga oma päästekalju poole!
Tulgem Tema palge ette tänamisega,
hõisakem Temale kiituslauludega!
Tulge, kummardagem ja põlvitagem,
heitkem maha Issanda, oma Looja palge ette!
Sest Tema on meie Jumal ja meie Tema karjamaa rahvas
ja lambad, kes on Tema käe all. *Psalm 95:1–2, 6–7*

Päeva palve

1

Püha Kolmainu Jumal,
Isa ja Poeg ja Püha Vaim, igavene Issand,
Sind me kiidame, austame ja täname, Sind me palume.
Jaga meile oma jumalikku armu,
nii et me Sinu olemuse müsteeriumi õigesti tunnistame,
kristlikult elame, õndsalt lahkume ja pärast maist elu
koos pühade inglite ja lunastatutega Sind taeva kirkuses teenime.
Seal saame Sind palgest palgesse näha
ja ülistada Sind igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
kes Sa elad pühaduses ja kõrguses,
oma loodut Vaimu läbi uuendad ja juhatad
ning Kristuses oma kirkust ilmutad:
puhasta meid kartustest ja kahtlustest
ning tee meid väärilisteks Sind teenima,
kes Sa koos Pojaga ja Püha Vaimuga, üks tõeline Jumal,
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

3

Igavene Kolmainu Jumal,
Sina oled meid loonud, lunastanud ja pühitsenud.
Valgusta meid, nii et me Sinu olemuse saladuse ära tunneme
ja usus kindlamaks saame,
kuni me Sind kirkuses palgest palgesse näeme,
kes Sa, Isa ja Poeg ja Püha Vaim,
üks tõeline Jumal, elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

4
Sina, Issand Jumal, taevane Isa,
saatsid oma Sõna ja Vaimu maailma,
et ilmutada jumaliku elu saladust.
Aita meid, nii et me õiges usus
tunnistame jumaliku kolmainsuse suurust
ning austame kolme isiku ühtsust nende väerikkas toimimises.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga ja Püha Vaimuga, üks tõeline Jumal,
elab ja valitseb igavesest ajast igavesti.

5
Püha Jumal, taevane Isa,
kes Sa kogu maailma oled loonud
ja meid oma näo järgi valmistanud;
Jumala Poeg, kes Sa meie heaks oled inimeseks saanud
ja meie patud ristipuule kandnud;
Püha Vaim, kes Sa sõnas ja sakramendis usule kutsud ja pühitsed.
Meie palume Sind, ainus, igavene, kõigeväeline Jumal,
ärata meid oma nime tõelisele tundmisele,
hoia meid otsani õiges usus
ja vii meid igavesse õndsusse oma armu läbi,
kes Sa elad ja valitsed igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja! Ole kiidetud, Issand, meie vanemate Jumal,
ole ülistatud ja ülendatud igavesti!
Halleluuja!

Kolme mehe kiituslaul tulises ahjus,
Taanieli raamatu lisa, 3:52

Palve pärast armulauda
1
Issand, Kolmainu Jumal,
õnnista meile oma sõna ja sakramenti,
mida oleme täna taas vastu võtnud,
nii et me elavas usus Sinusse jääme ja Sina oma armus meisse jääd,
kuni me jõuame Sinu igavesse taevariiki, kus Sind,
Sa Püha Kolmainsus, kiidame,
austame ja kummardame igavesti.

2

Issand, meie Jumal,
me oleme vastu võtnud Sinu Poja ihu ja verd.
Hoia meid, nii et me sakramendi läbi püsime õiges usus
ja tunnistame Sind üheainsa Jumalana kolmes isikus,
kes Sa elad ja valitsed, üks tõeline Jumal,
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

Al 302 *Oh võtkem Jumalat*
139 *Kolmainus Jumal igavest*
Pl 138 *Halleluuja! Kõik Isale*
142 *Püha, püha, püha*
Kl 386 *Jumal, Sind me kiidame*
355 *Ligidal on Jumal*
360 *Mu Jumal, kuis nii varjul oled*

2. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Kaduvad ja kadumatud aarded

Pühapäeva sisuks on kadumatud taevased aarded ja teiselt poolt kaduvad ja petlikud maised rikkused. Rikkuste ihaldamine juhib isekusest kasvavatele tegudele, Jumala armastus juhib Tema tahte kohasele teenivale elule. Selles on Kristus meie eeskujuks. Tema oli rikas, kuid Ta sai vaeseks, et meid rikkaks teha.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Koguja 5:9–14 *Rahaarmastaja ei küllastu iialgi rahast*
või Taaniel 5:1–9, 13–17, 25–30 *Salapärane kiri seinal*
1. Johannese 4:16–21 *Kes armastab Jumalat, armastagu ka oma venda*
Luuka 16:19–31 *Tähendamissõna rikkast mehest ja vaesest Laatsarusest*

2. lugemisaasta

Aamos 8:4–8 *Iisrael on küps kohtuks*
2. Korintlastele 8:1–9 *Makedoonia koguduste eeskujust*
Luuka 12:13–21 *Rikkusest ja muretsemisest*
või Matteuse 13:44–46 *Tähendamissõnad peidetud aardest ja hinnalisest pärlist*

3. lugemisaasta

Õpetussõnad 30:7–9 *Aguri tähelepanekud*
1. Timoteosele 6:6–12 *Jumalakartus on suur tuluallikas*
Matteuse 16:24–27 *Kes iganes tahab päästa oma elu, kaotab selle*

Psalm

Antifon:

Jumal lunastab mu hinge surmavalla käest,
sest Ta võtab mu vastu. *Psalm 49:16*

Miks ma peaksin kartma kurjal ajal,
kui mind ümbritsevad mu tagakiusajate pahateod,
kes loodavad oma varanduse peale
ja kiitlevad oma suurest rikkusest?
Ükski ei või venna eest anda luna

ega tema eest maksta Jumalale lunastushinda,
sest nende hinge luna on liiga kallis
ja peab jääma igavesti tasumata selleks,
et keegi ei jääks elama lõppemata ega näekski hauda.
Kuid Jumal lunastab mu hinge surmavalla käest,
sest Ta võtab mu vastu.
Ära karda, kui keegi rikastub, kui tema koja au saab suureks!
Sest oma surma ei võta ta midagi kaasa, tema au ei järgne talle.
Kui tema ka kiidab oma hinge õnnelikuks oma elus
ja teised kiidavad sind, et sa teed enesele hea elu,
lähed sa siiski oma esiisade sugupõlve juurde,
kes iialgi ei saa näha valgust.
Inimene toreduses, kui tal pole arusaamist,
on loomade sarnane, kellele tehakse ots. *Psalm 49:6–10, 16–21*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
nende tugevus, kes Sinu peale loodavad.
Sa oled meil lubanud soetada endale omandit ja koguda vara.
Kingi oma Vaimu läbi tarkust,
et see vara ei saaks meile nuhtluseks, vaid õnnistuse vahendiks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Jumal,
oma lõpmatus armastuses oled Sa meie kätte usaldanud
nii Sinu tõe tunnetuse kui ka Sinu andide külluse.
Aita meil neid tarvitada heade majapidajatena, heldekäeliselt,
ustavatena palves ja hoolsatena töös.
Lase meil nõnda oma elu elada, et Sinu riik võiks kasvada.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Armuline ja helde Jumal,
kes Sa kingid meile taevaseid aardeid:
rohkenda meie keskel oma armu.
Juhi meid ajalike asjade kaudu Sinu taevaste andide maitsmisele.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Armuline Jumal,
me täname Sind Sinu Poja eest,
kes valis kannatuse tee ja andis oma elu selle maailma eest.
Kingi meile alandlikku meelt, puhasta meid kõigest patust
ja juhi meid kuulekuse teele.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Mina saan näha Su palet õiguses,
saan täis Su palge paistusest, kui ma ärkan. *Psalm 17:15*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Jumal, me täname ja kiidame Sind,
et Sa meie hinge rikkalikult oma armulauaga toidad.
Rikasta meie elu oma Vaimu andidega,
et me võiksime käia Jeesuse Kristuse jälgedes
ja üksteist rõõmuga teenida.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 181 *Issand, kes Sa pühas sõnas*
284 *Sa, Jeesus, oled eluteel*
Pl 263 *Ei ma muud siin ilmas taha*
252 *Õnn selle elumajale*
332 *Võitle hästi, kui sind armsast*
Kl 292 *Eks mu kohus tänu teha*
309 *Issand, Sa tahad meid rahu ja rõõmuga täita*

3. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Kutse Jumala riiki

Päeva piiblilugemiste keskne teema on kutse Jumala riiki ja kutsumise kuulmise tähtsus. Maise elu ülesanded ja ahvatlused võivad inimesele Jeesuse kutse vastuvõtmisel takistuseks saada. Kes kahtleb ja viivitab, kaotab pakutud võimaluse.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Hoosea 11:1–4, 7 *Kuigi Iisraeli kutsutakse ülespoole, ometi ei tõuse neist ükski*
Filiplastele 2:12–16 *Jumala laste laitmatust elust*
Luuka 14:16–24 *Tähendamissõna suurest pidusöögist*

2. lugemisaasta

Sakarja 1:3–6 *Manitsus pöördumiseks Issanda poole*
1. Korintlastele 1:26–31 *Vaadake iseendid, millistena te olete kutsutud*
Luuka 19:1–10 *Jeesus ja Sakkeus*

3. lugemisaasta

Hesekiel 33:30–33 *Rahvas istub Issanda ees ja kuuleb Tema sõnu, aga ei tee nende järgi*
Heebrealastele 12:1–6 *Jumala kasvatuse eesmärgist*
Luuka 9:57–62 *Jeesus seab jüngriks saada soovijad valiku ette*

Psalm

Antifon:

Issand tõi mu välja lagedale, Ta päästis minu. *Psalm 18:20*

Ta ulatas kõrgusest käe, Ta võttis minu,
Ta tõmbas mu välja suurest veest.
Ta päästis minu mu tugeva vaenlase käest, mu vihkajate käest,
sest nad olid vägevamad minust.
Nad tulid mu kallale mu õnnetuse päeval,
aga Issand oli mulle toeks.
Ta tõi mu välja lagedale, Ta päästis minu,
sest Tal oli minust hea meel.

Heldele Sa osutad heldust,
laitmatu mehe vastu Sa oled laitmatu;
puhta vastu Sa oled puhas
ja kõvera vastu Sa osutud keeruliseks.
Sest Sina päästad viletsa rahva, aga alandad suurelised silmad.
Sest Sina süütad mu lambi;
Issand, mu Jumal, valgustab mu pimedust. *Psalm 18:17–20, 26–29*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina tahad, et kõik inimesed saaksid õndsaks
ja jõuaksid tõe tundmisele.
Sina kutsud meid püha sõna kaudu oma riiki.
Hoia meid ükskõiksuse ja hoolimatuse eest
ning aita meid, et võtaksime ilma kahtlemata ja tõrkumata
Sinu kutse vastu, elaksime Sinu sõna järgi
ning pääseksime taevasesse pidulauda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline ja halastaja Jumal,
hoia meist eemal kõik halb, et me ei teeks kahju
oma hingele ja ihule, vaid oleksime valmis
Sind puhta südamega teenima.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline armuline Jumal,
see on Sinu and ja tegu,
kui usklik rahvas Sind väärikalt ja siiralt teenib.
Päästa meid kõigest, millesse võime takerduda teel Sinu poole,
et saaksime takistamatult vastu rutata rõõmule,
mida oled meile tõotanud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Kõigeväeline Jumal,
Sina kutsud meid osa saama igavesest rõõmust.
Vala meie südamesse armastust Sinu vastu
ja tee meid oma tõotuste pärijaiks.
Sinu Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Täna, kui te kuulete Ta häält,
ärge tehke kõvaks oma südant. *Psalm 95:7–8*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Jumal, Sina tunned meie südameid.
Kingi selles sakramendis meile alandlikkust
ja juhi meid täiusele osaduses Sinuga.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 203 *Kõrged uksed, lahti minge*
205 *Püha vaikne rahu*
Pl 333 *Üles, üles Jeesu juurde*
229 *Ma tunnen oma Jeesust*
Kl 219 *Armastus, mis igavene*
223 *Minu süda, rõõmustele*

4. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Kadunud ja jälle leitud

Jumal on armuline Isa. Ta otsib eksinuid, kutsub patuseid enda juurde tagasi ja annab patud andeks. Taevas rõõmustatakse iga üksiku kadunu üle, kes on üles leitud.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 57:15–19 (20–21) *Ma olen näinud tema teid, aga ma parandan ja juhatan teda*
1. Peetruse 5:5–11 *Nõndasamuti teie alistuge vanematele*
Luuka 15:1–10 *Tähendamissõnad kadunud lambast ja kadunud rahast*

2. lugemisaasta

Hoosea 12:6–7 *Palve Issanda osaduse ja õiguse pärast*
või Jesaja 61:10–11 *Issand laseb võrsuda õigust ja kiitust kõigi rahvaste ees*
Roomlastele 4:1–8 *Näited Aabrahamist*
Luuka 15:11–32 *Tähendamissõna kadunud pojast*

3. lugemisaasta

Hoosea 14:2–9 *Meeleparandajaile tõotatakse armu*
Efeslastele 2:1–10 *Jumala elustavast armust*
Matteuse 9:9–13 *Jeesus kutsub jüngriks tölneri*

Psalm

Antifon:

Pöördu mu poole, Issand, ja ole mulle armuline,
sest ma olen üksildane ja vilets! *Psalm 25:16*

Õnnis on see, kelle üleastumine on andeks antud,
kelle patt on kinni kaetud.
Õnnis on inimene, kellele Issand pahategu ei arvesta
ja kelle vaimus ei ole kavalust.
Oma patu ma andsin Sulle teada
ja oma pahategu ma ei katnud kinni;

ma ütlesin: „Ma tunnistan Issandale oma üleastumised."
Siis andsid Sina mu patu süüteo andeks.
Sellepärast palugu Sind kõik vagad sel ajal, kui Sa oled leitav;
tõepoolest, suurte vete tulv ei ulatu nende ligi.
Sina oled mulle peidupaigaks, Sa hoiad mind õnnetuse eest;
Sa ümbritsed mind pääsemise hõiskamisega.
Sina ütled: „Ma teen su targaks ja õpetan sulle teed,
mida sul tuleb käia,
ma annan sulle nõu oma silmaga sind juhtides." *Psalm 32:1–2, 5–8*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina ei soovi, et ükski Sinu loodud inimene hukkuks.
Sina otsid meid, kui oleme eksinud Sinu teelt,
ja palju enam, kui meie Sind otsime, hoolitsed Sina meie eest.
Kingi meile ärksad kõrvad, et kuuleksime Sinu kutsuvat häält.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus Kristus, Sina rõõmustad iga patuse pärast,
kes meelt parandab ja südames Sinu poole pöördub.
Otsi eksinuid ja kadunuid ning too nad tagasi enese juurde,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

3

Jumal, armas taevane Isa,
Sina saatsid oma Poja siia maailma otsima ja päästma kadunut.
Hoia meid elavas usus ja kui me olemegi Sinust eemale eksinud,
juhata meid oma püha sõnaga pöörduma ja meelt parandama.
Ärata meid õigel viisil hoolitsema üksteise eest,
et eksinud võiksid leida tee tagasi Sinu juurde.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Ma olen eksinud nagu kadunud lammas.
Otsi oma sulast! Ma nõuan taga Su korraldusi! *Psalm 119:176, 94*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Jumal ja Isa, Sina oled toitnud meid lunastuse sakramendiga.
Kasvata selle kaudu meie usku Sinusse
ja liida meid üha kindlamalt ühises osaduses.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 240 *Meil Kristus on aluseks seatud*
304 *See, kes mind kaitses koidu kumal*
Pl 214 *Jeesus kutsub patuseid*
266 *Ma tõstan taeva poole silma*
Kl 271 *Veel armuallik keeb*
262 *Arm, kes Sa mind oled loonud*

5. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Halastage!

Inimese asi ei ole oma ligimest hukka mõista, sest üksnes Jumalal on õigus kohut mõista. Meid kutsutakse üksteisele andestama ning edendama õiglust ja headust. Me kuulume patuste inimeste kirikusse, kes elab Jumala andeksandmisest.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Joona 3:1–5, 10 – 4:11 *Niineve patukahetsus, Joona meelepaha ja Issanda arm*
või Sakarja 8:16–17 *Ärge hauduge südames üksteisele kurja*
Roomlastele 14:7–12 *Miks sa mõistad kohut oma venna üle?*
Luuka 6:36–42 *Olge armulised, nagu teie Isa on armuline!*

2. lugemisaasta

2. Saamueli 12:1–10, 13 *Naatan manitseb Taavetit*
Roomlastele 2:1–11 *Jumal mõistab kohut õiglaselt*
Johannese 8:2–11 *Jeesus ja abielurikkuja naine*

3. lugemisaasta

Iiob 35:1–8 *Sa küsid: „Mis kasu mul on sellest, et ma pattu ei tee?"*
Roomlastele 14:13–19 *Ärgem siis enam mõistkem kohut üksteise üle*
Luuka 13:1–5 *Tähendamissõna viljatust viigipuust*

Psalm

Antifon:

Kuid mina loodan Sinu helduse peale,
mu süda ilutseb Sinu päästest. *Psalm 13:6*

Kui kaua Sa, Issand, unustad mind hoopis,
kui kaua Sa peidad oma palet mu eest?
Kui kaua ma pean muret tundma oma hinges
ja kandma kurbust päevast päeva oma südames?
Kui kaua saab mu vaenlane suurustada mu vastu?

Vaata ometi! Vasta mulle, Issand, mu Jumal!
Tee selgeks mu silmad, et ma ei uinuks surmale,
et mu vaenlane ei ütleks: „Ma sain võimust ta üle!"
ja mu vastased ei ilutseks, sellepärast et ma kõigun.
Kuid mina loodan Sinu helduse peale,
mu süda ilutseb Sinu päästest.
Ma tahan laulda Issandale,
et Ta mulle on head teinud. *Psalm 13:2–6*

Päeva palve

1

Issand Jumal, armuline Isa,
Sina annad igal päeval meile patud andeks
ja tahad, et meiegi andestaksime üksteisele.
Murra meie südamete kõvadus, et kohtleksime üksteist halastusega
ja elaksime meie Päästja õpetuse järgi
leppimises ja andeksandmises,
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sina ei lase ennast pilgata, aga Sa oled ka halastav Isa,
kes patud andeks annab ja langenu üles tõstab.
Halasta meie peale, kes me kaasinimese vead
armutult hukka mõistame, aga ei näe oma suurt patuvõlga.
Hoia meid väära enesearmastuse ja uhkuse eest
ja aita meil Sinu Poja eeskuju järgi oma ligimest
õiglaselt ja halastavalt kohelda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
anna meile õiget ja tõelist usku ning täida meid
armastuse ja halastusega, et me Sind kogu südamest austaksime
ja oma ligimest teeniksime, nagu Sina meid oled õpetanud.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Minu ees nõtkub iga põlv, ütleb Issand,
ja iga keel annab tunnustust Jumalale. *Roomlastele 14:11*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal, me täname Sind Sinu sõna ja sakramendi eest,
millega Sa meie usku oled kinnitanud ja osadust tugevdanud.
Aita meil jääda püsima Sinu armastusse ja halastusse.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 266 *Ma tõstan taeva poole silma*
349 *Jumal, vägev valitseja*
Pl 227 *Issand, Su ees siin palves seisame*
312 *Oh mis kaunis asi see*
Kl 274 *Jeesus, Sa ainuke*
56 *Nüüd paistab meile kaunisti*

APOSTLITE PÜHAPÄEV

6. pühapäev pärast nelipüha

Issanda teenistuses

Juba varasel keskajal on apostlite Peetruse ja Pauluse päeva pühitsetud nende märtrisurma mälestuseks (peeterpaulipäev, 29. juuni). Nad hukati pärimuse kohaselt Roomas keiser Nero korraldatud vaenamiste ajal, 60. aastail. Kui luterlikus kirikus apostlite päevade tähistamine soikus, tõsteti peeterpaulipäeva piiblitekstid üle sellele pühapäevale.

Apostlite pühapäeval meenutatakse kõiki apostleid. Pühapäeva piiblilugemised räägivad apostlite kutsumisest ja jüngri ülesandest laiemalt. Kristus on meidki arvanud vääriliseks osalema Tema töös. Kuulekana Jumala sõnale saame meiegi osa uuest elust Kristuses.

Liturgia: Liturgiline värv on pühapäeval punane, esmaspäevast laupäevani roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Moosese 12:1–4 *Jumal kutsub Aabrami*
Roomlastele 1:1–7 *Paulus ja apostliamet*
või 1. Timoteosele 1:12–17 *Apostli tänu Jumalale armu eest*
Luuka 5:1–11 *Jeesus kutsub esimesed jüngrid*

2. lugemisaasta

Hesekiel 2:1–8 *Prohveti kutsumine*
Efeslastele 2:19–22 *Kogudus on ehitatud apostlite ja prohvetite alusele*
Matteuse 16:13–19 *Peetrus tunnistab Jeesuse Messiaks*

3. lugemisaasta

Jesaja 66:18–19 *Ma teen rahvaste keskel ühe tunnustähe*
2. Timoteosele 3:14–17 *Timoteose kohustustest*
või Apostlite teod 26:12–23 *Apostel Paulus kõneleb oma kutsumisest ja tegevusest*
Markuse 3:13–19 *Jeesus valib kaksteist apostlit*

Psalm

Antifon:

Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud.
Ta kuulutab rahu, toob häid sõnumeid. *Jesaja 52:7*

või

Ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi
päästeks igaühele, kes usub. *Roomlastele 1:16*

Suur on Issand ja kõrgeks kiidetav,
Tema suurus on uurimatu!
Rahvapõlv ülistab rahvapõlvele Sinu tegusid,
ja nad kuulutavad Sinu suurt vägevust.
Sinu võimsuse toredat hiilgust
ja Su imeasju tahan ma meeles mõlgutada.
Sinu kardetavast jõust räägitagu
ja ma jutustan Sinu suurtest töödest.
Su suure headuse mälestust kuulutatagu
ja Su õiguse üle hõisatagu! *Psalm 145:3–7*

Päeva palve

1

Issand Kristus, meie taevane Kuningas,
tänus ja rõõmus pühitseme Sinu apostlite mälestust
ning palume Sind: anna oma Kirikule seda armu,
et ta armastaks ja elaks selles,
mida Sinu apostlid on uskunud, kuulutanud ja õpetanud.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled rajanud oma Kiriku
apostlite tunnistusele ja õpetusele.
Juhi meid oma käega, et me ei laseks
kurjuse vägedel end eksitada, vaid püsiksime Sinu tões.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sina kutsud inimesed oma teenistusse
ja viid maa peal nende kaudu oma tööd edasi.

Me palume Sind, ava meie kõrvad ja südamed,
nii et me Sinu kutset kuuleme ja järgime Teda,
kelle Sina oled meile saatnud – Jeesust Kristust,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Vt ka pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev.*

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kogu maale on kostnud nende hääl
ja ilmamaa äärteni nende sõnad. *Roomlastele 10:18*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Jeesus Kristus, meie Issand ja Õnnistegija,
Sina oled end meile ilmutanud sõnas ja sakramendis.
Anna meile päevast päeva oma Vaimu,
et me Sind nurisemata järgiksime,
kõigile pahandustele vastu seisaksime
ja väsimatult Sinu armastuses püsiksime,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal ja Isa,
Sina andsid meile osa ühest leivast ja ühest karikast.
Kingi meile ühtsus Kristuses
ja tee meid Sinu evangeeliumi rõõmsateks kaastöölisteks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 288 *Sa, Jeesus, oled käskinud*
Pl 245 *Et ärka, Vaim*
239 *Las oma sõna puhtasti*
317 *Jeesusega käia võtkem*
Kl 467 *Jeesus, meie eel*

7. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Armastuskäsk

Kristus tuli täitma Jumala tahet ja käske, mitte neid tühistama. Seepärast peavad ka kristlased järgima armastuskäsku paremini kui kirjatundjad ja variserid. Seda taotledes on kristlane valmis loobuma ligimese heaks isegi oma õigustest ja osutama armastust ka oma vaenlastele.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

3. Moosese 19:1–4, 11–18 *Mitmesugused käsud ja seadused*
Roomlastele 12:16–21 *Üleskutse kristlikuks eluks*
Matteuse 5:20–30 *Jeesus õpetab käskusid*

2. lugemisaasta

1. Saamueli 15:22–26 *Saamuel ja kuningas Saul*
Jaakobuse 2:8–13 *Hoiatus erapoolikuse eest*
Markuse 10:17–27 *Rikas noormees ja igavene elu*

3. lugemisaasta

Joosua 24:21–27 *Seaduse kordamine Sekemis*
või 2. Kuningate 6:8–23 *Eliisa ja süürlased*
Heebrealastele 12:25–29 *Hoiatus tõrkumise eest*
Luuka 6:27–31 *Armastage oma vaenlasi, tehke head neile, kes teid vihkavad*

Psalm

Antifon:

Issand on *oma rahvale* tugevuseks.
Ta on oma võitud mehe võidusaamise kindlustus. *Psalm 28:8*

Sinu poole, Issand, ma hüüan, mu kalju!
Ära pöördu vaikides minust eemale,
et ma Su vaitolemise tõttu ei saaks nende sarnaseks,
kes lähevad alla hauda!

Kuule mu anumise häält, kui ma kisendan Su poole,
kui ma tõstan oma käed Su pühamu pühima paiga poole!
Kiidetud olgu Issand, sest Ta on kuulnud mu anumise häält!
Issand on mu tugevus ja mu kilp,
Tema peale lootis mu süda ja ma sain abi.
Sellepärast ilutseb mu süda ja ma tänan Teda oma lauluga.

Psalm 28:1–2, 6–7

Päeva palve

1

Halastuse Jumal,
hoia meid armastuses, mida Sa oled ilmutanud oma Pojas,
kes palvetas isegi oma vaenlaste eest.
Aita meil sõnades ja tegudes järgida Tema eeskuju.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sina ilmutad meile Jeesuses Kristuses igavest ja tõelist armastust
ja tahad ka meie südameis süüdata armastuse tule.
Aita meid oma Püha Vaimuga, nii et võidame endas viha
ning kasvame armastuses üksteise vastu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled oma Poja Jeesuse Kristuse sõnadega käskinud
armastada oma vaenlasi ja teha head neile, kes meid vihkavad,
ning paluda nende eest, kes meid taga kiusavad.
Me palume Sind, vaata armuga kõigi meie vihameeste peale
ning anna nii neile kui ka meile usklikud, andestavad
ja armastavad südamed.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Too Jumalale ohvriks tänu
ja tasu Kõigekõrgemale oma tõotused! *Psalm 50:14*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Sa tervendad meid oma Poja ihu ja vere sakramendi väega.
Aita meil vabaneda meie puudustest
ning täita armastuses ja leppimises Sinu tahet.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 282 *Mu jõud, Sind tahan armastada*
311 *Oh mis kallid annid saame*
Pl 307 *Õnnis, kes ei võta teha*
460 *Miks on neid, kes teiselt võtnud*
Kl 314 *Süda seltsiks südamele*

ISSANDA MUUTMISE PÜHA

Kirgastamispüha, 8. pühapäev pärast nelipüha

Kirgastatud Kristus

Vana traditsiooni järgi on Issanda muutmise püha (eesti keeles nimetatud veel Kristuse seletamise pühaks) 6. augustil. Luterlikes kirikutes on seda püha peetud ka 7. pühapäeval pärast kolmainupüha (ehk 8. pühapäeval pärast nelipüha) või ilmumisaja lõpul.

Kristuse muutmine oli Tema elu pöördehetk. Apostlid said oma silmaga näha Tema jumalikku suurust ja kuulda Jumala häält: „See on mu armas Poeg, teda kuulake!" Jumala kirkus saab nähtavaks end ohvriks andvas armastuses.

Mäel ilmusid apostlitele kirgastatud Kristuse kõrval ka Mooses ja Eelija, Vana Testamendi Seaduse ja prohvetite esindajad. Ristiusu kirik nägi algusest peale Kristuse eluetappe, surma ja ülestõusmist Vana Testamendi tõotuste täitumisena.

Liturgia: Liturgiline värv on pühapäeval valge, esmaspäevast laupäevani roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

2. Moosese 3:1–6 *Jumal kutsub Moosese*
2. Peetruse 1:16–18 *Prohvetite ja apostlite tunnistus*
Matteuse 17:1–8 *Jeesus kirgastatakse*

2. lugemisaasta

2. Moosese 3:9–15 *Jumal kutsub Moosese*
Ilmutuse 1:9–18 *Nägemus Inimese Pojast*
Markuse 9:2–8 *Jeesus kirgastatakse*

3. lugemisaasta

2. Moosese 34:29–35 *Moosese pale hiilgab*
2. Korintlastele 3:7–18 *Vanast ja uuest lepingust*
Luuka 9:28–36 *Jeesus kirgastatakse*

Psalm

Antifon:

Tema all on nagu valguse sära, Tema kõrval on kiired,
seal on Ta võimsuse loor. *Habakuk 3:4*

Issand on kuningas, maa ilutsegu! Rõõmustagu saarte hulk!
Pilved ja pimedus on Tema ümber,
õigus ja õiglus on Ta aujärje alus.

Mäed sulavad nagu vaha Issanda ees, kogu ilmamaa Issanda ees.
Taevad kuulutavad Tema õigust
ja kõik rahvad näevad Tema au.
Teie, kes armastate Issandat, vihake kurja!
Tema hoiab oma vagade hingi, Ta kisub nad ära õelate käest.
Valgus koidab õigele
ja rõõm neile, kes õiglased südamelt. *Psalm 97:1–2, 5–6, 10–11*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sina andsid pühal mäel oma jüngritele näha meie Issanda kirkust
ja kutsusid neid Teda kuulama.
Aita meid, nii et tunneme Jeesuses Kristuses ära maailma Päästja
ja leiame Temas uue elu ning võime pärida igavese elu
Sinu juures taeva kirkuses.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sinu Poeg ilmutas pühal mäel jüngritele oma kirkust,
enne kui Ta läks kannatama ristisurma.
Anna ka meie ususilmadele näha Tema auhiilgust,
et oleksime kindlad koos Temaga kannatades
ja saaksime kord kirkuses Tema sarnaseks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Issand Jeesus Kristus,
valgusta meie südameid oma kirkuse säraga ja kingi meile jõudu,
millega me võiksime vastu seista selle maailma kurjuse jõududele.
Aita oma väega meil sõnade ja tegudega tunnistada Sind,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

4
Taevane Isa,
Sina oled käskinud meil kuulata Sinu armast Poega.
Toida meie vaimu oma sõna läbi ja puhasta meie silmad,
et me alati rõõmustaksime Sinu kirkuse nägemisest.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Rõõmustage Issandas, te õiged,
ja tänage Tema püha nime! *Psalm 97:12*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1
Püha Jumal,
Sinu Pojas Jeesuses Kristuses näeme Su taevalikku kirkust.
Lase ka meil, kes me oleme osa saanud Sinu lauast,
peegeldada Tema püha elu sõna ja teoga,
et kogu maailm tunneks ära Tema muutva ja lunastava väe.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Kõigeväeline Jumal,
Sa oled toitnud meid oma kirkuse sakramendiga,
milles Sa annad oma maapealsele Kirikule
osa taevasest õndsusest.
Luba meil Sind selle eest õigesti tänada.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 293 *Ilusam Kristus*
458 *Tõuse, valgus igavene*
Pl 322 *"Mu järel!" hüüab Jeesus Krist*
362 *Üksainus samm sa astu*
287 *Oh loodu, Loojat kummarda*
Kl 264 *Ma kummardan Sind, Armuvägi*
284 *Sa, Jeesus, oled eluteel*
355 *Ligidal on Jumal*

9. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Tõde ja eksitus

Kristlasel tuleb elus võidelda, et eraldada tõde valest ja õige väärast. Jumala tundmine ja Tema tahte taotlemine juhivad inimese tõe juurde.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

5. Moosese 13:1–5 *Hoiatus ebajumalateenistuse eest*
või Iiob 28:7–15, 23–28 *Tõelise tarkuse asupaik*
1. Johannese 4:1–6 *Õigest ja valest vaimust*
Matteuse 7:15–23 *Hoiduge valeprohvetite eest*

2. lugemisaasta

1. Kuningate 18:21–26, 36–39 *Eelija võidab Baali prohvetid*
Heebrealastele 4:1–2, 9–13 *Jumala rahva hingamisse pääsemisest*
Matteuse 7:13–14 *Minge sisse kitsast väravast, mis viib ellu*

3. lugemisaasta

Jeremija 7:1–7 *Väär jumalateenistus*
Heebrealastele 12:14–17 *Taotlege rahu kõikidega ja pühitsust*
Matteuse 7:24–29 *Kaks koja ehitajat*

Psalm

Antifon:

Vaata, Sul on hea meel tõest, mis asub südame põhjas,
ja salajas annad Sa mulle tarkust teada. *Psalm 51:8*

Sina, Issand, oled mind rõõmsaks teinud oma tegudega,
ma hõiskan Sinu kätetööde pärast.

Kui suured on Sinu teod, Issand! Väga sügavad on Su mõtted!
Sõge inimene ei tunne seda ja alp ei saa sellest aru.

Kui õelad lokkavad nagu rohi ja kõik ülekohtutegijad õitsevad,
siis on see neile hävituseks igavesti.

Aga Sina, Issand, oled kõrge igavesti!
Sest vaata, Su vaenlased, Issand,
sest vaata, Su vaenlased saavad hukka,
kõik ülekohtutegijad pillutakse laiali.
Õige lokkab nagu palmipuu,
ta kasvab kõrgeks nagu seedripuu Liibanonil.
Kes Issanda kotta on istutatud,
need lokkavad meie Jumala õuedes. *Psalm 92:5–10, 13–14*

Päeva palve

1

Jumal, meie Isa,
Sina valgustad oma Vaimuga meie pimedust.
Sina näed, kui kergesti me eksime ja teeme halbu valikuid.
Anna meile tarkust teha vahet õige ja vale, tõe ja eksituse vahel,
nõnda et me võiksime elada Sinu tahte järgi.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Jumal, Sina juhid maailma kulgu.
Hoia meist eemal kõik, mis meile kahju teeb,
ja õpeta meid taotlema seda, mis on kasuks meie elule.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand Jumal, meie Päästja,
Sina oled seadnud aluse, millele me võime rajada oma elu.
Aita meil mõista, mis on elus oluline ja väärtuslik ning anna jõudu,
et selle poole püüelda.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Ma tulen Issanda Jumala vägitegudega,
ma tunnistan üksnes Sinu õiglust. *Psalm 71:16*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Armuline Jumal, me kiidame ja täname Sind,
et Sa oled meid oma Poja ihu ja verega söötnud ja jootnud.
Aita meid oma Püha Vaimuga,
et Sinu annid meie usku kasvataksid ja meid pühas elus kinnitaksid,
kuni me pärast seda maist elu Sind taevariigis kiidame ja austame.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 199 *Armas Jeesus, avita*
160 *Kindel me usk*
Pl 321 *Mind, Elupäike, uuenda*
365 *Löö lõkkele, mu ususäde*
182 *Jumalale kiitust andkem*
Kl 225 *Sinu poole, Issand, ma*
263 *Ei ma muud siin ilmas taha*

10. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Ustavus Jumala andide kasutamisel

Pühapäeva piiblilugemised kutsuvad meid Jumalalt saadud ande ustavalt, arukalt ja vastutustundlikult kasutama. Tema tegutsemist iseloomustab kõigis elu olukordades ustavus isegi pisimas.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Õpetussõnad 3:3–8 *Õpi Jumalat tundma!*
või 2. Ajaraamat 1:7–12 *Saalomon palub enesele tarkust*
1. Peetruse 4:7–11 *Olge siis arukad ja kained palveteks*
Luuka 16:1–9 *Tähendamissõna kavalast majapidajast ja rikkuse õigest kasutamisest*

2. lugemisaasta

Õpetussõnad 14:21–22, 25, 31 *Saalomoni tarkusi*
2. Korintlastele 8:9–15 *Makedoonia koguduste eeskujust*
Matteuse 25:14–30 *Tähendamissõna talentidest*

3. lugemisaasta

Õpetussõnad 3:27–32 *Aita, kus võimalik!*
või 1. Moosese 41:46–49, 53–57 *Joosep tegutseb Egiptuse valitsejana*
Heebrealastele 10:19–25 *Hoiatus ärataganemise eest*
või Apostlite teod 20:17–24 *Pauluse jumalagajätukõne Efesoses*
Luuka 12:42–48 *Igaühelt, kellele on antud palju, nõutakse palju*

Psalm

Antifon:

Issand, anna mulle arusaamist oma sõna mööda! *Psalm 119:169*

Imelised on Sinu tunnistused, sellepärast hoiab neid minu hing.
Kui Su sõnad avanevad, annavad nad valgust,
tehes arukaks kohtlasi.
Ma avan oma suu ja ahmin, sest ma ihaldan Su käske.

Kaldu minu poole ja ole mulle armuline,
see on nende õigus, kes armastavad Sinu nime.
Kinnita mu samme oma ütlusega ja ära lase
ühtki nurjatust saada meelevalda minu üle!
Lunasta mind inimeste rõhumisest, siis ma pean Su korraldusi!
Lase oma pale paista oma sulase peale ja õpeta mulle oma määrusi!
Veeojad voolavad mu silmist nende pärast,
kes ei pea Su Seadust. *Psalm 119:129–136*

Päeva palve

1

Jumal, meie Isa,
Sina oled meile kinkinud oma head annid.
Tee meid ustavateks majapidajateks Sinu riigis
ja anna meile püsivust teenida Sind ja üksteist usus ja armastuses.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled meid kutsunud oma teenistusse
ning oled meile andnud erinevad anded ja ülesanded.
Me täname Sind, et Sa usaldad meid
ja me võime olla Sinu kaastöölised.
Anna meile vastutustunnet ja julgust täita oma kutsumust
ja anna tarkust teha Sinu tahet.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand Jumal, me täname Sind,
et Sa oled meid rikkalikult õnnistanud.
Hoia meid ahnuse eest ning anna meile õiglast meelt.
Aita, et me oleksime Sinu andide ustavad majapidajad
ja jagajad, nii et meil igavesest varandusest puudust ei tuleks,
kui me jätame ajaliku elu ja tuleme Sinu kohtu ette.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Sina oled õige, Issand, ja Su seadused on õiglased.
Halleluuja! *Psalm 119:137*

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal ja Isa,
me täname Sind, et Sa oled meid toitnud altari sakramendiga.
Hoia meis elavana igatsus Sinu taevaste andide järele,
milles Sa annad meile tõelise elu.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 300 *Mu hing, mis annad Jumalale*
320 *Ma annan oma südame*
Pl 326 *Oh vaga Jumal, kes*
240 *Meil Kristus on aluseks seatud*
Kl 279 *Lase ustavaks mind jääda*
303 *Ole ustav, Jeesu rahvas*

11. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Soosinguajad

See pühapäev jääb lähestikku Jeruusalemma templi hävitamise päevaga, milleks on juutliku pärimuse järgi aabkuu 9. päev. Sellele sündmusele viitab pühapäeva vanakiriklik evangeelium. Kristlikes kalendrites on Jeruusalemma hävitamise mälestuspäev 10. august.

Jumala oma rahva ajalugu näitab, et elus on aegu, mil inimene ja kogukond seisavad eriliste otsustamiste ja valikute ees. Sageli takistab omaenda võimetele, inimtarkusele ja oma eristaatusele lootmine neis olukordades Jumala hääle kuulda võtmist ja Tema kutse järgimist. Soosingu- ehk meeleparandusaja kohta kehtib sõna: *Täna, kui teie Tema häält kuulete, ärge tehke oma südant kõvaks* (*Hb 3:15*).

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jeremija 18:1–10 *Tähendamissõna potissepast*
Ilmutuse 3:1–6 *Läkitus Sardese kogudusele*
Luuka 19:41–48 *Jeesus nutab Jeruusalemma pärast ja ajab kaubitsejad templist välja*

2. lugemisaasta

Jeremija 6:16–19 *Nad ei pannud tähele mu sõnu ja põlgasid mu Seadust*
Roomlastele 11:17–24 *Jumal ei hülga Iisraeli*
Luuka 4:23–30 *Jeesus hüljatakse kodukohas*

3. lugemisaasta

1. Moosese 18:20–32 *Aabraham palub Soodoma pärast*
Heebrealastele 3:15–19 *Jumala rahva hingamisse pääsemisest*
Matteuse 11:20–24 *Jeesus hurjutab Galilea linnu*

Psalm

Antifon:

Õnnis on rahvas, kelle Jumal on Issand,
rahvas, kelle Tema on valinud enesele pärisosaks. *Psalm 33:12*

„Kuule, mu rahvas, ma hoiatan sind!
Iisrael, kui sa ometi kuulaksid mind!
Ärgu olgu su seas võõrast jumalat
ja ära kummarda võõramaa jumala ette!
Mina olen Issand, sinu Jumal, kes tõin sind Egiptusemaalt;
tee lahti oma suu, siis täidan ta!
Aga mu rahvas ei võtnud kuulda mu häält,
Iisrael ei tahtnud teha mu meelt mööda.
Siis ma andsin nad nende südame paadumusse
ja nad käisid oma arvamiste järgi.
Oh et mu rahvas mind kuulaks ja Iisrael käiks minu teedel!
Ma alistaksin varsti nende vaenlased
ja pööraksin oma käe nende rõhujate vastu.”
Kes Issandat vihkavad, peaksid lömitama Tema ees,
ja nende saatus oleks igavene.
Aga teda Ta toidaks nisutuumadega,
ja meega kaljust ma söödaksin sind küllaga. *Psalm 81:9–17*

Päeva palve

1

Igavene Jumal ja Isa,
Sina oled evangeeliumi kaudu meid kutsunud oma rahvaks
ja lubanud kinkida meile elu.
Juhi meid oma Vaimuga,
et mõistaksime, mis meie rahuks on vaja,
ega raiskaks Sinu antud meeleparandusaega.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda pärast.

2

Ustav Jumal, Sina oled valinud Iisraeli oma rahvaks,
teinud temaga igavese lepingu
ja tõotanud tema kaudu saata õnnistust kõigile rahvaile.
Aita meilgi elada Jeesuse Kristuse valduina
ja koos Iisraeliga rõõmustada Sinu halastusest.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

3
Kõigeväeline Jumal,
Sina oled oma Poja kaudu avanud meile ukse oma riiki.
Sina kutsud meid ikka enda juurde ja andestad me patud.
Ära lase meil meeleparandusega viivitada,
vaid ärata meis oma Vaimu läbi valvsust ja tarkust,
et oskaksime oma soosinguaega õigesti kasutada.
Võta meid siis koos kõigi Sinu lunastatutega
oma pühasse linna taevas,
kus me Sind võime kiita ja austada igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Otsige Issandat, kui Ta on leitav,
hüüdke Teda, kui Ta on ligidal! *Jesaja 55:6*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal ja Isa,
oma sõnas ja sakramendis andsid Sa meile igavese elu rooga.
Lase meil, kes oleme saanud osa neist pühadest andidest,
elada Sinu tõeliste lastena ning kanda vilja Sinu auks ja kiituseks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 245 *Et ärka, Vaim*
64 *Issand, oma viha sees*
Pl 217 *Oh armas Jumal, avita*
135 *Püha Vaim, Sa ainus abi*
57 *Oh Jeesus Kristus, valgusta*
Kl 455 *Oh Issand, Sul on oma maast*
457 *Oh tulge, Teda kummardage*

12. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Enese läbikatsumine

Jumala sõna õpetab meid analüüsima iseend ja oma eluviise. Õige enesetundmine väljendub alandlikkuses, millega võetakse arm vastu üksnes Jumala kingitusena. Kiire edu ja enesekesksus halvavad inimese tegelikkusetaju. Ta kujutab ette, et suudab omast jõust Jumala tahet täita.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Õpetussõnad 28:13–14 *Õnnis on inimene, kes alati kardab Jumalat*
või 5. Moosese 9:1–6 *Issand hävitab Kaananimaa rahvad*
Roomlastele 3:21–28 (29–31) *Õigusemõistmine usu läbi*
Luuka 18:9–14 *Tähendamissõna variserist ja tölnerist*

2. lugemisaasta

Iiob 42:1–6 *Iiob kahetseb, Jumal andestab*
või 1. Saamueli 17:37–45, 48–50 *Taavet ja Koljat*
Roomlastele 7:14–25 *Seadus, patt ja surm*
Matteuse 21:28–32 *Tähendamissõna kahest pojast*

3. lugemisaasta

Jesaja 2:12–18 *Jumal nuhtleb suurelisi*
1. Johannese 1:8–2:2 *Valguses käimisest*
Matteuse 23:1–12 *Jeesuse kõne kirjatundjatest ja variseridest*

Psalm

Antifon:

Jumalale meelepärane ohver on murtud vaim,
murtud ja purukslöödud südant ei põlga Jumal. *Psalm 51:19*

Üksnes Sinu vastu olen ma pattu teinud,
ja olen teinud seda, mis on paha Sinu silmis,
et Sa oleksid õiglane oma sõnades
ja selge oma kohtumõistmises.

Vaata, süüteos olen ma sündinud
ja patus on ema mu saanud.
Vaata, Sul on hea meel tõest, mis asub südame põhjas,
ja salajas annad Sa mulle tarkust teada.
Puhasta mind patust iisopiga, et ma saaksin puhtaks;
pese mind, siis ma lähen valgemaks kui lumi!
Anna mulle kuulda rõõmustust ja rõõmu,
et ilutseksid mu luud-liikmed, mis Sina oled puruks löönud!
Peida oma pale mu pattude eest
ning kustuta kõik mu pahateod!
Loo mulle, Jumal, puhas süda,
ja uuenda mu sees kindel vaim!
Ära heida mind ära oma palge eest
ja ära võta minult ära oma Püha Vaimu!
Anna mulle tagasi rõõmustus Sinu päästest,
ja heameelne Vaim toetagu mind! *Psalm 51:6–14*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal ja Isa,
Sina alandad neid, kes end ülendavad,
ja oled armuline kõigile, kes end Sinu ees alandavad.
Aita meil Sinu sõna valguses oma pattu kahetseda
ja Sinu armule lootes troosti leida.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand, meie Jumal,
me usaldame end Sinu kätte ja palume:
vabasta meid kõrkusest
ja tee meist inimesed, keda kannab Sinu armastus.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand Jumal,
Sina oled püha ja õiglane, aga meie oleme patused.
Aita meil hoiduda eneseimetlusest ja valevagadusest,
paranda oma armastuses meie vead
ja lase meid alanduda vastu võtma Sinu armu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Armuline Jumal,
aita meil elada selles, mida usume ja suuga tunnistame.
Õpeta meile tõelist alandlikkust ja anna meile osa lunastuse viljast.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Issand, ava mu huuled,
et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust! *Psalm 51:17*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled meid toitnud oma armastuse andidega
ja võtnud meid oma laua osadusse.
Sinu püha sakrament kaotagu meie isekuse, hädad ja vead
ning toogu meile igavene elu.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 346 *Su ette, Isa, tulen ma*
384 *Ei mitte meile, mitte meile*
Pl 266 *Ma tõstan taeva poole silma*
329 *Su poole, Issand, südamest*
285 *Usk kindel lootus üksine*
Kl 271 *Veel armuallik keeb*

13. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Jeesus – meie aitaja

Inimene on kutsutud ülistama Jumala nime. Patt takistab meid seda tegemast, kuid Jeesus võib anda meile avatud silmad, kuulvad kõrvad ja Jumala tegusid ülistava keele. Jeesuse teod annavad tunnistust Tema armastusest ja väest aidata hädas olevaid inimesi.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

2. Moosese 4:10–12 *Jumal tõotab Moosesele õpetada, mida ta peab rääkima*
2. Korintlastele 3:4–6 *Vanast ja uuest lepingust*
Markuse 7:31–37 *Jeesus tervendab kurttumma*

2. lugemisaasta

Õpetussõnad 18:4–8, 21 *Inimene peab vastutama oma sõnade eest*
Jaakobuse 3:2–12 *Keele talitsemisest*
Matteuse 12:33–37 *Kui puu on hea, siis on ta viligi hea*

3. lugemisaasta

2. Kuningate 5:1–15 *Eliisa teeb terveks pidalitõbise Naamani*
Apostlite teod 3:1–10 *Peetrus tervendab jalutu*
Johannese 9:1–7, 39–41 *Jeesus tervendab pimedalt sündinu*

Psalm

Antifon:

Kes jõuab ära rääkida Issanda vägevaid tegusid
ja kuulutada kõike Tema kiitust? *Psalm 106:2*

Issand, mu Jumal, ma kisendasin Su poole
ja Sa tegid mu terveks.
Issand, Sina tõid mu hinge välja surmavallast,
Sa elustasid mind nende hulgast, kes lähevad alla hauda.
Laulge kiitust Issandale, teie, Tema vagad,
ja ülistage Tema püha mälestust!

Sest Tema viha kestab silmapilgu, aga Ta lahkus kogu eluaja;
õhtul jääb nutt varaks, kuid hommikul on hõiskamine.
Sina muutsid mu kaebuse mulle ringtantsuks;
Sa vallandasid kotiriide mu seljast ja panid rõõmu mulle vööks,
et mu hing laulaks Sulle kiitust ega vaikiks.
Issand, mu Jumal, ma tahan Sind tänada igavesti!

Psalm 30:3–6, 12–13

või

Õnnis on see, kelle abi on Jaakobi Jumal,
kelle lootus on Issanda peale, oma Jumala peale,
kes on teinud taeva ja maa, mere ja kõik, mis seal sees on,
kes on ustav igavesti,
kes mõistab õiglast kohut neile, kellele liiga tehakse,
kes annab leiba näljastele.
Issand päästab lahti, kes on kinni seotud.
Issand avab pimedate silmad;
Issand seab püsti need, kes on küüru vajutatud.
Issand armastab õigeid.
Issand kaitseb võõraid,
Ta peab ülal vaeslapsi ja lesknaisi;
kuid õelate teed Ta saadab nurja.
Issand on kuningas igavesti,
sinu Jumal, Siion, põlvest põlve! Halleluuja! *Psalm 146:5–10*

Päeva palve

1

Issand Jumal,
Sina üksi võid tervendada ihu ja hinge.
Ava meie kõrvad, et me kuuleksime Sinu püha sõna,
ja puuduta meie huuli, et me võiksime ühineda
Sinu lunastatute kiituslauluga.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Armuline Jumal, helde Isa taevas,
Sina toidad meid oma headusest igal päeval.
Ava meie silmad nägema ligimese häda
ja kuulma nende muret.
Julgusta meid jagama Sinu armastust sõnade ja tegudega
ja kandma vastutust kogu loodu eest.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda pärast.

3
Kõige halastuse Jumal,
Sina rõõmustad meid oma lihaks saanud Sõna
Jeesuse Kristusega, kes lepitas meid Sinuga.
Puhasta meid oma tervendava ja andestava väega kõigest patust
ning anna meile jõudu Sind teenida.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Kõik on Ta teinud hästi,
Ta paneb ju kurdid kuulma ja keeletud rääkima! *Markuse 7:37*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda
Jumal ja Isa,
Sina oled kosutanud meid oma päästvate andidega
ja oled oma sakramendi andnud meile teeroaks ajalikus elus.
Luba sellel saada meile ka igavese elu allikaks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused
Al 191 *Valgus koidab, valgus paistab*
306 *Võta nüüd Issandat, vägevat Kuningat kiita*
326 *Oh vaga Jumal, kes*
Pl 50 *Ühtainust nime mina tunnen*
264 *Ma kummardan Sind, Armuvägi*
Kl 327 *Oh ära jäta mind*

14. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Meie ligimene

Jeesus andis oma elu ja õpetusega tunnistust Jumala armastusest, mis ületab kõik inimlikud piirid. See eeskuju kohustab meidki nägema igas inimeses oma ligimest. Kristuselt saame ka jõu headeks tegudeks ning ligimese teenimiseks. Inimene ei ole ise alati teadlik sellest, et ta head tehes tegutseb Jumala armastuse vahendajana.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Miika 6:6–8 *Mida Jumal nõuab*
1. Johannese 4:7–12 *Armastusest Jumala ja inimeste vastu*
Luuka 10:25–37 *Tähendamissõna halastajast samaarlasest*

2. lugemisaasta

1. Saamueli 24:9–12, 17–21 *Taaveti suuremeelsus Sauli vastu*
1. Johannese 3:11–18 *Üksteise armastamisest*
Matteuse 5:43–48 *Armastage oma vaenlasi ja palvetage oma tagakiusajate eest*

3. lugemisaasta

Rutt 1:8–11, 14–18 *Rutt ja Noomi*
Roomlastele 13:8–10 *Vennalikust armastusest*
Markuse 12:41–44 *Lesknaise ohvriand*

Psalm

Antifon:

Õndsad on halastajad, sest nende peale halastatakse. *Matteuse 5:7*

Õnnis on mees, kes on armuline ja annab laenuks,
kes oma asju ajab õigluses.
Sest ta ei kõigu iialgi; igaveseks mälestuseks jääb õige.
Ei ta karda õnnetuse sõnumit, tema süda on kindel,
ta loodab Issanda peale.
Tema süda on toetatud, ta ei karda,
kuni ta viimaks parastab oma vaenlasi.
Ta jagab välja rikkalikult ja annab vaestele;
tema õigus püsib ikka, tema sarv on kõrgel au sees. *Psalm 112:5–9*

Päeva palve

1

Issand Jumal, armuline Isa, Sina näed inimeste häda
ja oled saatnud oma Poja meid armastuses teenima.
Aita meilgi Sinu eeskujul saada heasoovlikuks ja halastavaks,
et meiegi abivajajate juurde läheksime.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Halastaja Issand ja Õnnistegija,
süüta meie südameis oma armastuse tuli,
et me üksteist armastaksime,
nagu Sina oled meid õpetanud ja meile eeskuju jätnud.
Sinule olgu ülistus ja au,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal ja Isa.
Ära lase meil elu koormate ja raskuste keskel unustada,
et kõik, mis meil on, tuleb Sinu käest.
Aita meid üksteist meelsasti ja kasupüüdmatult teenida.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Kõike siis, mida te iganes tahate,
et inimesed teile teeksid, tehke ka nendele! *Matteuse 7:12*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal, armulaual täitsid Sa meid uue lootusega.
Luba Sinu armastusel, mida oleme tunda saanud
Sinu sõnas ja sakramendis, jätkata oma päästvat tööd meie keskel
ning too meid viimaks igavesse rõõmu.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	289	*Sind, Jumal, tahan armastada*	või	309	*Issand, Sa tahad meid…*
Pl	314	*Süda seltsiks südamele*	või	311	*Oh mis kallid annid saame*
	312	*Oh mis kaunis asi see*			
Kl	438	*Oh pane tuli põlema*	või	265	*Ma olen Isa armu*

15. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Tänulikkus

Pühapäeva piiblitekstid räägivad tänulikkusest ja tänamatusest. Jeesus aitas eriti teiste poolt hüljatud inimesi. Nendest inimestest, keda Ta aitas, tulid vaid vähesed tagasi Teda tänama ja kinnitama oma usku Temasse. Teisi pahandas see, et Jeesus ei tegutsenud nende soovitud viisil. Kuid Jeesus soovis head kõigile, vahet tegemata isikute vahel.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 38:16–20 *Kuningas Hiskija haigus*
Efeslastele 5:15–20 *Tänage alati Jumalat ja Isa meie Issanda Jeesuse Kristuse nimel*
Luuka 17:11–19 *Jeesus teeb puhtaks kümme pidalitõbist*

2. lugemisaasta

Jesaja 24:14–16 *Issand karistab maad pettuse pärast*
2. Korintlastele 9:6–15 *Kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti*
Johannese 5:1–15 *Jeesus tervendab halvatu hingamispäeval*

3. lugemisaasta

Nehemja 8:5–10 *Esra loeb rahvale Seadust*
1. Tessalooniklastele 5:16–24 *Nõuandeid koguduse eluks*
Matteuse 11:25–30 *Jeesus kutsub koormatuid*

Psalm

Antifon:

Hea on tänada Issandat
ja mängida Sinu nimele, Kõigekõrgem. *Psalm 92:2*

Vaikse meelega kiidetakse Sind, Jumal,
Siionis ning tasutakse Sulle tõotused.
Sina kuuled palvet, Sinu juurde tuleb kõik liha.
Minu süüteod on minust vägevamad,
aga meie üleastumised annad Sina andeks.
Õnnis on see, kelle Sina valid

ja lased tulla enese ligi elama Sinu õuedes;
küll meid täidetakse Su koja, Su püha templi hüvedest.
Kardetavate tegudega vastad Sa meile õigluses,
Sa meie pääste Jumal,
Sa kõige ilmamaa otsade ja kauge mere lootus,
nõnda et ilmamaa äärte elanikud kardavad Su imetähti.
Päikesetõusu ja loojaku maad Sa paned rõõmsasti hõiskama.

Psalm 65:2–6, 9

või

Tänage Issandat, sest Tema on hea,
sest Tema heldus kestab igavesti!
Tänage jumalate Jumalat, sest Tema heldus kestab igavesti!
Tänage isandate Isandat, sest Tema heldus kestab igavesti;
Teda, kes üksi teeb suuri imetegusid,
sest Tema heldus kestab igavesti;
Teda, kes arukusega on teinud taeva,
sest Tema heldus kestab igavesti;
Teda, kes on laotanud maa üle vee,
sest Tema heldus kestab igavesti;
Teda, kes on teinud suured valgused,
sest Tema heldus kestab igavesti;
– päikese pannud valitsema päevaajal,
sest Tema heldus kestab igavesti;
– kuu ja tähed valitsema öösel,
sest Tema heldus kestab igavesti!
Tänage taeva Jumalat,
sest Tema heldus kestab igavesti! *Psalm 136:1–9, 26*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, Sina ei väsi meid kurja eest hoidmast
ega tüdi andmast meile häid ande,
ilma et me Sinu heldust oleksime ära teeninud.
Kingi meile Püha Vaimu, et märkaksime Sinu isalikku heldust
ja oleksime tänulikud.
Aita meil ülistada Sind kõige suurema anni,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda eest,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Kõigeväeline Jumal, armas taevane Isa,
Sina õnnistad meid igal päeval rikkalikult kõige heaga.
Me palume Sind, aita meil seda märgata
ning Sind headuse ja halastuse eest tänada kõik meie elupäevad.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3
Jumal, kõige looja ja ülalpidaja,
kuigi meie elu on täis Sinu imelist hoidmist,
on meie silmad ometi nii sageli pimedad seda nägema.
Puhasta meid kadedusest, mis summutab tänulikkust.
Täida meie südamed rõõmuga ja liida meid Sinu ülistuskooriga.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Issand Jeesus Kristus,
Sina kutsud enda juurde vaevatud ja koormatud.
Aita meil kanda Sinu iket
ja õppida Sinu eeskujust alandlikku meelt.
Sinule olgu ülistus ja au igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Hea on mängida meie Jumalale,
kaunis ja kohane on kiituslaul. *Psalm 147:1*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Halastaja igavene Jumal, hädaliste lohutaja ja vaevatute lootus,
me täname ja kiidame Sind, et Sa toitsid meid oma lauas eluleivaga.
Õpeta meile tasaduse ja rahu teed ning kasvata meie tänumeelt,
et meie sõnad ja teod ülistaksid Sinu headust.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	391	*Suur Sa oled, Issand Jumal*	või	296	*Jeesusele, Jeesusele tahan laulda ma*
Pl	301	*Oh anna tuhat keelt Sa mulle*	või	134	*Püha Vaim, puuduta mindki*
	386	*Jumal, Sind me kiidame*			
Kl	294	*Imeline Issand*	või	71	*Kõik tulge minu juurde nüüd*

16. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Jumala hoolitsus

Jeesus õpetab, et Jumalasse uskuv inimene ei pea tundma muret iga asja pärast. Taevane Isa kannab tema eest hoolt ja aitab otsida seda, mis on tähtsaim – Jumala riiki ja Tema õigust. Nõnda vabastab Jumal inimese tegema head oma ligimesele. Kristlane peab meeles Jeesuse sõnu: „Õndsam on anda kui võtta!"

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Psalm 127:1–2 *Töö kordaminek on Jumala käes*
Galaatlastele 6:2–10 *Üleskutse laitmatuks eluks*
Matteuse 6:25–34 *Ärge muretsege!*

2. lugemisaasta

1. Kuningate 17:1, 8–16 *Eelija ja Sarepta lesknaine*
Filiplastele 4:10–14 *Apostli tänu abi eest*
Luuka 10:38–42 *Marta ja Maarja*

3. lugemisaasta

2. Moosese 16:11–19, 31, 35 *Rahvast toidetakse lindude ja mannaga*
Apostlite teod 20:32–35 *Pauluse jumalagajätukõne Efesoses*
või 1. Timoteosele 6:17–19 *Ärge lootke rikkusele, vaid Jumalale*
Matteuse 6:19–24 *Koguge endile aardeid taevasse*

Psalm

Antifon:

Heida Issanda peale oma koorem,
ja Tema hoolitseb sinu eest. *Psalm 55:23*

Issand, pööra oma kõrv ja kuule mind,
sest ma olen vilets ja vaene!
Ole mulle armuline, Issand,
sest ma hüüan Su poole kogu päeva!

Rõõmusta oma sulase hinge,
sest Sinu poole, Issand, ma tõstan oma hinge!
Sest Sina, Issand, oled hea ja andeksandja,
ja rikas heldusest kõigile, kes Sind appi hüüavad.
Võta kuulda, Issand, mu palvet,
ja pane tähele mu anumise häält!
Oma ahastuse päeval hüüan ma Sind appi,
sest Sa vastad mulle. *Psalm 86:1, 3–7*

Päeva palve

1

Jumal, meie Isa ja Looja,
Sina kannad hoolt kogu oma loodu eest.
Aita meil jätta oma väikesed ja suured mured Sinu kätte
ning Sind usaldades taotleda ennekõike Sinu riiki.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jumal,
Sina näed, kui paljude asjade pärast me muretseme.
Ava meie süda Sind kuulama ja lase meil leida see hea osa,
mida meilt ära ei võeta.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline, igavene Jumal,
kes Sa meid hädas hoiad ja meie elu õnnistad.
Me palume Sind, aita oma halastuse pärast
meil kõiki maiseid varasid nõnda kasutada,
et me taevaseid aardeid ei kaotaks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Maitske ja vaadake, et Issand on hea! *Psalm 34:9*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand Jumal, taevane Isa,
Sa oled meid õnnistanud oma taevalike andidega.
Me palume Sind, hoia meid liigse muretsemise eest
ja anna oma Püha Vaimu abi, nii et me alati kindlasti
Sinusse usume ja Sinu rahvana Sinu osadusse jääme.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 342 *Mis vaevab sinu südant*
360 *Mu Jumal, kuis nii varjul oled*
348 *Ei Jumal neid või jätta*
Pl 357 *Miks kui pagan, inimene*
350 *Kes Jumalat nii laseb teha*
165 *Kui ma ka teed ei tea*
Kl 354 *Kõik teeb hästi Jumal*
391 *Suur Sa oled, Issand Jumal*

17. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Jeesus annab elu

Pühapäeva piiblitekstides tuleb uuesti esile surma ja ülestõusmise teema. Jeesus on võitnud inimest ja kogu loodut rõhuva surma võimu. Seepärast on Jeesusesse uskujail lootus, mis kannab üle surma läve. Kord vabastatakse kogu loodu kaduvuse orjusest.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Iiob 14:1–6, 13–15 *Iiob meenutab inimelu kaduvust*
Roomlastele 8:18–23 *Tulevane kirkus*
Luuka 7:11–16 *Jeesus äratab surnuist Naini noormehe*

2. lugemisaasta

Iiob 19:25–27 *Ma tean, et mu Lunastaja elab*
2. Korintlastele 4:7–14 *See, kes äratas üles Jeesuse, äratab meidki koos Jeesusega üles*
Johannese 11:21–29 (30–31) 32–45 *Jeesus äratab Laatsaruse surnuist*

3. lugemisaasta

Jesaja 26:12–14, 19 *Sinu surnud ärkavad ellu*
või 1. Kuningate 17:17–24 *Eelija tervendab kojaemanda poja*
Filiplastele 1:20–26 *Pauluse igatsusest saada Kristuse juurde*
Johannese 5:19–21 *Jeesus kõneleb Pojale antud meelevallast*

Psalm

Antifon:

Sa kiskusid välja mu hinge surmast,
mu jalad libisemisest. *Psalm 56:14*

Sina oled suur ja teed imesid,
Sina oled Jumal, Sina üksi.
Õpeta mulle, Issand, oma teed; ma tahan käia Su tões!
Kinnita mu süda kartma Sinu nime!
Ma ülistan Sind kõigest südamest, Issand, mu Jumal,
ja austan Su nime igavesti.

Sest Su heldus on suur minu vastu,
ja Sa oled mu hinge üles tõmmanud surmavalla sügavusest.

Psalm 86:10-13

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina valitsed elu ja surma üle.
Me täname Sind, et Jeesus Kristus on võitnud surma võimu,
ja palume, aita meil astuda usus Temasse vastu oma surmale.
Anna meile kindel veendumus,
et nii elus kui surmas oleme Tema omad,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sinu Poeg äratas Laatsaruse surnuist üles
ja ilmutas oma jumalikku väge, et Tema on ülestõusmine ja elu.
Elusta meidki usus Temasse, et me võiksime siin julgelt elada,
rahus surra ja Tema väe läbi kord üles tõusta igaveseks eluks.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
Sa oled andnud oma Pojale meelevalla elu ja surma üle.
Aita meil eluraskustes oma pilgud Tema poole tõsta
ja alati Sinu taevasele abile loota.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4

Jeesus, elu ja surma Issand,
ole oma päästva armastusega meie ligi,
kui surma ja pimeduse jõud meid ründavad.
Kujunda oma Kirik selles armastuse kuulutuses varjupaigaks
kõigile heitunutele, murelikele, kannatajaile ja leinajaile.
Luba meid kord Sinu riigis Sind ülistada ja austada,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Haua sisemuses hüüdsin ma appi
ja Sina, Issand, kuulsid mu häält. *Joona 2:3*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Taevane Isa, me oleme osa saanud Sinu taevase söömaaja andidest.
Luba meil tunnistada Kristuse surma
ja kuulutada Tema ülestõusmist, kuni Ta tuleb oma kirkuses.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 334 *Ainult päev*
Pl 354 *Kõik teeb hästi Jumal*
369 *Jeesus, Õnnistegija*
111 *Mu süda, ärka, virgu, meel*
Kl 345 *Oota, hing, oh oota*
317 *Jeesusega käia võtkem*

18. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Kristlase vabadus

Usk Kristusesse vabastab inimese oma elu rajamisest enda tegude, tavade ja teiste inimeste arvamuse najale. Kristus vabastab oma järgijad inimeste seatud piirangutest, kuid seob neid tõe ja armastusega. Kristuse armastus annab suuna kristlase elule, tegudele ja valikutele.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 44:21–23 *Jumal ei unusta Iisraeli*
Galaatlastele 5:1–6 *Kristlase vabadusest*
Luuka 14:1–6 *Jeesus tervendab vesitõbise hingamispäeval*

2. lugemisaasta

Aamos 5:21–24 *Nutulaul Iisraeli pärast*
Koloslastele 2:16–23 *Hoiatus eksiõpetajate eest*
Markuse 2:18–22 *Paastumise küsimus*

3. lugemisaasta

Jesaja 1:10–17 *Manitsus tõsiseks patukahetsuseks*
Galaatlastele 5:22–26 *Armastusest kui Vaimu viljast*
Markuse 7:5–13 *Jeesus vastab etteheidetele pärimuste rikkumise kohta*
või Markuse 2:23–28 *Jeesus ja hingamispäev*

Psalm

Antifon:

Sinu sõna on mu jalale lambiks
ja valguseks mu teerajal. *Psalm 119:105*

Kuidas ma armastan Sinu Seadust!
Iga päev mõlgutan ma mõttes seda.
Sinu käsud teevad mind targemaks mu vaenlastest,
sest nad on minu päralt igavesti.

Ma olen mõistlikum kui kõik mu õpetajad,
sest ma olen mõlgutanud mõttes Su tunnistusi.
Ma olen arukam kui vanad,
sest ma panen tähele Su korraldusi.
Ma hoian oma jalad eemale kõigilt kurjadelt teedelt,
et pidada Sinu sõna.
Ma ei tagane Sinu seadustest,
sest Sina õpetad mind.
Kui mahe on Su ütlus mu suulaele,
enam kui mesi mu suule.
Su korraldustest ma olen saanud arukaks,
sellepärast ma vihkan kõiki vale teeradu. *Psalm 119:97–104*

Päeva palve

1

Jumal, meie Isa,
Sa oled meid oma Poja läbi lunastanud
ja oma armastatud lastena vastu võtnud.
Vaata heldusega kõikide peale, kes usuvad Kristusesse,
ning kingi neile tõeline vabadus ja igavene pärand.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal, anna meile tarkuse vaimu,
et võiksime mõelda seda, mis on õige Sinu palge ees.
Ilma Sinuta ei suuda me iialgi teha head.
Luba, et võiksime elada Sinu püha tahtmist mööda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal, kõigi rahvaste Issand,
Sa oled ilmutanud oma tahte Sinu rahvale
ja tõotanud oma abi meile kõigile.
Aita meil kuulda ja teha, mida Sina tahad,
et pimedus saaks võidetud Sinu valgusega.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Jumal, Sina juhid maailma kulgu.
Hoia meist eemal see, mis meile kahju teeb,
ja anna meile seda, mis on meie elule kasuks.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Tänage Issandat, sest Tema on hea,
sest Tema heldus kestab igavesti! *Psalm 136:1*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
juhi oma Vaimuga meid, keda oled toitnud oma Poja ihu ja verega,
et tunnistaksime Sind mitte ainult sõna ja keelega,
vaid ka teo ja tõega, ning päriksime kord Sinu taevariigi.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 199 *Armas Jeesus, avita*
348 *Ei Jumal neid või jätta*
Pl 281 *Ma tean, mis mina usun*
285 *Usk kindel lootus üksine*
57 *Oh Jeesus Kristus, valgusta*
Kl 275 *Jeesus, tule minule*
338 *Jeesus, Sinu juurde jääda*

19. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Suurim käsk

Armastuse kaksikkäsk võtab kokku käsuõpetuse sisu. See, kes armastab Jumalat üle kõige ja ligimest nagu iseennast, täidab Seaduse korraldused. Jumala armastus sünnitab ka meis armastust. Armastus on kõigi Jumala käskude täitmise võti.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

5. Moosese 6:4–9 *Kohustus pidada Jumala käske*
1. Korintlastele 1:4–9 *Apostli tervitus ja tänu*
Matteuse 22:34–40 *Seadusetundja kiusab Jeesust küsimusega suurimast käsust*

2. lugemisaasta

5. Moosese 10:12–13 *Jumala nõuded*
1. Johannese 2:15–17 *Ärge armastage maailma ega seda, mis on maailmas*
Markuse 12:28–34 *Kirjatundja kiusab Jeesust küsimusega suurimast käsust*

3. lugemisaasta

2. Moosese 20:1–17 *Kümme käsku*
Roomlastele 10:1–13 *Iisrael ja Jumala õigus*
Johannese 13:31–35 *Jeesus annab armastuskäsu*

Psalm

Antifon:

Anna mulle arusaamist panna tähele Su Seadust
ja seda pidada kõigest südamest! *Psalm 119:34*

Õndsad on need, kelle elutee on laitmatu,
kes käivad Issanda Seaduse järgi!
Õndsad on need, kes peavad Tema tunnistusi
ja nõuavad Teda kõigest südamest,
kes ei tee ka ülekohut, vaid käivad Tema teedel!
Sina oled käskinud oma korraldusi hästi pidada.

Oh, et mu elutee oleks kindel, et ma peaksin Su määrusi.
Siis ma ei jää häbisse, pannes tähele kõiki Su käske.
Ma tahan Sind tänada õiglasest südamest,
õppides Su õiguse seadusi.
Ma tahan pidada Su määrusi,
ära mind hülga päriselt! *Psalm 119:1–8*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus,
Sa oled meil käskinud Sind ja oma ligimest armastada
ning nii kogu käsuseadust täita.
Aita meil Sinu käskude järgi elada
ja Sinu armastusel end juhtida lasta,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Armas taevane Isa,
Sina oled meile andnud käsud oma armastuse märgiks.
Ilma Sinu abita me ei suuda siiski järgida Sinu tahet
ja täita Sinu armastuse käsku.
Saada Püha Vaim meid juhtima, et armastaksime Sind üle kõige
ja leiaksime armastuses tee ligimese juurde.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline igavene Jumal,
kasvata meis usku, lootust ja armastust.
Aita meil armastada Sinu käske, et päriksime Sinu tõotused.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Imelised on Sinu tunnistused,
sellepärast hoiab neid minu hing. *Psalm 119:129*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Hea Jumal, Sa oled taevast armastust meile ilmutanud
oma sõna ja sakramendi kaudu.
Anna meile Püha Vaimu, et võiksime armastada
Sind ja oma ligimest, nagu Sina oled meile käsu jätnud.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 192 *Õnn, kellel Jeesus armas*
282 *Mu jõud, Sind tahan armastada*
Pl 289 *Sind, Jumal, tahan armastada*
311 *Oh mis kallid annid saame*
Kl 219 *Armastus, mis igavene*

20. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Usk ja uskmatus

Usk tunneb Jeesuses ära Jumala Poja, kellel on vägi teha Jumala tegusid. Jeesuse eluajal kahtlesid paljud Temas või panid teda pahaks, eitades Tema jumalikkust ja pidasid Teda rahva ülesässitajaks. Usk ja uskmatus võitlevad teineteisega ka iga kristlase südames. Seepärast tuleb Jeesuse järgijal uurida oma usu aluseid.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Moosese 15:1–6 *Jumala leping Aabramiga*
Roomlastele 4:16–25 *Näited Aabrahamist*
Markuse 2:1–12 *Jeesus tervendab halvatu*

2. lugemisaasta

Jesaja 8:11–15 *Ainult Issandat tuleb karta*
2. Korintlastele 1:18–22 *Jumala puhul ei ole kaksipidimõtlemist*
Johannese 9:24–38 *Nägijaks saanu tunnistab Jeesust*

3. lugemisaasta

4. Moosese 21:4–9 *Vaskmadu*
Koloslastele 1:19–23 *Õhutus jääda kindlaks*
Johannese 7:40–52 *Suurkohus arutab, mida teha Jeesusega*

Psalm

Antifon:

Sina, Issand, istud aujärjel igavesti
ja Sinu mälestus kestab põlvest põlve. *Psalm 102:13*

Pane tähele, mu rahvas, minu Seadust,
pöörake oma kõrvad minu sõnade poole!
Ma avan oma suu õpetussõnadega,
ma ilmutan mõistatusi muistsest ajast.
Mida me oleme kuulnud ja mida me teame
ja mida meie vanemad on meile jutustanud,
seda me ei taha salata nende laste eest;

me jutustame tulevasele põlvele Issanda kiituseväärt tegudest,
Tema vägevusest ja Tema imedest, mis Ta on teinud.
Ta asetas tunnistuse Jaakobisse ja seadis Iisraelisse Seaduse,
mida Ta käskis meie esivanemail teatada oma lastele,
et tulevane põlv seda tunneks, lapsed, kes sünnivad,
et nemadki tõuseksid seda jutustama oma lastele,
ja et nad paneksid oma lootuse Jumala peale
ega unustaks Jumala tegusid, vaid peaksid Tema käske
ega oleks nagu nende esivanemad, kangekaelne ja tõrges sugu,
sugu, kelle süda ei olnud kindel
ja kelle vaim ei olnud ustav Jumalale. *Psalm 78:1–8*

Päeva palve

1

Issand Jumal,
Sina halastad neile, kes Sind appi hüüavad, ja annad patud andeks.
Elusta meie südames lootus Sinu igikestvale armule,
kui kohkunud südametunnistus meid vaevab.
Tee meid terveks seespidise inimese poolest, pühitse meie elu
ja juhi meid Sinu rahva igavesse rõõmu.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
Sa oled oma Pojas Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja avanud meie silmad, et võiksime näha,
mis on õige ning järgimist väärt.
Aita meil püsida usus ja tunnistada
kõigile inimestele Sinu armastust.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand, meie Jumal,
me vajame Sinu andestuse jõudu,
mis ainsana meid vabastab uueks alguseks.
Kingi meile oma lõpmatus headuses abi ja päästet,
et me elaksime Sinu läheduses
ning saaksime terveks ihu ja hinge poolest.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Kõigeväeline, igavene Jumal,
Sina valisid oma sulase Aabrahami, kes usus kuuletus Sinu kutsele
ja rõõmustas Sinu tõotusest, et Sa temas õnnistad
kõiki sugupõlvi maa peal.
Anna meile usku, et Sinu tõotused täituvad ka meie heaks.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Issanda parem käsi on tõusnud kõrgele,
Issanda parem käsi teeb vägevaid tegusid! *Psalm 118:16*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
Sinu sõna on tõeline valgus, mis valgustab iga inimest,
ning Sinu Poja ihu ja veri on tõeline toit ja jook, mis annab elu.
Ravi meie südame pimedus, et me mõistame, mis on Sinu ees õige,
ja juhi meid oma altari sakramendi väel tõelisele armastusele.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 349 *Jumal, vägev valitseja*
321 *Mind, Elupäike, uuenda*
Pl 442 *Sinu hoolde ennast annan*
66 *Sina üksi jõuad päästa*
Kl 387 *Ma laulan suust ja südamest*
335 *Ei lahku mina Sinust*

21. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Jeesuse saadikud

Jeesus kuulutas, et Jumala riik on kingitus. Ta andis patud andeks ka kõige patusemale. Jeesus läkitab omad maailma tunnistust andma sellest armust ja teenima inimesi Jeesuse nimel. Kristlane on Päästja saadik, „Kristus ligimesele".

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jeremija 1:4–10 *Prohveti kutsumine*
2. Timoteosele 4:1–5 *Timoteose kohustustest*
Matteuse 22:1–14 *Tähendamissõna kuninglikust pulmapeost*

2. lugemisaasta

5. Moosese 31:6–8 *Joosua saab Moosese järeltulijaks*
Koloslastele 1:9–11 *Tänu ja palve koguduse eest*
Luuka 10:1–12 *Jeesus läkitab seitsekümmend jüngrit*

3. lugemisaasta

Aamos 7:10–15 *Aamos ja Amasja*
Galaatlastele 4:12–20 *Hoiatus tagasilangemise eest*
Johannese 13:16–20 *Kes võtab vastu selle, kelle mina saadan, see võtab vastu minu*

Psalm

Antifon:

Jumal õnnistagu meid
ja kõik ilmamaa otsad kartku Teda! *Psalm 67:8*

Armuline ja halastaja on Issand,
pika meelega ja suur helduselt.
Hea on Issand kõigile
ja Tema halastus on üle kõigi Tema tegude.
Sind ülistavad, Issand, kõik Sinu teod,
ja Su vagad tänavad Sind.

Nemad kõnelevad Sinu riigi auhiilgusest
ja nad räägivad Su vägevusest,
et teada anda inimlastele Tema vägevust
ja Tema riigi auhiilguse ilu.
Sinu riik on kõigi ajastute riik
ja Sinu valitsus kestab rahvapõlvest rahvapõlve. *Psalm 145:8–13*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
üksnes Sinu käest tuleb armastus ja rahu.
Saada meid rahunõudjatena ja Sinu riigi tunnistajatena maailma
ning täida meie südamed rõõmuga Sinu päästest.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jumal, taevane Isa,
Jeesus Kristus saatis oma jüngrid kogu maailma,
et kõik rahvad hea sõnumi ära tunneksid.
Me palume Sind, lase oma sõnal meis tööd teha
ja täida meid rõõmuga lunastuse üle.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Issand,
vaata hoolitsuse ja armastusega oma rahva peale,
et me õpiksime vahet tegema olulise ja ebaolulise vahel
ning elaksime Sinu tahet järgides.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Maa peal tuntagu Sinu teed, Jumal,
kõigi rahvaste seas Sinu päästet! *Psalm 67:3*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand Jumal, meie Päästja,
Sa oled oma sõnas ja sakramendis meile kinnitanud,
et tohime loota Sinu armastusele ja halastusele.
Aita meil olla maailmas Sinu hea sõnumi kandjateks
kõigile inimestele.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 245 *Et ärka, Vaim*
179 *„Ärgake!" nii vahid hüüdvad*
Pl 157 *Edasi, edasi*
Kl 151 *Su nimel, Issand, kõnnime*

22. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Usuvõitlus

Kristlase elu juurde kuulub usuvõitlus – sisemine võitlus Jumala usaldamise eest. Jeesuse õpetuses ja Tema lunastustöös on meile ilmutatud kõik õndsuseks vajalik. Selle läbi kinnitab Jumal oma ustavust ja armastust inimese vastu. Enam suuremat tunnustähte kui Jeesus Kristus meile ei anta. Jumalat usaldades ja Kristuse eeskuju järgi elades saavad kristlased maa soolaks ja valguseks – tõsiselt võetavaks tunnustäheks otsijatele ja kahtlejatele.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 33:20–22 *Issand tahab Jeruusalemma päästa*
või Jeremija 3:14–15 *Ma annan teile karjaseid oma südame järgi*
Roomlastele 1:16–17 *Evangeeliumi vägi*
või Efeslastele 6:10–18 *Vaimulikust varustusest*
Johannese 4:46–53 *Jeesus tervendab kuninga ametimehe poja*

2. lugemisaasta

Jeremija 15:19–21 *Issanda tõotus Jeremijale*
Roomlastele 5:1–11 *Kristus on meid lepitanud Jumalaga*
Matteuse 16:1–4 *Jeesus keeldub tegemast tunnustähte taevast*

3. lugemisaasta

Jeremija 17:5–8 *Kes loodab Issanda peale, on otsekui vee äärde istutatud puu*
Roomlastele 10:12–18 *Kuulutusest ja kuulutajatest*
Matteuse 5:13–16 *Teie olete maa sool ja maailma valgus*

Psalm

Antifon:

Vägede Issand on meiega. *Psalm 46:12*

Jumal on meie varjupaik ja tugevus,
meie abimees kitsikuses ja kergesti leitav.
Sellepärast me ei karda,
kui maa liiguks asemelt ja mäed kõiguksid merede põhjas.

Möllaku ja vahutagu tema veed,
värisegu mäed Tema ülevusest!
Jõgi oma harudega rõõmustab Jumala linna
ja Kõigekõrgema pühi elamuid.
Jumal on Tema keskel, ei Ta kõigu;
Jumal aitab Teda hommiku koites.
Paganad möllasid, kuningriigid kõikusid.
Kui Ta tegi häält, siis vabises maa.
Vägede Issand on meiega,
Jaakobi Jumal on meile kindlaks kaitseks. *Psalm 46:2–8*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled meid kutsunud oma võitlejate hulka
kõigele kurjale vastu panema.
Õpeta meid kuulekalt tarvitama kogu usu sõjavarustust
ning juhi ise meie samme.
Vii püha Kirik võidule oma nime ülistuseks ja auks,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Halastaja Jumal ja Isa,
usu jõul saadad Sa ka meie elus korda imelisi tegusid.
Aita meil uskuda Sinu sõnasse, panna sellele oma lootus
ning rajada Sinu armastusele oma elu.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline, helde Jumal,
vaata armulikult oma Kiriku peale,
sest Sina üksi oled tema õnnistus ja vägi.
Me loodame ainuüksi Sinu taevasele armule.
Hoia meid oma parema käega, et me ei komistaks ega langeks.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Issand Jeesus Kristus,
Sa oled oma koguduse kutsunud
olema maale soolaks ja maailmale valguseks.
Ärata meid igasugusest loidusest, valmista Sind teenima
ja Sinu nime kuulutama,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale,
mis on juba olemas – see on Jeesus Kristus. *1. Korintlastele 3:11*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand Jumal ja Isa,
Sa oled meile andnud usu kaudu aluse, millele võime rajada oma elu.
Aita meil sõnast ja sakramendist tuge saada,
oma elus kõiges Sinule loota ja sellele toetudes oma teed käia.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 321 *Mind, Elupäike, uuenda*
245 *Et ärka, Vaim*
Pl 332 *Võitle hästi, kui sind armsast*
331 *Valmistagem, ristirahvas*
192 *Õnn, kellel Jeesus armas*
Kl 317 *Jeesusega käia võtkem*
288 *Sa, Jeesus, oled käskinud*

23. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Andke üksteisele andeks

Pühapäeva piiblitekstid räägivad andeksandmisest ja sellest avanevast inimestevahelisest armastusest. Kogu meie elu aluseks on andeksandmine, mille saame Kristuse lunastustöö kaudu. See kohustab meid suhtuma ka oma ligimesse sõbralikult, lahkelt ja andeksandvalt. Niisugune hoiak teeb võimalikuks selle, et Jumala mitmesugused annid saavad meie keskel reaalsuseks kogu oma rikkuses.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Moosese 50:15–21 *Joosepi suuremeelsus oma vendade vastu*
Efeslastele 4:25–32 *Vanast ja uuest inimesest*
Matteuse 18:23–35 *Tähendamissõna südametust sulasest*

2. lugemisaasta

1. Moosese 13:5–11, 14–16 *Aabram ja Lott*
1. Peetruse 3:8–12 *Juhatusi kristlikuks eluks*
Matteuse 18:15–22 *Vennast, kes patustab, ja andeksandmisest*

3. lugemisaasta

Jesaja 64:3–8 *Issand! Ära vihasta üleliia*
Filiplastele 1:6–11 *Apostli tänu ja eestpalve*
Matteuse 6:14–15 *Andeksandmisest*

Psalm

Antifon:

Vihkamine õhutab riidu,
aga armastus katab kinni kõik üleastumised. *Õpetussõnad 10:12*

Ma rõõmutsen Su ütlusest nagu see, kes leiab palju saaki.
Ma vihkan valet ja see on mu meelest jäle,
ent Sinu Seadust ma armastan.
Seitse korda päevas ma kiidan Sind Su õiguse seaduste eest.
Sinu Seaduse armastajail on suur rahu ja nad ei komista.

Ma ootan päästet Sinult, Issand, ja teen Su käske mööda.
Mu hing hoiab Su tunnistusi ja ma armastan neid väga.
Ma pean Su korraldusi ja Su tunnistusi,
sest kõik mu teed on Sinu ees. *Psalm 119:162–168*

Päeva palve

1
Armuline Jumal,
Sina ilmutad oma väge halastuse ja armastuse kaudu.
Muuda ja uuenda meid, et õpiksime
üksteist armastama, nagu Sina armastad meid,
ja andeks andma, nii nagu Sina andestad meile.
Luba oma lepituse väel aidata seda kannatavat maailma.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2
Armastuse ja rahu Jumal,
lõpeta meie juures kõik vaen ja kõik riid
ning aita, et me igaühega rahus elaksime eeskuju järgi,
mille andis Jeesus Kristus,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Armuline Jumal ja Isa,
Sa oled meie, patuste inimeste peale halastanud
ning oma Poja meie päästjaks saatnud.
Aita meil Sinu headusele mõeldes olla maailmas
armastuse ja halastuse kandjateks.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Vaata, kui hea ja armas on see,
et vennad üheskoos elavad! *Psalm 133:1*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Armuline Jumal,
armulaual oled Sa meid lepitanud enda ja üksteisega.
Anna, et meie, kes oleme toidetud sellel pühal söömaajal,
elaksime andeksandmises ja rahus.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 63 *Issand, helde üle kõige*
313 *Suur ja ustav on see sõna*
Pl 329 *Su poole, Issand, südamest*
132 *Oh Püha Vaim, meil tule Sa*
Kl 220 *Jeesus Kristus, Lunastaja*

24. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Kahe riigi kodanik

Kristlase õige kodumaa on taevas. Ometi on ta samal ajal maise ühiskonna liige ja selle keskel vastutav. Kristlased palvetavad valitsejate eest ning täidavad riigi seadusi ja kodanikukohust. Ühiskond kuulub Jumala seatud elukorraldusse, mis kaitseb ja teenib inimelu. Kahjuks võib maine võim vahel Jumalast lahti öelda. Siis sünnib olukord, kus võim tegutseb Jumala tahte vastu, inimese õigusi jalge alla tallates või piirates evangeeliumi vabadust. Sel juhul tuleb kristlastel nii üksikisiku kui kogukonnana kuulata Jumala sõna järgiva südametunnistuse häält.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Ajaraamat 29:10–12 *Taaveti kiituslaul*
või Jeremija 27:4–7 *Paabeli kuninga ike on talutav*
Filiplastele 3:17 – 4:1 *Kristuses hinnatakse väärtused ümber*
või Apostlite teod 4:18–21 *Peetrus ja Johannes Suurkohtu ees*
Matteuse 22:15–22 *Variserid kiusavad Jeesust küsimusega maksurahast*

2. lugemisaasta

Jeremija 29:4–7 *Jeremija kiri Paabeli vangidele*
1. Timoteosele 2:1–4 *Juhendeid palvetamiseks*
Luuka 12:4–7 *Keda karta, keda mitte*

3. lugemisaasta

Taaniel 2:31–41, 44 *Taaniel seletab Nebukadnetsari unenäo*
Roomlastele 13:1–7 *Kohustustest võimukandjate vastu*
Matteuse 17:24–27 *Jeesus maksab templimaksu*

Psalm

Antifon:

Minu mõtted on rahu, aga mitte õnnetuse mõtted,
et anda teile tulevikku ja lootust. *Jeremija 29:11*

Me ülistame Sind, Jumal, me ülistame Sind, sest Su nimi on ligi;
Sinu imeasju jutustatakse!
„Kui ma määran paraja aja,
siis ma mõistan kohut õiglaselt.
Ilmamaa vabiseb ja kõik selle elanikud,
aga mina olen selle sambad pannud paigale.“
Ma ütlen hooplejaile: Ärge hoobelge!
Ja õelatele: Ärge tõstke sarve üles!
Ärge tõstke oma sarve kõrgele,
ärge rääkige kangekaelselt, jultunult!
Sest ei idast ega läänest ega kõrbe poolt tule ülendamist,
vaid Jumal on, kes mõistab kohut;
Ta alandab ühte ja ülendab teist.
Aga mina kuulutan igavesti,
ma mängin Jaakobi Jumalale.
Ja ma raiun maha kõik õelate sarved,
aga õigete sarved tõusevad kõrgele. *Psalm 75:2–8, 10–11*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sina annad meile jõudu täita igapäevases elus Sinu tahtmist.
Aita meil olla ustavad maistes ülesannetes
ning kuulekad kõiges, mis ei ole vastuolus Sinu sõnaga.
Süüta meie südameis oma armastuse tuli,
mis ei lase meil head tehes tüdida ning on tunnistuseks,
et me oleme Sinu kuningriigi lapsed.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus, meie Lunastaja,
Sinul on meelevald nii taevas kui ka maa peal
ja Sina tahad, et me elaksime õiguses ja rahus.
Aita meil elus hinnata õigeid väärtusi,
täita oma kohust ühiskonna ees
ja kõiges Sinule ustavaks jääda,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

3
Püha Jumal, maailmas on meil ahastust,
aga Sina oled oma Poja läbi maailma kurjuse ära võitnud.
Aita meil Sinule loota siis, kui meil on raskusi,
ja anna tarkust ülevalt,
et võiksime kõiges Sind teenida
ja Sinule selles maailmas elada.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Issand on teinud tugevaks su väravate riivid,
Tema õnnistab su lapsi sinu sees. *Psalm 147:13*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda
Kõigeväeline Jumal, lase pühal sakramendil,
millest oleme täna osa saanud, meis rohket vilja kanda.
Kingi meile päev-päevalt kõike, mida vajame eluks,
ja vii meid igavesse täiusse.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused
Al 287 *Oh loodu, Loojat kummarda*
386 *Jumal, Sind me kiidame*
Pl 289 *Sind, Jumal, tahan armastada*
Kl 300 *Mu hing, mis annad Jumalale*
266 *Ma tõstan taeva poole silma*

25. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Surmast ellu

Kristlane võib loota sellele, et surmal ei ole viimast sõna tema suhtes. Kuigi paljud küsimused jäävad siin ilmas vastuseta, elab kristlane usus, et Jeesus on võitnud surma. Nagu Jeesus oma maapealse elu ajal inimesi surnuist üles äratas, nõnda äratab Ta meid ka viimsel päeval. Jumal, kes tõi Jeesuse hauast välja, on elu ja surma Issand.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Koguja 3:1–11 *Igal asjal on oma aeg*
1. Korintlastele 15:35–44 *Kuidas siis surnud üles äratatakse*
Matteuse 9:18–26 *Jeesus äratab surnuist Jairuse tütre ja tervendab veritõbise naise*

2. lugemisaasta

Psalm 139:7–12 *Jumal on kõikjal ja teab kõik*
2. Korintlastele 5:1–10 *Kristlikust lootusest*
Johannese 6:37–40 *Isa tahtmine on, et igaühel, kes Pojasse usub, oleks igavene elu*

3. lugemisaasta

Koguja 12: (1–5) 6–7 *Nõuanne noorele*
2. Timoteosele 4:6–8 *Olen võidelnud head võitlemist, lõpetanud elujooksu, säilitanud usu*
Luuka 20:27–40 *Saduserid kiusavad Jeesust küsimusega ülestõusmisest*

Psalm

Antifon:

Jumal lunastab mu hinge surmavalla käest. *Psalm 49:16*

Kui Issand tõi tagasi Siioni vangid,
siis olime nagu unenägijad.
Siis oli meie suu täis naeru ja meie keel täis hõiskamist,
siis öeldi paganarahvaste seas:
„Issand on neile suuri asju teinud!"
Issand on meile suuri asju teinud, me oleme rõõmsad.
Issand, too tagasi meie vangid, nagu veeojad Lõunamaal!

Kes silmaveega külvavad, lõikavad hõiskamisega.
Kes minnes kõnnib nuttes, kui ta külviseemet kannab,
see tuleb ja hõiskab, kandes oma vihke. *Psalm 126*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled andnud uskujaile ülestõusmise lootuse.
Aita meil vabaneda kiusatustest ja muretsemisest,
nii et võime oma lootuse Sinu peale panna
ja rõõmsalt oodata ülestõusmise päeva.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Püha Jumal, Sa oled andnud oma ainusündinud Poja,
et igaühel, kes Temasse usub, oleks igavene elu.
Kuigi me oleme kaduvad, oleme juba nüüd
saanud usus osa Tema võidust surma üle.
Hoia meid selles usus, et võiksime sellest oma elus tuge saada
ning kord taevariiki jõuda.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Püha, igavene Jumal, Sa ei ole surnute, vaid elavate Jumal.
Sinus leiame selle maailma kaduvuse ja surma keskel elu mõtte.
Aita meil selles usus kasvada ja kõiges Sind teenida,
et võiksime kord näha, millesse siin oleme uskunud.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Ma tean, et mu Lunastaja elab,
ja Tema jääb viimsena põrmu peale seisma. *Iiob 19:25*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Halastaja Jumal ja Isa,
Sa oled täna meid oma sõna ja sakramendiga kinnitanud,
et võiksime Sinule lootes ajalikes raskustes oma teed käia
ja kord jõuda taevasesse isamajja,
mille Sina oled tõotanud neile, kes Sinusse usuvad.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 383 *Üürike on maine elu*
174 *Õndsad on need*
Pl 378 *Mu elu Kristus ise*
120 *Võitja, võta võidupalmid*
Kl 114 *Nüüd tõstkem rõõmuhääli*
119 *Võidu saanud, võidu saanud*

26. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA

Usu vastupidavus katsumustes

Jeesuse õpetuse ja apostlite tunnistuse järgi tabavad lõpuaegadel inimkonda rasked katsumused: looduskatastroofid, sõjad, rahutused ja vaenamised, ka eksiõpetused.

Kristuses elavale usklikule on aja sünged märgid siiski vaid sünnitusvalu, millele järgneb Jumala riigi lõplik võit. Sellepärast säilitab ta katsumusaegadelgi usalduse Piibli tõotuste vastu. Vastupidavust lõpuaegade katsumustes palume ka Meie Isa palve viimases palvelauses: „Ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast."

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

Aamos 5:16–20 *Nutulaul Iisraeli pärast*
1. Tessalooniklastele 4:13–18 *Surnute olukorrast*
või 2. Tessalooniklastele 2:1–12 *Lõpuaja märkidest*
Matteuse 24:1–14 *Jeesus kuulutab ette templi hävitamist ja suurt viletsust*
või Matteuse 24:15–27 *Ettekuulutus suurest viletsusest ja hoiatus valemessiate eest*

Psalm

Antifon:

Te hüüate mind appi ja tulete ning palute mind,
ja mina kuulen teid. *Jeremija 29:12*

Issand, Sul on olnud hea meel oma maast,
Sa oled pööranud Jaakobi vangipõlve.
Sa oled andnud andeks oma rahva pahateo
ja oled katnud kinni kõik nende patud.
Sa oled koristanud kõik oma raevu,
Sa oled pöördunud oma tulisest vihast.
Taasta meid, meie pääste Jumal,
ja lõpeta oma meelepaha meie vastu!
Kas Sa oled meie peale tige igavesti
ja jätkad oma viha põlvest põlve?
Kas Sa meid ei elustaks taas,
et Su rahvas rõõmustuks Sinus?
Issand, näita meile oma heldust ja anna meile oma abi! *Psalm 85:2–8*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus,
Sina annad meile arusaamist, et kõik meie ajad kord lõpevad.
Aita oma Kirikut, et ta usus kindlaks jääks, armastuses ei väsiks
ja lootuses ootaks Sinu taastulekut,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Jeesus Kristus, meie Päästja,
me palume Sind, lase meil Sinu taastulemise märke tähele panna
ja valmistuda Sinu tulekuks,
nii et võime ausalt ja julge lootusega Sinu palge ette astuda.
Sinule olgu ülistus ja au, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

3

Issand Jumal,
juhi meie südameid ja mõtteid oma Püha Vaimuga,
et me igal ajal aegade lõpu ja Sinu õiglase kohtuga arvestaksime.
Ärata meid jumalakartlikule elule,
et me võiksime kord pärida igavese elu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Kes peab vastu lõpuni, see pääseb. *Matteuse 24:13*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand, meie Jumal,
me täname Sind, et Sa kinkisid armulaual meie usule uut jõudu.
Näita meile õige tee läbi selle kaduva maailma
ning juhi meie pilk kadumatule, et otsiksime kõiges Sinu riiki.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al	178	*Veel on üks rahuaeg meil leida*	või	368	*Inimene on kui rohi*
Pl	171	*Seal, kus taevas isakodu*	või	159	*Jeesus, mõtle karja peale*
Kl	369	*Jeesus, Õnnistegija*	või	173	*Surmavõitja, Jeesus Krist*

VALVAMISPÜHAPÄEV

Kirikuaasta eelviimane pühapäev

Valvake!

Valvamise teema rõhutab kirikuaasta lõpul vaimulikku valvamist ja Kristuse tagasituleku ootust. Väsimise ja hooletuse oht on suur. Inimene koduneb kergesti selle maailmaga ja unustab, et ta ei ela siin jäädavalt. Kristlane peaks olema igal hetkel valmis seda elu maha jätma. Valvamine ei ole siiski jõudu põletav ärevus, vaid turvaline lootmine sellele, et Jumal viib oma alustatud hea töö meis lõpule. Jumala tõotuse kohaselt kristlased ootavad *uusi taevaid ja uut maad, kus elab õigus* (*2Pt 3:13*).

Liturgia: Liturgiline värv on roheline.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Aamos 4:12–13 *Valmistu, Iisrael, kohtama oma Jumalat!*
2. Peetruse 3:8–14, 18 *Issanda päeva tulemisest*
Matteuse 25:1–13 *Tähendamissõna kümnest neitsist*

2. lugemisaasta

Malaki 3:13–18 *Õige ja õela vahe*
Heebrealastele 3:12–15 *Jumala rahva hingamisse pääsemisest*
või Ilmutuse 22:10–17 *Issand Jeesus tuleb varsti*
Markuse 13:33–37 *Jeesus õhutab valvama*

3. lugemisaasta

Psalm 94:8–15 *Millal te saate targaks?*
1. Tessalooniklastele 5:2–11 *Issanda päevaks valmistumisest*
Matteuse 24:36–44 *Jeesus õhutab valvama*

Psalm

Antifon:

Meie ootame uusi taevaid
ja uut maad, kus elab õigus. *2. Peetruse 3:13*

Issand, Sina oled meile olnud eluasemeks põlvest põlve.
Enne kui mäed sündisid ja kui maa ja maailm loodi,
oled Sina, Jumal, igavesest igavesti.

Sina viid inimese jälle põrmu
ja ütled: „Tulge tagasi, inimlapsed!"
Sest tuhat aastat on Sinu silmis
nagu eilne päev, kui see on möödunud, ja nagu vahikord öösel.
Sa uhud nad ära, nad on nagu uni,
nagu rohi, mis hommikul haljendab.
See õitseb hommikul ja haljendab,
õhtul see närtsib ja kuivab ära.
Õpeta meid meie päevi arvestama,
et me saaksime targa südame!
Pöördu tagasi, Issand! Oh kui kaua?
Halasta oma sulaste peale!
Täida meid hommikul oma heldusega,
siis me hõiskame ja oleme rõõmsad kogu oma eluaja!
Rõõmusta meid nii palju päevi, kui Sa meid vaevasid,
nii palju aastaid, kui me nägime õnnetust! *Psalm 90:1–6, 12–15*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus,
Sa tuled viimsel päeval kohut mõistma elavate ja surnute üle.
Me palume Sind, anna meile rohkesti õige usu õli,
et me lambid põleksid, kui Sa tuled.
Pühitse meid läbinisti, et meie vaim, hing ja ihu oleksid
tervikuna hoitud laitmatuna igaveseks eluks Sinu riigis,
kus Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Issand Jeesus Kristus,
kes Sa tagasi tuled päeval, millest ei tea isegi inglid taevas.
Anna, et elu mured ja ahvatlused ei saaks meid eksitada.
Aita meil ustavalt valvata ja paluda, nii et me Sinu tulemise päeval
võiksime rõõmuga kuulda Sinu häält ja minna Sind vastu võtma.
Julgusta meie südameid Sinu tõotusi uskuma,
et miski meid ei lahutaks Sinu armastusest,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jumal,
ilma Sinu armuta ei ole meil lootust, kui kohtupäev saabub.
Lase meil valvates oodata Kristuse tulekut,
mil Ta kehtestab igavese õiguse ja kõrvaldab kõik ülekohtu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Jumal, aja ja maailma Issand,
manitse meie südant ja mõtteid,
et me mõtleksime oma lahkumisele ja Sinu taastulemisele
ning korraldaksime oma elu valvates ja paludes
ning jääksime alati Sinu juurde.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Mu hing ootab Issandat enam kui valvurid hommikut,
kui valvurid hommikut. *Psalm 130:6*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda
Püha ja igavene Jumal,
Sa oled kutsunud meid üles olema siin ajalikus elus valvel,
sest me ei tea, mida toob meile tulevik.
Oma sõna ning Kristuse ihu ja verega
kinnitad Sa meid eelolevaks teekäimiseks.
Aita meil alati kõiges Sinule loota, valvata ja paluda.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Päästja ja Lunastaja läbi.

Laulusoovitused
Al 179 *„Ärgake!" nii vahid hüüdvad*
379 *Oh mõtle, inimene*
Pl 176 *Nüüd tõuskem patu vaevast*
177 *Oh ärka, usklik rahvas*
Kl 355 *Ligidal on Jumal*

IGAVIKUPÜHAPÄEV

Kuningas Kristuse püha

Kristus – taeva ja maa Issand

Kirikuaasta viimasel pühapäeval moodustavad viimse kohtupäeva ja Kuningas Kristuse teema ühe terviku. Kristus viimsepäevakohtu läbiviijana on seesama maailma Issand (*Kristos Pantokrator*).

Pühapäeva evangeeliumis öeldakse, et kui Kristus tuleb aegade lõpul *oma kirkuses ja kõik inglid temaga, siis ta istub oma kirkuse troonile* (*Mt 25:31*). Nõnda liitub kirikuaasta viimane pühapäev järgmise pühapäevaga, advendiaja algusega. Kirikuaasta alguses ja lõpus – või lõpus ja alguses – kõlab sama sõnum: Jumal läheneb meile Kristuses ja asetab meid oma palge ette. Inimene vastutab oma tegude ja tegematajätmiste eest. Viimses kohtus teostub Jumala õiglus lõplikult.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Taaniel 7:9–10, 13–14 *Taanieli nägemus Inimese Pojale igavese valitsemise andmisest*
2. Tessalooniklastele 1:3–10 *Jumala õiglasest kohtust*
Matteuse 25:31–46 *Tähendamissõna rahvaste kohtust*

2. lugemisaasta

Malaki 3:19–20 *Tulevane Issanda päev*
1. Korintlastele 15:22–28 *Kristuse kuninglik valitsemine*
või Heebrealastele 12:18–25 *Hoiatus tõrkumise eest*
Matteuse 25:31–46 (vt 1. lugemisaasta)

3. lugemisaasta

Taaniel 12:1–3 *Lõpuaeg*
Ilmutuse 20:11 – 21:1 *Nägemus viimsest kohtust*
Matteuse 25:31–46 (vt 1. lugemisaasta)

Lisatekstid jutluseks:

Johannese 5:22–29 *Jeesus kõneleb Pojale antud meelevallast*
Matteuse 13:47–50 *Tähendamissõna noodast*

Psalm

Antifon:

Issand jääb igavesti;
Ta on oma aujärje seadnud kohtumõistmiseks.
Ja Ta ise mõistab kohut maailmale õigluses;
Ta peab rahvastele kohut õiglasel viisil. *Psalm 9:8–9*

Issand, kuule mu palvet, pane tähele mu anumist!
Oma ustavuses vasta mulle, oma õiguses!
Ja ära mine kohtusse oma sulasega,
sest ükski elav inimene ei ole õige Sinu palge ees!
Sest vaenlane jälitab mu hinge, ta rõhub maha mu elu,
ta paneb mind istuma pimedusse
nagu need, kes on ammugi surnud.
Mu vaim nõrkeb mu sees
ja mu süda tunneb jubedust mu rinnus.
Ma meenutan muistseid päevi, ma mõtisklen kõigist Su tegudest,
ma mõlgutan meeles Su kätetöid.
Ma laotan oma käed laiali Sinu poole,
mu hing himustab Su järele nagu janunev maa.
Vasta mulle peatselt, Issand! Mu vaim on lõppemas!
Ära pane oma palet mu eest varjule,
et ma ei saaks nende sarnaseks, kes lähevad alla hauda!
Anna mulle vara kuulda oma heldust, sest ma loodan Sinu peale!
Anna mulle teada tee, mida pean käima,
sest Sinu poole ma tõstan oma hinge!
Kisu mind ära, Issand, mu vaenlaste käest;
Sinu kaitse alla ma kipun!
Õpeta mind tegema Sinu meelt mööda, sest Sina oled mu Jumal!
Sinu hea Vaim juhatagu mind tasasel maal! *Psalm 143:1–10*

Päeva palve

1

Kõigeväeline igavene Jumal,
Sa oled oma ainusündinud Poja seadnud
kogu loodu Kuningaks igaveseks ajaks.
Kingi meile seda armu, et kogu inimkond,
kes on patu läbi Sinust lahutatud,
saaks ühendatud Jeesuse Kristuse, Sinu Poja,

meie Issanda aulise valitsemise alla,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Kõigeväeline Jumal,
ärata meis tahet teha head, nõnda et Sinu Poja tagasi tulles
võime Talle vastu minna ja pärida koha Tema igaveses kuningriigis,
kus Ta koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jumal, meie Isa,
Sa oled andnud meile inimestele võimaluse
loota selle maise elu kaduvuses Sinu Poja Jeesuse Kristuse
toodud lunastusele.
Aita meil kindlalt uskuda taevasesse kodusse,
saada Sinu sõnast uut lootust oma elu kaduvuses
ning pärida Sinu armu läbi kord igavene elu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Issand, meie Lunastaja,
Sina oled kõikide aegade valitseja,
taevane Kuningas, kellele alluvad kõik väed ja võimud.
Sinu riigi saabumist ei saa keegi takistada.
Rõõmusta meid selles veendumuses ja
kingi meile usk Sinu tõotuste täitumisse.
Jõudku pea Sinu taastuleku päev,
mil Sa teed oma kuningriigi kõigile avalikuks
ja me võime Sinu lunastatud kogudusena Sulle vastu minna,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Me rõõmustame Sinu õiglastest kohtuotsustest, Issand.
Sina, Issand, oled Kõigekõrgem üle kogu ilmamaa. *Psalm 97:8–9*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Issand Jeesus Kristus, meie hingede ustav Karjane ja Ülevaataja,
me täname Sind, et Sa oled meid kirikuaasta lõpul
oma püha sõnaga manitsenud ja kinnitanud
ning armurikka sakramendiga kosutanud.
Anna meile oma Püha Vaimu abi,
et ikka enam sureksime maailmale ja patule
ning elaksime õiges usus ja sõnakuulelikkuses Sinule,
kuni me pärast seda aega Sinu taevases kuningriigis
Sind palgest palgesse näeme,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Jumal, Sa oled meile andnud osa Kristusest,
kogu loodu Kuningast, kes toidab meid teel igavesse ellu.
Aita meil elada Tema evangeeliumi väes
ning too meid viimaks Tema kuningriigi rõõmu.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 119 *Võidu saanud, võidu saanud*
175 *Jeruusalemm, sa püha taevalinn*
Pl 299 *Kristus on Kuningas*
86 *Kuningas on Jeesus Kristus*
172 *See aeg on tõesti ukse ees*
Kl 382 *Taeva poole läheme*
339 *Kalla, kallis Isa käsi*

Väiksemad kirikupühad ja mälestuspäevad

APOSTEL ANDREASE PÄEV

30. november, andresepäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jesaja 52:7–10 *Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud*
Roomlastele 10:9–18 *Usk tuleb kuulutusest, kuulutus aga Kristuse sõna kaudu*
Matteuse 4:18–22 *Siimon ja Andreas jätsid oma võrgud ning järgnesid Jeesusele*
või Johannese 1:35–42 *Andreas viis venna Jeesuse juurde*

Päeva palve

Jumal, taevane Isa,
me meenutame täna apostel Andreast,
kes võttis kõhklematult vastu Sinu Poja Jeesuse Kristuse kutse
ja tõi oma venna Peetruse Tema juurde.
Kutsu meidki oma sõnaga Sinu juurde
ning anna meile jõudu järgida Sind
ja kuulutada Sinu riigi head sõnumit.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

APOSTEL TOOMA PÄEV

21. detsember, toomapäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Habakuk 2:1–4 *Ma seisan oma vahipostil ja vaatan, et näha, mida Issand mulle räägib*
Efeslastele 2:19–22 *Te olete ehitatud hooneks apostlite ja prohvetite alusele*
või 2. Korintlastele 4:1–6 *Me kuulutame evangeeliumi valgust Kristuse kirkuses*
Johannese 20:24–29 *Ülestõusnud Jeesus ilmub Toomale*
või Johannese 14:1–6 *Toomas ütles Jeesusele: Kuidas me võime teada teed?*

Päeva palve

Kõigeväeline igavene Jumal,
Sina lubasid apostel Toomal kahelda Jeesuse ülestõusmises
ja veensid teda sõnades ja nägemises.
Aita meid meie uskmatuses,
et me võiksime ometi kindlalt uskuda
ja tunnistada Kristust oma Jumalaks ja Issandaks,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

ESIMÄRTER STEFANOSE PÄEV

26. detsember, tehvanipäev ehk 2. jõulupüha

Vt pt *Kirikuaasta pühapäevad ja pühad.*

APOSTEL JA EVANGELIST JOHANNESE PÄEV

27. detsember, johannesepäev

Vt pt *Kirikuaasta pühapäevad ja pühad.*

SÜÜTALASTEPÄEV

28. detsember

Vt pt *Kirikuaasta pühapäevad ja pühad.*

APOSTEL PAULUSE PÖÖRDUMISE PÄEV

25. jaanuar

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jeremija 1:4–10 *Ma panen su täna rahvaste ja kuningriikide üle, istutama ja rajama*
või Jesaja 45:22–25 *Pöörduge minu poole, kõik maailma ääred*
Apostlite teod 9:1–18 *Saulus Damaskuse teel*
või Apostlite teod 22:3–16 (17–21) *Pauluse kaitsekõne oma pöördumisest*
või Galaatlastele 1:11–24 *Pauluse apostliks kutsumisest*
või Koloslastele 1:24 – 2:7 *Ma olen saanud Kristuse teenriks Jumala korralduse järgi*
Matteuse 19:27–30 *Esimesed saavad viimasteks ja viimased esimesteks*
või Markuse 16:15–20 *Minge kõike maailma, kuulutage evangeeliumi kogu loodule!*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sina andsid apostel Paulusele ülesande
viia evangeeliumi valgust laiali kõikjale maailma.
Me meenutame täna tema imelist pöördumist ja palume:
aita meil püsida tema kuulutatud elu sõnas.
Luba meil kõigil üheskoos rõõmustada
Kristuse taastulemise päeval.
Kuule meid oma Poja Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus Kristus,
Sa juhtisid pöördumisele Sauluse,
kes Sinu kogudust taga kiusas,
ja kutsusid ta kõigi rahvaste apostliks Pauluseks.
Lase oma sõnumil Jumala laste vabadusest
ka täna ulatuda üle piiride,
avada suletud südameid ja äratada usku Sinusse,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

ISSANDA TEMPLISSETOOMISE PÜHA

2. veebruar, küünlapäev

Kristus – Jumala kirkuse sära

Küünlapäeval pühitseme Issanda templissetoomist Tema 40. elupäeval. Sellega lõpeb jõulusündmustega seotud periood kirikuaastas. Õnnistades last ja Tema vanemaid, ülistab vana Siimeon Jumalat pääste eest, mille Ta on valmistanud kõigi rahvaste silme ees, ja valguse eest, mida Ta on andnud paista oma rahvale Iisraelile.

Küünlapäeva nimi on pärit keskajast, mil sellel päeval pühitseti aasta jooksul kasutatavad kirikuküünlad.

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Küünlapäeva jumalateenistust võib alustada küünaldega protsessiooniga, vt allpool *Küünlapäeva protsessioon*.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 52:8–10 *Kõik maailma ääred saavad näha meie Jumala päästet*
2. Korintlastele 3:18–4:6 *Jumal on hakanud särama meie südames*
Luuka 2:22–33 *Jeesus viiakse templisse*

2. lugemisaasta

2. Moosese 33:18–23 *Mooses ütles Issandale: Näita siis mulle oma auhiilgust!*
1. Timoteosele 6:13–16 *Säilita käsku puhtalt ja laitmatult Issanda ilmumiseni*
Luuka 2:22–33 (vt 1. lugemisaasta)

3. lugemisaasta

Malaki 3:1–2 *Äkitselt tuleb oma templi juurde Issand, keda te otsite*
1. Johannese 1:5–7 *Jumal on valgus, ja Temas ei ole mingit pimedust*
Luuka 2:22–33 (vt 1. lugemisaasta)

Lisatekstid jutluseks

Johannese 1:14–18 *Sõna sai lihaks ja me nägime Tema kirkust*
Johannese 12:35–36 *Uskuge valgusesse, et te sünniksite valguse lasteks*
Heebrealastele 2:14–18 *Ta pidi saama meie sarnaseks, et Ta saaks pattude lepitajaks*

Küünlapäeva protsessioon

Kogudus ja liturg kogunevad protsessiooniks väljaspool kirikut või kirikus sees peaukse juures. Kirikulised hoiavad käes süütamata küünlaid.

Liturg tervitab kogudust ja ütleb lühikese sissejuhatuse. Seejärel süüdatakse küünlad. Sellel ajal võib laulda sobiva laulu.

L Vaadake, Issand Kristus tuleb oma väes ja kirkuses.
Ta valgustab oma teenijate silmi. Halleluuja!

L Palvetagem.

Jumal, kõige valguse allikas.
Sa oled [tänasel päeval] vagale Siimeonile ilmutanud Kristust,
kes saab kõigi rahvaste valguseks.
Õnnista ✠ neid küünlaid, mis me oleme
süüdanud Sinu kiituseks.
Juhi meid usu ja armastuse teel
selle valguse juurde, mis iialgi ei kustu.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

või

Jumal,
Sina oled tõeline valgus, Sa valgustad maailma oma säraga.
Valgusta ka meie südameid,
et kõik, kes me täna põlevate küünaldega Sinu kojas
Sinu ette astume, jõuaksime kord Sinu kirkuse valgusesse.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

L Mingem rahus kohtuma Kristuse, meie Issandaga.

Vaimulikud ja kirikulised liiguvad protsessioonis kirikusse ja lähevad oma kohale. Protsessiooni ajal võib laulda *Benedictust* (*Lk 2:29–32*) või teenistuse alguslaulu.

Psalm

Antifon:

Me mõtiskleme Su heldusest,
oh Jumal, keset Sinu templit. *Psalm 48:10*

Nõnda nagu Su nimi, Jumal,
ulatub ka Sinu ülistus ilmamaa äärteni; Su parem käsi on täis õiglust.
Siioni mägi rõõmutseb,
Juuda tütred ilutsevad Su kohtuotsuste tõttu.
Kõndige ümber Siioni ning tehke tiir ta ümber, lugege ära ta tornid!
Pange hästi tähele ta kindlustust;
kõndige läbi ta kuninglikud hooned,
et võiksite jutustada neist tulevasele põlvele!
Sest see on Jumal, meie Jumal ikka ja igavesti,
Tema juhatab meid surmast üle. *Psalm 48:11–15*

Päeva palve

1

Kõigeväeline ja igavene Jumal,
Sinu Poeg toodi templisse Sinu ette käsuõpetuse kohaselt.
Anna meile, Sinu lastele, oma armu, et meiegi võiksime
pattudest puhastatuna kord seista Sinu püha palge ees.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jumal,
Sina läkitasid maailma oma Poja valguseks paganaile
ja kirkuseks oma rahvale Iisraelile.
Anna ka meile näha oma valgust, nii et näeksime
Jeesuses Kristuses Sinu armu ja tõde.
Aita meil Tema läbi võitu saada pimeduse vägede üle,
päästa meid kõigest kurjast
ja lase viimaks jõuda Sinu rahva rõõmusse,
kus me Sind taevases selguses näeme ja austame igavesti.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Armuline Jumal, halastaja Isa,
täna toodi Sinu ainusündinud Poeg inimlapsena
puhta ja püha ohvrina templisse Sinu ette.
Puhasta meie mõistus ja meie süda,
et ka meie võiksime saada
elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks Sulle.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4

Jumal, kõige valguse allikas,
Siimeon ja Hanna said templis näha Sinu Poega
ja ülistada Sind maailma Päästja eest.
Juhi oma Vaimuga ka meid, nii et me ära tunneme oma pääste,
mille Sa oled valmistanud Iisraelile ja kõigile rahvaile
Jeesuses Kristuses, meie Issandas,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Ma kummardan Su püha templi poole
ja tänan Su nime Su helduse ja ustavuse pärast.
[Sest suuremaks, kui on kõik Su kuulsus,
oled Sa teinud oma tõotuse.] *Psalm 138:2*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve

Vt *Küünlapäev ja paastumaarjapäev*

või

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Ta toodi tänasel päeval templisse
ning Siimeon ja Hanna tundsid ära Tema,
kes on kirkus Iisraelile ja valgus rahvaile.

Rõõmustades Issandas me ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

Jumal, Sina täitsid Siimeoni ja Hanna lootuse
näha ja tervitada Messiat.
Me täname Sind, et oleme võinud sellel armulaual
vastu võtta Jeesust Kristust.
Valmista meid seeläbi kohtuma Issandaga,
kui Ta tuleb tagasi meile igavest elu tooma.
Sinule olgu ülistus ja tänu nüüd ja igavesti.

Laulusoovitused

Al 61 *Oh Jeesus, armu valgus*
199 *Armas Jeesus, avita*
Pl 62 *Täna on see päev, mil Maarja*
84 *Oh Kristus, Lunastaja*
328 *Rõõmusta, rõõmusta*
Kl 56 *Nüüd paistab meile kaunisti*
365 *Löö lõkkele, mu usu säde*

ISSANDA KUULUTAMISE PÜHA

25. märts, paastumaarjapäev

Issanda teenija

Paastumaarjapäeva teemaks on ingel Gabrieli ilmumine Neitsi Maarjale, et kuulutada Jeesuse sündimisest. Sellest tuleb ka püha nimi. Maarjale antud tõotuses avaldub Jumala armu kogu rikkus.

Nagu paljud Vana Testamendi isikudki, annab Maarja end tervikuna Jumala käsutusse. Ta teeb seda teadlikult ja väljendab oma nõusolekut: „Vaata, siin on Issanda teenija, sündigu mulle Sinu sõna järgi!"

Maarjapäevade reas on tähistatud ka Maarja külaskäigu päeva (varem 2. juuli, pärast kalendrireformi 31. mai), mille piibellikuks aluseks on Maarja külaskäik Ristija Johannese ema Eliisabeti juurde (*Lk 1:36–55*). Kuna selle püha eraldi tähistamine ei ole tänapäeval reeglipärane, on nimetatud tekst võetud paastumaarjapäeva 2. ja 3. lugemisaasta evangeeliumiks.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 7:10–14 *Ennäe, neitsi jääb lapseootele ja toob poja ilmale*
Roomlastele 9:2–8 *Jumala laste sooks arvatakse tõotuse lapsed*
Luuka 1:26–38 *Jeesuse sünni ettekuulutus*

2. lugemisaasta

1. Moosese 3:8–15 *Jumal ütles maole: Ma tõstan vihavaenu sinu ja naise vahele*
Galaatlastele 4:3–7 *Kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest*
Luuka 1:39–45 *Maarja külastab Eliisabetti*

3. lugemisaasta

1. Saamueli 2:1–2, 6–9 *Hanna kiituslaul*
Roomlastele 8:1–4 *Enam ei ole hukkamõistu neile, kes on Kristuses*
Luuka 1:46–56 *Maarja kiituslaul*

Psalm

Antifon:

Mulle on suuri asju teinud Vägev, ja püha on Tema nimi
ja Tema halastus kestab põlvest põlveni. *Luuka 1:49–50*

Kiitke, Issanda sulased, kiitke Issanda nime!
Issanda nimi olgu tänatud nüüd ja igavesti!
Päikesetõusust loojakuni olgu kiidetud Issanda nimi!

Issand on kõrge üle kõigi rahvaste,
Tema auhiilgus on üle taevaste.
Kes on nagu Issand, meie Jumal, kes kõrgel istub,
kes alandub vaatama, mis taevas ja maa peal on,
kes tõstab põrmust üles vaevase ja tuhaasemelt viletsa,
pannes tema istuma õilsate kõrvale,
oma rahva õilsate kõrvale. *Psalm 113:1–8*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
me täname Sind Sinu suure armu eest,
et Sa oma Poja lasid meie päästeks inimeseks saada
ja valmistasid Temas meile lunastuse.
Valgusta meie südameid, nii et me Tema sündimisest,
kannatusest ja surmast tuge leiame,
Teda oma Issandana vastu võtame
ja õndsaks saame Tema läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Igavene Jumal,
Sina saatsid oma ingli Neitsi Maarja juurde kuulutama,
et tema ihus saab Sinu igavene Sõna lihaks, meie Päästjaks.
Aita meid koos Maarjaga alandlikkuses ja usalduses
vastu võtta Sinu armu ja armastust,
et maailm meie Õnnistegija ära tunneks ja Sind ülistaks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal,
Sina valisid Neitsi Maarja meie Päästja emaks.
Täida meid oma armuga, et meiegi järgiksime meelsasti Sinu tahet.
Kingi meie südamesse rõõmu sellest,
et Sinu Poeg Jeesus Kristus on sündinud inimeseks
ja päästnud meid surma ja patu meelevallast.
Sinule olgu kiitus ja au nüüd ja igavesti.

4
Jumal, meie taevane Isa, valmista meidki tegutsema nagu Maarja,
et me teeksime kõigis elu olukordades rõõmuga seda,
mis on Sinu tahte kohane.
Me usaldame Sinu kätte oma ajaliku elu, surma hetke ja igaviku.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda pärast.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Rõõmusta, sa armuleidnu! Issand on sinuga!
Õnnistatud oled sina naiste seas
ja õnnistatud on sinu ihu vili! *Luuka 1:28, 42*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Prefatsioonipalve

Vt *Küünlapäev ja paastumaarjapäev*

või

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Kui Sa valisid Neitsi Maarja oma Poja emaks,
ülendasid Sa alandlikud ja tasased.
Sinu ingel tervitas teda, armuleidnut,
ja sellest ajast peale kiidame me teda õndsaks
koos kõigi sugupõlvedega.

Ühes Maarjaga me rõõmustame Sinu armu üle
ning ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal,
selle altarisakramendiga tugevdasid Sa meie usku Kristusesse,
kes Sinu tahtmist mööda sai inimeseks ja sündis ilmale Maarjast.
Valmista meie südamed Temale eluasemeks
ja võta meid Tema läbi igavesse rõõmusse.
Sinule olgu kiitus ja au nüüd ja igavesti.

Laulusoovitused
Al 83 *Mu Kuningas, mu Jumal*
Pl 84 *Oh Kristus, Lunastaja*
Kl 8 *Nüüd kiitus olgu Jumalal*

EVANGELIST MARKUSE PÄEV

25. aprill, markusepäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Õpetussõnad 15:28–33 *Hea sõnum kosutab luid-liikmeid*
või Õpetussõnad 3:1–6 *Looda Issanda peale kõigest südamest*
Apostlite teod 15:35–41 *Barnabas võttis enesega Markuse ja purjetas Küprosele*
Markuse 13:5–13 *Jeesus ütles: Vaadake, et keegi teid ei eksitaks!*
või Markuse 1:1–4, 14–15 *Markuse evangeeliumi eessõna*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
kes Sa oled evangelist Markuse kaudu
juhatanud oma Kirikut.
Ärata meid tema tunnistuse varal,
et me Sinu püha evangeeliumi tões rändaksime
ja oleksime nii sõnades kui tegudes ustavad Sinu õpetusele.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2 (sobib kõigil evangelistide päevadel)

Issand, meie Jumal, me palume Sind:
ela oma Vaimuga meie keskel ja valgusta oma Kirikut
rõõmusõnumiga, mida evangelist *N* kuulutab,
et me õndsaks saaksime.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

APOSTLITE FILIPPUSE JA JAAKOBUS NOOREMA PÄEV

1. mai, viilipipäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jesaja 30:15–21 *Õndsad on kõik, kes Issandat ootavad*
1. Korintlastele 4:9–15 *Jumal on meid, apostleid, pannud kõige viimasele kohale*
või Efeslastele 1:3–10 *Jumal on meid valinud olema pühad Tema palge ees armastuses*
Johannese 14:1–14 *Filippus ütles: Issand, näita meile Isa, ja me jääme rahule!*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
õpeta meid tundma Sinu Poega Jeesust Kristust
kui teed, tõde ja elu,
aita meil käia Sinu apostlite Filippuse ja Jaakobuse jälgedes
ning Sinu juurde jõuda.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

APOSTEL MATTIASE PÄEV

14. mai

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jesaja 22:15–25 *Mina tõukan sinu su ametist*
Apostlite teod 1:15–26 *Mattias valitakse kaheteistkümnendaks apostliks*
või 1. Korintlastele 4:1–7 *Majapidajailt nõutakse, et nad oleksid ustavad*
Johannese 15:9–17 *Teie ei ole valinud mind, vaid mina olen valinud teid*
või Matteuse 11:25–30 *Jeesus kutsub koormatuid*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
Sina valisid oma ustava tunnistaja Mattiase
kaheteistkümnendaks apostliks, äraandja Juuda asemele.
Me palume Sind, kaitse oma Kirikut valeõpetajate eest,
anna talle ustavad ja targad karjased.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

MAARJA KÜLASKÄIGU PÄEV

31. mai

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Psalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Issanda kuulutamise püha.* Prefatsioonipalve: vt *Küünlapäev ja paastumaarjapäev.*

Piiblilugemised

Sefanja 3:14–17 *Hõiska, Siioni tütar, hüüa, Iisrael!*
või Jesaja 11:1–5 *Iisai kännust tõuseb võrse*
või 1. Moosese 3:8–15 *Jumal ütles maole: Ma tõstan vihavaenu sinu ja naise vahele*
Roomlastele 12:9–16 *Rõõmustage rõõmsatega*
või Galaatlastele 4:3–7 *Kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest*
Luuka 1:39–49 (50–56) *Õnnistatud oled sina naiste seas*

Päeva palve

1

Jumal, kes Sa vaatad halastuses oma rahva peale
ja kummardud alla alandlike poole.
Anna, et nõnda nagu Maarja ja Eliisabet kohtusid
ja laulsid ülistust Sinu suurtele tegudele,
võiksime täna meiegi Pühas Vaimus ülistada Sinu halastust.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Halastaja Jumal, Sinu armu pärast rõõmustas Eliisabet
koos Maarjaga ja tervitas teda kui Issanda ema.
Vaata armuga meie peale, et meiegi ülistaksime
üheskoos Maarjaga Sinu püha nime
ja rõõmuga võtaksime vastu tema Poega, meie Päästjat,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja! Rõõmusta, sa armuleidnu! Issand on sinuga!
Õnnistatud oled sina naiste seas
ja õnnistatud on sinu ihu vili! *Luuka 1:28, 42*
Halleluuja!

RISTIJA JOHANNESE SÜNDIMISE PÜHA
24. juuni, jaanipäev

Teevalmistaja
Ristija Johannese sündi on erilise pühana tähistatud 5. sajandi algusest. Mitme Johannesele pühendatud püha hulgast tähistatakse meie kirikus tänapäeval üksnes jaanipäeva. Selle püha tähistamise aja aluseks on evangeeliumis toodud märkus, et Johannes sündis kuus kuud enne Jeesust (*Lk 1:26, 36*). Lunastuslooliselt viitab jaanipäev ees olevatele jõuludele.

Talle antud nime (Johannes – ´Jumal on armuline´) kohaselt kuulutas Johannes Jumala headust, päästet ja pattude andeksandmist.

Ristija Johannese hukkamise päeva (29. august) evangeelium Markuse 6:14–29 on antud täiendava jutlusetekstina.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised
1. lugemisaasta
Jesaja 40:1–8 *Trööstige, trööstige minu rahvast*
Apostlite teod 13:(14b–22) 23–26 *Ristija Johannes kui Jeesuse teevalmistaja*
Luuka 1:57–66 *Ristija Johannese sünd*

2. lugemisaasta

Jesaja 51:3–6 *Issand tröösti Siioni varemeid*
Apostlite teod 14:15–17 *Pöörduge tühjadest asjadest elava Jumala poole*
Luuka 1:57–66 (vt 1. lugemisaasta)

3. lugemisaasta

Jesaja 45:8–12 *Avanegu maa, et võrsuks õiglus!*
Apostlite teod 19:1–6 *Johannes ristis, et nad usuksid sellesse, kes tuleb pärast teda*
Luuka 1:57–66 (vt 1. lugemisaasta)

Lisatekstid jutluseks

Galaatlastele 3:23–29 *Seadus on olnud meie kasvatajaks Kristuse poole*
Luuka 1:67–79 *Sakariase kiituslaul*
Markuse 6:14–29 *Ristija Johannese surm*

Psalm

Antifon:

Vaata, ma läkitan oma ingli
ja Tema valmistab minu ees teed. *Malaki 3:1*

Hea on tänada Issandat ja mängida Sinu nimele, Kõigekõrgem,
hommikul kuulutada Sinu heldust ja öösel Su ustavust.
Sest Sina, Issand, oled mind rõõmsaks teinud oma tegudega,
ma hõiskan Sinu kätetööde pärast.
Kui suured on Sinu teod, Issand!
Väga sügavad on Su mõtted! *Psalm 92:2–3, 5–6*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sa läkitasid Ristija Johannese oma Poja eele
ja ta tunnistas Kristusest kui Jumala Tallest,
kes maailma patu kannab.
Me täname Sind tema kuulutuse eest ja palume:
valgusta meie südameid Püha Vaimuga,
et Johannese tunnistus meid igal ajal kinnitaks ja rõõmustaks,
tugevda meid lootuses Jeesusele Kristusele
ja aita meil kogu oma elu teenida Teda,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Jumal, taevane Isa,
Sinu Poja tuleku ettevalmistaja Ristija Johannes
puhastas teed meie Päästjale Jeesusele Kristusele
ja kutsus inimesi meeleparandusele.
Aita meil loobuda kõigest sellest,
mis takistab meid elamast Sinu tahte järgi.
Tee meist oma sõnumitoojad ja valguse tunnistajad.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3
Jumal, kõige valguse allikas,
Sina valisid oma sulase Johannese tunnistama Kristusest,
kes kõiki inimesi valgustab.
Õpeta meid end ohverdama nagu Johannes,
et meie sees saaks suureks ja vägevaks Kristus, Sinu Poeg,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Sina, lapsuke, sind hüütakse Kõigekõrgema prohvetiks,
sest sa lähed Issanda eel Temale teed valmistama. *Luuka 1:76*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Sina seadsid Ristija Johannese prohvetiks,
kes valmistas Issandale teed.
Ta tunnistas Kristusest, Jumala Tallest,
kes kannab ära maailma patu.

Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

1

Issand Jeesus Kristus, Sa Jumala Tall,
kes oled ristil end ohverdanud ja kandnud ära maailma patu.
Me täname Sind, et Sa oled meid armulaual
oma ihu ja vere sakramendi väel kõigest patust puhastanud
ja kinnitanud meid uueks eluks siiras usus,
südamlikus armastuses ja Sinu tahte täitmises.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

2

Jumal, me täname Sind, et Sa sel Ristija Johannese pühal
oled meid uuendanud oma armulaual.
Aita meil sõna ja sakramendiga toidetuna
elada meeleparanduses, südamepuhtuses ja õigluses.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 144 *Meile on see päev nüüd ilmund*
Pl 145 *Trööstige mu kurba rahvast*
384 *Ei mitte meile, mitte meile*
Kl 363 *Et Kristust vastu võtta*

APOSTLITE PEETRUSE JA PAULUSE PÄEV

29. juuni, peeterpaulipäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Vt ka pt *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Sakarja 4:1–6a, 10b–14 *Nägemus lambijalast ja õlipuudest*
või Jeremija 16:16–21 *Vaata, ma läkitan paljude kalameeste järele*
või Hesekiel 34:11–16 *Mina ise otsin oma lambaid ja hoolitsen nende eest*

Apostlite teod 12:1–11 *Ingel juhib Peetruse vanglast välja*
või 2. Timoteosele 4:6–8, 17–18 *Olen võidelnud head võitlemist*
või Efeslastele 2:19–22 *Te olete ehitatud hooneks apostlite ja prohvetite alusele*
Matteuse 16:13–19 *Sina oled Peetrus ja sellele kaljule ma ehitan oma koguduse*
või Johannese 21:15–22 *Siimon, Johannese poeg – hoia mu lambaid kui karjane!*

Psalm

Antifon:

Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud.
Ta kuulutab rahu, toob häid sõnumeid, kuulutab päästet.

Jesaja 52:7

või

Ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi
päästeks igaühele, kes usub. *Roomlastele 1:16*

Ma tahan Su nime kuulutada oma vendadele,
keset kogudust ma tahan kiita Sind.
Kõik maailma ääred tuletavad Teda meelde
ja pöörduvad tagasi Issanda juurde;
ja Sinu ette kummardavad kõik rahvaste suguvõsad.
Sest Issanda päralt on kuninglik võim
ja Ta valitseb rahvaid.
Nad tulevad ja kuulutavad Tema õigust,
jutustades vastsündivale rahvale, et Tema on seda teinud.

Psalm 22:23, 28–29, 32

või

Ma laulan Issanda heldusest igavesti,
ma kuulutan oma suuga Su ustavust põlvest põlve.
Ja taevad tunnistavad Su imetegusid, Issand,
ja Sinu ustavust pühade koguduses.
Õnnis on rahvas, kes tunneb püha hõiskamist;
nad käivad Sinu palge valguses, Issand.
Sinu nimest rõõmutsevad nad iga päev,
ja Sinu õigluses nad ülendatakse.
Sest Sina oled nende tugevuse ilu,
ja Sinu hea meele pärast tõstetakse meie sarv kõrgele.

Psalm 89:2, 6, 16–18

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus,
kes Sa oled meile apostlid [Peetruse ja Pauluse]
usu tunnistajateks andnud.
Me palume Sind, ärata ja õpeta meid apostlite sõnade abil,
et me nende eeskujul Sind ustavalt järgiksime
ja julgelt tunnistaksime Sinust,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
apostlid Peetrus ja Paulus ülistasid Sind oma märtrisurmas.
Õnnista oma Kirikut, et ta võiks nende õpetust ja eeskuju järgides
ning Sinu Vaimu väes üheks liidetuna
alati kindlalt püsida apostlite rajatud alusel.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Kõigeväeline Jumal,
kes Sa oma Poja Jeesuse Kristuse kaudu
täitsid apostel Peetruse paljude heade andidega
ja käskisid tal toita Sinu karja.
Me palume Sind, tee kõik oma Kiriku sulased [piiskopid, preestrid
ja diakonid] innukaks evangeeliumi tunnistamises.
Juhi kõiki inimesi kuulma Sinu sõna ja ava neile taeva kuningriik.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Teid olen ma nimetanud sõpradeks, sest teile olen ma
andnud teada kõik, mida ma olen kuulnud oma Isalt. *Johannese 15:15*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand, meie Jumal, me täname Sind,
et Sa oled meid selle püha sakramendiga kinnitanud.
Lase meil püsida apostlite õpetuses, osaduses,
leivamurdmises ja palvetes.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

MAARJA MAGDALEENA PÄEV

22. juuli, madlipäev

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

Rutt 1:6–18 *Rutt ja Noomi* või Ülemlaul 3:1–4 *Ma leidsin tema, keda mu hing armastab*
2. Korintlastele 5:14–18 *Kui keegi on Kristuses, siis ta on uus loodu*
Johannese 20:1–3, 11–18 *Maarja Magdaleena kuulutas jüngritele: Ma olen näinud Issandat*

Psalm

Antifon:

Sinu juures ma otsin pelgupaika, Issand,
ärgu ma jäägu iialgi häbisse! *Psalm 31:1*

Sind, Issand, ma ülistan, sest Sa oled mind toonud välja hädast.
Issand, mu Jumal, ma kisendasin Su poole
ja Sa tegid mu terveks.
Issand, Sina tõid mu hinge välja surmavallast,
Sa elustasid mind nende hulgast, kes lähevad alla hauda.
Issand, mu Jumal, ma tahan Sind tänada igavesti! *Psalm 30:2–4, 13*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
Sinu Poeg Jeesus Kristus tervendas Maarja Magdaleena
vaimu, hinge ja ihu ning tegi temast oma ülestõusmise tunnistaja.
Puhasta meid pattudest ja uuenda meid oma Vaimuga,
et me võiksime Sind teenida Jeesuse Kristuse ülestõusmise väes,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kes tahab mind teenida, peab järgnema mulle.
Kes iganes mind teenib, seda austab mu Isa. *Johannese 12:26*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Jeesus Kristus, elav Issand,
kes Sa pärast oma ülestõusmist ilmusid Maarja Magdaleenale
ja läkitasid ta kuulutama seda rõõmusõnumit apostlitele.
Aita meil, kes oleme sellel armulaual saanud osa Sinust,
anda oma sõnade ja tegudega head tunnistust
Sinu ülestõusmisest,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

APOSTEL JAAKOBUSE PÄEV

25. juuli, jaagupipäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jeremija 45:1–5 *Troostisõnad Baarukile*
või 1. Kuningate 19:9–18 *Eelija Hoorebi mäel*
Apostlite teod 11:27 – 12:3a *Heroodes tappis mõõgaga Jaakobuse, Johannese venna*
või Roomlastele 8:28–32 *Keda Jumal on ette määranud, neid on ta ka kutsunud*
või 2. Korintlastele 4:7–15 *Meid rõhutakse maha, kuid me ei hukku*
Matteuse 20:20–23 (24–28) *Sebedeuse poegade ema koos poegadega palus Jeesuselt midagi*

Päeva palve

1

Halastaja Isa,
apostel Jaakobus loobus kõigest, mis kuulus talle,
võttis viivitamata vastu Sinu Poja Jeesuse Kristuse kutse

ja järgis Teda kuni surmani.
Kingi meile jõudu vastu panna maailma kavalatele ahvatlustele,
et oleksime igal ajal valmis järgima Sinu püha tahet.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Armuline Jumal,
me meenutame täna Sinu ees Sinu sulast ja apostlit Jaakobust,
esimest jüngrite seas, kes suri märtrina Jeesuse nime pärast.
Vala oma Kiriku juhtide peale ennastsalgava teenimise vaimu,
mis Sinu väge ja au tunnistab.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

NEITSI MAARJA UINUMISE PÜHA

15. august, rukkimaarjapäev

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Vt ka pt *Issanda templissetoomise püha* ja *Issanda kuulutamise püha.*

Piiblilugemised

Jesaja 61:10–11 *Mina rõõmutsen väga Issandas*
või Ülemlaul 2:1–7 *Mina olen Saaroni liilia*
Galaatlastele 4:3–7 *Kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest*
või Ilmutuse 11:19; 12:1–6, 10 *Nägemus naisest*
Luuka 1:46–55 *Maarja kiituslaul*

Lisatekstid jutluseks

1. Moosese 3:8–15, 20 *Aadam ja Eeva paradiisis*
Apostlite teod 1:12–14 *Nemad kõik olid püsivalt ühel meelel palvetamas*
Johannese 19:25–27 *Vaata, see on su ema!*

Psalm

Antifon:

Suur tunnustäht sai nähtavaks taevas:
naine, riietatud päikesesse, ning kuu tema jalge all,
ning pärg kaheteistkümnest tähest tema peas. *Ilmutuse 12:1*

Ma tänan Issandat, kes mulle on nõu andnud.
Ma pean Issandat alati oma silma ees, ma ei kõigu,
sest Tema on mu paremal pool.
Sellepärast rõõmutseb mu süda ja mu hing ilutseb;
ka mu ihu võib julgesti elada. *Psalm 16:7–9*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled vaadanud armus Neitsi Maarja peale
ja valinud ta oma Poja, meie Issanda emaks.
Juhi meidki oma armuga, et taevas meile avaneks
ja me saaksime osa Sinu kirkusest.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Rõõmusta, sa armuleidnu! Issand on sinuga!
Püha Vaim tuleb sinu peale
ja Kõigekõrgema vägi on varjuks sinu kohal. *Luuka 1:28, 35*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve

Vt *Küünlapäev ja paastumaarjapäev*

või

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Tema tulekut ülistas Neitsi Maarja,
keda kiidavad õndsaks kõik sugupõlved.
Tõesti, Sa oled teinud suuri asju kogu inimkonnale
ja Sinu halastus kestab põlvest põlveni.
Sa vaatasid oma teenija madaluse peale
ja kinkisid tema kaudu maailmale Päästja.

Rõõmustades ühes Maarjaga me ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

Püha Jumal,
Sinu teenija Maarja kaudu tuli Sinu Sõna inimesena meie keskele.
Me täname Sind, et Sa tulid sellel armulaual meie juurde
ja varjad meid oma Püha Vaimu väega.
Innusta meid rändama koos Maarjaga oma teed
ja aita meil kanda Sinule meelepärast vilja.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

APOSTEL BARTOLOMEUSE PÄEV

24. august, pärtlipäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jesaja 43:8–13 *Teie olete minu tunnistajad, kelle ma olen valinud, et te usuksite minusse*
Apostlite teod 5:12–16 *Apostlid teevad imetegusid*
või 1. Korintlastele 4:9–15 *Jumal on meid, apostleid, pannud kõige viimasele kohale*
või 2. Korintlastele 4:7–15 *Meid rõhutakse maha, kuid me ei hukku*
Luuka 22:24–30 *Kes on suurim?*

Päeva palve

Kõigeväeline igavene Jumal,
me täname Sind, et võime täna tähistada
apostel Bartolomeuse päeva, ja palume Sind:
aita oma Kirikul armastada seda sõna,
millesse apostel uskus,
ja ustavalt kuulutada Sinu Poja evangeeliumi,
mida tema õpetas.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

APOSTEL JA EVANGELIST MATTEUSE PÄEV

21. september, madisepäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Õpetussõnad 3:13–18 *Tarkus on elupuuks neile, kes sellest kinni haaravad*
või Hesekiel 3:4–11 *Võta südamesse mu sõnad ja kuule neid oma kõrvaga!*
2. Korintlastele 4:1–6 *Me kuulutame evangeeliumi valgust Kristuse kirkuses*
või 1. Korintlastele 12:27–31a *Jumal on seadnud mõned apostleiks, teised prohveteiks*
Matteuse 9:9–13 *Jeesus kutsub jüngriks tölner Matteuse*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
Sina kutsusid Matteuse tollipunktist
oma apostliks ja evangeeliumi kirjutajaks.
Valgusta meie südameid oma Püha Vaimuga,
et me oma patud maha jätaksime,
kõigile rikkuse kiusatustele vastu seisaksime
ja loobuksime omakasu taotlemisest.
Aita meil järgida Sinu Poega Jeesust Kristust,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

PEAINGEL MIIKAELI JA KÕIKIDE INGLITE PÜHA

29. september, mihklipäev

Jumala sõnumitoojad

5. sajandist alates on septembrikuu 29. päev pühendatud peaingel Miikaelile. Võitlus, mida tema pidas pimeduse jõudude vastu, liitub ülestõusmispühadega. Kristus on saa-

vutanud otsustava võidu kurjade jõudude üle, kuid võitlus jätkub veel maa peal. Hiljem on mihklipäevast saanud kõikide inglite püha, mil süvenetakse nende tähendusse ja ülesannetesse. Jumala sõnumitoojatena inglid kaitsevad ja juhatavad inimest ning kutsuvad teda elama Jumala tahte järgi.

Liturgia: Liturgiline värv on valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Moosese 28:10–17 *Jaakobi unenägu Peetelis*
Ilmutuse 12:7–12 *Miikael ja tema inglid hakkasid sõdima lohega*
Johannese 1:47–51 *Te näete taevast avatuna ja Jumala ingleid*
või Matteuse 18:1–6 (7–9) 10 *Nende inglid taevas näevad alati minu Isa palet*

2. lugemisaasta

2. Moosese 23:20–23 *Vaata, mina läkitan sinu eel ingli sind tee peal hoidma*
Heebrealastele 1:14 – 2:4 *Nad on teenijad vaimud*
või Ilmutuse 5:11–12 *Ma nägin ja kuulsin paljude inglite häält trooni ümber*
Luuka 10:17–20 *Rõõmustage, et teie nimed on taevasse kirja pandud!*
või Matteuse 18:1–6 (7–9) 10 *Nende inglid taevas näevad alati minu Isa palet*

3. lugemisaasta

Joosua 5:13–15 *Ma olen Issanda sõjaväe vürst!*
Apostlite teod 12:5–11 *Ingel juhib Peetruse vanglast välja*
Matteuse 18:1–6 (7–9) 10 *Nende inglid taevas näevad alati minu Isa palet*

Psalm

Antifon:

Issanda ingel on leerina nende ümber, kes Teda kardavad,
ja Ta vabastab nad. *Psalm 34:8*

Issand on oma aujärje kinnitanud taevasse,
Tema kuningriik valitseb kõiki.
Kiitke Issandat, Tema inglid, teie, vägevad sangarid,
kes täidate Tema käske, kuuldes Tema sõna häält!
Kiitke Issandat, kõik Tema väehulgad,
Tema teenijad, kes teete Tema tahtmist!
Kiitke Issandat, kõik Tema tööd kõigis Tema valitsuse paigus!
Kiida, mu hing, Issandat! *Psalm 103:19–22*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled oma mõõtmatus tarkuses seadnud
pühad inglid teenima valitud rahvast.
Anna oma armust, et nii nagu nad taevas Sind lakkamatult teenivad,
nõnda oleksid nad ka maa peal meile abiks meie võitlustes.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Ustav Jumal,
Sina oled oma imelises tarkuses läkitanud inglid meid abistama.
Lase neil juhtida meid kõigil meie teedel ja hoida meie elu,
et me võiksime pärida pääste ja Sind kord palgest palgesse näha.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina saadad oma inglid käima meie ees
ja kaitsma meid kõigis elu olukordades.
Me teame, et Sa ei hülga meid, Sinu lapsi, väikseid ja suuri.
Siiski oleme tihti kärsitud, muretseme ja oleme hirmul.
Kingi meile rahulik süda
ja aita meil end julgelt usaldada Sinu hoolde.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Kiitke Issandat, kõik Tema inglid!
Kiitke teda, kõik Tema väehulgad! *Psalm 148:2*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Sina saadad oma taevased teenijad tõrjuma pimeduse väge
ja hoiad oma Kirikut pühade inglite varju all.

Sellepärast ühineme [peainglite, keerubite ja seeravite, teiste]
inglite ja kõigi pühade hulga ülistusega
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

Püha Jumal, taeva vägede Issand,
me täname Sind, et Sa oled sellel armulaual
andnud loendamatu inglite väehulga meie üle.
Anna meile, et nõnda nagu nad on olnud meiega osaduses
siin maiste palveränduri te söömaajal,
võime kord jagada nendega rõõmu taevas.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 151 *Su nimel, Issand, kõnnime*
355 *Ligidal on Jumal*
Pl 150 *Kõik inglid taeva valguses*
386 *Jumal, Sind me kiidame*
119 *Võidu saanud, võidu saanud*
Kl 142 *Püha, püha, püha oled, meie Looja*
86 *Kuningas on Jeesus Kristus*

EVANGELIST LUUKA PÄEV

18. oktoober, luukapäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jesaja 35:3–6 *Kinnitage nõrku käsi ja tehke tugevaks komistavad põlved!*
või Jesaja 43:8–13 *Teie olete minu tunnistajad, kelle ma olen valinud, et te usuksite*
2. Timoteosele 4:5–11 *Luukas üksi on minu juures*
Luuka 10:1–9 *Jeesus läkitab seitsekümmend jüngrit*
või Luuka 1:1–4 *Luuka evangeeliumi eessõna*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
Sina kutsusid arst Luuka, et temast saaks
Sinu evangeeliumi kuulutaja ja inimhingede ravija.
Anna, et tema evangeeliumi ravim
tervendaks kõik meie hingehaigused
ja teeks meie südamed ärksaks armastama ja teenima.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

APOSTLITE SIIMONA JA JUUDA PÄEV

28. oktoober, simunapäev

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev* või *Apostlite pühapäev.*

Piiblilugemised

Jesaja 28:14–16 *Vaata, see olen mina, kes paneb Siionis aluskivi, kindla aluse*
Efeslastele 2:19–22 *Te olete ehitatud hooneks apostlite ja prohvetite alusele*
Johannese 15:17–27 *Ei ole teener suurem kui ta isand!*
või Johannese 15:7–11 *Te kannate palju vilja ja saate minu jüngriteks*

Päeva palve

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled oma Kiriku rajanud apostlite ja prohvetite alusele,
mille nurgakiviks on Kristus Jeesus ise.
Anna, et me nende õpetuse kaudu saame usuosaduses üheks
ja koos [Siimon Kananaiose, Juudas Jaakobuse poja ja kõigi teiste]
apostlitega kasvame Sinu templiks Vaimus.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

USUPUHASTUSPÜHA

31. oktoober

Usu alused

31. oktoober on 16. sajandi reformatsiooni aastapäev. Sellel päeval meenutatakse reformatsiooni liikuma pannud keskseid teemasid ja palutakse kindlaksjäämist evangeeliumi tõdedele. Usupuhastuspühal tuleb kogudusel uuesti esitada endale küsimus oma usu värskusest. Jumal kutsub Kirikut kõigil aegadel ja kõigis paigus uuenema, hoiduma vaimulikust stagnatsioonist, meelt parandama ja olema usus värske.

Luterlikus traditsioonis on 25. juunil tähistatud ka teist reformatsiooniga seotud püha – Augsburgi usutunnistuse aastapäeva. Selle päevaga seotud kirjakohad moodustavad 2. lugemisaasta.

Liturgia: Liturgiline värv on punane.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 62:6–7, 10–12 *Ma olen seadnud vahid sinu müüridele*
Roomlastele 3:21–28 *Inimene saab õigeks vaid usust*
Matteuse 5:1–10 (11–12) *Õndsad on need, kellel nälg ja janu õiguse järele*

2. lugemisaasta

Nehemja 8:1–2, 5–6, 9–12 *Esra loeb rahvale Seadust*
1. Timoteosele 6:11–16 *Säilita käsku puhtalt ja laitmatult Issanda ilmumiseni*
Matteuse 10:26–33 *Kes mind tunnistab, teda tunnistan ka mina oma Isa ees*

3. lugemisaasta

Jeremija 31:31–34 *Ma kirjutan oma Seaduse neile südamesse*
Galaatlastele 5:1–6 *Me ootame usust õiguse lootust Vaimu kaudu*
või 1. Korintlastele 1:10–18 *Olge ühte liidetud samas meeles ja samas nõus*
Johannese 8:31–36 *Jeesuse sõnas tunnetate tõde ja tõde vabastab teid*

Psalm

Antifon:

Ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi
päästeks igaühele, kes usub. *Roomlastele 1:16*

või

Ma tahan rääkida Su tunnistustest kuningate ees
ja mitte häbeneda. *Psalm 119:46 (Augsburgi usutunnistuse moto)*

Jumal on meie varjupaik ja tugevus,
meie abimees kitsikuses ja kergesti leitav.

Sellepärast me ei karda, kui maa liiguks asemelt
ja mäed kõiguksid merede põhjas.
Jõgi oma harudega rõõmustab Jumala linna
ja Kõigekõrgema pühi elamuid.
Vägede Issand on meiega,
Jaakobi Jumal on meile kindlaks kaitseks. *Psalm 46:2–3, 5, 8*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
me täname Sind, et Sa oled meile andnud oma püha evangeeliumi.
Hoia meie keskel oma sõna selget valgust
ja kinnita meie südameid oma Vaimuga,
et me Sinu evangeeliumi õpetusest iial ei taganeks,
vaid usus kasvaksime ja viimaks õndsaks saaksime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
vala oma Püha Vaim Sinu rahva üle
ja hoia teda ustavana Sinu sõnale.
Kaitse meid kõigis kiusatustes
ja anna meile osaks oma pääste ja rahu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline, halastaja Jumal,
kinnita ja hoia meid oma elavas sõnas
ja aita meid, et me seda õigesti mõistaksime
ning kindlas usus sellest sõnade ja armastustegudega
tunnistaksime Sinu kiituseks ja auks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

4

Püha Jumal,
me täname Sind, et Sa oma sõna ja Vaimu toel
hoiad usku elavana ja uuendad oma Kirikut.
Täida kogudus oma Püha Vaimu andidega.

Anna oma rahvale katsumustes rahu, meeleheites jõudu,
kahtluste keskel kindlat veendumust
ja paigaletardumise puhul julgust otsast alata.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja! Kui te jääte minu sõnasse, siis te olete tõesti minu jüngrid ning tunnetate tõde, ja tõde vabastab teid. *Johannese 8:31–32*
Halleluuja!

või

Halleluuja! Issand Jumal on päike ja kilp; armu ja au annab Issand ega keela head neile, kes laitmatult elavad. *Psalm 84:12*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

1

Pääste Jumal,
me täname Sind, et Sinu Vaim on andnud meile uue elu
ja Sa oled toitnud meid pühal söömaajal.
Tee meist Kristuse ihu elavad liikmed
ja aita täita oma ülesannet Sinu riigis.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Issand Jeesus Kristus,
me täname Sind südamest,
et Sa meid oma Kiriku liikmeks oled kutsunud
ja meid siin oma püha sõna ja sakramentidega kinnitad.
Aita oma Püha Vaimuga, nii et me siiras usus seistes
Sinu koguduse elavaiks ja ustavaiks liikmeiks saame ja jääme
ning viimaks igavese elu pärime Sinu taevases riigis,
kus Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

Al	160	*Kindel me usk*	või	158	*Ei karda meie võitlusteid*
Pl	161	*Küll kannab kindel kalju*	või	188	*Oh oma sõna hoia*
	240	*Meil Kristus on aluseks seatud*			
Kl	186	*Mis hädа meil võib sündida*	või	159	*Jeesus, mõtle karja peale*
	271	*Veel armuallik keeb*			

KÕIKIDE PÜHAKUTE PÄEV

1. november, pühakutepäev

Pühade osadus

Novembri alguses on peetud kahest päevast koosnevat püha, millega lõppes kolmainupühale järgnevate pühapäevade rida ja millele järgnevat nelja pühapäeva nimetatakse pühapäevadeks enne adventi. 1. november on kõikide pühade ehk pühakute päev (ld *Festum omnium sanctorum*) ja 2. november on kõikide usus lahkunute mälestuspäev (ld *Commemoratio omnium fidelium defunctorum*).

Sõna „püha" ei viita ainult surnutele. Iga Kristuse oma on püha. Ta saab usus osa nähtamatust pühade osadusest, nõnda nagu me sellest ka usutunnistuses kuulutame. Sellest räägib ka pühakutepäeva traditsiooniline evangeelium õndsakskiitmistega, mis on võetud Jeesuse mäejutluse algusest.

Kui jumalateenistus või palvus peetakse üksnes hingedepäeval, võib kasutada ka pühakutepäeva propriumi.

Liturgia: Liturgiline värv on punane või valge.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 65:17–19 *Ma loon uue taeva ja uue maa*
Ilmutuse 7:2–3, 9–17 *Ennäe: suur rahvahulk seisis trooni ees ning Talle ees*
Matteuse 5:1–12 *Õndsakskiitmised*

2. lugemisaasta

Jesaja 60:18–21 *Nad pärivad igaveseks maa*
Ilmutuse 21:1–4 *Ma nägin uut taevast ja uut maad*
Matteuse 5:1–12 (vt 1. lugemisaasta)
või Johannese 11:32–44 *Jeesus äratab Laatsaruse surnuist*

3. lugemisaasta

Jesaja 65:23–25 *Nad on Issanda õnnistatud sugu*
Ilmutuse 22:1–5 *Nad näevad Issanda palet*
Matteuse 5:1–12 (vt 1. lugemisaasta)
või Luuka 6:20–31 *Õndsad olete teie, kes nüüd nutate, sest te saate naerda!*

Psalm

Antifon:

Nad näevad Tema palet
ning Tema nimi on nende otsaesisel. *Ilmutuse 22:4*

või

Nad on Jumala trooni ees ning on teenimas Teda
ööd ja päevad Tema templis. *Ilmutuse 7:15*

Ja taevad tunnistavad Su imetegusid, Issand,
ja Sinu ustavust pühade koguduses.
Sest kes on pilvedes Issanda taoline?
Kes on Issanda sarnane Jumala laste seas?
Jumal on kohutav pühade salajases kogus,
ja Ta on kardetav üle kõikide, kes Teda ümbritsevad.
Õnnis on rahvas, kes tunneb püha hõiskamist;
nad käivad Sinu palge valguses, Issand.
Sinu nimest rõõmutsevad nad iga päev,
ja Sinu õigluses nad ülendatakse.
Sest Sina oled nende tugevuse ilu,
ja Sinu hea meele pärast tõstetakse meie sarv kõrgele.
Psalm 89:6–8, 16–18

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
me mõtleme täna Sinu ees suurele tunnistajate hulgale,
keda Sina oled kõigil aegadel ja kõigis paigus äratanud.
Anna meile armu, et ka meie võiksime järgida pühakuid
väärikas ja jumalakartlikus elus,
kuni kord saame tulla äraräägimata suurde rõõmu,
mille Sa oled valmistanud neile, kes Sind armastavad.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Püha Jumal, igavene Issand,
Kristuses oleme meiegi liidetud Sinu
paljuhäälelisse pühade koori, kes Sind kiidab taevas ja maa peal.
Lase sellel osadusel tugevdada meid maailma segadustes
ja ärata meis rõõmu selle päeva ootuses,
kui me koos kõigi päästetutega Sind võime jäädavalt kiita.
Sinule olgu ülistus ja au igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Olge rõõmsad ja hõisake, sest teie palk on suur taevas! *Matteuse 5:12*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Issand Jumal,
Sina oled ehtinud oma pühakud vankumatu usu,
vagaduse ja taevase armastusega.
Anna, et me pühast armulauast osa saanutena
võiksime oma maise usuvõitluse ja palveränaku hästi lõpetada
ja jõuda kõigi Sinu pühade osadusse taevas.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

Al 142 *Püha, püha, püha oled, meie Looja*
Pl 164 *Kes on seismas suurel hulgal*
166 *Siin lapsed armust vastu võetud*
175 *Jeruusalemm, sa püha taevalinn*
Kl 381 *Surma laps on inimene*

KÕIKIDE SURNUTE MÄLESTUSPÄEV

2. november, hingedepäev

Liturgia: Liturgiline värv on valge või must. Hingedepäeval võib kasutada ka pühakutepäeva piiblilugemisi. Vt lisaks *Talituste käsiraamatust* pt *Matus*. Hingedepäeva piiblilugemisi ja palveid saab kasutada muudelgi puhkudel seoses lahkunute mälestamisega, näiteks surnuaiapühal, mälestuspalvusel.

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

Jesaja 35:3–10 *Öelge neile, kel rahutu süda: Vaata, teie Jumal!*
2. Peetruse 3:8–14 *Meie ootame Tema tõotuse järgi uusi taevaid ja uut maad*
Johannese 5:24–29 *Tuleb tund, mil kõik, kes on haudades, kuulevad Tema häält*

2. lugemisaasta

Taaniel 12:1–3 *Paljud neist, kes magavad mulla põrmus, ärkavad*
1. Korintlastele 15:35–38, 42–44a *Kaduvuses külvatakse, kadumatuses äratatakse üles*
või Heebrealastele 4:9–11 *Jumala rahva hingamisaeg on alles ees*
Matteuse 22:23–33 *Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal*

3. lugemisaasta

Nutulaulud 3:17–26, 31–33 *See on Issanda suur heldus, et me pole otsa saanud*
Roomlastele 5:5–11 *Kristus on meid lepitanud Jumalaga*
või Filiplastele 1:21–26 *Mulle on elamine Kristus ja suremine kasu!*
Johannese 6:37–40 *Kes Pojasse usub, sellel on igavene elu*

Lisatekstid jutluseks

Iiob 19:25 *Ma tean, et mu Lunastaja elab*
1. Saamueli 2:6 (7–9) *Issand surmab ja teeb elavaks*
1. Korintlastele 15:53–57 *Tänu olgu Jumalale, kes meile võidu annab Kristuse läbi!*
Johannese 11:20–27 *Mina olen ülestõusmine ja elu*

Psalm

Antifon:

Jeesus ütleb: Mina olen ülestõusmine ja elu.
Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb. *Johannese 11:25*

või

Issand, õpeta meid meie päevi arvestama,
et me saaksime targa südame! *Psalm 90:12*

Issand on mu valgus ja mu pääste, keda ma peaksin kartma?
Issand on mu elu võimas kaitse, kelle ees ma peaksin värisema?
Kui kurjategijad tulevad mu kallale mu liha sööma,
mu rõhujad ja mu vaenlased, siis nad komistavad ja kukuvad.
Kui sõjavägi seab leeri mu vastu, ei karda mu süda;
kui sõda puhkeb mu vastu, selleski ma loodan Tema peale.
Ühte ma olen palunud Issandalt; seda ma üksnes nõuan,
et ma saaksin asuda Issanda kojas kogu oma eluaja
ning tähele panna Issanda leebust ja mõtiskleda Tema templis.
Sest Ta peidab mind oma majasse kurjal ajal,
Ta peab mind salajas oma telgi pelgupaigas,
Ta tõstab mu üles kaljule.
Issand, kuule mu häält, kui ma hüüan;
ole mulle armuline ja vasta mulle!
Sinu sõna on see, mida mu süda ütleb: „Otsige mu palet!"
Siis ma otsin, Issand, Sinu palet.

Ometi ma usun, et saan näha Issanda headust elavate maal.
Oota Issandat, ole vahva, ja su süda olgu kindel!
Oh, oota Issandat! *Psalm 27:2–5, 7–8, 13–14*

või

Kui Issand tõi tagasi Siioni vangid,
siis olime nagu unenägijad.
Siis oli meie suu täis naeru ja meie keel täis hõiskamist,
siis öeldi paganarahvaste seas:
„Issand on neile suuri asju teinud!"
Kes silmaveega külvavad, lõikavad hõiskamisega.
Kes minnes kõnnib nuttes, kui ta külviseemet kannab,
see tuleb ja hõiskab, kandes oma vihke. *Psalm 126:1–2, 5–6*

Päeva palve

1

Lootuse Jumal,
me tuleme Sinu ette oma lahkunuid mälestama.
Kingi meile lohutust ja rahu.
Julgusta meid usus, et need meie armsad on Sinu kätes,
ning tõsta meie pilk üle haudade ülestõusnud Jeesusele,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled oma Poja surnuist üles äratanud
ning seadnud valitsejaks elavate ja surnute üle.
Tugevda meis lootust, et Sa äratad
ka meie magama uinunud vennad ja õed igaveseks eluks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3

Igavene Jumal, taevane Isa,
Sina ei ole mitte surnute, vaid oled elavate Jumal,
ja Sinus elavad kõik need, kes haudades puhkavad.
Me palume: ära lase meil surmahirmus masendusse vajuda,
vaid hoia meid armulikult oma Püha Vaimu väega
rõõmsas usus, julges lootuses ja südametunnistuse rahus.

Aita meil kristlikult elada, õndsalt lahkuda ja rahus uinuda,
kuni Sa hauad avad ja meid igaveseks eluks üles äratad;
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Issand, meie Jumal,
Sina tahad, et me ei oleks kurvad nagu need, kel pole lootust.
Luba meil Issanda taastuleku päeval koos kõigiga,
kes usus on lahkunud, üles ärgata igaveseks eluks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm
Halleluuja! Mina saan näha Su palet õiguses,
saan täis Su palge paistusest, kui ma ärkan. *Psalm 17:15*
Halleluuja!

või
Halleluuja! Õndsad on surnud, kes nüüdsest peale surevad Issandas!
Jah, Vaim ütleb, et nad võivad hingata oma vaevadest,
sest nende teod lähevad nendega kaasa. *Ilmutuse 14:13*
Halleluuja!

Laulusoovitused
372 *Kuis hingvad vaikselt*
378 *Mu elu Kristus ise*
174 *Õndsad on need, kes Issandas on surnud*
114 *Nüüd tõstkem rõõmuhääli*

KIRIKU NIME- JA AASTAPÄEV
Kiriku pühitsemise või koguduse aastapäev

Liturgia: Liturgiline värv on valge; kui püha peetakse kiriku nimepühaku päeval, siis selle päeva värv. Piiblilugemisteks ja palveteks võib kasutada ka kiriku nimepühaku mälestuspäeva propriumi. Prefatsioonipalve: vt *Nelipühad* või *Apostlid ja evangelistid.*

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

1. Kuningate 8:(22-26) 27–30 *Taevas ei mahuta Sind, veel vähem siis see koda*
Heebrealastele 12:18–24 *Te olete tulnud Siioni mäe juurde ja elava Jumala linna*
või Ilmutuse 21:9–14 *Ingel näitas mulle linna, püha Jeruusalemma*
Matteuse 21:12–16 *Minu koda hüütagu palvekojaks*

2. lugemisaasta

1. Moosese 28:11–18 (19–22) *See paik on Jumala koda ja taeva värav*
1. Peetruse 2:1–10 *Laske ka endid ehitada elavate kividena vaimulikuks kojaks*
või Ilmutuse 21:9–14 *Ingel näitas mulle linna, püha Jeruusalemma*
Johannese 10:22–30 *Minu lambad kuulevad minu häält ja nad järgnevad mulle*

3. lugemisaasta

1. Ajaraamat 29:6–19 *Anna Saalomonile siiras süda, et ta ehitaks selle palee*
Efeslastele 2:19–22 *Te olete ehitatud hooneks apostlite ja prohvetite alusele*
Johannese 2:13–22 *Lammutage see tempel, ja ma püstitan selle kolme päevaga uuesti!*

Lisatekstid jutluseks

Jesaja 66:1–2 *Kus saaks olla mu hingamispaik*
Ilmutuse 21:1–5a *Vaata, Jumala telk on inimeste juures*
Luuka 19:1–10 *Sakkeus, täna pean ma jääma sinu kotta*

Psalm

Antifon:

Issand, ma armastan Su koja asukohta
ja Su auhiilguse asupaika! *Psalm 26:8*

Kui armsad on Sinu hooned, Issand Sebaot!
Issanda õuesid igatseb ja ihaldab mu hing;
mu süda ja mu ihu hüüavad rõõmsasti elava Jumala poole.
Lind on ju enesele aseme leidnud
ja pääsuke enesele pesa, kuhu ta paneb oma pojad:
Sinu altarid, Issand Sebaot, mu kuningas ja mu Jumal!
Õndsad on need, kes elavad Sinu kojas; nad kiidavad Sind alati.
[Õnnis on inimene, kelle tugevus on Sinus,
kelle mõttes on pühad teekonnad.
Nutuorust läbi käies teevad nad selle allikate maaks;
ka varajane vihm katab neid õnnistusega.
Nad saavad rammule rammu lisaks
ja ilmuvad Jumala ette Siionis.
Sest üks päev Sinu õuedes on parem kui muid tuhat.]

Psalm 84:2–5 (6–8, 11)

või

Ma rõõmustasin, kui mulle öeldi: „Lähme Issanda kotta!"
Meie jalad seisid Su väravais, Jeruusalemm.
Jeruusalemm, kes oled ehitatud
nagu hästi kokku liidetud linn,
kuhu läksid üles suguharud, Issanda suguharud
tunnistuseks Iisraelile tänama Issanda nime.
Sest sinna on seatud aujärjed kohtumõistmiseks,
aujärjed Taaveti kojale.
Paluge rahu Jeruusalemmale!
Käigu hästi nende käsi, kes Sind armastavad!
Rahu olgu Su müüride vahel,
hea käekäik Su kuninglikes kodades!
Oma vendade ja oma sõprade pärast
tahan ma nüüd öelda: Rahu sinule! *Psalm 122*

Päeva palve

1

Jumal Isa ja Poeg ja Püha Vaim,
see pühakoda on pühitsetud Sinu nime auks
ja Sina õnnistad neid, kes siia kogunevad.
Jätka oma head tööd meie keskel oma sõna ja sakramendiga,
võta siin paigas kuulda meie palveid
ja täida meie kogudus oma väega.
Sulle, püha Kolmainsus, olgu ülistus ja au igavesest ajast igavesti.

2

Kõigeväeline Jumal,
täna tähistame me tänuga selle *palvekoja/… kiriku*
pühitsemise aastapäeva.
Me ülistame Sind mitmesuguse õnnistuse eest,
mida Sa oled kinkinud neile, kes siin paigas Sind teenivad.
Anna, et kõik, kes selles kojas Sinu poole pöörduvad,
võiksid leida Sind ja saada pühitsetud Püha Vaimuga.
Liida meid elavate kividena üha tugevamini kokku
Sinu pühaks templiks;
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kui armsad on Sinu hooned, Issand Sebaot!
Issanda õuesid igatseb ja ihaldab mu hing. *Psalm 84:1–2*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Kõigeväeline Jumal, me oleme võinud koguneda
siia oma kirikusse – Sinu templisse ja palvekotta.
Toida meid oma elava taevaleivaga
ja ühenda üheks ihuks Kristuses,
et me võiksime selle maise palveränaku päevil
olla Sinu vaimulikuks templiks,
peegeldada Sinu kirkust maa peal
ja seista Sinu rahu lipuna maailma keskel.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

195 *Mul rõõm on tulla pühakotta*
196 *Nüüd rõõmupäev on meile tulnud*
126 *Jumal, tasast vihma anna*
239 *Las oma sõna puhtasti*
248 *Kui armsad, vägev Kuningas*
438 *Oh pane tuli põlema*
355 *Ligidal on Jumal*

Erilised päevad ja juhtumid

PATUKAHETSUS JA PALVE

Palvepäev

Liturgia: Liturgiline värv on violett. *Gloria* ja halleluujasalm jäävad ära. Vt ka pt *Tuhkapäev*.

Paastuaja palvepäeva jumalateenistus peetakse pihijumalateenistuse või tuhkapäeva jumalateenistuse (kui palvepäeva peetakse tuhkapäeval) korra järgi. Peapiiskopi välja kuulutatud palvepäeval kasutatakse peapiiskopi määratud piiblilugemisi.

Piiblilugemised

Jesaja 1:(2–9) 10–17 *Puhastage endid, lakake paha tegemast!*
või Joel 2:12–19 *Pühitsege paastupüha, kutsuge kokku pühalik koosolek!*
Roomlastele 2:1–11 *Jumala heldus tahab sind juhtida meelt parandama*
või Ilmutuse 3:14–22 *Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan*
või 1. Johannese 1:5 – 2:2 *Kui ütleme: „Meil ei ole pattu", siis me petame iseendid*
Luuka 13:1–9 *Kui te ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti*
või Luuka 15:11–32 *Tähendamissõna kadunud pojast*
või Matteuse 12:33–35 (36–37) *Kui puu on hea, siis on ta viligi hea*

Psalm

Antifon:

Otsige Issandat, kui Ta on leitav,
hüüdke Teda, kui Ta on ligidal! *Jesaja 55:6*

Jumal, ole mulle armuline oma heldust mööda,
kustuta mu üleastumised oma rohket halastust mööda!
Pese mind hästi mu süüteost ja puhasta mind mu patust!
Sest ma tunnen oma üleastumisi ja mu patt on alati mu ees.
Üksnes Sinu vastu olen ma pattu teinud,
ja olen teinud seda, mis on paha Sinu silmis.
Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!
Ära heida mind ära oma palge eest
ja ära võta minult ära oma Püha Vaimu!
Anna mulle tagasi rõõmustus Sinu päästest,
ja heameelne Vaim toetagu mind! *Psalm 51:3–6, 12–14*

või

Põhjatuist sügavusist hüüan ma Sinu poole, Issand!
Issand, kuule mu häält,
Sinu kõrvad pangu tähele mu anumise häält!

Kui Sina, Issand, peaksid meeles kõik pahateod,
kes siis, Issand, püsiks?
Kuid Sinu käes on andeksand, et Sind kardetaks.
Ma ootan Issandat, mu hing ootab,
ja ma loodan Tema sõna peale. *Psalm 130:2b–5*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sinul ei ole hea meel patuse surmast,
vaid Sa tahad, et ta patust pöörduks ja elaks.
Me palume Sind: ära tuleta meile meelde kõike endist ülekohut
ja heida armu, et me õiget meeleparanduse vilja kannaksime.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Igavene Jumal ja Isa,
Sina ei taha meid hukka saata, vaid annad andeks,
kui patustena Sinu poole pöördume.
Tugevda meis lootust Sinu halastusele
ja aita meil elada Sinu käskude järgi.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3

Issand Jumal, taevane Isa, Sina lubad nõtradele alati appi tulla.
Me palume Sind: hoia meid, et meie nõdra usuküünla
hõõguv ja suitsev taht hoopis ära ei kustuks.
Anna meile oma armu, nii et me Sinule kindlalt loodame,
Sinu taevastest armuandidest rõõmuga osa saame
meie usu kinnituseks ja südamerahuks
ning viimaks õndsaks saame.
Jeesuse Kristuse, Sinu poja, meie Issanda läbi.

Salm Halleluuja asemel

[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]
Oh Jumal, uuri mind ja tunne ära mu süda!

Katsu mind läbi ja tunne ära mu mõtted!
Vaata, kas ma olen valuteel
ja juhata mind igavesele teele! *Psalm 139:23–24*
[Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.]

Palve pärast armulauda

Issand Jumal,
me täname Sind, et Sa kõik meie patud
oled pannud oma Poja Jeesuse Kristuse peale
ja meie süü Tema pärast alati andeks annad,
kui me südamest usume.
Kinnita ja kasvata Tema ihu ja vere sakramendi väel
meie usku, armastust ja sõnakuulmist,
et me ei hukkuks, vaid elaksime igavesti.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

64 *Issand, oma viha sees*
65 *Loo puhas süda minule*
216 *Nüüd langeme Su palge ette*
455 *Oh Issand, Sul on omast maast*
329 *Su poole, Issand, südamest*

TÄNU IGAPÄEVASE LEIVA EEST

Lõikustänupüha

Liturgia: Lõikustänupüha on sügisene palvepäev, mil tänatakse Jumalat töö õnnistamise ja lõikuse andide eest. Lõikustänupüha peetakse meie kirikus vana traditsiooni järgi oktoobrikuu teisel pühapäeval ja selle püha proprium asendab pühapäeva temaatika.
Liturgiline värv on roheline. Vt ka pt *Jumala loomistöö.*

Piiblilugemised

1. lugemisaasta

5. Moosese 8:7–18 *Issand annab sulle jõu varanduse soetamiseks*
2. Korintlastele 9:6–11 (12–15) *Kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti*
Luuka 12:(13–14) 15–21 *Hoiduge igasuguse ahnuse eest*

2. lugemisaasta

Joel 2: 21–27 *Te saate küllalt süüa ja kiidate Issandat*
1. Timoteosele 6:6–10 *Jumalakartus on suur tuluallikas*
või 1. Timoteosele 4:4–5 *Kõik, mis Jumal on loonud, on hea*
Matteuse 6:25–34 *Otsige esmalt Jumala riiki ja Tema õigust*
või Matteuse 6:19–23 *Koguge endile aardeid taevasse*

3. lugemisaasta

5. Moosese 26:1–11 *Aseta uudsevilja and Issanda ette ja tunne rõõmu kõigest heast*
Heebrealastele 13:15–16 *Viigem siis Kristuse kaudu alati Jumalale kiitusohvrit*
või Filiplastele 4:4–9 *Olge ikka rõõmsad Issandas!*
Johannese 6:(23-25) 26–35 *Mina olen eluleib*

Psalm

Antifon:

Kui palju on Sinu töid, Issand! Sa oled nad kõik teinud targasti.
Maa on täis Sinu looduid. *Psalm 104:24*

Kiida, mu hing, Issandat!
Issand, mu Jumal, Sina oled väga suur,
austuse ja iluga oled Sa ennast riietanud.
Sa joodad mägesid oma ülemistest tubadest;
Sinu tööde viljast toidab ennast maa.
Sa lased tärgata rohu loomadele ja orased inimeste tarbeks,
et tuua leiba välja maa seest.
Kõik nad ootavad Sind, et Sa neile annaksid nende toidu omal ajal.
Sa annad neile, ja nad korjavad kokku;
Sina avad oma käe, ja nende kõhud saavad täis head.
Ma tahan laulda Issandale oma eluaja
ja mängida oma Jumalale, niikaua kui ma olen elus.
Psalm 104:1, 13–14, 27–28, 33

Päeva palve

1

Helde Jumal, halastaja Isa,
me täname Sind, et Sa oled meie selle aasta tööd õnnistanud.
Me palume Sind: anna, et me terve oma eluga kannaksime vilja,
mida Sina meilt ootad.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Issand Jumal, helde taevane Isa,
me täname Sind, et Sa oled õnnistanud meie tööd
ja kinkinud meile rikkaliku lõikuse.
Sa jagad oma heldusest meile päevast päeva kõike,
mida me igapäevaeluks vajame.
Aita meil seda tänuliku südamega vastu võtta
ning Sinu ande õigesti ja mõistlikult tarvitada.
Kogu meidki kord hea viljana Sinu taevastesse aitadesse.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

3
Jumal, meie Looja,
Sina ei väsi meile andmast oma häid ande,
Sinult saame, mida me vajame ja kasutame.
Me täname Sind selle aasta lõikuse eest.
Lase ka oma armu viljadel – õiglusel ja armastusel –
küpseda meie sees.
Anna meile tänulik süda ja õpeta meid
Sinu ande kasutama kõigi inimeste heaks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm
Halleluuja! Hea on mängida meie Jumalale,
kaunis ja kohane on kiituslaul. *Psalm 147:1*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve
Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Sinu käest oleme saanud elu ja kõik, mida vajame.
Sina toidad meie ihu ja hinge.
Jeesuses Kristuses kingid Sa meile igavese elu.

Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

1

Helde ja armuline Jumal,
me täname Sind, et Sa oled meid õnnistanud nii ajaliku varaga
kui ka taevaste andidega – oma sõna ja altarisakramendiga.
Aita oma Püha Vaimu väes, et me Sind siin maa peal
armastuses ja ustavuses teeniksime, alati Sinu teedel käiksime
ja Sinu heldust ülistaksime,
kuni Sa kogud meid taevasele lõikuspühale.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
rõõmustades Sinu loomisandide üle, oleme vastu võtnud
Sinu taevaseid ande – eluleiba ja õnnistuse karikat.
Pühitse oma sakramendiga meie elu ja täida meid õiguse viljaga.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

3

Kõigeväeline Jumal, taevane Isa, me täname Sind südamest,
et Sa oled meid julgustanud oma sõnaga
ning toitnud Sinu Poja ihu ja vere sakramendiga.
Saada asjatu muretsemine meie südamest eemale
ja aita meil tänumeeles järgida Sinu tahet
ning üksteist toetada nii külluses kui puuduses.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

153 *Me külvasime lootuses*
154 *Nüüd väljal lõikus lõppenud*
155 *On suve ilu otsa saand*
156 *Tänulaulud, helisege*
296 *Jeesusele, Jeesusele tahan laulda ma*
342 *Mis vaevab sinu südant*
387 *Ma laulan suust ja südamest*
391 *Suur Sa oled, Issand Jumal*

KIRIKU ÜHTSUS

Oikumeeniline koostöö

Liturgia: Liturgiline värv on punane või kirikuaasta värv. Vt ka pt *Nelipühad, Apostlite pühapäev* ja *Usupuhastuspüha.*

Piiblilugemised

Jesaja 2:2–4 *Jumala suur rahuriik*
või Sefanja 3:16–20 *Sel ajal kogun ma teid*
1. Korintlastele 1:10–18 *Olge ühte liidetud samas meeles ja samas nõus*
või Roomlastele 15:4–6, 13 *Ülistage ühel meelel ja ühest suust Jumalat*
või Efeslastele 4:1–7, 11–16 *Õhutus üksmeeleks*
või Apostlite teod 2:43–44 *Jeruusalemma koguduse elust*
Johannese 17:1, 11–23 *Jeesuse ülempreesterlik palve*
või Matteuse 13:31–33 (34–35) *Tähendamissõna sinepiivakesest*
või Matteuse 18:19–20 *Kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen ka mina*

Psalm

Antifon:

Päästa meid, Issand, meie Jumal!
Ja kogu meid paganate seast,
et saaksime tänada Su püha nime. *Psalm 106:47*

Kes jõuab ära rääkida Issanda vägevaid tegusid
ja kuulutada kõike Tema kiitust?
Mõtle minule, Issand, Su head meelt mööda oma rahva vastu,
tule mind katsuma oma abiga,
et ma näeksin Su valitud rahva head põlve
ning rõõmustaksin Sinu rahva rõõmuga,
kiitleksin koos Sinu pärisosaga!
Tänu olgu Issandale, Iisraeli Jumalale, igavesest ajast igavesti!
Ja kõik rahvas öelgu: „Aamen! Halleluuja!" *Psalm 106:2, 4–5, 48*

Päeva palve

1

Püha Issand, meie Jumal,
Sina kogud laialipillutatu kokku ja ehitad ärarikutu uuesti üles.
Too meid kokku ja hoia oma Kirikut usu ühtsuses,
et me kristlastena järgiksime Sinu tõde, toetaksime üksteist
ning Sind ühel meelel tunnistaksime ja austaksime.

Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2
Jumal, meie Isa,
halasta oma osadeks rebitud Kiriku peale:
Sinu Vaim tasandagu seda, mis kristlasi üksteisest lahutab;
tugevda seda, mis meid kokku toob,
ja juhi meid armastuses üksteisele lähemale,
et me Sind üle kõige austaksime ja tunnistaksime.
Sinule, halastaja Isa, olgu ülistus ja au
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi Pühas Vaimus
igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jeesus Kristus,
Sina oled oma Kiriku maa peale rajanud
ja hoiad teda ülal oma armu varal.
Rebi maha müürid, mis kristlasi üksteisest lahutavad,
ja kingi oma rahvale ühine osadus Sinu lauas,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Mina olen andnud neile selle kirkuse,
mille Sina oled andnud mulle, et nad oleksid üks,
nii nagu meie oleme üks. *Johannese 17:22*
Halleluuja!

Laulusoovitused

232 *Taevane Isa, meil ühenda mõtted ja meeled*
240 *Meil Kristus on aluseks seatud*
249 *Kõlage, kõlage, hüüdjad hääled*
132 *Oh Püha Vaim, meil tule Sa*

MÄRTRID

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Märtrite kohta vt ka pt *Kõikide pühakute päev*. Järgnevaid piiblilugemisi ja palveid saab kasutada muudelgi mälestuspäevadel, mil meenutatakse vägivalla läbi hukkunuid või kannatanuid. Sel juhul võib kasutada liturgilise värvina musta.

Piiblilugemised

Jeremija 11:18–20 *Vandenõu Jeremija vastu*
või Jeremija 20:7–11, 13 *Jeremija halin*
või Saalomoni Trk 3:1–9 *Õigete ja jumalakartmatute võrdlus*

2. Korintlastele 1:3–7 *Kui meid ahistatakse, siis sünnib see teie julgustamiseks*
või 2. Timoteosele 2:8–13 *Kui sureme koos Kristusega, siis ka elame koos Temaga*
või Heebrealastele 10:32–39 *Minu õige jääb usust elama*
või Ilmutuse 7:13–17 *Need seal valgetes rüüdes – kes nad on ja kust nad tulid?*

Matteuse 5:10–12 *Õndsad on need, keda õiguse pärast taga kiusatakse*
või Markuse 8:31–35 *Jeesus kuulutab ette oma surma ja ülestõusmist*
või Markuse 13:5–13 *Jeesus kuulutab ette templi hävitamist ja suurt viletsust*
või Luuka 12:1–8 *Keda karta, keda mitte*

Lisatekste

Jüri (23. aprill): Ilmutuse 12:7–12; 2; Timoteose 2:3–13; Johannese 15:18–21
Urbanus (25. mai): Õpetussõnad 3:3–18; Matteuse 25:14–23
Margareeta Antiookiast (13. juuli): 2. Korintlastele 10:17 – 11:2; Matteuse 13:44–52
Olav (29. juuli): Saalomoni Trk 10:0–14; Efeslastele 2:1–14; Matteuse 16:24–27
Laurentius (10. aug): 2. Korintlastele 9:6–10; 1. Peetruse 4:12–19; Johannese 12:24–26
Mauritius Teebast (22. sept): Psalm 27:1–3, 13–14; Matteuse 1028–33
Katariina Aleksandriast (25. nov): Ilmutuse 7:13–17; Roomlastele 5:1–5; Luuka 9:23–26

Psalm

Antifon:

Kallis on Issanda meelest Tema vagade surm. *Psalm 116:15, 17*

või

Õndsad on need, keda õiguse pärast taga kiusatakse,
sest nende päralt on taevariik. *Matteuse 5:10*

Ma armastan Issandat, sest Ta kuuleb mu häält ja mu anumist,
sest Ta on pööranud oma kõrva minu poole
ja ma hüüan Teda appi oma eluaja.
Surma võrgud ümbritsesid mind,
surmavalla ängistused tabasid mind,
ma sattusin ahastusse ja muresse.

Aga ma hüüdsin appi Issanda nime:
„Oh Issand, päästa mu hing!"
Pöördu, mu hing, tagasi oma hingamisele,
sest Issand on sulle head teinud!
Sest Sina kiskusid mu hinge surmast välja,
mu silmad silmaveest, mu jala komistusest.
Ma loodan ikka käia Issanda ees elavate maal.
Kallis on Issanda meelest Tema vagade surm.
Oh Issand, ma olen ju Su sulane,
ma olen Su sulane, Su teenija poeg;
Sa oled mu köidikud lahti päästnud!
Sinule ma ohverdan tänuohvreid
ja hüüan appi Issanda nime. *Psalm 116:1–4, 7–9, 15–17*

Päeva palve

1

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled oma Vaimuga kinnitanud märtreid,
nii et nad oma suuga ja verega tunnistasid
oma usku Sinu Pojasse, meie Päästjasse.
Kinnita ka meid, et me oleksime kindlad oma katsumustes
ja jääksime ustavaks kuni surmani.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Issand Jumal, taevane Isa,
me meenutame tänutundes Sinu teenijaid,
kes andsid oma elu Sinu armastuse tunnistuseks.
Sütitagu Sinu *märtri/teenija/tunnistaja* N-*i* mälestus
meis julgust ja kasvatagu meid ustavuses.
Aita meil kanda hea meelega oma risti
ja tunnistada kogu oma eluga võitu,
mille on saavutanud patu, kurjuse ja surma üle Sinu Poeg,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Kõigeväeline Jumal,
Sinu rahvast on läbi aegade taga kiusatud ja hukatud tõe pärast.
Aita meil hoida nende mälestust elavana.
Võida oma armastusega hirm meie südames ja tugevda meid usus,
nii et me kannatustes Sinust ei tagane,
vaid jääme kindlaks lootuses.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
[Issand ütleb:] Kes iganes tahab päästa oma elu, kaotab selle,
aga kes iganes kaotab oma elu minu
ja evangeeliumi pärast, päästab selle. *Markuse 8:35*
Halleluuja!

või

Halleluuja!
[Issand ütleb:] Kui keegi tahab käia minu järel,
siis ta salaku oma mina ja võtku oma rist
ja järgnegu mulle! *Matteuse 16:24*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Tema pühade tunnistajate märtrisurm
annab meile kinnitust Sinu imelisest armust,
mis kingib nõrkadele julgust Sinust maailmale tunnistada
ja aitab usus lõpuni kindlaks jääda.

Sellepärast ülistame koos [*N*-i ja] kõigi märtritega,
koos inglite ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Palve pärast armulauda

Issand Jumal,
me täname Sind, et Sa oled meid toitnud taevase leivaga
ning ühendanud osaduses Kristuse ja üksteisega.
Aita meil Sinu märtrite eeskujul püsida Sinu armastuses
ning võita kõik selle aja kiusatused ja kannatused.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Laulusoovitused

142 *Püha, püha, püha oled, meie Looja*
166 *Siin lapsed armust vastu võetud*
229 *Ma tunnen oma Jeesust*
298 *Kiida nüüd Issandat, minu süda*
või 164 *Kes on seismas suurel hulgal*
või 175 *Jeruusalemm, sa püha taevalinn*
või 231 *Suur Issand, Sinu palge ette*

KRISTUSE TEENIJAD

Pühakud, usukuulutajad ja õpetajad, kiriku-uuendajad

Liturgia: Liturgiline värv on valge. Pühakute kohta vt ka pt *Kõikide pühakute päev*. Usukuulutajate ja õpetajate ning kiriku-uuendajate kohta vt ka pt *Nelipühad, Apostlite pühapäev, Apostlite Peetruse ja Pauluse päev, Usupuhastuspüha*.

Piiblilugemised

Pühakud:

3. Moosese 19:1–2, 37 *Olge pühad, sest mina, Issand, teie Jumal, olen püha!*
või Miika 6:6–8 *Mida Jumal nõuab*
2. Korintlastele 4:(7–9) 10–15 *Jumala antud aardest saviastjais*
või 2. Korintlastele 4:16–18 *Kristlikust lootusest*
või Efeslastele 6:10–18 *Vaimulikust varustusest*
Matteuse 5:13–16 *Teie olete maa sool ja maailma valgus*
või Luuka 12:32–34 *Kus on teie aare, seal on ka teie süda*

Usukuulutajad ja õpetajad:

Õpetussõnad 3:1–6 *Õpi Jumalat tundma!*
või Jesaja 43:8–13 *Teie olete minu tunnistajad, ütleb Issand*
või Jeremija 3:14–15 *Ma annan teile karjaseid oma südame järgi*
1. Korintlastele 2:6–12 *Me räägime mitte inimtarkuse, vaid Vaimu õpetatud sõnadega*
või Apostlite teod 20:17–20 (28–32) *Pauluse jumalagajätukõne Efesoses*
või 2. Timoteosele 4:1–5 (6–8) *Timoteose kohustustest*
või Heebrealastele 13:7–9, 15–16 *Pidage meeles oma juhatajaid*

Matteuse 9:35–38 *Lõikust on palju, töötegijaid aga vähe*
või Matteuse 11:25–30 *Jeesus kutsub koormatuid*
või Matteuse 24:42–47 *Tähendamissõna arukast ja arutust sulasest*
või Johannese 4:31–38 *Üks on, kes külvab, ja teine, kes lõikab*
või Johannese 21:15–17 *Jeesus ilmub Tibeeria järve rannal*

Lisatekste

Joosep (19. märts): 2. Saamueli 7:4–16; Roomlastele 4:13–18; Matteuse 1:16, 18–21, 24a
Birgitta (23. juuli): Õpetussõnad 31:10–31; Saalomoni Trk 7:7–13; Matteuse 13:10–17
Anna (26. juuli): Sakarja 2:10–13; Roomlastele 8:28–30; Matteuse 13:16–17
Martin Tours'ist (11. nov): Jesaja 58:7–8; 1.Tessaloonikl. 5:2–11; Matteuse 25:31–40
Eliisabet Ungarist (17. nov): Õpetussõnad 31:10–31; Matteuse 25:31–40
Nikolaus (6. dets): Jesaja 61:1–3; 1; Timoteosele 6:6–12; Markuse 10:13–16

Psalm

Antifon:

Kartke Issandat, teie, Tema pühad!
Sest neil, kes Teda kardavad, ei ole millestki puudust. *Psalm 34:10*

Issand jääb igavesti;
Ta on oma aujärje seadnud kohtumõistmiseks.
Ja Ta ise mõistab kohut maailmale õigluses;
Ta peab rahvastele kohut õiglasel viisil.
Nõnda on Issand kindlaks varjupaigaks rõhutuile,
varjupaigaks häda ajal.
Sellepärast loodavad Sinu peale need, kes tunnevad Su nime;
sest Sa ei ole hüljanud neid, kes otsivad Sind, Issand!
Laulge kiitust Issandale, kes elab Siionis;
kuulutage rahvaste seas Tema tegusid! *Psalm 9:8–12*

või

Antifon:

Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud.
Ta kuulutab rahu, toob häid sõnumeid. *Jesaja 52:7*

Õnnis on inimene, kes ei käi õelate nõu järgi
ega seisa patuste tee peal ega istu pilkajate killas,
vaid kel on hea meel Issanda Seadusest
ja kes uurib Ta Seadust ööd ja päevad.
Siis ta on otsekui puu, mis on istutatud veeojade äärde,
mis vilja annab omal ajal ja mille lehed ei närtsi;
ja kõik, mis ta teeb, läheb korda. *Psalm 1:1–3*

Päeva palve

1

Issand Jumal,
meie ümber on nii suur pilv Sinu tunnistajaid.
Me meenutame täna Sinu *teenijat/teenijaid NN*-i [ja *NN*-i]
ja *tema/nende* elu ja tööd/…
Aita meil hoida silme ees Sinu sõna
ja rännata Sinu pühade teenijate osutatud rada.
Tee meistki oma hea sõnumi kuulutajad
ja Sinu armastuse saadikud.
Luba meilgi jõuda Sinu pühade rõõmu
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Kõigeväeline Jumal,
Sina lasid oma teenijal *NN*-il saada oma Kirikule
valgustavaks leegiks.
Süüta ka meis seesama ustavuse ja armastuse vaimu tuli.
Aita meil järgida Sind ja rännata valguse lastena.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm

Halleluuja!
[Issand ütleb:] Kes tahab mind teenida, peab järgnema mulle,
ja kus olen mina, sinna saab ka mu teenija.
Kes iganes mind teenib, seda austab mu Isa. *Johannese 12:26*
Halleluuja!

Prefatsioonipalve

Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Sina annad aina oma teenijate, kuulutajate ja õpetajate
imelise tunnistuse kaudu Kirikule uut jõudu
ning nende töös ja elus me näeme Sinu armastuse suurust.
Nende eeskuju kutsub meidki olema Sinu rõõmusõnumi kandjateks
ning täidab meid lootuse ja julgusega.

Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu.

Laulusoovitused

126 *Jumal, tasast vihma anna* või 165 *Kui ma ka teed ei tea*
175 *Jeruusalemm, sa püha taevalinn* või 241 *Oh Jumal, tule armuga*
242 *Siimon Joona, täna mulle vastust anna*

EVANGEELIUMI LEVITAMINE

Misjon, diakoonia ja diasporaatöö

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Vt ka pt *Nelipühad* ja *Apostlite pühapäev*.

Piiblilugemised

Misjon:

Jesaja 42:1–8 *Esimene laul Jumala sulasest*
või Jesaja 49:8–13 *Siioni taastamise tõotus*
või Jesaja 52:7–10 *Kui armsad on mägede peal sõnumitooja sammud*
või Joona 3:1–5 *Niineve patukahetsus*
2. Korintlastele 5:14 – 6:2 *Meie oleme nüüd Kristuse käskjalad*
või 1. Timoteosele 2:4–7 *Jumal tahab, et kõik inimesed pääseksid*
või Apostlite teod 13:46–49 *Paulus ja Barnabas Pisiidia Antiookias*
Matteuse 28:16–20 *Jeesus läkitab jüngrid evangeeliumi kuulutama*
või Matteuse 9:35–38 *Lõikust on palju, töötegijaid aga vähe*
või Markuse 16:15–20 *Jeesus läkitab jüngrid evangeeliumi kuulutama*
või Luuka 10:1–9 *Jeesus läkitab seitsekümmend jüngrit*
või Johannese 4:32–42 *Üks on, kes külvab, ja teine, kes lõikab*

Diakoonia:

Õpetussõnad 3:3–9, 27–28 *Aita, kus võimalik!*
või 3. Moosese 19:9–18 *Olge pühad, sest mina, Issand, teie Jumal, olen püha!*
või Jesaja 58:6–11 *Õige jumalateenistus*
1. Johannese 4:7–12 *Armastusest Jumala ja inimeste vastu*
või 2. Korintlastele 9:6–10 *Soovitusi annetajatele*
või Heebrealastele 13:1–3 *Vennaarmastus jäägu kindlaks!*
Matteuse 25:31–46 *Tähendamissõna rahvaste kohtust*
või Markuse 10:42–45 *Kes iganes tahab saada suureks, olgu teie teenija*

Diasporaatöö:
Efeslastele 4:15–16 *Õhutus üksmeeleks*
Matteuse 11:25–30 *Jeesus kutsub koormatuid*

Psalm

Kiitke Issandat, kõik paganad,
ülistage Teda, kõik rahvahõimud! *Psalm 117:1*

või

Ära karda, Sa pisike karjake, sest teie Isal on hea meel
anda teile kuningriik! *Luuka 12:32*

Jumal olgu meile armuline ja õnnistagu meid;
Ta lasku oma pale paista meie peale,
et maa peal tuntaks Sinu teed,
kõigi rahvaste seas Sinu päästet!
Jumal, Sinule laulgu tänu rahvad,
Sinule laulgu tänu kõik rahvad!
Jumal õnnistagu meid
ja kõik ilmamaa otsad kartku Teda! *Psalm 67:2–4, 8*

või

Antifon:
Issand trööstib oma rahvast
ja halastab oma viletsate peale! *Psalm 74:21*

Laulge Jumalale, mängige, kiites Tema nime,
tehke teed Temale, kes sõidab kõrbetes!
Tema nimi on Issand, hõisake rõõmu pärast Tema ees!
Ta on vaeslaste isa ja lesknaiste asjaajaja,
Jumal oma pühas elamus.
Jumal paneb üksildased elama majadesse
ja viib välja vangid jõukale elujärjele.
[Rikkalikku vihma kallad Sina, Jumal, oma pärisosale
ja Sa kosutad närbunut.
Sinu loomad asuvad seal;
Sina, Jumal, kinnitad oma headusega viletsat.] *Psalm 68:5–7 (10–11)*

Päeva palve

1 (Misjon)

Issand Jumal, taevane Isa, Sina tahad,
et kõik inimesed saaksid õndsaks ja jõuaksid tõe tundmisele.
Seepärast palume: lase oma sõnal kosta kõigis maades
ja ava inimeste südamed vastu võtma Sinu evangeeliumi valgust.
Saagu tõeks Sinu tõotus, et paganad käivad Sinu valguses,
mis on ilmunud Jeesuses Kristuses, Sinu Pojas,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

2 (Diakoonia)

Halastaja ja helde Jumal,
oma armastuses liidad Sa meid kokku üheks ihuks.
Tugevda meid, et me toetaksime kannatajaid ja abivajajaid.
Aita meil edasi jagada armastust,
millega Sina meid oled armastanud.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3 (Diasporaatöö)

Issand Jeesus Kristus,
hoia kristlasi igal ajal ja kõigis paigus oma tõe tundmises.
Ühenda oma sõna ja sakramendiga usus ja armastuses
ühe Jumala laste perena kõik meie vennad ja õed,
kes elavad hajali laias maailmas.
Kuule meid, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Ma tahan Su nime kuulutada oma vendadele,
keset kogudust ma tahan kiita Sind. *Psalm 22:23*
Halleluuja!

Palve pärast armulauda

Taevane Isa, kõigi rahvaste Jumal,
me täname Sind, et Sa meile oma sõna ja sakramendi oled andnud.
Sina kutsud kristlasi abilisteks Sinu riigi ehitamise ja levitamise töös.
Aita meil usinasti ja ustavalt Sinu tahet täita
ja võta meid pärast seda tööd Sinu õndsate riiki igavesse rõõmusse.
Sinule olgu ülistus ja au igavesest ajast igavesti.

Laulusoovitused

245 *Et ärka, Vaim*
247 *Su töö on see, oh Jeesus Krist*
311 *Oh mis kallid annid saame*
56 *Nüüd paistab meile kaunisti*
438 *Oh pane tuli põlema*
või 246 *Kui väsib üks*
või 57 *Oh Jeesus Kristus, valgusta*
või 314 *Süda seltsiks südamele*
või 289 *Sind, Jumal, tahan armastada*
või 467 *Jeesus, meie eel*

KIRIKLIK KOOSOLEK

Kirikukogu ja sinod

Liturgia: Liturgiline värv on punane. Psalm, halleluujasalm ja palve pärast armulauda: vt pt *Apostlite Peetruse ja Pauluse päev, Kiriku ühtsus* või *Nelipühad.*

Piiblilugemised

Roomlastele 12:1–5 *Katsuge läbi, mis on Jumala tahtmine, hea ja täiuslik*
või Efeslastele 2:17–22 *Te olete ehitatud hooneks apostlite ja prohvetite alusele*
Johannese 12:44–50 *Mina olen tulnud valguseks maailma*
või Luuka 12:37–48 *Õndsad on sulased, keda isand tulles leiab valvamas*

Päeva palve

1

Issand Jeesus Kristus,
me täname Sind, et Sa oled meile oma Kiriku rajanud
ja temale tõotuse andnud, et mitte miski ei saa temast võitu.
Kaitse oma Kirikut ja täida Püha Vaimu väega kõik need,
kelle Sa oled kutsunud oma riigi tööle
mitmesugustes ametites ja ülesannetes,
et nad tegutseksid koguduse ülesehitamiseks ja Sinu auks,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

2

Püha Jumal, kõige tarkuse allikas,
vala meie peale oma Vaimu – arusaamise, õigluse ja rahu Vaimu.
Juhi meie südameid, et me üheskoos taotleksime Sinu tahet
ja teeksime seda, mis Sinu nime austab.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3

Issand Jeesus Kristus,
Sina saadad oma Kiriku kui laeva maailma lainetest läbi
ja tõotad teda alati tormide marus vägevalt hoida.
Sõitle tuult ja veemöllu, mida saatan, patt ja maailm
Sinu Kiriku vastu maa peal iganes mässama ajavad,
et pilke, raevu ja vastuseisu torm vaibuks,
ükskõiksuse ja eelarvamuste jää taanduks.
Tee oma Kiriku kaudu nähtavaks
Sinu armastus ja halastus, suurus ja vägi.
Sinule olgu ülistus ja au igavesti.

Laulusoovitused

232 *Taevane Isa, meil ühenda mõtted ja meeled*
240 *Meil Kristus on aluseks seatud*
242 *Siimon Joona, täna mulle vastust anna*
163 *Üks kindel linn ja varjupaik*

ISAMAA JA RAHVAS

Iseseisvuspäev ja teised rahvuslikud pühad

Liturgia: Liturgiline värv on kirikuaasta värv.

Piiblilugemised

5. Moosese 8:10–18 *Kui sa sööd ja su kõht saab täis, siis kiida Issandat*
või Koguja 9:13–18 *Tarkus on parem kui sõjariistad*
Roomlastele 13:1–10 *Täitke kõigi vastu oma kohustused*
või Apostlite teod 17:24–30 *Pauluse jutlus Ateena Areopaagil*
Johannese 8:31–36 *Jeesuse sõnas tunnetate tõde ja tõde vabastab teid*
või Matteuse 20:25–28 *Kes teie seas tahab olla esimene, olgu teie sulane*

Lisatekstid jutluseks

1. Ajaraamat 29:10–14 *Taaveti kiituslaul*
2. Ajaraamat 1:7–12 *Saalomon palub enesele tarkust*
Jesaja 40:26–31 *Kes ootavad Issandat, saavad uut rammu*
Jaakobuse 3:13–18 *Rahutegijaile külvatakse rahus õiguse vilja*
1. Timoteosele 2:1–4 *Anuge, palvetage, tehke eestpalveid ja tänupalveid kõigi eest*
Markuse 12:13–17 *Keisri oma andke keisrile tagasi ja Jumala oma Jumalale!*
Johannese 14:27–31a *Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile*

Psalm

Antifon:

Õnnis on rahvas, kelle Jumal on Issand,
rahvas, kelle Tema on valinud enesele pärisosaks. *Psalm 33:12*

või

Ma meenutan muistseid päevi, aastaid, mis ammu möödunud.
Ma meenutan Issanda tegusid,
ma tuletan meelde Su imesid muistsest ajast. *Psalm 77:6, 12*

Laulge Issandale uus laul,
laulge Issandale, kõik maailm!
Laulge Issandale, kiitke Tema nime,
kuulutage päevast päeva Tema päästet!
Jutustage paganate seas Tema au,
Tema imeasju kõigi rahvaste seas!
Sest Issand on suur ja väga kiidetav
ja Tema on kardetavam kui kõik muud jumalad.
Sest teiste rahvaste jumalad on ebajumalad,
aga Issand on teinud taeva.
Aulikkus ja auhiilgus on Tema palge ees,
võimsus ja ilu on Tema pühamus.
Rahvaste suguvõsad! Andke Issandale,
andke Issandale au ja võimus!
Andke Issandale Tema nime au,
tooge annetusi ja tulge Tema õuedesse!
Kummardage Issandat pühas ehtes,
kõik maailm värisegu Tema palge ees! *Psalm 96:1–9*

või

Ma tõstan oma silmad mägede poole,
kust tuleb mulle abi?
Abi tuleb mulle Issanda käest,
kes on teinud taeva ja maa.
Ei Ta lase su jalga vääratada, ei su hoidja tuku.
Vaata, ei tuku ega jää magama see, kes Iisraeli hoiab.
Issand on su hoidja, Issand on su varjaja su paremal käel.
Päeval ei pista sind päike ega kuu öösel.
Issand hoiab sind kõige kurja eest, Tema hoiab sinu hinge.
Issand hoiab su minemist
ja su tulemist nüüd ja igavesti. *Psalm 121*

Päeva palve

1

Püha Jumal, kõigi rahvaste Issand,
juhi meie rahvast oma Vaimuga, et me käiksime õiguses ja rahus.
Lase meil saavutada õitsengut, mis on Sinule meelepärane.
Aga üle kõige anna meile usku Sinusse,
et kogu rahvas austaks Sinu nime
ja me teeniksime üksteist Sinu armastuses.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

2

Issand Jumal,
me täname Sind armu ja pikameelsuse eest,
millega Sa meie maad ja rahvast oled kandnud.
Õnnista meie keskel Sinu evangeeliumi kuulutamist
ning ühenda meid sõnakuulmises ja palves Sinuga ja üksteisega.
Aita meil kasvada tarkuses ja jumalakartuses
ning Sind alati ustavalt teenida.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Issand, Su nimi püsib igavesti, Issand,
Su mälestus põlvest põlve!
[Sest Issand mõistab kohut oma rahvale
ja halastab oma sulaste peale.] *Psalm 135:13 (14)*
Halleluuja!

Kui iseseisvuspäev langeb paastuaega, lauldakse enne ja pärast salmi Halleluuja asemel: Kiitus olgu Sulle, Kristus, igavese kirkuse Kuningas.

Laulusoovitused

451 *Isamaa kogudus, astu*
456 *Oh Jumal, laota armutiivad*
457 *Oh tulge, Teda kummardage*
465 *Täis tänu Teda kummardagem*

PEREKOND JA LAPSED

Emadepäev ja isadepäev

Perekonna aluseks on Jumala loomiskorral põhinev liit mehe ja naise vahel. Abielu juurde kuulub armastus, osadus, truudus ja vastastikune austus. Turvaline kodu annab hea kasvupinna ka uuele sugupõlvele. Kirikus on kohane mõtelda pere rollist ühiskonnas ja ühiskonna tähendusest inimesele. Uues Testamendis võrreldakse kogudust kodu ja perekonnaga. Jumalateenistus on Jumala perekonna rõõmus kokkusaamine.

Seda ainest saab kasutada emadepäeval ja isadepäeval või ka muudel pere ja laste pühadel.

Liturgia: Liturgiline värv on roheline või kirikuaasta värv.

Piiblilugemised

1. Moosese 2:18–24 *Inimesel ei ole hea üksi olla*
või 2. Moosese 2:1–10 *Moosese sünd*
või 1. Moosese 18:1–10 (11–15) *Iisaki sündimise tõotus*

Efeslastele 6:1–4 *Kodukorrast*

Markuse 10:13–16 *Laske lapsed minu juurde tulla, sest selliste päralt on Jumala riik*
või Matteuse 12:46–50 *Kes teeb mu Isa tahtmist, on mu vend ja õde ja ema*

Lisatekstid jutluseks

Ülemlaul 8:6–7 *Armastus on tugev nagu surm*

Koloslastele 3:18–21 *Kodukorrast*

1. Johannese 2:12–14 *Ma kirjutan teile, isad, lapsed, noored*

Markuse 10:2–9 *Mis nüüd Jumal on ühte pannud, seda ärgu inimene lahutagu!*

Psalm

Antifon:

Laske lapsed minu juurde tulla ja ärge keelake neid,
sest selliste päralt on Jumala riik! *Luuka 18:16*

Issand mõtleb meile, Tema õnnistab:
Ta õnnistab Iisraeli sugu, Ta õnnistab Aaroni sugu,
Ta õnnistab neid, kes kardavad Issandat,
nii pisikesi kui suuri.
Issand lisagu teile veel õnnistust,
teile ja teie lastele!
Teie olete Issanda õnnistatud,
selle, kes on teinud taeva ja maa! *Psalm 115:12–15*

Päeva palve

1

Issand Jumal, taevane Isa,
Sa oled inimesed loonud meheks ja naiseks
ning oled abielu seadnud ja pühitsenud.
Aita kõiki abikaasasid elada
jumalakartuses, üksmeeles, armastuses ja rahus.
Juhi neid oma sõna valgusel.
Anna kõigile isadele ja emadele tarkust, armastust
ja kannatlikkust oma laste kasvatamiseks.
Luba meil, suurtel ja väikestel, elada Sinu lastena
ja jõuda taevasesse koju.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda pärast.

2

Püha Jumal,
me täname laste – Sinu imelise kingituse eest.
Õpeta vanemaid armastuses hoolt kandma oma laste eest
ja juhi neid lapsevanema ülesannetes.
Lase lastel turvaliselt kasvada ja aita neil loota Sinu peale.
Kuule meie palvet Jeesuse pärast.

3

Issand Jeesus Kristus, Sina olid ise laps
ja tulid meelsasti templisse, et olla selles, mis on Isa päralt.
Too meidki alati siia pühakotta
rõõmsa meelega Piibli sõna kuulama,
meie taevast Isa tänama ja paluma,
kuni me ükskord taevases igaveses templis võime kokku saada.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja! Sa oled valmistanud kiitust
väetite laste ja imikute suust. *Matteuse 21:18*
Halleluuja!

Laulusoovitused

235 *On õnnis kodu, kus suur Jumal*
250 *On õnnis maja*
252 *Õnn selle elumajale*
433 *Taevaisa armupäike*
434 *Taevaisa perekonda*

ÕNNISTATUD TÖÖ

Töö ja puhkus

Liturgia: Liturgiline värv on kirikuaasta värv. Vt ka pt *Lõikustänupüha.*

Piiblilugemised

Töö:

5. Moosese 28:2–6, 11–14 *Sõnakuulelikkuse õnnistus*
2. Tessalooniklastele 3:6–16 *Käsk töötamiseks*
või 1. Timoteose 6:6–12 *Jumalakartus on suur tuluallikas*
Luuka 16:10–13 *Kes on ustav pisimas, see on ustav ka paljus*
või Matteuse 12:9–14 *Jeesus parandab hingamispäeval*

Puhkus:

5. Moosese 8:10, 17–18 *Hoiatus, et ei unustataks Issandat*
Efeslastele 5:15–20 *Kasutage aega õigesti*
Matteuse 6:25–34 *Muretsemisest*

Psalm

Antifon:

Kui palju on Sinu töid, Issand! Sa oled nad kõik teinud targasti.
Maa on täis Sinu looduid. *Psalm 104:24*

Kõik nad ootavad Sind, et Sa neile annaksid nende toidu omal ajal.
Sa annad neile, ja nad korjavad kokku;
Sina avad oma käe, ja nende kõhud saavad täis head.
Sa läkitad välja oma Vaimu, ja nad luuakse,
ja Sina uuendad maa näo.
Ma tahan laulda Issandale oma eluaja
ja mängida oma Jumalale, niikaua kui ma olen elus.
Psalm 104:27–28, 30, 33

Päeva palve

1

Halastaja Jumal,
Sina hoiad oma loodut, kasutades selleks meie jõudu ja tööd.
Juhi meie elu ja õnnista meie igapäevast tööd,
et tegutseksime Sinu tahet järgides,
Sind tänades ja üksteist toetades.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Jumal,
Sina valmistasid selle maailma
ja puhkasid seitsmendal päeval.
Sina kingid meile aja ja võimaluse puhkuseks ja kosumiseks,
et ihu ja hing saaksid uut jõudu
ja me võiksime mõista Sinu headuse suurust.
Me täname ja ülistame Sind selle eest
ja palume Sinult õnnistatud puhkust.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Halleluujasalm
Halleluuja!
Aita meid, meie pääste Jumal,
oma nime auhiilguse pärast. *Psalm 79:9*
Halleluuja!

Laulusoovitused
436 *Kõik, mis ette võtad Sa*
437 *Mu Jumal on mu abimees*
438 *Oh pane tuli põlema*
439 *Oma käed Sa laota*
200 *Halleluuja, tahan laulda*

RAHU
Palve rahu eest ja elu kaitsmine

Liturgia: Liturgiline värv on violett või kirikuaasta värv.

Piiblilugemised
Miika 4:1–4 *Jumala suur rahuriik*
Filiplastele 4:6–9 *Tehke, mida olete õppinud minult, ning rahu Jumal on siis teiega*
või 1. Timoteosele 2:1–4 *Juhendeid palvetamiseks*
Johannese 14:27–31a *Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile*
või Matteuse 5:1–10 (11–12) *Õndsad on rahutegijad*
või Matteuse 5:43–48 *Armastage oma vaenlasi*

Psalm

Antifon:

Issand, näita meile oma heldust
ja anna meile oma abi! *Psalm 85:8*

Sa oled andnud andeks oma rahva pahateo
ja oled katnud kinni kõik nende patud.
Taasta meid, meie pääste Jumal,
ja lõpeta oma meelepaha meie vastu!
Ma tahan kuulda, mida Jumal, Issand, räägib.
Sest Tema kuulutab rahu oma rahvale
ja ütleb oma vagadele, et nad ei pöörduks alpuse poole.
Ustavus võrsub maast ja õigus vaatab alla taevast.

Psalm 85:3, 5, 9, 12

Päeva palve

1

Ustav Jumal, kes Sa lood ja hoiad elu maa peal,
hoia meie elu oma kaitse all.
Taltsuta jõudusid, mis taotlevad hävingut ja viha,
ning juhi meid Sinu rahusse;
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

Igavene, kõigeväeline Jumal, kellel on võim taeva ja maa üle,
Sinu aujärg on kinnitatud igaveseks ja Sinu käes on sõja ja rahu ajad.
Ole meie ligi ja aita meid, et me saaksime võitu
oma südame rahutusest ja hirmust ajaliku elu raskuste ees.
Me usaldame endid, oma rahva ja kõik maailma riigid Sinu hoolde.
Kaitse meid hädaohtudes ning anna tarkust ja meelekindlust
tegutseda rahu hüvanguks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3

Püha Jumal, halastaja Isa taevas,
me tuleme oma ahastuses Sinu ette ja palume:
aita meil selles olukorras kuulda võtta Sinu sõna
ja kindlalt loota, et Sa oled meie lähedal, mis iganes ei juhtuks.
Lase meil seista kõigis hädades üksteise kõrval
ja juhata meid rahu teele.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda pärast.

Halleluujasalm

Halleluuja! Aita meid, meie pääste Jumal,
oma nime auhiilguse pärast. *Psalm 79:9*
Halleluuja!

Laulusoovitused

456 *Oh Jumal, laota armutiivad*
460 *Miks on neid, kes teiselt võtnud*
462 *Rahuallikaks on Jumal*
463 *Su rahu, Issand, täidab*

KATASTROOF

Suurõnnetus ja epideemia

Liturgia: Liturgiline värv on violett või kirikuaasta värv. *Gloria* ja Halleluuja võib ära jääda. Vt ka pt *Patukahetsus ja palve.*

Piiblilugemised

Habakuk 3:1–6, 18–19 *Prohveti palve*
või 1. Moosese 9:8–17 *Jumala leping Noaga*
Roomlastele 8:18–23 *Tulevane kirkus*
või 2. Korintlastele 8:1–5, 9 *Makedoonia koguduste eeskujust*
Luuka 21:5–11, 33 *Taevas ja maa hävivad, aga minu sõnad ei hävi*
või Luuka 12:1–7 *Keda karta, keda mitte*
või Markuse 4:35–41 *Jeesus vaigistab tormi*
või Johannese 16:31–33 *Mina olen maailma ära võitnud*

Psalm

Antifon:

Issand, näita meile oma heldust
ja anna meile oma abi! *Psalm 85:8*

Sa oled andnud andeks oma rahva pahateo
ja oled katnud kinni kõik nende patud.
Sa oled koristanud kõik oma raevu,
Sa oled pöördunud oma tulisest vihast.
Taasta meid, meie pääste Jumal,
ja lõpeta oma meelepaha meie vastu!

Kas Sa meid ei elustaks taas,
et Su rahvas rõõmustuks Sinus? *Psalm 85:3–5, 7*

Päeva palve

Halastaja Jumal,
Sina oled meie tugevus ja abi kõigi murede ja õnnetuste keskel.
Tule oma abiga meie juurde, anna meile lohutust ja jõudu,
et me oma ahastuses ei murduks.
Lase meid ligimesi hädas märgata ja olla üksteisele toeks.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda pärast.

Laulusoovitused

335 *Ei lahku mina Sinust*
336 *Elu on kui meri*
341 *Kui südant piinab valu*
345 *Oota, hing, oh oota*

JUMALA LOOMISTÖÖ

Vastutus looduse eest

Liturgia: Liturgiline värv on roheline või kirikuaasta värv.

Piiblilugemised

1. Moosese 1:1–11 (12–23) 24–28 (29–30) 31 – 2:3 *Jumal loob ja õnnistab maailma*
või 1. Moosese 2:4–9, 15–17 *Jumal pani inimese Eedeni aeda harima ja hoidma*
Koloslastele 1:12–20 *Kõik on loodud Kristuse läbi ja Tema poole*
Johannese 1:1–4 *Kõik on tekkinud Sõna läbi ja ilma Temata ei ole tekkinud midagi*

Lisatekstid jutluseks

1. Moosese 3:22–24 *Issand saatis inimese Eedeni rohuaiast välja, et ta hariks maad*
3. Moosese 25:8–12 *Viiekümnes aasta olgu teile juubeliaastaks*
Hoosea 4:1–3 *Inimese patu pärast leinab maa ja kiratsevad kõik, kes seal elavad*
Joel 2:21–24 *Te saate küllalt süüa ja kiidate Issandat*

Psalm

Antifon:

Kestku Issanda au igavesti!
Issand rõõmustagu oma tegudest. *Psalm 104:31*

[Kiida, mu hing, Issandat!
Issand, mu Jumal, Sina oled väga suur,
austuse ja iluga oled Sa ennast riietanud.
Sa riietad ennast valgusega nagu rüüga,
Sa tõmbad taevad laiali nagu telgivaiba.
Sa võlvid oma ülemad toad vete peale,
Sa teed paksud pilved oma tõllaks, Sa sammud tuule tiibadel.
Sa teed oma käskjalgadeks tuuled, oma teenijaiks tuleleegid.
Sa rajasid maa tema alustele,
nõnda et see ei kõigu mitte iialgi ega igavesti.]
Sina saadad allikaist ojad jooksma;
need voolavad mägede vahel.
Nad joodavad kõiki metsloomi;
metseeslid kustutavad seal oma janu.
Taeva linnud asuvad elama nende äärde,
okste vahel nad teevad häält.
Sa joodad mägesid oma ülemistest tubadest;
Sinu tööde viljast toidab ennast maa.
Sa lased tärgata rohu loomadele
ja orased inimeste tarbeks, et tuua leiba välja maa seest
ja veini, mis rõõmustab inimese südant;
õli, et panna tema pale läikima;
ja leiba, et kinnitada inimese südant.
Kõik nad ootavad Sind,
et Sa neile annaksid nende toidu omal ajal.
Sa annad neile, ja nad korjavad kokku;
Sina avad oma käe, ja nende kõhud saavad täis head.
Sa peidad oma palge, ja nad ehmuvad;
Sa võtad ära nende hingeõhu, nad heidavad hinge
ning pöörduvad tagasi põrmu.
Sa läkitad välja oma Vaimu, ja nad luuakse,
ja Sina uuendad maa näo. *Psalm 104:(1–5) 10–15, 27–30*

või

Taevad jutustavad Jumala au
ja taevalaotus kuulutab Tema kätetööd.
Päev peab päevale kõnet
ja öö kuulutab ööle Jumala tarkust.
Ei ole see kõne ega sõnad, mille hääl ei kostaks.

Üle kogu ilmamaa käib nende kõla,
maailma otsani nende sõna;
neisse on Ta püstitanud telgi päikesele.
Ja Tema tuleb välja nagu peig oma kambrist,
Ta on rõõmus nagu kangelane jooksmas oma rada.
Taeva äärel on Ta lähtekoht
ja selle teisel äärel on Ta pöördepunkt,
nõnda et midagi ei jää varjule Ta kuumuse eest. *Psalm 19:2–7*

Päeva palve

1
Kõigeväeline Jumal, taeva ja maa Issand.
Me toome Sulle oma alandliku tänu selle eest,
et Sa kannad armastusega hoolt oma loodu eest.
Õpeta meid kasutama maa ja mere varasid nii,
et me oma kasuahnuses ja hoolimatuses ei hävita elu,
vaid hoiame elu võimalust ka uutele põlvkondadele.
Kuule meid Jeesuse Kristuse, meie Issanda pärast.

2
Kõigeväeline Jumal, taeva ja maa looja.
Kõik siin ilmas on Sinu kätes ja Sinule ei ole miski võimatu.
Me imetleme Sinu loomistööd ja palume:
õpeta meid kõiges selles Sinu tarkust ja suurust nägema.
Juhi meid oma Püha Vaimuga nii, et meie enda teod ja saavutused
ei juhiks meid enesehävitusele,
vaid me tegutseksime siin kui Sinu head ja ustavad majapidajad.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3
Jumal,
Sina lõid meie jaoks selle kauni maailma
ning asetasid meid seda harima ja hoidma.
Õpeta meid Sinu loodut meie vajaduste tarbeks targasti kasutama.
Hoia meid, et me ei muutuks heaolu orjadeks, vaid aita meid
kaitsta loodust mõtlematu või pahatahtliku hävitamise eest.
Sünnita meis armastust kogu Sinu loomingu vastu
ja lase meil elada tänulikult, Sinu suuri tegusid imetledes.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Halleluujasalm

Halleluuja!
Kui palju on Sinu töid, Issand! Sa oled nad kõik teinud targasti.
Maa on täis Sinu looduid. *Psalm 104:24*
Halleluuja!

Laulusoovitused

290 *Au Jumalale, kiitus ka*
294 *Imeline Issand*
309 *Issand, Sa tahad meid rahu ja rõõmuga täita*
388 *Maa ja meri kiidavad*
391 *Suur Sa oled, Issand Jumal*

4.
JUMALATEENISTUSED

MISSA/JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA

MISSA ORDINAARIUM

Vajadusel võib liturg või abiline enne jumalateenistuse algust tutvustada jumalateenistuse teemat ja üksikasju.

Enne jumalateenistuse algust helistatakse kirikukelli.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul *(Introitus)*

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

Soovi korral võib psalmi lugeda alguslaulu järel. Psalm lõpeb:

L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

2. Tervitus *(Salutatio)**

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

või

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal ütelda sissejuhatussõnad.

3. Ühispiht *(Actus paenitentialis)**

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Vennad ja õed, tunnistagem Jumalale oma patud.” Võib pidada ka lühikese pihikõne (vt näidisteksti *Lisas*). Vastavalt kohalikule tavale võivad pihilised koguneda altari juurde.

Patutunnistus *(Confiteor)*

Kogudus seisab või põlvitab. Kõik koos:

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa!
Mina, vaene patune inimene, tunnistan Sinule oma patud üles,
mis ma mõtte, sõna ja teoga olen teinud
ja millega mina Sinu viha ja Sinu nuhtluse
ajalikult ja igavesti küll olen ära teeninud.
Aga minul on nende pärast väga kahju
ja mina kahetsen neid südamest
ja palun Sind Sinu isaliku halastuse
ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija
kibeda kannatamise ja surma pärast:
ole Sa mulle, patusele inimesele, armuline ja halasta mu peale,
anna mulle andeks kõik minu patud
ja anna mulle armust Püha Vaimu väge,
et ma oma elu saaksin parandada.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks
Jeesuse Kristuse pärast.

Siinkohal võib kogudus laulda *Kyriet:*

K Issand, halasta! Kristus, halasta! Issand, halasta!

Pattude andeksandmine *(Absolutio)*

L Kõigeväeline Jumal
on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja annab meile Tema pärast andeks kõik meie patud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle,
kes sa oma pattu kahetsed ja tahad meelt parandada,
Jumala armu ning mõistan sind sinu pattudest vabaks
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal on meie Issanda Jeesuse Kristuse
kannatuste, surma ja ülestõusmise pärast meile halastanud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle Jumala armu:
sinu patud on sulle andeks antud
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal andku oma suure armu
ja Jeesuse Kristuse lunastuse pärast meile patud andeks,
aidaku meil oma elu parandada ja juhtigu meid igavesse ellu.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Kui pihilised on patutunnistuseks põlvitanud altari juurde, kasutatakse absolutsiooni kolmandat varianti. Seejärel paneb liturg käe igaühe pea peale, öeldes:

Sinu patud on sulle andeks antud. Mine Jumala ✠ rahus.

Pihiline vastab: Aamen.

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Issand, halasta *(Kyrie eleison)**

Kui patutunnistuses sisaldub *Kyrie*, jääb see siinkohal ära ja järgneb *Gloria*.

Variant A: Issand, halasta

Kõik koos või esmalt liturg/eeslaulja ja seejärel kogudus:

Issand, halasta! Kristus, halasta! Issand, halasta!

Variant B: *Kyrie*-litaania

Kyrie-litaania variandid on *Lisas*.

5. Au olgu Jumalale *(Gloria in excelsis)**

Paastuajal jääb *Gloria* ära. Ka advendiajal võib *Gloria* ära jääda.

L Au olgu Jumalale kõrges
K ja maa peal rahu ja inimestest hea meel [, hea meel].

Järgneb ülistuslaul Pühale Kolmainsusele.

Variant A: Me kiidame Sind *(Laudamus)*

Suurtel kirikupühadel on alati *Laudamus*. Kõik koos või liturg/eeslaulja/koor ja kogudus vaheldumisi:

Me kiidame Sind, me ülistame Sind,
me kummardame Sind, me austame Sind.

Me täname Sind Sinu suure au pärast.
Issand Jumal, taevane Kuningas, Jumal, kõigeväeline Isa.
Issand, ainusündinud Poeg, Jeesus Kristus;
Issand Jumal, Jumala Tall, Isa Poeg,
kes Sa maailma patu ära kannad, halasta meie peale,
kes Sa maailma patu ära kannad, võta kuulda meie palveid,
kes Sa istud Isa paremal käel, halasta meie peale.

Sest ainult Sina oled püha, ainult Sina oled Issand,
ainult Sina oled kõrgeim, Jeesus Kristus,
koos Püha Vaimuga, Jumala Isa kirkuses.
Aamen.

Variant B: Kolmainsuslaul

Au, kiitus olgu igavest (KLPR 1) või mõni teine kolmainsuslaul (vt *Lisa*).

6. Päeva palve *(Collecta)**

[L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.]

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K Aamen. [Aamen.]

II. SÕNA

Pühapäeva ja kirikupüha missal loetakse kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium (vt pt *Proprium*). Kui jutluse aluseks on Vana Testamendi või epistli tekst, siis mainitakse seda enne kirjakoha lugemist.

Sõnaosa võib sisse juhatada: „Kuulgem Jumala sõna [... pühapäevaks / pühaks].”

7. Esimene piiblilugemine *(Prima lectio)*

Loetakse Vana Testamendi kirjakoht. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

8. Vastus

Psalm, koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

9. Teine piiblilugemine *(Secunda lectio)*

Loetakse epistel. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … kirjast/raamatust … peatükist."

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

10. Päeva laul

Päeva laulu võib laulda ka pärast evangeeliumi lugemist või pärast usutunnistust.

11. Halleluuja *(Alleluia)**

Paastuajal jääb Halleluuja ära või kasutatakse salmi Halleluuja asemel (vt pt *Proprium*).

Variant A

Kõik koos või esmalt liturg/eeslaulja ja seejärel kogudus:

Halleluuja! Halleluuja! Halleluuja!

Variant B

Halleluujasalm (vt pt *Proprium* ja pt *Lisa*).

12. Evangeelium *(Evangelium)**

Lugeja nimetab evangeeliumi kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine Püha ... evangeeliumist […. peatükist]."

Lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium. või See on Issanda sõna.

K Kiitus olgu Sulle, Kristus.

[13. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

14. Jutlus *(Homilia)*

Pärast jutlust võib olla mõtisklusvaikus.

15. Usutunnistus *(Credo; Professio fidei)**

Loetakse apostlik või Nikaia usutunnistus või lauldakse usutunnistuslaul (nt *Ma usun Jumalat,* KLPR 141). Suurtel kirikupühadel kasutatakse Nikaia usutunnistust.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku."

Variant A: Apostlik usutunnistus

K Mina usun Jumalasse,
kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse.
Ja Jeesusesse Kristusesse,
Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse,
kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud Neitsi Maarjast,
kannatanud Pontius Pilaatuse all, risti löödud,
surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda,
kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva,
istub Jumala, oma kõigeväelise Isa paremal käel,
sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle.
Mina usun Pühasse Vaimusse,
üht püha kristlikku Kirikut, pühade osadust,
pattude andeksandmist, ihu ülestõusmist ja igavest elu.
Aamen.

Variant B: Nikaia usutunnistus

K Meie usume ühteainsasse Jumalasse, kõigeväelisse Isasse,
taeva ja maa, kõige nähtava ja nähtamatu Loojasse.
Ja ühteainsasse Issandasse Jeesusesse Kristusesse,
Jumala ainusündinud Pojasse,
kes Isast on sündinud enne kõiki aegu,
Jumal Jumalast, valgus valgusest,
tõeline Jumal tõelisest Jumalast, sündinud, mitte loodud,
olemuselt ühtne Isaga, kelle läbi kõik on loodud;
kes on meie, inimeste pärast ning meie õndsuseks
alla tulnud taevast ning lihaks saanud
Püha Vaimu läbi Neitsi Maarjast ja inimeseks saanud,
Pontius Pilaatuse ajal ka meie eest risti löödud,
kannatanud ja maha maetud
ning kolmandal päeval üles tõusnud pühade kirjade järgi
ja üles läinud taeva, istub Isa paremal käel
ja tuleb taas kirkuses kohut mõistma elavate ja surnute üle;
Tema riigile ei tule otsa.

**Meie usume Pühasse Vaimusse, Issandasse ja Elavakstegijasse,
kes lähtub Isast ja Pojast,
keda Isa ja Pojaga üheskoos kummardatakse ja austatakse;
kes on rääkinud prohvetite kaudu.
Meie usume ühtainust, püha, kristlikku ja apostlikku Kirikut.
Meie tunnistame ühtainust ristimist pattude andeksandmiseks
ja ootame surnute ülestõusmist ning tulevase ajastu elu.
Aamen.**

[16. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne või pärast evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

17. Kirikupalve *(Oratio universalis)**

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse ristitud, abielluda soovijad, laulatatud paarid ja maetud, samuti öeldakse erilised tänupalved, eestpalved ja hingepalved (mälestamised).

Kirikupalve ajal kogudus seisab või põlvitab.

Variant A: Neljaosaline kirikupalve

Kogudus laulab pärast I eestpalveosa:

K Sind, Jumal, kiidame! Sind, Issand, täname!

Kogudus laulab pärast II eestpalveosa:

K Kuule meid, armas Issand Jumal!

Kogudus laulab pärast III eestpalveosa:

K Aita meid, armas Issand Jumal!

Kogudus laulab pärast IV eestpalveosa (lõpus):

**K Oh Jeesus Krist', oh kuule mind, oh kuule mind!
Ma tahan ikka kiita Sind! Aamen.**

Variant B: Ekteenia

Iga eestpalveosa lõpeb:

Me palume Sind: või Palugem Issandat:

K Kuule meid, armas Issand Jumal!

või

Issand, kuule meie palvet!

Kirikupalve lõpus:

K Aamen.

III. ARMULAUD

18. Ettevalmistus *(Praeparatio donorum)*

Kogudus laulab andidelaulu ehk korjanduslaulu (*Offertorium*). Laulu ajal seatakse altarilaud armulauaks valmis, võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt *Lisas*).

Leiva ja veini altarile toomisel võib liturg palvetada:

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud leiva,
inimeste töö ja maa vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile eluleivaks.

[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud veini,
inimeste töö ja viinapuu vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile lunastuse karikaks.

[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

või

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
rõõmu ja tänuga toome Sinu ette,
mis me Sinu käest oleme vastu võtnud:
oma elu, oma aja ja annid.
Me toome Sinu ette selle leiva ja veini,
mis meile sellel söömaajal Sinu pääste annavad.
Uuenda meie elu ja kinnita meie usku
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

19. Armulauapalve *(Prex eucharistica)**

Prefatsioon *(Praefatio)*

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.
L Ülendage oma südamed.
K Meie ülendame südamed Issanda poole.
L Tänage Issandat, meie Jumalat.
K See on õige ja kohus.

Järgneb kirikuaasta aja kohaselt vahetuv prefatsioonipalve.

Advendiaeg

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Ta alandas iseennast ja tuli inimesena meie keskele,
täites prohvetite ettekuulutused ja avades meile lunastuse tee.
Tema kaudu uuendad Sa kõik täna ja sel päeval,
kui Ta tuleb taas oma kirkuses.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Jõulupüha ja jõuluaeg

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Tema, Sinu igavene Sõna, sai lihaks
ja Temas me näeme Sinu kirkust.
Temas oled Sina, keda ükski silm pole näinud,
tulnud nähtavana meie keskele,
et me õpiksime armastama nähtamatut.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Ilmumispüha

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Temas oled Sa meile oma armastust ilmutanud.
Ta on maailma valgus ja rahvaste pääste,
kes meie keskel on ilmunud ja meiega meie kaduvat elu jaganud,
et meid uuendada oma kadumatu kirkuse valguses.

Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Ilmumisaeg ja pühapäevad enne paastuaega

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Tema, Sinu armas Poeg, oli kuulekas Sinu tahtele
ja Tema tegudes sai avalikuks Sinu kirkus.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Küünlapäev ja paastumaarjapäev

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sa oled saatnud oma Poja Neitsi Maarja kaudu siia maailma.
Ta sündis inimeseks ja tuli meie keskele
kui maailma valgus ja inimeste Päästja.
Ühes Maarjaga me rõõmustame Sinu armu üle
ning ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Paastuaeg I

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Tema on meie patu võtnud enda peale,
et me sureksime patule ja elaksime õiguses.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Paastuaeg II

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Sa oled kinkinud oma rahvale selle armuaja,
et me saaksime uueks vaimus ja puhtaks tegudes.
Sina kingid meile vabaduse Sind teenida
ja õpetad meid kaduvas maailmas elama nii,
et meie südamed on kinnitatud kadumatuses.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Kannatusaeg

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Tema kandis ristil meie patu ja surma.
Tema pärast Sa heidad armu meie peale,
annad andeks meie patud
ja tõotad igavest elu.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Suur Neljapäev

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Tema on Eluleib ja ta on meile seadnud püha armulaua,
Sinu uue lepingu rahva söömaajaks.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Ülestõusmispüha

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Tema, meie eest ohverdatud paasatall, on tõeline Jumala Tall,
kes on ära kandnud maailma patu.
Oma surmaga võitis Ta meie surma
ja oma ülestõusmisega avas Ta meile tee igavesse ellu.
Sellepärast särab *sellel ööl/täna* kogu maa ülestõusmise rõõmus
ning me ülistame koos Maarja Magdaleena, Peetruse
ja kõigi teiste ülestõusmise tunnistajatega,
koos inglite ja peainglite, keerubite ja seeravite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime ja laulame Sinule kiituselaulu:

Ülestõusmisaeg

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sa oled Tema äratanud surnuist
ja oled meid seeläbi sünnitanud elavaks lootuseks.
Vana on möödunud, loodu on lunastatud
ja uus elu õitsele puhkenud.
Sellepärast särab kogu maa ülestõusmise rõõmus
ning me laulame koos inglite ja kõigi pühade hulgaga
Sinule kiituselaulu:

Taevaminemispüha

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Ta ilmus pärast ülestõusmist oma jüngritele
ja nende silme ees tõsteti Ta üles taevasse,
et Ta teeks meidki oma jumalikkuse osaliseks.
Sellepärast särab kogu maa ülestõusmise rõõmus
ning me laulame koos inglite ja kõigi pühade hulgaga
Sinule kiituselaulu:

Nelipüha

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Ta on tõusnud üle kõigi taevaste ja istunud Sinu paremale käele.
Tema kaudu oled Sa välja valanud oma Püha Vaimu,
et kõik rahvad kuulutaksid Sinu suuri tegusid.
Sellepärast rõõmustab kogu maa
ja rahvad kiidavad Sind kõigis keeltes
ning me laulame koos inglite ja kõigi pühade hulgaga
Sinule kiituselaulu:

Kolmainupüha

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Sina oled koos oma ainusündinud Poja ja Püha Vaimuga
üks Jumal ja üks Issand.
Me austame Sind, Isa ja Poeg ja Püha Vaim,
ning kummardame Sinu Kolmainsuse suurt müsteeriumi.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Kirikuaasta lõpp

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Temas annad Sa meile elu ja lootuse.
Valvates ja palvetades me ootame Sinu Poja taastuleku päeva
ning pühitseme Sinu armulauda,
kuni saame olla koos taevases pidulauas Sinu riigis.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Üldine I

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sa saatsid Tema maailma Päästjaks.
Tema surma läbi oleme saanud pattude andeksandmise
ja Tema ülestõusmisest me ammutame elu.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Üldine II

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Sest Sinus me elame, liigume ja oleme.
Igal päeval Sa näitad meile oma armastust
ja kingid Pühas Vaimus igavese rõõmu lootuse.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Üldine III

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Oma sündimisega uuendas Ta langenud inimese
ning kannatuse ja surmaga tõi meile pattude andeksandmise.
Ta on üles tõusnud ja asunud taevasele troonile,
et teha meid igavese elu pärijaiks
ja avada meile taeva väravad.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Üldine IV

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kelle pärast Sina meile armu heidad,
meie patud meile andeks annad
ja igavest õndsust tõotad.
Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Apostlid ja evangelistid

L Tõesti, see on õige ja hea,
et me igal ajal ja kõigis paigus täname Sind,
püha Issand, kõigeväeline Isa, igavene Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Tema, meie igavene Karjane,
on rajanud oma Kiriku apostlite ja prohvetite alusele
ja hoolitseb nüüdki meie eest oma teenijate läbi,
et me elaksime pühade osaduses nii siin kui ka taevas.
Sellepärast ülistame koos [apostel/Püha *N*-iga,]
inglite ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Püha *(Sanctus)*

Kõik koos:

Püha, püha, püha on meie Jumal, me Issand Sebaot.
Taevas ja maa [, taevas ja maa] on täis Tema au.
Hoosianna kõrges! Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.
Hoosianna kõrges!

või

Püha, püha, püha on Issand Jumal Sebaot.
Taevas ja maa on täis Sinu kirkust.
Hoosianna kõrges! Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.
Hoosianna kõrges!

Armulaua seadmise palve

Pärast *Sanctust* loeb või laulab liturg palve seadmissõnadega.

Armulaua seadmise palve A

L Kiidetud oled Sina, taeva ja maa Issand.
Sa halastasid langenud maailma peale ja andsid oma ainsa Poja,
et ükski, kes Temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.
Me täname Sind lunastuse eest,
mille Sa meile kingid Jeesuses Kristuses.

Läkita oma Püha Vaim sünnitama meis elavat usku
ja pühitse Tema läbi leib ja vein, mille me Sinu ette toome,
et saaksime osa Kristuse ihust ✠ ja verest.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

See on usu saladus.

K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.

L Püha Isa, me peame seda söömaaega Sinu Poja kannatuste,
surma, ülestõusmise ja taevaminemise mälestuseks.
Sina annad meile süüa eluleiba ja juua õnnistuse karikast
selle päevani, mil Issand tuleb taas oma kirkuses.
Me palume Sind: vaata Kristuse täiuslikule ja igavesele ohvrile,
mille läbi Sa oled maailma enesega lepitanud.
Ühenda meid Pühas Vaimus üheks ihuks
ja tee meid täiuslikuks, elavaks kiitusohvriks Kristuses.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve B

L Kiidetud oled Sina, taeva ja maa Issand,
et Sa halastasid oma loodu peale ja saatsid oma ainusündinud Poja.
Me täname Sind lunastuse eest, mille Sa meile valmistasid
Tema ihu ja vere täiusliku ohvriga ristipuul.
Tema läbi oled Sa meid enesega lepitanud
ja sõlminud meiega igavese rahulepingu.

Me palume Sind, Issand, läkita oma Püha Vaim ning pühitse
need annid, et nad saaksid meile Kristuse ihuks ✠ ja vereks.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl,
kui Ta ennast oma tagakiusajate kätte andis,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

See on usu saladus.

K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.

L Püha Isa, me kanname meeles Sinu Poja ristisurma
ja Tema ülestõusmist kolmandal päeval.
Sa ülendasid Ta oma paremale käele
ja andsid Talle kõik meelevalla taevas ja maa peal.
Ta palub meie eest lakkamatult
ja on iga päev meie keskel ajastu lõpuni.
Mõtle, Issand, oma Kirikule kõikjal maailmas.
Kingi meile üksmeelt ja rahu.
Kogu kõik need, keda oled kutsunud maailma äärtest,
üheks pühaks rahvaks ja luba meil koos kõigi pühadega
osa saada Talle söömaajast Sinu riigis.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve C

L Tõesti, Sa oled püha, Issand, kõige pühaduse läte.
Seepärast palume Sind: lase neil andidel, leival ja veinil,
saada Sinu püha tahte kohaselt ja Su Vaimu väel
meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ✠ ja vereks.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

See on usu saladus.

**K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.**

L Taevane Isa, tuletades meelde Sinu Poja surma ja ülestõusmist,
võtame Sinu käest vastu eluleiva ja lunastuse karika
ning tänname Sind, et oled arvanud meid väärilisekS
Sinu palge ees seisma ja Sind teenima.
Me palume Sind: saada meile oma Püha Vaim ja ühenda kõik,
kes seda leiba söövad ja sellest karikast joovad,
et me koos kõigi pühadega Sind alati kiidaksime ja ülistaksime
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve D

L Tõesti, Issand, Sa oled püha.
Kogu loodu ülistab Sind, Eluandjat.
Oma Poja Jeesuse Kristuse läbi kingid Sa elu
ja pühitsed kõike oma Vaimu väega.
Sa kogud oma rahva kõikjalt maailmast,
et päikesetõusust loojanguni oleks kiidetud Sinu püha nimi.

Me palume Sind, Issand, läkita oma Püha Vaim
ning pühitse need annid, et nad saaksid meile
Kristuse ihuks ✠ ja vereks.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

See on usu saladus.

K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.

L Püha Isa, me tuletame selle söömaajaga meelde
Sinu Poja kannatusi ja surma,
ülestõusmist ja taevaminemist
ning ootame Tema tagasitulekut kirkuses.
Liida meid armastuses üheks ihuks Kristuses,
et me Tema läbi võiksime alati Sind tänada ja teenida.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve E

L Tõesti, Sina oled püha, Jumal, kõige pühaduse läte.
Sa lood pimeduses valguse, surmas elu ja vaikuses sõna.
Me täname Sind elu eest, mille Sa oled meile andnud,
ja maailma eest, mille oled meie kätte usaldanud.
Me täname Sind uue taeva ja maa eest,
mille Sa valmistad oma kirkuses.
Issand, me ülistame Sind armu eest,
mida Sa osutasid oma valitud rahvale Iisraelile,
kui Sa päästsid ta Egiptuse orjusest ja juhtisid tõotatud maale.
Sa tõid oma rahva vangipõlvest tagasi
ja andsid talle prohvetite suu kaudu tõotused, mis ei lähe tühja.
Me ülistame Sind Sinu ainusündinud Poja eest,
kelles Sa kõik oma tõotused täidad.

Seepärast palume Sind:
anna, et Sinu Püha Vaimu väel ja Su püha tahte kohaselt
saaksid need annid, leib ja vein, Kristuse ihuks ✠ ja vereks,
kes käskis meil pühitseda seda sakramenti.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

See on usu saladus.

K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.

L Püha Jumal, seda leiba ja karikat Sinu käest vastu võttes
kanname meeles Sinu Poja inimesekssaamist
ja uut lepingut Tema veres.

Ta loobus iseenese olust ja võttis sulase kuju, saades meie sarnaseks.
Ta ei arvanud oma osaks olla Sinuga võrdne,
vaid alandas iseennast, saades kuulekaks surmani,
pealegi ristisurmani.
Ta oli rikas, aga Ta sai meie pärast vaeseks.
Ta võttis vastu hüljatuid ja patuseid ning sõi koos nendega.
Me kanname meeles Tema ülestõusmist hauast
ja ülendamist taevasele aujärjele
ning püha ja eluandva Vaimu väljavalamist.
Me ootame igatsusega ülestõusmise päeva,
mil Kristus tuleb taas väes ja kirkuses,
et koguda oma rahvas tõotatud pidusöömaajale.

Me palume Sind: saada meile oma Püha Vaim
ja tee, et kõik, kes sellest leivast söövad ja karikast joovad,
oleksid ühendatud üheks ihuks Kristuses,
kelle läbi Sa kingid meile osa taevase kuningriigi täiusest
ja pärandist ühes kõigi Sinu pühadega kirkuses.

Ühenda meie palved kogu oma rahva palvetega
kõigist aegadest ja paikadest
ja liida need meie Ülempreestri lakkamatu eestpalvega,
kuni Ta tuleb kõigeväelise Kuningana.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve F

L Püha Jumal, kõigeväeline Issand,
lõputu on Sinu halastus ja igavene on Su valitsus.
Sa oled kõik loodu täitnud oma valguse ja eluga,
taevas ja maa on täis Sinu kirkust.

Sa lõid inimese oma näo järgi ja õnnistasid teda.
Sa tõotasid Aabrahamile, et talle antud õnnistusest
saavad osa kõik rahvad maa peal.
Sina päästsid oma valitud rahva Egiptuse orjapõlvest
ja juhtisid vabadusse.
Prohvetite kaudu andsid Sa uue lepingu tõotuse
ja kui aeg sai täis, läkitasid oma Poja,

kes kuulutas sõnas ja teos Sinu riiki.
Ta alandas iseennast,
saades Sinu tahtele kuulekaks kuni ristisurmani.

Me palume Sind, Issand:
pühitse oma Vaimu läbi need annid, leib ja vein,
ja lase meil armulauas usus vastu võtta Kristuse ihu ✠ ja verd.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

See on usu saladus.

K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.

L Halastaja Isa, seda leiba ja karikat Sinu käest vastu võttes
kanname meeles Issandat Jeesust,
kes sai inimeseks ja andis oma elu meie eest.
Me usume, et Ta on surnuist üles tõusnud ja tuleb taas kirkuses.
Temale lootes ootame osasaamist taevasest pidusöömaajast.

Me palume Sind: pühitse meid oma Vaimu läbi,
et võtaksime Kristuse ihu ja verd vastu õndsuseks
ning oleksime Tema ihu liikmetena õnnistuseks kogu maailmale.

Aita oma rahval valvata ja palvetada,
et ta püsiks usus ning armastuses
kuni Kristuse, meie suure Ülempreestri ilmumiseni.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve G

L Püha Jumal, Sina annad oma loodule elujõu
ja kannad meid oma armuga.
Seepärast palume Sind: saada meile oma Püha Vaimu
ja õnnista seda püha söömaaega kõigile,
kes me usus vastu võtame Sinu Poja ihu ✠ ja verd,
meie eluleiba ja õnnistuse karikat.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

L See on usu saladus.
**K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist,
kuni Sa tuled oma kirkuses.**

L Me täname Sind, taevane Isa,
et Sa oled meid lunastanud
oma Poja kannatuste ja ristisurma läbi.
Me ülistame Sind, kes Sa oled Tema ülestõusmises
toonud meile võidu patu ja surma üle.
Tema ühendagu meid Püha Vaimu läbi kõigi päästetutega
täna ja kord Sinu taevases riigis.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.
K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Armulaua seadmise palve H

L Me ülistame Sind, taeva ja maa Issand,
kes Sa katad meile oma laua.
Sina avad oma käe ja täidad kõik, mis elab, hea meelega.

Me palume Sind, halastaja Isa:
õnnista seda püha söömaaega kõigile, kes siin Sinu lauas koos on,
leivast söövad ja karikast *joovad/osa saavad*
ning nendes Sinu Poja ihu ja verd
Tema tõotust mööda vastu võtavad.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

L See on usu saladus.
K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist,
kuni Sa tuled oma kirkuses.

L Jumal, me täname Sind, et Sa kingid meile Kristuses
pattude andeksandmise ja igavese elu.
Liida Püha Vaimu läbi meid kõiki üheks ihuks
ning aita meil sõna ja teoga austada Sinu nime.

Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.
K Aamen. [Aamen. Aamen.]

20. Meie Isa *(Pater noster)**

L Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

21. Rahutervitus *(Pax)**

L Issand Jeesus Kristus, Sina ütlesid oma apostlitele:
„Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile."
Ära vaata meie pattude peale, vaid oma Kiriku usule.
Kingi meile alati seda rahu ja ühtsust nii,
nagu tahad Sina, kes Sa elad ja valitsed igavesti.
K Aamen.

L Issanda rahu olgu alati teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Siinkohal võivad kirikulised soovida üksteisele rahu. Liturg või abiline kutsub kogudust üles üksteisele rahu soovima, öeldes näiteks: „Soovigem üksteisele Issanda rahu." Üleskutset võib alustada sissejuhatava piiblisalmiga (vt *Lisa*).

22. Jumala Tall *(Agnus Dei)**

[Leiva murdmine]

Kui on kasutusel suur armulaualeib, murrab liturg leiba, öeldes:

L Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Karikas, mida me õnnistame, on Kristuse vere osadus.
või
Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Nõnda oleme meiegi üks ihu,
sest me kõik saame osa ühest ja samast leivast.

Armulaualeiva tükkideks murdmise ajal või enne jagamise algust kõik koos:

Kristus, Jumala Tall, kes maailma patu ära kannad,
halasta meie peale.
Kristus, Jumala Tall, kes maailma patu ära kannad,
halasta meie peale.
Kristus, Jumala Tall, kes maailma patu ära kannad,
anna meile [oma] rahu.

23. Armulauaosadus *(Communio)*

Kutse armulauale

Liturg hoiab armulaualeiba ja -karikat käes.

L Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu.
Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.

K Issand, ma ei ole seda väärt, et Sa tuled mu juurde,
ütle vaid üksainus sõna, siis saab minu hing terveks.

või

L [Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.]
Tulge, sest kõik on juba valmis.

Teised armulauale kutsumise variandid on *Lisas*.

Armulaua jagamine

Armulaua jagaja ütleb leiba andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu, sinu eest antud.

Armulaualine: Aamen.

Armulaua jagaja ütleb karikat andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri, sinu eest valatud.

Armulaualine: Aamen.

Jagamise ajal või pärast jagamist võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

Lõpusõnad

Enne lõpusõnu võib ütelda sobiva piiblisalmi.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu ja veri,
teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks,
kinnitagu ja hoidku teid igaveseks eluks!
või

Te olete vastu võtnud Issanda Jeesuse Kristuse.
Tema hoidku teid igaveseks eluks!

K Aamen.

[L Minge rahuga.]

Kui armulaua jagamine on lõppenud, puhastatakse armulauariistad ja pannakse kokku.

24. Palve pärast armulauda *(Post communionem)**

Enne palvet võib olla palvevaikus.

L Tänage Issandat, sest Tema on hea. [Halleluuja!]

K Ja Tema heldus kestab igavesti. [Halleluuja!]

(Paastuajal jääb Halleluuja ära.)

L Palvetagem.

– palve pärast armulauda (vt pt *Proprium/Lisa*)

K Aamen.

IV. LÄKITAMINE

25. Õnnistamine *(Benedictio)**

L Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline!
Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

26. Lõpulaul

Lõpulaulu võib laulda ka enne õnnistamist. Kirikuteated võib öelda pärast lõpulaulu.

[27. Läkitamine *(Dismissio)*]

L Minge Jumala rahus!

K Tänu olgu Jumalale.

või

L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

28. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

MISSAKORD NOOTIDEGA

Variant 1

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul *(Introitus)*

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

Soovi korral võib psalmi lugeda alguslaulu järel. Psalm lõpeb:

L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.

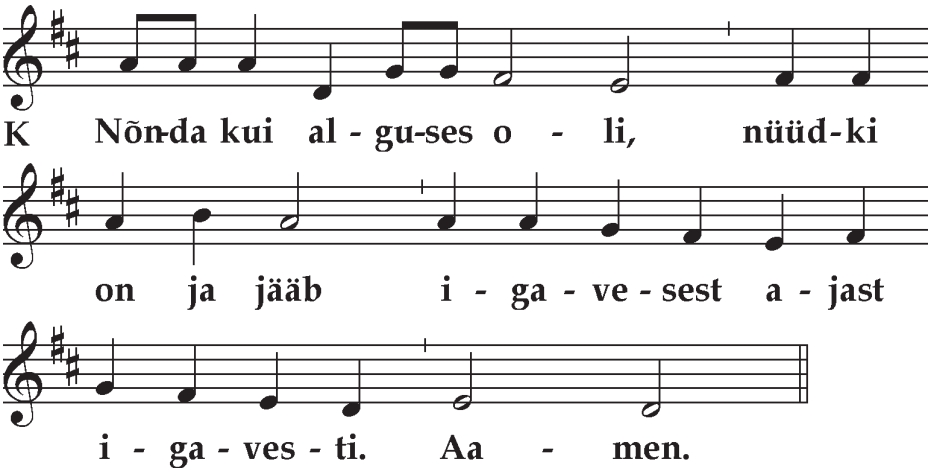

2. Tervitus *(Salutatio)**

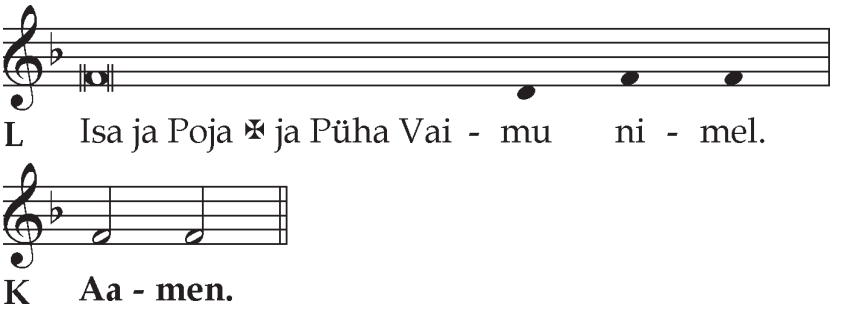

Liturg võib siinkohal ütelda sissejuhatussõnad.

3. Ühispiht *(Actus paenitentialis)**

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Vennad ja õed, tunnistagem Jumalale oma patud.” Võib pidada ka lühikese pihikõne (vt näidisteksti *Lisas*). Vastavalt kohalikule tavale võivad pihilised koguneda altari juurde.

Patutunnistus *(Confiteor)*

Kogudus seisab või põlvitab. Kõik koos:

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa!
Mina, vaene patune inimene, tunnistan Sinule oma patud üles,
mis ma mõtte, sõna ja teoga olen teinud
ja millega mina Sinu viha ja Sinu nuhtluse
ajalikult ja igavesti küll olen ära teeninud.
Aga minul on nende pärast väga kahju
ja mina kahetsen neid südamest
ja palun Sind Sinu isaliku halastuse
ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija
kibeda kannatamise ja surma pärast:
ole Sa mulle, patusele inimesele, armuline ja halasta mu peale,
anna mulle andeks kõik minu patud
ja anna mulle armust Püha Vaimu väge,
et ma oma elu saaksin parandada.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks
Jeesuse Kristuse pärast.

Siinkohal võib kogudus laulda *Kyriet:*

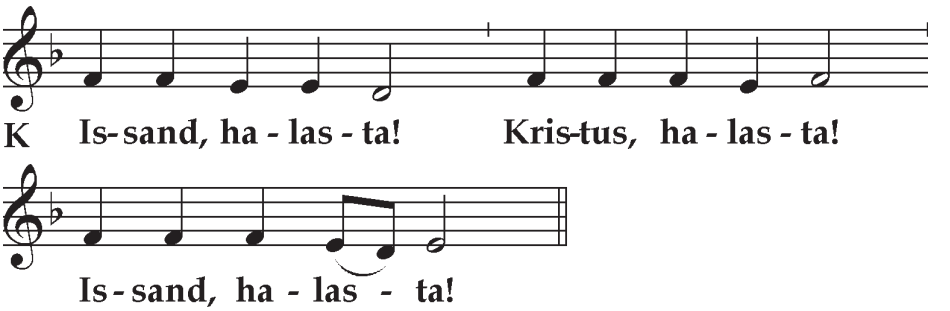

Pattude andeksandmine *(Absolutio)*

L Kõigeväeline Jumal
on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja annab meile Tema pärast andeks kõik meie patud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle,
kes sa oma pattu kahetsed ja tahad meelt parandada,
Jumala armu ning mõistan sind sinu pattudest vabaks
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal on meie Issanda Jeesuse Kristuse
kannatuste, surma ja ülestõusmise pärast meile halastanud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle Jumala armu:
sinu patud on sulle andeks antud
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal andku oma suure armu
ja Jeesuse Kristuse lunastuse pärast meile patud andeks,
aidaku meil oma elu parandada ja juhtigu meid igavesse ellu.

Kui pihilised on patutunnistuseks põlvitanud altari juurde, kasutatakse absolutsiooni kolmandat varianti. Seejärel paneb liturg käe igaühe pea peale, öeldes:

Sinu patud on sulle andeks antud. Mine Jumala ✠ rahus.

Pihiline vastab: Aamen.

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Issand, halasta *(Kyrie eleison)**

Kui patutunnistuses sisaldub *Kyrie,* jääb see siinkohal ära ja järgneb *Gloria*.

Variant A: Issand, halasta

Kõik koos:

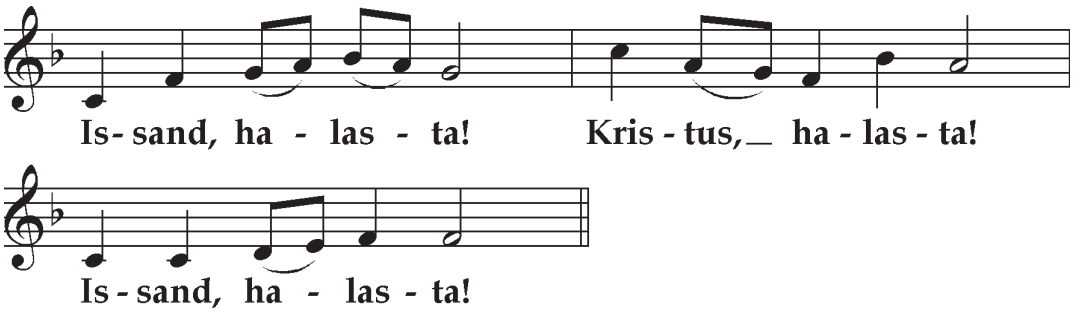

Variant B: *Kyrie*-litaania

Kyrie-litaania variandid on *Lisas*.

5. Au olgu Jumalale *(Gloria in excelsis)**

Paastuajal jääb *Gloria* ära. Ka advendiajal võib *Gloria* ära jääda.

Järgneb ülistuslaul Pühale Kolmainusele.

Variant A: Me kiidame Sind *(Laudamus)*

Suurtel kirikupühadel on alati *Laudamus*. Liturg/eeslaulja ja kogudus vaheldumisi:

K Me kii - da - me Sind, me ü - lis - ta - me Sind,
me kum-mar-da - me Sind, me aus - ta-me Sind.
L/E Me täname Sind Sinu suu - re au pä-rast. Issand Jumal,
tae - va - ne Kuningas, Jumal, kõige - väe - li - ne I - sa.
K Me kii - da - me Sind, me ü - lis - ta - me Sind,
me kum-mar-da - me Sind, me aus - ta-me Sind.
L/E Issand, ainusün-di-nud Poeg, Jee-sus Kris-tus; Issand
Jumal, Juma - la Tall, I - sa Poeg, kes Sa maailma patu
ä - ra kan-nad, ha-las-ta mei-e pea-le, kes Sa maailma patu

Variant B: Kolmainsuslaul

Au, kiitus olgu igavest (KLPR 1) või mõni teine kolmainsuslaul (vt *Lisa*).

6. Päeva palve *(Collecta)**

L Pal - ve - ta - gem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K **Aa - men. [Aa - men.]**

II. SÕNA

Pühapäeva ja kirikupüha missal loetakse kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium (vt pt *Proprium*). Kui jutluse aluseks on Vana Testamendi või epistli tekst, siis mainitakse seda enne kirjakoha lugemist.

Sõnaosa võib sisse juhatada: „Kuulgem Jumala sõna [... pühapäevaks/pühaks].”

7. Esimene piiblilugemine *(Prima lectio)*

Loetakse Vana Testamendi kirjakoht. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K **Tänu olgu Jumalale.**

8. Vastus

Psalm, koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

9. Teine piiblilugemine *(Secunda lectio)*

Loetakse epistel. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … kirjast/ raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K **Tänu olgu Jumalale.**

10. Päeva laul

Päeva laulu võib laulda ka pärast evangeeliumi lugemist või pärast usutunnistust.

11. Halleluuja *(Alleluia)**

Paastuajal jääb Halleluuja ära või kasutatakse salmi Halleluuja asemel (vt pt *Proprium*).

Variant A

Kõik koos:

Variant B

Halleluujasalm (vt pt *Proprium* ja *Lisa*).

12. Evangeelium *(Evangelium)**

Lugeja nimetab evangeeliumi kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine Püha ... evangeeliumist [… peatükist].”

Lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium. või See on Issanda sõna.

[13. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

14. Jutlus *(Homilia)*

Pärast jutlust võib olla mõtisklusvaikus.

15. Usutunnistus *(Credo; Professio fidei)**

Loetakse apostlik või Nikaia usutunnistus (vt *Missa ordinaarium*) või lauldakse usutunnistuslaul (nt *Ma usun Jumalat,* KLPR 141). Suurtel kirikupühadel kasutatakse Nikaia usutunnistust.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku.”

[16. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne või pärast evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

17. Kirikupalve *(Oratio universalis)**

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse ristitud, abielluda soovijad, laula-

tatud paarid ja maetud, samuti öeldakse erilised tänupalved, eestpalved ja hingepalved (mälestamised).

Kirikupalve ajal kogudus seisab või põlvitab.

Variant A: Neljaosaline kirikupalve

Kogudus laulab pärast I eestpalveosa:

Kogudus laulab pärast II eestpalveosa:

Kogudus laulab pärast III eestpalveosa:

Kogudus laulab pärast IV eestpalveosa (lõpus):

Variant B: Ekteenia

Iga eestpalveosa lõpeb:

Me palume Sind: või Palugem Issandat:

Kirikupalve lõpus:

K Aa - men.

III. ARMULAUD

18. Ettevalmistus *(Praeparatio donorum)*

Kogudus laulab andidelaulu ehk korjanduslaulu (*Offertorium*). Laulu ajal seatakse altarilaud armulauaks valmis, võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt *Lisas*).

Leiva ja veini altarile toomisel võib liturg palvetada:

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud leiva,
inimeste töö ja maa vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile eluleivaks.

[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud veini,
inimeste töö ja viinapuu vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile lunastuse karikaks.

[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

või

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
rõõmu ja tänuga toome Sinu ette,
mis me Sinu käest oleme vastu võtnud:
oma elu, oma aja ja annid.
Me toome Sinu ette selle leiva ja veini,
mis meile sellel söömaajal Sinu pääste annavad.
Uuenda meie elu ja kinnita meie usku
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

19. Armulauapalve *(Prex eucharistica)**

Prefatsioon *(Praefatio)*

Järgneb kirikuaasta aja kohaselt vahetuv prefatsioonipalve (vt *Missa ordinaarium.* Prefatsioonipalve noodid on *Lisas*).

Püha (Sanctus)

Kõik koos:

Armulaua seadmise palve

Pärast *Sanctust* loeb või laulab liturg palve seadmissõnadega (vt *Missa ordinaarium*. Seadmissõnade laulmisvormel on toodud *Lisas*):

– *Postsanctus*
– Epiklees I
– Seadmissõnad
– Aklamatsioon pärast seadmissõnu

L See on usu saladus.
K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.

– Anamnees
– Epiklees II
– Doksoloogia

L Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa, Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aa-men.

või

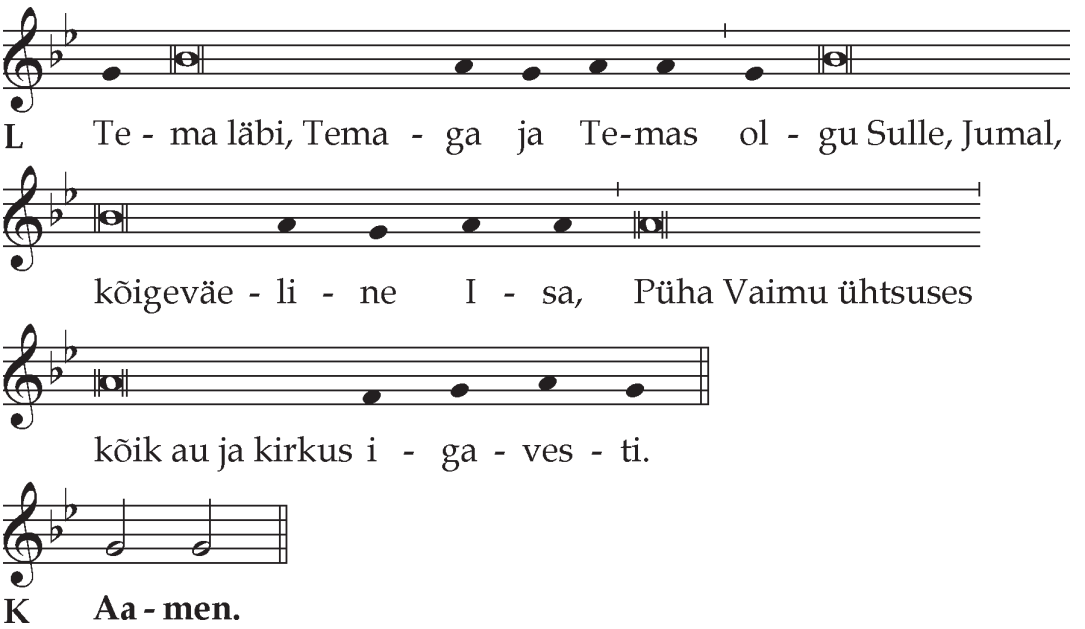

20. Meie Isa *(Pater noster)**

L Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

21. Rahutervitus *(Pax)**

L Issand Jeesus Kristus, Sina ütlesid oma apostlitele:
„Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile."
Ära vaata meie pattude peale, vaid oma Kiriku usule.
Kingi meile alati seda rahu ja ühtsust nii,
nagu tahad Sina, kes Sa elad ja valitsed igavesti.

K Aamen.

Siinkohal võivad kirikulised soovida üksteisele rahu. Liturg või abiline kutsub kogudust üles üksteisele rahu soovima, öeldes näiteks: „Soovigem üksteisele Issanda rahu." Üleskutset võib alustada sissejuhatava piiblisalmiga (vt *Lisa*).

22. Jumala Tall *(Agnus Dei)**

[Leiva murdmine]

Kui on kasutusel suur armulaualeib, murrab liturg leiba, öeldes:

L Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Karikas, mida me õnnistame, on Kristuse vere osadus.
või
Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Nõnda oleme meiegi üks ihu,
sest me kõik saame osa ühest ja samast leivast.

Armulaualeiva tükkideks murdmise ajal või enne jagamise algust kõik koos:

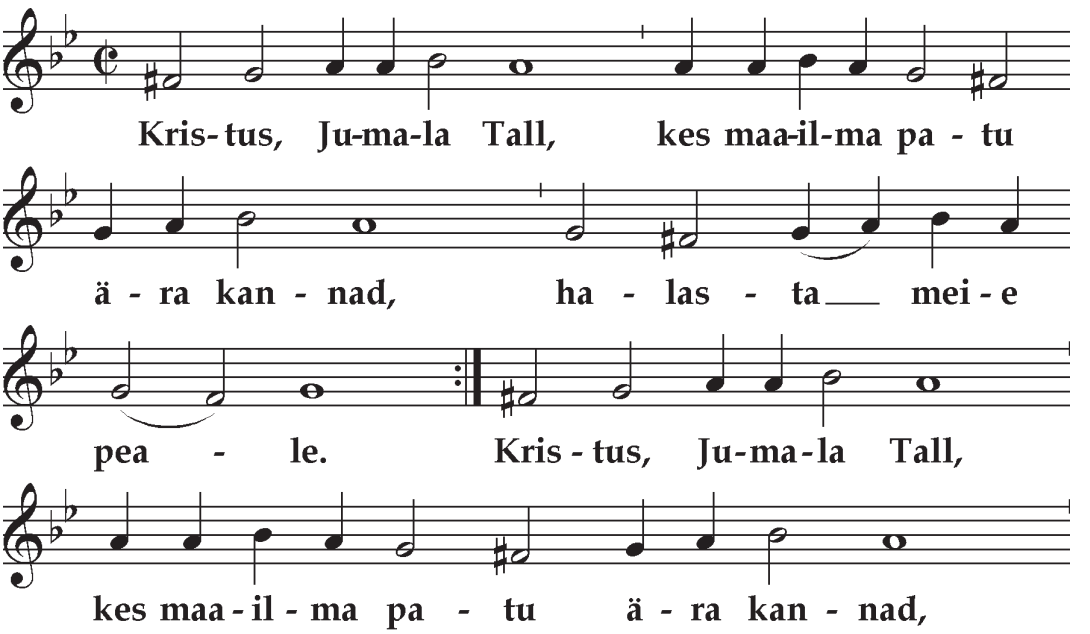

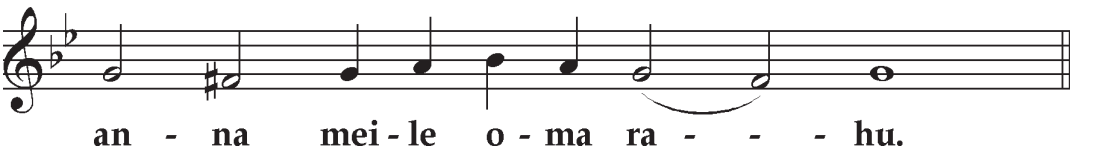

23. Armulauaosadus *(Communio)*

Kutse armulauale

Liturg hoiab armulaualeiba ja -karikat käes.

L Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu.
Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.

**K Issand, ma ei ole seda väärt, et Sa tuled mu juurde,
ütle vaid üksainus sõna, siis saab minu hing terveks.**

või

L [Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.]
Tulge, sest kõik on juba valmis.

Teised armulauale kutsumise variandid on *Lisas*.

Armulaua jagamine

Armulaua jagaja ütleb leiba andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu, sinu eest antud.

Armulaualine: Aamen.

Armulaua jagaja ütleb karikat andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri, sinu eest valatud.

Armulaualine: Aamen.

Jagamise ajal või pärast jagamist võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

Lõpusõnad

Enne lõpusõnu võib ütelda sobiva piiblisalmi.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu ja veri,
teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks,
kinnitagu ja hoidku teid igaveseks eluks!

või

Te olete vastu võtnud Issanda Jeesuse Kristuse.
Tema hoidku teid igaveseks eluks!

K Aamen.

[L Minge rahuga.]

Kui armulaua jagamine on lõppenud, puhastatakse armulauariistad ja pannakse kokku.

24. Palve pärast armulauda *(Post communionem)**

Enne palvet võib olla palvevaikus.

Paastuajal:

– palve pärast armulauda (vt pt *Proprium* ja *Lisa*)

IV. LÄKITAMINE

25. Õnnistamine *(Benedictio)**

26. Lõpulaul

Lõpulaulu võib laulda ka enne õnnistamist.
Kirikuteated võib öelda pärast lõpulaulu.

[27. Läkitamine *(Dismissio)*]

L Minge Jumala rahus!
K Tänu olgu Jumalale.
või
L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

28. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

MISSAKORD NOOTIDEGA

Variant 2

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul *(Introitus)*

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

2. Tervitus *(Salutatio)**

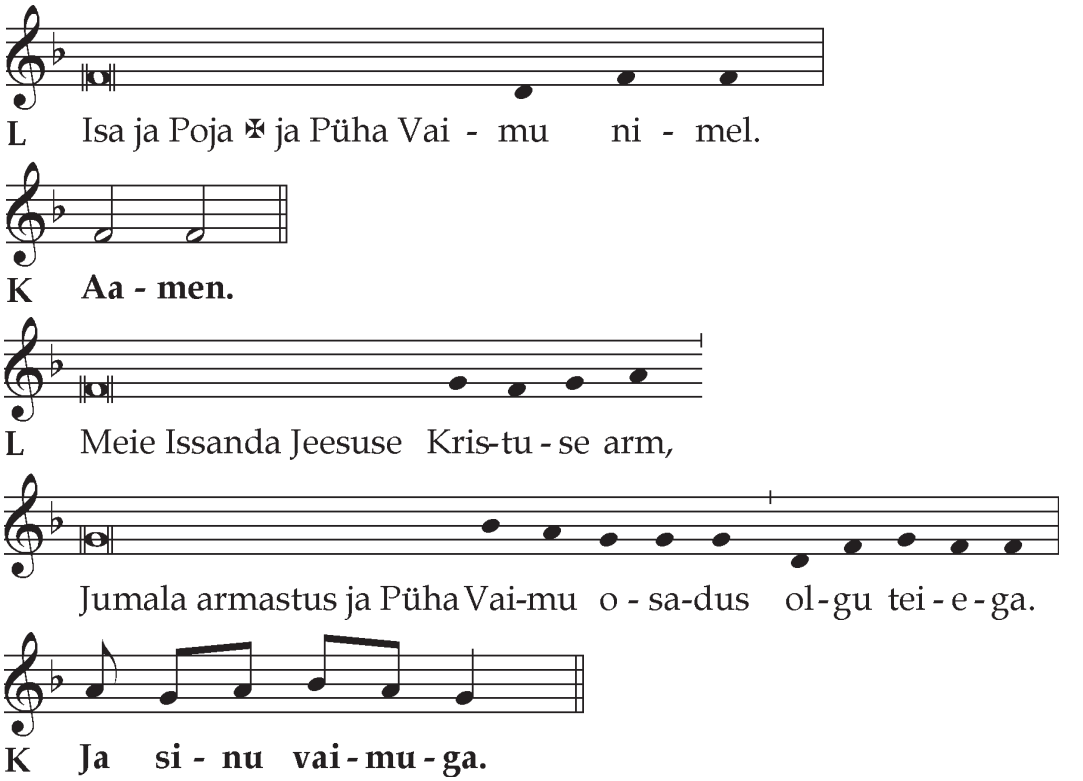

Liturg võib siinkohal ütelda sissejuhatussõnad.

3. Ühispiht *(Actus paenitentialis)**

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Vennad ja õed, tunnistagem Jumalale oma patud." Võib pidada ka lühikese pihikõne (vt näidisteksti *Lisas*). Vastavalt kohalikule tavale võivad pihilised koguneda altari juurde.

Patutunnistus *(Confiteor)*

Kogudus seisab või põlvitab. Kõik koos:

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa!
Mina, vaene patune inimene, tunnistan Sinule oma patud üles,
mis ma mõtte, sõna ja teoga olen teinud
ja millega mina Sinu viha ja Sinu nuhtluse
ajalikult ja igavesti küll olen ära teeninud.
Aga minul on nende pärast väga kahju
ja mina kahetsen neid südamest
ja palun Sind Sinu isaliku halastuse
ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija
kibeda kannatamise ja surma pärast:
ole Sa mulle, patusele inimesele, armuline ja halasta mu peale,
anna mulle andeks kõik minu patud
ja anna mulle armust Püha Vaimu väge,
et ma oma elu saaksin parandada.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal, et olen mõtte,
sõna, teo ja tegematajätmisega palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks Jeesuse Kristuse pärast.

Pattude andeksandmine *(Absolutio)*

L Kõigeväeline Jumal
on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja annab meile Tema pärast andeks kõik meie patud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle,
kes sa oma pattu kahetsed ja tahad meelt parandada,
Jumala armu ning mõistan sind sinu pattudest vabaks
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal on meie Issanda Jeesuse Kristuse
kannatuste, surma ja ülestõusmise pärast meile halastanud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle Jumala armu:
sinu patud on sulle andeks antud Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal andku oma suure armu
ja Jeesuse Kristuse lunastuse pärast meile patud andeks,
aidaku meil oma elu parandada ja juhtigu meid igavesse ellu.

Kui pihilised on patutunnistuseks põlvitanud altari juurde, kasutatakse absolutsiooni kolmandat varianti. Seejärel paneb liturg käe igaühe pea peale, öeldes:

Sinu patud on sulle andeks antud. Mine Jumala ✠ rahus.

Pihiline vastab: Aamen.

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Issand, halasta *(Kyrie eleison)**

Kui patutunnistuses sisaldub *Kyrie*, jääb see siinkohal ära ja järgneb *Gloria*.

Variant A: Issand, halasta

Kõik koos või esmalt liturg/eeslaulja ja seejärel kogudus:

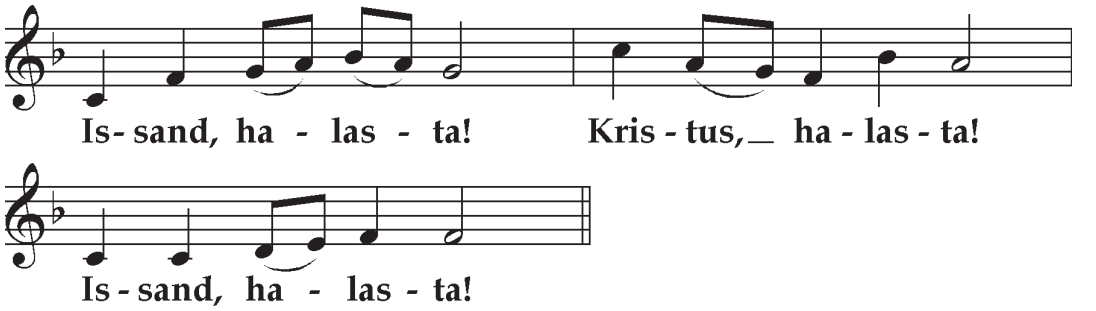

Variant B: *Kyrie*-litaania

Kyrie-litaania variandid on *Lisas*.

5. Au olgu Jumalale *(Gloria in excelsis)**

Paastuajal jääb *Gloria* ära. Ka advendiajal võib *Gloria* ära jääda.

Järgneb ülistuslaul Pühale Kolmainusele.

Variant A: Me kiidame Sind *(Laudamus)*

Suurtel kirikupühadel on alati *Laudamus*. Liturg/eeslaulja ja kogudus vaheldumisi:

Variant B: Kolmainsuslaul

Au, kiitus olgu igavest (KLPR 1) või mõni teine kolmainsuslaul (vt *Lisa*).

6. Päeva palve *(Collecta)**

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

II. SÕNA

Pühapäeva ja kirikupüha missal loetakse kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium (vt pt *Proprium*). Kui jutluse aluseks on Vana Testamendi või epistli tekst, siis mainitakse seda enne kirjakoha lugemist.

Sõnaosa võib sisse juhatada: „Kuulgem Jumala sõna [... pühapäevaks / pühaks].”

7. Esimene piiblilugemine *(Prima lectio)*

Loetakse Vana Testamendi kirjakoht. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

8. Vastus

Psalm, koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

9. Teine piiblilugemine *(Secunda lectio)*

Loetakse epistel. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … kirjast/ raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

10. Päeva laul

Päeva laulu võib laulda ka pärast evangeeliumi lugemist või pärast usutunnistust.

11. Halleluuja *(Alleluia)**

Paastuajal jääb Halleluuja ära või kasutatakse salmi Halleluuja asemel (vt pt *Proprium*).

Variant A

Kõik koos või esmalt liturg/eeslaulja ja seejärel kogudus:

Variant B

Halleluujasalm (vt pt *Proprium* ja *Lisa*).

12. Evangeelium *(Evangelium)**

Lugeja nimetab evangeeliumi kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine Püha ... evangeeliumist [… peatükist].”

Lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium. või See on Issanda sõna.

K Kiitus olgu Sulle, Kristus.

[13. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

14. Jutlus *(Homilia)*

Pärast jutlust võib olla mõtisklusvaikus.

15. Usutunnistus *(Credo; Professio fidei)**

Loetakse apostlik või Nikaia usutunnistus (vt *Missa ordinaarium*) või lauldakse usutunnistuslaul (nt *Ma usun Jumalat,* KLPR 141). Suurtel kirikupühadel kasutatakse Nikaia usutunnistust.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku.”

[16. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne või pärast evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

17. Kirikupalve *(Oratio universalis)**

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse ristitud, abielluda soovijad, laula-

tatud paarid ja maetud, samuti öeldakse erilised tänupalved, eestpalved ja hingepalved (mälestamised). Kirikupalve ajal kogudus seisab või põlvitab.

Iga eestpalveosa lõpeb:

Me palume Sind: või Palugem Issandat:

Kirikupalve lõpus:

III. ARMULAUD

18. Ettevalmistus *(Praeparatio donorum)*

Kogudus laulab andidelaulu ehk korjanduslaulu (*Offertorium*). Laulu ajal seatakse altarilaud armulauaks valmis, võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt *Lisas*).

Leiva ja veini altarile toomisel võib liturg palvetada:

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud leiva,
inimeste töö ja maa vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile eluleivaks.
[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud veini,
inimeste töö ja viinapuu vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile lunastuse karikaks.
[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

või

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
rõõmu ja tänuga toome Sinu ette,
mis me Sinu käest oleme vastu võtnud:
oma elu, oma aja ja annid.
Me toome Sinu ette selle leiva ja veini,
mis meile sellel söömaajal Sinu pääste annavad.
Uuenda meie elu ja kinnita meie usku
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

19. Armulauapalve *(Prex eucharistica)**

Prefatsioon *(Praefatio)*

Järgneb kirikuaasta aja kohaselt vahetuv prefatsioonipalve (vt *Missa ordinaarium*. Prefatsioonipalve noodid on *Lisas*).

Püha *(Sanctus)*

Kõik koos:

Armulaua seadmise palve

Pärast *Sanctust* loeb või laulab liturg palve seadmissõnadega (vt *Missa ordinaarium*. Seadmissõnade laulmisvormel on toodud *Lisas*):

– *Postsanctus*

– Epiklees I

– Seadmissõnad

– Aklamatsioon pärast seadmissõnu

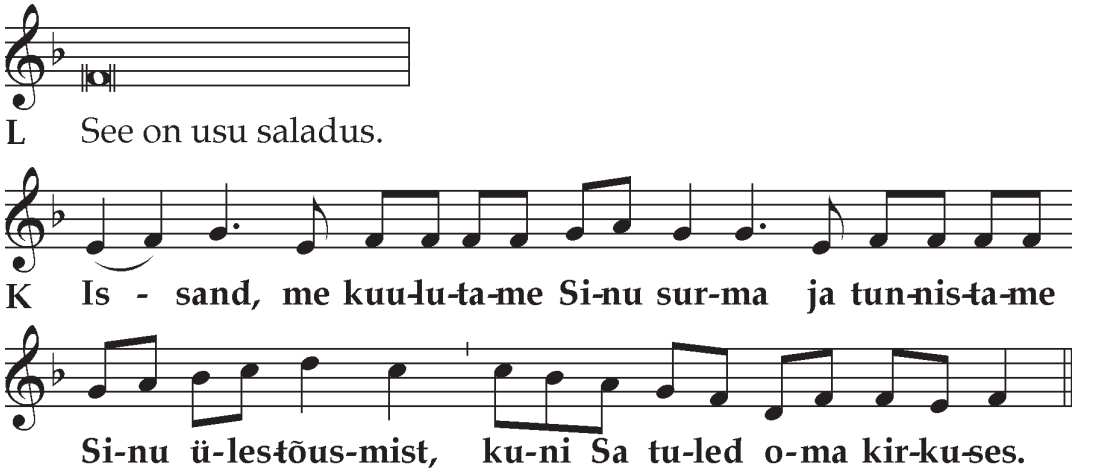

– Anamnees

– Epiklees II

– Doksoloogia

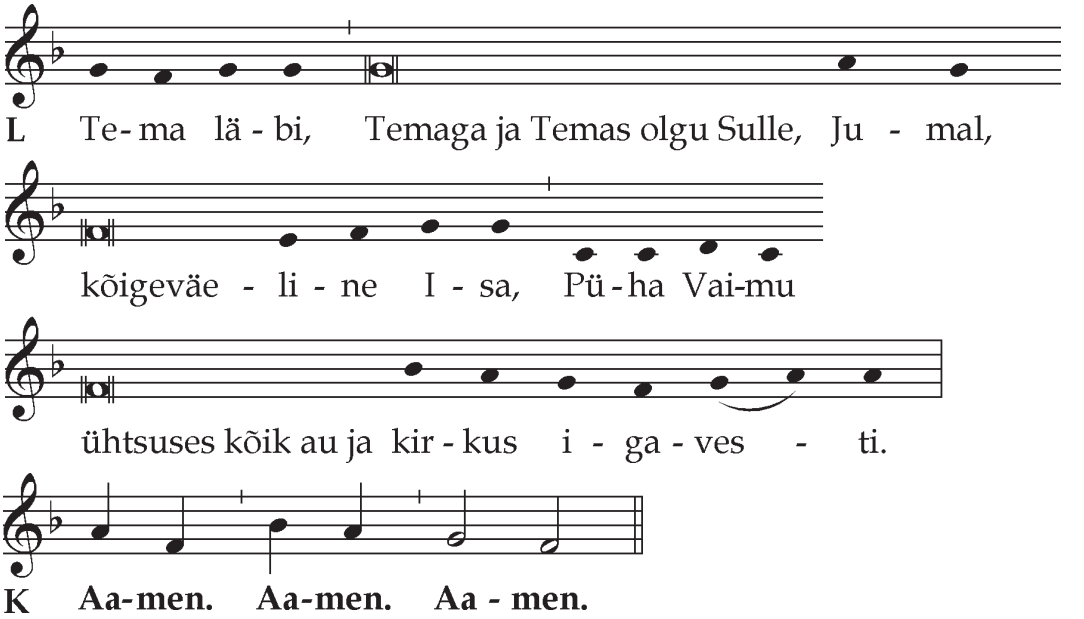

20. Meie Isa *(Pater noster)**

L Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

21. Rahutervitus *(Pax)**

L Issand Jeesus Kristus, Sina ütlesid oma apostlitele:
„Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile."
Ära vaata meie pattude peale, vaid oma Kiriku usule.
Kingi meile alati seda rahu ja ühtsust nii,
nagu tahad Sina, kes Sa elad ja valitsed igavesti.

K Aamen.

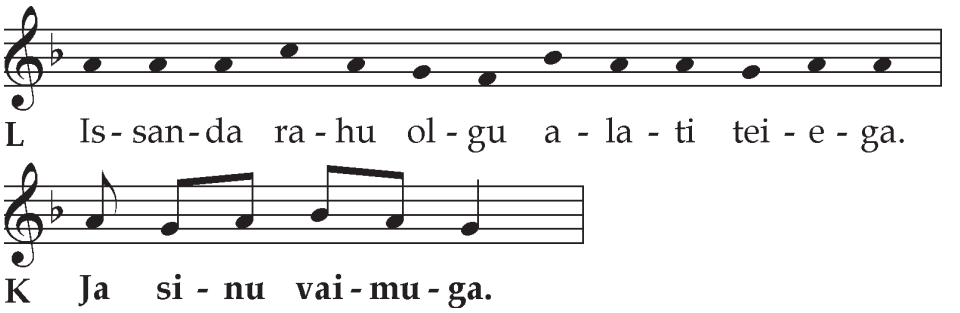

Siinkohal võivad kirikulised soovida üksteisele rahu. Liturg või abiline kutsub kogudust üles üksteisele rahu soovima, öeldes näiteks: „Soovigem üksteisele Issanda rahu." Üleskutset võib alustada sissejuhatava piiblisalmiga (vt *Lisa*).

22. Jumala Tall *(Agnus Dei)* *

[Leiva murdmine]

Kui on kasutusel suur armulaualeib, murrab liturg leiba, öeldes:

L Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Karikas, mida me õnnistame, on Kristuse vere osadus.
või
Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Nõnda oleme meiegi üks ihu,
sest me kõik saame osa ühest ja samast leivast.

Armulaualeiva tükkideks murdmise ajal või enne jagamise algust kõik koos:

23. Armulauaosadus *(Communio)*

Kutse armulauale

Liturg hoiab armulaualeiba ja -karikat käes.

L Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu.
Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.
**K Issand, ma ei ole seda väärt, et Sa tuled mu juurde,
ütle vaid üksainus sõna, siis saab minu hing terveks.**

või

L [Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.]
Tulge, sest kõik on juba valmis.

Teised armulauale kutsumise variandid on *Lisas*.

Armulaua jagamine

Armulaua jagaja ütleb leiba andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu, sinu eest antud.

Armulaualine: Aamen.

Armulaua jagaja ütleb karikat andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri, sinu eest valatud.

Armulaualine: Aamen.

Jagamise ajal või pärast jagamist võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

Lõpusõnad

Enne lõpusõnu võib ütelda sobiva piiblisalmi.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu ja veri,
teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks,
kinnitagu ja hoidku teid igaveseks eluks!
või
Te olete vastu võtnud Issanda Jeesuse Kristuse.
Tema hoidku teid igaveseks eluks!
K Aamen.
[L Minge rahuga.]

Kui armulaua jagamine on lõppenud, puhastatakse armulauariistad ja pannakse kokku.

24. Palve pärast armulauda *(Post communionem)**

Enne palvet võib olla palvevaikus.

Paastuajal:

– palve pärast armulauda (vt pt *Proprium* ja *Lisa*)

IV. LÄKITAMINE

25. Õnnistamine *(Benedictio)**

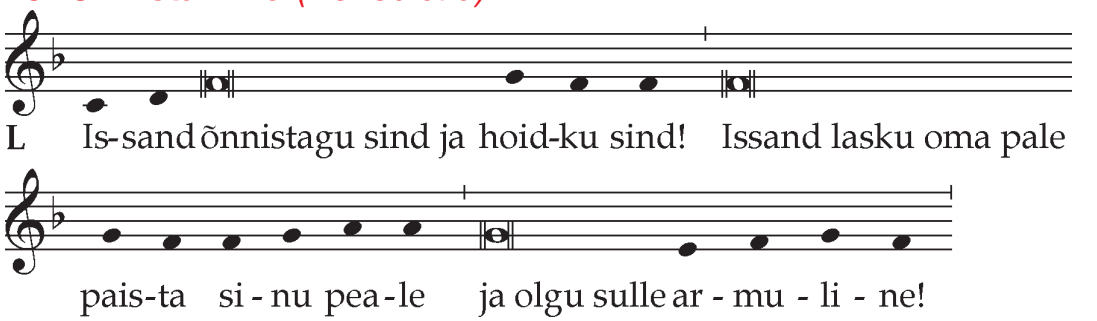

26. Lõpulaul

Lõpulaulu võib laulda ka enne õnnistamist.
Kirikuteated võib öelda pärast lõpulaulu.

[27. Läkitamine *(Dismissio)*]

või

L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

28. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

MISSAKORD NOOTIDEGA

Variant 3

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul *(Introitus)*

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

2. Tervitus *(Salutatio)**

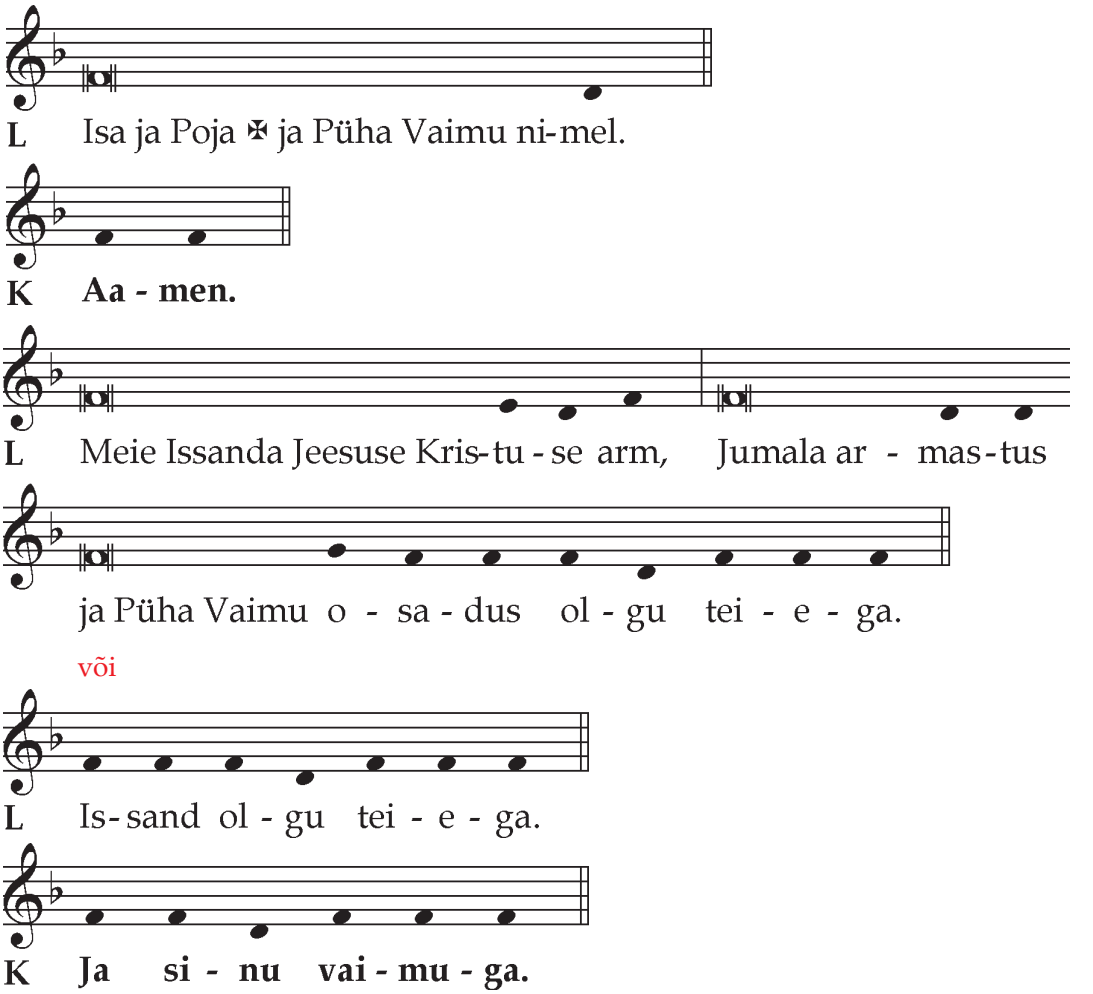

Liturg võib siinkohal ütelda sissejuhatussõnad.

3. Ühispiht *(Actus paenitentialis)**

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Vennad ja õed, tunnistagem Jumalale oma patud.” Võib pidada ka lühikese pihikõne (vt näidisteksti *Lisas*). Vastavalt kohalikule tavale võivad pihilised koguneda altari juurde.

Patutunnistus *(Confiteor)*

Kogudus seisab või põlvitab. Kõik koos:

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa!
Mina, vaene patune inimene, tunnistan Sinule oma patud üles,
mis ma mõtte, sõna ja teoga olen teinud
ja millega mina Sinu viha ja Sinu nuhtluse
ajalikult ja igavesti küll olen ära teeninud.
Aga minul on nende pärast väga kahju
ja mina kahetsen neid südamest
ja palun Sind Sinu isaliku halastuse
ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija
kibeda kannatamise ja surma pärast:
ole Sa mulle, patusele inimesele, armuline ja halasta mu peale,
anna mulle andeks kõik minu patud
ja anna mulle armust Püha Vaimu väge,
et ma oma elu saaksin parandada.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks
Jeesuse Kristuse pärast.

Pattude andeksandmine *(Absolutio)*

L Kõigeväeline Jumal
on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja annab meile Tema pärast andeks kõik meie patud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle,
kes sa oma pattu kahetsed ja tahad meelt parandada,
Jumala armu ning mõistan sind sinu pattudest vabaks
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal on meie Issanda Jeesuse Kristuse
kannatuste, surma ja ülestõusmise pärast meile halastanud.
Kristuse Kiriku sulasena kuulutan ma sulle Jumala armu:
sinu patud on sulle andeks antud
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Kõigeväeline Jumal andku oma suure armu
ja Jeesuse Kristuse lunastuse pärast meile patud andeks,
aidaku meil oma elu parandada ja juhtigu meid igavesse ellu.

K Aamen.

Kui pihilised on patutunnistuseks põlvitanud altari juurde, kasutatakse absolutsiooni kolmandat varianti. Seejärel paneb liturg käe igaühe pea peale, öeldes:

Sinu patud on sulle andeks antud. Mine Jumala ✠ rahus.

Pihiline vastab: Aamen.

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Issand, halasta *(Kyrie eleison)**

Kui patutunnistuses sisaldub *Kyrie*, jääb see siinkohal ära ja järgneb *Gloria*.

Variant A: Issand, halasta

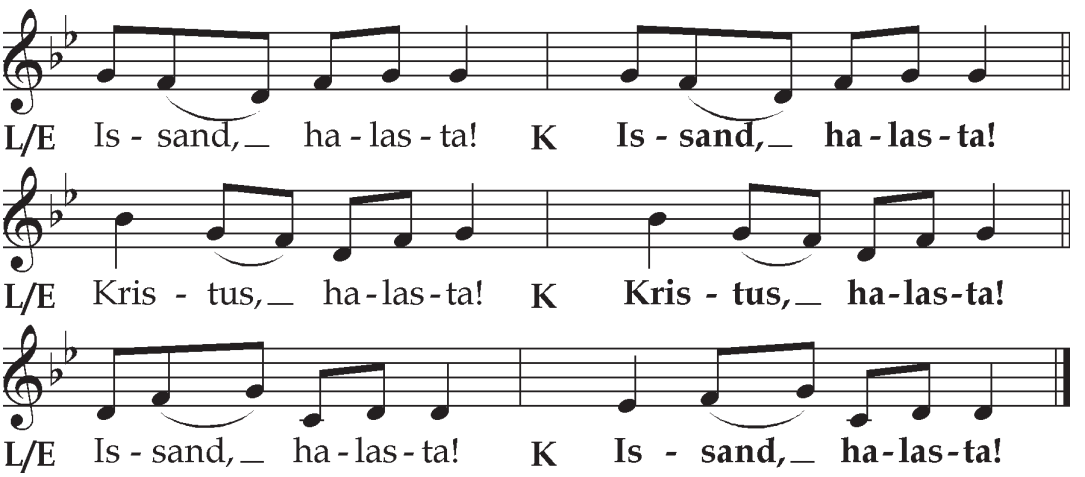

Variant B: *Kyrie*-litaania

Kyrie-litaania variandid on *Lisas*.

5. Au olgu Jumalale *(Gloria in excelsis)**

Paastuajal jääb *Gloria* ära. Ka advendiajal võib *Gloria* ära jääda.

Järgneb ülistuslaul Pühale Kolmainsusele.

Variant A: Me kiidame Sind *(Laudamus)*

Suurtel kirikupühadel on alati *Laudamus*. Kõik koos või koor ja kogudus vaheldumisi:

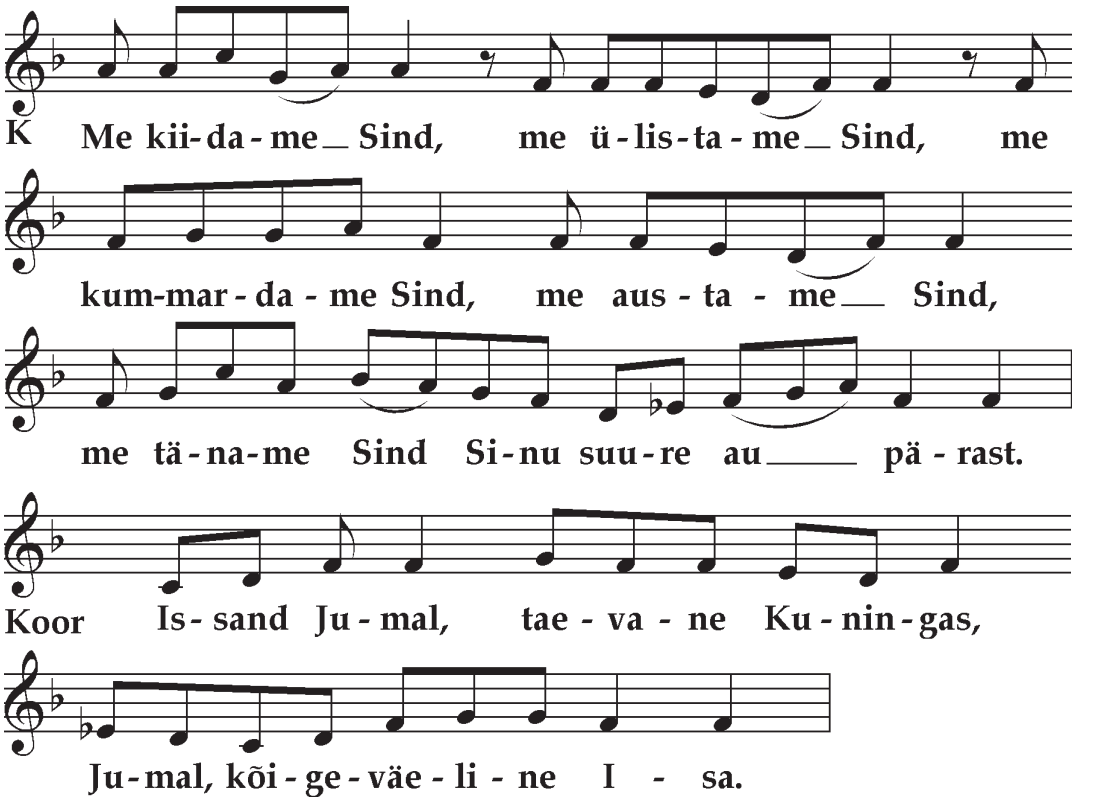

K Is-sand, ai - nu - sün - di - nud Poeg, Jee - sus
Kris - tus; Is-sand Ju-mal, Ju-ma-la Tall, I - sa Poeg,
Koor kes Sa maa-il-ma pa-tud kan - nad, ha-las-ta
mei-e pea-le, K kes Sa maa-il-ma pa-tud kan - nad,
võ - ta kuul - da mei - e pal - veid, Koor kes Sa
is - tud I - sa pa-re - mal käel, ha-las-ta mei-e pea - le.
K Sest ai-nult Si - na o - led pü - ha, ai-nult Si - na o - led
Is - sand, ai - nult Si - na o - led kõr - geim,
Jee - sus Kris - tus, koos Pü - ha Vai - mu - ga,
Ju-ma-la I - sa kir - ku-ses. Aa - men.

Variant B: Kolmainsuslaul

Au, kiitus olgu igavest (KLPR 1) või mõni teine kolmainsuslaul (vt *Lisa*).

6. Päeva palve *(Collecta)**

L Pal - ve - ta - gem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K **Aa - men.**

II. SÕNA

Pühapäeva ja kirikupüha missal loetakse kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium (vt pt *Proprium*). Kui jutluse aluseks on Vana Testamendi või epistli tekst, siis mainitakse seda enne kirjakoha lugemist.

Sõnaosa võib sisse juhatada: „Kuulgem Jumala sõna [... pühapäevaks/pühaks].”

7. Esimene piiblilugemine *(Prima lectio)*

Loetakse Vana Testamendi kirjakoht. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K **Tänu olgu Jumalale.**

8. Vastus

Psalm, koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

9. Teine piiblilugemine *(Secunda lectio)*

Loetakse epistel. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … kirjast/raamatust … peatükist.”

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K **Tänu olgu Jumalale.**

10. Päeva laul

Päeva laulu võib laulda ka pärast evangeeliumi lugemist või pärast usutunnistust.

11. Halleluuja *(Alleluia)**

Paastuajal jääb Halleluuja ära või kasutatakse salmi Halleluuja asemel (vt pt *Proprium*).

Variant A

Esmalt liturg/eeslaulja ja seejärel kogudus:

Variant B

Halleluujasalm (vt pt *Proprium* ja *Lisa*).

12. Evangeelium *(Evangelium)**

Lugeja nimetab evangeeliumi kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine Püha ... evangeeliumist [… peatükist].”

Lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium. või See on Issanda sõna.

K Kiitus olgu Sulle, Kristus.

[13. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

14. Jutlus *(Homilia)*

Pärast jutlust võib olla mõtisklusvaikus.

15. Usutunnistus *(Credo; Professio fidei)**

Loetakse apostlik või Nikaia usutunnistus (vt *Missa ordinaarium*) või lauldakse usutunnistuslaul (nt *Ma usun Jumalat*, KLPR 141). Suurtel kirikupühadel kasutatakse Nikaia usutunnistust.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku.”

[16. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne või pärast evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

17. Kirikupalve *(Oratio universalis)**

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse ristitud, abielluda soovijad, laula-

tatud paarid ja maetud, samuti öeldakse erilised tänupalved, eestpalved ja hingepalved (mälestamised). Kirikupalve ajal kogudus seisab või põlvitab.

Iga eestpalveosa lõpeb:

E Me palume Sind: või Palugem Issandat:

Kirikupalve lõpus:

III. ARMULAUD

18. Ettevalmistus *(Praeparatio donorum)*

Kogudus laulab andidelaulu ehk korjanduslaulu (*Offertorium*). Laulu ajal seatakse altarilaud armulauaks valmis, võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt *Lisas*).

Leiva ja veini altarile toomisel võib liturg palvetada:

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud leiva,
inimeste töö ja maa vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile eluleivaks.
[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud veini,
inimeste töö ja viinapuu vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile lunastuse karikaks.
[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

või

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal.
rõõmu ja tänuga toome Sinu ette,
mis me Sinu käest oleme vastu võtnud:
oma elu, oma aja ja annid.

Me toome Sinu ette selle leiva ja veini,
mis meile sellel söömaajal Sinu pääste annavad.
Uuenda meie elu ja kinnita meie usku
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

19. Armulauapalve *(Prex eucharistica)**

Prefatsioon *(Praefatio)*

Järgneb kirikuaasta aja kohaselt vahetuv prefatsioonipalve (vt *Missa ordinaarium.* Prefatsioonipalve noodid on *Lisas*).

Püha *(Sanctus)*

Kõik koos:

või

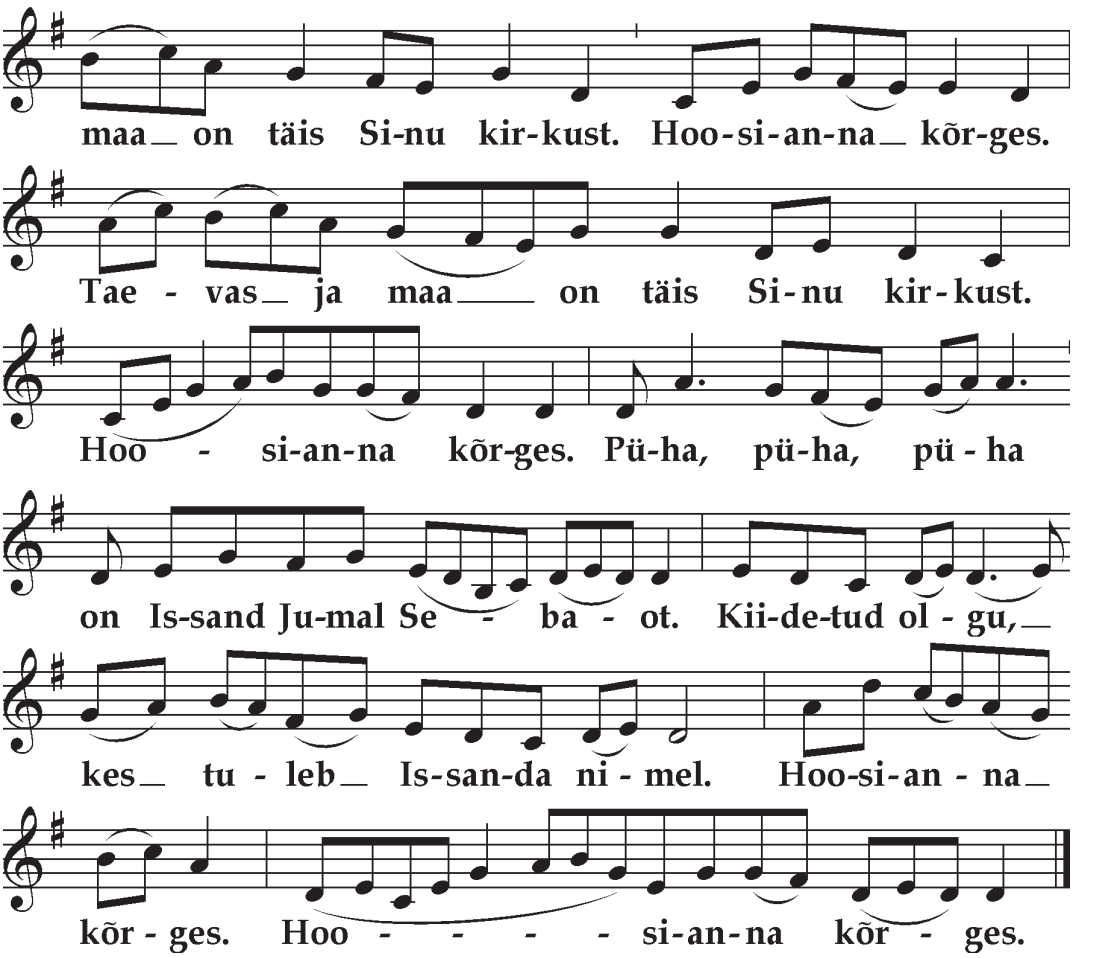

Armulaua seadmise palve

Pärast *Sanctust* loeb või laulab liturg palve seadmissõnadega (vt *Missa ordinaarium*. Seadmissõnade laulmisvormel on toodud *Lisas*):

– *Postsanctus*
– Epiklees I
– Seadmissõnad
– Aklamatsioon pärast seadmissõnu

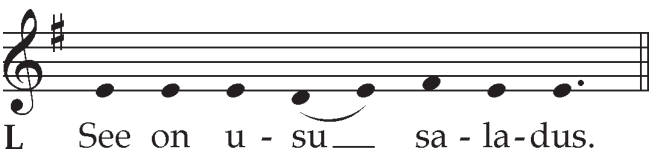

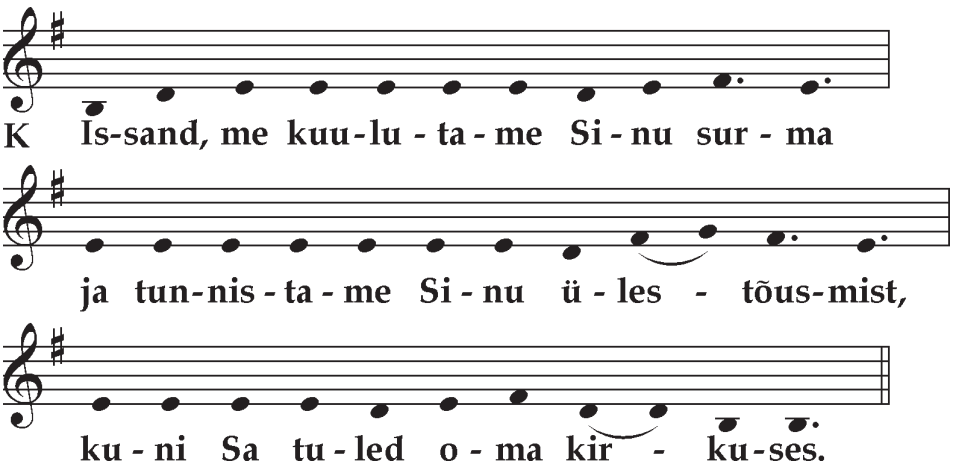

– Anamnees
– Epiklees II
– Doksoloogia

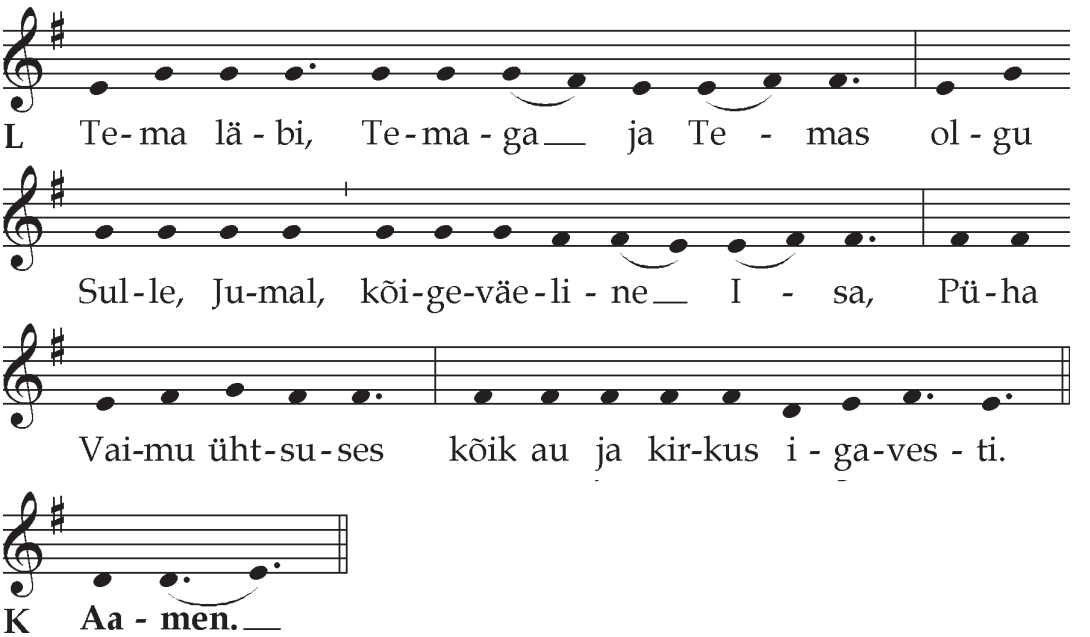

20. Meie Isa *(Pater noster)**

L Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

21. Rahutervitus *(Pax)**

L Issand Jeesus Kristus, Sina ütlesid oma apostlitele:
„Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile."
Ära vaata meie pattude peale, vaid oma Kiriku usule.
Kingi meile alati seda rahu ja ühtsust nii,
nagu tahad Sina, kes Sa elad ja valitsed igavesti.

K Aamen.

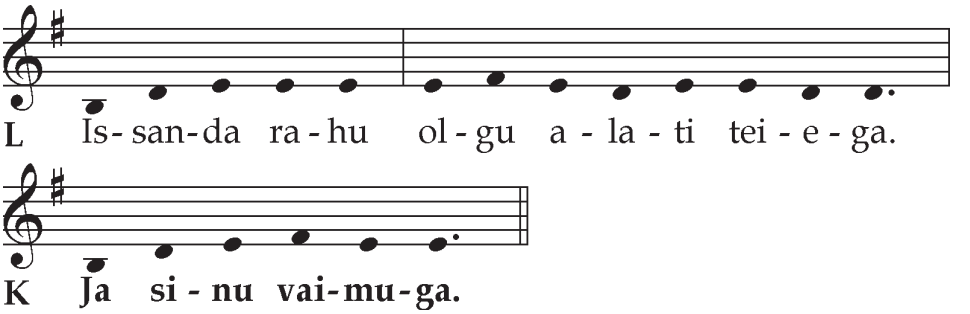

Siinkohal võivad kirikulised soovida üksteisele rahu. Liturg või abiline kutsub kogudust üles üksteisele rahu soovima, öeldes näiteks: „Soovigem üksteisele Issanda rahu." Üleskutset võib alustada sissejuhatava piiblisalmiga (vt *Lisa*).

22. Jumala Tall *(Agnus Dei)**

[Leiva murdmine]

Kui on kasutusel suur armulaualeib, murrab liturg leiba, öeldes:

L Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Karikas, mida me õnnistame, on Kristuse vere osadus.
või
Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Nõnda oleme meiegi üks ihu,
sest me kõik saame osa ühest ja samast leivast.

Armulaualeiva tükkideks murdmise ajal või enne jagamise algust kõik koos:

23. Armulauaosadus *(Communio)*

Kutse armulauale

Liturg hoiab armulaualeiba ja -karikat käes.

L Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu.
Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.

**K Issand, ma ei ole seda väärt, et Sa tuled mu juurde,
ütle vaid üksainus sõna, siis saab minu hing terveks.**

või

L [Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.]
Tulge, sest kõik on juba valmis.

Teised armulauale kutsumise variandid on *Lisas*.

Armulaua jagamine

Armulaua jagaja ütleb leiba andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu, sinu eest antud.

Armulaualine: Aamen.

Armulaua jagaja ütleb karikat andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri, sinu eest valatud.

Armulaualine: Aamen.

Jagamise ajal või pärast jagamist võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

Lõpusõnad

Enne lõpusõnu võib ütelda sobiva piiblisalmi.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu ja veri,
teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks,
kinnitagu ja hoidku teid igaveseks eluks!
või
Te olete vastu võtnud Issanda Jeesuse Kristuse.
Tema hoidku teid igaveseks eluks!

K Aamen.

[L Minge rahuga.]

Kui armulaua jagamine on lõppenud, puhastatakse armulauariistad ja pannakse kokku.

24. Palve pärast armulauda *(Post communionem)**

Enne palvet võib olla palvevaikus.

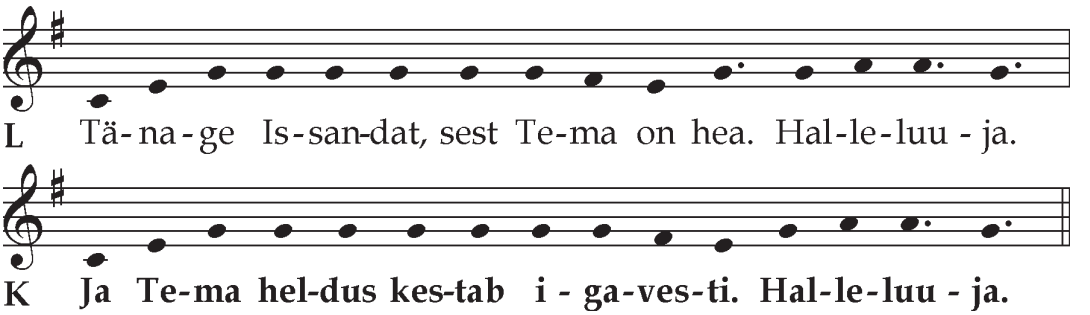

Paastuajal:

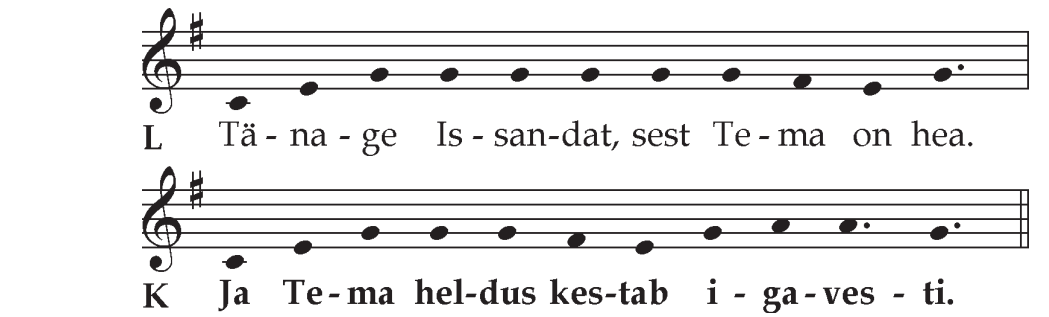

– palve pärast armulauda (vt pt *Proprium* ja *Lisa*)

IV. LÄKITAMINE

25. Õnnistamine *(Benedictio)**

26. Lõpulaul

Lõpulaulu võib laulda ka enne õnnistamist.
Kirikuteated võib öelda pärast lõpulaulu.

[27. Läkitamine *(Dismissio)*]

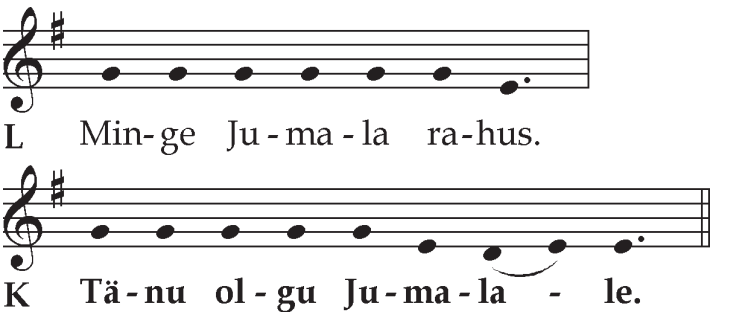

või

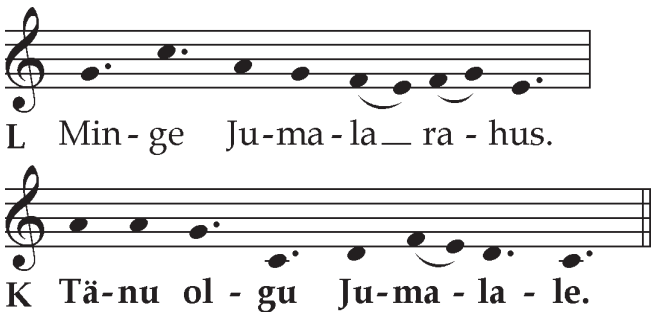

või

L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

28. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

SÕNAJUMALATEENISTUS

Sõnajumalateenistuses on põhirõhk sõna lugemisel ja kuulutamisel ning koguduse ühisel palvel.

Allpool antud sõnajumalateenistus lähtub missakorra vastavatest osadest. Liturgia lauldavate osade noodid on antud missakorras.

Sõnajumalateenistusel võib liturgina toimida ka ilmik.

Vajadusel võib liturg või abiline enne jumalateenistuse algust tutvustada jumalateenistuse teemat ja üksikasju.

Enne jumalateenistuse algust helistatakse kirikukelli.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

Soovi korral võib psalmi lugeda alguslaulu järel. Psalm lõpeb:

L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

2. Tervitus*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

või

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal ütelda sissejuhatussõnad.

3. Patutunnistus ja armukuulutus*

Öeldakse patutunnistus või lauldakse patutunnistuslaul.

Patutunnistuse ja armukuulutuse võib siinkohal ära jätta ja pidada pärast jutlust. Kui teenistusel toimub ristimine, võib patutunnistuse ja armukuulutuse hoopis ära jätta.

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Vennad ja õed, tunnistagem Jumalale oma patud."

Kogudus seisab või põlvitab. Kõik koos:

Halastaja Jumal ja Isa!
Me tunnistame Sinule üles
oma mitmesugused patud ja üleastumised,
millega me Sinu viha ja nuhtluse oleme ära teeninud.
Vaata taevast halastusega meie peale
ja anna meile andeks kõik meie patud
oma armsa Poja, meie Õnnistegija,
Jeesuse Kristuse kalli lunastuse pärast.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks
Jeesuse Kristuse pärast.

Siinkohal võib kogudus laulda *Kyriet:*

K Issand, halasta! Kristus, halasta! Issand, halasta!

L Kõigeväeline igavene Jumal
on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja annab meile Tema pärast andeks kõik meie patud.
Ta annab meile ka armu, nii et me parandame oma elu
ja pärime igavese elu.

või

Kõigeväeline Jumal halastagu meie peale,
andku meile andeks meie patud ja juhatagu meid igavesse ellu.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Palve ja ülistus*

Kõik koos või liturg/eeslaulja ja kogudus vaheldumisi laulavad *Kyriet* ja/või *Gloriat*.

Palve ja ülistuse osas võib kasutada vastavaid missaosi või sobivat koguduselaulu. Paastu- ja advendiajal jääb *Gloria* ära.

5. Päeva palve*

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K Aamen. [Aamen.]

II. SÕNA

Pühapäeva ja kirikupüha sõnajumalateenistusel loetakse kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium (vt pt *Proprium*). Kui jutluse aluseks on Vana Testamendi või epistli tekst, siis mainitakse seda enne kirjakoha lugemist.

Sõnaosa võib sisse juhatada nii: „Kuulgem Jumala sõna [... pühapäevaks/pühaks]."

6. Esimene piiblilugemine *(Prima lectio)*

Loetakse Vana Testamendi kirjakoht. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … raamatust … peatükist."

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

7. Vastus

Psalm, koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

8. Teine piiblilugemine *(Secunda lectio)*

Loetakse epistel. Lugeja nimetab kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine … kirjast/raamatust … peatükist."

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

9. Päeva laul

Päeva laulu võib laulda ka pärast evangeeliumi lugemist või pärast usutunnistust.

10. Halleluuja *(Alleluia)**

Paastuajal jääb Halleluuja ära või kasutatakse salmi Halleluuja asemel (vt pt *Proprium*).

Variant A

Kõik koos:

Halleluuja! Halleluuja! Halleluuja!

Variant B

Halleluujasalm (vt pt *Proprium*).

11. Evangeelium*

Lugeja nimetab evangeeliumi kirjakoha, öeldes näiteks: „Lugemine püha ... evangeeliumist [… peatükist].”

Lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium. või See on Issanda sõna.

K Kiitus olgu Sulle, Kristus.

[12. Laul]

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

13. Jutlus

Pärast jutlust võib olla mõtisklusvaikus.

Kui patutunnistusosa nihutatakse pärast jutlust, võib nende vahel olla laul. Usutunnistus järgneb vahetult armukuulutusele.

14. Usutunnistus*

Loetakse apostlik usutunnistus või lauldakse usutunnistuslaul (näiteks *Ma usun Jumalat,* KLPR 141). Usutunnistus võib nädalasisesel jumalateenistusel ära jääda.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku.”

Apostlik usutunnistus

K Mina usun Jumalasse,
kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse.
Ja Jeesusesse Kristusesse,
Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse,
kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud Neitsi Maarjast,
kannatanud Pontius Pilaatuse all, risti löödud,
surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda,
kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva,
istub Jumala, oma kõigeväelise Isa paremal käel,
sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle.
Mina usun Pühasse Vaimusse,
üht püha kristlikku Kirikut, pühade osadust,
pattude andeksandmist, ihu ülestõusmist ja igavest elu. Aamen.

III. PALVE

15. Laul

Koguduselaul (päeva laul, kui seda ei lauldud enne või pärast evangeeliumi), vokaal- või instrumentaalmuusika.

Laulu ajal võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt pt *Lisa*).

16. Kirikupalve*

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse ristitud, abielluda soovijad, laulatatud paarid ja maetud, samuti öeldakse erilised tänupalved, eestpalved ja hingepalved (mälestamised).

Kirikupalve ajal kogudus seisab või põlvitab.

Variant A: Neljaosaline kirikupalve

Kogudus laulab pärast I eestpalveosa:

K Sind, Jumal, kiidame! Sind, Issand, täname!

Kogudus laulab pärast II eestpalveosa:

K Kuule meid, armas Issand Jumal!

Kogudus laulab pärast III eestpalveosa:

K Aita meid, armas Issand Jumal!

Kogudus laulab pärast IV eestpalveosa (lõpus):

K Oh Jeesus Krist', oh kuule mind, oh kuule mind!
Ma tahan ikka kiita Sind! Aamen.

Variant B: Ekteenia

Iga eestpalveosa lõpeb:

Me palume Sind: või Palugem Issandat:

K Kuule meid, armas Issand Jumal!

või

Issand, kuule meie palvet!

Kirikupalve lõpus:

K Aamen.

17. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.

Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

IV. LÄKITAMINE

18. Õnnistamine*

L Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline!
Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
või
Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

või (kui liturgiks on ilmik)

L Palugem Jumalalt õnnistust:
Issand õnnistagu meid ja hoidku meid! Issand lasku oma pale paista meie peale ja olgu meile armuline!
Issand tõstku oma pale meie üle ja andku meile rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

19. Lõpulaul

Lõpulaulu võib laulda ka enne õnnistamist.
Kirikuteated võib öelda pärast lõpulaulu.

[20. Läkitamine]

L Minge Jumala rahus.
K Tänu olgu Jumalale.
või
L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga.

Palvevaikus.

21. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

ARGIPÄEVAMISSA

Argipäevamissa on armulauaga jumalateenistuse lühendatud kord, mis on mõeldud kasutamiseks nädalasisesteks jumalateenistusteks (näiteks hommiku- ja õhtumissa) või erilisteks juhtudeks, välja arvatud kirikupühadel.

Liturgia lauldavate osade noodid on antud missakorras. Lühikest missat on võimalik pidada tervikuna lugedes.

Vajadusel võib liturg või abiline enne jumalateenistuse algust tutvustada jumalateenistuse teemat ja üksikasju.

Enne jumalateenistuse algust helistatakse kirikukelli.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*) või instrumentaalmuusikat.

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

Soovi korral võib psalmi lugeda alguslaulu järel. Psalm lõpeb:

L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

2. Tervitus*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

või

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal öelda sissejuhatussõnad.

3. Ühispiht

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Vennad ja õed, tunnistagem Jumalale oma patud."

Ühispiht peetakse missakorra järgi (vt *Missa ordinaarium*). Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*. Ühispihi võib siinkohal ära jätta ja pidada see pärast jutlust.

[4. Laul]

Kyrie, koguduselaul, instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

5. Päeva palve*

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K Aamen. [Aamen.]

II. SÕNA

6. Piiblilugemine

Loetakse tekst Vanast Testamendist või epistlist ja evangeelium. Enne evangeeliumi võib kogudus laulda Halleluujat. Soovi korral võib lugeda ka üksnes ühe teksti.

Lugeja nimetab kirjakoha, soovi korral ütleb enne lugemist tekstile lühikese sissejuhatuse. Vana Testamendi ja epistli lugemise ajal kogudus istub, evangeeliumi lugemisel seisab.

Lugeja võib lõpetada:
See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

Evangeeliumi lugeja lõpetab:
See on püha evangeelium.
Kiitus olgu Sulle, Kristus.

Lugemistega võib liituda vastuseks psalm, koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus.

7. Jutlus

Pärast jutlust võib olla mõtisklusvaikus.

Kui patutunnistusosa nihutatakse pärast jutlust, võib nende vahel olla laul. Usutunnistus järgneb vahetult armukuulutusele.

[8. Usutunnistus*]

Loetakse apostlik usutunnistus (vt *Missa ordinaarium*) või lauldakse usutunnistuslaul (näiteks *Ma usun Jumalat*, KLPR 141). Usutunnistus võib ka ära jääda.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku."

[9. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

10. Kirikupalve

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalve võib nihutada jumalateenistuse lõppu ja pidada koos armulaua lõpupalvega.

III. ARMULAUD

11. Ettevalmistus

Koguduselaul (andidelaul ehk korjanduslaul) või instrumentaalmuusika või vaikus. Altarilaud seatakse armulauaks valmis, samal ajal võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt *Lisast*).

Leiva ja veini altarile toomisel võib liturg palvetada:

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud leiva,
inimeste töö ja maa vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile eluleivaks.

[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
sest Sina oled meile andnud veini,
inimeste töö ja viinapuu vilja,
mille me Sinu ette toome,
et see saaks meile lunastuse karikaks.

[K Jumal olgu kiidetud igavesti.]

või

L Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
rõõmu ja tänuga toome Sinu ette,
mis me Sinu käest oleme vastu võtnud:
oma elu, oma aja ja annid.
Me toome Sinu ette selle leiva ja veini,
mis meile sellel söömaajal Sinu pääste annavad.
Uuenda meie elu ja kinnita meie usku
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

12. Armulauapalve*

Armulauapalvena võib kasutada missakorra palveid või järgnevat palvet. Selle armulauapalve puhul võivad prefatsiooni dialoog ja *Sanctus* ära jääda.

Kui dialoog jääb ära, siis alustab liturg palvet, öeldes: „Tänagem Issandat, meie Jumalat."

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.
L Ülendage oma südamed.
K Meie ülendame südamed Issanda poole.
L Tänage Issandat, meie Jumalat.
K See on õige ja kohus.

L Me täname ja ülistame Sind, püha Jumal,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Tema on Sinu Sõna, kelle läbi Sa kõik oled loonud
ja kelle Sa oled saatnud meile Päästjaks ja Õnnistegijaks.
Ta sai inimeseks, oli üks meie hulgast, kuid ilma patuta.
Ta täitis kõiges Sinu tahet ning soostus minema
kannatusse ja surma, et võita Sinule püha rahvast.

[Sellepärast ülistame koos inglite
ja kõigi pühade hulgaga Sinu nime
ja laulame Sinule kiituselaulu:

Kõik koos:

Püha, püha, püha on meie Jumal, me Issand Sebaot.
Taevas ja maa, [taevas ja maa] on täis Tema au.
Hoosianna kõrges!
Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.
Hoosianna kõrges!

või

Püha, püha, püha on Issand Jumal Sebaot.
Taevas ja maa on täis Sinu kirkust. Hoosianna kõrges!
Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel.
Hoosianna kõrges!

L Tõesti, Sa oled püha, Issand, kõige pühaduse läte.]

L Seepärast palume Sind: lase neil andidel, leival ja veinil,
saada Sinu püha tahte kohaselt ja Su Vaimu väel
meie Issanda Jeesuse Kristuse ihuks ✠ ja vereks.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

[See on usu saladus.
**K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist,
kuni Sa tuled oma kirkuses.]**

L Taevane Isa, tuletades meelde Sinu Poja surma ja ülestõusmist,
võtame Sinu käest vastu eluleiva ja lunastuse karika
ning täname Sind, et oled arvanud meid väärilisek
seisma Sinu palge ees ja Sind teenima.

Me palume Sind: saada meile oma Püha Vaim ja ühenda kõik,
kes seda leiba söövad ja sellest karikast joovad,
et me koos kõigi pühadega Sind alati kiidaksime ja ülistaksime
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Tema läbi, Temaga ja Temas olgu Sulle, Jumal, kõigeväeline Isa,
Püha Vaimu ühtsuses kõik au ja kirkus igavesti.

K Aamen.

13. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

**Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.**

[14. Rahutervitus*]

L Issand Jeesus Kristus, Sina ütlesid oma apostlitele:
Rahu jätan ma teile, oma rahu annan ma teile.
Ära vaata meie pattude peale, vaid oma Kiriku usule.
Kingi meile alati seda rahu ja ühtsust nii,
nagu tahad Sina, kes Sa elad ja valitsed igavesti.
K Aamen.

L Issanda rahu olgu alati teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Siinkohal võivad kirikulised soovida üksteisele rahu. Liturg või abiline kutsub kogudust üles üksteisele rahu soovima, öeldes näiteks: „Soovigem üksteisele Issanda rahu." Üleskutset võib alustada sissejuhatava piiblisalmiga (vt *Lisa*).

[15. Jumala Tall*]

[Leiva murdmine]

Kui on kasutusel suur armulaualeib, murrab liturg leiba, öeldes:

L Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Karikas, mida me õnnistame, on Kristuse vere osadus.

või

Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Nõnda oleme meiegi üks ihu,
sest me kõik saame osa ühest ja samast leivast.

Armulaualeiva tükkideks murdmise ajal või enne jagamise algust kõik koos:

Kristus, Jumala Tall, kes maailma patu ära kannad,
halasta meie peale.
Kristus, Jumala Tall, kes maailma patu ära kannad,
halasta meie peale.
Kristus, Jumala Tall, kes maailma patu ära kannad,
anna meile [oma] rahu.

16. Armulauaosadus

Kutse armulauale

Liturg hoiab armulaualeiba ja -karikat käes.

L Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu.
Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.

**K Issand, ma ei ole seda väärt, et Sa tuled mu juurde,
ütle vaid üksainus sõna, siis saab minu hing terveks.**

või

L [Õndsad on need, kes on kutsutud Talle söömaajale.]
Tulge, sest kõik on juba valmis.

Teised armulauale kutsusmise variandid on *Lisas*.

Armulaua jagamine

Armulaua jagaja ütleb leiba andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu, sinu eest antud.

Armulaualine: Aamen.

Armulaua jagaja ütleb karikat andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri. või
[Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri, sinu eest valatud.

Armulaualine: Aamen.

Jagamise ajal või pärast jagamist võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

Lõpusõnad

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse ihu ja veri,
teie eest antud ja valatud pattude andeksandmiseks,
kinnitagu ja hoidku teid igaveseks eluks!

või

Te olete vastu võtnud Issanda Jeesuse Kristuse.
Tema hoidku teid igaveseks eluks!

K Aamen.

[L Minge rahuga.]

Kui armulaua jagamine on lõppenud, puhastatakse armulauariistad ja pannakse kokku.

17. Palve pärast armulauda

Enne palvet võib olla palvevaikus.

Palve võib laiendada kirikupalveks või laulda selle asemel tänulaulu.

L Palvetagem.

– palve pärast armulauda (vt pt *Proprium* / *Lisa*)

K Aamen.

IV. LÄKITAMINE

18. Õnnistamine*

L Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline!
Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

või

Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.

K Aamen. [Aamen. Aamen.]

[19. Läkitamine]

L Minge Jumala rahus.

K Tänu olgu Jumalale.

või

L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

[20. Lõpumuusika]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika. Lõpumuusika võib olla ka enne läkitamist.

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

PEREMISSA

Peremissa on armulauaga jumalateenistus, mille ülesehituses ja läbiviimises pööratakse tähelepanu eelkõige lastega peredele.

Jumalateenistuse ettevalmistamisel ja läbiviimisel on soovitav kaasa haarata lapsi, lapsevanemaid ja koguduse lastetöö tegijaid. Üksikute osade praktiliste teostusvõimaluste puhul rakendatakse lastejumalateenistusega samu põhimõtteid.

Vajadusel võib liturg või abiline enne jumalateenistuse algust tutvustada jumalateenistuse teemat ja üksikasju.

Enne jumalateenistuse algust helistatakse kirikukelli.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

2. Tervitus*

või

L Is-sand on mei-e kes-kel.
K Ju-mal on mei-e hoid-ja ja ai-ta-ja.
L Te-ma las-te-na tu-le-me kok-ku.
K Ju-mal on mei-e hoid-ja ja ai-ta-ja.
L Te-ma poo-le pöör-du-me tä-nu ja pal-ve-ga.
K Ju-mal on mei-e hoid-ja ja ai-ta-ja.

või

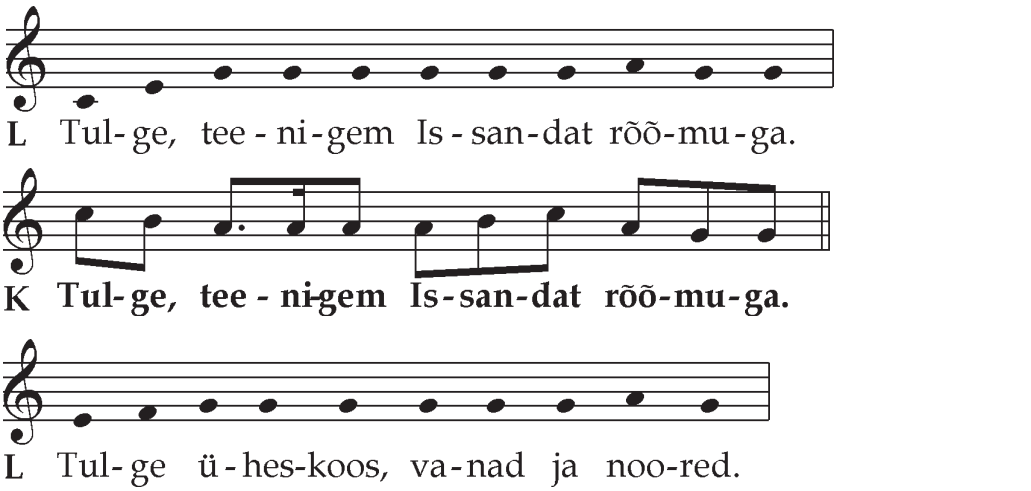
L Tul-ge, tee-ni-gem Is-san-dat rõõ-mu-ga.
K Tul-ge, tee-ni-gem Is-san-dat rõõ-mu-ga.
L Tul-ge ü-hes-koos, va-nad ja noo-red.

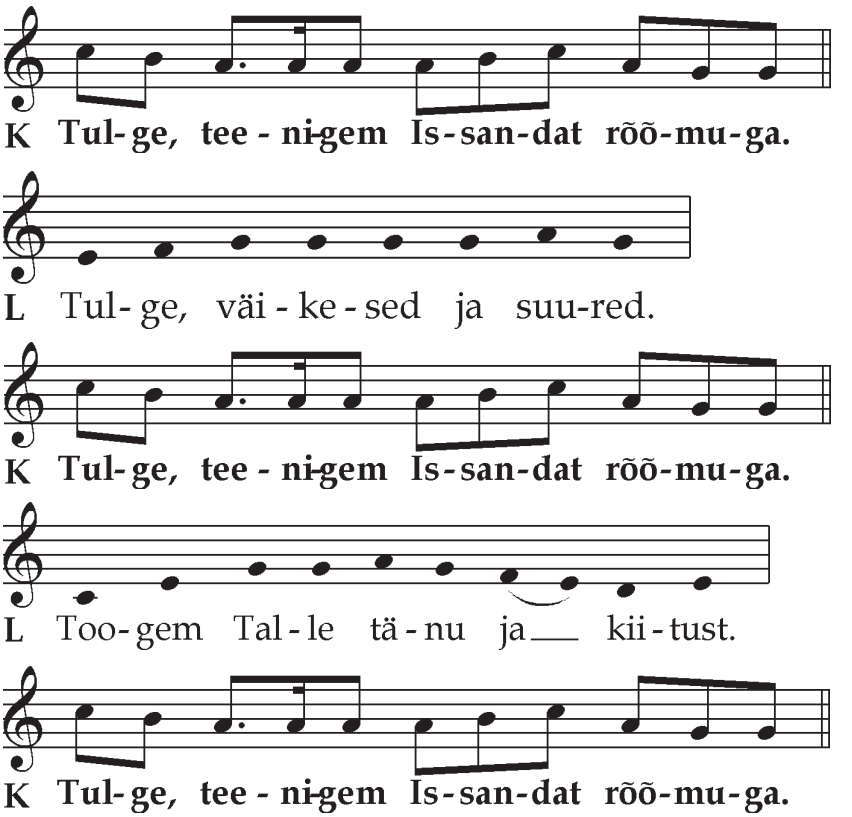

Teine tervituse variant on *Lisas*. Liturg võib siinkohal öelda sissejuhatussõnad.

3. Ühispiht*

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele alljärgneva üleskutsega või vabas vormis.

L Väikesed ja suured, taevase Isa lastena ja Jumala perekonnana oleme kogunenud siia jumalateenistusele, et kuulata Piiblist Jumala sõna ja sellest õppida, palvetada ja ülistada Jumalat. Oleme oodatud armulauale, Jumala pere söömaajale. Palvetagem nüüd üheskoos, et Jeesus ise tegutseks meie keskel, puhastaks meid patust ja kingiks südamesse tõelist rõõmu.

Patutunnistus

Kogudus seisab või põlvitab. Kõik koos:

Jumal, armas taevane Isa, Sina tead, et olen teinud pattu.
Ma kahetsen kogu südamest,
et ma pole elanud Sinu tahte järgi,
olen teinud kurja ja jätnud tegemata head.
Anna mulle andeks ja aita mul ennast parandada.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks
Jeesuse Kristuse pärast.

Pattude andeksandmine

L Jumal kuuleb meie palveid.
Ta annab meile Jeesuse pärast andeks kõik meie patud.
või
Jumal, meie taevane Isa, kutsub meid tagasi enda juurde alati,
kui oleme astunud õigelt teelt kõrvale.
Ta on valmis andeks andma kõik meie eksimused.
Kõigeväeline Jumal halastagu meie peale,
andku meile andeks meie patud
ja juhtigu meid igavesse ellu.

K Aamen.

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Issand, halasta*

Kui patutunnistuses sisaldub *Kyrie*, jääb see siinkohal ära ja järgneb *Gloria*.

Kõik koos:

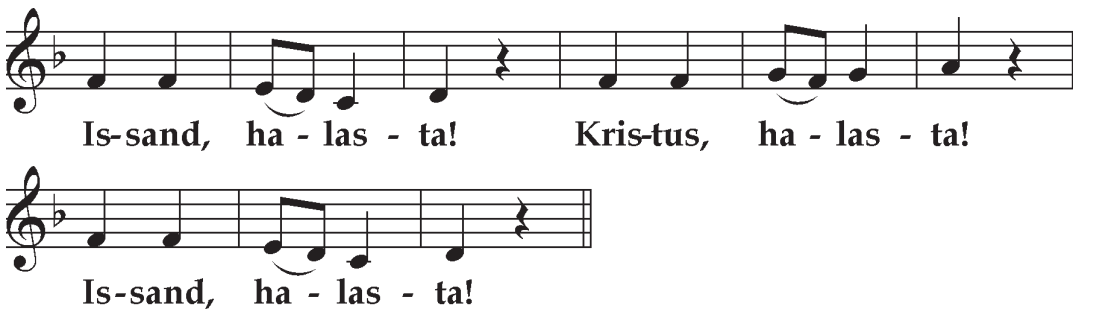

5. Au olgu Jumalale*

Paastuajal jääb *Gloria* ära. Ka advendiajal võib *Gloria* ära jääda.

Järgneb ülistuslaul pühale Kolmainsusele. Lauldakse järgnev ülistuslaul (teine variant on *Lisas*) või mõni teine sobilik laul.

Kõik koos:

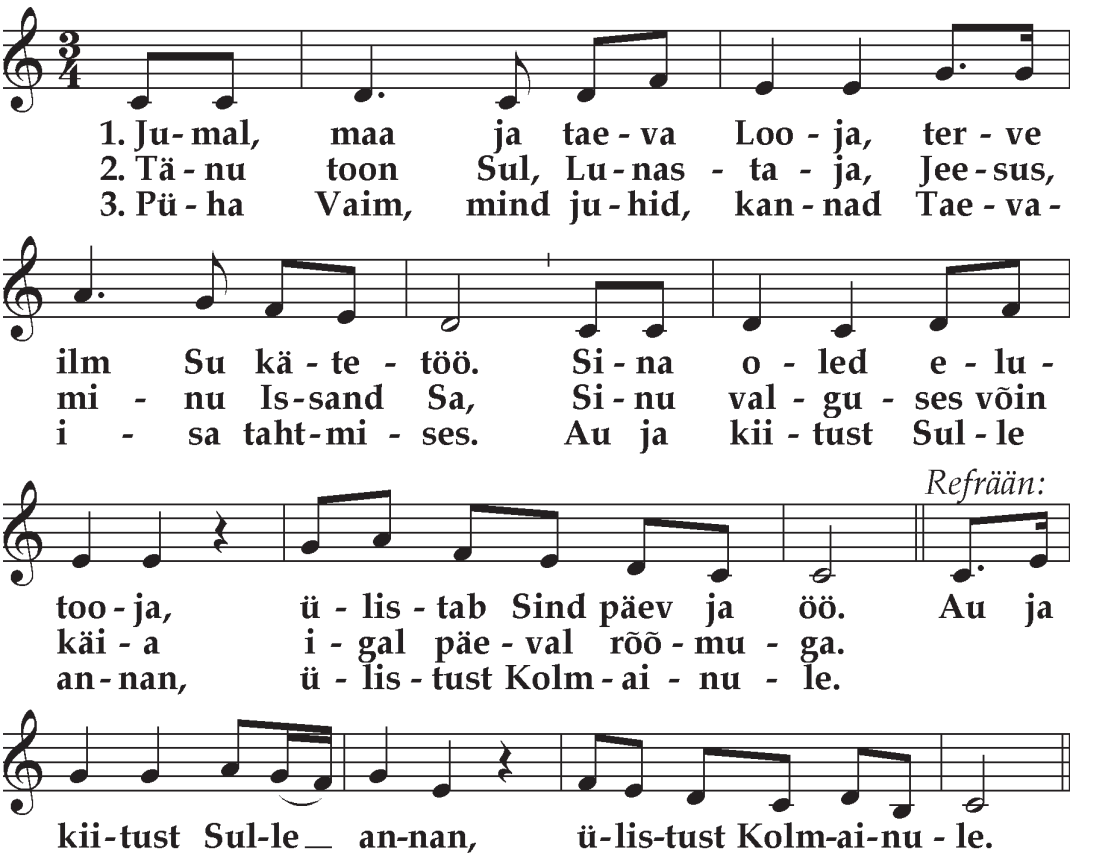

6. Päeva palve*

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K Aamen.

II. SÕNA

7. Piiblilugemine

Loetakse tekst Vanast Testamendist ja/või epistlist ja evangeelium. Soovi korral võib lugeda üksnes ühe teksti.

Enne evangeeliumi võib kogudus laulda Halleluujat:

Lugeja nimetab kirjakoha, soovi korral ütleb enne lugemist tekstile lühikese sissejuhatuse. Vana Testamendi ja epistli lugemise ajal kogudus istub, evangeeliumi lugemisel seisab.

Lugeja võib lõpetada:

See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

Evangeeliumi lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium.
Kiitus olgu Sulle, Kristus.

8. Päeva laul

Päeva laul lauldakse vastavalt sõnaosa ülesehitusele kahe lugemise vahel, pärast evangeeliumi või pärast jutlust.

Koguduselaulu asemel võib olla vokaal- või instrumentaalmuusika.

9. Jutlus

10. Usutunnistus*

Lauldakse usutunnistuslaul või loetakse apostlik usutunnistus.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku."

Variant A: Usutunnistuslaul

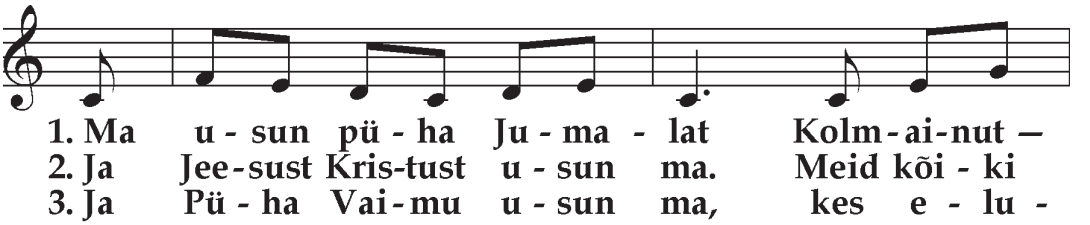

Teine usutunnistuslaulu variant on *Lisas*.

Variant B: Apostlik usutunnistus

K Mina usun Jumalasse,
kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse.
Ja Jeesusesse Kristusesse,
Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse,
kes on saadud Pühast Vaimust, ilmale tulnud Neitsi Maarjast,
kannatanud Pontius Pilaatuse all, risti löödud,
surnud ja maha maetud, alla läinud surmavalda,
kolmandal päeval üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva,
istub Jumala, oma kõigeväelise Isa paremal käel,
sealt Tema tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle.
Mina usun Pühasse Vaimusse,
üht püha kristlikku Kirikut, pühade osadust,
pattude andeksandmist, ihu ülestõusmist ja igavest elu. Aamen.

[11. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

12. Kirikupalve

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.

Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse ristitud, abielluda soovijad, laulatatud paarid ja maetud, samuti erilised tänupalved, eestpalved ja hingepalved (mälestamised). Kirikupalve ajal kogudus seisab või põlvitab.

Iga eestpalveosa lõpeb:

Me palume Sind: või Palugem Issandat:

Pärast kirikupalvet, enne armulaua ettevalmistuse laulu võib olla rahutervitus.

III. ARMULAUD

13. Ettevalmistus

Kogudus laulab andidelaulu ehk korjanduslaulu (*Offertorium*). Laulu ajal seatakse altarilaud armulauaks valmis, võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (korjanduse õnnistamise palveid vt *Lisast*).

Armulauaandide ettevalmistamise kohta vt täpsemalt missakorrast.

14. Armulauapalve*

Prefatsioon

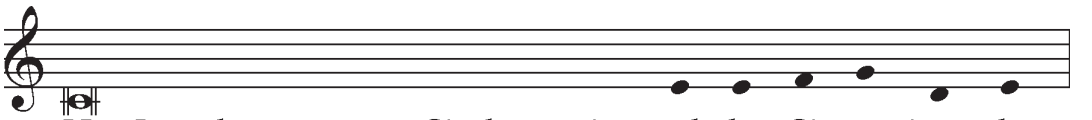

L Hea Jumal, me täname Sind, et võime tul - la Si - nu juur - de.

K [Si - nu - le ol - gu kii - tus ja tä - nu.]

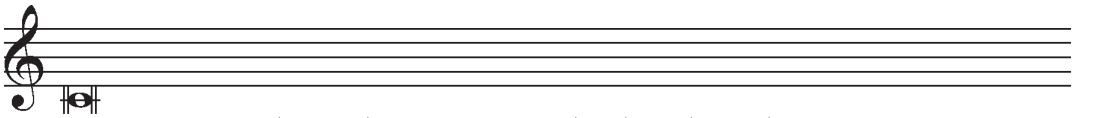

L Sina armastad meid ja seepärast kinkisid meile

sel - le kau - ni maa - il - ma.

K [Si - nu - le ol - gu kii - tus ja tä - nu.]

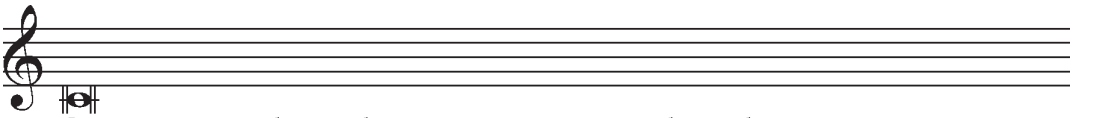

L Sina armastad meid ja seepärast saatsid meile

Jee - su - se Kris - tu - se, o - ma Po - ja.

K [Si - nu - le ol - gu kii - tus ja tä - nu.]

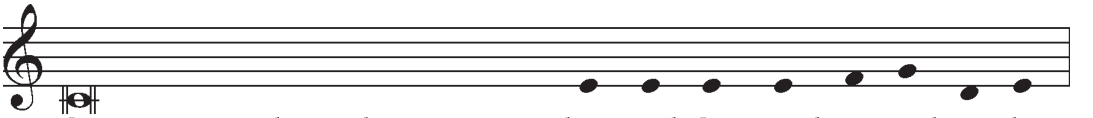

L Sina armastad meid ja seepärast kut-sud Sa meid sii - a lau - da.

K [Si - nu - le ol - gu kii - tus ja tä - nu.]

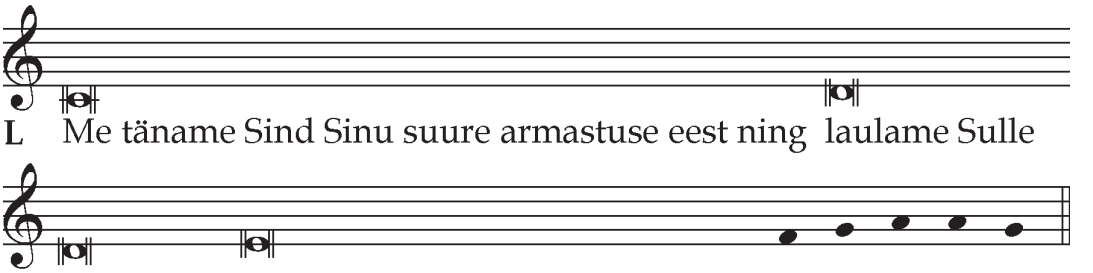

või

L Jumal, Sina oled kõigi inimeste Isa.
Sa oled andnud meile elu
ja loonud selle kauni maailma meie ümber.
Koos kõigi Sinu omadega ja taeva inglitega
me ülistame Sind:

Võib kasutada ka missakorras antud kirikuaasta perioodi prefatsioonipalveid.

Püha

Kõik koos:

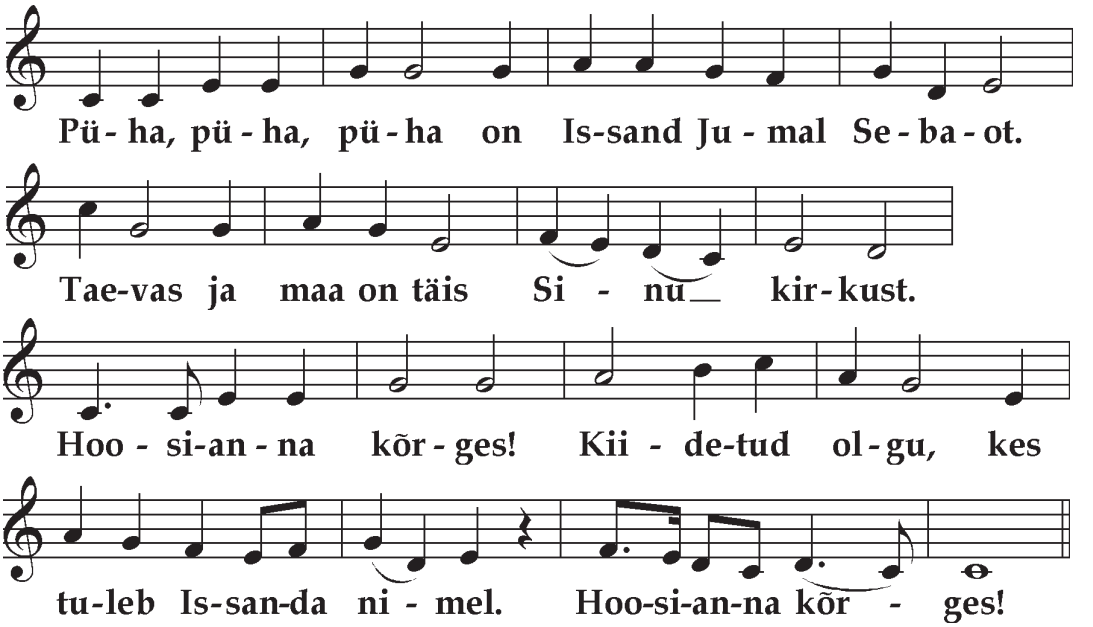

Armulaua seadmise palve

L Hea Jumal, meie täname Sind Jeesuse eest,
kes tuli siia maailma väikeste ja suurte sõbrana.
Ta tuli murdma inimeste südame kurjust ja peletama viha.
Tema tõotas meile, et Püha Vaim on alati meiega
ja tugevdab meie usku.

L Anna meile oma Püha Vaimu, et need annid, leib ja vein,
saaksid meile Kristuse ihuks ja vereks.

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„VÕTKE JA SÖÖGE, SEE ON MINU IHU,
MIS TEIE EEST ANTAKSE!
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

Selsamal kombel võttis Ta karika pärast õhtusöömaaega,
tänas ja andis selle neile, öeldes:
„VÕTKE JA JOOGE SELLEST, TEIE KÕIK:
SEE KARIKAS ON UUS LEPING MINU VERES,
MIS TEIE EEST VALATAKSE PATTUDE ANDEKSANDMISEKS!
NII SAGEDASTI, KUI TE SELLEST JOOTE,
TEHKE SEDA MINU MÄLESTUSEKS!"

või

[L See on usu saladus.
**K Issand, me kuulutame Sinu surma
ja tunnistame Sinu ülestõusmist, kuni Sa tuled oma kirkuses.]**

L Armas Jumal, me meenutame Sinu Poja Jeesuse Kristuse
surma ja ülestõusmist, millega Ta avas meile tee Sinu juurde.

Anna meile kõigile, kes sellest söömaajast osa võtame,
armastuse Vaimu, mis meid ühendab Sinu perekonnaks.
Juhi meid, nii et me saame kord olla kõik koos Sinu riigis
ja seal igaveses rõõmus kiita Sind Jeesuse Kristuse läbi.

15. Meie Isa*

L Meid kutsutakse Jumala lasteks.
Sellepärast palvetagem üheskoos:

või

Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

16. Rahutervitus*

Kui rahu soovimine on olnud juba enne armulauaosa, siis jääb rahutervitus siinkohal ära ja jumalateenistus jätkub leivamurdmise ja *Agnus Deiga*.

Siinkohal võivad kirikulised soovida üksteisele rahu. Liturg või abiline kutsub kogudust üles üksteisele rahu soovima, öeldes näiteks: „Soovigem üksteisele Issanda rahu."

17. Jumala Tall*

[Leiva murdmine]

Kui on kasutusel suur armulaualeib, murrab liturg leiba, öeldes:

L Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Karikas, mida me õnnistame, on Kristuse vere osadus.
või
Leib, mida me murrame, on Kristuse ihu osadus.
Nõnda oleme meiegi üks ihu,
sest me kõik saame osa ühest ja samast leivast.

Armulaualeiva tükkideks murdmise ajal või enne jagamise algust kõik koos:

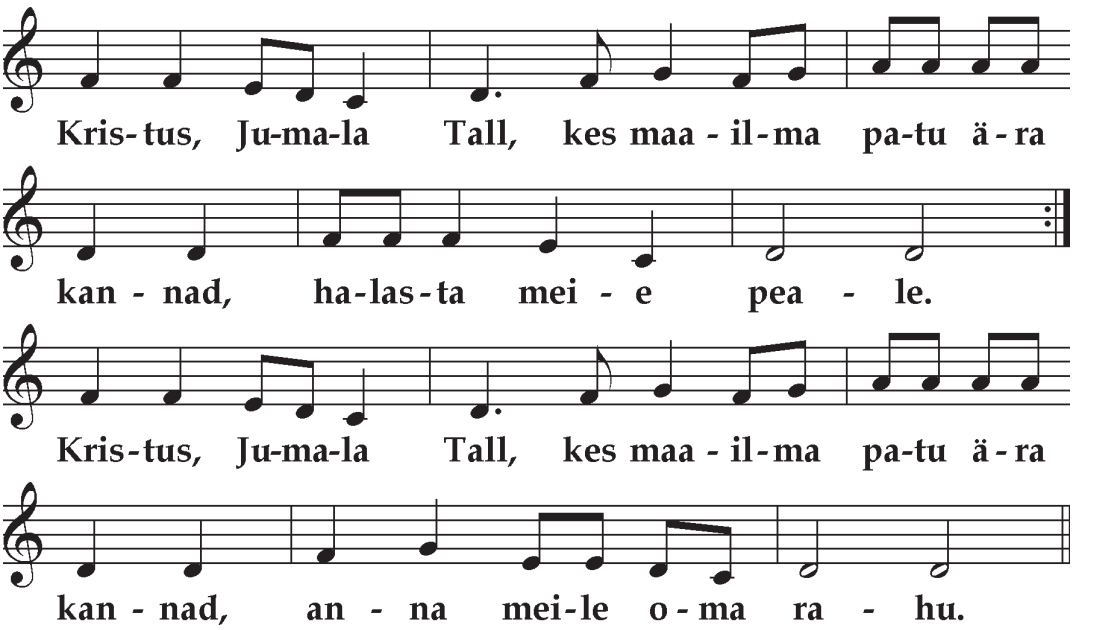

18. Armulauaosadus

Kutse armulauale

Liturg hoiab armulaualeiba ja -karikat käes.

L Jumala pidulaud on kaetud.
Jeesus kutsub: Tulge, sest kõik on juba valmis.

Teised armulauale kutsusmise variandid on *Lisas*.

Armulaua jagamine

Armulaua jagaja ütleb leiba andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse ihu.

Armulaualine: Aamen.

Armulaua jagaja ütleb karikat andes:

L [Meie Issanda Jeesuse] Kristuse veri.

Armulaualine: Aamen.

Jagamise ajal või pärast jagamist võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

Lõpusõnad

L Me oleme vastu võtnud Issanda Jeesuse Kristuse.
Tema hoidku meid igaveseks eluks!
või
Meie Issand Jeesus Kristus kinnitagu meid elama usus,
lootuses ja armastuses.

K Aamen.

[L Minge rahuga.]

Kui armulaua jagamine on lõppenud, puhastatakse armulauariistad ja pannakse kokku.

19. Palve pärast armulauda*

Variant A: Tänulaul

Kogudus tõuseb ja laulab tänulaulu. Liturg või abiline võib alustada: „Tõuskem ülistama ja tänama Jumalat armulaua anni eest."

Tänulauluna võib kasutada näiteks: *Jumalale, kiitus ka* (KLPR 290), *Jeesusele, Jeesusele tahan laulda ma* (KLPR 296), *Kiida nüüd Issandat, minu süda* (KLPR 298) või muud sobilikku laulu (vt ka *Lisa*).

Variant B: Palve

Kõik koos:

Me täname Sind, Jeesus, et Sa tulid meie keskele.
Sa oled meiega kõnelnud piiblisõna kaudu
ja toitnud armulauaga.
Jää meie juurde, et võiksime alati olla koos Sinuga.
Aamen.

või

Liturg või abiline peab armulaua lõpupalve (vt pt *Proprium*).

IV. LÄKITAMINE

20. Õnnistamine*

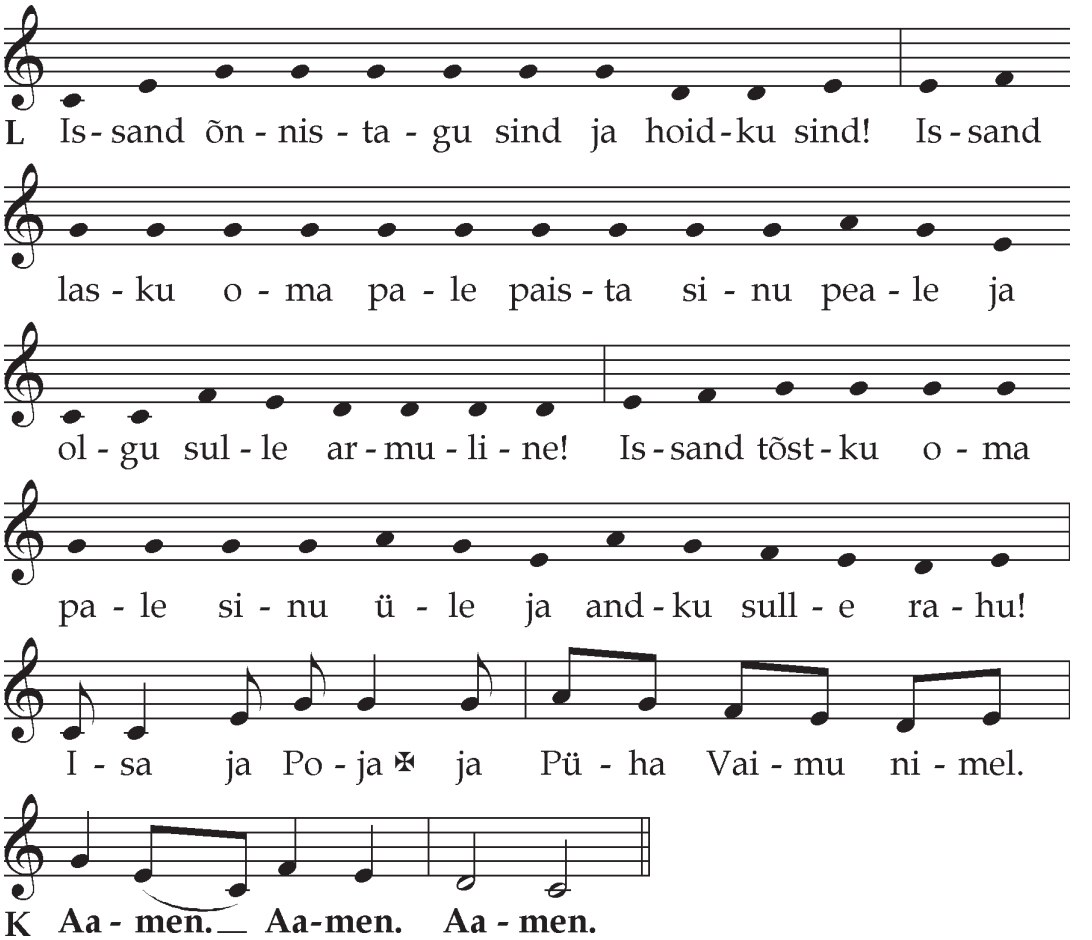

[21. Lõpulaul]

Kui pärast armulauda lauldi tänulaul, siis jääb siinkohal laul ära. Kirikuteated öeldakse pärast lõpulaulu või pärast tänulaulu.

[22. Läkitamine]

L Minge Jumala rahus!

K Tänu olgu Jumalale.

või

L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

23. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

LASTEJUMALATEENISTUS

Käesolev lastejumalateenistuse kord annab lastega peetava teenistuse ülesehituse ning valiku soovitatavatest liturgia lauludest ja palvetest. Liturgias kasutatakse peremissa osi ja muusikat. Võib kasutada ka muid lastele sobivaid palveid ja laule.

Paastuaja ja advendiaja lastejumalateenistuse jaoks ei ole antud erilisi muudatusi. Jumalateenistuse ainesest valitakse kirikuaasta ajale sobivad variandid. Ülistuslaulu ei kasutata, kuid selle asemel võib laulda ajakohase laulu. Paastuajal Halleluujat ei laulda.

Liturg või abiline võib tutvustada jumalateenistuse teemat ja üksikasju enne jumalateenistuse algust või pärast tervitust. On hea teenistuse ajal lapsi juhendada ja toimuvat selgitada. Kirikuteated öeldakse pärast palveosa, jumalateenistuse lõpus või hoopis enne algust.

Enne jumalateenistuse algust helistatakse kirikukelli.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*) või instrumentaalmuusikat.

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

2. Tervitus*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Issand on meie keskel.
K Jumal on meie hoidja ja aitaja.
L Tema lastena tuleme kokku.
K Jumal on meie hoidja ja aitaja.
L Tema poole pöördume tänu ja palvega.
K Jumal on meie hoidja ja aitaja.

või

L Tulge, teenigem Issandat rõõmuga.
K Tulge, teenigem Issandat rõõmuga.

L Tulge üheskoos, vanad ja noored.
K Tulge, teenigem Issandat rõõmuga.
L Tulge, väikesed ja suured.
K Tulge, teenigem Issandat rõõmuga.
L Toogem Talle tänu ja kiitust.
K Tulge, teenigem Issandat rõõmuga.

või

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

3. Patutunnistus ja armukuulutus*

Liturg või abiline kutsub kogudust patutunnistusele, öeldes näiteks: „Tunnistagem Jumalale oma patud, sest Tema on armuline ja andeksandja."

Patutunnistuse ja armukuulutuse võib siinkohal ära jätta ja pidada pärast jutlust. Kogudus seisab või põlvitab.

L Püha Jumal, armas taevane Isa,
olen oma mõtetes, sõnades ja tegudes eksinud. Issand, halasta.
K Issand, halasta.
L Olen unustanud tänada õnnistuse eest,
mille osaliseks olen iga päev.
Olen põhjustanud muret ja valu oma kaaslastele. Kristus, halasta.
K Kristus, halasta.
L Issand, anna mulle andeks, puhasta mu süda
ja anna mulle jõudu Sinu tahtmist täita. Issand, halasta.
K Issand, halasta.

või

L Jumal, ole mulle armuline oma heldust mööda,
kustuta mu üleastumised oma rohket halastust mööda.
Issand, halasta.
K Issand, halasta.
L Pese mind hästi mu süüteost ja puhasta mind mu patust.
Kristus, halasta.
K Kristus, halasta.
L Loo mulle, Jumal, puhas süda ja uuenda mu sees kindel vaim!
Issand, halasta.
K Issand, halasta.

või

Kõik koos:

Jumal, armas taevane Isa, Sina tead, et olen teinud pattu.
Ma kahetsen kogu südamest,
et ma pole elanud Sinu tahte järgi,
olen teinud kurja ja jätnud tegemata head.
Anna mulle andeks ja aita mul ennast parandada.

Liturg jätkab koguduse poole pöördudes armukuulutusega.

L Jumal kuuleb meie palveid.
Ta annab meile Jeesuse pärast kõik meie patud andeks.
K Aamen. [Aamen.]

Patutunnistuse ja armukuulutuse asemel võib kasutada alljärgnevat alguspalvet.

L Armas Jeesus, me oleme siia Sinu nimel kokku tulnud.
Täname Sind, et oled meile andnud selleks aja ja võimaluse.
Sina tead ja tunned igaüht meist.
Aita, et võiksime täna leida just seda,
mida keegi meist kõige rohkem vajab.
Ole meie juures, õpeta ja juhata meid.
Aita meil paremaks saada.
Armas Jeesus, me loodame Sinu peale!
K Aamen.

Teised patutunnistuse ja absolutsiooni variandid on *Lisas*.

4. Ülistuslaul*

Koguduse- või koorilaul. Võib kasutada alljärgnevat või muud sobivat ülistuslaulu, näiteks *Kolmainus Jumal igavest* (KLPR 139) või *Jumal on loond* (Päeva viisid). Paastu- ja advendiajal jääb ülistuslaul ära.

L Au olgu Jumalale kõrges.
K Ja maa peal rahu ja inimestest hea meel.

Kõik koos:

Jumal, maa ja taeva Looja,
terve ilm Su kätetöö.
Sina oled elutooja,
ülistab Sind päev ja öö.

Tänu toon Sul, Lunastaja,
Jeesus, minu Issand Sa,
Sinu valguses võin käia
igal päeval rõõmuga.

Püha Vaim, mind juhid, kannad
Taevaisa tahtmises.
Au ja kiitust Sulle annan,
ülistust Kolmainule.

5. Päeva palve*

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K Aamen.

Palve võib liita ka kirikupalve juurde.

II. SÕNA

6. Piiblilugemine

Loetakse üks või kaks piibliteksti. Lugeja nimetab kirjakoha, soovi korral ütleb enne lugemist tekstile lühikese sissejuhatuse. Vana Testamendi ja epistli lugemise ajal kogudus istub, evangeeliumi lugemisel seisab.

Lugeja võib lõpetada:

See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

Evangeeliumi lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium.
Kiitus olgu Sulle, Kristus.

7. Päeva laul

Päeva laul lauldakse vastavalt sõnaosa ülesehitusele kahe lugemise vahel, pärast evangeeliumi või pärast jutlust. Koguduselaulu asemel võib olla vokaal- või instrumentaalmuusika.

8. Jutlus (tekstiseletus)

Jutlusega võib ühendada teemat edasi arendava tegevuse, näiteks liikumise, näidendi, käelise tegevuse, ühislaulu vms.

9. Usutunnistus*

Loetakse apostlik usutunnistus või lauldakse alljärgnev või muu sobilik usutunnistuslaul.

Usutunnistuse võib sisse juhatada üleskutsega: „Tunnistagem oma usku."

Kõik koos:

Ma usun püha Jumalat,
Kolmainust – Loojat vägevat.
Mu Isa igavene Ta,
kes kõiki lapsi armastab.

Ja Jeesust Kristust usun ma.
Meid kõiki lunastanud Ta.
Me südamesse rõõmu loob,
Ta uue elu meile toob.

Ja Püha Vaimu usun ma,
kes elutee peal juhatab.
Ta jõudu annab, lohutab,
meid armastuses ühendab.

III. PALVE

[10. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.
Laulu ajal võib toimuda korjandus. Kogutud annid tuuakse õnnistamiseks altari juurde (vt *Lisa*).

11. Kirikupalve

Kirikupalve liigendatakse vastulauludega. Palve ülesehituse näited on toodud *Lisas*.
Kirikupalves või enne kirikupalvet nimetatakse erilised tänupalved ja eestpalved. Palveosa võib laiendada ja liita eestpalvetega ka laste ükshaaval õnnistamise.

Iga eestpalveosa lõpeb:

Me palume Sind: või Palugem Issandat:
K Kuule meid, armas Issand Jumal.

12. Meie Isa*

L Meid kutsutakse Jumala lasteks.
Sellepärast palvetagem üheskoos:
või
Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

IV. LÄKITAMINE

13. Õnnistamine*

Kui liturgina teenib ilmik, kasutab ta teist õnnistamise varianti. Kui lapsi ei kutsutud õnnistamisele eestpalvete osas, võib õnnistamine toimuda siinkohal laste kutsumisega altari juurde ja ükshaaval õnnistamisega. Kui kõiki jumalateenistusel osalejaid juba isiklikult õnnistati, võivad alljärgnevad õnnistussõnad ära jääda.

L Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline!
Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

K Aamen.

või

L [Armas taevane Isa, me täname Sind,
et lubasid meil siin koos olla.
Tänu Sulle armastuse ja andeksandmise eest.
Ole meiega ka nüüd, kui me jälle koduteele läheme.
Aita meid viia Sinu armastust oma koju ja kõikjale meie ümber.
Sellepärast me palume:]

K Issand õnnistagu meid ja hoidku meid!
Issand lasku oma pale paista meie peale
ja olgu meile armuline!
Issand tõstku oma pale meie üle ja andku meile rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel. Aamen.

14. Lõpulaul

Laulu võib laulda ka enne õnnistamist. Lühikest lõpu- ja tänulaulu vt *Lisast*.

[15. Läkitamine]

L Minge Jumala rahus!

K Tänu olgu Jumalale.

või

L Minge rahuga ja teenige Issandat rõõmuga!

Palvevaikus.

16. Lõpumuusika

Lõpumuusika ajal võib toimuda protsessioon. Jumalateenistus lõpeb kirikukellade helistamisega.

PALVUSED

Tarditsioonilisel palvusel on neli põhiosa: *algus – sõna* (psalmid, piiblilugemine, vastus; hommikul, õhtul ja päeva lõpul ka evangeeliumi- ehk kiituslaul) – *palve – lõpetus*.

Lühikese palvuse kord rajaneb tunnipalvusel. Edasi on ära toodud ka päeva põhiliste palvehetkede (hommik, keskpäev, õhtu ja päeva lõpp) tunnipalvused.

Palvuseid võib pidada kirikus, kabelis, kodus või mujal. Palvuse pidamine ei ole otseselt seotud altariga, eespalvetaja (E) võib palvust juhtida puldist või kooriruumi ees. Võimalik on seista poolringis ümber eespalvetaja. Tunnipalvusi võib palvetada koos kogudusega ühise teenistusena, suurema või väiksema rühmaga, võib palvetada ka üksi.

Palvust võib juhtida nii vaimulik kui ilmik.

Psalmid ja piiblilugemised võetakse igapäevaste piiblilugemiste kavast või valitakse jumalateenistuste propriumist. Psalmide jaoks on soovitused ka allpool. Palvetaja võib end õnnistada ristimärgiga palvuse avasõnade juures, evangeeliumilaulu algul ja lõpuõnnistusel.

Paastuajal jäävad palvuses Halleluujad ära. Kahel viimasel paastuaja nädalal ei lauldа psalmide ja evangeeliumilaulu lõpus: "Au olgu Isale…" Ülestõusmisajal on aga vastupidi: *responsoriumi* lausetele lisatakse Halleluuja juurde.

Palvus avatakse sissejuhatussõnadega "Issand, ava mu huuled...". Kui päeva vältel peetakse mitu palvust, ei korrata seda enam ja järgmised palvused algavad: "Jumal, tõtta mind päästma..." Vesper võib alata *lucernariumiga*. Suvisel aastaajal võib selle paigutada ka kompletooriumi algusse.

Kui psalmipalves kasutatakse kolme laulu, lauldakse need hommikupalvusel järjekorras: psalm – Vana Testamendi *canticum* – psalm. Õhtupalvusel lauldakse: psalm – psalm – Uue Testamendi *canticum* (vt soovitused allpool). Klassikalisel tunnipalvusel lauldakse psalmide ja evangeeliumilaulude alguses ja lõpus ka päevakohane antifon.

Tunnipalvuste vastused *(responsorium*) vahelduvad samuti kirikuaasta järgi.

Palveosas loetakse eestpalved ja/või päeva palve, võib kasutada ka (eriti vesperis) litaaniat (nt KLPR 474). Palvena saab kasutada propriumist püha või pühapäeva päeva palvet, lisas toodud päeva palve ja kirikupalve variante.

Psalmisoovitused

	Hommikupalvus	*Keskpäevapalvus*	*Õhtupalvus*
Pühapäev	93 / 148 / 84	119:1–11 119:105–120	110:1–4 / 118:15–29 / 113
Esmaspäev	67 / 36:2–12 / 96:1–6	119:12–22 119:121–128	105:1–11 / 116:1–9 / 116:12–19
Teisipäev	25:1–7 / 25:8–14 / 147:1–11	119:24–32 119:129–144	27:1-6 / 27:7–11 / 48
Kolmapäev	65:2–9 / 107:1–9 / 96:7–13	119:33–43 119:145–152	130:1–7 / 126 / 146
Neljapäev	90:1–6,13–17 / 85 / 108:2–6	119:44–52 119:153–160	136:1–9,11–14,16,25,26 / 87 / 138
Reede	51 / 18:2–7,50–51/ 22:24–32	119:57–68 119:161–168	139:1–12,23–24 / 141:1–4 / 142
Laupäev	32:1–7 / 92:2–7,13–16 / 100	119:89–104 119:169–176	122 / 145:1–13 / 145:13–21

Hommikupalvuse Vana Testamendi *canticumide* soovitused

Advendiaeg	Jesaja 35:1–6, 10 *Kõrbe tänulaul*
Jõulud	Jesaja 9:1–6 *Messia laul*
Ilmumispüha	Jesaja 60:1–3, 11a, 18, 19 *Uue Jeruusalemma kiituslaul*
Paastuaeg	Hoosea 6:1–6 *Alandlike tänulaul*
Ülestõusmispühad	2. Moosese 15:1b–3, 6, 10, 13, 17 *Moosese võidulaul*
Nelipühad	Hesekiel 36:24–27, 28b *Hesekieli laul*
Üldine	1. Ajaraamat 29:10b–13, 14b *Taaveti kiituslaul*
	Jesaja 12:1–6 *Päästetute tänulaul*
	Jesaja 26:1–4, 8, 9, 12 *Juuda tänulaul*

Õhtupalvuse Uue Testamendi *canticumide* soovitused

Advendiaeg	Ilmutuse 22:12–14, 16, 17 *Vaimu kiituslaul*
Jõulud	Koloslastele 1:13–18a, 19, 20a *Lunastatute kiituslaul*
Ilmumispüha	Ilmutuse 4:11; 5:9b, 10 *Taevane kiituslaul*
Paastuaeg	1. Peetruse 2:21b–24 *Kannataja Kristuse laul*
Ülestõusmispühad	1. Peetruse 1:3–5, 18, 19, 21 *Elava lootuse laul*
Nelipühad	Roomlastele 8:2, 14, 15b–19 *Jumala laste tänulaul*
Üldine	Ilmutuse 19:1b, 5b, 6b, 7, 9b *Talle kiituslaul*
	Efeslastele 1:3–10 *Kristuse pühade kiituslaul*
	Filiplastele 2:6–11 *Alandatud Kristuse kiituslaul*

LÜHIKE PALVUS

Palvuse lauldavate osade noodid on antud hommikupalvuse korras.

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

[E Issand, ✠ ava mu huuled,
K et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust.]
E Jumal, tõtta mind päästma.
K Issand, rutta mulle appi!
E Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen. [Halleluuja.]

Võib ütelda ka vabas vormis tervituse ja pidada alguspalve.
Soovi korral loetakse siinkohal patutunnistus.

2. Laul

Lauldakse alguslaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse psalm või psalmid.
Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

5. Vastus

Siinkohal võib pidada loetud teksti seletava kõne või meditatsiooni. Piiblilugemisele või kõnele võib järgneda mõtisklusvaikus.
Vastusena võib laulda või lugeda *responsoriumi* või laulda sobiva laulu.

6. Palved*

Eestpalved ja/või päeva palve. Palve võib liigendada vastulauludega.

7. Meie Isa*

E Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

8. Õnnistamine*

E Ülistagem Issandat.
K Tänu olgu Jumalale.
E Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast
ja juhtigu igavesse ellu.
K Aamen.

või

E Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. [Halleluuja!]
K Igavesest ajast igavesti. [Halleluuja!]
E Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.
K Aamen.
E Minge Jumala rahus.
K Tänu olgu Jumalale.

Palvuse võib lõpetada koguduselaulu või muusikapalaga.

HOMMIKUPALVUS

Laudes

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

Pärast sissejuhatust võib ütelda vabas vormis tervituse ja alguspalve, näiteks:

E Öö on mööda läinud ja uus päev on koitnud.
Tänagem ja palugem Jumalat, meie taevast Isa.

Võib olla hetk palvevaikust.
Eespalvetaja või kõik koos jätkavad:

K Jumal, me täname Sind öö rahu eest
ja rõõmustame uue päeva üle.
Tee meid virgeks ja arukaks,
et me kogu oma eluga teeniksime Sind.
Aamen.

Tervituse ja alguspalve asemel võib laulda või lugeda *invitatoriumi* psalmi: psalm 95 (*Venite*) või psalm 100 (*Jubilate*).

Venite

K Tulge, hõisakem Issandale, *
hüüdkem rõõmuga oma päästekalju poole!
E Tulgem Tema palge ette tänamisega, *
hõisakem Temale kiituslauludega!
Sest Issand on suur Jumal *
ja suur kuningas üle kõigi jumalate.
K Tulge, hõisakem Issandale, *
hüüdkem rõõmuga oma päästekalju poole!
E Tema käes on maa sügavused *
ja Tema päralt on mägede tipud.
Tema oma on meri, sest Tema on selle teinud, *
Tema käed on valmistanud kuiva maa.
K Tulge, hõisakem Issandale,
hüüdkem rõõmuga oma päästekalju poole!
E Tulge, kummardagem ja põlvitagem, *
heitkem maha Issanda, oma Looja palge ette!
Sest Tema on meie Jumal *
ja meie Tema karjamaa rahvas
ja lambad, kes on tema käe all.
K Tulge, hõisakem Issandale,
hüüdkem rõõmuga oma päästekalju poole!

Jubilate

K Hõisake Issandale, kõik ilmamaad!
E Teenige Issandat rõõmuga, *
tulge Tema palge ette hõiskamisega!

Teadke, et Issand on Jumal! *
Tema on meid teinud ja Tema omad me oleme,
Tema rahvas ja Tema karjamaa kari.

K Hõisake Issandale, kõik ilmamaad!

E Tulge sisse Ta väravaist tänuga,
Tema õuedesse kiitusega; *
ülistage Teda ja andke tänu Ta nimele!
Sest Issand on hea, Tema heldus kestab igavesti *
ja Tema ustavus põlvest põlve.

K Hõisake Issandale, kõik ilmamaad!

2. Laul

Lauldakse hommikulaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse psalm või psalmid.
Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piiblilugemist. Piiblilugemise võib lõpetada:

E See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

5. Vastus

Siinkohal võib pidada loetud teksti seletava kõne või meditatsiooni. Piiblilugemisele või kõnele võib järgneda mõtisklusvaikus.

Vastusena võib laulda või lugeda *responsoriumi* või laulda sobiva laulu.

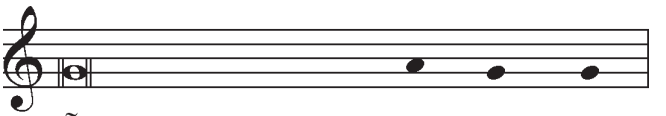

või

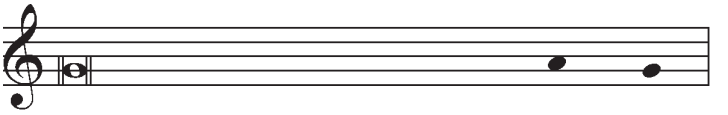

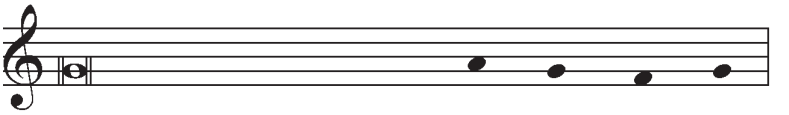

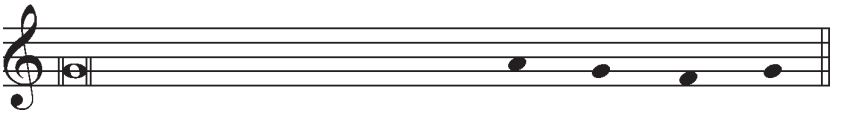

6. Kiituslaul*

Lauldakse või loetakse vastastikku Sakariase kiituslaul (Luuka 1:68–79 või KLPR 143) või *Te Deumi* või kasutatakse muud sobivat laulu.

Benedictus

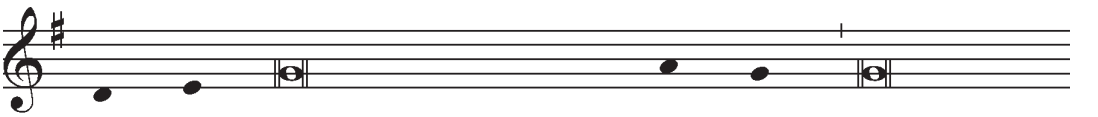

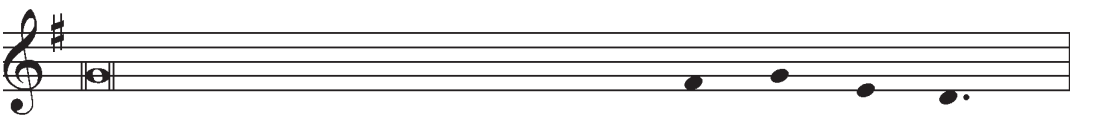

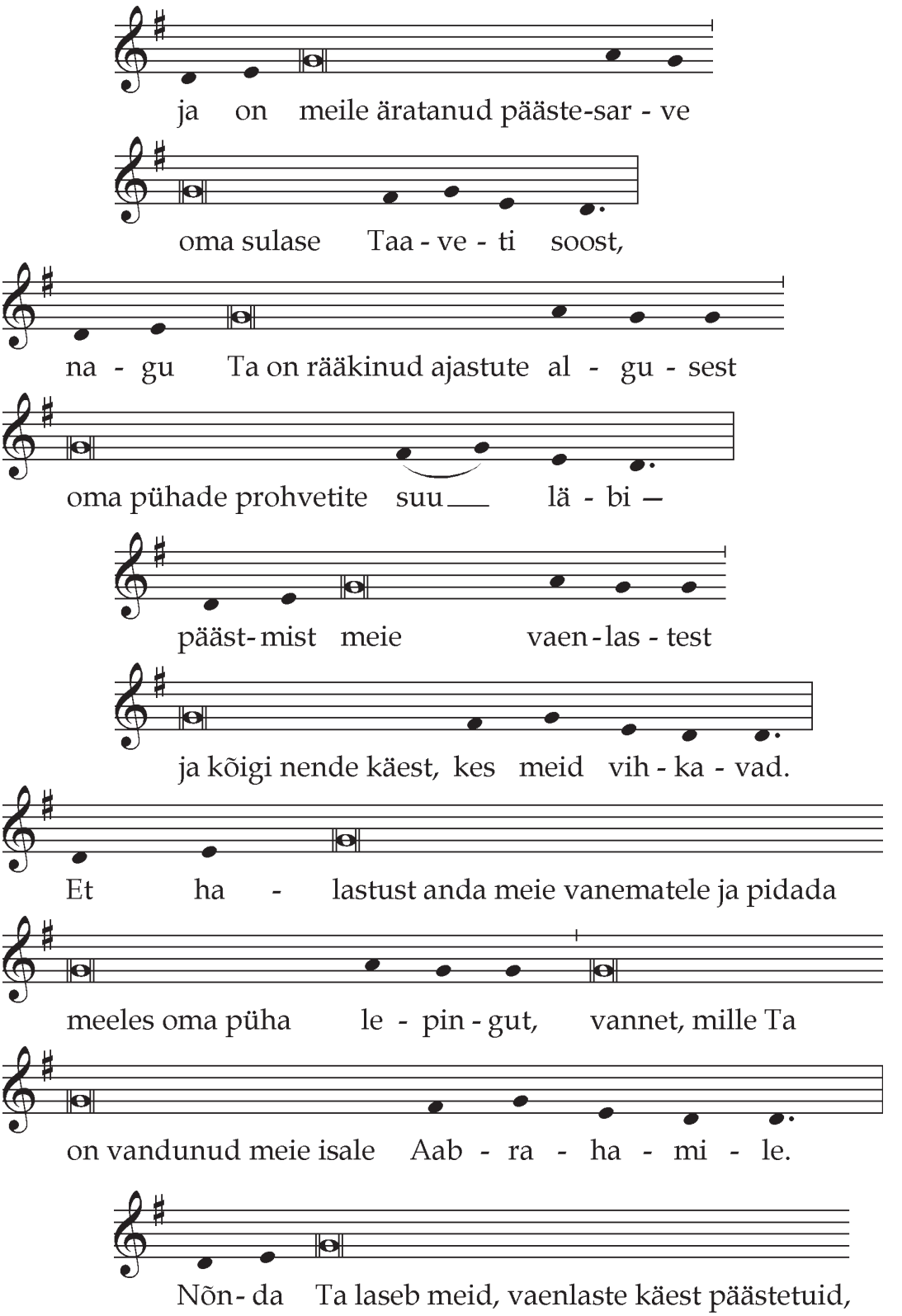
ja on meile äratanud pääste-sar - ve
oma sulase Taa - ve - ti soost,
na - gu Ta on rääkinud ajastute al - gu - sest
oma pühade prohvetite suu lä - bi —
pääst-mist meie vaen-las - test
ja kõigi nende käest, kes meid vih - ka - vad.
Et ha - lastust anda meie vanematele ja pidada
meeles oma püha le - pin - gut, vannet, mille Ta
on vandunud meie isale Aab - ra - ha - mi - le.
Nõn-da Ta laseb meid, vaenlaste käest päästetuid,

kartmatult teenida Te - da vagaduses ja õigluses Tema
ees kõik meie e - lu - päe - vad.
Ja si - na, lapsuke, sind hüütakse Kõigekõrgema proh-ve-tiks,
sest sa lähed Issanda eel Temale teed val - mis - ta - ma,
et an - da Tema rahvale pääste tun - ne - tus
nende pattude an - deks-and - mi - ses
mei - e Jumala südamliku halastuse lä - bi,
millega meile tuleb päike - se - tõus kõr - gus - test.
See pais - tab nende peale, kes elavad pimeduses ja surma-
var - jus, see suunab meie jalgu ra - hu - tee - le.

7. Palved*

Eestpalved ja/või päeva palve. Palve võib liigendada vastulauludega.

8. Meie Isa*

E Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

9. Õnnistamine*

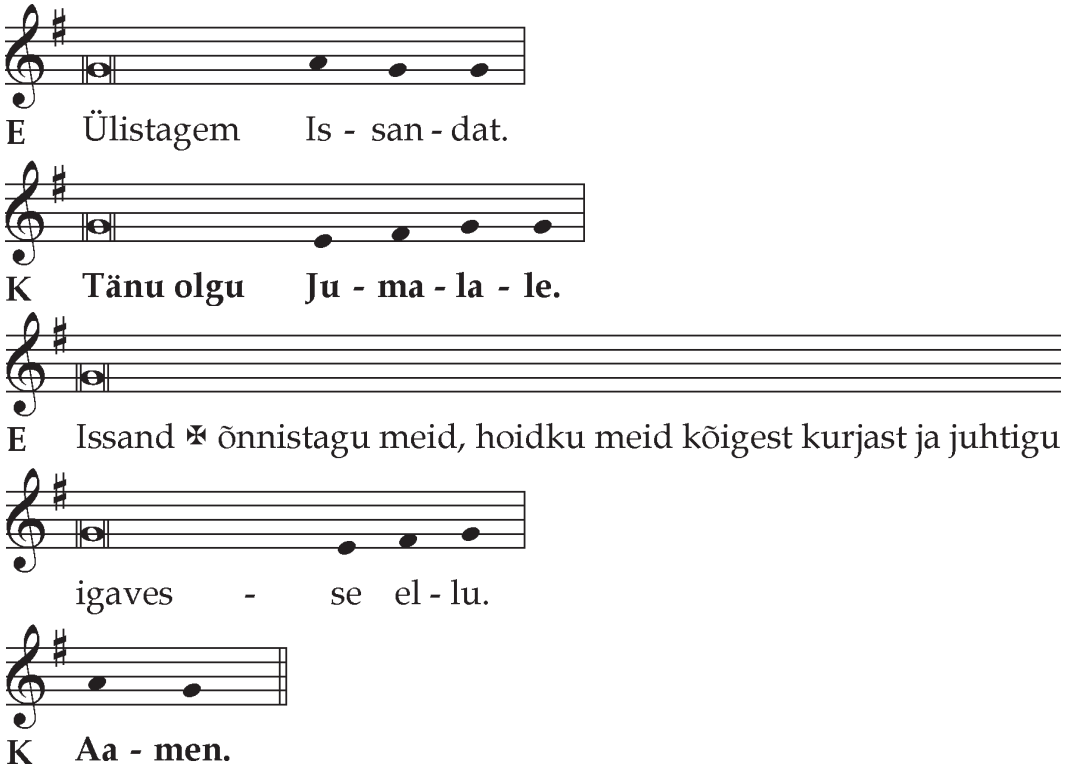

või

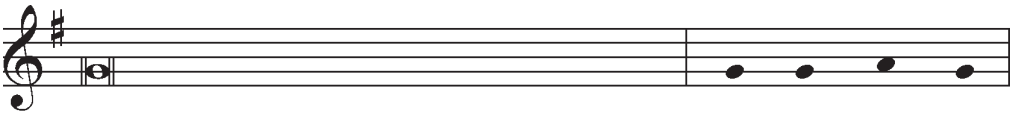

E Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. [Hal-le - luu-ja.]

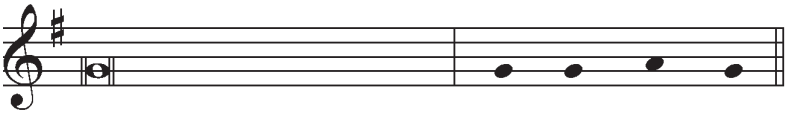

K **Igavesest ajast igavesti. [Hal-le - luu-ja.]**

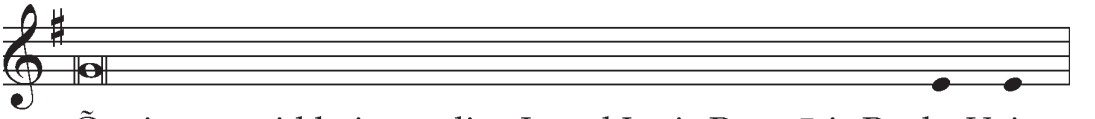

E Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal Isa ja Poeg ✠ ja Pü-ha Vaim.

K **Aa - men.**

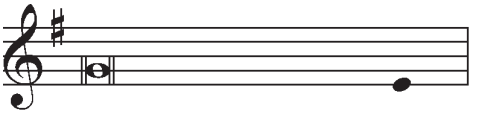

E Minge Jumala ra - hus!

K **Tänu olgu Ju-ma-la-le.**

Palvuse võib lõpetada koguduselaulu või muusikapalaga. Enne õnnistamist võib olla *Te Deum*.

KESKPÄEVAPALVUS

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

E Issand, ✠ ava mu huu-led,

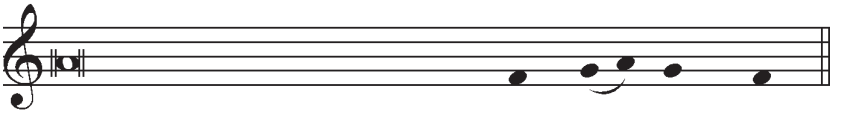

K et mu suu kuulutaks Sinu kii - de - ta - vust.

E Jumal, tõtta mind pääst-ma.

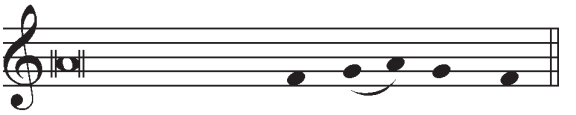

K Issand, rutta mul-le_ ap - pi!

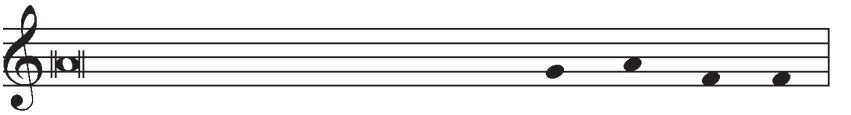

E Au olgu Isale ja Pojale ja Püha - le Vai - mu - le.

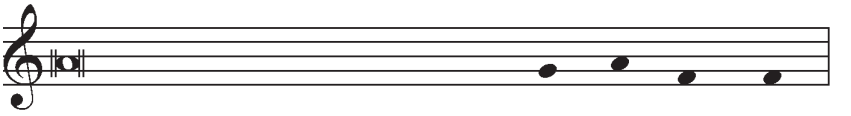

K Nõnda kui alguses oli, nüüd - ki on ja jääb

igavesest ajast iga-ves - ti._ Aa - men. [Hal-le - luu - ja.]

Pärast sissejuhatust võib ütelda vabas vormis tervituse ja alguspalve, näiteks:

E Päevatee keskel me teeme peatuse.
Avagem oma südamed Jumala poole,
kes on meie elu keskmeks.

Võib olla hetk palvevaikust.

Eespalvetaja või kõik koos jätkavad:

K Jumal, me tuleme Sinu ette keset päevatööd.
Juhi meid, et me taotleksime kõige olulisemat
ja lase meil rännata Sinu silmade all.
Aamen.

2. Laul

Lauldakse alguslaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse psalm või psalmid.

Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piibliteksti. Piiblilugemise võib lõpetada:

E See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

5. Vastus

Kogudus istub. Siinkohal võib pidada loetud teksti seletava kõne või meditatsiooni. Piiblilugemisele või kõnele võib järgneda mõtisklusvaikus.

Vastusena võib laulda või lugeda *responsoriumi* või laulda sobiva laulu.

6. Palved*

Eestpalved ja/või päeva palve. Palve võib liigendada vastulauludega.

7. Meie Isa*

E Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

Meie Isa palve noot on hommikupalvuse korras.

8. Õnnistamine*

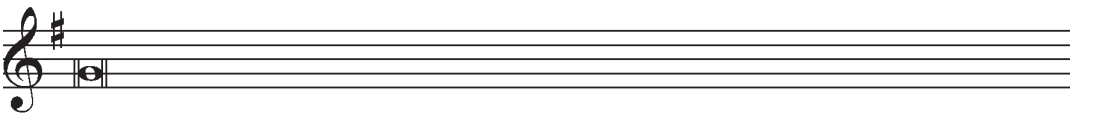

E Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast ja juhtigu

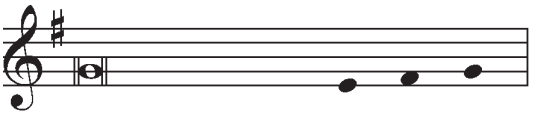

igaves - se el - lu.

K **Aa - men.**

või

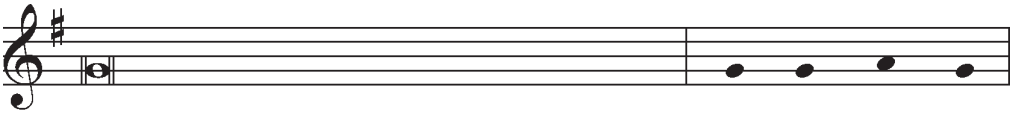

E Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. [Hal - le - luu - ja.]

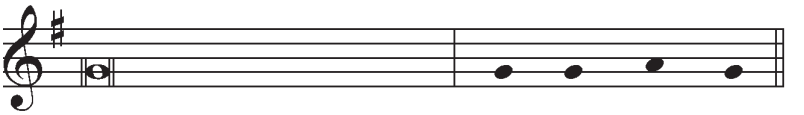

K **Igavesest ajast igavesti. [Hal - le - luu - ja.]**

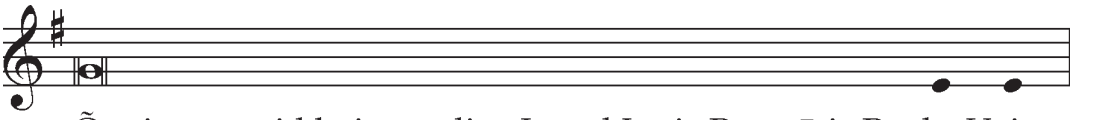

E Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal Isa ja Poeg ✠ ja Pü - ha Vaim.

K **Aa - men.**

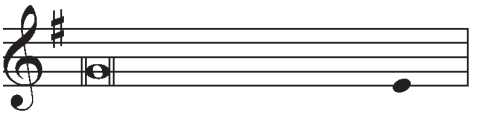

E Minge Jumala ra - hus!

K **Tänu olgu Ju-ma-la - le.**

Palvuse võib lõpetada koguduselaulu või muusikapalaga.

ÕHTUPALVUS

Vesper

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

Õhtupalvus võib alata valgusepalvusega. Sel juhul jääb sissejuhatus ära ja pärast valgusepalvust jätkub õhtupalvus piiblilugemisega.

Pärast sissejuhatust võib ütelda vabas vormis tervituse ja alguspalve, näiteks:

E Päev on veerenud ja õhtu on kätte jõudnud.
Me astume harduses Jumala ette kõigega,
mis meile sel päeval on osaks saanud.

Võib olla hetk palvevaikust.

Eespalvetaja või kõik koos jätkavad:

**K Meie õhtupalve tõusku Sinu ette, Issand,
ja laskugu alla meie peale Sinu halastus.
Sinu tõe valgus helendagu meile pimedaski.
Juhi meid öörahusse ja ükskord igavesse täiusesse.
Aamen.**

2. Laul

Lauldakse õhtulaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse psalm või psalmid.

Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piibliteksti. Piiblilugemise võib lõpetada:

E See on Jumala sõna.
K Tänu olgu Jumalale.

5. Vastus

Siinkohal võib pidada loetud teksti seletava kõne või meditatsiooni. Piiblilugemisele või kõnele võib järgneda mõtisklusvaikus.

Vastusena võib laulda või lugeda *responsoriumi* või laulda sobiva laulu.

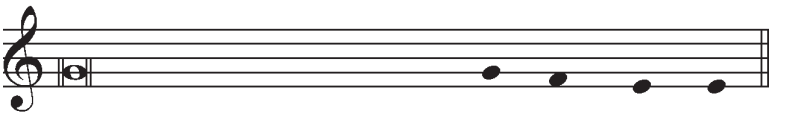

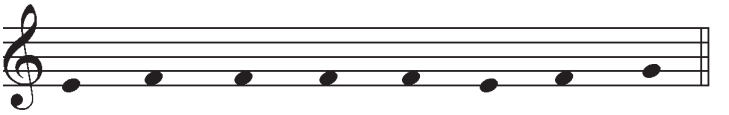

või

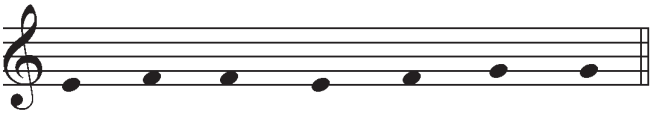

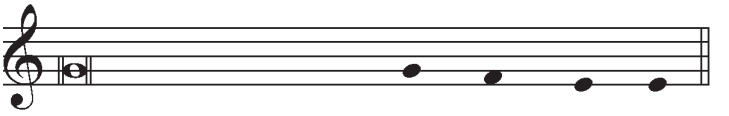

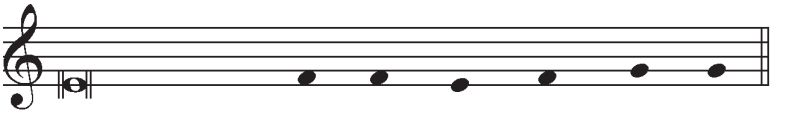

6. Kiituslaul*

Lauldakse või loetakse vastastikku Maarja kiituslaul (Luuka 1:46–55 või KLPR 82) või kasutatakse muud sobivat laulu.

Magnificat (variant A)

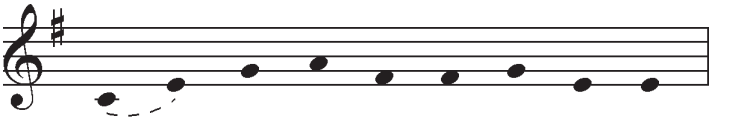

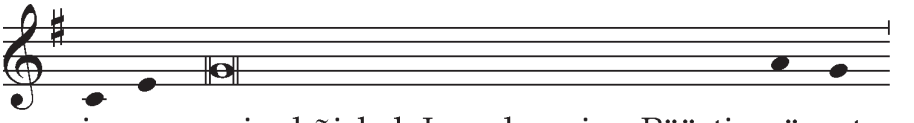

sest Ta on vaadanud oma teenija mada - lu - se pea-le.
Sest vaa - ta, nüüdsest peale kiidavad mind õndsaks kõik
sugu - põl - ved, sest mulle
on suuri asju teinud Vägev, ja püha on Te - ma ni - mi
ja Te - ma halastus kestab põlvest põl-ve - ni
neile, kes Te - da kar - da-vad.
Ta on näidanud oma käsivarre kan - gust,
Ta on pillutanud need, kes on ülbed oma sü - da - me
mee - lelt.
Ta on tõuganud maha võimukad troo - ni - delt

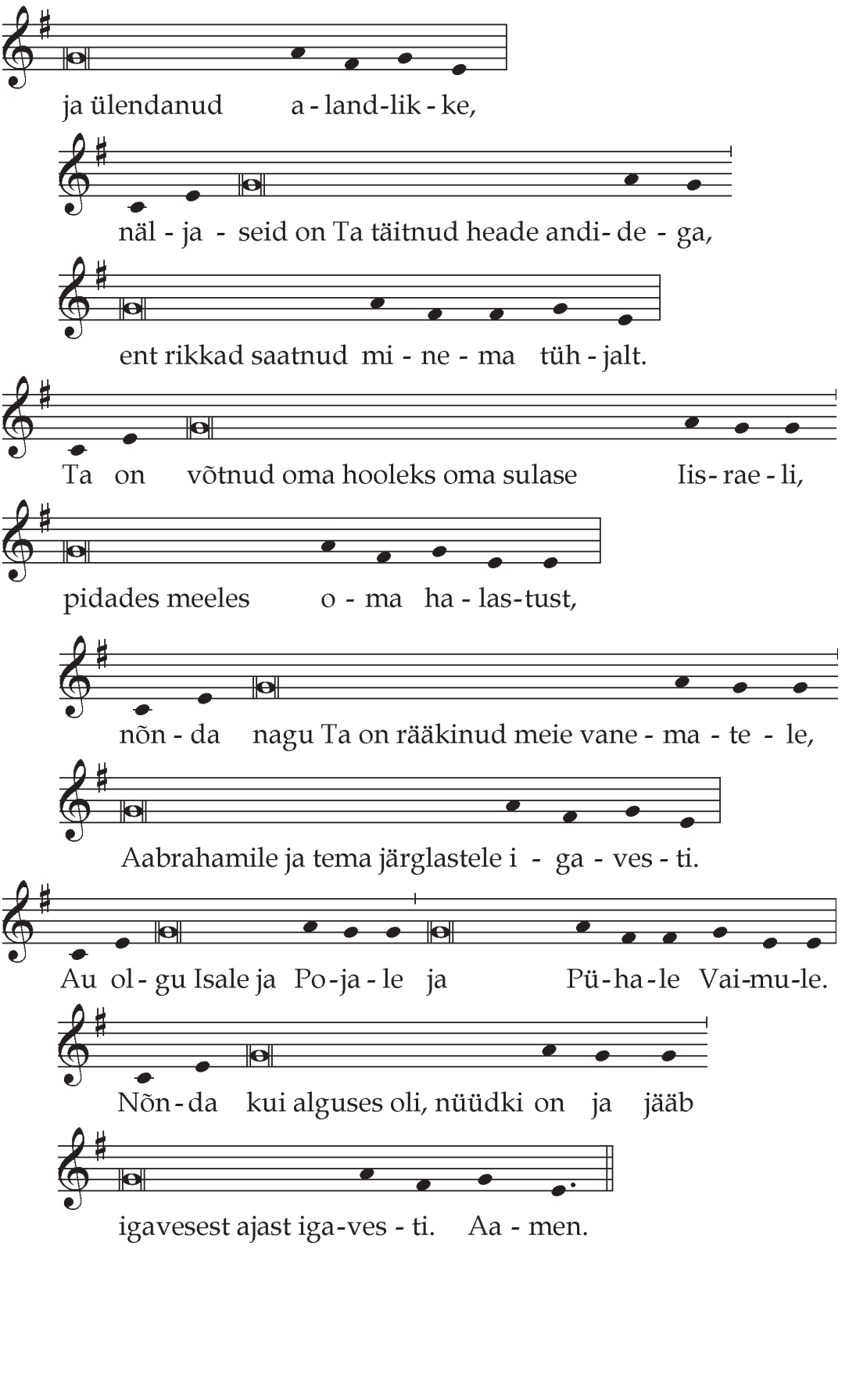
ja ülendanud a - land-lik - ke,
näl - ja - seid on Ta täitnud heade andi- de - ga,
ent rikkad saatnud mi - ne - ma tüh - jalt.
Ta on võtnud oma hooleks oma sulase Iis- rae - li,
pidades meeles o - ma ha - las-tust,
nõn - da nagu Ta on rääkinud meie vane - ma - te - le,
Aabrahamile ja tema järglastele i - ga - ves - ti.
Au ol - gu Isale ja Po-ja - le ja Pü - ha - le Vai-mu-le.
Nõn - da kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast iga-ves - ti. Aa - men.

või

Magnificat (variant B)

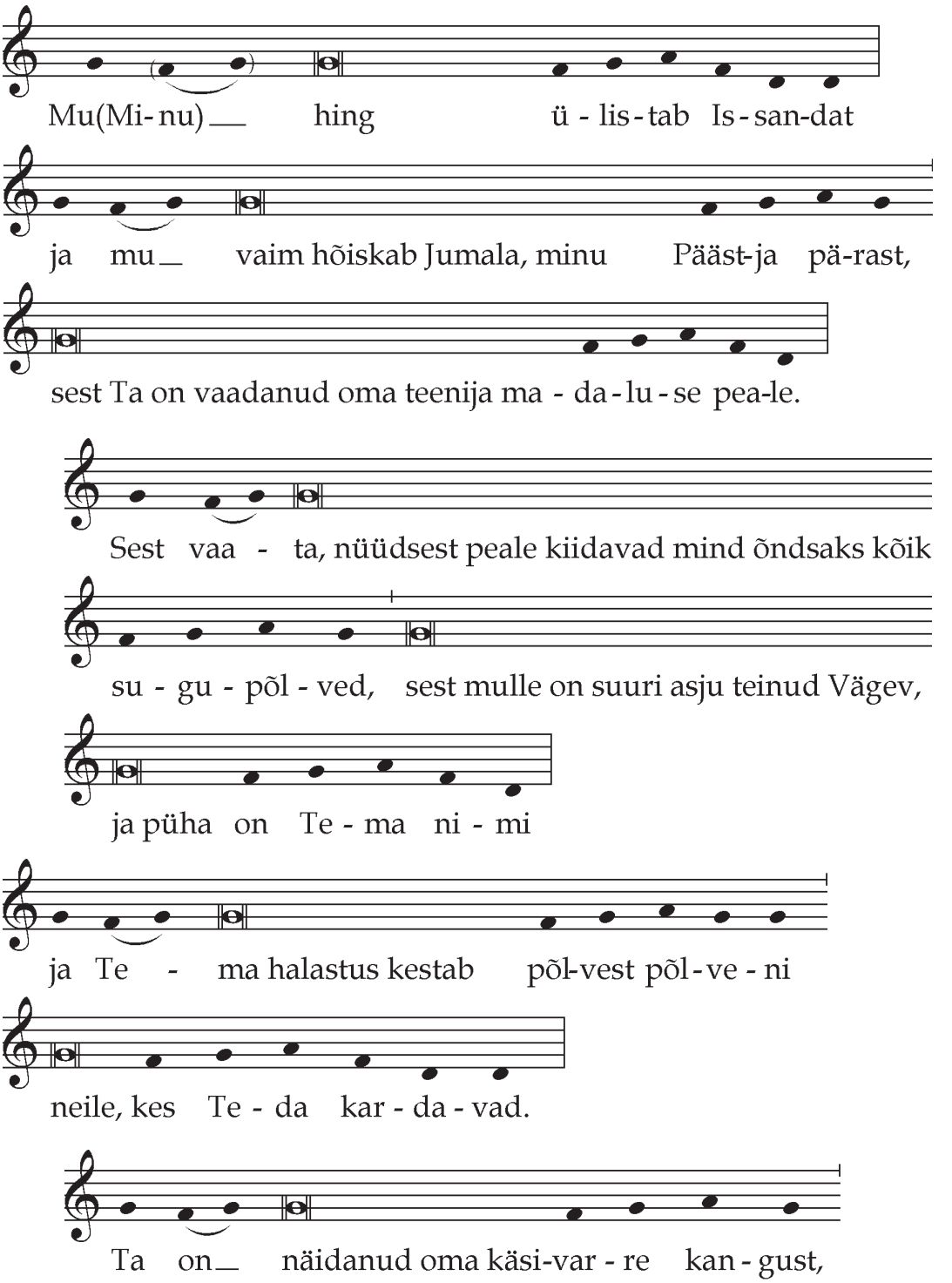

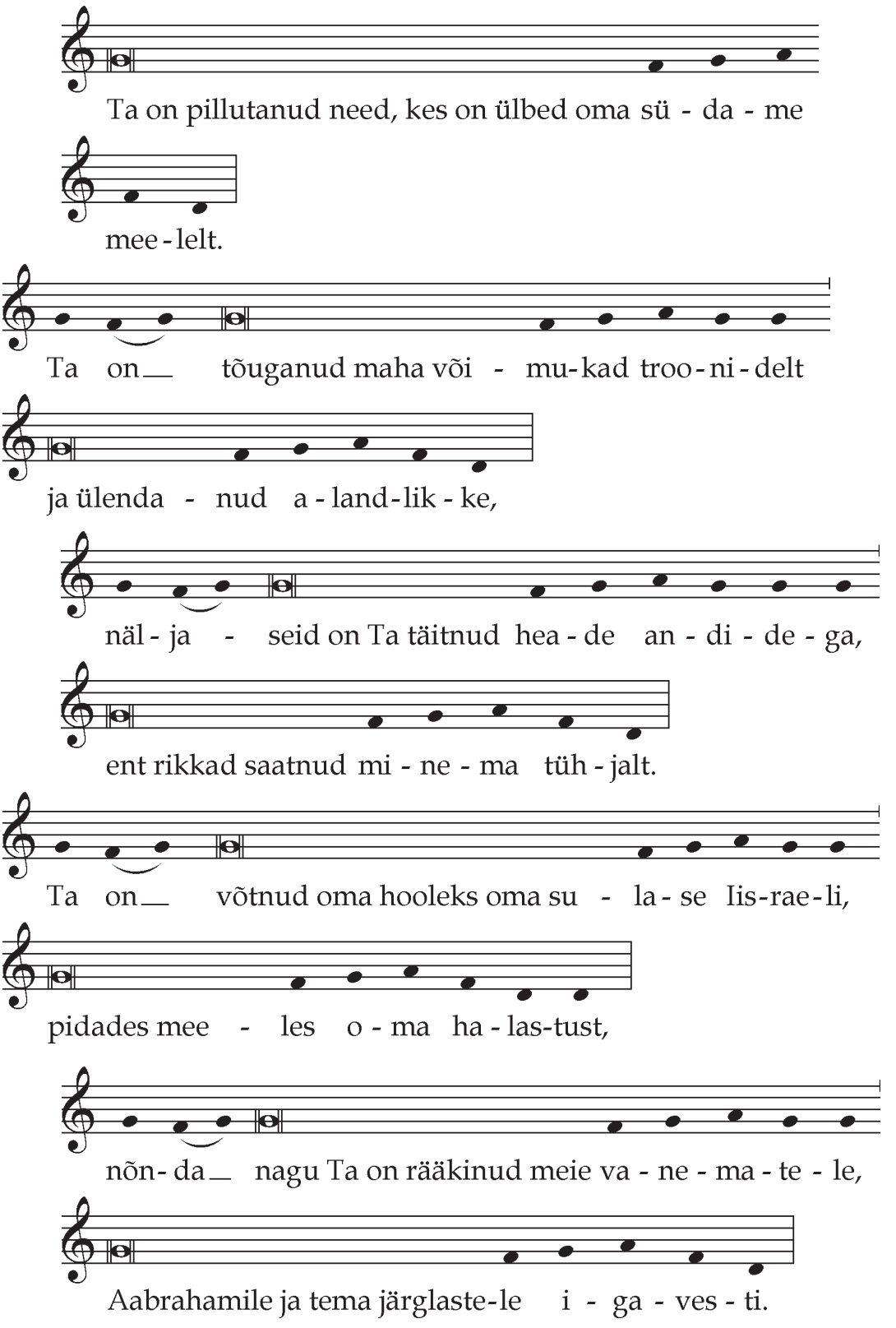
Ta on pillutanud need, kes on ülbed oma sü - da - me
mee - lelt.
Ta on tõuganud maha või - mu-kad troo - ni - delt
ja ülenda - nud a - land - lik - ke,
näl - ja - seid on Ta täitnud hea - de an - di - de - ga,
ent rikkad saatnud mi - ne - ma tüh - jalt.
Ta on võtnud oma hooleks oma su - la - se Iis-rae - li,
pidades mee - les o - ma ha - las-tust,
nõn - da nagu Ta on rääkinud meie va - ne - ma - te - le,
Aabrahamile ja tema järglaste-le i - ga - ves - ti.

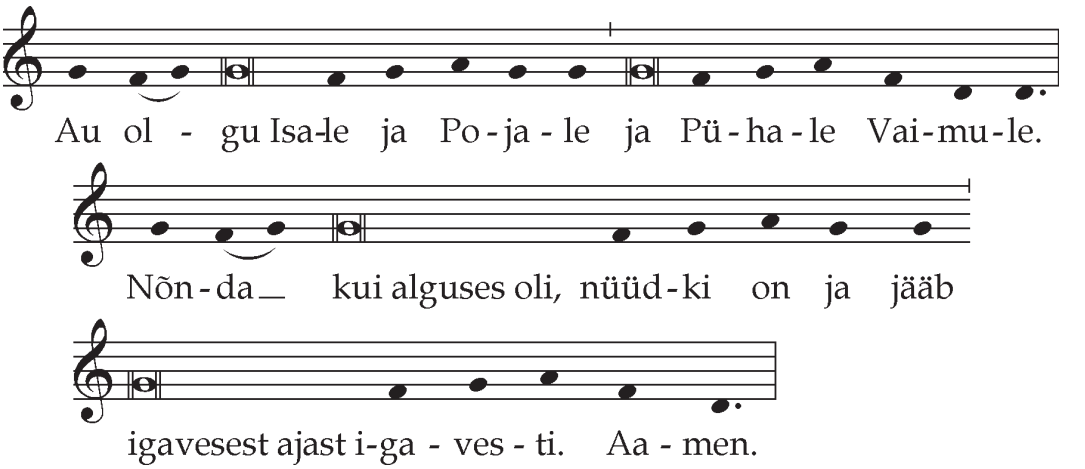

7. Palved*

Eestpalved ja/või päeva palve. Palve võib liigendada vastulauludega.

8. Meie Isa*

E Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Meie Isa palve noot on hommikupalvuse korras.

9. Õnnistamine*

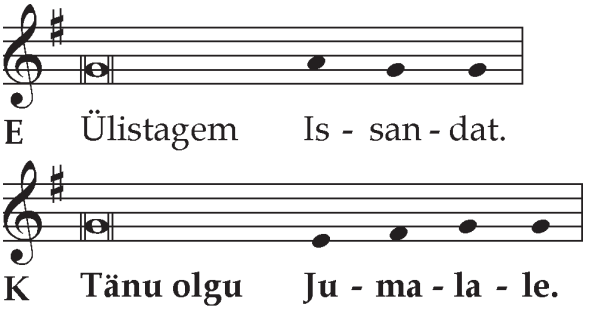

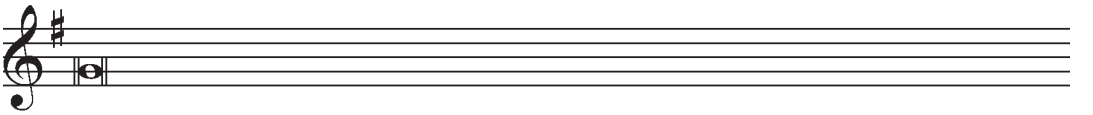

E Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast ja juhtigu

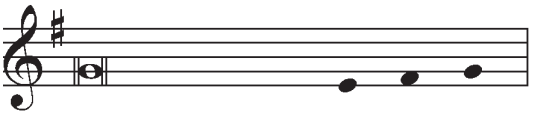

igaves - se el - lu.

K **Aa - men.**

või

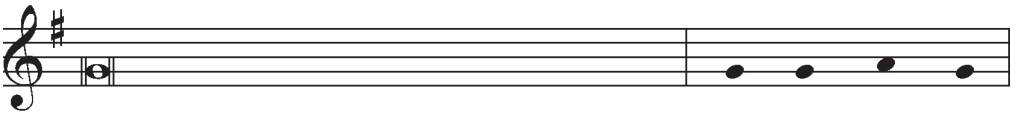

E Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. [Hal - le - luu - ja.]

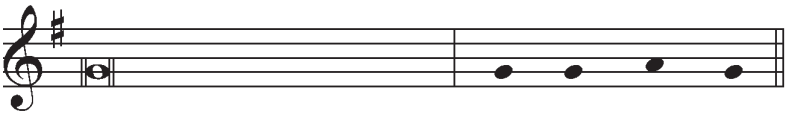

K **Igavesest ajast igavesti. [Hal - le - luu - ja.]**

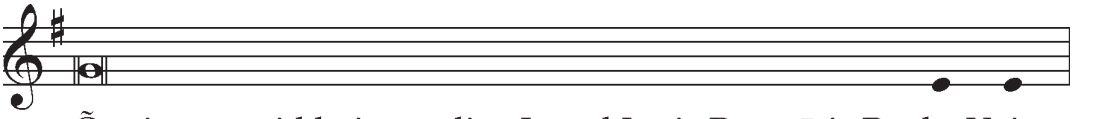

E Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal Isa ja Poeg ✠ ja Pü - ha Vaim.

K **Aa - men.**

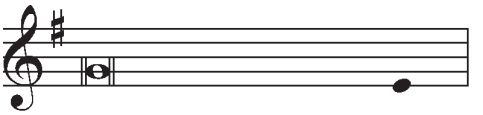

E Minge Jumala ra - hus!

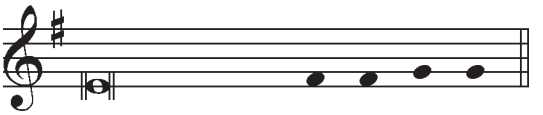

K **Tänu olgu Ju-ma-la-le.**

Palvuse võib lõpetada koguduselaulu või muusikapalaga.

PÄEVALÕPUPALVUS

Kompletoorium

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

Päevalõpupalvus võib alata valgusepalvusega. Sel juhul jääb sissejuhatus ära ja pärast valguse palvust jätkub palvus piiblilugemisega.

2. Patutunnistus

Patutunnistuse võib sisse juhatada alljärgnevate sõnadega.

E Teie kõik olete ju valguse lapsed ja päeva lapsed. Meie ei ole öö ega pimeduse lapsed. Niisiis, ärgem magagem nagu teised, vaid olgem ärkvel ja kained. *(1Ts 5:5–6)*

või

Jätke vale ja rääkige tõtt oma ligimesega, sest me oleme üksteise liikmed. Kui vihastute, siis ärge tehke pattu! Ärgu päike loojugu teie vi-

hastumise üle! Olge üksteise vastu lahked, halastajad, andestage üksteisele, nii nagu ka Jumal on teile andestanud Kristuses.

(Ef 4:25–26,32)

Vaikus süümejuurdluseks.

Loetakse alljärgnev või muu patutunnistuspalve.

E Issand, ole meile armuline,
K sest me oleme Sinu vastu patustanud.
E Osuta meile, Issand, oma halastust
K ja lase meil osa saada Sinu lunastustööst.
E Kõigeväeline Jumal halastagu meie peale,
andku meile andeks meie patud ja juhatagu meid igavesse ellu.
K Aamen.

3. Laul

Hümn *Te lucis ante terminum* või muu sobiv laul.

4. Psalm

Lauldakse või loetakse üks või mitu alljärgnevatest psalmidest.

Psalme võib kasutada ka järgmiselt: laupäev (valmistumine pühapäevaks) – psalmid 4 ja 134; pühapäev – psalm 91; esmaspäev – psalm 86; teisipäev – psalm 143:1-11; kolmapäev – psalm 31:2-6; neljapäev – psalm 16; reede – psalm 88 või 139.

Psalm 4

Kui ma hüüan, siis vasta mulle, mu õiguse Jumal! *
Kitsikuses andsid Sa mulle avaruse.
Ole mulle armuline ja kuule mu palvet!
Te suurtsugu mehed, kauaks jääb mu au teotada? *
Kui kaua te armastate tühja ja otsite valet?
Tundke ometi, et Issand kohtleb imeliselt oma vaga, *
Issand kuuleb, kui ma hüüan Ta poole!
Värisege, ärge tehke pattu! *
Voodis olles mõtisklege oma südames ja vaikige!
Ohverdage õiguse ohvreid *
ja lootke Issanda peale.
Paljud ütlevad: „Kes annab meile näha head?" *
Issand, tõsta meie peale oma palge valgus!
Sa oled andnud mu südamesse suurema rõõmu, *
kui oli neil rohke vilja ja värske veinisaagi ajal.
Rahus ma heidan maha ning uinun, *
sest Sina üksi, Issand, asetad mind julgesti elama.

Psalm 91

Kes Kõigekõrgema kaitse all elab *
ja alati Kõigeväelise varju all viibib,
see ütleb Issandale:
„Sina oled mu varjupaik ja mu kindel mäelinnus, *
mu Jumal, kelle peale ma loodan!"
Sest Tema kisub su välja linnupüüdja paelust, *
hukkava katku käest.
Oma tiivasulgedega kaitseb Ta sind
ja Tema tiibade all sa leiad varju; *
Tema tõde on kilp ja kaitsevall.
Ei sa siis karda öö hirmu *
ega noolt, mis päeval lendab,
ei katku, mis rändab pilkases pimedas, *
ega tõbe, mis laastab lõunaajal.
Langegu tuhat su kõrvalt ja kümme tuhat su paremalt poolt, *
sinu külge see ei puutu!
Aga sa vaatad oma silmaga ja näed, *
kuidas kätte makstakse õelatele.
Sest Sina, Issand, oled mu varjupaik! *
Kõigekõrgema oled sina, mu hing, võtnud oma eluasemeks.
Ei taba õnnetus sind *
ega lähene häda su telgile.
Sest tema annab oma inglitele sinu pärast käsu *
sind hoida kõigil su teedel.
Kätel nad kannavad sind, *
et sa oma jalga ei lööks vastu kivi.
Sa astud üle lõvide ja rästikute, *
noored lõvid ja lohed sa lömastad.
„Et ta minusse on kiindunud, siis ma päästan tema; *
ma ülendan tema, sest ta tunneb minu nime!
Ta hüüab mind appi ja ma vastan temale;
mina olen ta juures, kui ta on kitsikuses, *
ma vabastan tema ning teen ta auliseks.
Pika eaga ma täidan tema *
ja annan temale näha oma päästet."

Psalm 134

Ennäe, tänage Issandat, kõik Issanda sulased, *
kes öösel seisate Issanda kojas!
Tõstke oma käed pühamu poole *
ja tänage Issandat!
Õnnistagu Issand sind Siionist, *
Tema, kes on teinud taeva ja maa!

Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

5. Piiblilugemine

Loetakse üks alljärgnev või muu sobiv lühike piiblitekst. Lugemisele võib järgneda mõtisklusvaikus.

(Laupäev – valmistumine pühapäevaks)

Kuule, Iisrael! Issand, meie Jumal Issand, on ainus. Armasta Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma väest! Ja need sõnad, mis ma täna sulle annan, jäägu su südamesse! Kinnita neid oma lastele kõvasti ja kõnele neist kojas istudes ja teed käies, magama heites ja üles tõustes! *(5Ms 6:4–7)*

(Pühapäev)

Talle sulased näevad Tema palet ning Tema nimi on nende otsaesisel. Ja ööd ei ole enam ning neile ei ole vaja lambivalgust ega päikesevalgust, sest Issand Jumal ise valgustab neid, ning nemad valitsevad kuningatena igavesest ajast igavesti. *(Ilm 22:4–5)*

(Esmaspäev)

Jumal ei ole meid asetanud viha alla, vaid pääste saamiseks meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kes meie eest on surnud, et meie, kas me oleme ärkvel või magame, üheskoos Temaga elaksime. *(1Ts 5:9–10)*

(Teisipäev)

Olge kained, valvake! Teie süüdistaja, kurat, käib ringi nagu möirgav lõvi, otsides, keda neelata. Tema vastu seiske kindlalt usus, teades, et neidsamu kannatusi on pandud kogema kogu kristlaskond maailmas. *(1Pt 5:8–9)*

(Kolmapäev)

Kui vihastute, siis ärge tehke pattu! Ärgu päike loojugu teie vihastumise üle! Ärge andke ka maad kuradile! *(Ef 4:26–27)*

(Neljapäev)

Rahu Jumal ise pühitsegu teid läbinisti ning teie vaim ja hing ja ihu olgu tervikuna hoitud laitmatuna meie Issanda Jeesuse Kristuse tulemiseks. *(1Ts 5:23)*

(Reede)

Ometi oled Sa meie keskel, Issand! Meile on pandud Sinu nimi, ära jäta meid maha! *(Jr 14:9)*

Piiblilugemise võib lõpetada:

E See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

6. Vastus

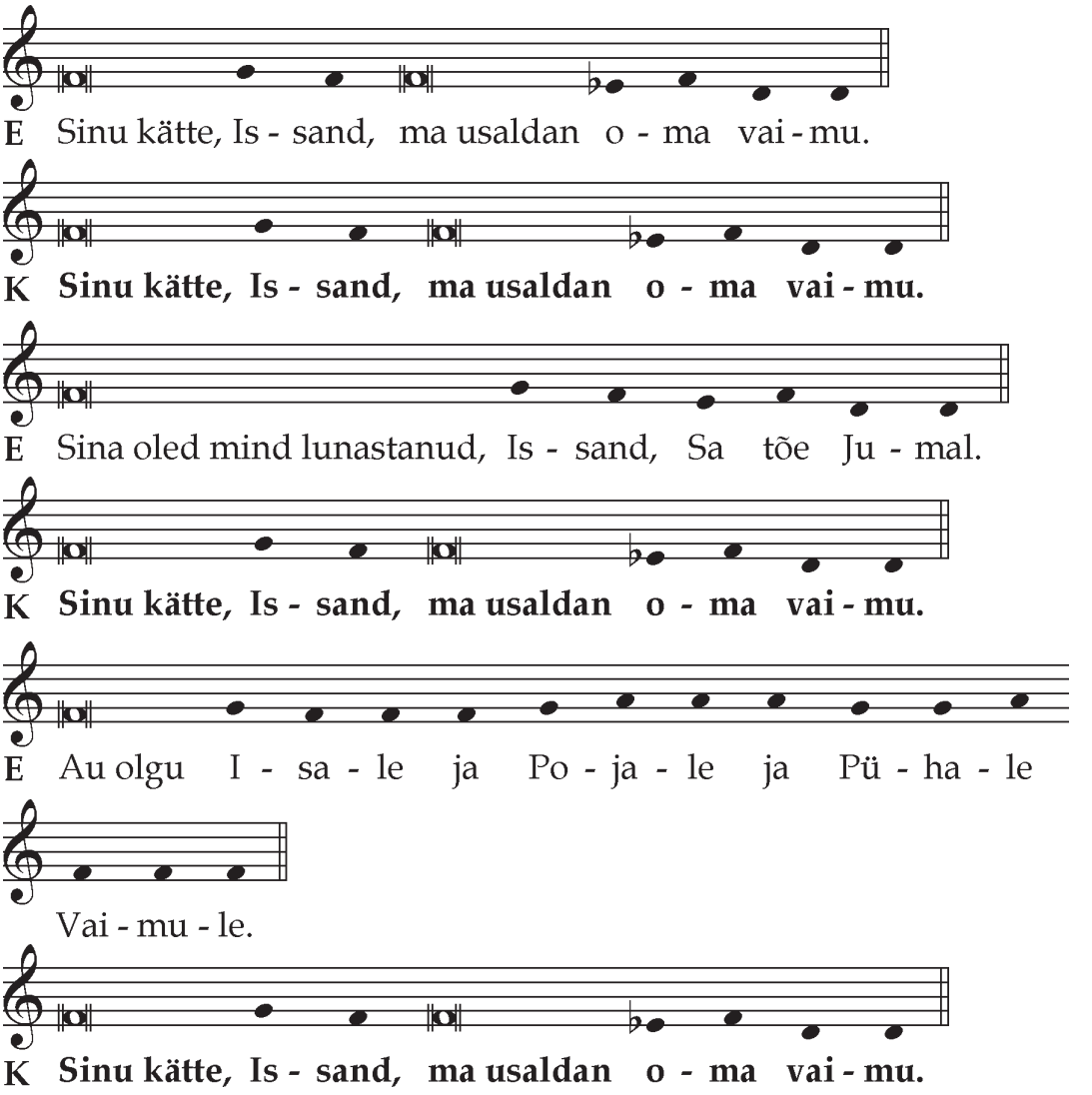

7. Kiituslaul*

Lauldakse või loetakse vastastikku Siimeoni õnnistussõnad (Luuka 2:29–32).

Antifon, kõik koos:

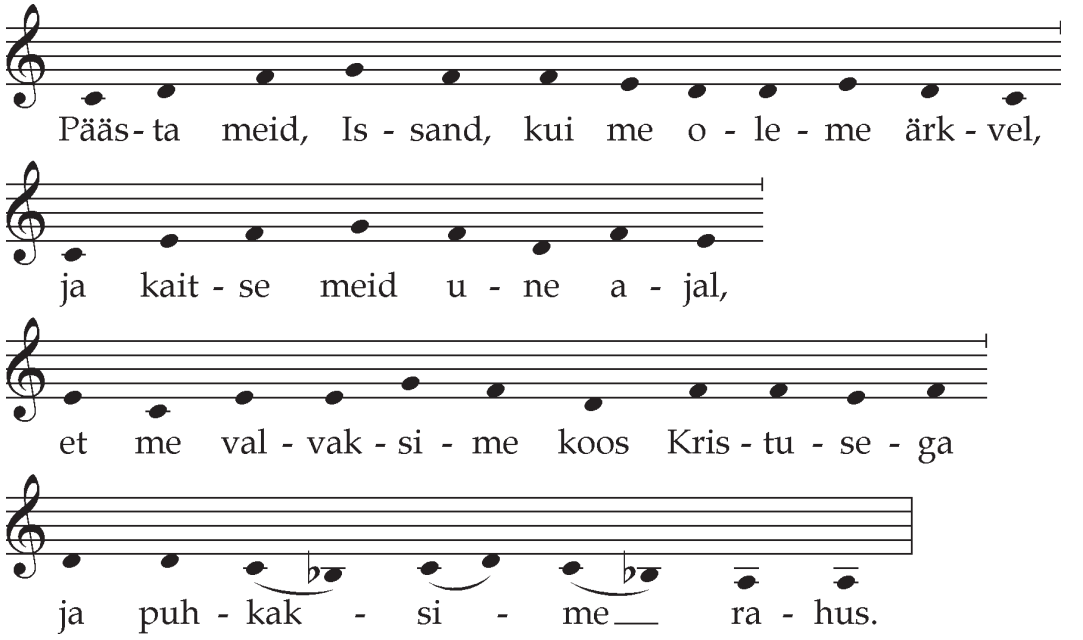

Nunc dimittis (variant A)

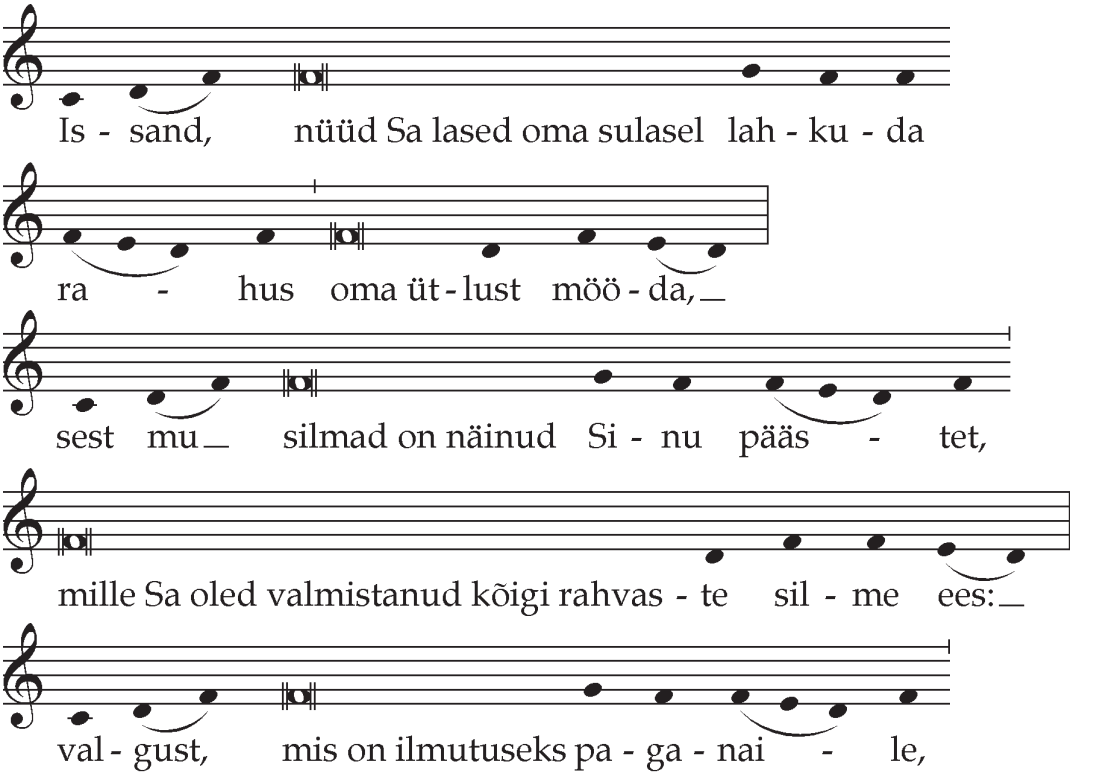

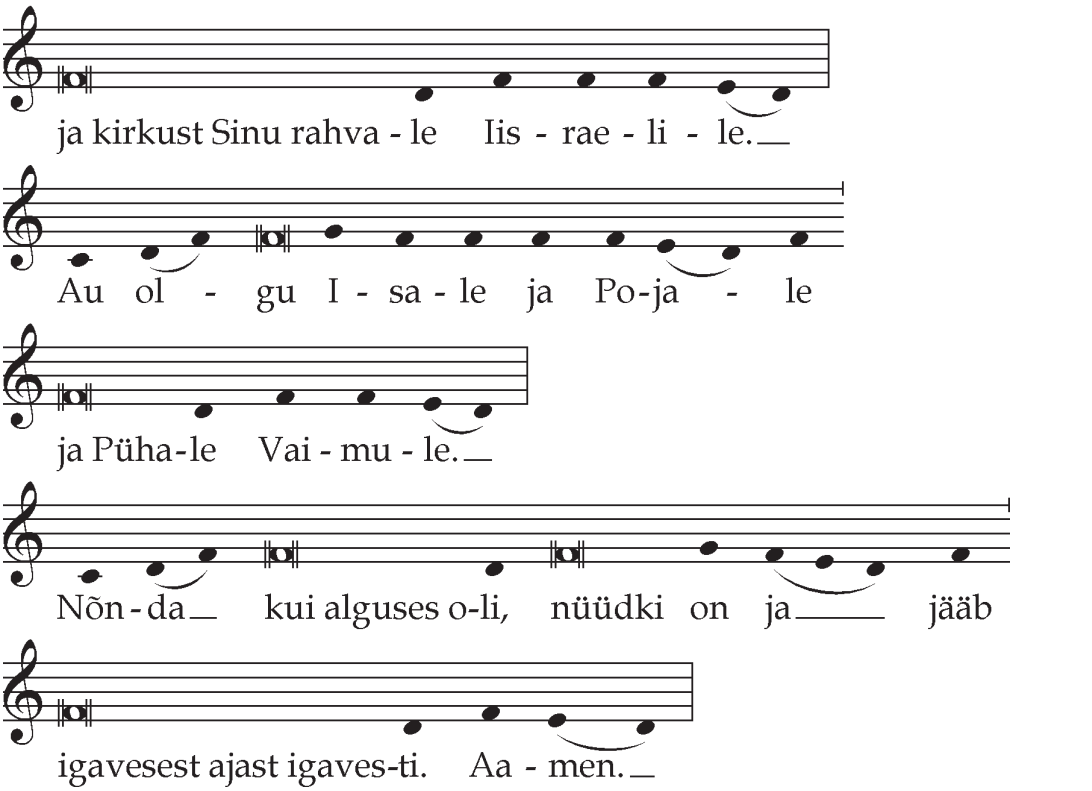

Antifon korratakse.

või

Nunc dimittis (variant B)

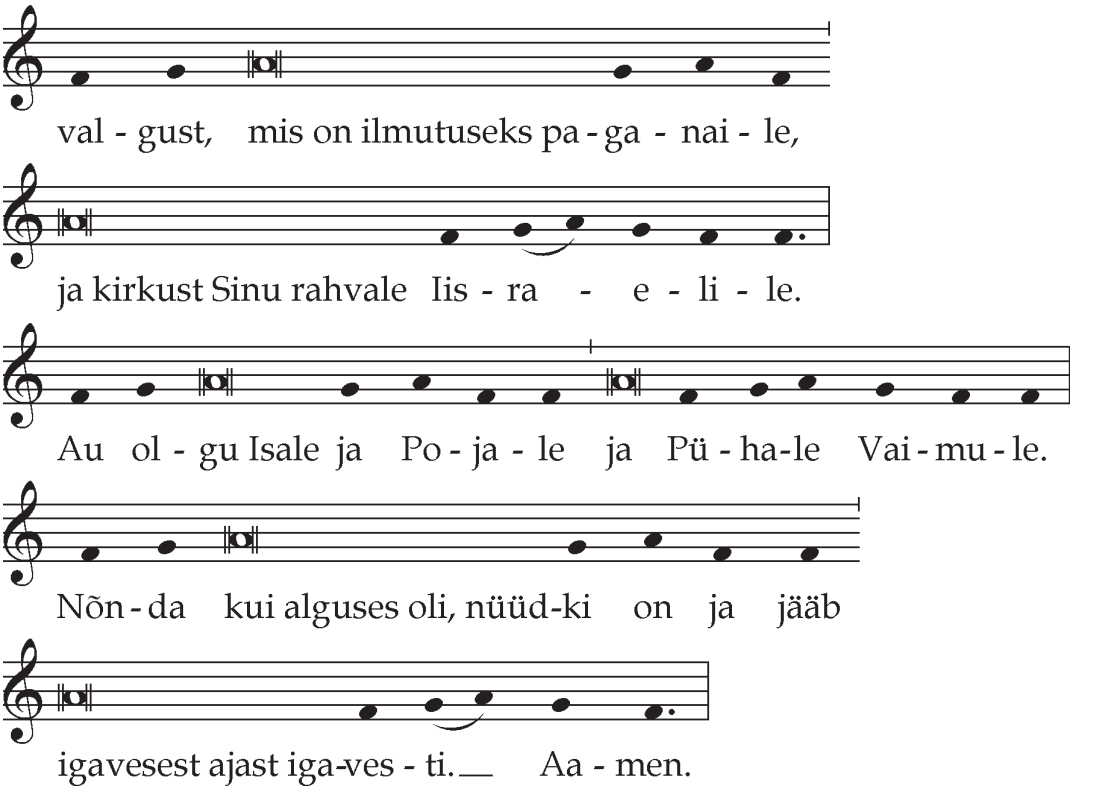

Antifon korratakse.

8. Lõpupalve*

E Palvetagem.

Võib olla hetk palvevaikust.

E Issand, külasta meid, oma templit,
ja hoia meist kaugel kõik hingevaenlase sepitsused.
Asugu Sinu pühad inglid meisse elama
ja juhtigu meid Sinu rahus, ning Sinu õnnistus olgu alati meie üle.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
või
Issand, ole meie valgus pimeduses.
Sinu suur arm kaitsku meid kõigi ohtude ja kurja eest sel ööl.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
või
Issand, lase meie ihul rahuga puhata.
Aita, et see, mida täna oleme teinud, kannaks vilja igaviku jaoks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

9. Meie Isa*

E Palvetagem üheskoos,
nagu meie Õnnistegija Jeesus Kristus on õpetanud:

või

Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

Meie Isa palve noot on hommikupalvuse korras.

10. Õnnistamine*

VALGUSEPALVUS

Lucernarium

Valgusepalvus peetakse vespri või kompletooriumi alguses. Palvus jätkub sel juhul piiblilugemisega.

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika. Muusika või sissejuhatuse ajal võib süüdata küünlad ja ruumi valgustid.

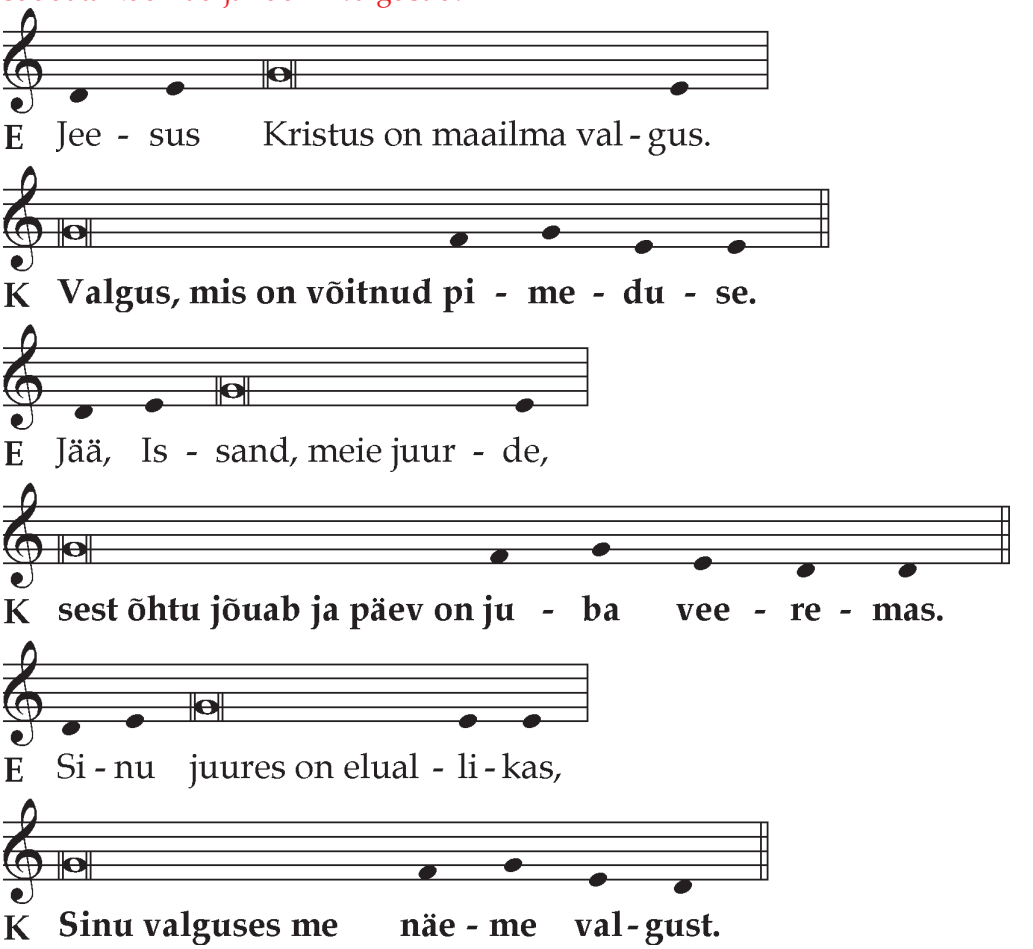

2. Valguselaul*

Lauldakse *Phos hilaron* või *Oh Kristus, valgus* või *Oh igavene armuvalgus* (KLPR 400,1) või muu sobiv laul.

1.

või

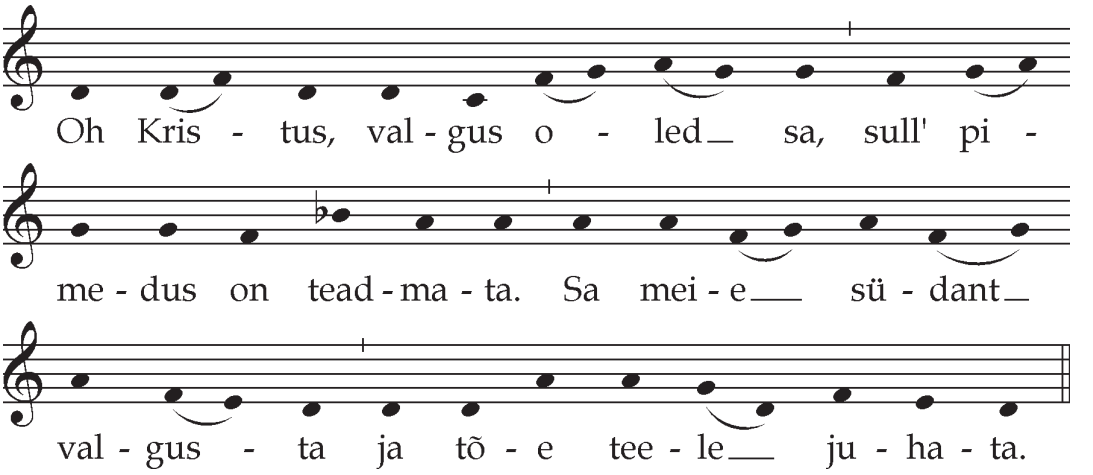

2. Sind, Jumal, meie palume; meid hoia öösel heldesti,
ja kaitse kõige häda sees, oh Isa, helde abimees!

3. Kõik rasked uned kaota, et jääme ilma kahjuta,
ja keela liha himustust ja kurja vaimu kiusatust.

4. Kui silmad jäävad magama, siis jäägu süda valvama;
meid kaitse oma käega ja patu köiest päästa ka.

5. Oh ristirahva kaitseja, meil' oma abi läkita,
oh päästa kõige häda seest meid oma viie haava väest!

6. Mind raskel ajal mäleta, ka siis, kui võitlen patuga;
mu kurba hinge rõõmusta, oh Jeesus, Õnnistegija!

7. Au olgu taeva Isale, au Tema ainu Pojale.
Au Pühal' Vaimul' olgu ka nüüd järjesti ja lõpmata.

3. Tänupalve*

E Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal,
meie valgus ja meie pääste.
Sinule olgu ülistus ja au igavesti.
Sa viisid oma rahva vabadusse,
juhtides neid pilvesambas päeval ja tulesambas öösel.
Lase meil käia Kristuse valguses,
et Ta tõrjuks pimeduse meie südamest ja mõistusest.

K Jumal olgu kiidetud igavesti.

4. Psalm

Valgusepalvega ühenduses kasutatakse psalme 141 ja/või 104.

Psalm 141

**K Olgu mu palve suitsutusohvriks Su palge ees,
ja mu käte tõstmine olgu õhtuseks roaohvriks!**

E Issand, ma hüüan Sind appi, tõtta mu juurde;
kuule mu häält, kui ma hüüan Su poole!
Issand, pane valvur mu suu ette,
hoidja mu huulte uksele!

**[K Olgu mu palve suitsutusohvriks Su palge ees,
ja mu käte tõstmine olgu õhtuseks roaohvriks!]**

E Ära lase mu südant pöörduda paha asja poole,
et ma üleannetult teeksin ülekohtu tegusid õeluses.
Sest mu silmad, Issand Jumal, vaatavad Sinule.
Sinu juures ma otsin pelgupaika,
ära lase mu hinge hukka minna!

**K Olgu mu palve suitsutusohvriks Su palge ees,
ja mu käte tõstmine olgu õhtuseks roaohvriks!**

Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

Kirikuaasta pühade jumalateenistused

ADVENDIAJA ÕHTUJUMALATEENISTUS

Advendiaja õhtujumalateenistuse ülesehituse aluseks on õhtupalvuse ja sõnajumalateenistuse kord. Teenistust peetakse advendiaja 1. pühapäeva õhtul või juba eelõhtul (advendivesper) või muul sobival advendiaja õhtul. Teenistuse piiblilugemiste ja kõne järel võib toimuda ühispiht (vt missakorda või *Talituste käsiraamatust* pt *Piht*). Teenistuse võib pidada ka tervikuna pihijumalateenistuse korra järgi (vt *Talituste käsiraamatust* pt *Piht*).

1. Sissejuhatus (Tervitus)*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

Teenistus võib ka alata valgusepalvusega (vt pt *Palvused*). Sel juhul jääb sissejuhatus ära ja pärast valgusepalvust jätkub teenistus piiblilugemisega.

L Issand, ✠ ava mu huuled,
K et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust.
L Jumal, tõtta mind päästma.
K Issand, rutta mulle appi.
L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen. Halleluuja!

või

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal ütelda vabas vormis tervitus- ja sissejuhatussõnad.

2. Laul

Lauldakse koguduselaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt ka pt *Proprium*).

Issand, Sinu poole ma tõstan oma hinge.
Mu Jumal, Sinu peale ma loodan,
ärgu ma jäägu häbisse;
ära lase mu vaenlasi rõõmust hõisata minu pärast!
Ei jää ju häbisse ükski neist, kes Sind ootavad;
häbisse jäävad need, kes kerglaselt Sinust loobuvad.
Issand, anna mulle teada oma teed, õpeta mulle oma teeradu!
Juhi mind oma tõeteel ja õpeta mind;
sest Sina oled mu pääste Jumal, Sind ma ootan kogu päeva!
Tuleta meelde, Issand, oma halastust ja heldust,
sest need on maailma ajastu algusest!
Ära tuleta meelde mu nooruse patte ega mu üleastumisi;
mõtle minule oma heldust mööda,
oma headuse pärast, oh Issand!
Hea ja õiglane on Issand;
sellepärast Ta õpetab patustele õiget teed.
Ta juhib alandlikud käima õiguses
ja õpetab alandlikke oma teele.
Kõik Issanda teerajad on heldus ja tõde neile,
kes peavad Ta lepingut ja Tema tunnistusi. *Psalm 25:1–10*
Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piiblilugemist (vt ka pt *Proprium*).

Lugemiste vahel on vastus (koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või mõtisklusvaikus). Kogudus võib lugemiste ajal istuda.

I lugemine (Vana Testamendi lugemine)
Jesaja 63:15–16 *Palve halastuse ja abi pärast*
või Miika 2:12–13 *Ma panen Iisraeli jäägi ühte otsekui karja oma karjamaale*
või Habakuk 2:1–4 *Issanda vastus prohvetile*
Vastus

II lugemine (Uue Testamendi lugemine)
Ilmutuse 2:1–5, 7 *Läkitus Efesose kogudusele*
või Ilmutuse 22:12–17 *Vaata, ma tulen varsti ning toon igaühele palga*
Vastus

Evangeelium Luuka 3:7–14 *Ristija Johannese jutlus*
Vastus

5. Kõne

Kõne asemel võib olla meditatsioon.

6. Kiituslaul*

Lauldakse või loetakse vastastikku Maarja kiituslaul (*Magnificat*, Luuka 1:46–55 või KLPR 82, vt pt *Palvused*). Võib laulda ka mõne muu kiituslaulu.

7. Palve

Kirikupalve ja/või päeva palve (vt pt *Proprium*).

8. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

9. Õnnistamine*

L Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. Halleluuja!
K Igavesest ajast igavesti. Halleluuja!

L Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.
K Aamen.

L Minge Jumala rahus!
K Tänu olgu Jumalale.

või

L Ülistagem Issandat.
K Tänu olgu Jumalale.

L Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast
ja juhtigu igavesse ellu.
K Aamen.

Võib kasutada ka Aaroni õnnistussõnu.

10. Lõpumuusika

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS

Jõuluõhtu jumalateenistus on rohkemate lugemiste ja nendega vahelduvate lauludega õhtujumalateenistus (nn liturgiline jumalateenistus), mille ülesehituse aluseks on õhtupalvuse ja sõnajumalateenistuse kord. Sõnaosa keskendub jõuluevangeeliumi osakaupa lugemisele.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul

Koguduselaul, näiteks: *Helisegu jõulukellad* (KLPR 16) või *Oh inimene, rõõmusta* (KLPR 26) või *Päike, kuu ja taevatähed* (KLPR 30).

Koguduselaulu asemel võib kasutada introituspsalmi (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

2. Tervitus (Sissejuhatus)*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

või

L Issand, ✠ ava mu huuled,
K et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust.
L Jumal, tõtta mind päästma.
K Issand, rutta mulle appi.
L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen. Halleluuja!

Liturg võib siinkohal ütelda vabas vormis tervitus- ja sissejuhatussõnad.

3. Alguspalve*

Psalm ja/või päeva palve.

Variant A: Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt pt *Proprium*). Psalmi võib lõpetada:

L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

Variant B: Päeva palve

L Palvetagem.
– päeva palve (vt pt *Proprium*)
K Aamen. [Aamen.]

II. SÕNA

4. Piiblilugemine

Epistli (II lugemise) võib ära jätta. Soovi korral on võimalik jagada IV ja V lugemine veel kaheks osaks, nii et kokku saab 7 lugemist. Kogudus võib lugemiste ajal istuda.

Vana Testamendi ennustused Kristusest (I lugemine)

Lugemine

Jesaja 11:1–9 *Iisai kännust tõuseb võrse*
või Miika 5:1–4a *Sina, Petlemm Efrata, olgugi väike*
või Jeremija 23:5–6 *Ma lasen tõusta Taavetile ühe õige võsu*
või Vana Testamendi piiblimeditatsioon (vt *Lugemiste raamat*)

Vastus

Üks roosike on tõusnud (KLPR 38) või *Tänu olgu Jumalal* (KLPR 12, salmid 1–4)

Epistel (II lugemine)

Lugemine

Tiitusele 2:11–14 *Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele*
või 1. Johannese 1:1–7 *Elu on saanud avalikuks*

Vastus

Päästja on nüüd kingitud (KLPR 31, salmid 1–2 või 1–4)

Jõuluevangeelium, I osa (III lugemine)

Lugemine

Luuka 2:1–7 *Maarja tõi ilmale oma esimese poja*

Vastus

Püha öö (KLPR 32)

Jõuluevangeelium, II osa (IV lugemine)

Lugemine

Luuka 2:8–14 *Jeesuse sünd*

Vastus
Ma tulen taevast ülevalt (KLPR 22, salmid 1–4 või 1–6)

Kui see kirjakoht jagatakse kaheks osaks, siis loetakse järgmiselt: Luuka 2:8–12 ja vastuseks *Ma tulen taevast ülevalt* (KLPR 22, salmid 1–4 või 1–6); Luuka 2:13–14 ja vastuseks *Hõisake, taevad ja inglid* (KLPR 18, salmid 1–4 või 1 ja 4).

Jõuluevangeelium, III osa (V lugemine)

Lugemine
Luuka 2:15–20 *Läki nüüd Petlemma*

Vastus
Neil karjastel väljal (KLPR 23) või *Ma tulen taevast ülevalt* (KLPR 22, salmid 6–8)

Kui see kirjakoht jagatakse kaheks osaks, siis loetakse järgmiselt: Luuka 2:15–17 ja vastuseks *Neil karjastel väljal* (KLPR 23) või *Ma tulen taevast ülevalt* (KLPR 22, salmid 6-8); Luuka 2:18–20 ja vastuseks *Su sõime juures seisan ma* (KLPR 37) või *Ei au, ei hiilgust otsi ma* (KLPR 13) või *Et tulge, oh lapsed* (KLPR 14) või *Ma tulen taevast ülevalt* (KLPR 22, salmid 9–10).

5. Kõne

6. Laul
Koguduselaul, näiteks: Maarja kiituslaul (*Magnificat*, Luuka 1:46–55 või KLPR 82, vt pt *Palvused*) või *Kõik usklikud, tulge* (KLPR 21) või *Päästja on nüüd kingitud* (KLPR 31) või *Su sõime juures seisan ma* (KLPR 37). Koguduselaulu asemel või sellele lisaks võib kasutada ka vokaal- või instrumentaalmuusikat.

III. PALVE

[7. Palve*]
Kirikupalve (vt pt *Lisa*) või lühike päevakohane palve.

8. Meie Isa*
Kui eelnevalt palvet ei peetud, võib liturg pöörduda koguduse poole:

L Armsad vennad ja õed Jeesuses Kristuses,
me oleme pühakirjast kuulnud Jumala lunastustööst
ja oleme rõõmuga laulnud jõululaule.
Nüüd palvetagem kogu maailma ja Kiriku eest,
vaeste, abitute, kodutute, nälgijate, rõhutute,
haigete, leinajate, üksildaste, hüljatute,
vanurite, laste ja kõigi eest,
kes ei tunne veel Kristuse armastust.

Tuletagem Jumala ees meelde
püha ja alandlikku Neitsi Maarjat ja kõiki pühasid,
kes on oma lootuse pannud lihaks saanud Sõnale.
Me kogume kõik need eestpalved kokku
Jeesuse õpetatud sõnades.

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

IV. LÄKITAMINE

9. Õnnistamine*

L Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline!
Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen. [Aamen. Aamen.]

Võib kasutada ka jõuluöö missa õnnistussõnu (vt pt *Proprium*).

10. Lõpulaul

Lõpulaulu võib laulda ka enne õnnistamist.

[11. Läkitamine]

L Minge Jumala rahus!
K Tänu olgu Jumalale!
või
L Minge, jõulurahu südames,
ja pühitsege õnnistatud Päästja sündimise püha!
Palvevaikus.

12. Lõpumuusika

JÕULUVIGIILIA

Jõuluvigiiliat võib pidada jõuluõhtu jumalateenistuse või jõuluöö missa asemel või neile teenistustele lisaks. Jumalateenistuse ülesehitus järgib vana valvamispalvust vigiiliat, mille põhiosa moodustavad Vana Testamendi ettekuulutused Kristusest ja nendega vahelduvad laulud.

Jõuluvigiilia algab valgusepalvusega (vt pt *Palvused*). Teenistuse alguses võib kirik olla hämara valgusega. Pidulik valgustus süüdatakse sissejuhatuse või esimese laulu ajal.

I. VALGUSEPALVUS

1. Sissejuhatus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika. Võib toimuda protsessioon.

L Jeesus Kristus on maailma valgus.
K Valgus, mis on võitnud pimeduse.
L Jää, Issand, meie juurde,
K sest õhtu jõuab ja päev on juba veeremas.
L Sinu juures on eluallikas,
K Sinu valguses me näeme valgust.

Liturg võib siinkohal ütelda vabas vormis tervitus- ja sissejuhatussõnad.

2. Valguselaul*

Koguduselaul, näiteks: *Oh igavene armuvalgus* (KLPR 400, salm 1) või *Oh Jeesus Kristus, valgusta* (KLPR 57) või *Helisege, jõulukellad* (KLPR 15) või *Ei au, ei hiilgust otsi ma* (KLPR 13) või *Helisegu jõulukellad* (KLPR 16) või *Nüüd tõusnud taeva kaunim täht* (KLPR 25) või muu sobiv laul. Samal ajal süüdatakse küünlad.

3. Tänupalve (Alguspalve)*

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.
L Tänage Issandat, meie Jumalat.
K See on õige ja kohus.

L Kiidetud oled Sina, Jumal,
igavene headus, kõige elu alus, taevane Kuningas,
meie päästja ning lootus.
Sa oled meid rõõmustanud,
sest Sa valmistasid meile pääste ja andsid Kristuse.
Tema, kes sündis Neitsi Maarjast Taaveti linnas,
keda kuulutati samal ööl vaestele,
kellesse usutakse maailma ääreni,
on ilmunud meile kui õiguse päike.
Ta võidab ja kaotab meie pimeduse
ning vabastab meid Sinu laste vabaduseks.
Sellel õhtul/ööl ülistab kogu maa Sind, Jumal kõrges,
Sinu ainusündinud Poja Jeesuse Kristuse läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.
K Aamen.

4. Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt pt *Proprium*, võib kasutada ka psalmi 113 või 89:2–5, 20–38). Psalmi ajal kogudus istub.

Psalmi võib lõpetada kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

II. SÕNA

5. Piiblilugemine

I lugemine

Lugemine 1. Moosese 2:(4b–6) 7–9, 15–17 *Jumal asetas inimese Eedeni rohuaeda*
Vastus *Maa on nii kaunis* (KLPR 42)

II lugemine

Lugemine 1. Moosese 3:1–15 (16–24) *Aadam ja Eeva*
Vastus *Ristirahvas, rõõmustele* (KLPR 33)

III lugemine

Lugemine Hesekiel 37:24–28 *Minu eluase on nende juures*
Vastus *Helisege, jõulukellad* (KLPR 15)

IV lugemine

Lugemine Jesaja 60:1–6 *Tõuse, paista, sest sinu valgus tuleb*
Vastus *Tänu olgu Jumalal* (KLPR 12)

V lugemine

Lugemine Jesaja 11:1–9 *Iisai kännust tõuseb võrse*
või Jesaja 9:1–6 *Rahvas, kes käib pimeduses, näeb suurt valgust*
või Miika 5:1–4a *Sina, Petlemm Efrata, olgugi väike*
Vastus *Üks roosike on tõusnud* (KLPR 38)

Soovi korral võib lugemisi asendada või lisada:
1. Moosese 12:1a,2,3 *Tõotus Aabrahamile*
2. Saamueli 7:8–9,16 *Tõotus Taavetile*

Epistel (VI lugemine)

Lugemine Tiitusele 2:11–14 *Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele*
või 1. Johannese 1:1–7 *Elu on saanud avalikuks*
või Apostlite teod 13:16–26 *Pauluse kõne Pisiidia Antiookias*
Vastus *Päästja on nüüd kingitud* (KLPR 31, salmid 1–2 või 1–4)

Evangeelium (VII lugemine)

Lugemine Luuka 2:1–14 *Jeesuse sünd*
Vastus *Püha öö* (KLPR 32)

Võib lugeda ka Luuka 2:15–20 ja vastuseks *Neil karjastel väljal* (KLPR 23).

6. Kõne

Kõne asemel võib olla meditatsioon.

7. Laul

Koguduselaul, näiteks: Maarja kiituslaul (*Magnificat*, Luuka 1:46–55 või KLPR 82) või *Kõik usklikud, tulge* (KLPR 21) või *Päästja on nüüd kingitud* (KLPR 31) või *Su sõime juures seisan ma* (KLPR 37). Koguduselaulu asemel või sellele lisaks võib kasutada vokaal- või instrumentaalmuusikat.

Teenistuse palve- ja läkitamisosa toimub jõuluõhtu jumalateenistuse (vt punktid 7–12) või palvuse korra järgi.

TUHKAPÄEVA MISSA

Tuhkapäeva jumalateenistuse ülesehituse aluseks on missa ja pihijumalateenistuse kord. Teenistus võib toimuda ka ilma armulauata.

Altarile pannakse valmis nõu tuhaga. Tuhka võib enne niisutada vee või oliiviõliga. Tuha saamiseks võib põletada eelmise aasta palmipuudepüha protsessioonis kasutatud oksad.

I. SISSEJUHATUS

1. Alguslaul

Koguduselaul või introituspsalm (vt pt *Proprium*).

Alguslaulu ajal või enne laulu võib toimuda protsessioon. Protsessiooni ajal kogudus seisab.

2. Tervitus*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus
ja Püha Vaimu osadus olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

või

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg ütleb sissejuhatuse, öeldes näiteks:

L Vennad ja õed! Juba Kiriku varastest aegadest on kristlased palve ja paastumisega valmistunud suure tõsidusega pühitsema meie Issanda kannatamist ja ülestõusmist. Paastuaeg on olnud eriline ettevalmistusaeg neile, kes tulevad ülestõusmispühadel ristimisele. Aga ka kõiki kristlasi kutsutakse sel ajal oma elu vaatlema ja meeleparanduse kaudu uuendama.

Asugem nüüd üheskoos paastuaja teele ning käigem seda ennast läbi katsudes, oma elu analüüsides, palvetades ja paastudes, Jumala sõna kuulates ja selle üle järele mõeldes.

[3. Issand, halasta*]

Lauldakse *Kyrie*-litaaniat (vt *Lisa*).

4. Päeva palve*

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*)

K Aamen. [Aamen.]

II. SÕNA

Sõnaosa toimub missakorra järgi kuni jutluseni (vt missakorrast punktid 7–14). Pärast jutlust võib olla koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika. Loetakse soovitavalt kolm piibliteksti: Vana Testamendi lugemine, epistel ja evangeelium (vt pt *Proprium*). Halleluuja jääb ära. Halleluuja asemel võib kasutada *Propriumis* toodud salmi.

III. ÜHISPIHT JA TUHAMÄRGI TEGEMINE

[13. Pihimeditatsioon]

Vt *Talituste käsiraamatust* pt *Piht*.
Kui sissejuhatuses lauldi *Kyrie*-litaaniat, jääb pihimeditatsioon ära.

14. Süümejuurdlus (Mõtisklusvaikus)

Kogudusele antakse vaikushetkel aega oma südametunnistuse läbikatsumiseks.

15. Patutunnistus

Kogudus põlvitab või seisab. Kõik koos:

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa!
Mina, vaene patune inimene, tunnistan Sinule oma patud üles,
mis ma mõtte, sõna ja teoga olen teinud
ja millega mina Sinu viha ja Sinu nuhtluse
ajalikult ja igavesti küll olen ära teeninud.
Aga minul on nende pärast väga kahju
ja mina kahetsen neid südamest
ja palun Sind Sinu isaliku halastuse
ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija
kibeda kannatamise ja surma pärast:
ole Sa mulle, patusele inimesele, armuline ja halasta mu peale,
anna mulle andeks kõik minu patud
ja anna mulle armust Püha Vaimu väge,
et ma oma elu saaksin parandada.

või

Mina tunnistan Sulle, püha Jumal,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega palju pattu teinud.
Mõtle minu peale oma halastuses
ja anna mulle mu patud andeks
Jeesuse Kristuse pärast.

16. Tuhamärgi tegemine*

L Võtkem nüüd vastu püha ristimärk, meie lunastuse sümbol, mille teeme täna tuhaga iga patukahetseja pea peale.
Pühakiri ütleb, et me oleme Jumala ees vaid põrm ja tuhk, aga Jumal tõotab tõsta tähtsusetu põrmust ja ülendada viletsa tuhaasemelt.
Meie Päästja annab meile meeleparanduse vaimu ja julgustab meid Temale lootma.
[Palugem, et Jumal õnnistaks seda tuhka, mida kasutame oma patukahetsuse ja meeleparanduse märgina.]

L Issand Jumal,
õnnista meid patuseid, kes palume Sinult andeksandmist
ja võtame selle tuha vastu patukahetsuse märgina.
Aita meid, nii et me võime paastuaja teekonnal puhastatud
südamega õigesti valmistuda pühitsema Sinu Poja ülestõusmist.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

või

Jumal, meie Isa, Sa oled loonud meid maa põrmust.
Luba, et see tuhk ✠ oleks meile
kutseks kahetsusele ja kaduvuse märgiks.
Lase sellel meile meenutada,
et me ainult Sinu armust saame osa igavesest elust.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

või

Jumal, Sa ei taha patuse surma, vaid et ta pöörduks ja elaks.
Kuule armulikult meie palvet ja õnnista ✠ seda tuhka,
millega meid märgitakse, et teaksime:
me oleme põrmust võetud ja saame jälle põrmuks.
Andesta meile meie patud, uuenda meid oma Poja näo järgi
ja kingi meile Tema ülestõusmise läbi igavene elu.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

K **Aamen.**

Liturg ja kogudus võtavad vastu tuhamärgi. Kõigepealt võtab tuhamärgi vastu liturg. Kui liturge on mitu, siis märgistavad nad tuhaga esmalt üksteist. Kogudusele tuhamärgi tegemine toimub altarivõre ees või kooriruumi trepil. Kirikulised tulevad järjekorras liturgi ette ja põlvitavad, liturg raputab neile ristikujuliselt tuhka pähe või teeb tuha sisse kastetud pöidlaga laubale ristimärgi, öeldes igaühele:

L Pea meeles, et sa oled põrm ✠ ja pead jälle põrmuks saama. Paranda meelt ja usu evangeeliumisse.

või

Võta vastu patukahetsuse ✠ ja lepituse märk.

Tuhamärgi tegemise ajal või pärast seda võib olla vaikus, koguduselaul, psalm (nt psalm 51) või instrumentaalmuusika.

Liturg võib lõpuks öelda:

L Issand aidaku meid, kes me võtsime vastu tuhamärgi,
et me võiksime tõsise meelega astuda selle paastuaja teele
ja saada osa ülestõusmispüha rõõmust.

K Aamen.

17. Kirikupalve

Kirikupalvena sobib kasutada litaaniat (vt KLPR 474 või *Lisa*).

Kui armulauda ei peeta, siis loetakse pärast kirikupalvet Meie Isa palve ja teenistus lõpeb läkitamisosaga.

III. ARMULAUD

Armulaud toimub missakorra järgi (vt missakorrast punktid 18–24). Kasutatakse paastuaja prefatsioonipalvet (I või II). Armulaua lõpupalve variandid on *Propriumis*.

IV. LÄKITAMINE

Läkitamisosa toimub missakorra järgi (vt missakorrast punktid 25–28). Missakorras antud õnnistussõnade asemel võib kasutada alljärgnevaid sõnu.

L Issand andku teile oma armu, et te võiksite salata oma mina,
võtta oma rist päevast päeva enese peale ja järgneda Talle.
Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.

K Aamen.

PALMIPUUDEPÜHA PROTSESSIOON

Kristuse Jeruusalemma tuleku meenutamine

Kogudus ning liturg ja abilised kogunevad protsessiooniks väljaspool kirikut (nt kogudusemajas või kiriku eeskojas) või kirikus peaukse juures. Kirikulised hoiavad käes palmi- või pajuoksi.

1. Tervitus*

L Isa ja Poja ✠ ja Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

[L Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!
K Hoosianna Taaveti Pojale!]

Liturg ütleb sissejuhatuse, öeldes näiteks:

L Vennad ja õed! Paastuajal oleme end valmistanud pühitsema meie Issanda surma ja ülestõusmise mälestust, oleme püüdnud südamest pöörduda ja elada ligimesearmastuses.
Täna, palmipuudepühal, alustame üheskoos Suurt Nädalat. Kristus tuli tänasel päeval Jeruusalemma, et viia täide lunastustöö. Usu ja andumusega tuletame meelde Tema saabumist. Me järgneme Issandale Tema kannatusteel ja võtame osa Tema ristist, et saaksime osa ka Tema ülestõusmisest ja elust.
Meie oma kodukirik on see Jeruusalemm, kus meile saavad osaks Jumala suured teod. Mingem nüüd koos Kristusega sellesse Jeruusalemma, kandes meeles apostel Pauluse sõnu: „Kui me koos Kristusega kannatame, siis meid ka koos Temaga kirgastatakse."

[2. Ühispiht*]

Ühispiht toimub siinkohal või pärast protsessiooni.
Patutunnistus ja armukuulutus on missakorras.

3. Protsessioon*

Kirikulised tõstavad oma oksad.

L Palvetagem.
Me täname Sind, Jumal, Sinu suurte tegude eest,
millega Sa oled meid lunastanud Jeesuse Kristuse,
meie Issanda läbi.
Tänasel päeval sisenes Ta võidutsedes
pühasse linna Jeruusalemma.
Me palume Sind, õnnista ✠ neid [palmi/rohelisi] oksi
ja meid, kes kanname neid Jeesuse Kristuse võidukäigus,
et me võiksime kord koos Temaga
jõuda taevasesse Jeruusalemma.

või

Kõigeväeline Jumal,
täna austame Kristust Tema võidus
ja kanname Tema auks käes [palmi/rohelisi] oksi.
Rohkenda meie usku ja lootust,
võta armulikult kuulda meie palveid
ja aita meil Kristuses kanda heade tegude vilja.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

Liturg loeb evangeeliumi Jeesuse kuninglikust sõidust Jeruusalemma (Matteuse 21:1–9 või Markuse 11:1–10 või Luuka 19:29–40 või Johannese 12:12–15) või lauldakse päevakohane laul, nt *Kord rahvahulgad tervitasid* (KLPR 85).

L Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!
K Hoosianna Taaveti Pojale!

Protsessioon hakkab liikuma. Kõige ees on (okstega kaunistatud) rist, küünlad, seejärel koor, ilmikabilised ja liturg ning siis ülejäänud kirikulised.

Enne liikumaasumist või liikumise ajal võib laulda protsessioonilaulu (koguduselaul või psalm 118:1–2, 19–29 või psalm 24).

Protsessiooni ajal helistatakse kirikukelli. Liturg ja abilised tulevad protsessioonis altari juurde, rahvas läheb pinkidesse. Kui kõik on jõudnud oma kohale, korratakse tervitust.

L Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!
K Hoosianna Taaveti Pojale!

Jumalateenistus jätkub missakorra järgi päeva palvega ja seejärel algab sõnaosa. Kui protsessiooni alguses ühispihti ei olnud, jätkub jumalateenistus kirikus patutunnistuse ja armukuulutusega, *Kyrie* ja päeva palvega.

SUURE NÄDALA ÕHTUJUMALATEENISTUS

Suure Nädala õhtujumalateenistuse ülesehituse aluseks on õhtupalvuse ja sõnajumalateenistuse kord. Sama õhtuteenistuse korda võib kasutada ka Suure Reede teisel teenistusel (Jeesuse surmahetke palvus ja/või Suure Reede õhtujumalateenistus). Lugemiste ja kõne asemel võib kasutada *Püha ristitee* palvust.

1. Sissejuhatus (Tervitus)*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

L Issand, ✠ ava mu huuled,
K et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust.
L Jumal, tõtta mind päästma.
K Issand, rutta mulle appi.

või

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal öelda vabas vormis tervitus- ja sissejuhatussõnad.

2. Laul

Lauldakse koguduselaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt pt *Proprium*).

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piiblilugemist või kannatusevangeelium (vt pt *Proprium*). Kannatusevangeeliumi võib lugeda osade kaupa. Lugemiste vahel on vastus (koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika või meditatsioonivaikus).

Suure Reede õhtul võib kasutada alljärgnevaid piiblilugemisi:

I. Matteuse 27:11–31 *Pilaatus mõistab Jeesuse surma*
II. Luuka 23:26–32 *Jeesus viiakse Kolgatale*

III. Luuka 23:33–38 *Jeesus lüüakse risti*
IV. Johannese 19:25–27 *Jeesus kõneleb oma emaga*
V. Luuka 23:39–43 *Jeesus ja kurjategijad ristil*
VI. Markuse 15:33–41 *Jeesus sureb ristil*
VII. Markuse 15:42–47 *Jeesus maetakse kaljuhauda*

5. Kõne

Kõne asemel võib olla meditatsioon või kaebesalmid (vt *Suure Reede jumalateenistus*).

[6. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

7. Palve

Kirikupalve ja/või päeva palve (vt pt *Proprium/Lisa*).

8. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

9. Õnnistamine*

L Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.
K Aamen.

või

L Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast
ja juhtigu igavesse ellu.
K Aamen.

Võib kasutada ka Aaroni õnnistussõnu.

[10. Lõpumuusika]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

SUURE NELJAPÄEVA MISSA

Suure Neljapäeva jumalateenistus toimub põhijoontes missakorra järgi. Missa erineb oma piduliku iseloomu poolest teistest Suure Nädala teenistustest. Paastuajale erandlikult lauldakse pärast *Kyriet* ka *Gloriat*, *Laudamuse* ajal võib helistada kirikukelli. Ühispihi ajaks on soovitav kutsuda kirikulised altari juurde ja antakse absolutsioon käte pealepanemisega igaühele isiklikult. Usutunnistus võib ära jääda.

Pärast jutlust või jutluse asemel võib toimuda jalgade pesemise talitus, kui seda pastoraalsetel põhjustel peetakse soovitavaks.

Suure Neljapäeva missal öeldakse seadmissõnade esimeses lauses: „Meie Issand Jeesus Kristus, tänasel ööl, mil Tema ära anti...".

Suure Neljapäeva missa läkitamisosa jääb ära. Armulaua lõpupalve järel lauldakse psalm 22 või koguduselaul ning selle ajal tühjendatakse altar esemetest ja tekstiilidest. Kui altaril on krutsifiks, võib see jääda oma kohale. Altarile ja kantslile pannakse Suure Reede liturgilises värvis katted. Altar võib jääda ka ilma tekstiilideta. Võimalust mööda viiakse kirikuruumist ära muud kaunistused, kustutatakse üldvalgustus.

Jumalateenistuse lõpus kirikukelli ei helistata. Liturg ja kogudus lahkuvad kirikust vaikuses.

✦ ✦ ✦

Jalgade pesemine

Jalgade pesemise talituse korral loetakse evangeeliumiks Johannese 13:1–15 (või Johannese 13:1–17, 31b–35). Kui jalgade pesemine toimub jutluse asemel, peetakse päevakohane kõne missa alguses pärast tervitust. Kõnes tuleks käsitleda armulauda kui selle päeva keskset müsteeriumi, mis loob purunenud suhete asemele osaduse Jumala ja vendade-õdedega. Samuti võib rääkida päeva evangeeliumi alusel Jeesuse teenivast armastusest ning kutsuda kahetsema oma isekust, ligimesearmastuse puudumist ja külma südant.

Jalgade pesemise talituseks pannakse altari ette valmis kuni 12 istet. Talituse alguses istuvad asjaosalised oma kohtadele. Liturg võtab ära kaasula ja stoola ning põlvitab veekausiga iga osaleja ette, valab vett jala peale ja kuivatab seda rätikuga.

Enne talitust selgitab vaimulik toimingu sisu ja tähtsust, öeldes näiteks:

L Armsad kaasteenijad Jeesuses Kristuses. Ööl enne surma andis Jeesus oma jüngritele nende jalgu pestes alandliku teenimise eeskuju. Ta õpetas, et Jumala riigi elus ei tule tugevus ja kasvamine jõu ega autoriteedi, isegi mitte imede, vaid alandliku teenimise kaudu. Me kõik vajame Tema eeskuju meeldetuletamist, kuid kõige rohkem va-

javad seda meeldetuletust need, keda Issand on kutsunud vaimulikku ametisse.
Sellepärast palun ma teid, kes olete kutsutud esindama seda kogudust, tulla ette, et võiksin järgida Jeesuse eeskuju. Tulge, pidades meeles Jeesuse sõnu: „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, ei ole teener suurem kui ta isand ega saadik suurem kui see, kes tema on saatnud. Kui te seda teate, siis olete õndsad, kui nõnda ka teete."

Jalgade pesemise talituse ajal võib olla vaikus, koguduselaul (nt *Ubi caritas*), vokaal- või instrumentaalmuusika.

Pärast jalgade pesemise talitust jätkub jumalateenistus kirikupalvega.

✦ ✦ ✦

Suure Neljapäeva missa lõpetamine

Armulaua lõpupalve järel altari tühjakstegemise ajal lauldakse või loetakse psalmi 22 (vt pt *Proprium, Suur Reede)*. Psalmi asemel võib kasutada koguduselaulu, nt *Mis oled Sina, armas Jeesus, teinud* (KLPR 92).

Psalmi antifon:

Nad jagavad mu rõivad eneste vahel
ja heidavad liisku mu kuue pärast. *Psalm 22:19*

Pärast psalmi võib lugeda Jeesuse palvetamisest Ketsemanis ja Jeesuse vangistamisest (Luuka 22:31–62 või Matteuse 26:30–56).

Selle asemel võib liturg öelda:

L Pärast paasasöömaaega laulis Jeesus koos jüngritega kiituslaulu ja nad läksid välja Õlimäele. Jeesus palvetas: „Minu Isa, kui see on võimalik, siis möödugu see karikas minust! Ometi ärgu sündigu nõnda, nagu mina tahan, vaid nii nagu Sina!"
Tema jüngrid aga ei jaksanud valvata ega palvetada, vaid jäid magama. Jeesus ütles neile: „Niisiis, te ei jaksanud ühtainustki tundi koos minuga valvata? Teie aina magate ja puhkate! Vaata, tund on lähedal ja Inimese Poeg antakse patuste kätte! Tõuske üles, läki!"
Kristus jäi Isa tahtele kuulekaks kuni surmani. Minge Tema rahus.

või

Jumala Poeg, kes Sa andsid oma elu meie päästmiseks,
olgu Sinu kannatused meile lunastuseks,
Sinu haavad meile ravimiks,
Sinu rist meile meeleparanduseks.

Kogudust kutsutakse võimalust mööda jääma õhtuks (ja ööseks) kirikusse, et koos Issandaga valvata ja palvetada. Kirikust lahkutakse vaikuses.

SUURE REEDE JUMALATEENISTUS

Suure Reede jumalateenistus on ainuomase ülesehitusega sõnajumalateenistus, millega võib liituda ka armulaud. Altar on ilma tekstiilideta või musta kattega. Kirikus süüdatakse ainult hädapärane valgustus, orelit või muud instrumenti kasutatakse vajadusel vaid koguduselaulu toetamiseks. Kirikukelli ei helistata.

Liturg ja abilised sisenevad vaikuses ja põlvitavad altari ette. Soovitavalt põlvitab ka kogudus vaikseks palveks.

I. SÕNA

[1. Alguslaul]

Alguslaul võib ära jääda.

2. Alguspalve (Päeva palve)*

Vt pt *Proprium*.

3. Esimene piiblilugemine

Jesaja 53 (või Jesaja 52:13 kuni 53:12) *Neljas laul Jumala sulasest*

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

Pärast lugemist võib olla vaikushetk.

4. Vastus

Psalm 22:7–20 (või psalm 22:2, 8–9, 19–20, 23–24, vt pt *Proprium*), koguduselaul või vokaalmuusika.

5. Teine piiblilugemine

Heebrealastele 5:7–10 (või Heebrealastele 4:14–16; 5:7–9) *Kristus sai igavese pääste toojaks kõigile, kes on Talle kuulekad* või mõni teine kirjakoht (vt pt *Proprium*).

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

Pärast lugemist võib olla vaikushetk.

6. Päeva laul

[7. Salm Halleluuja asemel]

8. Kannatusevangeelium*

Johannese 18:1 kuni 19:42 (või Johannese 19:16–30) *Jeesus lüüakse risti* või mõni teine kirjakoht (vt pt *Proprium*).

Kannatusevangeeliumi lugemise võib jagada mitmeks osaks ja iga osa järel laulda vastuseks koguduselaulu.

Lugeja lõpetab:

See on Issanda kannatuslugu.

Pärast lugemist võib olla vaikushetk.

9. Jutlus

[10. Laul]

Koguduselaul või vokaalmuusika.

Kui risti austamise osa jääb ära, jätkub jumalateenistus kirikupalvega.

II. PALVE RISTI EES

11. Risti esiletoomine*

Rist (suur puust rist või krutsifiks) tuuakse esile (võetakse ristilt kate) ja asetatakse altari ette kogudusele nähtavasse kohta. Kui risti polnud enne kirikus, tuuakse see nüüd protsessioonis ja asetatakse oma kohale.

L Vaata ristipuud, millele on naelutatud maailma Päästja.
K Tulge, kummardagem Teda.

Vastulaulu korratakse kolm korda.

Vaikushetk

12. Kaebesalmid (*Improperia*)

Kaks eeslauljat (I ja II) ja kogudus/koor laulavad või loevad vastastikku kaebesalmid.

Teine kaebesalmide variant ja noodid kaebesalmide laulmiseks on *Lisas.*

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina tõin sind välja Egiptusemaalt,
aga sina püstitasid ristipuu oma Päästjale.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina juhtisin sind nelikümmend aastat läbi kõrbe,
toitsin sind mannaga ja viisin sind viljakale maale,
aga sina püstitasid ristipuu oma Päästjale.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mida veel oleksin ma pidanud sulle tegema,
mida ma jätsin tegemata?
Mina istutasin sind väärtuslikuks viinapuuks,
aga sina said minu vastu kurjaks,
sest sa jootsid mulle janus äädikat
ja läbistasid Päästja külje odaga.

K Püha Jumal,
püha Vägev,
püha Surematu,
halasta meie peale!

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina saatsin vitsa sinu pärast Egiptusse
ja nuhtlesin nende esikpoegi,
aga sina lasid mind vitstega peksta.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina juhtisin sind Egiptusest välja
ja hukutasin vaarao sõjaväe Punasesse merre,
aga sina andsid mu ülempreestrite kätte.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina avasin mere su ees,
aga sina avasid odaga mu külje.

K Püha Jumal,
püha Vägev,
püha Surematu,
halasta meie peale!

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina käisin pilvesambas su ees,
aga sina viisid mind Pilaatuse kohtujärje ette.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Ma toitsin sind kõrbes mannaga,
aga sina andsid mulle kõrvakiile ja piitsahoope.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina andsin sulle kaljust juua vett,
aga sina jootsid mulle sappi ja äädikat.

K Püha Jumal,
püha Vägev,
püha Surematu,
halasta meie peale!

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina lõin sinu pärast kaananlaste kuningaid,
aga sina lõid mulle kepiga pähe.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.
II Mina andsin su kätte kuninga valitsuskepi,
aga sina panid mu pähe kibuvitsakrooni.

I Mu rahvas, mida olen ma sulle teinud?
Või millega olen sind pahandanud?
Vasta mulle.

II Igavese armastusega olen ma sind armastanud, aga sina
püstitasid ristipuu oma Päästjale.

K Püha Jumal,
püha Vägev,
püha Surematu,
halasta meie peale!

13. *Crux fidelis**

Lauldakse *Crux fidelis* (laulu noodid on *Lisas)* või koguduselaul *See, kes ristisambas ripub* (KLPR 96) või *Jeesus, Sinu risti alla* (KLPR 69) või *Päästja risti juurde ma* (KLPR 76).

[14. Laul]

Koguduselaul või vokaalmuusika, mille ajal võib toimuda korjandus.

IV. PALVE

15. Kirikupalve

Alljärgnevale kirikupalvele võib soovi korral lisada teisigi vajalikke teemasid või midagi vahele jätta. Palvet võivad vaheldumisi lugeda vaimulik ja eespalvetaja: eespalvetaja loeb puldist üleskutse, kus nimetatakse palveteema; siis on palvevaikus, mille võib lõpetada koguduse palveaklamatsiooniga ning seejärel loeb vaimulik altari eest, oma kohalt või teise puldi juurest vastava palve.

Kirik, kuulutustöö ja kiriku töötegijad

E Vennad ja õed,
palvetagem Jumala püha Kiriku eest kõikjal maailmas –
usu, tunnistuse ja armastuse ühtsuse eest,
piiskoppide, teiste vaimulike ja kiriku kaastööliste eest,
meie piiskoppide *NN*-i ja *NN*-i, [misjonäride ja ...] eest,
kõigi kristlaste eest meie maal,
nende eest, kes valmistuvad ristimiseks,
ja nende eest, keda usu pärast pilgatakse või vaenatakse,
et Jumal kinnitaks oma Kirikut usus, tugevdaks armastuses
ja annaks talle rahu.

Palvevaikus

[E Me palume Sind:
K Kuule meid, armas Issand Jumal.]

L Kõigeväeline ja igavene Jumal,
Püha Vaimuga juhid ja pühitsed Sa kogu oma Kirikut.
Kinnita ja hoia kõiki kristlasi, kelle eest me täna palvetame.
Aita oma teenijail olla ustavad selles,
milleks Sa neid oled kutsunud,
ning tegutseda Sinu nime kiituseks ja auks.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

Maailma rahvad, valitsejad ja rahu

E Palvetagem kõigi maailma rahvaste ja nende juhtide eest –
meie presidendi, riigikogu ja valitsuse eest,
nende eest, kes teenivad ühiskonna erinevates ametites,
nende eest, kes seisavad õigluse, inimeste turvalisuse
ja meie maa julgeoleku eest,
et maailm võiks Jumala abiga elada rahus ja vabaduses.

Palvevaikus

[E Me palume Sind:
K Kuule meid, armas Issand Jumal.]

L Püha Jumal, armas taevane Isa,
Sinu käes on inimeste südamed ja rahvaste saatus.
Valva oma helduses võimukandjate üle,
et kõikjal maailmas pääseks võidule julgeolek ja rahu,
õiglus, rahvaste heaolu ja vabadus.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

Juudi rahvas

E Palvetagem juudi rahva eest,
kellele Jumal on kõigepealt kõnelnud –
üksteisemõistmise eest kristlaste ja juutide vahel,
meie südame pimeduse ja kurja mõtlemise murdmise eest,
et Jumal aitaks meil Tema tahet ustavalt täita
ja Tema nime armastamises kasvada.

Palvevaikus

[E Me palume Sind:
K Kuule meid, armas Issand Jumal.]

L Issand, Aabrahami Jumal,
õnnista oma lepingu rahvast, nii kristlasi kui ka juute.
Aita meil võita oma südame kurjus ja hoolimatus
ning vii peagi võidule oma kuningriik,
mil Iisrael päästetakse, paganad kogutakse kokku
ja me võime elada koos lõppematus rahus ja rõõmus
ühe Jumala ja Isa ees
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

Mittekristlased

E Palvetagem nende eest, kes ei usu Kristuse evangeeliumisse –
nende eest, kes elavad teises usus ja õpetuses,
nende eest, kes ei ole iial kuulnud pääste evangeeliumi,
kõigi eest, kes on kaotanud usu, põlgavad või pilkavad usku,
nende eest, kes Kristuse omi taga kiusavad. Palvetagem,
et Jumal avaks nende südamed tõele ning juhiks neid usule.

Palvevaikus

[E Me palume Sind:
K Kuule meid, armas Issand Jumal.]

L Halastaja Jumal,
kogu inimkonna Looja ja Lunastaja,
vaata armuga kõigi nende peale, kes Sind ei tunne,
ja kogu needki oma evangeeliumi kuulutuse kaudu
oma karja hulka.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

Kannatustes olijad

E Palugem Jumalat, meie taevast Isa, kõigi kannatuses olijate eest –
kes elavad puuduses ja mures; haigete ja invaliidide eest;
nende eest, kes on lootusetud, ebakindlad ja meeleheitel;
nende eest, keda ei mõisteta; üksikute ja hüljatute eest,
vangide ning ebaõigluse ja vägivalla ohvrite eest;
eluõhtusse jõudnute ja surmaga silmitsi seisjate eest,
et Jumal annaks neile tunda oma armastuse lähedust.

Palvevaikus

[E Me palume Sind:
K Kuule meid, armas Issand Jumal.]

L Kõigeväeline Jumal,
kõigi rõhutute lohutus ja kannatajate tugi,
kuule oma laste palveid, kes Sind hädas appi hüüavad.
Lase neil kogeda Sinu halastust, abi ja uuendavat väge.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

16. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

Kui teenistusel on armulaud, jääb Meie Isa palve siinkohal ära.

[IV. ARMULAUD]

Kui pühitsetakse armulauda, toimub see missakorra järgi (punktid 18–24). Altar kaetakse vaikuses.

Juhul kui jagatakse Suure Neljapäeva õhtul pühitsetud armulauaande, tuuakse need nüüd oma hoiukohast altarile. Armulauapalve asemel ütleb liturg:

L Me oleme Suure Neljapäeva jumalateenistusel
nende andide eest Jumalat tänanud
ja pühitsenud armulauda Issanda seadmist mööda,
kes sel ööl, mil Tema ära anti,
võttis leiva, tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„Võtke ja sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse!
Tehke seda minu mälestuseks!"

Selsamal kombel võttis Ta karika
pärast õhtusöömaaega, tänas ja andis selle neile, öeldes:

„Võtke ja jooge sellest, teie kõik:
see karikas on uus leping minu veres,
mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks!
Nii sagedasti, kui te sellest joote,
tehke seda minu mälestuseks!"

Need pühad annid on nüüd asetatud siia altarile,
et me võiksime usus ja tänus osa saada
Kristuse ihust ja verest.

Seejärel öeldakse Meie Isa palve, lauldakse või loetakse *Agnus Dei.* Sellele järgneb armulauaosadus ja palve pärast armulauda (vt pt *Proprium*).

17. Läkitamine*

Liturg tõstab käed koguduse üle ja palvetab:

L Jumal, saada õnnistus oma koguduse peale,
kes on pühitsenud Sinu Poja surma mälestust.
Kingi meile andeksandmine ja troost,
nii et kasvame usus ja jõuame ülestõusmise rõõmusse
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

või

L Me kummardame Sind, Issand Kristus,
me ülistame Sinu püha kannatamist,

K sest oma ristisurma läbi oled Sa maailma lunastanud.

[18. Lõpulaul]

Liturg ja kogudus väljuvad kirikust vaikuses.

ÜLESTÕUSMISPÜHA VIGIILIA

Vigiiliat peetakse Vaikse Laupäeva hilistel tundidel. Ülestõusmispüha öisel teenistusel on neli põhikomponenti: paasaküünla süütamine (ülestõusmise valgus), Vana Testamendi lugemistest koosnev sõnaosa (vigiilia), ristimine ja missa. Teenistuse pidamiseks on kaks võimalust (vt ülevaadet teenistuse ülesehitusest järgmisel leheküljel):

Variant A. Jumalateenistus algab paasaküünla süütamisega kirikuõuel, kust valgus tuuakse pimedasse kirikusse. Teenistusest osavõtjad kogunevad õues ja tulevad siis koos ülestõusmisvalgusega kirikusse. Pärast ülestõusmispüha ülistushümni on sõnaosa, seejärel ristimine ja armulaud.

Variant B. Jumalateenistus algab kirikus Vana Testamendi lugemistest koosneva sõnaosaga. Seejärel kogunetakse kiriku ukse juurde ja süüdatakse paasaküünal. Pärast ülestõusmispüha ülistushümni jätkub jumalateenistus missakorra järgi alates *Gloriast.* Pärast jutlust on ristimine.

Kirik on algul valgustamata või põleb üksnes hädapärane valgus. Teenistus algab ilma kirikukellade helistamise ja orelimänguta. Orel võetakse kasutusele alates *Gloriast.*

Juhul kui ülestõusmise valguse osa ei saa alustada õues, võivad inimesed koguneda paasaküünla süütamiseks kirikusse peaukse juurde või pöörduda pinkides näoga paasaküünla poole. Kui on raske tuld süüdata ukse juures, süüdatakse paasaküünal kiriku altariruumis. Sel juhul jääb ära protsessioon läbi kiriku.

Paasaküünal sümboliseerib üles tõusnud ja surma pimeduse võitnud Kristust, maailma valgust. Paasaküünlaks võetakse suurem valge küünal, millele tehakse peale rist – lunastuse ja elu märk; kreeka tähestiku esimene ja viimane täht alfa ja oomega – sest Kristus on esimene ja viimne; käimas oleva aasta number – meeldetuletus, et aegade Issand on meie keskel ka siin ja praegu; ning viis viiruki- või vahatera ristihaarade tippudesse ja keskpunkti – Kristuse viis haava.

Paasaküünal süüdatakse äsjasüüdatud leegist (mitte juba varem põlenud valgusest). Võimalusel tehakse kirikuõuele lõke või läidetakse tõrvik. Paasaküünal asetatakse pärast süütamist kirikuruumis nähtavale ja väärikale kohale, soovitavalt ristimisnõu või puldi lähedusse. Paasaküünal süüdatakse põlema jumalateenistustel ülestõusmispühadest kuni nelipühadeni ning kõigil aasta ristimis- ja matusetalitustel.

Kui mitu kogudust peab üheskoos öist jumalateenistust ja igaüks võtab tarvitusele oma paasaküünla, siis teenistuse alguses süüdatakse vaid üks küünal. Teiste koguduste paasaküünaldele võetakse süüdatud küünlast valgus alles teenistuse lõpul ja kantakse need protsessioonis kirikust välja.

Vana Testamendi lugemiste osa on iseloomuliku ülesehitusega, kus iga lugemisega liitub psalm või laul (meditatsioonimuusika) ja/või palve. Lugemisi võib olla vähem või rohkem kui 7, kuid vähemalt 3 ja maksimaalselt 14. Kindlasti loetakse Kõrkjamerest läbiminekust (*2. Moosese 14*). Vana Testamendi lugemiste lõppu võib lugeda ka Kristuse kannatuslugu.

Traditsioonikohaselt pühitsetakse ülestõusmispüha öisel jumalateenistusel nii ristimis- kui ka armulauasakramenti. Ristimisega ühenduses toimub ka ristimise meenutamine. Samuti võib ristimisega liituda konfirmatsioon. Kui ristimist ei ole, toimub ainult ristimise meenutamine.

Ülestõusmispüha vigiilia ülesehitus

Variant A

I. ÜLESTÕUSMISE VALGUS
Tervitus
Alguspalve
Paasaküünla süütamine
Protsessioon
Ülestõusmispüha ülistushümn

II. SÕNA
Vana Testamendi lugemised
Au olgu Jumalale
Päeva palve
Epistel
Päeva laul
Halleluuja
Evangeelium
[Laul]
Jutlus
[Laul]

III. RISTIMINE
Küsimused
Ristimärk
Ristimispalve
Usutunnistus
Ristimine
[Ristimissümboolika andmine]
Vastuvõtutervitus
[Laul]
Kirikupalve

IV. ARMULAUD
Ettevalmistus
Armulauapalve
Meie Isa
Rahutervitus
Jumala Tall
Armulauaosadus
Palve pärast armulauda

V. LÄKITAMINE
Õnnistamine
Lõpulaul
[Läkitamine]
Lõpumuusika

Variant B

I. SÕNA
Tervitus
Vana Testamendi lugemised

II. ÜLESTÕUSMISE VALGUS
Alguspalve
Paasaküünla süütamine
Protsessioon
Ülestõusmispüha ülistushümn
Au olgu Jumalale
Päeva palve
Epistel
Päeva laul
Halleluuja
Evangeelium
[Laul]
Jutlus
[Laul]

III. RISTIMINE
Küsimused
Ristimärk
Ristimispalve
Usutunnistus
Ristimine
[Ristimissümboolika andmine]
Vastuvõtutervitus
[Laul]
Kirikupalve

IV. ARMULAUD
Ettevalmistus
Armulauapalve
Meie Isa
Rahutervitus
Jumala Tall
Armulauaosadus
Palve pärast armulauda

V. LÄKITAMINE
Õnnistamine
Lõpulaul
[Läkitamine]
Lõpumuusika

I. ÜLESTÕUSMISE VALGUS

Kogudus ning liturg ja abilised kogunevad teenistuseks väljaspool kirikut (nt kiriku ukse ees või kiriku eeskojas) või kirikus peaukse juures. Paasaküünalt hoiab diakon või keegi abilistest. Kirikulised hoiavad käes väikseid küünlaid.

Paasaküünla süütamiseks tehakse kirikuõuele väike lõke või süüdatakse tõrvik.

1. Tervitus*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

K Aamen.

Liturg ütleb sissejuhatuse, öeldes näiteks:

L Vennad ja õed! Täna on see püha öö, mil meie Issand Jeesus Kristus tõusis surnuist üles. Sel ööl kutsub Kirik oma kõikjal maailmas elavaid liikmeid kokku üheskoos valvama ja palvetama. Me saame sõnas ja sakramentides osa Kristuse võidust surma üle. Palugem Jumalat, et Ta selle jumalateenistuse läbi kingiks meile igaühele oma lunastuse ja viiks lõpule oma hea töö, mida Ta meis on alustanud.

Soovi korral järgnevad siinkohal Vana Testamendi lugemised (ülestõusmispüha vigiilia variant B). Vigiilia lugemisi vt jumalateenistuse korra lõpust. Pärast lugemisi läheb liturg koos abilistega vaikselt kiriku peaukse juurde. Kirikulised kogunevad paasaküünla ümber või pöörduvad pinkides näoga paasaküünla poole. Süüdatakse tuli ja peetakse alguspalve ning seejärel võetakse valgus paasaküünlale.

2. Alguspalve (tule õnnistamine)*

L Palvetagem.

Kõigeväeline, igavene Jumal,
Sa oled kõigile, kes Sinusse usuvad,
kinkinud Kristuse kaudu oma kirkuse valguse.
Õnnista ✠ seda uut tuld
ja läida meis igatsus Sinu, kustumatu valguse järele,
et me võiksime kord puhtaks tehtud südamega
pääseda Sinu igavesele rõõmupeole.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

või

Igavene Jumal, Sa oled meile kinkinud selle püha öö,
et näidata maailmale tõelist valgust.
Süüta meis oma armastuse tuli
ning lase oma taevasel kirkusel särada meie keskel.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

K Aamen.

3. Paasaküünla süütamine*

Paasaküünla kandja tõstab küünla esile. Liturg ütleb alltoodud sõnad ja teeb samal ajal küünlale vastavad sümbolid või puudutab pöidlaga juba eelnevalt küünlale valmis tehtud sümboleid: risti püstpuu (1), põikpuu (2), täht 'alfa' (3), täht 'oomega' (4), aastaarv (5–8). Soovi korral kinnitatakse ristile ka viirukiterad: esimene viirukitera üles (9), teine tera keskele (10), kolmas tera alla (11), neljas tera vasakule (12) ja viies tera paremale (13).

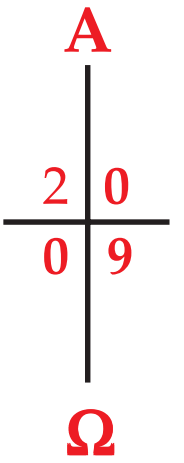

L Kristus eile ja täna (1),
algus ja ots (2), alfa (3) ja oomega (4).
Tema oma on aeg (5) ja igavik (6),
Tema päralt on vägi ja kirkus (7)
igavesest ajast igavesti (8).
[Oma pühade haavade läbi (9),
mis säravad kirkuses (10),
hoidku (11) ja varjaku meid (12)
Issand Kristus (13).]

K Aamen.

Liturg võtab tule ja süütab paasaküünla, öeldes:

L Ülestõusnud Kristuse valgus kaotagu pimedus meie südameist.

4. Protsessioon*

Paasaküünal kantakse protsessioonis kirikusse. Kõige ees liigub paasaküünla kandja, seejärel koor, abilised, liturg ja seejärel ülejäänud kirikulised.

Protsessiooni jooksul lauldakse kolm korda aklamatsiooni, kord-korralt tooni võrra tõustes. Aklamatsiooni võib ka öelda.

Kui protsessioon hakkab liikuma, tõstab paasaküünla kandja küünla üles, lauldes või öeldes:

Kristuse valgus.

K Tänu olgu Jumalale.

Protsessioon liigub kirikusse. Aklamatsiooni korratakse kirikusse jõudes või peatudes keset kirikut. Seejärel süütavad abilised paasaküünlast oma küünlad ja annavad tule edasi kirikuliste küünaldele.

Protsessioon liigub edasi ja altari juurde jõudes korratakse aklamatsiooni kolmandat korda. Siis paigutatakse paasaküünal oma kohale ja süüdatakse kiriku valgustus: küünlad ning elektrivalgus. Liturg ja abilised lähevad oma kohtadele.

Liturg võib kogudust tervitada:

L Kristus on surnuist üles tõusnud! Halleluuja!

K Tõesti, Ta on üles tõusnud! Halleluuja!

5. Ülestõusmispüha ülistushümn (*Exsultet*)*

Diakon, liturg või keegi abilistest laulab või loeb hümni paasaküünla juures seistes. Kogudus seisab põlevaid küünlaid käes hoides.

Ülistushümni noodid on toodud *Lisas*.

L Rõõmusta juba, taevane inglite väehulk,
rõõmustagu kõik taevalised jumalikust saladusest,
laske kõlada pasunail, kuulutades aulise Kuninga võitu!

Rõõmusta, kogu maa, kes oled üle valatud taevase hiilgusega
ja särad igavese Kuninga valguses!
Vaata, kõikjalt on kadunud pimedus!

Rõõmusta ka Sina, Kirik, meie Ema,
riietatud valguse kirkaima säraga.
Kõla vastu, püha koda; kõla rahva võimsast hõiskamisest!

[L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.
L Ülendage oma südamed.
K Meie ülendame südamed Issanda poole.
L Tänage Issandat, meie Jumalat.
K See on õige ja kohus.]

L Tõesti, see on õige ja hea,
ülistada nähtamatut Jumalat, meie kõigeväelist Isa,
ja Tema ainusündinud Pojale, meie Issandale Jeesusele Kristusele
kogu südamest ja hingest kiitust hõisata.
Sest Tema on igavesele Isale tasunud Aadama võla
ja lunastanud võlakirja oma kalli verega.

Saabunud on tõelise Jumala Talle paasaöö;
Tema veri kaitseb usklike koduuksi surmaingli eest.

See on sama öö, mil iidseil aegadel
Sa juhatasid meie eelkäijad, Iisraeli lapsed, välja Egiptusemaalt
ja viisid nad kuiva jalaga läbi Punase mere.

See on see öö, mil Kristus purustas surma ahelad
ja tõusis surmavallast võitjana.

See on see öö, mil üle maa kõik need, kes usuvad Kristusesse,
on vabaks saanud maailma pahedest ja patupimedusest
ning leidnud tee tagasi armuriiki ja pühasse ellu.

Selle püha öö sära võtab ära ülekohtu, puhastab süüst
ning annab patustele tagasi süütuse ja kurbadele rõõmu.
Ta peletab kaugele viha, ühendab südamed ja murrab vägivalla.

Sa tõeliselt õnnis öö,
mis lepitad taeva ja maa, ühendad Jumala ja inimesed!

Sel õnnistatud ööl, taevane Isa, võta vastu
meie kiitus ja ülistus, Sinu Kiriku tänuohver.
Me palume Sind, et see küünal,
mis on pühitsetud Sinu nime auks,
peletaks pimeduse sellest ööst.

Tervitagu seda tuleleeki Koidutäht,
too tõeline Koidutäht, mis iial ei looju, Kristus, Sinu Poeg,
kes on üles tõusnud surnuist
ja saanud valguseks kogu inimkonnale
ning elab ja valitseb igavesest ajast igavesti.

K Aamen.

II. SÕNA

6. Vana Testamendi lugemised

Kogudus võtab istet.

Lugemisi vt jumalateenistuse korra lõpust lk 529.

Kui lugemisteosa oli jumalateenistuse alguses enne paasaküünla süütamist, jätkub teenistus pärast ülestõusmispüha ülistushümni *Gloriaga* (punkt 7).

7. Au olgu Jumalale*

Süüdatakse altariküünlad. *Gloria* ajal võib helistada kirikukelli.

L Au olgu Jumalale kõrges
K ja maa peal rahu ja inimestest hea meel [, hea meel].

Kõik koos või liturg/eeslaulja ja kogudus vaheldumisi:

**Me kiidame Sind, me ülistame Sind,
me kummardame Sind, me austame Sind.**

**Me täname Sind Sinu suure au pärast.
Issand Jumal, taevane Kuningas, Jumal, kõigeväeline Isa.**

**Issand, ainusündinud Poeg, Jeesus Kristus;
Issand Jumal, Jumala Tall, Isa Poeg,**

kes Sa maailma patu ära kannad, halasta meie peale,
kes Sa maailma patu ära kannad, võta kuulda meie palveid,
kes Sa istud Isa paremal käel, halasta meie peale.

Sest ainult Sina oled püha, ainult Sina oled Issand,
ainult Sina oled kõrgeim, Jeesus Kristus,
koos Püha Vaimuga, Jumala Isa kirkuses.
Aamen.

8. Päeva palve*

L Palvetagem.

– päeva palve (vt pt *Proprium*).

K Aamen. [Aamen.]

9. Uue Testamendi lugemine

Roomlastele 6:3–11 *Ristimises oleme osa saanud Kristuse surmast ja ülestõusmisest*
või Koloslastele 3:1–4 *Vanast ja uuest inimesest*

Lugeja lõpetab:

See on Jumala sõna.

K Tänu olgu Jumalale.

10. Päeva laul

11. Halleluuja*

Halleluujat võib korrata kolm korda. Halleluujasalmi vt pt *Proprium*.

12. Evangeelium*

Markuse 16:1–8 *Jeesuse ülestõusmine*

Lugeja lõpetab:

See on püha evangeelium. või See on Issanda sõna.

K Kiitus olgu Sulle, Kristus.

[13. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

14. Jutlus

[15. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

III. RISTIMINE

Asjaosalised kogunevad ristimisallika juurde. Liturg võib alustada:

L Vennad ja õed! Oleme kuulnud Jumala suurtest tegudest oma rahva elus. Paasaküünal põleb meie silme ees, kuulutades Kristuse võitu patu ja surma üle. Kristuse ülestõusmise valguses rõõmustame selle üle, et meiegi saame püha ristimise vees osa Tema võidust.

Toimub ristimistalitus (vt *Talituste käsiraamatust* pt *Ristimine*) ristimisjumalateenistuse korra järgi alates ristimisküsimustest. Ristimisega ühenduses võib pidada ka konfirmatsioonitalituse.

Kui ristimist ei ole, toimub siinkohal ristimise meenutamine (vt *Pühitsemiste ja õnnistamiste käsiraamatust* pt *Tänu- ja õnnistamistalitused*).

Ristimistalitus ja/või ristimise meenutamine lõpeb kirikupalvega.

IV. ARMULAUD

Armulaud toimub missakorra järgi (vt missakorrast punktid 18–24). Kasutatakse ülestõusmispüha prefatsioonipalvet. Palve pärast armulauda on *Propriumis*.

V. LÄHETAMINE

Läkitamisosa toimub missakorra järgi (vt missakorrast punktid 25–28).

Missakorras antud õnnistussõnade ja läkitamise asemel võib kasutada alljärgnevaid sõnu.

L Kristus on surnuist üles tõusnud! Halleluuja!
K Tõesti, Ta on üles tõusnud! Halleluuja!

L Te olete võinud pühitseda seda paasamüsteeriumi.
Kõigeväeline Jumal kinkigu teile
tõeline ülestõusmispüha õnnistus ja rõõm.
K Aamen.
L Jumal on oma Poja ülestõusmisega toonud maailmale pääste
ja avanud tee igavesse ellu.
Tema täitku teid rõõmsa usu ja pääste kindlusega.
K Aamen.
L Jumal on ristimises teid uuesti sünnitanud elavaks lootuseks
ja võtnud teid vastu oma lasteks.
Viigu Tema lõpule oma hea töö ja juhtigu teid igavesse ellu.
K Aamen.

L Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.
K Aamen. [Aamen. Aamen.]

L Minge Jumala rahus! Halleluuja!
K Tänu olgu Jumalale. Halleluuja!

VANA TESTAMENDI LUGEMISED, VASTUSED JA PALVED

Ülestõusmispüha vigiilial loetakse Vanast Testamendist alljärgnevaid kirjakohti. Kui sõnaosa on vaja lühendada, loetakse vähemalt kolm kirjakohta. Kindlasti loetakse Kõrkjamerest läbiminekust (2. Moosese 14).

Võimalust mööda jagatakse tekstid ja vastused (psalmid) erinevate lugejate vahel. Lugeja teatab kirjakoha, soovi korral ütleb ka lühikese sissejuhatuse. Piiblilugemisi ja/või psalme võib esitada lauldes.

Iga lugemisega liitub vastus (psalm) ja/või palve. Psalmi asemel võib olla ka vaikushetk või instrumentaalmuusika. Iga palvet alustab liturg üleskutsega: „Palvetagem", kogudus vastab palve lõpus: „Aamen."

Pärast palvet võib olla koguduselaul.

Kogudus kuulab lugemisi ja palvetab istudes. Inimesed võivad oma küünla sõnaosa ajaks kustutada.

Ülestõusmispüha vigiilia traditsioonis tuntakse lisaks alltoodud lugemistele veel teisi lugemisi: 1. Moosese 3:8–13, 22–24; 1. Moosese 22:1–13; 2. Moosese 12:1–11; 5. Moosese 31:22-30; Jesaja 4:1–6; Jesaja 26:13–18; Jesaja 54:5–14; Jesaja 54:17–55; Taanieli 3:1–24; Sefanja 3:14–20; Joona 2:3–10; Iiob 14:1–14.

Liturg alustab sõnaosa, öeldes:

L Kuulgem pühakirja lugemisi Jumala päästvast tegevusest inimkonna ajaloos. Piibel räägib meile, kuidas Jumal päästis oma rahva muistsel ajal ja kuidas Ta aja täitudes läkitas oma ainsa Poja meile Lunastajaks.

I lugemine

Lugemine 1. Moosese 1:1–5, 26–28 (29–30) 31–2:1 *Jumal loob ja õnnistab maailma*
või 1. Moosese 1:1–2:1 *Jumal loob ja õnnistab maailma*

Vastus Psalm 104:1–2a, 5–6, 10, 12–14, 24, 35b *Issand, Sa läkitad välja oma Vaimu ja uuendad maa näo*
või Psalm 33:1–9 *Issanda heldus täidab maa*

Palve

Kõigeväeline Jumal,
Sa oled imeline kõiges, mida Sa teed.
Sinu loomistöö on suur.

Aita meil mõista, kuivõrd suurem on lunastustöö,
mille Sa meile aegade lõpul oled kinkinud Paasatalle,
meie Issanda Jeesuse Kristuse ohvri läbi,
kes koos Sinuga elab ja valitseb igavesest ajast igavesti.

II lugemine

Lugemine 1. Moosese 7:1–5, 11–18; 8:6–18; 9:8–13 *Noa ja veeuputus*
või 1. Moosese 8:1–12 (18–22) *Noa ja veeuputus*
Vastus Psalm 46:2–12 *Jumal on meie varjupaik ja tugevus*

Palve

Kõigeväeline Jumal,
veeuputuse keskel ei unustanud Sa Noad,
vaid lasid tuulel puhuda ja kuivatada maad.
Tuvi tõi tema laeva õlipuu halja lehe, lootuse märgi.
Me täname Sind, et Sa oled meie kurjuse ja jumalatuse keskele
ehitanud oma pääste laeva – Kristuse kiriku.
Ristimisvesi on saanud meilegi armu mereks
ning Püha Vaim toob meile lootuse ja elu
ja juhib meid kogudusse kui uude vaimulikku kodusse.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

või

Jumal, Sa muutumatu vägi ja igavene valgus,
vaata armulikult kogu oma Kiriku imelise päästesaladuse peale
ja luba inimestel jätkuvalt osa saada lunastustööst.
Kogegu ja nähku kogu maailm,
kuidas langenu taastatakse, vana uuendatakse,
kuidas kõik pöördub tagasi rikkumatuse juurde
Jeesuse Kristuse läbi, kellest kõik on alguse saanud
ja kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

III lugemine

Lugemine 2. Moosese 14:8, 10–16, 21–22 *Kõrkjamerest läbiminek*
või 2. Moosese 14:10–31; 15:20–21 *Kõrkjamerest läbiminek*
Vastus 2. Moosese 15:1b–3, 6, 11, 13 *Laulgem Issandale, sest Tema on Ülikõrge*

Palve

Kõigeväeline Jumal,
kord vabastasid Sa Iisraeli vaarao orjusest
ja juhtisid läbi Punase mere voogude.

Vabasta meid patu ja surma võimu alt
ning juhi kõiki rahvaid läbi ristimisvee vabadusse.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

IV lugemine

Lugemine Jesaja 55:1–7 (8–11) *Hoi! Kõik janused, tulge vee juurde!*
Vastus Jesaja 12 *Ülistage Issandat, sest Tema on teinud suuri asju*

Palve

Kõigeväeline, igavene Jumal, Sa maailma ainuke lootus.
Sa kuulutasid prohvetite läbi ette päästesündmusi,
mis on toimunud meie päevil.
Ärata Sina ise meis igatsus Sind üha ustavamalt teenida,
sest keegi ei tee heas edusamme, kui teda ei juhi Sinu arm.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

või

Kõigeväeline Jumal, kõik head annid tulevad Sinu käest.
Sina kutsud januseid vee juurde ja lased otsijail end leida.
Jaga nüüdki eluvett neile, kes vajavad Sind,
et nad võiksid rohket vilja kanda.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

V lugemine

Lugemine Õpetussõnad 8:1–8, 19–21; 9:4b–6 *Tarkuse väärtus ja olemus*
või Baaruk 3:9–15, 32–4:4 (või 3:9–38) *Laul elutarkusest*
Vastus Psalm 19:8–11 *Issand on mu kalju ja mu lunastaja*

Palve

Jumal, meie Isa, Sa rohkendad oma laste arvu
ja kutsud kõigist rahvaist inimesi oma Kirikusse.
Kaitse armulikult ristitavaid, et nad iial ei jätaks tarkuse allikat,
vaid käiksid alati Sinu teedel.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

VI lugemine

Lugemine Hesekiel 36:24–28 *Ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu*
Vastus Psalm 42:2–6 (43:3–4) *Mu hing igatseb Sinu juurde, Jumal*
või Psalm 51:11–14 *Loo mulle, Jumal, puhas süda*

Palve

Jumal, Sa muutumatu vägi ja igavene valgus,
vaata heldusega oma Kiriku peale
ja tegutse tema kaudu inimeste päästmiseks.
Nõnda saagu teada ja taibaku maailm seda,
et mis on vana, saab uueks, ja mis on pime, saab valgeks,
mis oli surnud, tõuseb üles eluks,
ning kõik saab jälle terveks Kristuses, kellest kõik pärinevad
ja kes koos Sinuga elab ja valitseb igavesest ajast igavesti.

või (ristimise korral)

Kõigeväeline Jumal, ole meie ligi
ja tegutse ise nende sakramentide läbi,
mille Sinu armastus on meile kinkinud.
Saada oma Vaim, kes teeb meid Sinu lasteks,
Vaim, kelle läbi Sulle ristimise veest sünnib uus rahvas.
Vii ise oma väega lõpule see,
millest meie saame osa pühade märkide kaudu.
Me palume seda Kristuse, meie Issanda läbi.

VII lugemine

Lugemine Hesekiel 37:1–14 *Surnuluud saavad elavaks*
Vastus Psalm 126 *Issand on meile suuri asju teinud, me oleme rõõmsad*
või Psalm 143 *Issand, elusta mind oma nime pärast*

Palve

Issand Jumal,
aita meid, kes oleme ristitud Jeesuse Kristuse surmasse,
et vana inimene meie sees võiks igapäevases meeleparanduses
surra koos kõigi pattude ja kurjade himudega.
Ärata meid käima uues elus ja juhi meid igavesse ellu
Kristuse, üles tõusnud ja surma võitnud Issanda läbi.

või

Jumal, Sa õpetad meid
nii Vana kui Uue Testamendi raamatute läbi
paasasaladust pühitsema.
Aita meil taibata Sinu halastust,
et meie sees kasvaks Sinult käesoleva aja ande vastu võttes
julge lootus tulevaste peale.
Me palume seda Kristuse, meie Issanda läbi.

ÜLESTÕUSMISPÜHA ÕHTUJUMALATEENISTUS

Ülestõusmispüha õhtujumalateenistuse ülesehituse aluseks on õhtupalvuse ja sõnajumalateenistuse kord. Teenistust peetakse esimese või teise ülestõusmispüha õhtul.

Sama teenistuskorda võib kasutada ka ülestõusmispüha varahommikusel jumalateenistusel. Kui öist teenistust ei peeta, võib varahommikust jumalateenistust alata paasaküünla süütamisega. Pärast ülestõusmispüha ülistushümni jätkub jumalateenistus koguduselauluga (p 2).

1. Sissejuhatus/Tervitus*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

L Issand, ✠ ava mu huuled,
K et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust.
L Jumal, tõtta mind päästma.
K Issand, rutta mulle appi.
L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen. Halleluuja!

või

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal öelda vabas vormis tervitus- ja sissejuhatussõnad.

2. Laul

Lauldakse koguduselaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt pt *Proprium*).

Psalm lõpeb kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piiblilugemist (vt pt *Proprium*). Lugemiste vahel on vastus (koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika).

Võib kasutada ka alljärgnevaid piiblilugemisi:

I. Markuse 16:1–8 *Jeesuse ülestõusmine*

II. Johannese 20:3–10 *Peetrus ja teine jünger jooksevad hauale*

III. Johannese 20:11–18 *Jeesus ilmub Maarja Magdaleenale*

IV. Luuka 24:13–36 *Jeesus ilmub jüngritele Emmause teel*

V. Ilmutuse 1:17–18 *Mina olen Esimene ja Viimne ja Elav*
ja/või 1. Korintlastele 15:20–22, 42–44, 49–50, 53–55, 57
Kristuse surnuist ülestõusmise tähendusest

5. Kõne

Kõne asemel võib olla meditatsioon.

[6. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

7. Palve

Kirikupalve ja/või päeva palve (vt pt *Proprium*).

8. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

9. Õnnistamine*

L Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. Halleluuja!
K Igavesest ajast igavesti. Halleluuja!

L Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.
K Aamen.

L Minge Jumala rahus!
K Tänu olgu Jumalale.

või

L Ülistagem Issandat.
K Tänu olgu Jumalale.

L Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast
ja juhtigu igavesse ellu.
K Aamen.

Võib kasutada ka Aaroni õnnistussõnu.

10. Lõpumuusika

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

NELIPÜHA ÕHTUJUMALATEENISTUS

Nelipüha õhtujumalateenistuse ülesehituse aluseks on õhtupalvuse ja sõnajumalateenistuse kord. Teenistust peetakse nelipüha eelõhtul, esimese nelipüha õhtul või mõnel teisel nelipühanädala õhtul.

Õhtuteenistust võib pidada oikumeenilise jumalateenistusena.

1. Sissejuhatus (Tervitus)*

Enne sissejuhatust võib olla instrumentaalmuusika või koguduselaul.

L Issand, ✠ ava mu huuled,
K et mu suu kuulutaks Sinu kiidetavust.
L Jumal, tõtta mind päästma.
K Issand, rutta mulle appi.
L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen. Halleluuja!

või

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Issand olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg võib siinkohal öelda vabas vormis tervitus- ja sissejuhatussõnad.

2. Laul

Lauldakse koguduselaul. Kui lauldi enne sissejuhatust, jääb siinkohal laul ära.

3. Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt pt *Proprium*).

Psalm lõpeb kiitusega:

Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

4. Piiblilugemine

Loetakse üks või mitu piiblilugemist (vt pt *Proprium*). Lugemiste vahel on vastus (koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika).

Võib kasutada ka alljärgnevaid piiblilugemisi:

I. 1. Moosese 11:1–9 *Paabeli torn*

II. Apostlite teod 2:1–13 *Püha Vaimu tulek nelipühapäeval*

III. Apostlite teod 2:14–17, 21–23, 32–33, 36–41 *Peetruse jutlus*

IV. Apostlite teod 2:42–47 (4:32–37) *Jeruusalemma koguduse elust*

V. Efeslastele 2:17–22 *Teid ehitatakse üheskoos Jumala eluasemeks Vaimus*

5. Kõne

Kõne asemel võib olla meditatsioon.

[6. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

7. Palve

Kirikupalve ja/või päeva palve (vt pt *Proprium*).

8. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.

9. Õnnistamine*

L Issanda nimi olgu kiidetud ja austatud. Halleluuja!

K Igavesest ajast igavesti. Halleluuja!

L Õnnistagu teid kõigeväeline Jumal – Isa ja Poeg ja ✠ Püha Vaim.

K Aamen.

L Minge Jumala rahus!
K Tänu olgu Jumalale.

või

L Ülistagem Issandat.
K Tänu olgu Jumalale.

L Issand ✠ õnnistagu meid, hoidku meid kõigest kurjast ja juhtigu igavesse ellu.
K Aamen.

Võib kasutada ka Aaroni õnnistussõnu.

10. Lõpumuusika

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUS

Käesolevat jumalateenistuse korda kasutatakse nii surnuaiapühal ja hingedepäeval kui ka sõjas langenute, vägivalla- või õnnetusohvrite mälestamisel ning teistel mälestusjumalateenistustel ja -palvustel kalmistul, kirikus, kabelis või mujal. Mälestusjumalateenistust võib pidada ka palvuse ülesehituse järgi.

Lühikese palvuse puhul loetakse üks sobiv piiblitekst või -salm. Kui mälestusmärgi juures peetaval palvusel asetatakse ka pärg, toimub see alguses pärast psalmipalvet või pärast kõnet.

Ühenduses lahkunu(te) nimede nimetamisega võib süüdata mälestusküünla(d). Selle jaoks võib altari lähedusse süüdata paasaküünla või suure küünla, millelt võetakse tuli mälestusküünaldele. Mälestamise juures võib helistada kirikukella.

1. Alguslaul

Koguduselaul, näiteks: *Jalg siin tasasemalt astu* (KLPR 146) või *Rändaja, jää seisatama* (KLPR 148) või *Kalla, kallis Isa käsi* (KLPR 339). Koguduselaulu asemel võib kasutada sobivat introituspsalmi (vt psalmi allpool või pt *Proprium*).

2. Tervitus*

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus
ja Püha Vaimu osadus olgu teiega.

või

Üles tõusnud ja surma võitnud Issanda rahu olgu teiega.
K Ja sinu vaimuga.

Liturg ütleb sissejuhatuse, öeldes näiteks:

L Vennad ja õed! Me oleme kogunenud siia *surnuaiale/haudade keskele/* … mälestama oma lähedasi. Kristuse kirik ulatub siit maa pealt taevasse, sinna kuuluvad nii siin ajas rändavad kui ka igavikku läinud Jumala lapsed. Oleme nendega osaduses. Me täname Jumalat nende eest, kes on meie keskelt lahkunud, ja jätame nad Jumala hoolde. Me mõistame, et oleme surelikud, ja palvetame, et võiksime kord olla jäävas osaduses Jumala juures taevas.

või

Apostel ütleb: Ma olen veendunud, et ei surm ega elu, ei inglid ega peainglid, ei praegused ega tulevased, ei väed, ei kõrgus, ei sügavus ega mis tahes muu loodu suuda meid lahutada Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas. *(Rm 8:38–39)*

3. Alguspalve

Psalm ja/või päeva palve.

A: Psalm

Lauldakse või loetakse päeva psalm (vt pt *Proprium*) või üks allolevatest psalmidest.

Psalm 34:5, 7–9, 19, 23 *Issand on ligi neile, kes on murtud südamelt*
Psalm 39:5–8, 13 *Issand, anna mulle teada mu elu ots ja mu päevade mõõt*
Psalm 90 *Õpeta meid meie päevi arvestama*
Psalm 103:6, 8–18 *Inimese elupäevad on nagu rohi*
Psalm 121 *Issand hoiab su minemist ja su tulemist nüüd ja igavesti*
Psalmi 139:1–18, 23–24 *Issand, Sa uurid mind läbi ja tunned mind*

Psalmi võib lõpetada:

L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

B: Päeva palve

L Palvetagem.

Liturg või kõik koos:

Kõigeväeline Jumal,
Sina oled oma Poja kannatuse ja aulise ülestõusmisega
avanud meile tee igavesse ellu.
Õpeta meid Teda kõigest hingest usaldama.
Lohuta meid oma evangeeliumiga
ja kingi meile pärast maise teekonna lõppu
Sinu juures jäädav rõõm.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.
K Aamen.

4. Piiblilugemine

Elu kaduvus (1. lugemine)

Lugemine Koguja 3:1–8 (9–11) *Igal asjal on oma aeg*
või Iiob 14:1–5 (6–10) *Iiob meenutab inimelu kaduvust*

või Psalm 90:1–6 (7–12) *Inimese kaduvusest*
Vastus *Oh mõtle, inimene* (KLPR 379) või *Küll minu surm võib ligi olla* (KLPR 374) või *Kõik liha on kui rohi* (KLPR 373)

Surmaks valmistumine (2. lugemine)

Lugemine Nutulaulud 3:22–26, 31–32, 39–41 *Uurigem ja proovigem oma teid*
või Johannese 14:1–6 *Jeesus julgustab jüngreid*
või Matteuse 7:21–25 *Taevariiki saab vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist*
või Luuka 12:35–40 *Teie niuded olgu vöötatud ja lambid põlegu*
või Roomlastele 6:3–9 *Ühendus Kristusega vabastab patust ja surmast*
või 1. Peetruse 5:6–11 *Alanduge Jumala võimsa käe alla*
Vastus *Ole ustav surmani* (KLPR 449) või *Inimene on kui rohi* (KLPR 368)

Kristlik lootus (3. lugemine)

Lugemine 2. Korintlastele 4:16–5:10 või 5:1, 6–10 *Kristlikust lootusest*
või 1. Tessalooniklastele 4:13–14, 18 *Surnute olukorrast*
või Johannese 3:16–18 *Nõnda on Jumal maailma armastanud*
või Johannese 6:37–40 *Isa tahtmine on, et igaühel, kes usub Pojasse, oleks igavene elu*
või Jesaja 25:8–9a *Issand neelab surma ära igaveseks ajaks*
Vastus *Seal, kus taevas isakodu* (KLPR 171) või *Ma olen Päästja küljes* (KLPR 114)

Igavene elu (4. lugemine)

Lugemine Ilmutuse 21:(1–3) 4–6 *Jumal pühib ära iga pisara*
või Ilmutuse 7:9–17 *Nägemus suurest rahvahulgast valgetes rüüdes*
või Johannese 6:37–40 *Isa tahtmine*
või 1. Korintlastele 15:20–24, 26 *Viimse vaenlasena kõrvaldatakse surm*
Vastus *Nüüd surm on surnud* (KLPR 113) või *Õndsad on need, kes Issandas on surnud* (KLPR 174)

5. Jutlus / kõne

[6. Usutunnistus*]

[7. Laul]

Koguduselaul, vokaal- või instrumentaalmuusika.

8. Lahkunute mälestamine

Nimetatakse lahkunute nimed. Võib süüdata küünlad ja laulda mälestuslaulu, näiteks *Õndsad on need, kes Issandas on surnud* (KLPR 174) või *Lahkunu mälestus kalmule kutsub* (KLPR 147).

L Igavene rahu anna neile, Issand, ja igavene valgus paistku neile.
K Aamen.

9. Kirikupalve

Kirikupalve/eestpalved (vt *Lisast* või *Talituste käsiraamatust* pt *Matus*) või vaba palve.

10. Meie Isa*

L Jeesuse nimel meie palume:

Kõik koos:

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

11. Õnnistamine*

L Issand õnnistagu sind ja hoidku sind!
Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline!
Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

K Aamen.

12. Lõpulaul

Koguduselaul, näiteks *Surmavõitja, Jeesus Krist* (KLPR 173) või *Jumal, Sul ligemal* (KLPR 446).

[13. Läkitamine]

L Minge Jumala rahus!

K Tänu olgu Jumalale!

Palvevaikus.

14. Lõpumuusika

5.
LISA

KÄÄRKAMBRIPALVED

Alljärgnevad palved on toodud vaimulikule eeskujuks ja abiks, et palvetada enne ja pärast jumalateenistust üksi või koos abilistega.

Kui vaimulik kodus või käärkambris valmistub jumalateenistuseks, võib ta häälega või vaikselt lugeda asjakohase psalmi (nt psalm 84, 51, 86 või 130), Meie Isa palve ja lisada vaba palve või kasutada allpool antud palveid.

JUMALATEENISTUSEKS VALMISTUMISEL

1

Issand Jumal, armas Isa taevas,
olen küll vääritu ametiks ja teenimiseks,
milles ma pean Sinu au kuulutama
ning kogudust hooldama ja juhatama.
Aga et Sa oled mind pannud karjaseks ja sõna õpetajaks
ning ka rahvale on vajalik õpetaja ja õpetus,
siis ole Sina mu aitaja
ning lase oma pühal inglil minu juures olla.
Kui Sulle meeldib minu läbi midagi teha Sinu auks,
mitte minu või inimeste kiituseks,
siis anna mulle ka selgest armust ja halastusest,
nii et ma Sinu sõna õigesti mõistan, ja veel enam,
et ma seda ka teostada võin.
Jeesus Kristus, elava Jumala Poeg,
meie hingede karjane ja ülevaataja,
saada oma Püha Vaim, et Ta mind kasutaks oma töös
ja viiks minus täide Sinu tahtmist.
Aamen. *(Martin Luther)*

2

Halastaja Jumal, pööra oma kõrv meie palvete poole
ja valgusta meie südameid oma Püha Vaimuga,
et me oleksime Sinu saladuste head majapidajad
ja võiksime Sind igal ajal armastada ja ülistada.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi. Aamen.

RIIETUMISEL

3
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel. Aamen.

Albat selga pannes:
Kõigeväeline Jumal, vabasta mind ülekohtust
ja riieta mind pühaduse valgesse rüüsse.
või
Issand, tee mind valgeks ja puhasta mu süda.
Pese mind valgeks Talle verega, et ma vääriksin igavest elu.

Vööd peale pannes:
Issand, vööta mind Püha Vaimu tarkuse ja väega.
või
Issand, vööta mind puhtuse vööga
ja kustuta mu südames kirgede tuli,
et minus püsiks enesevalitsus ja kasinus.

Stoolat õlgadele pannes:
Issand, luba, et ma võiksin Sinu iket kanda,
sest Sinu ike on hea ja Sinu koorem on kerge.

Risti kaela riputades:
Issand, aita mind, et suudaksin Sinu risti kanda
ja võiksin Sinu järel käies Sind ustavalt teenida.

Kaasulat selga pannes:
Issand, lase mul, Sinu tähtsusetul sulasel, rõõmustada
Sinu püha altarisakramendi osadusest ja teenimisest.
Aamen.
või
Issand, kata mind oma koja halastava armuga.
Kui astun Su püha sakramendi juurde,
saagu mulle osaks igavene rõõm.
Aamen.

Koorimantlit õlgadele asetades:
Issand, kata mind oma tiiva varju alla,
saada minust eemale kõik vaenlased ja kurjus.

Täida mind rahu ja kindlusega, et oleksin valmis Sinu järel käima
ja Sind julgelt teenima.
Aamen.

Talaari selga pannes:
Issand, õpeta mulle oma tõe teed,
et ma kuulutaksin Sinu imetegusid.
Hoia minu keelt kurja eest ja minu huuli pettust rääkimast.
Mu süda on kindel. Ma tahan laulda ja mängida.
Issand, ma tahan Sind tänada rahvaste seas
ja laulda kiitust Su nimele.
Sina oled mu Jumal, Sind ma tänan,
mu Jumal, ja tahan kiita Su nime.
Aamen.

KIRIKUSSE MINNES

4
Issand Jumal, kes Sa elad taeva kõrgustes ja pühaduses,
aga ka alandlike ja allasurutute keskel.
Puhasta meie südamed, peleta meist eemale tühised mõtted
ja pühitse meie meeli.
Lase meil tulla Sinu juurde pühas aukartuses.
Õnnista meid ja kõiki Sinu teenijaid,
kes peavad täna jumalateenistust,
et võiksime oma annete kaudu Sind austada,
kui me koguduse keskel oma ülesannetes teenime.
Sinule olgu ülistus ja au igavesti.
Aamen.

5
Issand Jumal, juhata ja aita *mind/meid* oma armuga,
et *võiksin/võiksime* Sind väärikalt teenida
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
[Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti.] Aamen.

6
Issand Jeesus Kristus, võta vastu minu teenistus Sinu altaril.
Ava minu süda ja suu, et võiksin kuulutada Sinu nime.
Luba mul õigesti jagada Sinu püha ihu ja verd.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.
Aamen.

7
Jumal, meie taevane Isa,
kellad kutsuvad meid ühisele jumalateenistusele.
Me täname Sind lepituse ja rõõmusõnumi eest,
mille Sa tood meie keskele oma sõnas ja sakramentides.
Õnnista oma kogudust, kes koguneb siin ja ka mujal kirikutes
oma rõõmude ja muredega Sinu palge ette.
Täname Sind, et oleme võinud üheskoos
seda jumalateenistust ette valmistada.
Tänu Sulle, et Sa oled meid kutsunud oma kaastöölisteks
ja kannad meid oma Vaimuga meie teenimisülesannetes.
Ava meie huuled Sind ülistama sõnade ja viisidega
ning vaigista meie ärevust, kingi alandlikku meelt
ja puhasta meid oma töö tarvis.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.
Aamen.

8
Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel. Aamen.

Antifon:
Ma astun Jumala altari juurde, Jumala ette, kes on mu ülim rõõm.

Läkita oma valgus ja oma tõde, need juhatagu mind,
need viigu mind Sinu pühale mäele ja Su hoonetesse,
et ma tuleksin Jumala altari äärde,
Jumala ette, kes on mu ülim rõõm,
ja tänaksin kandlega Sind, oh Jumal, minu Jumal! *(Ps 43:3–4)*
Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

või

Kes tohib minna Issanda mäele
ja kes tohib seista Ta pühas paigas?
See, kes süütu kätelt ja puhas südamelt,
kelle hing tühja ei himusta ega vannu pettuseks.
Tema saab õnnistuse Issandalt ja õiguse oma Jumalalt,
kes on tema pääste. *(Ps 24:3–5)*
Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

või

Kui armsad on sinu hooned, Issand Sebaot!
Issanda õuesid igatseb ja ihaldab mu hing;
mu süda ja mu ihu hüüavad rõõmsasti elava Jumala poole.
Lind on ju enesele aseme leidnud
ja pääsuke enesele pesa, kuhu ta paneb oma pojad:
Sinu altarid, Issand Sebaot, mu Kuningas ja mu Jumal!
Õndsad on need, kes elavad Sinu kojas;
nad kiidavad Sind alati. *(Ps 84:2–5)*
Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

Antifon:
Ma astun Jumala altari juurde, Jumala ette, kes on mu ülim rõõm.

Lühikese palvuse võib siinkohal lõpetada vaba palvega.

9 Astmepalved

L Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.
K Aamen.

L Ma astun Jumala altari juurde,
K Jumala ette, kes on mu ülim rõõm.

L Mõista mulle õigust, oh Jumal,
ja aja mu asja halastamatu rahva vastu!
Päästa mind petise ja ülekohtuse mehe käest!
K Sest Sina oled mu Jumal, mu tugev kaitse.
Mispärast Sa tõukasid mu ära?
Miks ma pean ikka kurvalt käima
oma vaenlase surve all?

L Läkita oma valgus ja oma tõde, need juhatagu mind,
need viigu mind Sinu pühale mäele ja Su hoonetesse,
K et ma tuleksin Jumala altari äärde,
Jumala ette, kes on mu ülim rõõm,
ja tänaksin kandlega Sind, oh Jumal, minu Jumal!
L Miks Sa oled nii rõhutud, mu hing, ja nii rahutu mu sees?
K Oota Jumalat, sest ma tahan Teda veel tänada,
oma abi ja oma Jumalat! (*Ps 43*)
L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

L Ma astun Jumala altari juurde,
K Jumala ette, kes on mu ülim rõõm.
L Meie abi on Issanda nimes.
K Kes on loonud taeva ja maa.
L Mina tunnistan kõigeväelisele Jumalale ning teile, vennad ja õed,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud:
minu süü, minu süü, minu ülisuur süü.
Seepärast palun teid, vennad ja õed,
paluge minu eest Issandat, meie Jumalat.
K Kõigeväeline Jumal halastagu sinu peale,
andku sulle andeks sinu patud ja juhatagu sind igavesse ellu.
L Aamen.

K Mina tunnistan kõigeväelisele Jumalale ning sulle, vend/õde,
et olen mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega
palju pattu teinud:
minu süü, minu süü, minu ülisuur süü.
Seepärast palun sind, vend/õde,
palu minu eest Issandat, meie Jumalat.
L Kõigeväeline Jumal halastagu teie peale,
andku teile andeks teie patud ja juhatagu teid igavesse ellu.
K Aamen.

L Jumal, pöördu meie poole ja elusta meid.
K Ja Su rahvas rõõmustab Sinus.
L Näita meile, Issand, oma halastust.
K Ja kingi meile oma õnnistus.

L Issand, võta kuulda mu palvet.
K Ja lase mu hüüdmisel Sinu ette tulla.

L Issand, me palume Sind, võta meilt meie ülekohus,
et me oleksime kõlvulised puhta südamega
seda jumalateenistust pidama ja Sind kiitma.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
K Aamen.

PÄRAST JUMALATEENISTUST

10

Antifon:
Mu huuled hõiskavad, Issand, kui ma Sulle lauldes mängin,
samuti mu hing, mille Sa oled lunastanud.

Ma tänan Issandat kõigest südamest õiglaste osaduses ja koguduses!
Suured on Issanda teod, uuritavad kõigile,
kellel neist on hea meel.
Aulised ja ülevad on Tema tööd
ja Tema õigus kestab igavesti.
Tema on mälestuse seadnud oma imetegudele.
Halastaja ja armuline on Issand.
Ta annab toidust neile, kes Teda kardavad,
Ta peab igavesti meeles oma lepingut.
Ta on ilmutanud oma tegude vägevust oma rahvale,
et neile anda paganate pärusmaa.
Ta läkitas lunastuse oma rahvale,
Ta kinnitas oma lepingu igaveseks,
püha ja kardetav on Tema nimi.
Issanda kartus on tarkuse algus;
hea arusaamine on kõigil, kes teevad seda mööda;
Tema kiitus kestab igavesti. *(Ps 111:1–6,9–10)*
Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

Antifon:
Mu huuled hõiskavad, Issand, kui ma Sulle lauldes mängin,
samuti mu hing, mille Sa oled lunastanud.

11
Halastaja, ustav Jumal, me täname Sind,
et Sa oled meile avanud oma sõna rikkused
ning kinkinud meile selle ühise osaduse siin pühas kojas.
Aita meil nõuda seda, mis on üleval
ja valmista meid Issanda taastulemise ootuses.
Ja kui meie maine teekond on lõpule jõudnud,
siis võta meid armus vastu ning saada meid oma igavesse riiki
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.
Aamen.

12
Rahu Jumal, kes igavese lepingu verega on surnuist üles toonud
lammaste suure Karjase, meie Issanda Jeesuse,
valmistagu meid kõiges heas tegema Tema tahtmist
ja saatku korda meie sees, mis on Tema silmis meelepärane,
Jeesuse Kristuse läbi, kellele olgu kirkus igavesti! *(Hb 13:20–21)*
Aamen.

13
L Kiitke Jumalat Tema pühamus!
K Kiitke Teda Tema võimsas taevalaotuses!
L Kiitke Teda Tema vägevate tegude pärast!
K Kiitke Teda Tema määratut suurust mööda! *(Ps 150:1–2,6)*
L Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule.
K Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb
igavesest ajast igavesti. Aamen.

JUMALATEENISTUSE PALVED JA TEKSTID

KUTSE PATUTUNNISTUSELE

Pärast tervitust ütleb liturg sissejuhatuse jumalateenistusele ja patutunnistusele. Ta võib lühidalt päeva temaatikat tutvustada ja kutsub seejärel kogudust patutunnistusele.

Sissejuhatust võib alustada pöördumisega „Vennad ja õed", „Armsad sõbrad" või muul viisil.

1

Oleme kogunenud Jumala palge ette paluma Temalt kosutust oma vaimule, hingele ja ihule; kuulama Tema püha sõna ja tänama Teda armu ja õnnistuse eest. Jumal on püha, meie oleme patused. Sellepärast tunnistagem esmalt Jumalale oma patud ja palugem halastust, et me leiaksime Jeesuse Kristuse läbi lepitust Temaga ja üksteisega ning võiksime pidada seda jumalateenistust Issanda kiituseks ja meie õnnistuseks.

2

Me oleme siia kogunenud, et üheskoos Jumala sõna kuulata, palves ja ülistuses Tema poole pöörduda ning altarisakramendis Jeesuse Kristuse ihu ja verd vastu võtta. Selleks end ette valmistades katsugem kõigepealt läbi oma südamed ja tunnistagem Jumalale oma patud. Omal jõul ei vabane me patust. Sellepärast haarakem kinni Jumala halastusest ning palvetagem siira kahetsuse ja usuga:

3

Jumal, meie taevane Isa on meid Kristuse tahte kohaselt pühas ristimises oma lapseks vastu võtnud ja oma Vaimu läbi meile uue elu kinkinud. Meie oleme aga sageli eksinud Jumala ja oma kaasinimese vastu, kurvastanud Püha Vaimu ja salanud uut elu. Sellepärast tunnistagem oma patud ja palvetagem:

4
Jeesus ütleb, et enne kui sa oma anni Jumala ette tood, mine ja lepi esmalt ära oma vennaga ning alles siis tule ja too oma and! Oleme siia kogunenud kui Jumala perekonna liikmed, vennad ja õed. Palugem Jumalalt andeksandmist ja lepitust:

5
Õnnis on inimene, kelle üleastumine on andeks antud, kelle patt on kinni kaetud! Avagem siis oma südamed Jumalale ja tunnistagem Temale alandlikult oma patud:

6
Meid on ristitud Kolmainu Jumala nimesse. Jumal ühendas meid ristimises endaga ja üksteisega. Me kuulume kokku.

Jumal on alati meie Isa olnud. Ka siis, kui salgasime Teda; ka siis, kui teadlikult astusime kõrvale Tema teelt; ka siis, kui eluteel Temast kaugele eksisime; ka siis, kui vaevalt enam mäletasime, et Tema on meie Isa.

Jumal on ometi ustav ja Tema armastus ei lõpe. Ta ootab eksijaid tagasi enda juurde ja võtab meid vastu, kui kahetsusega Tema poole pöördume ja oma patud tunnistame. Ristimises saadud lapseõiguses me tohime nüüd öelda:

7
Me oleme kogunenud siia ühisele jumalateenistusele. Pühakirjas kutsutakse meid üles Jumala suure halastuse pärast tooma oma ihud Jumalale elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks. Apostel Paulus ütleb, et see olgu meie mõistlik jumalateenistus.

Usaldagem siis end ihu ja hingega Jumala kätte. Pöördugem Tema poole alandliku ja tänuliku meelega, oma pattu tunnistades ja Tema halastusele lootes. Öelgem üheskoos palvetades:

8
[Pühakiri tunnistab:] Issand on oma pühas templis, Issand, kelle aujärg on taevas; Tema silmad näevad igale poole, Ta pilgud katsuvad läbi inimlapsi. Tema paneb tähele kõiki nende tegusid, Ta teab inimese mõtteid.

Kui me ütleme: „Meil ei ole pattu", siis me petame iseennast ja tõde ei ole meis. Kui me oma patud üles tunnistame, on Tema ustav ja õige, nõn-

da et Ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust. Kummardugem siis meiegi kahetsuses püha Jumala ette ning palugem Temalt halastust ja puhast südant:

9

Meie Issand Jeesus Kristus ütleb: „Suurim ja esimene käsk on: armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega! Teine on selle sarnane: armasta oma ligimest nagu iseennast!"

Vennad ja õed, Jumala pühaduse ees mõistame, et me ei ole omast tarkusest ega väest võimelised Teda kogu oma olemusega armastama ning üksteist teenima. Oleme Jumala ees patused.

Aga Jumal on maailma nõnda armastanud, et Ta on saatnud oma ainusündinud Poja Jeesuse Kristuse päästma meid meie pattudest, et Ta oleks meie eestkostjaks taevas ja juhiks meid igavesse ellu. Usus ja meeleparanduses, kindla tahtmisega pidada Jumala käskusid ning sooviga elada armastuses ja rahus üksteisega, tunnistagem Jumalale oma patud:

10

Jumal lõi aegade alguses taeva ja maa. Ja Jumal lõi inimese oma näo järgi, endasarnaseks, oma kaaslaseks ja sõbraks.

Kui kurjus ja häda ahistab meid välispidiselt ja meie sees, tuletagem meelde, et me oleme Jumalast ja et Ta on loonud meid armastama nõnda, nagu Tema on meid armastanud.

Tuletagem meelde ka seda, et Tema armastus on tulnud meie keskele Jeesuses Kristuses, kes päästab meid patust ja kõigest kurjast. Sellepärast tohime palvetada:

11

Alguses lõi Jumal taeva ja maa. Ja Jumal lõi inimese oma näo järgi. Jumal vaatas, mida Ta oli teinud, ja kõik oli väga hea.

Jumal on loonud meid armastama nõnda, nagu Ta ise meid armastab. Ta ilmutas oma armastust Jeesuses Kristuses ja see armastus tuleb ka täna Pühas Vaimus meie keskele.

Meie oleme aga sageli unustanud oma päritolu ja salanud, kelle omad me oleme. Oma armastuses kutsub Jumal meid jälle tagasi ja uuendab meid. Sellepärast usaldagem end Jumala kätesse ja palugem pattude andeksandmist, üheskoos tunnistades:

Advendiaeg

[Apostel Paulus ütleb:] „Kui Issand tuleb, toob Ta valguse ette pimedusse varjunud asjad ning teeb avalikuks inimsüdamete kavatsused." Jumala palge ees ja Tema sõna valgel katsugem läbi oma südamed ning tunnistagem Jumalale oma patud:

Jõuluaeg

Ingel ütles Joosepile: „Maarja toob ilmale Poja ning sina paned Talle nimeks Jeesus, sest Tema päästab oma rahva nende pattudest." Sellepärast pöördugem Jeesuse Kristuse, maailma Päästja nimel Jumala poole ja tunnistagem Temale oma patud:

Ilmumisaeg

Jumala arm on Jeesuses Kristuses ilmunud päästeks kõigile inimestele [ja kasvatab meid, et me, öeldes lahti jumalakartmatusest ja ilmalikest himudest, elaksime praegusel ajal mõõdukalt ja õiglaselt ja jumalakartlikult]. Tema on loovutanud iseenda meie eest, et meid lunastada kõigest ülekohtust ja puhastada endale pärisrahvaks. Tunnistagem siis Jumalale oma patud:

Paastuaeg

Jumalale meelepärane ohver on murtud vaim, murtud ja purukslöödud südant ei põlga Jumal. Avagem oma südamed Issandale, kes on halastav ja andestav Jumal, ning pangem kahetsuse ja usuga Tema ette maha oma patud:

Kannatusaeg

[Apostel Paulus ütleb:] „Jumal teeb nähtavaks oma armastuse meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me olime alles patused." Tehkem nähtavaks ka oma armastus ja usaldus Jumala vastu, kui nüüd kahetsuse ja usuga tunnistame Temale oma patud:

Suur Neljapäev

Meie Issand Jeesus Kristus ütleb: „Kui keegi armastab mind, küll ta peab minu sõna, ja minu Isa armastab teda ja me tuleme ja teeme eluaseme tema juurde." Me oleme paraku sageli oma isekuses ja hoolimatuses eemaldunud Jumala armastusest ning teinud Tema vastu pattu. Palugem Jumalalt andeksandmist ja uut puhast südant, et võiksime armastuses uueneda:

Ülestõusmisaeg

Meie paasatall Jeesus Kristus on ohverdatud meie pattude eest. Pidagem siis pühi, jättes maha kõik halb ja kuri ning tunnistades Jumalale siiruse ja usaldusega oma patud:

Taevaminemispüha

Meil on nüüd suur ülempreester Jeesus, Jumala Poeg, kes on läbinud taevad. Mingem siis Jumala ette siira südamega usukülluses ja tunnistagem taevasele Isale oma patud:

Nelipühad

Jumal on Püha Vaimu kaudu ilmutanud oma suuruse, tarkuse ja armastuse saladust neile, kes Teda armastavad. Vaim uurib kõik läbi. Seepärast avagem patukahetsuses oma südamed Jumala ees, kes on tõotanud täita kõige heaga need, kes Teda armastavad:

Kolmainupüha

Jumal Isa andestab meile patud Jeesuses Kristuses ja pühitseb meid oma Vaimu läbi. Heitke siis endast ära kibedus ja raev, viha ja teotamine koos kogu kurjusega ning tunnistagem pühale Jumalale oma patud:

Kirikuaasta lõpp

Jeesus ütleb: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!" Kahetsegem siis kurja, mille teed oleme käinud, ja pöördugem tagasi Kristuse, meie Päästja juurde, tunnistades Jumalale oma patud:

Apostlid ja pühakud

Apostel kutsub ka meid, kelle ümber on nii suur pilv tunnistajaid, et me paneksime maha kõik koormava ja patu, mis hõlpsasti takistab meid. Pöörakem usus oma pilgud Kristuse poole ja tunnistagem Jumala ees üles oma patud:

PATUTUNNISTUS

1
Põhjatuist sügavusist hüüan ma Sinu poole, Issand!
Issand, kuule mu häält,
Sinu kõrvad pangu tähele mu anumise häält!
Kui Sina, Issand, peaksid meeles kõik pahateod,
kes siis, Issand, püsiks?
Kuid Sinu käes on andeksand, et Sind kardetaks!
Sellepärast, Jumal, ole mulle armuline oma heldust mööda,
kustuta mu üleastumised oma rohket halastust mööda!

2
Issand, Sinu sõna valguses tunnen ma ära,
et ma olen pattu teinud mõtte, sõna, teo ja tegematajätmisega.
Ma olen ennast rohkem armastanud kui Sind,
oma Jumalat ja Õnnistegijat.
Ma olen elanud iseendale.
Mul pole olnud mahti ligimest armastuses teenida.
Ma olen süüdi Sinu ees, mul pole muud pääsu,
kui loota Sinu seletamatule armule,
mis on ilmunud Sinu Pojas Jeesuses Kristuses.
Kustuta Tema pärast minu patt
ning aita mul Sinu tahtmist mööda elada.

3
Kõigeväeline, igavene Jumal,
me toome Sinu püha palge ette oma patu –
oma eksimused, oma uskmatuse, oma isekuse.
Sina oled meid kutsunud oma valguse juurde,
meie aga oleme käinud pimeduses.
Sina oled meile juhatanud oma teed,
meie aga oleme pannud vastu Sinu Pühale Vaimule.
Anna meile andeks oma armsa Poja Jeesuse Kristuse pärast.

4
Halastaja, ristilöödud Issand Jeesus Kristus.
Ole mulle patusele armuline ja vaata minu peale andeksandvalt,
nii nagu Sa vaatasid Peetrust, kuigi ta oli Sind salanud,
ja nagu patust naist variseri kojas ja röövlit ristil.
Anna mulle armu, et võiksin
nagu Peetrus nutta oma patu pärast,
nagu patune naine armastada Sind kogu südamest
ja et ma saaksin koos tolle röövliga olla kord Sinuga taevas
ja näha Sinu palet igavesti.

5
L Jumal, ole mulle armuline oma heldust mööda,
kustuta mu üleastumised oma rohket halastust mööda!
K Issand, halasta!

L Pese mind hästi mu süüteost ja puhasta mind mu patust!
Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!
K Kristus, halasta!

L Ära heida mind ära oma palge eest
ja ära võta minult ära oma Püha Vaimu!
Anna mulle tagasi rõõmustus Sinu päästest,
ja heameelne Vaim toetagu mind!
K Issand, halasta!

6
L Tuleta meelde, Issand, oma halastust ja heldust,
sest need on maailma ajastu algusest! Issand, halasta!
K Issand, halasta!

L Ära tuleta meelde mu nooruse patte ega mu üleastumisi;
mõtle minule oma heldust mööda, oma headuse pärast.
Kristus, halasta!
K Kristus, halasta!

L Hoia mu hinge ja kisu mind välja; ärgu ma jäägu häbisse,
sest ma otsin pelgupaika Sinu juures! Issand, halasta!
K Issand, halasta!

ARMUKUULUTUS

1
Jeesus Kristus on andnud oma Kirikule võtmete meelevalla,
öeldes: „Kellele te iganes patud andeks annate,
neile on need andeks antud.” *(Jh 20:23)*
Kristuse kiriku sulasena kuulutan ma teile Jumala armu ning mõistan
teid teie pattudest vabaks Isa ja Poja ja ✠ Püha Vaimu nimel.

2
Sinule, kes palud oma pattusid andeks,
ütlen Jeesuse Kristuse *sõna peale/volitusel*:
sinu patud on sulle andeks antud Isa ja Poja ✠ ja Püha Vaimu nimel.

3
Halastaja ja armuline on Issand, pikameelne ja rikas heldusest.
Tema ei tee meile meie pattu mööda
ega tasu meile kätte meie pahategusid mööda.
Otsekui isa halastab laste peale,
nõnda halastab Issand nende peale, kes Teda kardavad.

4
Kõigeväeline Jumal
on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud
ja annab meile Tema pärast kõik meie patud andeks.
Sest nõnda on Jumal maailma armastanud,
et Ta oma ainusündinud Poja on andnud,
et ükski, kes Temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.

5
Ära karda, sest ma olen sind lunastanud,
ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt!
Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll,
aga minu heldus ei liigu su juurest
ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Issand, su halastaja.

6
Kõigeväeline Jumal halastagu meie peale,
andku meile andeks meie patud ja juhatagu meid igavesse ellu.

7
Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa
on meid ristimises oma lasteks vastu võtnud.
Tema andestagu Kristuse pärast meie patud,
andku meile Pühas Vaimus jõudu oma elu parandada
ja juhtigu meid igavesse ellu.

KYRIE-LITAANIA

Palvelauseid võib laulda liturg või eeslaulja. Kolmeosalise palve puhul laulab kogudus iga palvelause järel osade kaupa *Kyriet*. Kogudus võib ka iga palvelause järel korrata tervet kolmeosalist *Kyriet*: Issand, halasta! Kristus, halasta! Issand, halasta!

Paastuajal võib *Kyrie*-litaania asemel laulda laulu „Oh süüta Tall".

1
L Issand Jeesus, kes Sa oled meie pärast saanud inimeseks.
[Issand, halasta.]
K Issand, halasta!
L Sina oled meie eest ristil surnud. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sina oled meie õndsuseks surnuist üles tõusnud. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

2
L Issand Jeesus, elava Jumala Poeg,
kes Sa oled uue lepingu vahemees. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Issand Kristus, kes Sa oled meie patu pärast
kannatanud ja ristil surnud
ning meie õndsuseks üles tõusnud. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Issand Jeesus, kes Sa oled oma Kiriku Issand
ja annad kogu maailmale uue lootuse. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

3

L Issand Jumal, taevane Isa.
Sina oled meid loonud ja Sinu omad me oleme.
Kuule oma laste palvet.
K Issand, halasta!
L Issand Jeesus Kristus, meie patu lepitaja.
Sina oled surnuist üles tõusnud. Ole meie keskel.
K Kristus, halasta!
L Lohutaja, Püha Vaim, Sina tõelise rõõmu allikas.
Ava meie südamed tänama.
K Issand, halasta!

Advendiaeg I

L Issand Jeesus, kes Sa tulid oma rahva keskele,
et täita prohvetite kaudu antud tõotused. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Kes Sa tuled meie keskele, et tuua valgust meie hinge
ja uuendada meie kõikuvat lootust. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Kes Sa tuled taas, et kohut mõista elavate ja surnute üle
ning viia võidule oma kuningriik. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Advendiaeg II

L Issand Jeesus, kes Sa oled tulnud otsima ja päästma kadunut
ning vabastama meid meie pimedusest Sinu imelisse valgusse.
[Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Kes Sa tulid rajama rahvaile rahu,
luba meil meelt parandades tasandada Sulle teed. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Kes Sa tuled tagasi väes ja kirkuses,
ärata meis igatsus Sinu taastuleku järele. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Jõuluaeg ja ilmumispüha

L Issand Jeesus, igavese Isa Poeg, kes Sa sündisid Maarjast ilmale.
[Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

L Sina oled Sõna, kes Sa said lihaks ja elasid meie keskel.
[Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sina oled valgus, kes Sa paistad meie pimeduses. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Ilmumisaeg

L Issand Jeesus, igavene Koidutäht,
kes Sa kingid meile jõudu ja armastust. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Sina oled tõeline tee ellu,
kes Sa annad meile usku ja tarkust. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sina avad meile õndsuse värava
ja tood meile rõõmu ja lootust. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Paastuaeg I

L Issand Jeesus, kellele kuulub kõik,
ometi said Sa meie pärast vaeseks ja tulid meie juurde kui teenija.
Kingi meile alandlikku meelt. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Sina loobusid iseenese olust ja Sa alandasid end,
saades kuulekaks surmani.
Õpeta meid kuuletuma Isa tahtele. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sina olid ülendatud ristile
ja oma surmaga purustasid Sa surma väe.
Juhi meid läbi surma Sinu riiki. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Paastuaeg II

L Issand Jeesus, meie Päästja, kes Sa meie pärast said vaeseks,
et oma vaesuses näidata meile meie rikkust. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Lunastaja, kes Sa ristil kandsid meie patuvõlad,
et meile näidata lunastuse teed. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!

L Issand, kes Sa tõusid surnuist üles,
et oma ülestõusmisega tuua meile elu. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Kannatusaeg
L Issand Jeesus, kes Sa rippusid meie pärast ristil. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Sina oled meid lepitanud Jumalaga. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sina kutsud inimesi pöörduma tagasi Jumala poole. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Suur Neljapäev
L Issand Jeesus, kes Sa jagad meile taevast leiba. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Sina toidad neid, kes janunevad elu järele. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sina oled Eluleib. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Ülestõusmisaeg ja taevaminemispüha
L Issand Jeesus, Sa oled esmatõusnu surnuist. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Sa oled ülendatud Isa paremale käele. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Sa kutsud meidki uude ellu. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Nelipühad ja kolmainupüha
L Issand Jumal, Isa taevas, kes Sa läkitad meile oma Vaimu
maailma uuendama. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Issand Jeesus Kristus, kes Sa aitad meil olla Sinu tunnistajad.
[Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Jumal, Püha Vaim, kes Sa süütad meis
jumaliku armastuse valgust. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Apostlid, evangelistid ja kõik pühakud

L Issand Jeesus, keda püha Kirik Vaimu väes ülistab. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!
L Kes Sa hoiad meid oma tõe Sõnas. [Kristus, halasta!]
K Kristus, halasta!
L Kes Sa ühendad oma Kirikut Sinu armastuses. [Issand, halasta!]
K Issand, halasta!

Jõulud (jõuluöö)

L Issand, Jumala Poeg, maailma Päästja, Isa igavene Sõna,
kes Sa said inimeseks ja elasid meie keskel.
K Issand, halasta!
L Kes Sa sündisid sõime ja magasid Neitsi Maarja süles.
K Issand, halasta!
L Kelle sünni rõõmusõnumit ingel kuulutas karjastele ja kogu rahvale.
K Issand, halasta!
L Kelle auks taevased väed laulsid ülistuslaulu.
K Issand, halasta!
L Kõikide rahvaste pääste ja valgus, kes Sa valgustad iga inimest.
K Issand, halasta!
L Jumala leib, kes Sa tulid taevast ja tõid maailmale elu.
K Issand, halasta!
L Kurbade lohutaja, haigete tervendaja ja patuste päästja.
K Issand, halasta!

Paastuaeg (tuhkapäev, palvepäev)

L Issand Jeesus, Sina kutsud inimesi meelt parandama.
K Issand, halasta!
L Sina kuulutad meile rõõmusõnumit päästest ja rahust.
K Issand, halasta!
L Sina pöörad oma pilgu patuste poole.
K Issand, halasta!
L Sina tood meile Isalt andestuse.
K Issand, halasta!
L Sina kingid meile uue elu.
K Issand, halasta!
L Sina annad meile osa oma ülestõusmisest.
K Issand, halasta!

Paastuaeg ja kannatusaeg
Liturg alustab:

L Tall, kes on tapetud, on väärt võtma väge ja kiitust ja au igavesti.

Kogudus jätkab:
477 *Oh süüta Tall*

KOLMAINSUSLAUL

Jõuluaeg ja ilmumisaeg
8 (salmid 1, 2, 12) *Nüüd kiitus olgu Jumalal*

Ülestõusmisaeg
101 (salmid 1–4) *Au kõrges olgu Isale*
103 (salm 5) *Isa, Sulle au nüüd saagu!*

Nelipühad ja kirikupoolaasta
138 (salmid 1–4) *Halleluuja! Kõik Isale*
298 (salmid 1–3) *Kiida nüüd Issandat, minu süda*
302 (salm 3) *Au olgu Isale*

HALLELUUJASALM

1
Halleluuja! Issand, räägi, sest Su sulane kuuleb! *(1Sm 3:9)*
Sinul on igavese elu sõnad. *(Jh 6:68)*
Halleluuja!

2
Halleluuja! Mina olen maailma valgus, ütleb Issand Jeesus.
Kes järgneb mulle, ei käi pimeduses, vaid tal on elu valgus. *(Jh 8:12)*
Halleluuja!

3
Halleluuja! Minu lambad kuulevad minu häält, ütleb Issand.
Mina tunnen neid ja nad järgnevad mulle. *(Jh 10:27)*
Halleluuja!

4
Halleluuja! Mina olen tee ja tõde ja elu, ütleb Issand Jeesus.
Ükski ei saa minna Isa juurde muidu kui minu kaudu. *(Jh 14:6)*
Halleluuja!

5
Halleluuja! Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast,
mis lähtub Jumala suust. *(Mt 4:4)*
Halleluuja!

6
Halleluuja! Võtke tasaduses vastu sõna, mis teisse on istutatud
ja suudab päästa teie hinge. *(Jk 1:21)*
Halleluuja!

7
Halleluuja! Issanda sõna jääb igavesti. See on aga seesama sõna,
mida teile on kuulutatud rõõmusõnumina. *(1Pt 1:25,26)*
Halleluuja!

KIRIKUPALVE

Alljärgnevad palved on eeskujuks ja alusmaterjaliks kirikupalve ettevalmistajatele. Trükitud palvetekste kasutades saab vajadusel palvet lühendada, samuti ka täiendada konkreetsete päevakohaste eestpalvetega.

Kirikupalve sisu ja teemade järjekord on üldjuhul järgmine:
– Kristuse kirik, meie kiriku piiskopid ja teised töötegijad, kiriku töö maailmas;
– oma rahvas ja riik, valitsejad ja ühiskonnaelu juhtimine;
– maailma rahu ja rahvusvaheline olukord;
– kohaliku kogukonna elu;
– erilised ja aktuaalsed küsimused;
– haiged ja teised, kes kannatavad;
– surnud;
– igavese elu lootus ja osadus pühadega taevas.

Eestpalveosad loeb liturg või ilmik (eestpalvetaja), kogudus ütleb või laulab palveosa lõpus palveaklamatsiooni. Vajadusel võib palve pidada ka aklamatsioonideta.

Kui kirikupalve lugejaks on ilmik või ilmikud, siis peetakse palve puldist või mujalt kirikuruumi sobivast kohast.

Neljaosalise kirikupalve (variant A) puhul laulab kogudus palveosade lõpus kindla palveaklamatsiooni:

Pärast I osa:	Sind, Jumal, kiidame! Sind, Issand, täname!
Pärast II osa:	Kuule meid, armas Issand Jumal!
Pärast III osa:	Aita meid, armas Issand Jumal!
Pärast IV osa (lõpus):	Oh Jeesus Krist, oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita Sind! Aamen.

Ekteenia (variant B) koosneb lühikestest eestpalvetest, mis keskenduvad ühele teemale ja mille järel kogudus laulab või ütleb ühise, enamasti ühe ja sama korduva palveaklamatsiooni. Eestpalvetaja lõpetab iga palveosa: “Me palume Sind”, “Palugem Issandat” või „Sinu halastuse pärast”. Kogudus palvetab: “Kuule meid, armas Issand Jumal”, “Issand, halasta” või „Issand, kuule meie palvet”. Võib kasutada ka teisi kogudusele tuttavaid palveaklamatsioone (nt Taizé palvelaule vms). Kirikupalve lõpeb koguduse ühise aameniga.

Kui eestpalveid loeb ilmik, võib liturg öelda sissejuhatuse ja pidada ka kokkuvõtva palve.

A: Neljaosaline kirikupalve

1

I. Issand Jumal, taevane Isa, me kiidame ja täname Sind selle seletamatu helduse eest, mida Sa meile lakkamatult osutad. Täname Sind, et Sa täna jälle oled lubanud kuulutada oma evangeeliumi, millega Sa meile kinnitad oma tahet meid päästa ja vabastada. Issand, Sulle olgu kiitus ja tänu!

II. Halastaja Isa, kujundagu Sinu arm meie elu Sinu tahte kohaselt, katku kinni meie patusüü, pühitsegu meie südamed ja rakendagu meid Sinu teenistusse sõna, töö ja kogu eluga. Hoia meid evangeeliumi õpetuses, elavda meie seas Sinu pühade sakramentide tarvitamist. Saagu Sinu arm suureks kõigi taganenute juures. Ärata kadunud poegades ja tütardes igatsus isakodu järele ja võta armus vastu need, kes kahetsuses tulevad Sinu juurde. Õnnista kõigi rahvaste juures Sinu Kiriku kuulutust Sinu halastusest ja armastusest. Juhata ja kaitse oma Vaimuga meie kirikut ja kõiki sõnakuulutajaid. Jaga oma armu meie maale, rahvale ja meie valitsusele, et võiksime jumalakartuses ning aususes elada rahulikku ja täisväärtuslikku elu. Issand, kuule meid!

III. Auline Isa, pühitse meie kodusid, liida perekonnaliikmed ühte õiges usus, truus armastuses, üksteisemõistmises ja vastutuses. [Õnnista pruutpaare, kes *sõlmivad/on äsja sõlminud* kristliku abielu.] Varja ja aita usus kasvatada lapsi, keda Sina oled ristimises kogudusse liitnud. Hoia meie noori südame ja elu puhtuses. [Valgusta konfirmatsiooniks valmistuvaid noori ja lase neil kasvada koguduse osaduses.] Ava meie südamed igapäevast leiba Sinu käest tänuga vastu võtma. [Anna viljale kasvamiseks soodsat ilma.] Õpeta inimesi kõikjal maailmas omakasupüüdmatult üksteise eest hoolt kandma, ava meie silmad nägema võimalusi, kus me saame oma ligimest aidata. Tee meid leidlikuks armastuses. Ja kui me ise satume ängistusse või ahastusse, siis ära lase meid iialgi kahelda Sinu armastuses. Ole nii rõõmudes kui ka kannatustes, haigustes, üksinduses ja leinas meie ligidal ja aita meid.
IV. Aita meid, ustav Õnnistegija ja Päästja, et saaksime elada Sinu armastuses, surra Sinu armus, lahkuda siit Sinu rahus, puhata hauas Sinu varju all, üles tõusta Sinu väe läbi ja pärida igavese elu Sinu taevases riigis, kus Sina koos Isa ja Püha Vaimuga elad ja valitsed igavesti.

2

I. Kõigeväeline Jumal, Sina oled meie õiglane kohtumõistja ja helde halastaja. Me avame Sulle oma südamed ülistuses ja tänus. Sina oled oma Poja Jeesuse Kristuse läbi meile valmistanud tee igavesse õndsusse ja kutsud meid ikka uuesti sellele astuma. Ka siis, kui me oleme Su teedelt lahkunud, annad Sa meile uue võimaluse. Sa oled meid tänagi kutsunud oma sõna kaudu ja oled pikameelne meie vastu. Issand, Sulle olgu kiitus ja tänu!
II. Saada meid oma õnnistusega teel, mida Sa annad meile käia. Lase oma sõnal meie südames kasvada ning rõõmsa usu ja armastuse vilja kanda. Aita ristikogudusel olla maa soolaks ja linnaks mäe peal, kus kogu maailma nähes austatakse Sinu nime. Ärata Kirik õigele meeleparandusele ning anna palveks ja usu tunnistamiseks uut jõudu. Kingi oma kogudusele jõudu ustavaks jääda Sinu evangeeliumile ning lase oma sõnal õnnistuseks saada meie maale ja rahvale. Juhi meid kõiki rahuradadel ning kaota umbusaldus ja vaen maailma rahvaste ja riikide vahel. Issand, kuule meid!
III. Me palume Sind oma koguduse ja kõigi koguduseliikmete pärast, puuduta oma Vaimuga meie südameid ja huuli. Elusta eestpalve vaimu vanemate südames, tõsta au sisse evangeeliumi tõde meie peredes. Vii selle kaudu lõpule oma töö meie laste ja noorte südameis, nii et nad

Sinus ära tunnevad oma Issanda ja Jumala. Olgu meie kodud paigaks, kus austatakse Sinu nime. Pühitse iga armastusest kantud tööd. Pööra oma süda meie probleemide poole, mida kaasinimesed ei näe: ole üksijäänutega, otsi üles kadunud ja eksijad; elusta murelike, haigete ja surijate südameis lootus Sinu abile ning lase leinast murtuil leida lohutust Sinu juures. [Issand, aita meid!]
IV. Issand Jeesus, meie Lunastaja, lase meil rajada kogu oma elu Sinu armule ja surres loota Sinu abile. Võta meid kord vastu oma aujärje ees ja luba siis igavesti Sinuga olla.

3
I. Püha, kõigeväeline Jumal, me täname Sind kõikide Sinu andide eest, millega Sa meid hoiad ja õnnistad. Sa oled meid Jeesuses Kristuses vabastanud patu meelevalla alt. Ka täna toitsid Sa meid selles usus evangeeliumi läbi. Issand, Sulle olgu kiitus ja tänu!
II. Kingi oma Kirikule tõe vaimu, elusta Kirikus usk ja armastus. Ole meie kogudustega, õnnista piiskoppe [*NN*-i… ja *NN*-i] ning kõiki teisi vaimulikke ja koguduse töötegijaid. Hoia meie õpetus selge ja puhas meie elu. Varja Eestimaad ja meie rahvast. Õnnista kõiki, kes teenivad Sind töös ja palves. Kasvata meie keskel vastutustunnet ja õiglust. Issand, kuule meid!
III. Sinu armu hoolde anname oma lapsed ja kodu. Anna meile tasast meelt, ühtehoidmist ja valmisolekut teenimiseks. Julgusta meid tunnistama oma usku sõnade ja tegudega ning toida meid oma sõna ja sakramendiga. Kaitse meid iga õnnetuse ja häda eest, haiguse ja puuduse, sõja ja vaenu eest. Oma armus mõtle leskedele ja orbudele, haigetele ja kannatajatele, kitsikuses ja ahastuses olijatele. Kinnita ja lohuta leinajaid. Issand, aita meid!
IV. Elu ja surma Issand, kui tuleb meie lahkumistund, siis aita meil loota Sinu Poja ristisurmale ja Tema toodud lunastusele. Vii meid oma kirkusse, kus tohime koos taevavägede ja kõigi pühadega Sind kiita ja austada igavesti.

4
I. Kiitus ja au olgu Sulle, Issand Jeesus. Sina hoolitsed meie eest armastusega, vabastad patust ja kurjusest ning kutsud meid Jumala laste osadusse. Me imetleme Sinu juhtimist ja valitsust. Issand, Sulle olgu kiitus ja tänu!
II. Me palume Sind, Issand, ehita oma riik ka meie südamesse. Tee

meid kõlblikuks Sind armastuses teenima. Murra meie isemeelsus; toeta meid, kui võitleme patu vastu, ja täida meie südamed igatsusega jõuda sinna, kuhu Sina oled läinud. Too enda ligi kõik, kes on Sinust kaugel. Saagu maailm teada, et Sinule on antud kogu meelevald taevas ja maa peal. Õnnista ja hoia meie Kirikut ning anna talle jõudu olla Sinule kuulekas. Kingi oma sulastele, piiskoppidele, õpetajatele ja diakonitele vägi kuulutada Sinu sõna vaimus ja tões, juhatada eksijaid, toetada langenuid, teenida armastuses ja alandlikkuses Sinu eeskuju kohaselt. Issand, kuule meid!

III. Aita vanematel kristlikult oma lapsi kasvatada ja juhi meie noori eluteel. Lase meid rõõmuga tööd teha ning kõik oma mured Sinule usaldada. Mõtle meie peale, kui viibime usukatsumustes ja peame risti kandma. Saagu siis Sinu arm meis nõtrades suureks. Issand, ole meiega ja aita meid!

IV. Kui Sa meid kord siit maisest elust ära kutsud, siis ava meile taevas ja vii meid igavesse kirkusse Sinu juures. Kuule meid, Issand, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed igavesti.

5

I. Halastaja, ustav Jumal, me täname Sind, et Sa oled meile avanud oma sõna rikkused ning kinkinud meile selle ühise osaduse siin pühas kojas. Issand, Sulle olgu kiitus ja tänu!

II. Kutsu meid ikka uuesti, et me oleksime kuulekad evangeeliumile ja paneksime oma lootuse täiesti armule, mida Sa pakud meile Jeesuses Kristuses. Lase oma evangeeliumil levida kõikjal maailmas. Õpeta oma rahvast maailma muredest ja patu ahvatlustest vaatama Sinu tõotustele ning täitma Sinu tahtmist. Kaitse oma kogudust vaenlaste eest. Kaitse pimeduse rünnakute eest kõiki neid, keda Sina oled kutsunud oma imelise valguse juurde. Valitse armuga meie maa ja rahva üle. Juhata kõiki oma nõu järele. Issand, kuule meid!

III. Aita meid meie töödes ja tegemistes ning lase ausal tööl head vilja kanda. Valitse oma rahuga meie koguduse üle. Pühitse abielusid. Anna armu noorte kristlikuks kasvatamiseks. Aita haigeid, kinnita nõtru, lohuta leinajaid. Lase meil kõigil olla Sinu lapsed ja Sinu kadumatu tõe tunnistajad. Issand, aita meid!

IV. Aita meid püüelda seda, mis on üleval, ja valmista meid Issanda taastulemise ootuses. Ja kui meie maine teekond on lõpule jõudnud, siis võta meid armus vastu ning saada meid oma igavesse riiki Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

B: Ekteenia

1

– Issand, meie Jumal, me palume Sinu püha Kiriku eest kõikjal maailmas, rahu- ja päästesõnumi kuulutamise ja kõigi eest, keda Sa oled kutsunud oma tööle – piiskoppide, teiste vaimulike ja kiriku kaastööliste eest. Anna neile ustavust ja jõudu. Me palume Sind:

– Me palume nende eest, kes ristimises on liidetud Kristuse Kiriku osadusse: [(nimetatakse ristitute nimed)]. Varja ja juhi neid oma Vaimuga. Me palume Sind:

– Me palume meie kodude eest ja nende eest, kes *kavatsevad sõlmida/on sõlminud* abielu: [(nimetatakse abiellujate nimed)]. Täida neid oma armastuse, truuduse ja vastastikuse austusega. Me palume Sind:

– Me palume nende eest, kes on surma läbi lahkunud meie keskelt [ja keda täna mälestame]: (nimetatakse maetute nimed). Sinu igavene valgus paistku neile. Me palume leinajate eest. Ole oma lohutusega nende lähedal ja aita neil leida rahu Sinus. Me palume Sind:

– Me palume meie maa ja rahva eest, presidendi, valitsuse ja riigikogu eest, kohaliku elu juhtide ja kõigi nende eest, kes hoolitsevad meie turvalisuse, tervise ja heaolu eest, teenides politseis, päästeametis, kaitseväes, haiglates ja muus riigiteenistuses. Anna neile tarkust ja jõudu. Me palume Sind:

– Me palume nende eest, kes kannatavad usu või poliitiliste tõekspidamiste pärast; nende eest, kes on sõja ja vägivalla ohvrid; ja nende eest, kes kannatavad kaasinimeste ja ühiskonna ebaõigluse tõttu. Ole oma abiga nende lähedal. Me palume Sind:

– Me palume haigete, murest rusutute ja lootuses väsinute eest; ahastuses ja üksinduses olijate, töötute ja eemaletõrjutute eest; ja nende eest, kes vajavad kaasinimeste tuge. [(Isiklikud eestpalved.)] Vaata oma halastuses nende peale. Me palume Sind:

Jumal, me täname, et Sa õnnistad ja aitad meid. Sinule olgu ülistus ja tänu nüüd ja igavesti Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2

– Püha Jumal, taevane Isa. Täname Sind sõna eest, milles kuuleme Sinu kõnet. Kingi oma kogudusele usku ja lootust ning lase meil kogeda Sinu armastust. Õnnista meie kiriku piiskoppe *NN*-i … ja *NN*-i ning meie koguduse [õpetajat ja teisi] töötegijaid. Aita meil kõigil olla usus kained ja usinad ning elada Sinu sõna järgi. Me palume Sind:

– Täname Sind kodu ja kodumaa eest. Vajame oma kodudesse andeksandvat meelt ja Sinu tervendavat ligiolekut. Aita vanemail kanda vastutust oma laste eest. Juhi laste ja noorte kasvamist. Aita meil kõigil püsida koguduse osaduses ja elada julgelt Sinu lastena. Me palume Sind:
– Õnnista vabariigi presidenti, valitsust ja riigikogu. Anna otsustajatele vastutustunnet, et nad edendaksid õiglust. Juhi neid tegutsema eriti nende heaks, kes vajavad teiste abi. Õpeta meid jagama Sinu ande nii, et kõigil oleks piisavat elatist ja inimväärikas elu. Eemalda meist omavaheline kadedus ja kasvata meid üksteise austuses. Me palume Sind:
– Hoia meie maad sõja ja õnnetuste eest. Õpeta meid vastutama looduse eest, et meie ahnus ei hävitaks ega saastaks seda. Painuta meid kahetsusele ja meeleparandusele, kui kaugeneme Sinust ja lubame patul kasvada oma elus. Me palume Sind:
– Taevane Isa, Sinu sõna kutsub meid kandma üksteise koormat. [Õnnista korjandust, mida täna kogume.] Aita meil olla toeks neile, kelle elu varjutab kurbus, haigus ja üksildus. Tule ja lohuta meie ligimesi, kelle eest on soovitud koguduse eestpalvet: … [Võta kuulda ka meie vaikseid palveid. (Palvevaikus)] Me palume Sind:
– Õnnista oma evangeeliumi kuulutamist ja misjonitööd üle maailma. Julgusta ja tugevda neid, keda kiusatakse taga Kristuse pärast. Kogu oma rahvas kõikjalt Sinu riiki ja lase meil lootuses oodata Sinu Poja tagasitulekut. Me palume Sind:

Taevane Isa, me kiidame Sind selle eest, et Jeesus Kristus on võitnud patu ja surma. Kui saabub meie surmatund, võta meid enda juurde taevasse Sind igavesti ülistama.

3

– Jumal, me elame Sinu armu najal. Me palume Sinu Kiriku eest kogu maailmas: ühenda ja uuenda teda oma Vaimuga ning aita meid selles oma ülesannet täita. Vabasta meid kartusest ja ükskõiksusest, et maailm näeks Sinu elavat armastust. Me palume Sind:
– Me palume kõikide nende eest, kes elavad sõdade, suurte õnnetuste, vaenamise ja ühiskondliku ebaõigluse keskel. Ära lase meil suhtuda hoolimatult teiste kannatustesse. Kingi meile oskust, tahet ja jõudu aidata. Me palume Sind:
– Me palume meie maa ja rahva eest, presidendi, valitsuse ja riigikogu eest. Aita meil kaitsta loodust ja kasutada targasti selle rikkusi. Aita

meil luua tervemat ühiskonda, kus inimeste keskel valitseb õiglus ja kus on julge elada. Me palume Sind:
– Me palume haigete ja töötute eest, hüljatute, üksikute ja rõhutute eest ja nende laste eest, kelle kallal tarvitatakse vägivalda ja kellest ei hoolita. Aita meil märgata ka varjatud häda ja anna julgust sellesse sekkuda. Me palume Sind:

Jumal, Sina oled meie lootus ja vägi. Võta kuulda meie palveid ja lase tänumeeles taotleda Sinu tahte teostumist meie seas ja kõikjal maailmas. Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

4

– Kõigeväeline Jumal, me palume Sind, vala välja oma õnnistus Sinu Kiriku peale, et kõik tema liikmed elaksid üheskoos armastuses. Me palume Sind:
– Anna piiskoppidele ja kõigile koguduste karjastele ustavalt teenida nende kätte usaldatud karja ning otsida neid, kes on kadunud. Aita meil kõiges, mida teeme, taotleda Sinu au ja Sinu riigi kasvamist. Me palume Sind:
– Läkita oma tunnistajaid kõikjale maailma ja lase neil viia laiali päästesõnum kõigile, kes elavad ilma Sinu sõna valguse ja igavese elu lootuseta. Me palume Sind:
– Me palume oma kodumaa ja tema juhtide eest. Juhi neid oma tarkusega, suuna neid otsima Sinu tahet. Me palume Sind:
– Vaata halastuses kõigi peale, kes kannatavad loodusõnnetuste, sõdade, nälja ja ühiskonna ebaõigluse pärast. Ärata meie süda märkama abivajajate muret ja õpeta neid toetama. Aita meil nii headel kui halbadel aegadel usaldada Sinu halastust. Me palume Sind:
– Mõtle oma halastuses kõikide haigete peale. Kingi neile paranemist ja tervist. Õpeta kõiki inimesi hoidma oma tervist ja elama puhtalt mõtetes, sõnades ja tegudes, nii ihu kui ka hinge poolest. Me palume Sind:

Olgu Sinu nimi austatud Jeesuse Kristuse, Sinu Poja läbi, kelle nimes oled Sa meile kinkinud pääste. Sinule olgu ülistus ja au igavesti.

5

– Jumal, me täname Sind, et Sa oled meid ristimises võtnud oma laste suurde perre – Kristuse Kirikusse. Uuenda ja toida selle jumalateenistusega meie kõikide hinge ja liida meid tugevamini ühiseks kristlaste pereks. Me palume Sind:

– Me palume [möödunud nädalal] ristitud *laste/noorte/inimeste* eest, [õnnista *NN*-i … ja *NN*-i, *nende* vanemaid ja ristivanemaid.] Aita kõiki ristivanemaid, et nad jaksaksid palvetada oma ristilapse eest ning olla talle toeks ja eeskujuks. Me palume Sind:
– Me täname Sind, et Sa juhid meid oma sõnaga ja toidad armulauaga. Anna tarkust, tervist ja jõudu piiskoppidele *NN*-ile … ja *NN*-ile, misjonäridele [*NN*-ile … ja *NN*-ile] ning meie koguduse õpetajale ja tema abilistele, kes koguduses õpetavad lapsi ja noori, aitavad vanu ja haigeid, teenivad muusikaga, …. . Me palume Sind:
– Me täname Sind, et Sa oled andnud meile võimaluse õppida ja oma andeid arendada. Ole kõikide nendega, kes käivad koolis või lasteaias. Jaga oma armastust ja hoolitsust koguduse pühapäevakooli lastele ja leeriõppijatele. Me palume Sind:
– Me täname Sind oma kodu eest. Jaga oma õnnistust kõigile peredele. Kingi kõigile lastele ja noortele turvaline kodu ja kaitse, vanemate tugi ja mõistmine. Aita emasid ja isasid armastada teineteist ja hoolitseda oma pere eest. Me palume Sind:
– Me täname oma kodumaa eest. Õnnista meie rahvast ja õpeta õigesti kasutama oma aega, võimalusi, kodanikuõigusi ja kohustusi. Me palume presidendi, valitsuse ja riigikogu eest; oma kodukandi ja meie *valla/linna* juhtide eest. Me palume Sind:
– Me täname tervise ja rõõmu eest. Anna jõudu neile, kes on väikesed ja nõrgad, kurvad ja väsinud. Aita vanu, haigeid ja neid, keda pilgatakse või taga kiusatakse. Palume eriti nende eest, kellel ei ole kodu, tööd või kes on üksindusse jäetud. Me palume Sind:
– Me kanname tänus Sinu ette need, kes on surnud ja keda täna mälestame. [Anna *NN*-ile … ja *NN*-ile oma rahu ja puhkust.] Aita leinajail leida lohutust ja lootust Sinu juures taevas kohtuda. Me palume Sind:

Sina, Jumal, kuuled meie palveid, Sina õnnistad ja aitad meid. Sinule olgu ülistus ja tänu nüüd ja igavesti Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

6 (argipäeva missa ja palvus)

– Jumal, meie taevane Isa, Sina toidad meid eluleivaga. Läkita meid teenima igaüht oma ülesandega, mille oleme Sinult saanud. Me palume Sind:
– Sinu Poja Jeesuse Kristuse veres on meie andeksandmine. Lase õnnistuse karikal uuendada meid. Aita, et me ei otsiks rahuldust sellest, mis kiiresti kaob. Hoia meid raiskamast ja hävitamast oma elu. Lase oma

armul parandada inimsuhteid, peleta oma andeksandmisega viha, kadedus ja omakasu ka meie keskelt. Me palume Sind:
– Sina annad meile uut jõudu, Sa asendad masenduse julgusega, hävingu eluga. Kingi meile jõudu toetada neid, kes väsivad mures ja kardavad tulevikku. Anna meile silmi näha igas inimeses Sinu palet. Me palume Sind:
– Sina oled rahutooja. Anna oma rahu neile, kes sisimas on rahutud, kelle rahuliku palge taga on sügav ahastus. Kingi oma rahu meie argipäeva, et jaksaksime jätkata Sinu jälgedes. Me palume Sind:
Me täname Sind, et kuuled meie palveid Jeesuse Kristuse pärast. Sulle olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

7 (peremissa)
– Jumal, tänu Sulle, et võime erinevate inimestena kuuluda Sinu pere hulka. Me tuleme nagu lapsed oma murede ja rõõmudega Sinu juurde. Me palume Sind:
– Kogu maailm on täis Sinu imesid. Me palume nende eest, kes ei tunne Sinu heldust. Aita oma Kirikul olla valguseks maailma keskel ning kuulutada rõõmusõnumit Sinu armastusest ja lepitusest. Me palume Sind:
– Õnnista neid, kes on saadetud kuulutama, õpetama, juhatama ja teenima: piiskoppe ja teisi koguduste vaimulikke. Kingi ustavust ja jõudu kõigile neile, kes koguduse erinevatel töödel oma annetega kaasa teenivad. Me palume Sind:
– Me palume üksikute ja hüljatute eest. Anna meile tahet märgata nende häda. Aita meid kohelda üksteist tähelepanu ja kannatlikkusega. Mõtle nendele, kes on ahastuses oma elu pärast, murede ja hirmu poolt muserdatud. Kanname Sinu ette need, kes on töö ja elutempo tõttu läbi põlenud. Me palume Sind:
– Palume valitsejatele tarkust teha õiglasi otsuseid ja hoolitseda selle eest, et kõigil oleks inimväärikas elu. Ava nende silmad, kes ei märka oma vastutust; nende kõrvad, kes ei kuule maa vaiksete häält. Vabasta meid isekusest ja oma kasu tagaajamisest. Me palume Sind:
– Sina oled ligi elu kõigis valdkondades. Anname Sinu hoolde lapse, kes puhkab ema süles; noore, kes otsib iseennast ja oma kohta elus; täiskasvanu, keda rusub elu eest vastutamise koorem; vanuri, kelle jõuvarud on vähenemas ja kes kannatab üksinduses; ka need, kes juba on uinunud surmaunne; kõik meie lähedased, kelle eest nüüd palvetame vaikuses. (Palvevaikus) Vaata halastades kõigi meie peale. Me palume Sind:

Jumal, Sina lohutad ja aitad meid ning võtad meid oma inglite tiibade varju alla. Me usaldame end elus ja surmas Sinu hoolde.

8

[– Palugem rahus Issandat:
– Palugem Issandalt rahu ja õndsust. Palugem Issandat:]
– Palugem Issandalt elu ja kasvamist ühele pühale üleilmsele ja apostellikule Kirikule, et ta ühtses usus kuulutaks rõõmusõnumit kõigi rahvaste keskel. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt meie kiriku piiskoppidele [*NN*-ile … ja *NN*-ile], teistele vaimulikele ja kõigile koguduste töötegijatele Püha Vaimu väge ja ustavust, et Jumala au meie rahva keskel kasvaks. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt tarkust ja õiglast meelt presidendile, valitsusele, riigikogule ning teistele rahvajuhtidele ja võimukandjatele, kõigile, kes vastutavad rahva hea käekäigu, õigluse ja korra eest. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt rahu ja vabadust kogu maailmale ning verevalamise lõppemist; õnnistust meie tööle ja igapäevasele leivale. Palugem Issandat:
– Palugem Issandat kõigi meiega koos elavate inimeste – oma pere ja lähedaste, sõprade eest ja kõigi nende eest, kellega päevast päeva kohtume. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt elujõulist ja inimväärset ühiskonda, asjalikku ja õiglast majanduselu, omavahelist usaldust ja üksteisega arvestamist. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt austuse ja armastuse Vaimu, kannatlikkust ja lootust Tema teenritele, kes töötavad kannatajate ja haigete, ahistatute ja surijate juures. Palugem Issandat:
– Palugem Issandat Tema sulaste eest, kes tegutsevad teaduse ja tehnika vallas, et nende töö säästaks ja edendaks elu. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt rõõmu ja üksteisemõistmist, armastust ja tarkust lastele ja noortele, vanematele ja kasvatajatele. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt vanemate ja ristivanemate armastust ja hoolitsust, rõõmu ja rahulikku kasvamist *neile*/(nimetatakse ristitute nimed), kes pühas ristimises on vastu võetud Jeesuse Kristuse jüngriks ja Kiriku liikmeks. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt armastust ja truudust, usaldust ja kannatlikkust Tema teenijatele: (nimetatakse abiellujate nimed), kes *on sõlminud*/*sõlmivad* abielu. Palugem Issandat:

– Palugem Issandalt igavest rahu ja puhkust Tema sulastele: *NN*-ile … ja *NN*-ile (nimetatakse maetute nimed), keda Ta on kutsunud ajast igavikku. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt abi ja lohutust neile, keda rõhuvad nälg ja sõda, mure ja haigus ning kes on kaotanud lootuse. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt, et muutuste ja kaduvuse maailmas püsiks meie lootus, et kurjuse lisandudes jaksaksime oodata headuse võitu. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt armu ja õnnistust oma viimsele tunnile, et Ta koguks meid kõigi pühadega oma palge ette. Palugem Issandat:

Halastaja Jumal, me palume Sind Jeesuse Kristuse, meie Lunastaja nimel. Tema on oma surma ja ülestõusmisega avanud tee uude ellu. Tema elab Sinuga ja Püha Vaimuga igavesti.

9

– Palugem Issandat meie koguduse ja kõigi kristlaste eest, et Jumala armastus saaks meie kaudu maailmas nähtavaks ja kristlik elu võiks meie keskel edeneda. Palugem Issandat:
– Palugem vaimuväge, ustavust ja armastust Tema piiskoppidele [*NN*-ile … ja *NN*-ile] ning teistele vaimulikele ja töötegijatele, et nad julges usus tunnistaksid rõõmusõnumit kõigi inimeste keskel. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt tervist ja tarkust presidendile, valitsusele ning kõigile teistele poliitikutele ja valitsejatele, et nad edendaksid kõigest jõust rahu ja õiglust. Palugem Issandat:
– Palugem elujõulise ja inimliku ühiskonna eest, ausa ja õiglase majanduselu, üksteise usaldamise ja arvestamise eest. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt austuse ja armastuse vaimu, püsivust ja töörõõmu neile, kes töötavad laste ja noorte, haigete ja kannatajate, vangide ja kodututе, ahistuses olijate ja surijate juures. Palugem Issandat:
– Palugem Issandat kõikide meiega koos elavate inimeste – oma perede, sugulaste, ristilaste, sõprade, kaasõpilaste ja töökaaslaste eest, kõigi eest, kes on usaldatud meie hoolde või keda päevast päeva kohtame. Palugem Issandat:
– Palugem Issandalt ristitutele *NN*-ile … ja *NN*-ile (nimetatakse ristitute nimed) vanemate ja ristivanemate armastust ja hoolitsust, rõõmu ja kasvamist. Palugem kõigile lastele ja noortele turvalist kodu, kaitset ning juhatust. Palugem Issandat:

– Palugem Issandalt armastust ja truudust *neile*/*NN*-ile … ja *NN*-ile (nimetatakse abiellujate nimed), kes *sõlmivad*/*on sõlminud* abielu. Palugem kõigi kodude ja perede eest, et neis valitseks ustavus ja üksmeel. Palugem Issandat.
– Palugem Issandalt igavest rahu ja puhkust *neile*/*NN*-ile … ja *NN*-ile (nimetatakse maetute nimed), kes on meie keskelt läinud igavikku. Palugem leinajatele lohutust ja usku, et Jumal on ometi neile lähedal. Palugem Issandat:
– Palugem leevendust ja abi neile, kes kannatavad loodusõnnetuste ja haiguste, nälja ja töötuse, sõdade ja rõhumise pärast, ning nende eest, kes on kaotanud lootuse. Palugem Issandat:

Me palume Sind, armuline Jumal, meie Päästja Jeesuse nimel. Tema on oma surma ja ülestõusmisega avanud tee uude ellu. Tema elab ja valitseb koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses igavesti.

10

L Jumal, Sina oled elu allikas ja Sinu juures me oleme valguses. Sellepärast me toome oma palved Sinu ette.
E Me palume Sind väikeste ja nõrkade, vaevatute ja väsinute eest, vanade, haigete ja rõhutute eest, et nad võiksid leida kergendust. [Me palume eriti … eest.] Anna neile jõudu.
K Issand, anna neile jõudu.
E Me palume riikide eest, kus möllab sõda ja kus inimesed kannatavad vägivalla ja vihkamise keskel. [Me palume eriti … eest.] Anna neile rahu.
K Issand, anna neile rahu.
E Me palume maade ja rahvaste valitsejate eest; nende eest, kes tegutsevad poliitikas, hariduse ja teaduse vallas või otsustavad majandusküsimuste üle. [Me palume eriti … eest.] Anna neile tarkust.
K Issand, anna neile tarkust.
E Me palume nende eest, kes töötavad laste ja vanadega, haigete ja invaliididega, vangide ja kodututega. Anna neile armastust.
K Issand, anna neile armastust.
E Me palume iseenda eest, sest meie usk kõigub sageli ja meie armastus muutub leigeks. Anna meile püsivust.
K Issand, anna meile püsivust.
L Jumal, elu allikas ja maailma valgus. Võta kuulda meie palvet oma Poja, meie Issanda Jeesuse Kristuse pärast.
K Aamen.

LITAANIA

1

Litaania ülestõusmispüha öise jumalateenistuse jaoks. Kui kasutatakse koori, võib liturg alustada esimese liturgi osaga ja ülejäänud liturgi osad laulab koor.

L Is - sand, ha - las - ta.
Kris-tus, ha - las - ta.
Is - sand, ha - las - ta.

K **Is - sand, ha-las-ta.**
Kris-tus, ha-las-ta.
Is - sand, ha-las-ta.

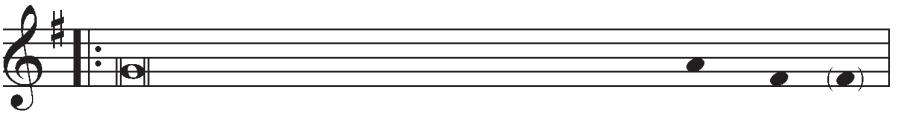

L Elava Jumala Poeg,
Isa kuulekas su - la - ne,
Kõigi patuste kindel pääs - te,
Kõigi asjade võimas valit - se - ja,
Kes Sa põrgu oled ära võit-nud,
Ja surmalt võimuse oled võt - nud,
Kes Sa meie patuahelad oled purus-ta - nud,
Ja meile vabanemise oled too - nud,

K **halasta mei - e peale.**

L Ole meile ar-mu-li-ne,
Ole meile ar-mu-li-ne,

K **hei-da armu, armas Is-sand Jumal.**
ai - ta meid, armas Is-sand Jumal.

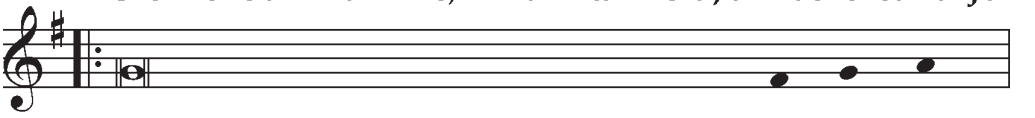

L Kõigi pat - - - - - tu - de eest,
Kõige eksi - - - - - tu - se eest,
Kõige kur - ja eest,
Oma püha sündimi - - - - se lä - bi,
Oma risti ja sur - - - - - ma lä - bi,
Oma püha ülestõusmise ja taevaminemi - se lä - bi,
Meie, vaesed patused, pa - lu - me:
Oma püha Kirikut valitse ja ju - ha - ta,

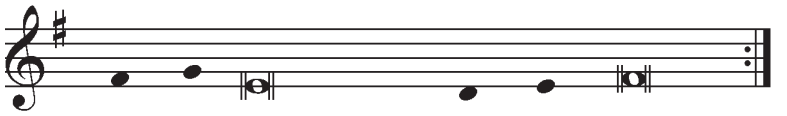

K **hoi - a meid, armas Is - sand Jumal.**
hoi - a meid, armas Is - sand Jumal.
hoi - a meid, armas Is - sand Jumal.
ai - ta meid, armas Is - sand Jumal.
ai - ta meid, armas Is - sand Jumal.
ai - ta meid, armas Is - sand Jumal.
kuu - le meid, armas Is - sand Jumal.
kuu - le meid, armas Is - sand Jumal.

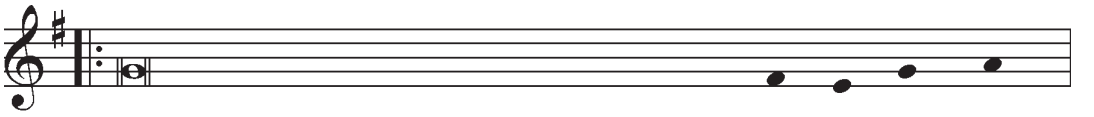

L Hoia kõiki ristituid uu - es e - lus,
Anna kõigile rahvastele ra - - - hu ja üks-meelt,
Rõõmusta kõiki kurbi oma ülestõusmise val - gu - se - ga,
Ja kuule meid ar - mu - li - kult,

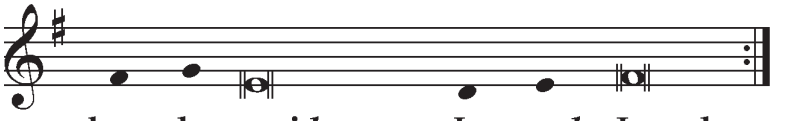

K **kuu - le meid, armas Is - sand Jumal.**
kuu - le meid, armas Is - sand Jumal.
kuu - le meid, armas Is - sand Jumal.
kuu - le meid, armas Is - sand Jumal.

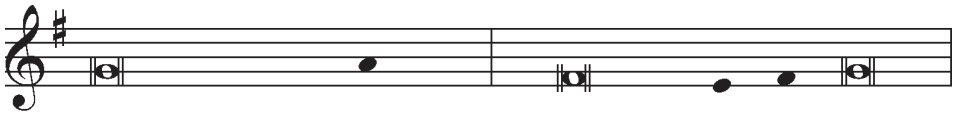

L Kristus, kuule meid. **K** **Kristus, kuu - le meid.**

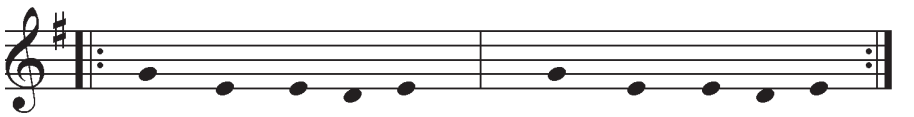

L Is - sand, ha-las-ta. **K** **Is - sand, ha-las-ta.**
Kris-tus, ha-las-ta. **Kris-tus, ha-las-ta.**

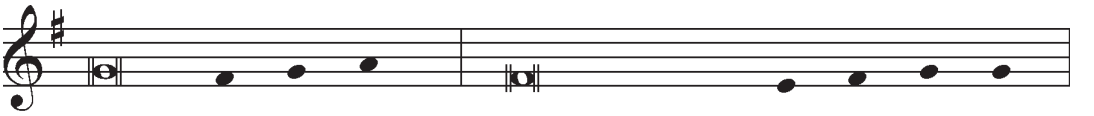

L Issand, ha - las - ta. **K** **Issand, halasta mei - e pea - le.**

Aa - - - - - - men.

2

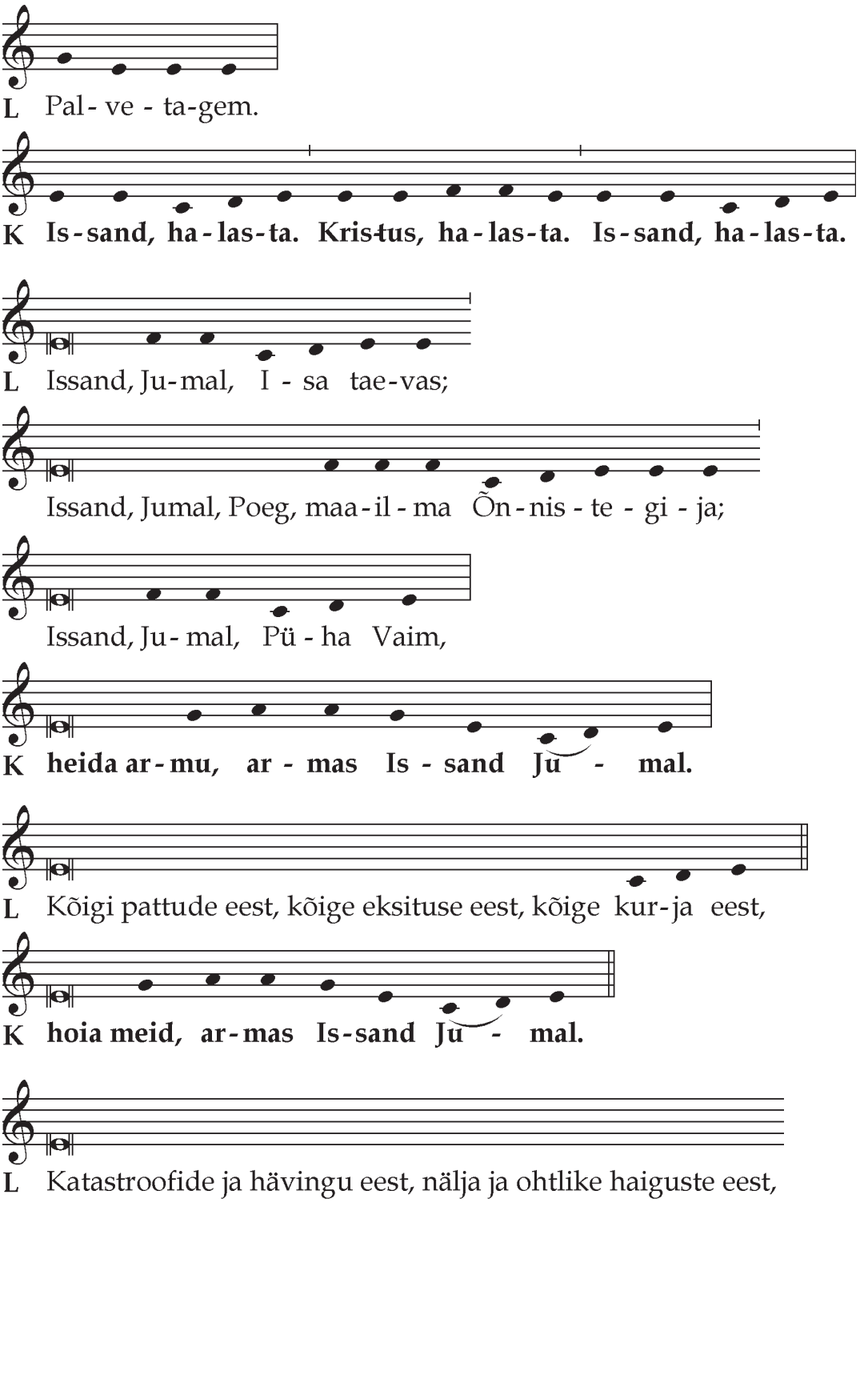
L Pal- ve - ta-gem.
K Is-sand, ha-las-ta. Kris-tus, ha-las-ta. Is-sand, ha-las-ta.
L Issand, Ju-mal, I - sa tae-vas;
Issand, Jumal, Poeg, maa-il-ma Õn-nis-te - gi - ja;
Issand, Ju-mal, Pü - ha Vaim,
K heida ar-mu, ar - mas Is - sand Ju - mal.
L Kõigi pattude eest, kõige eksituse eest, kõige kur-ja eest,
K hoia meid, ar-mas Is-sand Ju - mal.
L Katastroofide ja hävingu eest, nälja ja ohtlike haiguste eest,

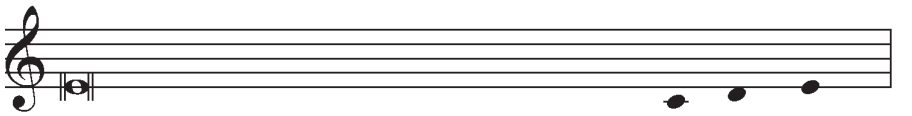

sõja ja vägivalla eest, vaenu ja õigluse-tu - se eest,

K hoia meid, ar- mas Is-sand Ju - mal.

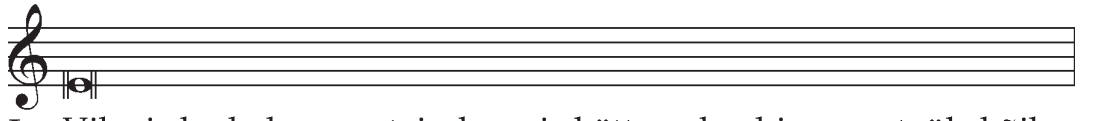

L Viha ja kadeduse eest, isekuse ja kättemaksuhimu eest, ükskõik-

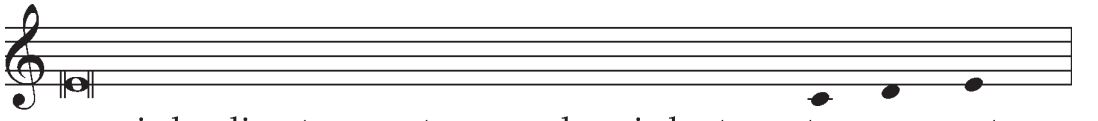

suse ja hoolimatuse eest, masenduse ja lootuse- tu - se eest,

K hoia meid, ar- mas Is-sand Ju - mal.

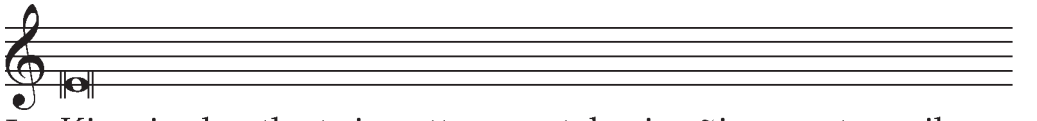

L Kiusaja ahvatluste ja pettuse eest, kurja võimu eest maailmas,

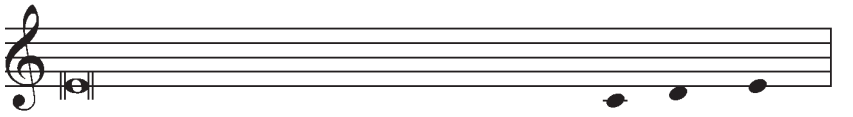

ebausu ja patuse elu eest, igavese sur-ma eest,

K hoia meid, ar- mas Is-sand Ju - mal.

L Oma püha sündimise ja e - lu lä - bi, oma risti ja sur - ma

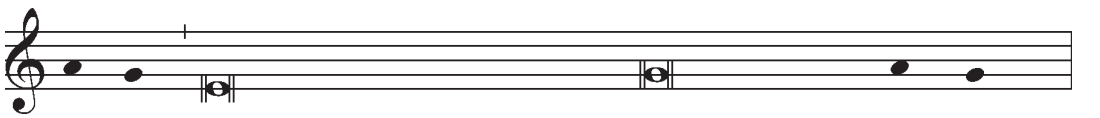

lä - bi, oma püha ülestõusmise ja taevaminemise lä - bi,

K aita meid, ar-mas Is-sand Ju - mal.

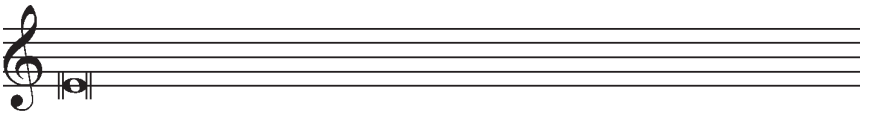

L Kõigi meie kannatuste sees, kõige meie heaolu sees,

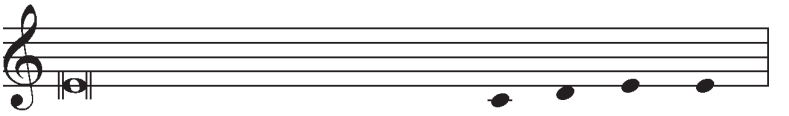

meie surmatunnil, viimsel koh-tu-päe-val,

K aita meid, ar-mas Is-sand Ju - mal.

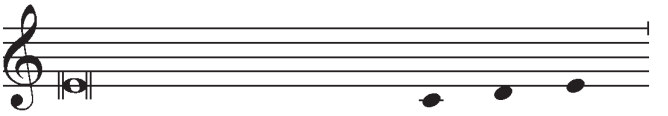

L Meie, vaesed patused, pa - lu - me:

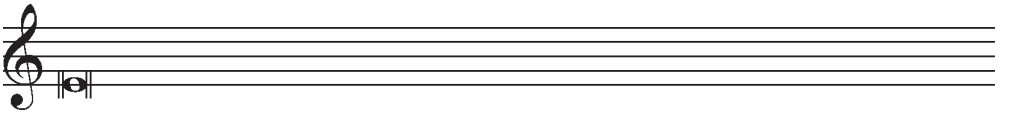

Valitse ja juhi oma püha Kirikut, anna talle jõudu elada Sinu

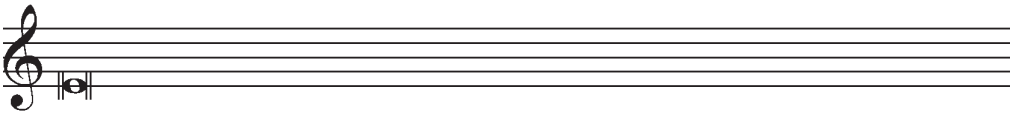

tahte järgi. Tee oma nimi tuntuks kõikjal maailmas, lase usul,

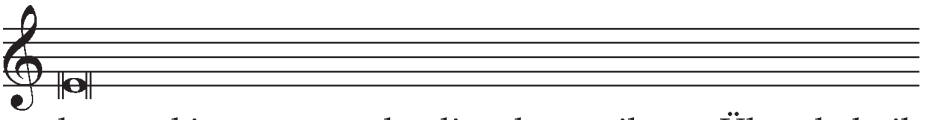

lootusel ja armastusel valitseda maailmas. Ühenda kõik

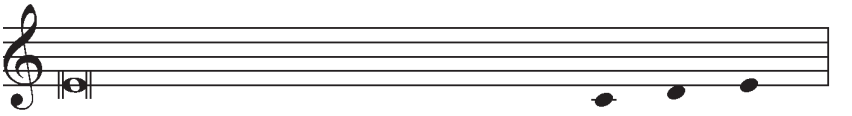

usklikud, et oleks üks kari ja üks kar - ja - ne.

K Kuule meid, ar-mas Is-sand Ju - mal.

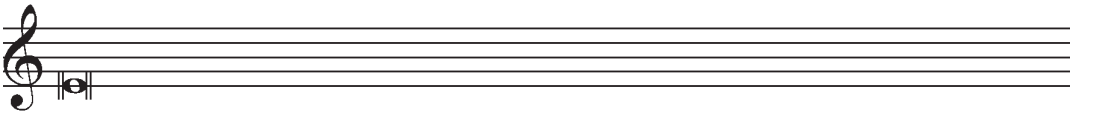

L Hoia kõiki, kes on hädas ja ohtudes, aita ja tervenda haigeid ja

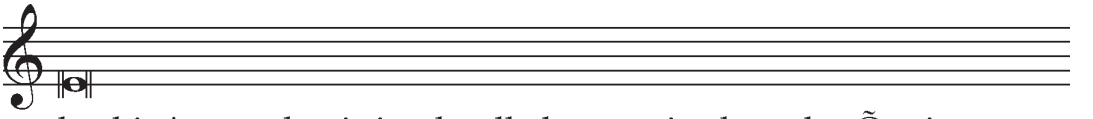

kurbi. Anna tahet ja jõudu olla kannatajatele toeks. Õnnista maa

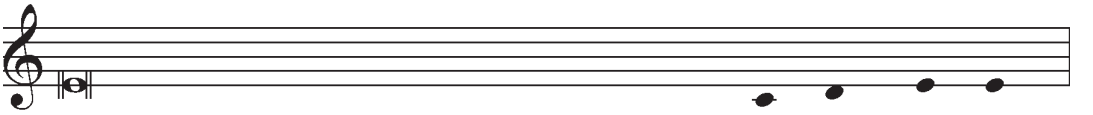

viljakandmist ja inimeste tööd, kaitse ja hoia o - ma loo-dut.

K Kuule meid, ar-mas Is-sand Ju - mal.

L Issand, kõigeväeline Ju - mal, võta vastu mei - e pal-ved:

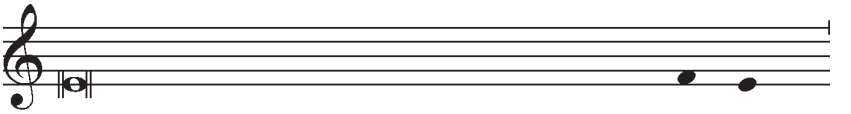

Aita meil oma Vaimu väega võita kõik ku - ri,

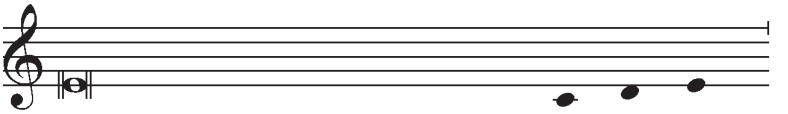

mida saatan, maailm ja me ise kül - va - me.

Tänu ja ülistus olgu Sinule nüüd ja i - ga-ves - ti.

K Aa - men.

KORJANDUSE ÕNNISTAMINE

1
Me täname Sind, taevane Isa,
kõige hea eest, mida oled meile andnud.
Õnnista meie tänu- ja armastusohvrit,
mille oleme kogunud … heaks.

2
Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal.
Sinu oma on kõik, mis me oleme ja mis meil on.
Võta vastu meie tänu Sinu auks
ja õnnista need annid Sinu armastuse teenistusse
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

3
Issand Jumal, taevane Isa,
kõik, mida me toome, oleme saanud Sinu käest.
Võta vastu meie annid ja anna, et neist oleks õnnistust …
Kiitus olgu Sulle meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi.

ETTEVALMISTUS

Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal.
Sina oled meile andnud leiva, inimkäte töö ja maa vilja.
See saab meile eluleivaks.
[Jumal olgu kiidetud igavesti.]

Kiidetud oled Sina, Issand, kogu loodu Jumal.
Sina oled meile andnud veini, inimkäte töö ja viinapuu vilja.
See saab meile lunastuse karikaks.
[Jumal olgu kiidetud igavesti.]

Nagu viljaterad, mis olid kord laiali üle põldude,
ja marjakobarad, mis olid kord laiali mägede nõlvadel,
on siin laual leivaks ja veiniks ühendatud,
nõnda, Issand, kogu peagi oma Kirik
maa kõigist paigust Sinu riiki.

PREFATSIOONIPALVE

Prefatsioonipalve vormelid:

Missamuusika 1

Lause esimene (ja teine) osa

Lause viimane osa

või

Palve esimesed laused

Palve viimane lause

Missamuusika 2

Kui lause on pikem kui kahe osaline, kasutatakse lauset alustades allolevaid A ja/või B vormeleid:

A

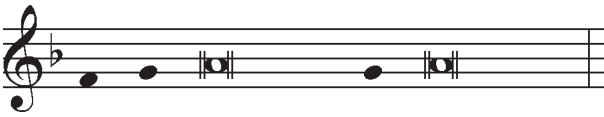

B

Lause esimene osa

Lause viimane osa

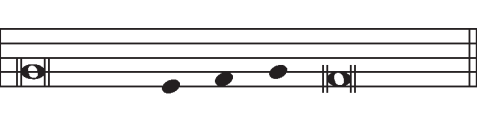

Missamuusika 3

Lause esimene osa

[Lause teine osa]

Lause viimane osa

Prefatsioonipalve koos nootidega

Advendiaeg (missamuusika 1)

Jõulupüha ja jõuluaeg (missamuusika 1)

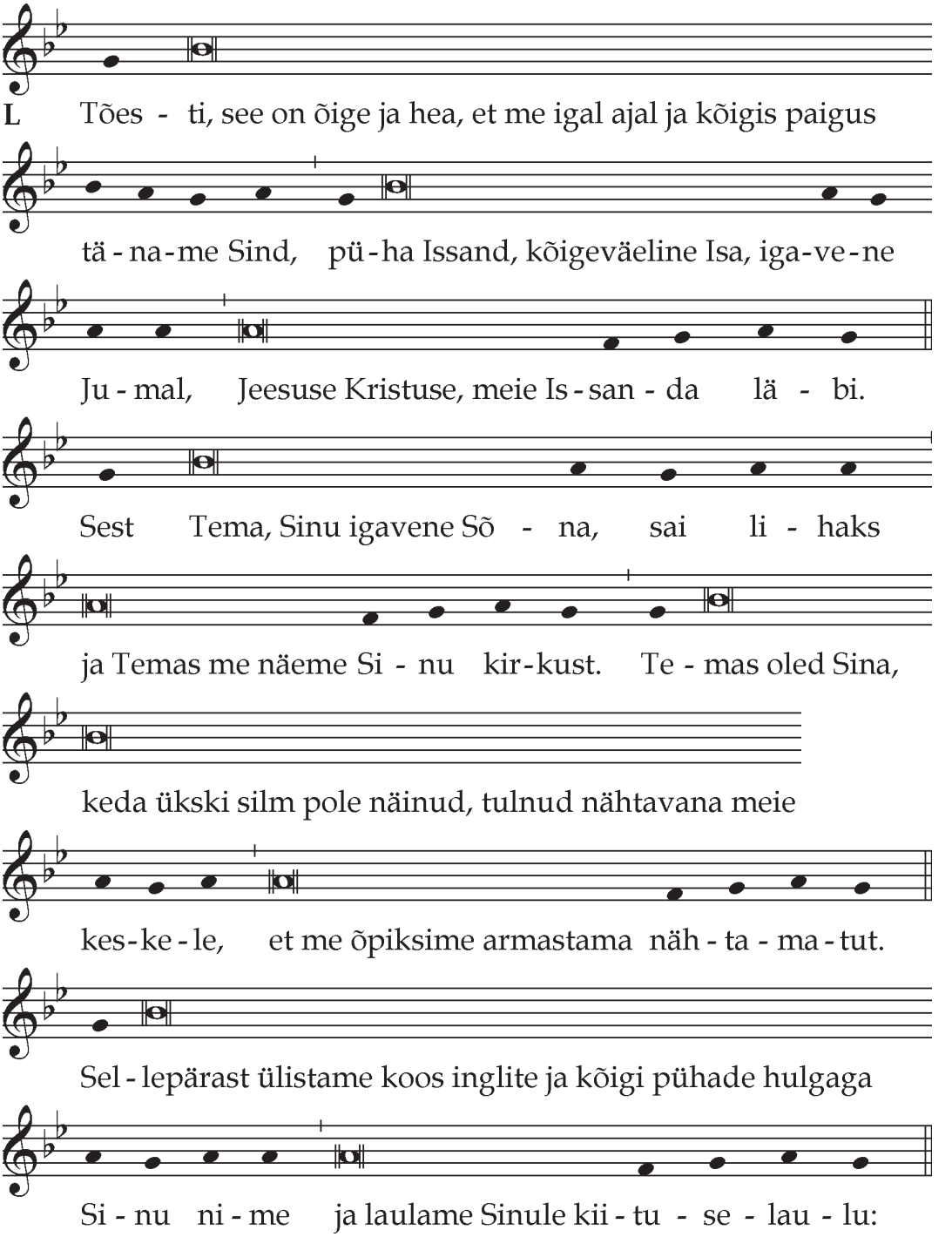

Ilmumispüha (missamuusika 1)

Ilmumisaeg ja pühapäevad enne paastuaega (missamuusika 1)

Küünlapäev ja paastumaarjapäev
(missamuusika 1)

Paastuaeg I (missamuusika 1)

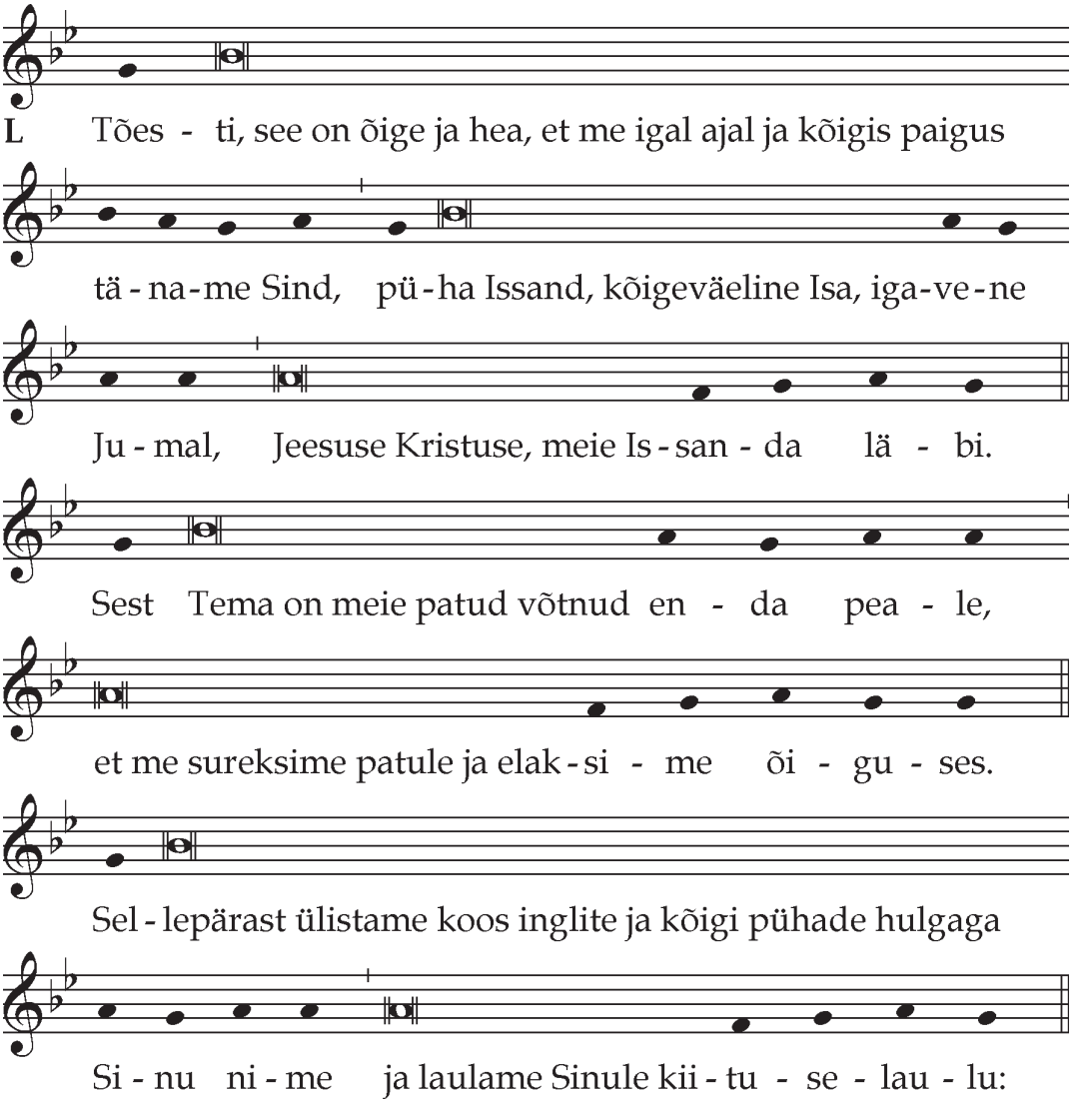

Paastuaeg II (missamuusika 1)

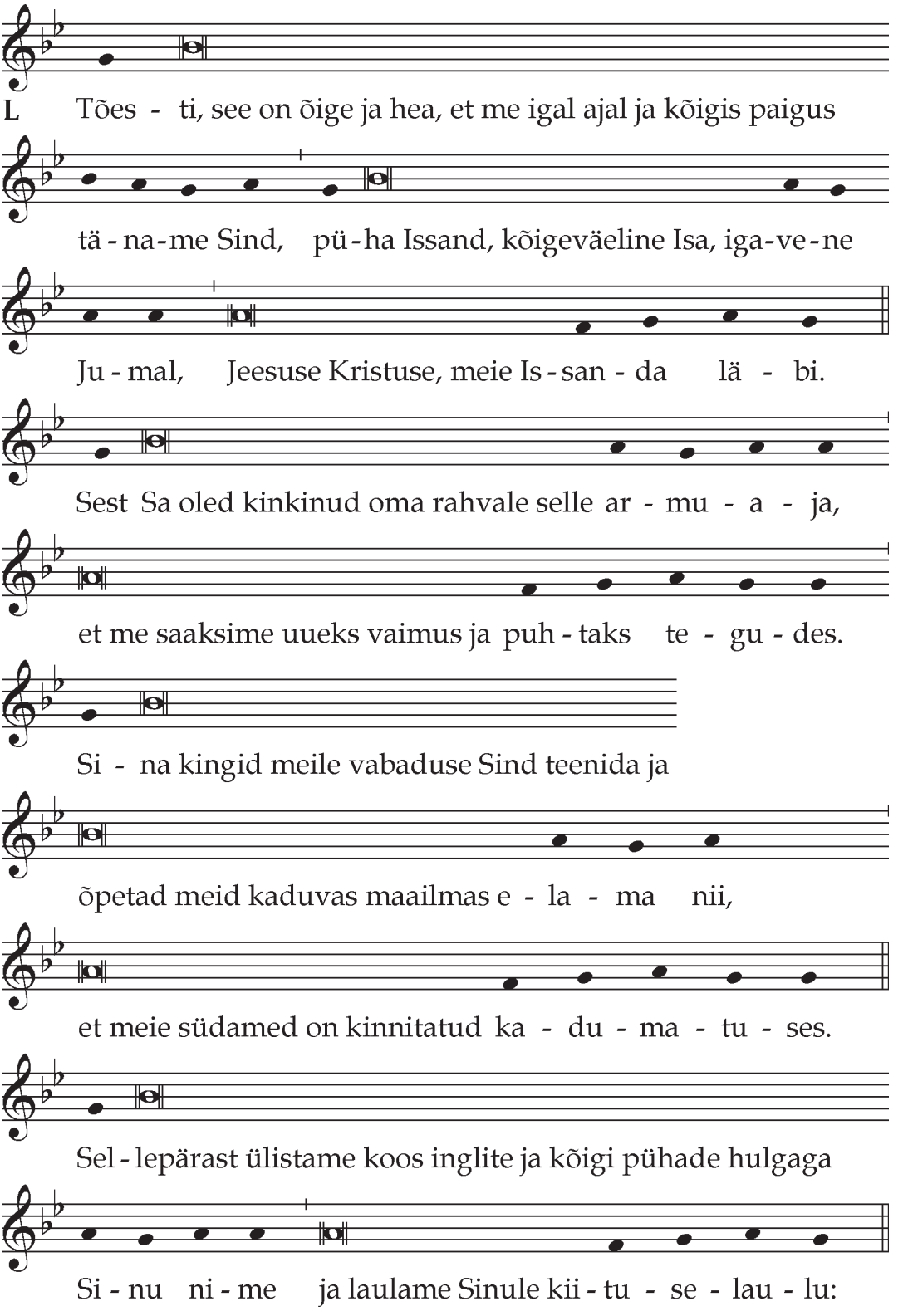

Kannatusaeg (missamuusika 1)

Suur Neljapäev (missamuusika 1)

Ülestõusmispüha (missamuusika 1)

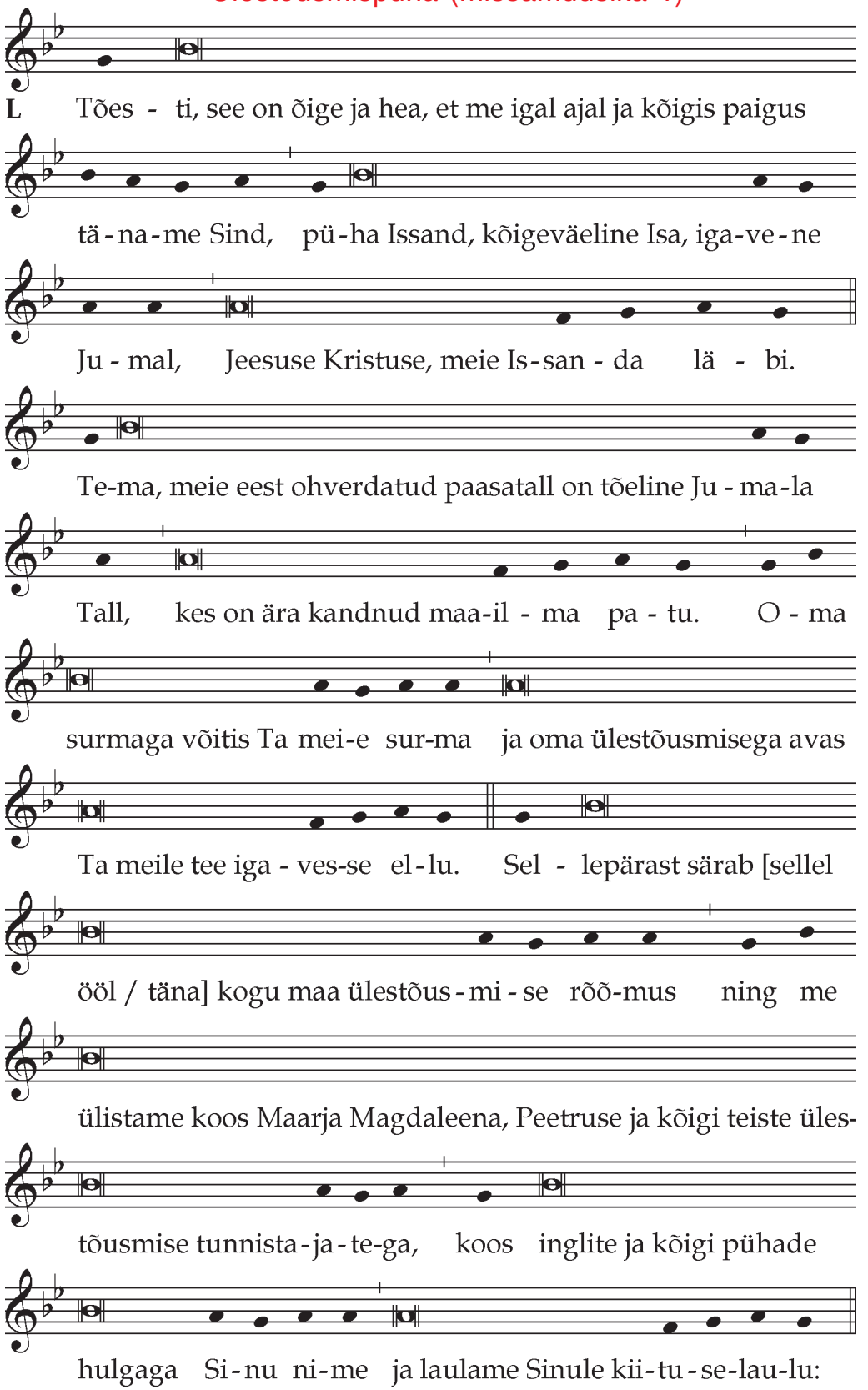

Ülestõusmisaeg (missamuusika 1)

Taevaminemispüha (missamuusika 1)

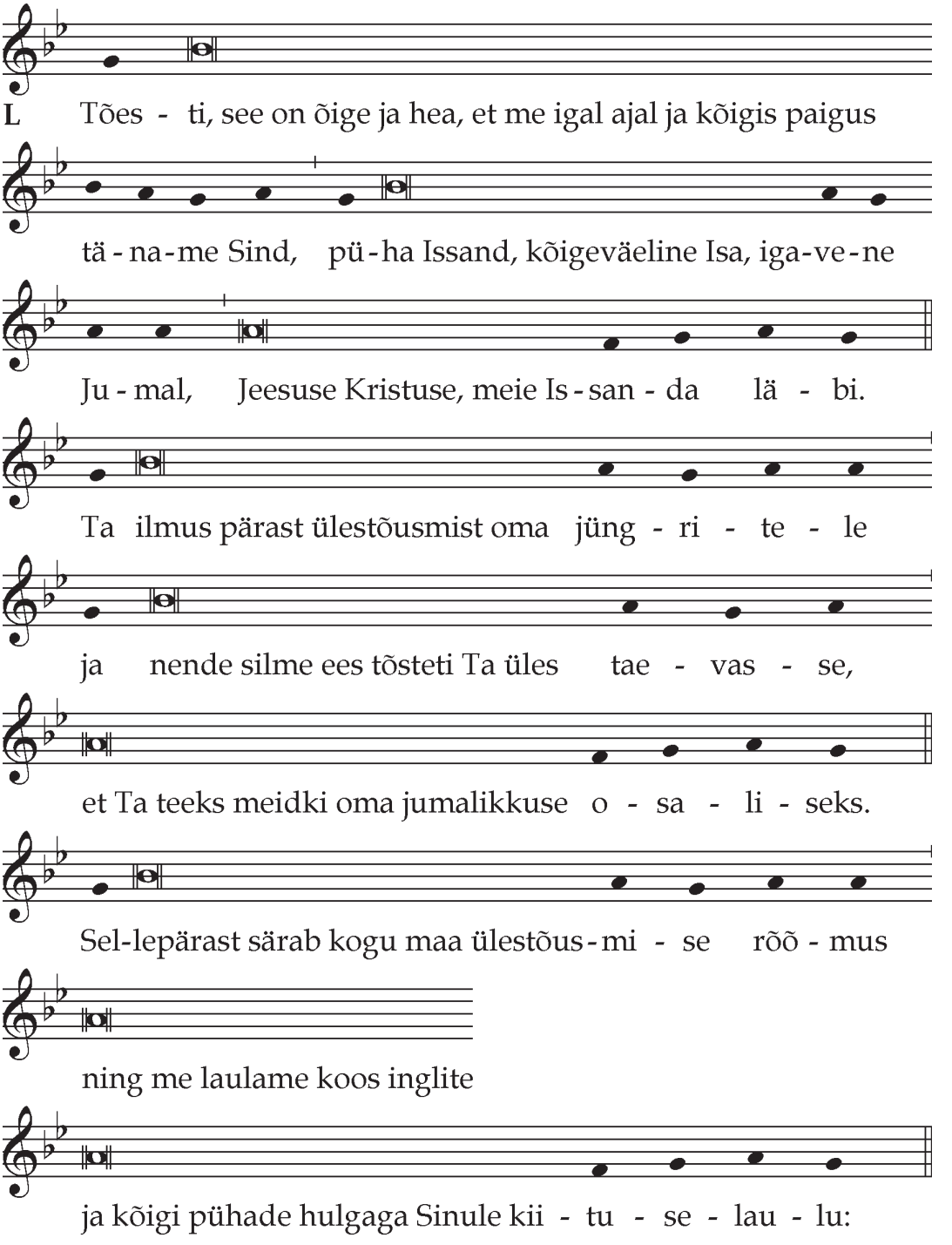

Nelipüha (missamuusika 1)

Kolmainupüha (missamuusika 1)

Kirikuaasta lõpp (missamuusika 1)

Üldine I (missamuusika 1)

Üldine II (missamuusika 1)

Üldine III (missamuusika 1)

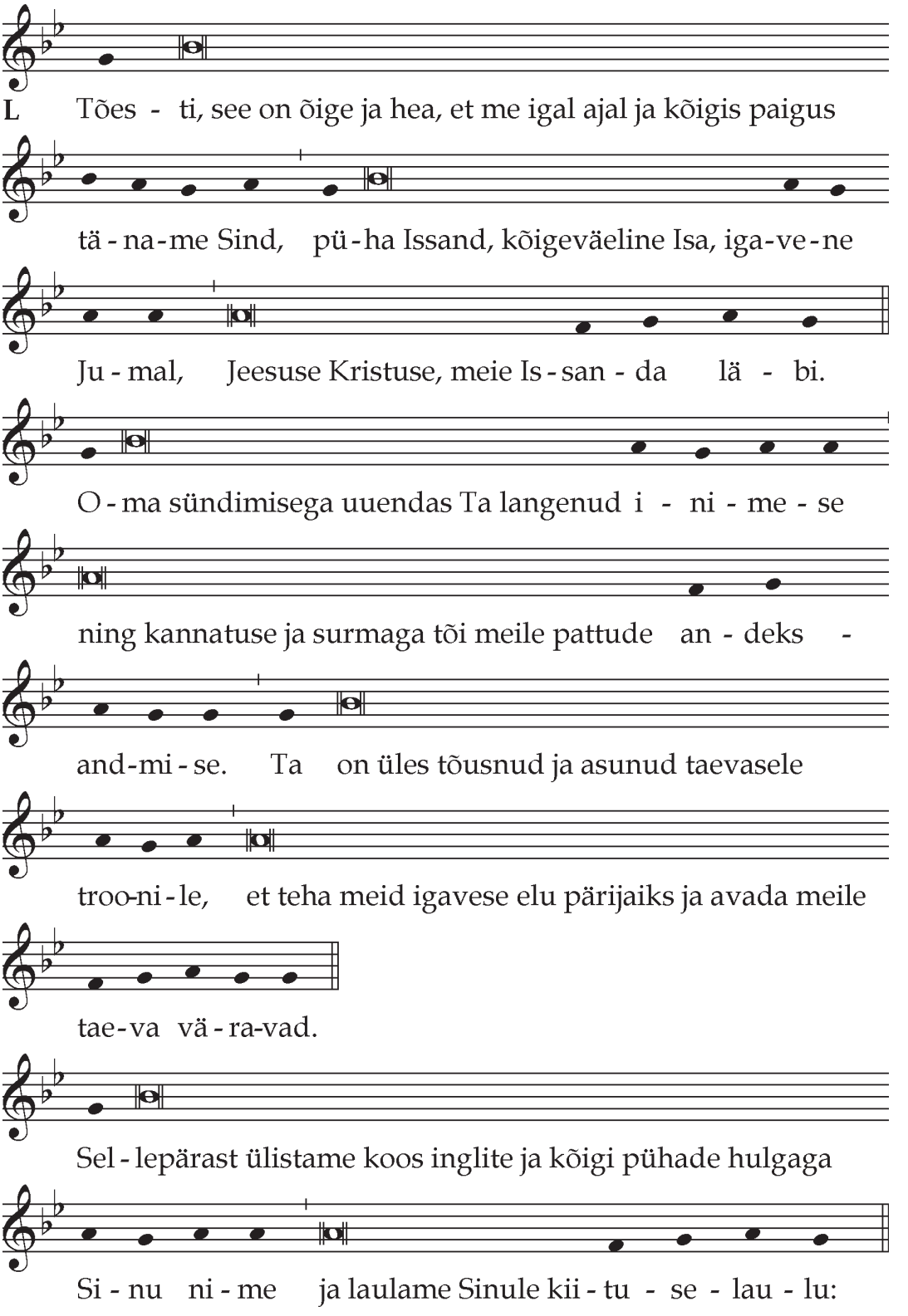

Üldine IV (missamuusika 1)

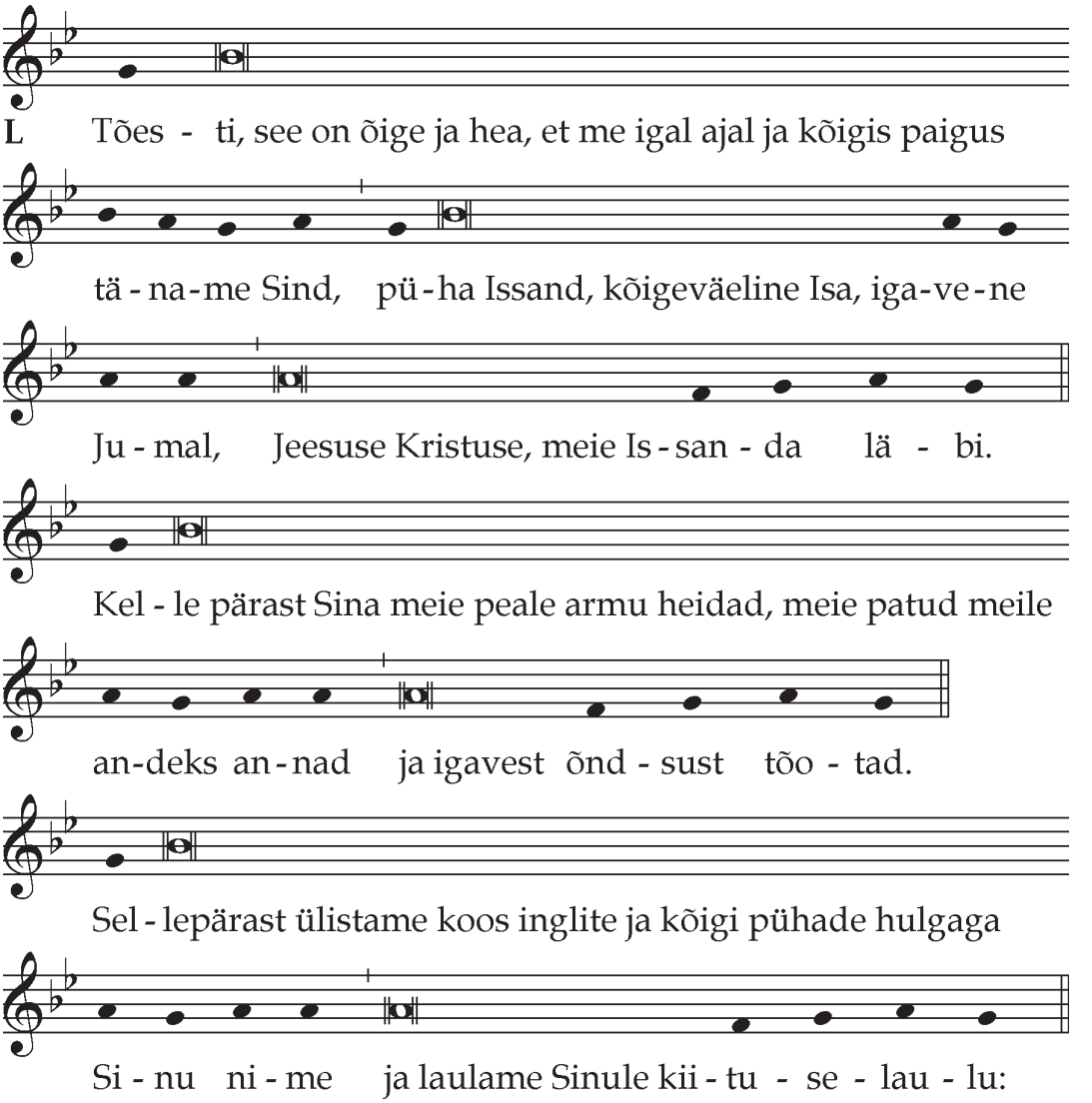

Apostlid ja evangelistid (missamuusika 1)

Advendiaeg (missamuusika 2)

Jõulupüha ja jõuluaeg (missamuusika 2)

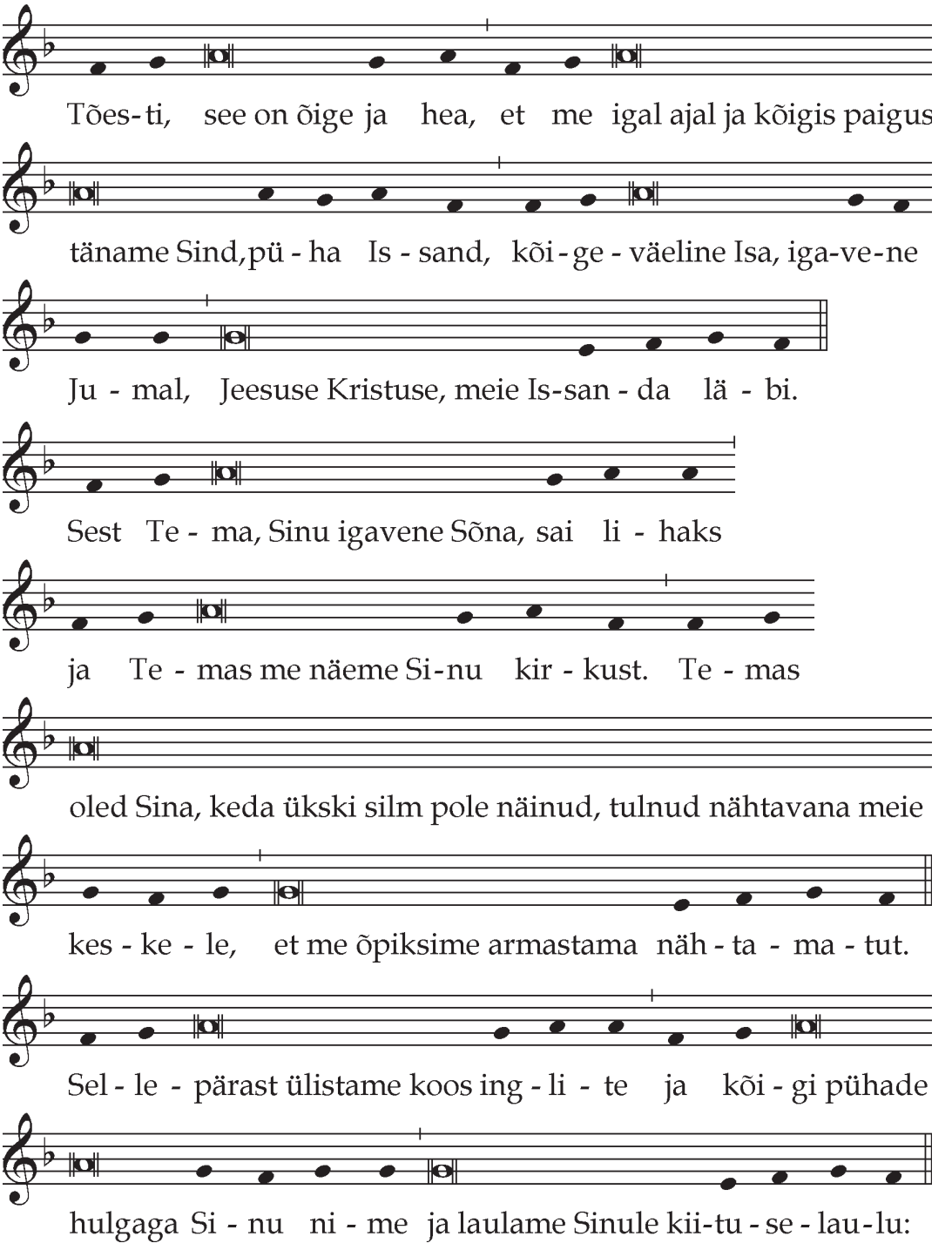

Ilmumispüha (missamuusika 2)

Ilmumisaeg ja pühapäevad enne paastuaega (missamuusika 2)

Küünlapäev ja paastumaarjapäev
(missamuusika 2)

Paastuaeg I (missamuusika 2)

Paastuaeg II (missamuusika 2)

Kannatusaeg (missamuusika 2)

Suur Neljapäev (missamuusika 2)

Ülestõusmispüha (missamuusika 2)

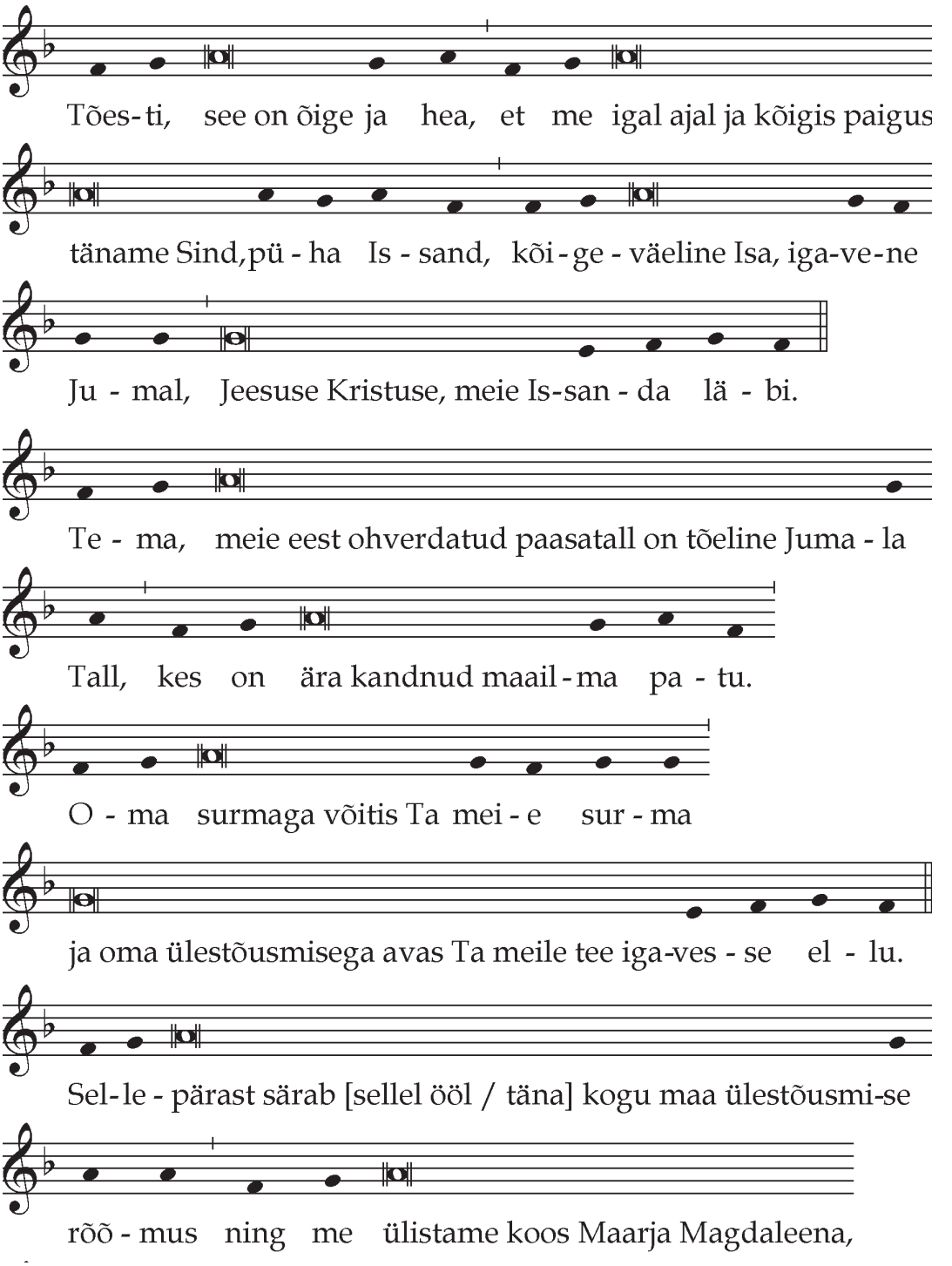

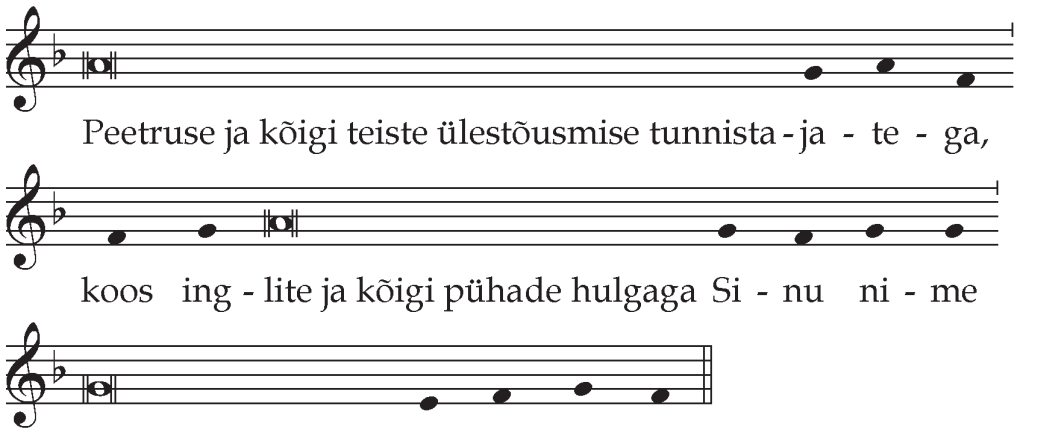
Peetruse ja kõigi teiste ülestõusmise tunnista-ja - te - ga,
koos ing-lite ja kõigi pühade hulgaga Si - nu ni - me
ja laulame Sinule kii-tu - se - lau - lu:

Ülestõusmisaeg (missamuusika 2)

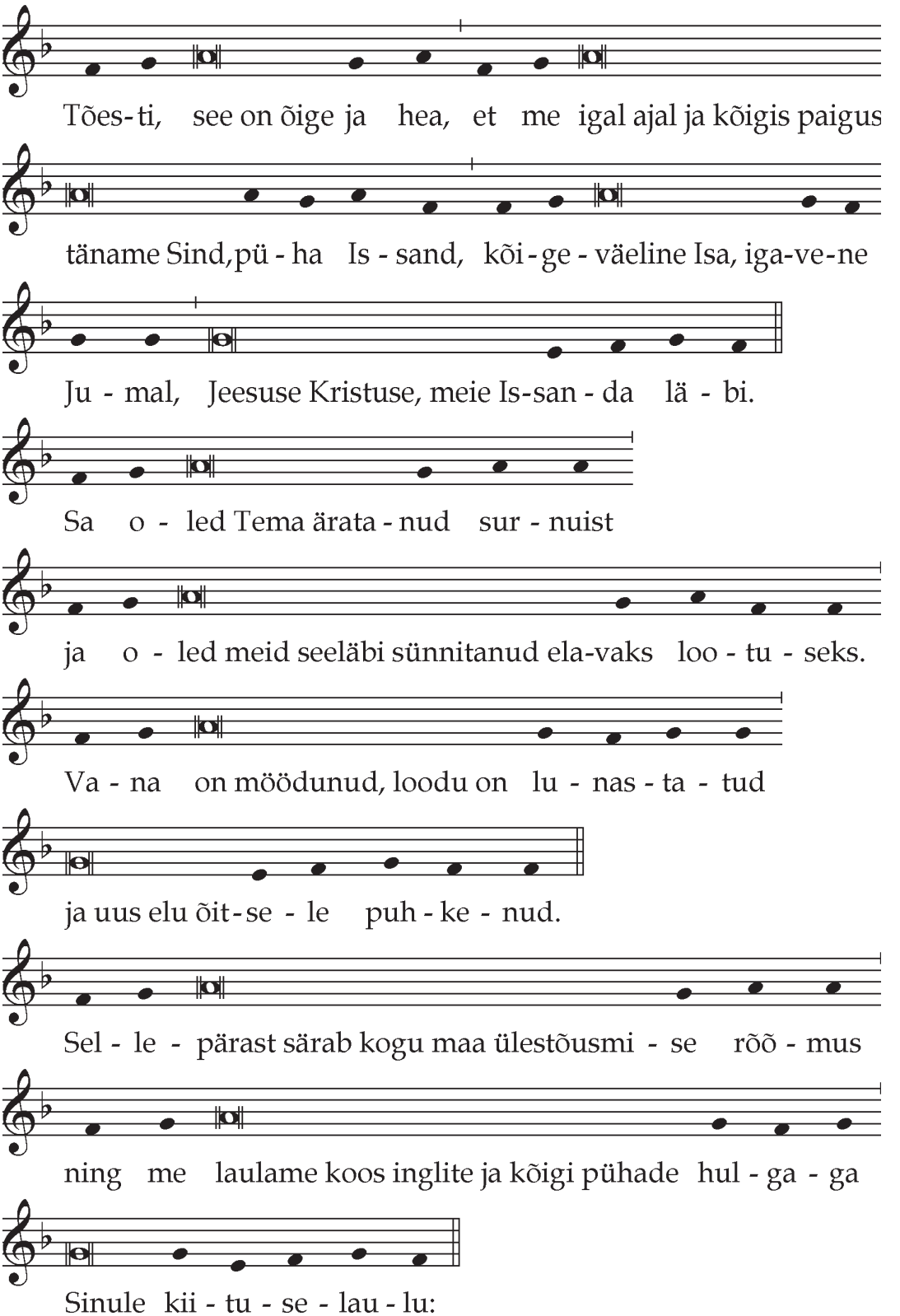

Taevaminemispüha (missamuusika 2)

Nelipüha (missamuusika 2)

Kolmainupüha (missamuusika 2)

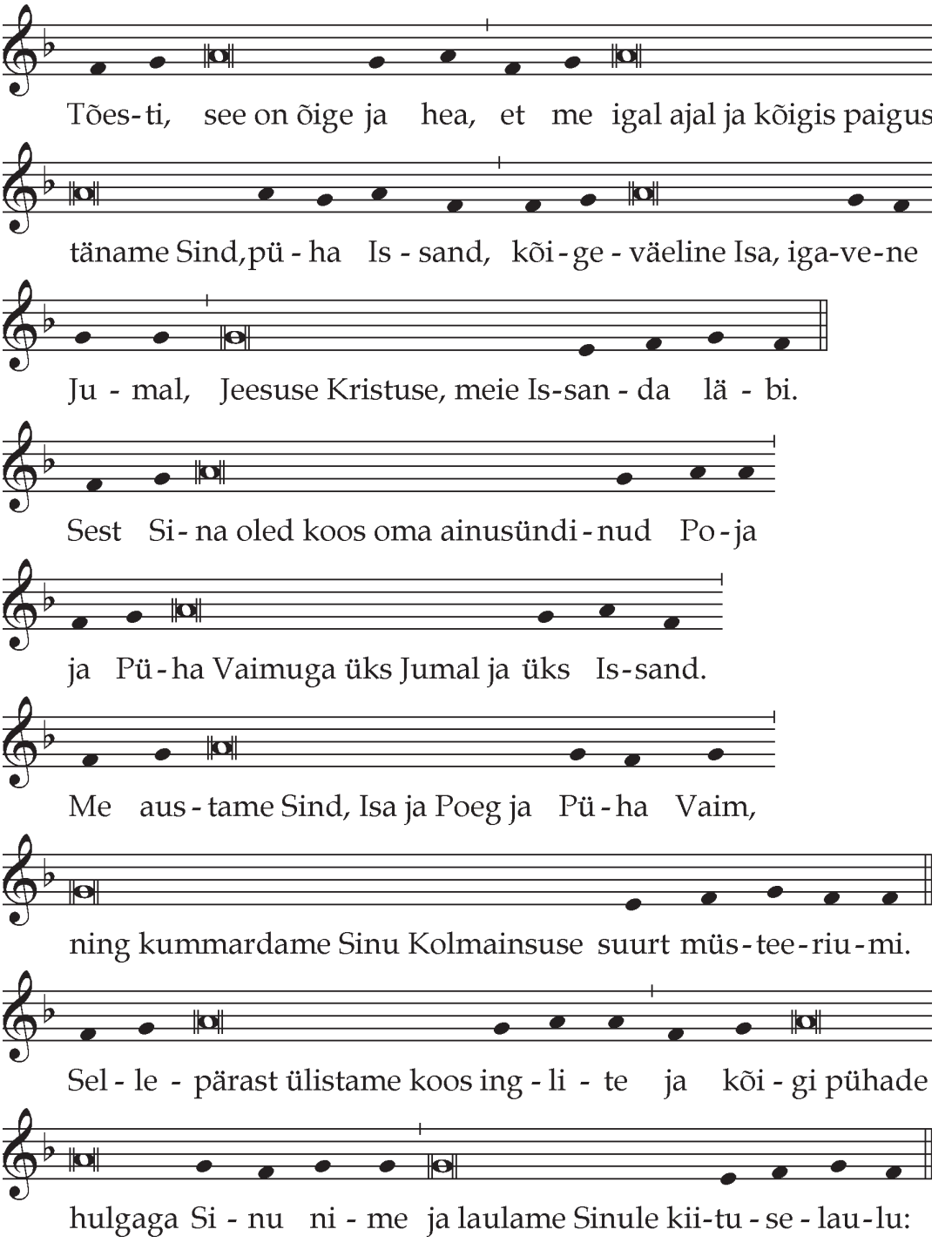

Kirikuaasta lõpp (missamuusika 2)

Üldine I (missamuusika 2)

Üldine II (missamuusika 2)

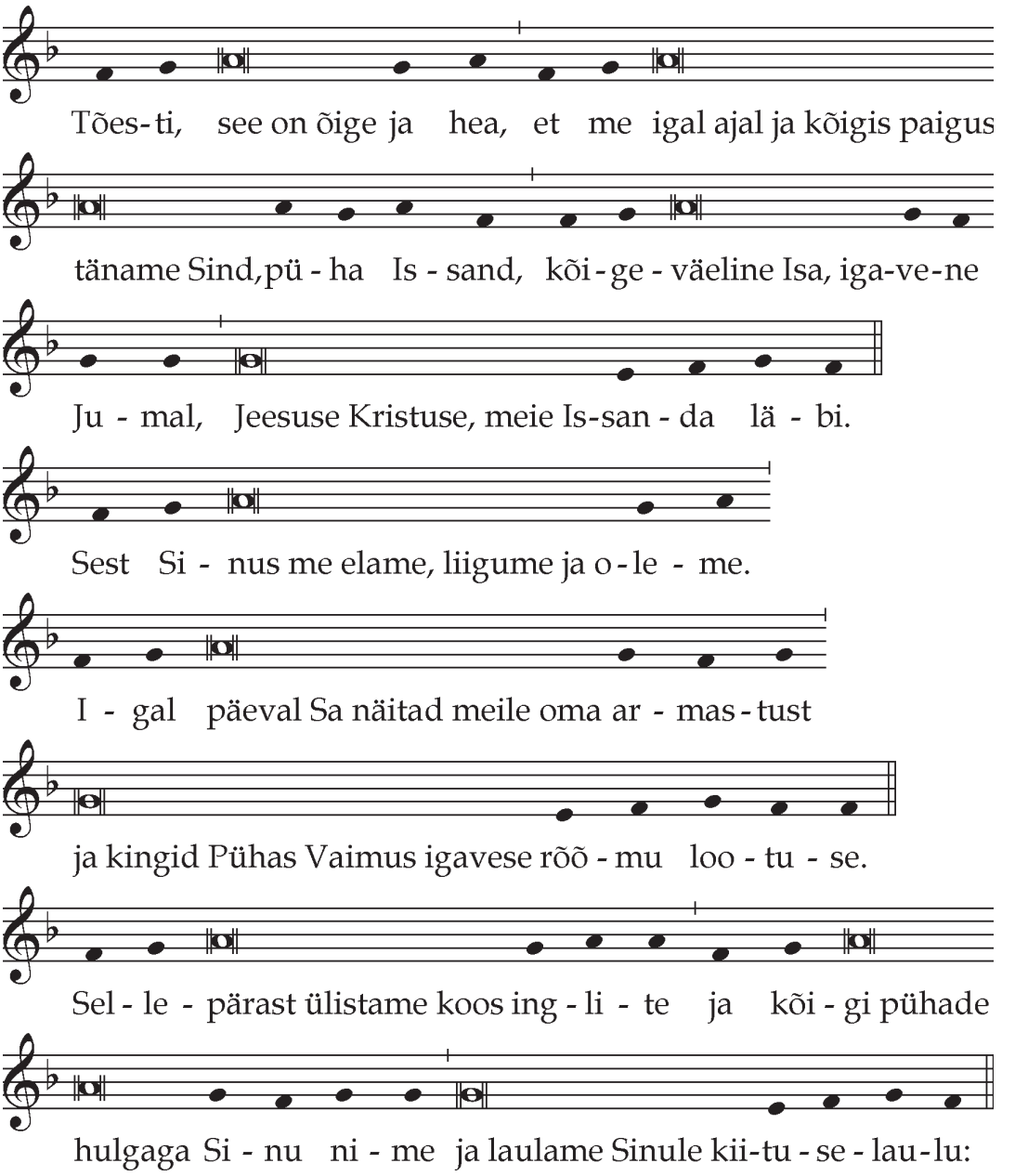

Üldine III (missamuusika 2)

Üldine IV (missamuusika 2)

Apostlid ja evangelistid (missamuusika 2)

Advendiaeg (missamuusika 3)

Jõulupüha ja jõuluaeg (missamuusika 3)

Ilmumispüha (missamuusika 3)

Ilmumisaeg ja pühapäevad enne paastuaega (missamuusika 3)

Küünlapäev ja paastumaarjapäev
(missamuusika 3)

Paastuaeg I (missamuusika 3)

Paastuaeg II (missamuusika 3)

Kannatusaeg (missamuusika 3)

Suur Neljapäev (missamuusika 3)

Ülestõusmispüha (missamuusika 3)

tunnis-ta - ja - te - ga,
koos inglite ja kõigi pühade hulgaga Si - nu ni - me
ja laulame Sinule kii - tu - se - lau - lu:

Ülestõusmisaeg (missamuusika 3)

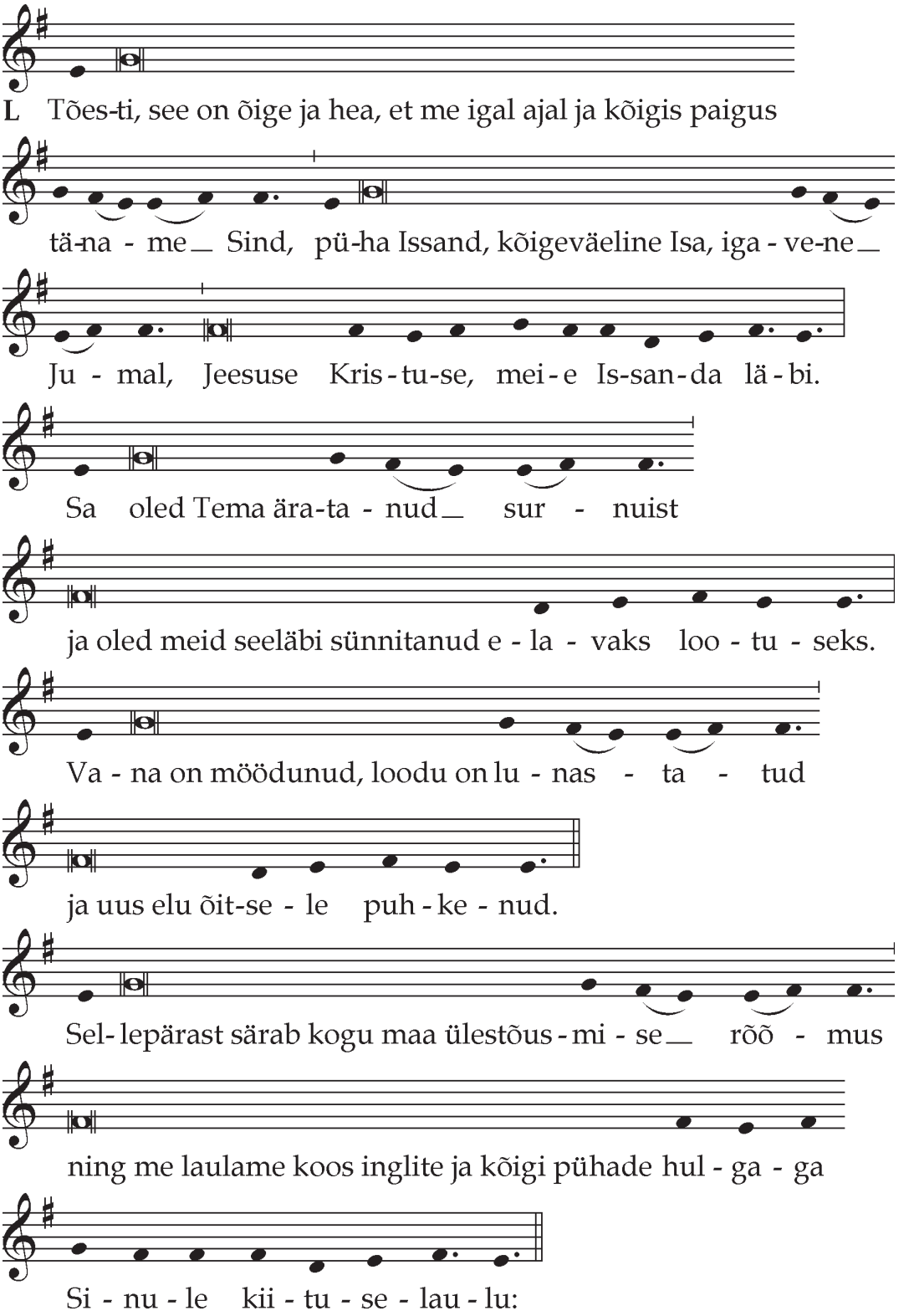

Taevaminemispüha (missamuusika 3)

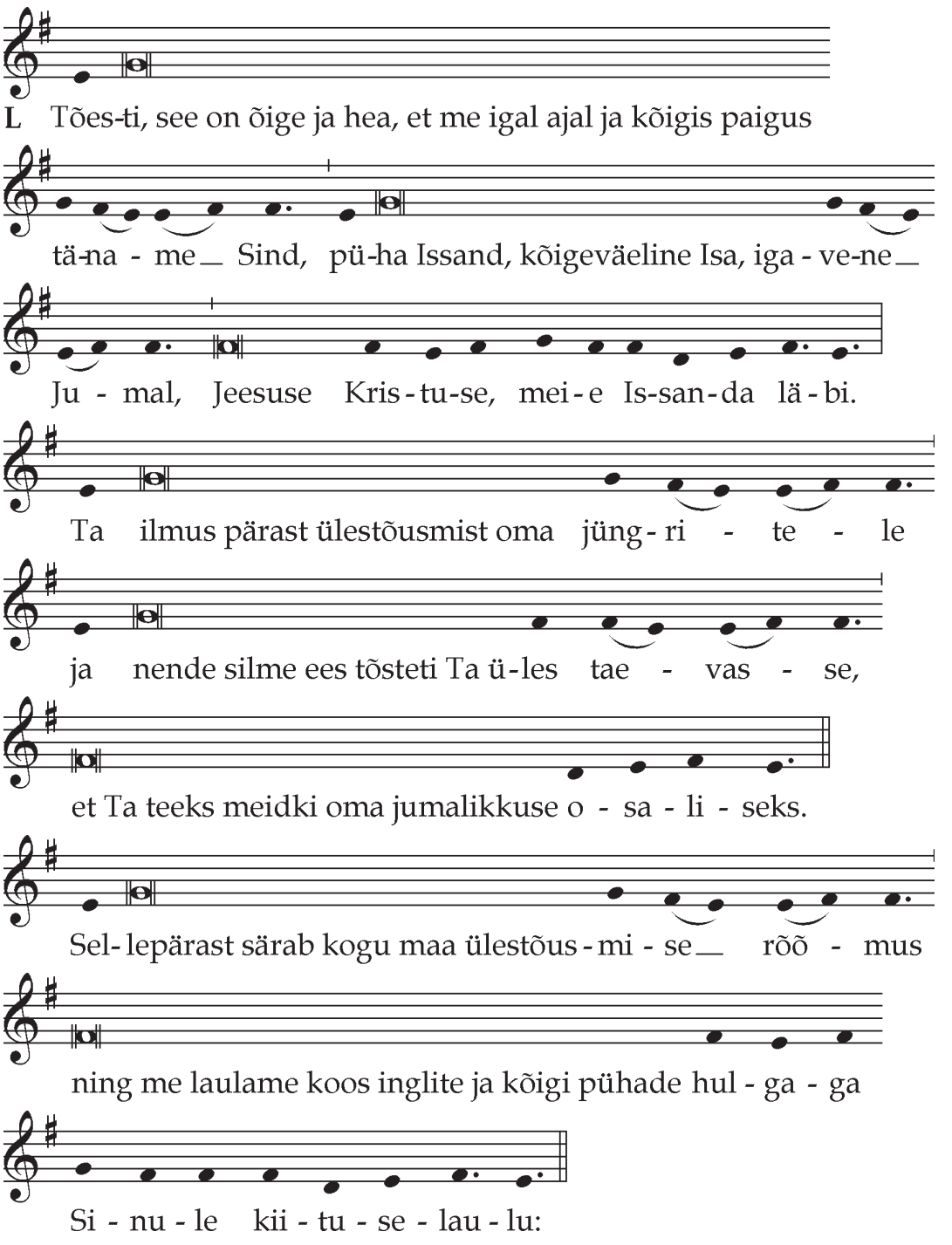

Nelipüha (missamuusika 3)

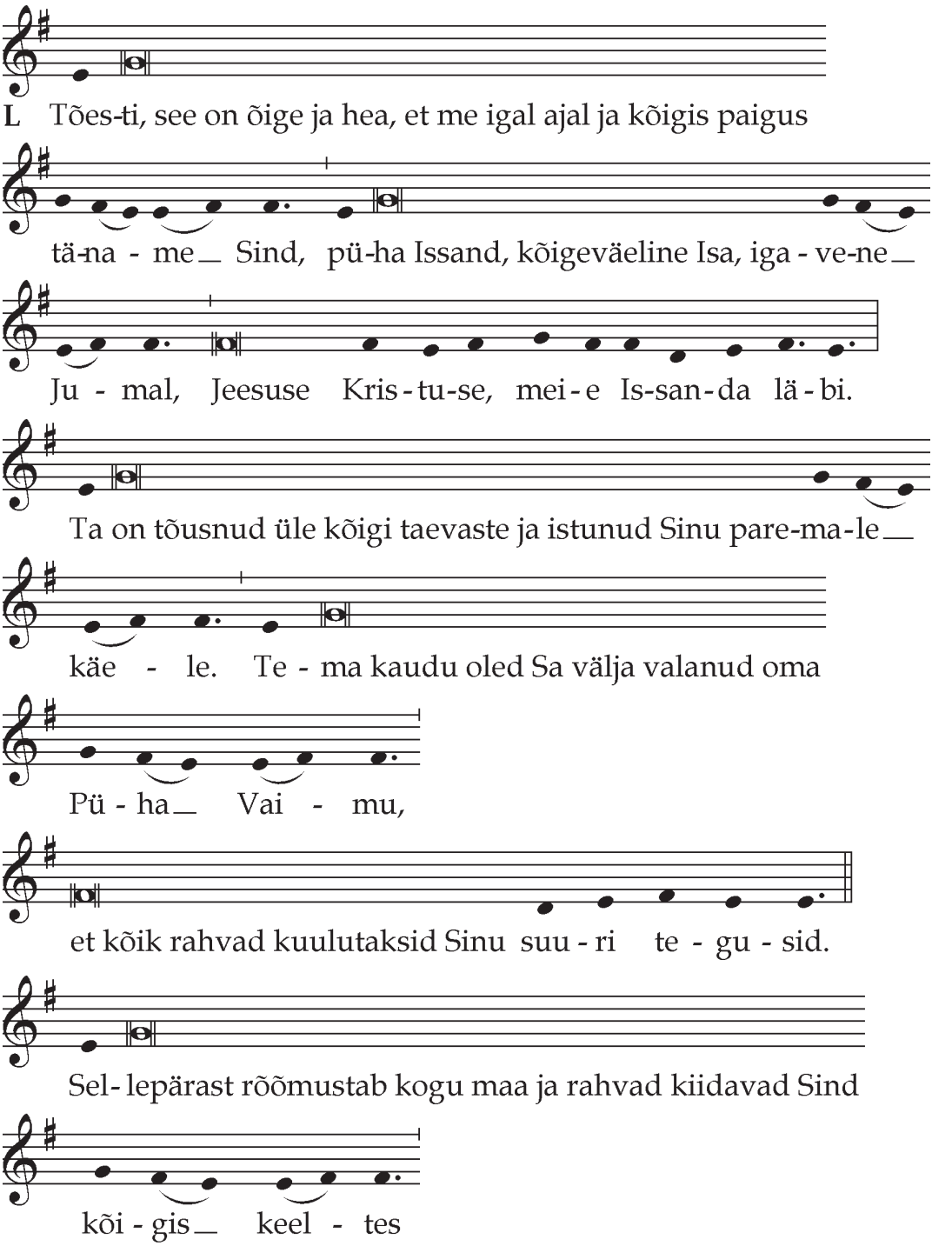

ning me laulame koos inglite ja kõigi pühade hul - ga - ga
Si - nu - le kii - tu - se - lau - lu:

Kolmainupüha (missamuusika 3)

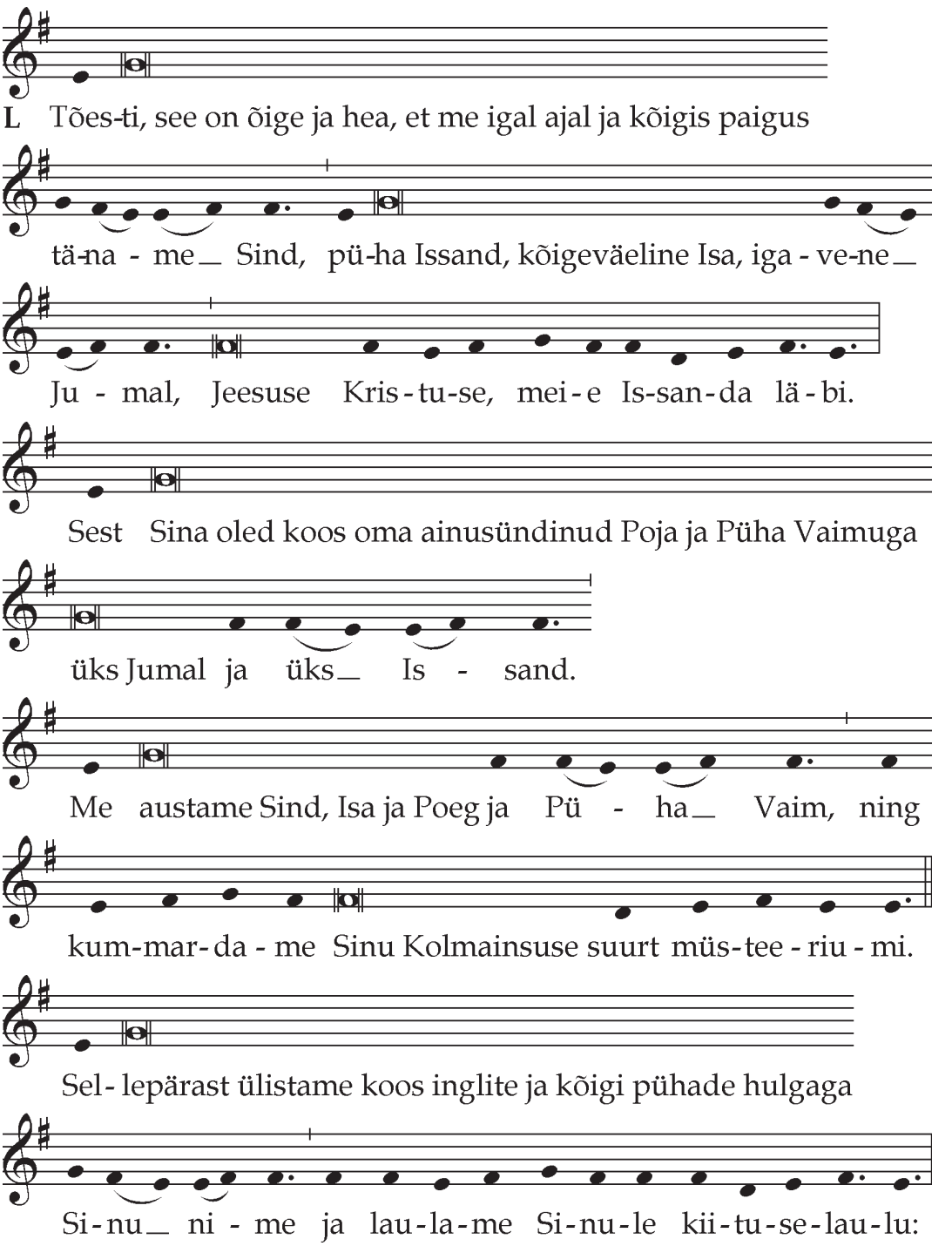

Kirikuaasta lõpp (missamuusika 3)

Üldine I (missamuusika 3)

Üldine II (missamuusika 3)

Üldine III (missamuusika 3)

Üldine IV (missamuusika 3)

Apostlid ja evangelistid (missamuusika 3)

RAHUTERVITUS

1
Kristus on meie rahu. Tema on meile toonud lunastuse.
Me oleme koos Tema nimel ja jagame Tema rahu.

2
Me oleme Kristuse ihu.
Sest meie kõik oleme ühe Vaimuga ristitud üheks ihuks.
Taotlegem seda, mida on vaja rahuks ja üksteise ülesehitamiseks!

3
Õndsad on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks.
Me oleme koos Kristuse nimel ja jagame üksteisega Tema rahu.

4
Jumal on armastus
ja kes püsib armastuses, see püsib Jumalas ja Jumal püsib temas.

5
Jeesus ütleb: „Kus kaks või kolm on minu nimel koos,
seal olen mina nende keskel."

Advendiaeg
Meie Jumala südamliku halastuse läbi
tuleb meile päikesetõus kõrgustest.
See paistab nende peale, kes elavad pimeduses ja surmavarjus,
see suunab meie jalgu rahuteele.

Jõuluaeg
Meile on sündinud laps, meile on antud Poeg,
kellele pannakse nimeks Rahuvürst.

Ilmumisaeg
Meie Päästja Kristus on Rahuvürst.
Suur on valitsus ja otsatu on rahu
Tema kuningriigi üle sellest ajast ja igavesti.

Paastuaeg
Et me nüüd oleme saanud õigeks usust, siis on meil rahu Jumalaga
meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi,
kelles me oleme saanud ligipääsu Tema armule.

Kannatusaeg
Nüüd aga meie, kes me varem olime Jumalast võõrdunud,
oleme saanud lähedaseks Kristuse vere läbi.
Sest Tema on meie rahu.

Suur Neljapäev
Jeesus ütleb: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile.
Teie süda ärgu ehmugu ega mingu araks!"

Ülestõusmisaeg
Ülestõusnud Jeesus tuli, jäi seisma jüngrite keskele
ja ütles neile: „Rahu teile!"
Siis said jüngrid rõõmsaks Issandat nähes.

Taevaminemispüha
Jeesus ütleb: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile.
Kui te mind armastate, küll te siis rõõmustate,
et ma lähen Isa juurde."

Nelipühad
Jumal on meid ühendanud Kristuses.
Ta on meid pitseriga kinnitanud
ning andnud meie südamesse oma Vaimu.

Kolmainupüha
Rahu Jumalalt, meie taevaselt Isalt.
Rahu Tema Pojalt Jeesuselt Kristuselt, kes on meie rahu.
Rahu Pühalt Vaimult, elu andjalt.
Rahu Kolmainu Jumalalt olgu alati meiega.

Kiriku poolaasta
Üle kõikide asjade olgu armastus – see on täiuslik side!
Ja meie südames valitsegu Kristuse rahu,
millesse me oleme kutsutud ühe ihuna.

Kirikuaasta lõpp
Me oleme nüüd pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed Kristuse läbi, kes on tulnud ja kuulutanud rõõmusõnumit rahust nii kaugel kui lähedal olijaile.

Apostlid, evangelistid ja kõik pühakud
Rahu Jumal ise pühitsegu teid läbinisti
ning teie vaim ja hing ja ihu olgu tervikuna hoitud laitmatuna, kuni meie Issand Jeesus tuleb kõigi oma pühadega.

KUTSE ARMULAUALE

1
Tulge, võtke vastu eluleib. Tulge, jooge surematuse allikast.

2
Tulge, sest kõik on juba valmis.
Maitske ja vaadake, et Issand on hea.

3
Issand ütleb: „Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!"

Jõuluaeg
Jumala Leib on see, kes tuleb taevast alla ja annab maailmale elu.

Paastuaeg
Iga kord, kui te seda leiba sööte ja sellest karikast joote, kuulutate teie Issanda surma, kuni Tema tuleb.

Ülestõusmisaeg
Issand on tõotanud, et kes seda leiba sööb ja sellest karikast joob, sellel on igavene elu ja Issand äratab ta üles viimsel päeval.

Nelipühad ja kirikupoolaasta
Issand ütleb: „Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan.
Kui keegi kuuleb mu häält ja avab ukse, siis ma tulen
tema juurde sisse ning söön õhtust temaga ja tema minuga."

ARMULAUA JAGAMINE

Liturg võib armulauda vastu võttes vaikselt palvetada:

Issand Jeesus Kristus, elava Jumala Poeg,
kes Sa Isa tahtel Püha Vaimu väes
oma surma läbi maailmale elu kinkisid,
päästa mind oma ihu ja vere läbi kõigist pattudest ja kõigest kurjast.
Anna mulle armu, et jaksaksin Sinu käske pidada,
ja hoia mind alati Sinu osaduses. Aamen.

Kui altarilt saab pühitsetud leib või vein otsa, loeb liturg juurde toodud andide üle järgnevad palvesõnad.

Leivale:

Püha Isa, pühitse oma Vaimu läbi see leib,
et see oleks meile Kristuse ✠ ihuks.
Sest sel ööl, mil Tema ära anti, võttis Ta leiva,
tänas, murdis ja andis jüngritele, öeldes:
„Võtke ja sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse!
Tehke seda minu mälestuseks!"

Karikale:

Püha Isa, pühitse oma Vaimu läbi see vein,
et see oleks meile Kristuse ✠ vereks.
Sest sel ööl, mil Tema ära anti, võttis Ta karika
pärast õhtusöömaaega, tänas ja andis selle neile, öeldes:
„Võtke ja jooge sellest, teie kõik: see karikas on uus leping
minu veres, mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks!
Nii sagedasti, kui te sellest joote, tehke seda minu mälestuseks!"

PALVE PÄRAST ARMULAUDA

1

Kõigeväeline Jumal, me täname Sind,
et Sa kinnitasid meid oma Poja Jeesuse Kristuse ihu ja verega.
Tema läbi me anname oma ihu ja hinge Sinu teenistusse.

Saada meid teele oma Vaimu väega,
nii et me kõiges Sind ülistame ja austame.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

2
Issand Jumal, halastaja Isa, me täname Sind,
et Sa oled meil lasknud osa saada oma sõnast ja altarisakramendist.
Anna meile, et võiksime kord ühes kõigi Sinu pühadega
olla koos Sinu taevases pidulauas,
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

3
Issand Jumal, taevane Isa, me täname Sind,
et Sa oled meid oma sõna ja armulaua anniga kosutanud.
Anna meile oma Püha Vaimu, kasvata meie usku
ja hoia meid kõikides kiusatustes, nii et me igal ajal
Sinu tahet järgides elame, hädas Sinu armust rõõmustame
ja viimaks õndsaks saame.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

4
Jumal, me täname Sind armulaua anni eest,
millega Sa kinnitad meie usku Sinusse.
Liida meid armastuses üha tugevamalt üksteisega
ja aita meid jõuda igavesse ellu.
Kuule meie palvet oma Poja Jeesuse Kristuse pärast.

5 Argipäevamissa lõpupalve (laiendatud kirikupalveks)
Jeesus Kristus, me täname Sind eluleiva eest,
millega Sa meie hinge toidad.
Läkita meid tegutsema neis ülesandeis,
mida Sa oled meile usaldanud.
Me täname Sind õnnistuse karika eest, Sinu püha vere eest,
milles on meie lunastus. Lase sellel meid uuendada.
Aita, et me ei taotleks vaid kaduvaid asju.
Meie elu allikas, hoia meid oma elu raiskamast ja rikkumast.
Me täname Sind armu eest.

Lase sellel parandada meie inimsuhteid.
Me täname Sind andeksandmise eest.
Lase sellel võita meie viha ja solvumisi.
Me täname Sind uue jõu eest,
mis tõstab masendusest üles julgusele, surmast ellu.
Julgusta meid toetama neid,
kes on nõrkemas oma muredes ja on kaotanud lootuse.
Me täname Sind, rahu tooja.
Anna rahu neile, kelle südant täidab rahutus.
Anna rahu neile, kelle vaikimise taga pesitseb ahastus.
Too rahu elu argipäeva, et saaksime jõudu rännata Sinu jälgedes.
Me täname Sind, Jeesus Kristus, surma võitja ja uue elu tooja.

6 Argipäevamissa lõpupalve (laiendatud kirikupalveks)

Issand Jumal, me täname Sind,
et Sa tulid meie keskele ja liitsid meid
osaduses Sinuga ja üksteisega,
kinnitades meid armulaual eluleiva ja lunastuse karikaga.
Jää meie juurde, kui me läheme tagasi
argipäeva askelduste keskele.
Valmista meid oma armastuse saadikuteks,
kes ei vaata mööda oma ligimestest ega unusta neid, kes on kaugel.
Aita meil jagada Sinu armastust sõpradele ja vaenlastele,
noortele ja vanadele, haigetele ja tervetele, kahtlejatele ja usklikele.
Hoia meid oma Kiriku osaduses, et me elaksime kui Sinu lapsed
ja jõuaksime Sinu pühade rõõmusse taevas.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

7 Argipäevamissa lõpupalve (laiendatud kirikupalveks)

Issand Jeesus Kristus, meie aitaja ja julgustaja,
Sina kutsusid meid oma lauda
ja me oleme tunda saanud Sinu armastust inimeste vastu.
Me tahame käia Sind järgides ja olla Sinu lähedal.
Me täname Sind, et Sa oled meid täna
toitnud oma sõna ja armulauaga,
ja palume: õpeta meidki üksteist armastama,
üksteisega jagama ja üksteise eest seisma.
Aita meid, nii et me oma sõnade ja tegudega, kogu oma eluga
anname Sinust head tunnistust ning ülistame ja austame Sind.

TUNNIPALVUSE PALVED

Hommik I

Issand, kõigeväeline igavene Jumal,
me täname Sind, et Sa oled meid toonud uude päeva.
Hoia meid oma väega kõige patu ja kurjuse eest.
Juhi meid alati täitma Sinu tahtmist kõiges, mis me teeme.
Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Hommik II

Püha Jumal, me täname Sind elu, Sinu kalli kingituse eest,
uue päeva ja selle võimaluste eest.
Me palume Sinult pattude andeksandmist, rahu maailma,
üksmeelt ja Sinu Vaimu uuendavat väge kristlaste keskele.
Õnnista evangeeliumi tööd kogu maailmas.
Kasvata meis armastustegusid,
jaga oma abi hädas ja puuduses olijatele.
Vaikses palves toome Sinu ette oma lähedased ja sõbrad.
(Palvevaikus)
Aita meil elada nii, et meie sõnad ja teod
oleksid Sinule meelepärased.
Me usaldame oma vaimu, hinge ja ihu Sinu kätesse.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Pühapäeva hommik

Issand Jeesus Kristus,
me ülistame Sind Sinu ülestõusmise päeva hommikul.
Sina oled valgus igavesest valgusest,
Sina oled päike, mis valgustab meie praegust ja tulevast maailma.
Me palume Sind: valgusta meie mõtteid ja ava meie huuled,
et me võtaksime kuulda Sinu sõna
ning tunnistaksime ja ülistaksime Sind,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Esmaspäeva hommik

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa,
Sina oled loonud selle maailma ja täidad selle oma heldusega.
Me palume Sind: õnnista meie igapäevast tööd,
hoia meid pattu tegemast, pühitse meie elu
ja lase meie ettevõtmistel korda minna, nagu Sina tahad.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Teisipäeva hommik

Issand Jumal, meie taevane Isa,
Sinu ette toome kõik, mis rõhub meie meeli ja mõtteid,
kõik meie ootused ja kõhklused.
Me palume Sind: hoia meid Sinu lähedal,
tarkuse ja armastuse vaim juhtigu meie sõnu ja tegusid.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Kolmapäeva hommik

Tänu olgu Sulle, meie Issand,
et Sa annad oma armu kõigile, kes Sind otsivad.
Me palume Sind: hoia meid tänaselgi päeval nõnda,
et me ei langeks kiusatusse ega muudesse pattudesse.
Aita meid, et kõik meie teod tooksid au Sinu nimele
ja oleksid meile endile ja ligimestele õnnistuseks ja rõõmuks.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Neljapäeva hommik

Issand Jumal, armas taevane Isa,
Sina kinkisid meile oma Poja Jeesuse Kristuse läbi uue elu.
Me palume Sind: aita meil käia Teda järgides,
et me tänasel päeval ja kõigil meie elupäevadel elaksime
Sinu tahte kohaselt ja jõuaksime meie elu eesmärgile.
Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Reede hommik

Issand Jeesus Kristus,
Sina oled kandnud meie patud ristipuul
ja kutsunud meid oma jüngriteks.
Aita meil Sinu toodud ohvri tähendust tõeliselt mõista
ja pühitse meid Sinu armastuse teenistusse.

Kuule meid oma kannatuse ja surma pärast,
kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses elad ja valitsed
igavesest ajast igavesti.

Laupäeva hommik

Issand Jumal, taevane Isa,
Sina oled loonud päeva valguse, et see valitseks öö pimeduse üle.
Võta vastu meie palve ja kingi meile oma armu,
et me täna ja igal ajal ära tunneksime, mida me rahuks vajame.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Keskpäev (palve rahu eest)

Jumal, Sina oled kõigi heade mõtete ja õigete tegude läte.
Anna meile, Sinu sulastele, rahu, mida maailm ei saa anda,
et meie südamed võiksid olla kuulekad Sinu käskudele
ja me võiksime elada Sinu hoolitsuse all üksmeeles ja rahus.
Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Õhtu

Jumal, Sina oled meie päevade valgus ja annad ööle tõelise rahu.
Me täname jõu ja õnnistuse eest meie tänastele ettevõtmistele.
Tänu olgu Sulle, et võime igal ajal olla Sinu käte hõlmas.
Ole meile sillaks õhtust hommikusse
ja ärata meile öö möödudes uue päeva ja lootuse valgus.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Pühapäeva õhtu

Issand, kolmainu Jumal,
Sina kinnitasid täna meid ja kogu kristlikku Kirikut
oma püha sõna ja sakramendiga.
Me palume Sind: juhi, saada ja toeta meid nende andidega
ka uuel nädalal, et Sinu nimi hoitaks pühana,
Sinu riik kasvaks ja Sinu tahe sünniks meiegi keskel.
Seda palume Jeesuse kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Esmaspäeva õhtu

Armas taevane Isa, me täname Sind töö ja ülesannete eest,
võimaluse eest oma annetega luua ja teenida.
Me täname Sind oma töökaaslaste eest ja palume,
et õpiksime üksteist rohkem toetama ja vastutust jagama.
Rohkenda meis usaldust Sinu vastu,
et Sina annad jõudu ja lootust ka siis,
kui me väsime päevatööst ja kui meid tabab ebaõnn.
Hoia meid oma vägeva käega, lase meil rahus puhata
ja uuele päevale vastu astuda.
Seda palume Kristuse, meie Issanda läbi.

Teisipäeva õhtu

Jumal, Sina elad valguses ja kaotad ära kõik varjud.
Valgusta oma ligioleku heleda säraga
patu ja häda pimedust, mis meid ümbritseb,
ja ära lase Kristusel, õigluse päikesel, meie südames loojuda.
Luba meil selle aja pimedusest pääseda valgusesse, milles elad Sina.
Seda palume Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi.

Kolmapäeva õhtu

Jeesus Kristus, meie Päästja, Sina oled tee, tõde ja elu.
Ilma Sinuta käime omi teid ja kaotame eesmärgi – igavese elu.
Hoia meid, et ükski päev ei võõrutaks meid Sinust,
et see, mis on kaduv, ei varjutaks igavest.
Valgusta meid oma risti säraga, et mõistaksime,
kui palju Sa tänagi meid armastad.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Neljapäeva õhtu

Kõigeväeline Jumal,
Sina liidad osadusse ja oma teenistusse kõiki, kes Sinusse usuvad.
Aita meid armastada, mida Sina oled meile ilmutanud,
ja ära tunda, mida Sina oled meile tõotanud,
et me selles muutlikus ja ebakindlas maailmas
kinnitaksime oma südame Kristusele,
kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb
igavesest ajast igavesti.

Reede õhtu

Issand Jeesus, meie Päästja,
kelle püha rist kõrgub tänagi Sinu Kiriku keskel.
Me ülistame Sinu ristisurma ja täname lepituse sõna eest.
Hoia meid, et ükski vale ei varjutaks meile õndsuse teed
ega risti kirgast kuulutust.
Aita meil leida uut jõudu, kui eksime ja vajume uskmatuse võrku,
ning kingi meile oma rahu.
Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Laupäeva õhtu (valmistumine pühapäevaks) I

Jää meie juurde, Issand, sest õhtu jõuab ja päev on juba veeremas!
Kanna meid meie teel, süüta meie süda ja ärata meis lootus,
et me Sind kohtaksime, nagu Sa oled end ilmutanud oma sõnas
ja nagu Sa annad end leida oma lauas.
Hoia meid oma armastuses Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

Laupäeva õhtu (valmistumine pühapäevaks) II

Issand Jeesus, tule meie südamesse, too tulles meile armu ja rahu.
Aita meid, sest see maailm on täis rahutust, kadedust ja viha,
mis jätab meid tühjusesse ja võtab lootuse.
Pane meie sisse nälg ja igatsus Sinu sõna ja armu järele.
Toida meid taeva leivaga, kes Sa koos Isaga Püha Vaimu ühtsuses
elad ja valitsed igavesest ajast igavesti.

PALVETE LAULMISVORMELID

Päeva palve/palve pärast armulauda

Missamuusika 1

Palve laulmisvormel:

Palve esimesed laused — Palve viimane lause

Missamuusika 1, 2 ja 3

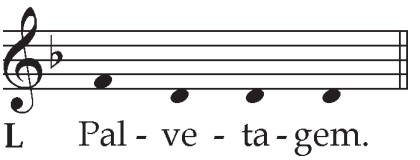

Palve laulmisvormel:

Lause esimene osa

(I lause) (II lause) (III lause)

Lause viimane osa — Palve viimane lause

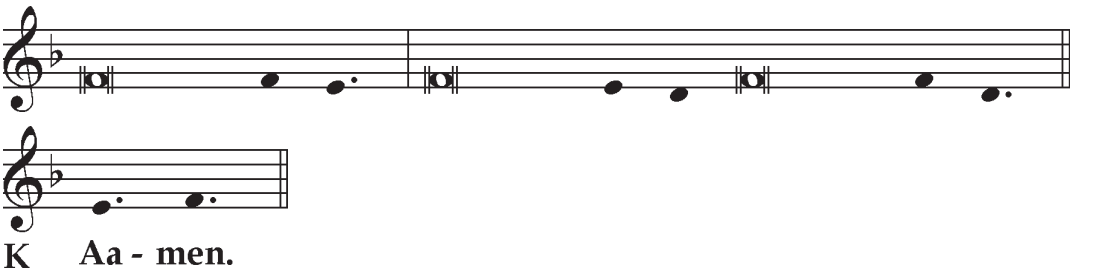

Armulaua seadmise sõnad

Meie Isa

K Mei-e I-sa, kes Sa o-led tae-vas. Pü-hit-se-tud ol-gu
Si-nu ni-mi. Si-nu riik tul-gu. Si-nu taht-mi-ne
sün-di-gu na-gu tae-vas, nõn-da ka maa peal.
Mei-e i-ga-päe-vast lei-ba an-na mei-le tä-na-päev.
Ja an-na mei-le an-deks mei-e võ-lad, na-gu mei-e-gi
an-deks an-na-me o-ma võlg-las - te-le.
Ja ä-ra saa-da meid kiu-sa-tus - se, vaid pääs-ta
meid ä-ra kur-jast. Sest Si-nu pä-ralt on riik ja
vä-gi ja au i-ga - ves-ti. Aa-men.

PEREMISSA JA LASTEJUMALATEENISTUSE LAULUD

Tervitus

Patutunnistus ja armukuulutus

1

Kõik koos:

2

L Püha Jumal, armas taevane Isa,
olen oma mõtetes, sõnades ja tegudes eksinud. Issand, halasta.

L Olen unustanud tänada õnnistuse eest,
mille osaliseks olen iga päev.
Olen põhjustanud muret ja valu oma kaaslastele. Kristus, halasta.

K Kris-tus, ha - las - ta.

L Issand, anna mulle andeks, puhasta mu süda
ja anna mulle jõudu Sinu tahtmist täita. Issand, halasta.

K Is-sand, ha - las - ta.

L Jumal kuuleb meie palveid.
Ta annab meile Jeesuse pärast kõik meie patud andeks.

K Aa-men. Aa - men.

3

L Jumal, ole mulle armuline oma heldust mööda,
kustuta mu üleastumised oma rohket halastust mööda!
Issand, halasta.

K Is-sand, ha - las - ta.

L Pese mind hästi mu süüteost ja puhasta mind mu patust.
Kristus, halasta.

K Kris-tus, ha - las - ta.

L Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!
Issand, halasta.

K Is-sand, ha - las - ta.

L Jumal kuuleb meie palveid.
Ta annab meile Jeesuse pärast kõik meie patud andeks.

Ülistuslaul

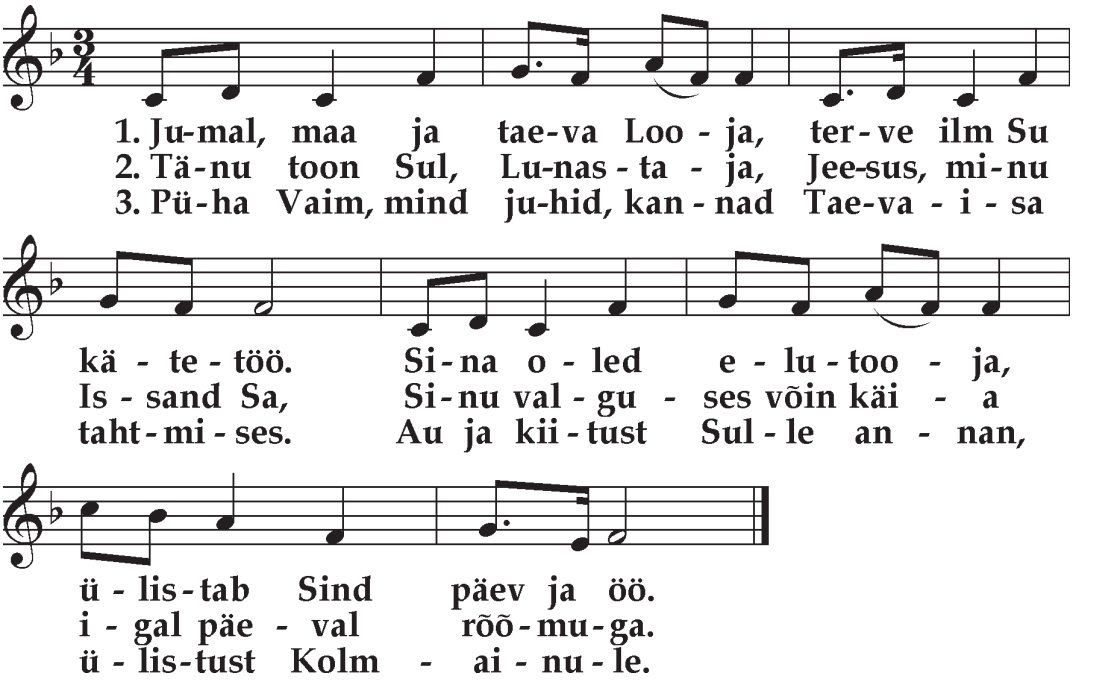

Usutunnistus

ve - ne Ta, kes kõi-ki lap-si ar-mas-tab.
rõõ-mu loob, Ta uu - e e - lu mei - le toob.
lo - hu-tab, meid ar-mas-tu-ses ü - hen - dab.

Lõpulaul

L Tä - na - gem Is - san-dat, sest Te - ma on hea.
K Ja Te - ma hel - dus kes - tab i - ga - ves - ti.
L Tä - na - gem Is-san-dat, kes oma Sõna mei - le on and-nud.
K Ja Te - ma hel - dus kes - tab i - ga - ves - ti.
L Tä - na - gem Is-san-dat, kes meid oma rahu - ga on täit-nud.
K Ja Te-ma hel-dus kes-tab i - ga - ves - ti. Hal-le -
luu - ja, hal-le - luu - ja, hal-le - luu - ja.

PÜHADE JUMALATEENISTUSTE LAULUD

Suure Reede jumalateenistus

Risti esiletoomine

Variant A

Vastulaulu korratakse kolm korda.

Variant B

Vastulaulu korratakse kolm korda.

Kaebesalmid

Variant A

Kaks eeslauljat (I ja II) ja kogudus/koor laulavad või loevad vastastikku kaebesalmid.

I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.
II Mida veel oleksin ma pidanud sul - le te - ge - ma,
mida ma jät - sin te - ge - ma - ta? Mina istutasin sind
väärtuslikuks viinapuuks, aga sina said minu vas - tu kur - jaks,
sest sa jootsid mulle janus äädikat ja läbistasid Pääst - ja
kül - je o - da - ga.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev, pü - ha
Su - re - ma - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?

Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.
II Mina saatsin vitsa sinu pärast Egiptusesse ja nuhtlesin nende
e - sik - poe - gi, aga sina la - sid mind vits - te - ga peks - ta.
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.
II Mina juhtisin sind Egiptusest välja ja hukutasin vaarao sõjaväe
Punases - se mer - re,
aga sina andsid mind ü - lem - preest - ri - te kät - te.
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.

II Mina avasin mere su ees,
aga sina avasid o - da - ga mu kül - je.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev, pü - ha
Su - re - ma - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.
II Mina käisin pilvesambas su ees,
aga sina viisid mind Pilaatuse koh - tu - jär - je et - te.
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.

II Mina toitsin sind kõrbes man - na - ga,
aga sina andsid mulle kõrva-kii - le ja piit - sa - hoo - pe.
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.
II Mina andsin sulle kaljust juu - a vett,
aga sina jootsid mul - le sap - pi ja ää - di - kat.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev, pü - ha
Su - re - ma - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
I Mu rah - vas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.

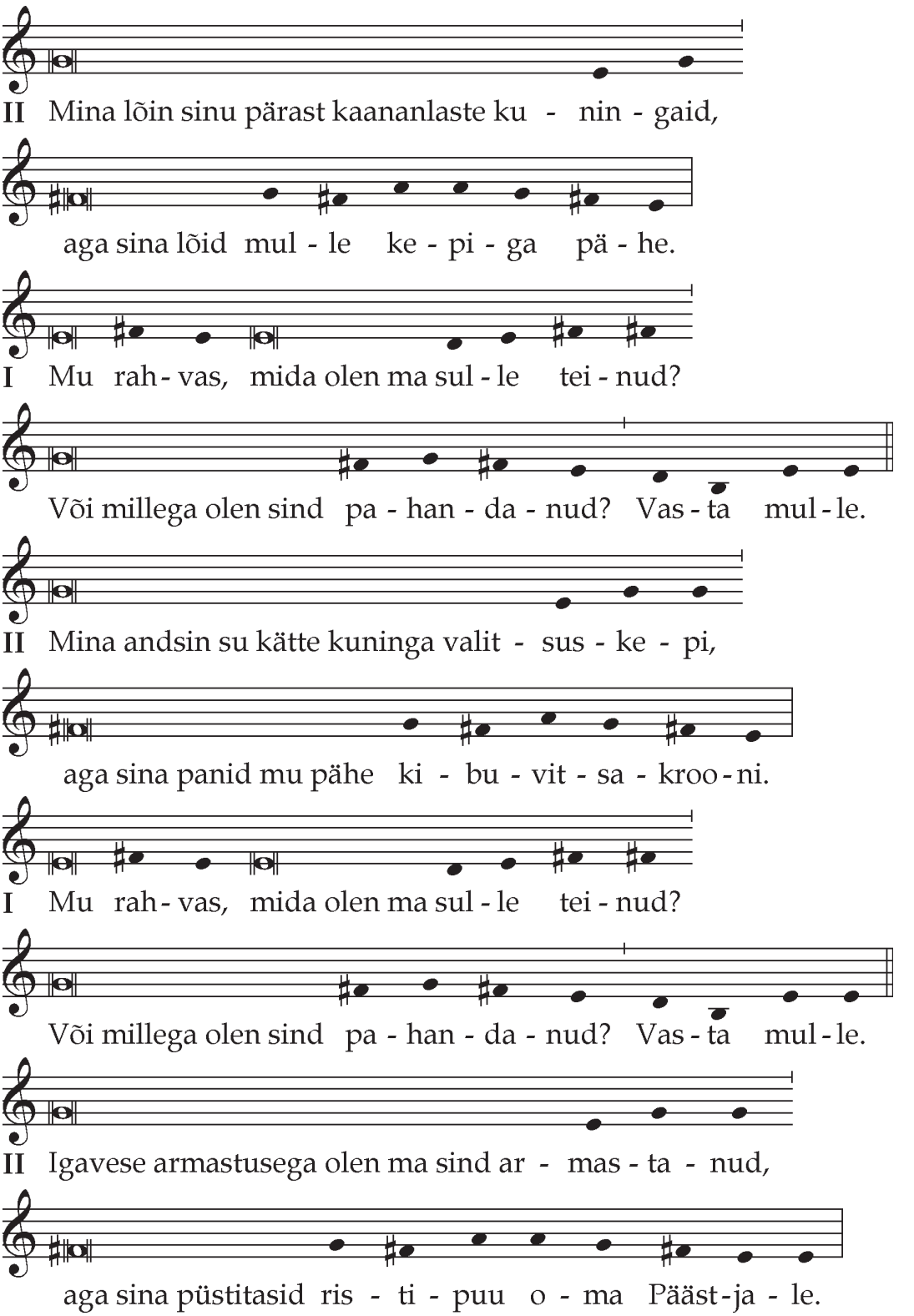

Kõik koos kordavad: Püha Jumal…

Variant B

Eeslaulja ja kogudus/koor laulavad või loevad vastastikku kaebesalmid.

aga sina püstitasid ristipuu o - ma Pääst - ja - le.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
L Mida veel oleksin ma pidanud sulle te - ge - ma,
mida ma jätsin te - ge - ma - ta?
Mina istutasin sind väärtuslikuks vii - na - puuks,
aga sina said minu vastu kur - jaks, sest sa jootsid
mulle janus äädikat ja läbistasid Päästja kül - je o - da - ga.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
L Mina avasin mere su ees, aga sina avasid odaga mu kül - je.

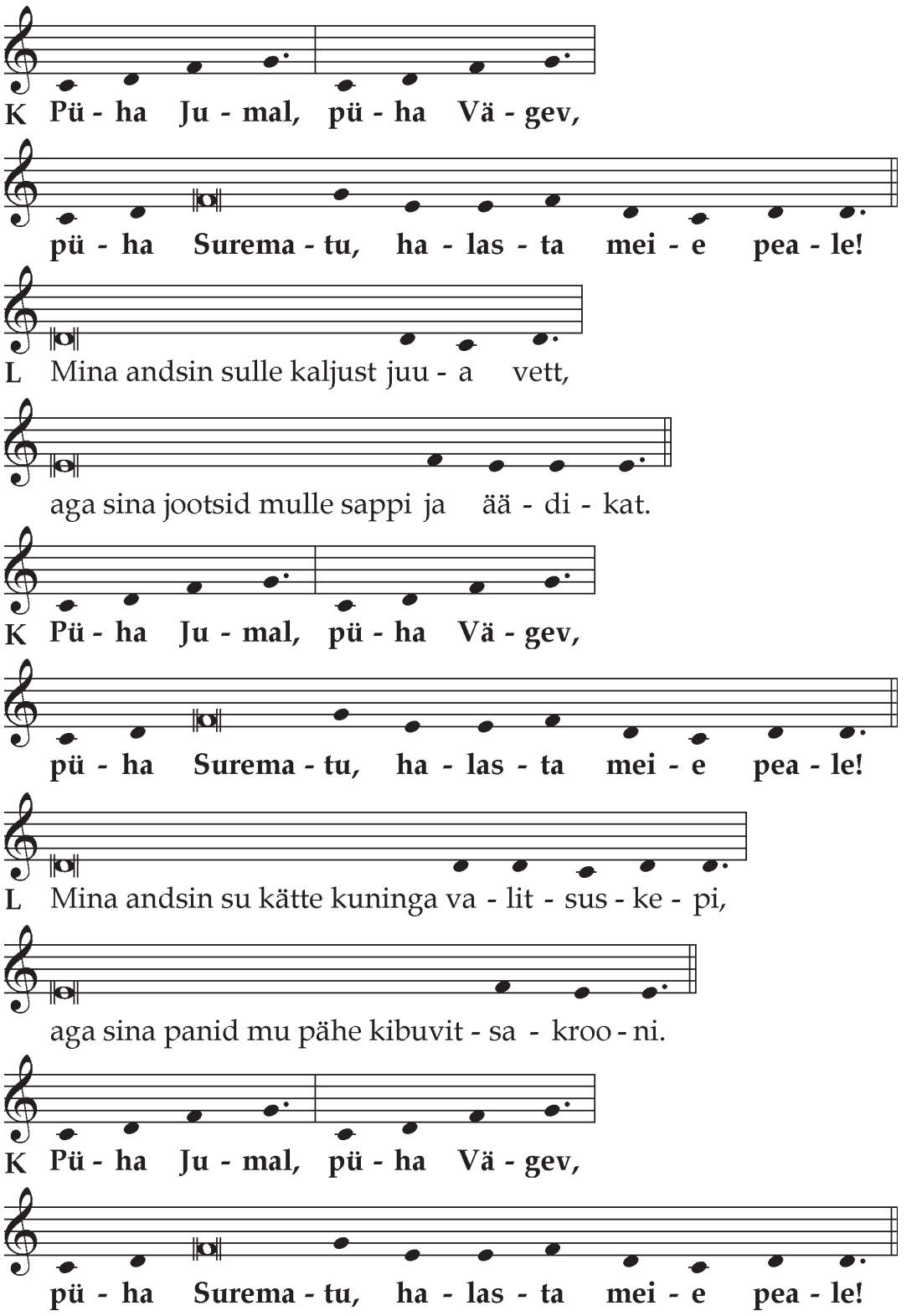
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
L Mina andsin sulle kaljust juu - a vett,
aga sina jootsid mulle sappi ja ää - di - kat.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
L Mina andsin su kätte kuninga va - lit - sus - ke - pi,
aga sina panid mu pähe kibuvit - sa - kroo - ni.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!

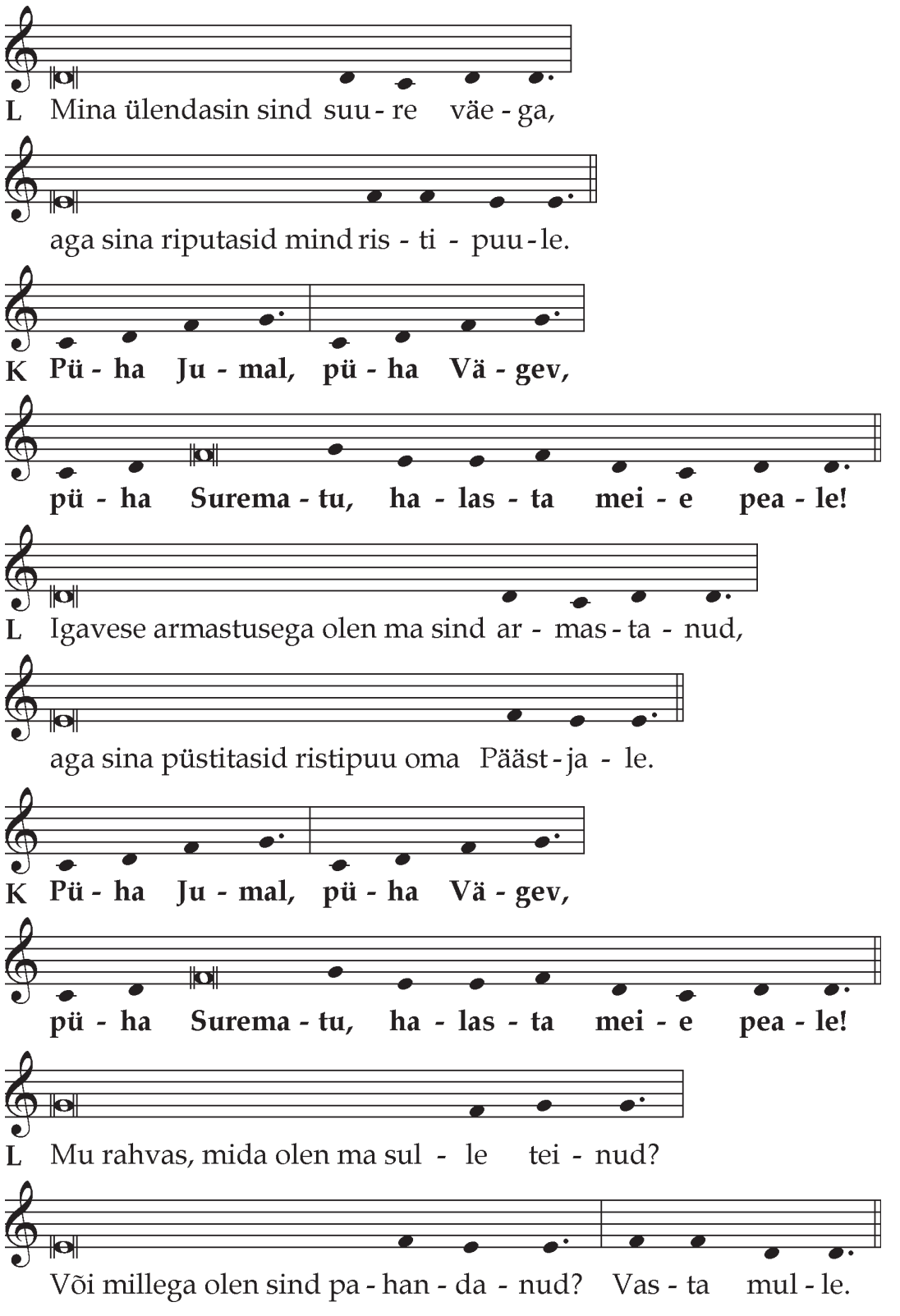
L Mina ülendasin sind suu - re väe - ga,
aga sina riputasid mind ris - ti - puu - le.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
L Igavese armastusega olen ma sind ar - mas - ta - nud,
aga sina püstitasid ristipuu oma Pääst - ja - le.
K Pü - ha Ju - mal, pü - ha Vä - gev,
pü - ha Surema - tu, ha - las - ta mei - e pea - le!
L Mu rahvas, mida olen ma sul - le tei - nud?
Või millega olen sind pa - han - da - nud? Vas - ta mul - le.

Crux Fidelis

Variant A

Refrään:

Laulu salmidel on sama meloodia.

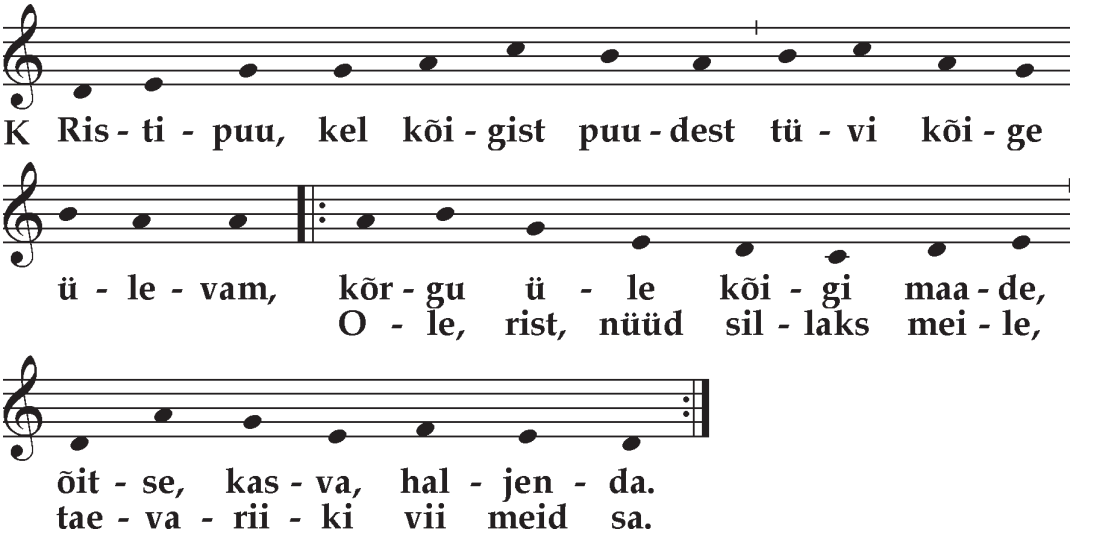

Variant B

Refrään:

Laulu salmidel on sama meloodia.

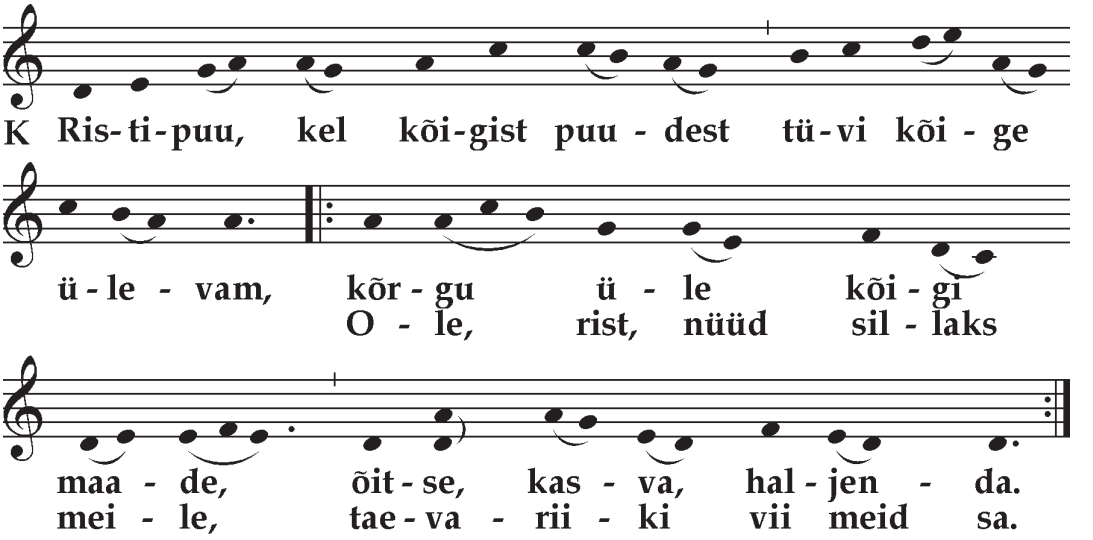

Variant C

Refrään:

Laulu salmidel on sama meloodia.

Salmid:

1.

E Kiitke, keeled, kõrgeaulist
risti võidumärgina,
vaimuliku võitlemise
innul laske süttida.
Lunastajat, ohvriks toodut,
ülistage võitjana.

Refrään korratakse

2.

E Seatud ette kuulutama
inimkonna lunastust,
headusele lisaks kurja
kandis katsumusepuu.
Sõnakuulmatus tõi surma,
elu võrsus ristipuust.

Refrään korratakse

3.

E Ristikoorem maha rõhus,
pilked südant haavasid.
Jumal, kelle käes on kohus,
ustavaks jäi surmani:
et ei kaoks me usk ja lootus,
karika jõi põhjani.

Refrään korratakse

4.

E Käed ja jalad löödi risti
lihaks saanud Jumalal.
Ristil taevani siis tõusis
ohvriks toodud Ohvritall.
Õiged hukatusest päästis,
võidetud sai surmavald.

Refrään korratakse

Ülestõusmispüha vigiilia

Protsessioon

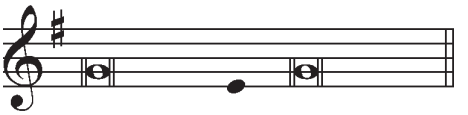

või

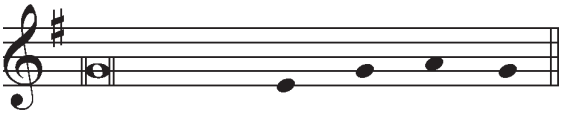

Ülestõusmispüha ülistushümn

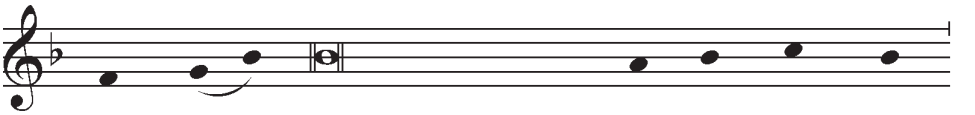

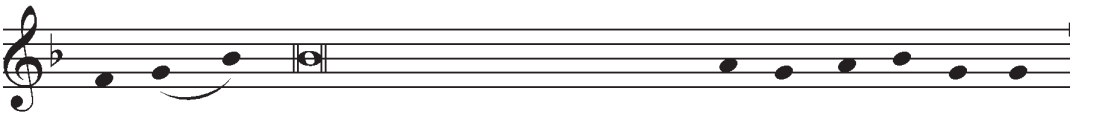

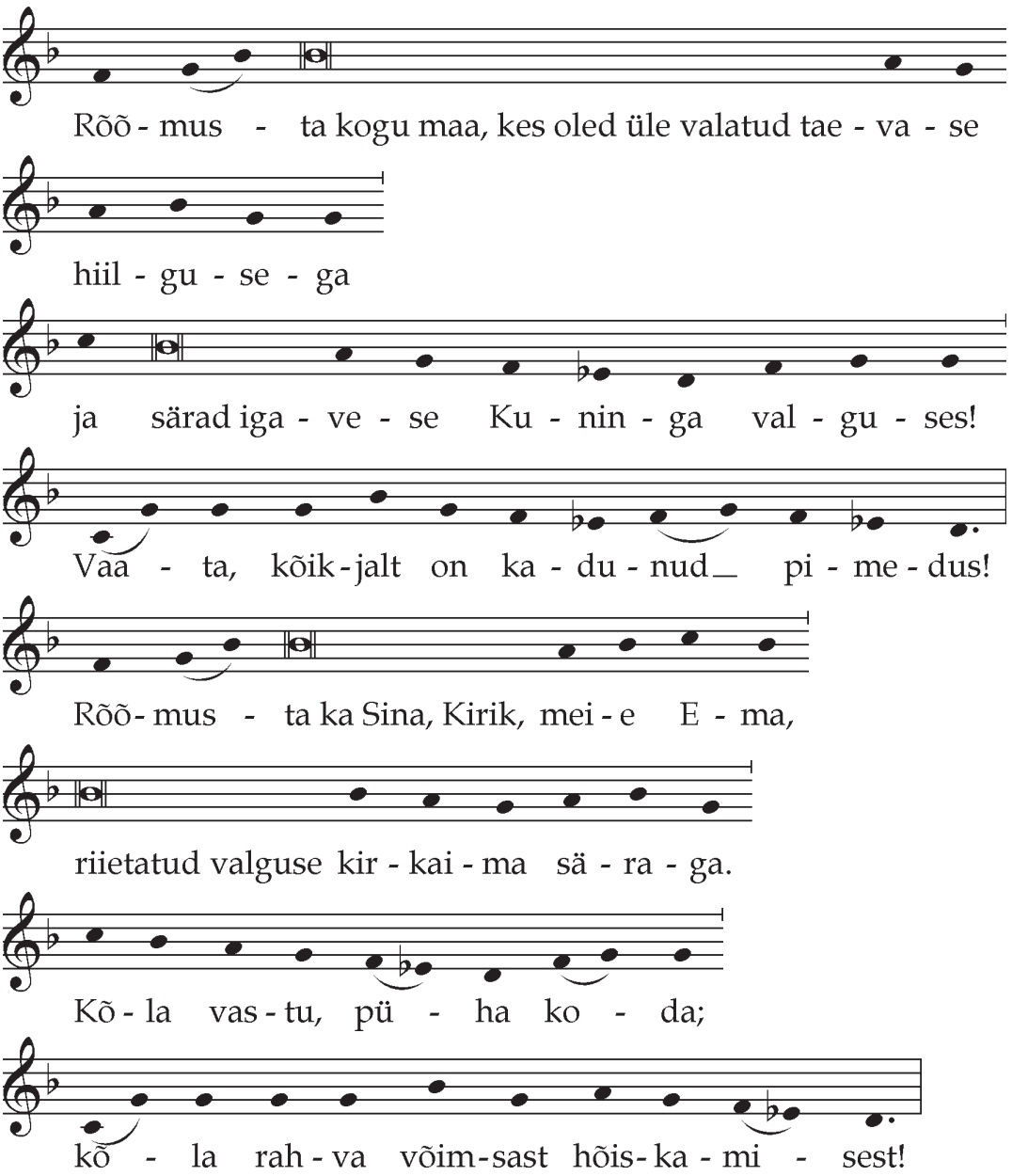

Järgnevad vastulaulud võib lauldada kasutatava missamuusika viisiga või ka ära jätta.

L Ü - len - da - ge o - ma sü - da-med.
K Mei - e ü - len - da - me sü - da-med Is - san - da poo - le.
L Tä - na - ge Is - san-dat, mei - e Ju - ma - lat.
K See on õi - ge ja ko - hus.
L Tões - ti see on õige ja hea ülistada nähta - ma-tut Ju - ma-lat,
meie kõige - väe - list I - sa, ja Tema ainusündinud Pojale,
meie Issandale Jeesusele Kris - tu - se - le
kogu südamest ja hingest kii - tust hõi - sa - ta.
Sest Tema on igavesele Isale tasunud Aa - da - ma võ - la
ja lunastanud võlakirja oma kal - li ve - re - ga.

Saa - bu - nud on tõelise Jumala Tal-le paa - sa - öö,
kelle veri kaitseb usklike koduuksi sur - ma - ing - li eest.
See on sama öö, mil iidseil aegadel Sa juhatasid meie eelkäijad,
Iis - rae - li lap - sed, välja Egip-tu - se - maalt
ja viisid nad kuiva jalaga läbi Pu - na - se me - re. See
on see öö, mil Kristus purustas sur - ma a - he - lad
ja tõusis surma-val - last võit - ja - na. See on see öö,
mil üle maa kõik need, kes Kristu - ses - se u - su - vad,
on vabaks saanud maailma pahedest ja patu - pi - me - du - sest
ning leidnud tee tagasi armuriiki ja pü - has - se el - lu.

Sel - le püha öö sära võtab ära ü - le - koh - tu,
puhastab süüst ning annab patustele tagasi süütuse ja
kur - ba - de - le rõõ - mu. Ta peletab kau-ge - le vi - ha,
ühendab südamed ja murrab vä - gi - val - la.
Sa tõe - li - selt õn - nis öö,
mis lepitad tae-va ja maa, ühendad Jumala ja i - ni-me-sed!
Sel õnnistatud ööl, tae - va - ne I - sa,
võta vastu meie kiitus ja ülistus, Sinu Kiriku tä - nu - oh - ver.
Me palume Sind, et see küü - nal, mis on pühitsetud Sinu
ni - me auks, peletaks pime-du - se sel - lest ööst.

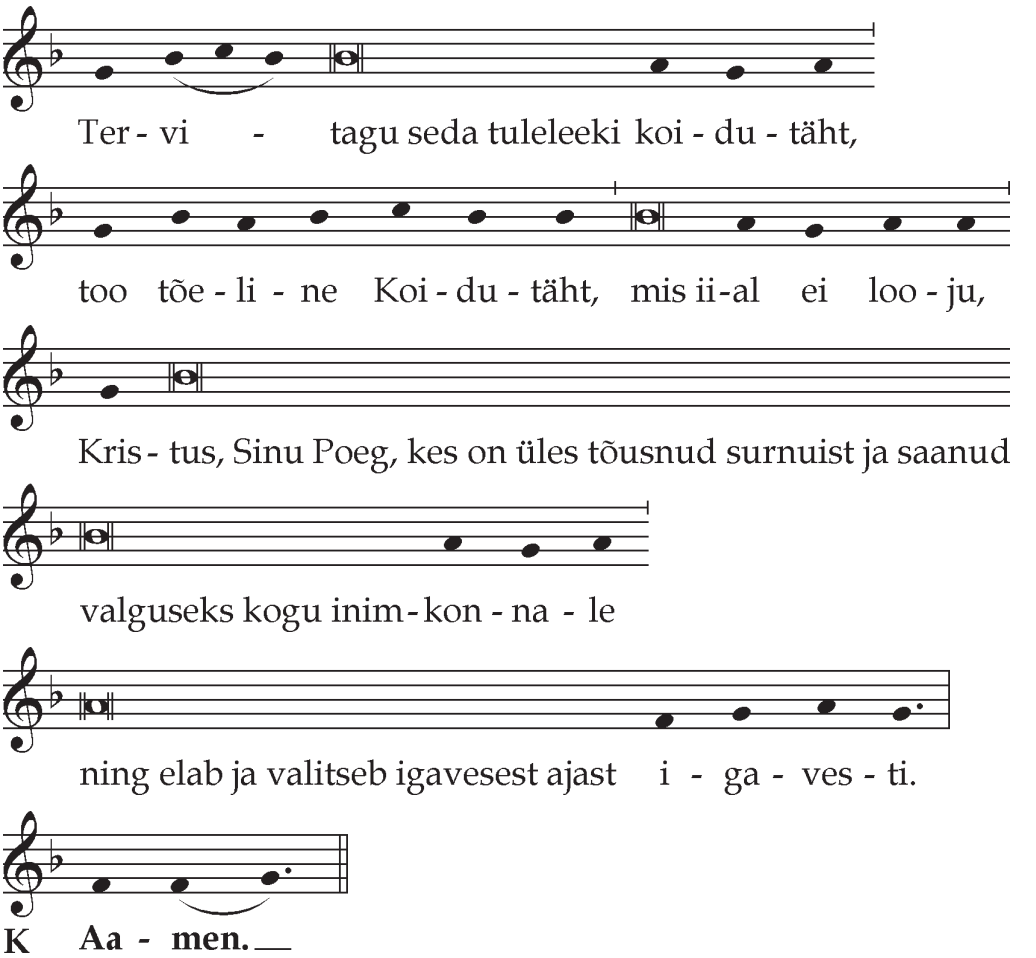
Ter - vi - tagu seda tuleleeki koi - du - täht,
too tõe - li - ne Koi - du - täht, mis ii - al ei loo - ju,
Kris - tus, Sinu Poeg, kes on üles tõusnud surnuist ja saanud
valguseks kogu inim - kon - na - le
ning elab ja valitseb igavesest ajast i - ga - ves - ti.
K Aa - men.

JUMALATEENISTUSTE KÄSIRAAMATU REGISTER

Osa pühapäevade ja pühade nimesid on registris kergema jälgitavuse jaoks märgitud ladinakeelse nimega. Number (1, 2, 3 või 123) pühapäeva või püha nimetuse taga näitab, mis lugemisaastal antud piibliteksti kasutatakse.

1. PIIBLILUGEMISED

VANA TESTAMENT

1. Moosese
1:1 kuni 2:1 Ülestõusmisp vigiilia
1:1–11 (12–23) 24–28 (29–30) 31 kuni 2:3 Jumala loomistöö
1:1–5,26–28 (29–30) 31 kuni 2:1 Ülestõusmisp vigiilia
2:4–9,15–17 Jumala loomistöö
2:(4b–6) 7–9,15–17 Jõuluvigiilia
2:18–24 Perekond ja lapsed
3:1–7 (8–19) *Invocavit* 123
3:1–15 (16–24) Jõuluvigiilia
3:8–15 Paastumaarjapäev 2 / Maarja külaskäigu päev
3:8–15,20 Maarja
3:22–24 Jumala loomistöö
4:3–10 *Invocavit* 2
7:1–5,11–18; 8:6–18; 9:8–13 Ülestõusmisp vigiilia
8:1–12 (18–22) Ülestõusmisp vigiilia
8:13–22 Uusaasta 3
9:8–17 Katastroof
9:12–16 1. pühap pärast ilmumisp 3
11:1–9 Nelip õhtujt / 2. nelip 123
12:1a,2,3 Jõuluvigiilia
12:1–4 Apostlite pühap 1
13:5–11,14–16 23. pühap pärast nelip 2
15:1–6 20. pühap pärast nelip 1
18:1–10 (11–15) Perekond ja lapsed
18:20–32 11. pühap pärast nelip 3
21:1–7 Advendiaja 4. pühap 2
22:1–13 *Judica* 1
28:10–17 Mihklipäev 1
28:11–18 (19–22) Kiriku nimepäev 2
32:23–32 *Reminiscere* 3
41:46–49,53–57 10. pühap pärast nelip 3
50:15–21 23. pühap pärast nelip 1

2. Moosese
1:22 kuni 2:10 Süütalastepäev 123
2:1–10 Perekond ja lapsed
3:1–6 Kirgastamisp 1
3:9–15 Kirgastamisp 2
4:10–12 13. pühap pärast nelip 1
12:1–8,11–14 Suur Neljapäev 3
14:8,10–16,21–22 Ülestõusmisp vigiilia VT
14:10–31; 15:20–21 Ülestõusmisp vigiilia VT
16:11–19,31,35 16. pühap pärast nelip 3 / *Laetare* 2
17:1–6 2. pühap pärast ilmumisp 2
17:8–13 *Cantate* 3
20:1–17 19. pühap pärast nelip 3
23:20–23 Mihklipäev 2
24:4–11 Suur Neljapäev 2
33:18–23 Küünlapäev 2
34:29–35 Kirgastamisp 3

3. Moosese
19:1–2,37 Kristuse teenijad
19:1–4,11–18 7. pühap pärast nelip 1
19:9–18 Evang levitamine
25:8–12 Jumala loomistöö Jtl

4. Moosese
6:22–27 Uusaasta 1 / Kolmainup 3
11:11–12,14–17,24–25 2. nelip 123
11:24–30 4. pühap pärast ilmumisp 2
21:4–9 20. pühap pärast nelip 3

5. Moosese
6:4–9 19. pühap pärast nelip 1
7:6–8 *Septuagesima* 2
8:2–3 *Laetare* 1
8:7–18 Lõikustänup 1
8:10–18 Isamaa ja rahvas 123
8:10,17–18 Õnnistatud töö
9:1–6 12. pühap pärast nelip 1
10:12–13 19. pühap pärast nelip 2
10:17–21 3. pühap pärast ilmumisp 1
13:1–5 9. pühap pärast nelip 1
18:15–19 Advendiaja 3. pühap 3
26:1–11 Lõikustänup 3
28:2–6,11–14 Õnnistatud töö
30:19–20 *Jubilate* 3
31:6–8 21. pühap pärast nelip 2
32:36–39 3. pühap pärast ilmumisp 3

Joosua
3:5–11,17 1. pühap pärast ilmumisp 3
5:13–15 Mihklipäev 3
24:21–27 7. pühap pärast nelip 3

Rutt
1:6–18 Maarja Magdaleena
1:8–11,14–18 14. pühap pärast nelip 3

1. Saamueli
2:1–2,6–9 Paastumaarjapäev 3
2:6 (7–9) Hingedepäev
3:1–10 Jõuluaja 2. pühap 2
7:12 Vana-aasta 123
15:22–26 7. pühap pärast nelip 2
16:1–13 *Septuagesima* 3
17:37–45,48–50 12. pühap pärast nelip 2
24:9–12,17–21 14. pühap pärast nelip 2

2. Saamueli
7:1–5,8–11,16 Jõuluvigiilia VT
7:4–16 Joosep
12:1–10,13 5. pühap pärast nelip 2

1. Kuningate
8:20,27–30 Jõuluaja 2. pühap 1
8:(22–26), 27–30 Kiriku nimepäev 1
8:41–43 3. pühap pärast ilmumisp 1
17:1–6 4. pühap pärast ilmumisp 3
17:1,8–16 16. pühap pärast nelip 2
17:17–24 17. pühap pärast nelip 3
18:21–26,36–39 9. pühap pärast nelip 2
19:8–13 *Exaudi* 2
19:9–18 Jaakobus

2. Kuningate
4:1–7 2. pühap pärast ilmumisp 1
5:1–15 3. pühap pärast ilmumisp 2 / 13. pühap pärast nelip 3
6:8–23 7. pühap pärast nelip 3
20:1–7 *Reminiscere* 2

1. Ajaraamat
29:6–19 Kiriku nimepäev 3
29:10–12 24. pühap pärast nelip 1
29:10–14 Isamaa ja rahvas Jtl

2. Ajaraamat
1:7–12 10. pühap pärast nelip 1 / Isamaa ja rahvas Jtl
20:1–9 *Reminiscere* 1
24:18–21 2. jõulup 2

Nehemja
8:1–2,5–6,9–12 Usupuhastusp 2
8:5–10 15. pühap pärast nelip 3

Iiob
14:1–5 (6–10) Surnuaiapüha
14:1–6,13–15 17. pühap pärast nelip 1
19:25 Hingedepäev Jtl
19:25–27 Vaikne Laupäev 123 / 17. pühap pärast nelip 2
28:7–15,23–28 9. pühap pärast nelip 1
35:1–8 5. pühap pärast nelip 3
37:21–24 Kolmainup 2
38:1–4,8–11,16–18 4. pühap pärast ilmumisp 2
42:1–6 12. pühap pärast nelip 2

Psalmid
27:1–3,13–14 Mauritius
31:20–23 2. ülestõusmisp 2
73:23–28 2. ülestõusmisp 3
90:1–6 (7–12) Surnuaiapüha
94:8–15 Valvamispühap 3
110:1–4 Taevaminemisp 1
127:1–2 16. pühap pärast nelip 1
139:7–12 25. pühap pärast nelip 2

Õpetussõnad
3:1–6 Markus / Kristuse teenijad
3:3–8 10. pühap pärast nelip 1
3:3–9,27–28 Evang levitamine
3:13–18 Matteus / Urbanus
3:27–32 10. pühap pärast nelip 3
8:1,22–30 Johannes 123
8:1–8,19–21; 9:4b–6 Ülestõusmisp vigiilia
14:21–22,25,31 10. pühap pärast nelip 2
15:28–33 Markus
18:4–8,21 13. pühap pärast nelip 2
28:13–14 12. pühap pärast nelip 1
30:7–9 2. pühap pärast nelip 3
31:10–31 Birgitta / Eliisabet

Koguja
3:1–8 Vana-aasta 123
3:1–8 (9–11) Surnuaiapüha
3:1–11 25. pühap pärast nelip 1
5:9–14 2. pühap pärast nelip 1
8:16–17 Kolmainup 2
9:13–18 Isamaa ja rahvas 123
12: (1–5) 6–7 25. pühap pärast nelip 3

Ülemlaul
2:1–7 Maarja
3:1–4 Maarja Magd
8:6–7 Perekond ja lapsed Jtl

Jesaja
1: (2–9) 10–17 Palvepäev 123
1:10–17 18. pühap pärast nelip 3
1:16–20 *Invocavit* 3
2:2–4 Kiriku ühtsus
2:12–18 12. pühap pärast nelip 3
4:2–6 *Cantate* 3
5:1–7 *Sexagesima* 3
6:1–8 (9–10) Kolmainup 1
7:10–14 Paastumaarjapäev 1
8:11–15 20. pühap pärast nelip 2
9:1–6 Jõuluvigiilia / Jõuluöö 123
11:1–5 Maarja külaskäigu päev
11:1–9 Jõuluõhtu/ Jõuluvigiilia / Jõulup 123
12:1–6 2. pühap pärast ilmumisp 1
22:15–25 Mattias
24:14–16 15. pühap pärast nelip 2
25:1,4–5 Jõuluaja 1. pühap 123
25:6–10 Suur Neljapäev 1
25:8–9 Ülestõusmisp 3 / Surnuaiapüha
26:12–14,19 17. pühap pärast nelip 3
28:14–16 Siimon
29:13–16 *Judica* 3
29:17–19 Advendiaja 4. pühap 3
30:15–21 Filippus
30:18–21 3. pühap pärast ilmumisp 2
32:15–20 *Cantate* 2
33:5–6 Taevaminemispüha 3
33:20–22 22. pühap pärast nelip 1
35:3–6 Advendiaja 2. pühap 2 / Luukas
35:3–10 Hingedepäev 1
38:16–20 15. pühap pärast nelip 1
40:1–8 Jaanipäev 1
40:26–31 *Jubilate* 1 / Isamaa ja rahvas Jtl
42:1–4 1. pühap pärast ilmumisp 1
42:1–8 Evang levitamine
42:5–8 Uusaasta 3
43:1–3 Uusaasta 2
43:8–13 Bartolomeus / Luukas / Kristuse teenijad
43:10–12 *Quasimodogeniti* 1
44:1–5 *Exaudi* 1
44:6–8 Advendiaja 2. pühap 3
44:21–23 18. pühap pärast nelip 1
45:8–12 Jaanipäev 3
45:22–25 Pauluse pöördumispäev
49:1–6 Suure Nädala K 123
49:5–7 Ilmumisp 2
49:8-10 Advendiaja 1. pühap 3
49:8–13 Evang levitamine
49:13–16 Jõuluaja 1. pühap 123
50:4–10 Palmipuudep 123
51:3–6 Jaanipäev 2
51:9–16 4. pühap pärast ilmumisp 1
52:7–10 Jõulup 123 / Andreas / Evang levitamine
52:8–10 Küünlapäev 1
52:13–15 Suure Nädala T 123
53 Suur Reede 123
53:9–11 Suure Reede õhtu
54:7–10 *Jubilate* 2
55:1–3 *Laetare* 3
55:1–7 (8–11) Ülestõusmisp vigiilia
55:6–11 *Sexagesima* 1
57:15–19 (20–21) 4. pühap pärast nelip 1
58:1–9 *Esto mihi* 1
58:6–11 Evang levitamine
58:7–8 Martin
59:20–21 Nelip eelõhtu 123
60:1–6 Jõuluvigiilia / Ilmumisp 1
60:18–21 Pühakutepäev 2

61:1–3 1. pühap pärast ilmumisp 2 / Nikolaus
61:10–11 4. pühap pärast nelip 2 / Maarja
62:1–3 2. pühap pärast ilmumisp 3
62:6–12 Jõuluhommik 123
62:6–7,10–12 Usupuhastusp 1
62:10–12 Advendiaja 1. pühap 1
63:7–9 *Cantate* 1
63:15–16 Advendin õhtujt
64:3–8 23. pühap pärast nelip 3
65:1–3 *Judica* 2
65:17–19 Pühakutepäev 1
65:23–25 Pühakutepäev 3
66:1–2 Kiriku nimepäev / Kolmainup 3
66:18–19 Apostlite pühap 3

Jeremija
1:4–10 21. pühap pärast nelip 1 / Pauluse pöördumise päev
3:14–15 22. pühap pärast nelip 1 / Kristuse teenijad
3:21–25 Advendiaja 3. pühap 1
6:16–19 11. pühap pärast nelip 2
7:1–7 9. pühap pärast nelip 3
7:23–26 *Oculi* 3
8:4–7 *Esto mihi* 2
9:22–23 *Septuagesima* 1
11:18–20 Märtrid
15:15–20 2. jõulup 3
15:19–21 22. pühap pärast nelip 2
16:16–21 Peetrus
17:5–8 22. pühap pärast nelip 3
18:1–10 11. pühap pärast nelip 1
18:19–20 Suure Nädala E 123
20:7–11,13 2. jõulup 1 / Märtrid
23:1–4 *Misericordia Domini* 2
23:5–6 Jõuluõhtu
26:12–16 *Oculi* 2
27:4–7 24. pühap pärast nelip 1
29:4–7 24. pühap pärast nelip 2
29:11–14 *Rogate* 1
31:15–17 Süütalastepäev 123
31:31–34 Nelip 2 / Usupuhastusp 3
45:1–5 Jaakobus

Nutulaulud
3:17–26,31–33 Hingedepäev 3
3:22–26 Vana-aasta 123
3:22–26,31–32,39–41 Surnuaiapüha

Hesekiel
2:1–8 Apostlite pühap 2
3:4–11 Matteus
18:30–32 *Esto mihi* 3
33:10–16 4. pühap pärast ilmumisp 1
33:30–33 3. pühap pärast nelip 3
34:11–16 *Misericordia Domini* 1 / Peetrus
36:24–28 Ülestõusmisp vigiilia / Nelip 1
37:1–14 Ülestõusmisp vigiilia / 1. ülestõusmisp 2
37:24–28 Jõuluvigiilia

Taaniel
2:31–41,44 24. pühap pärast nelip 3
5:1–9,13–17,25–30 2. pühap pärast nelip 1
7:9–10,13–14 Igavikupühap 1
7:13–14 Taevaminemispüha 2
9:17–20 *Cantate* 2
12:1–3 Igavikupühap 3 / Hingedepäev 2

Hoosea
2:20–22 Advendiaja 2. pühap 1
4:1–3 Jumala loomistöö Jtl
6:1–3 1. ülestõusmisp 123
10:12–13 *Sexagesima* 2
11:1–4,7 3. pühap pärast nelip 1
12:6–7 4. pühap pärast nelip 2
14:2–9 4. pühap pärast nelip 3

Joel
2:12–17 Tuhkapäev 123
2:12–19 Palvepäev 123
2:21–24 Jumala loomistöö Jtl
2:21–27 Lõikustänup 2
3:1–5 Nelip 3
4:12–16 4. pühap pärast ilmumisp 3

Aamos
4:12–13 Valvamispühap 1
5:16–20 26. pühap pärast nelip 123
5:21–24 18. pühap pärast nelip 2
7:10–15 21. pühap pärast nelip 3
8:4–8 2. pühap pärast nelip 2
8:11–12 *Laetare* 2

Joona
2 2. ülestõusmisp 1
3:1–5 Evang levitamine
3:1–5,10 kuni 4:11 5. pühap pärast nelip 1

Miika
2:12–13 Advendin õhtujt
4:1–4 Ilmumisp 3 / Rahu
5:1–4a Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Jõuluhommik 123
6:6–8 14. pühap pärast nelip 1 / Kristuse teenijad
7:14–20 *Misericordia Domini* 3

Habakuk
2:1–4 Advendin õhtujt / Toomas
3:1–6,18–19 Katastroof

Sefanja
3:14–17 Advendiaja 4. pühap 1 / Maarja külaskäigu päev
3:16–20 Kiriku ühtsus

Sakarja
1:3–6 3. pühap pärast nelip 2
2:10–13 Anna
3:1–5 *Oculi* 1
3:6–10 Jõuluaja 2. pühap 3
4:1–6a,10b–14 Peetrus
8:6–8 *Quasimodogeniti* 2
8:12–13 *Quasimodogeniti* 3
8:16–17 5. pühap pärast nelip 1
9:9–10 Advendiaja 1. pühap 2 / Palmipuudep 123
14:7–9 *Exaudi* 3

Malaki
3:1–2 Küünlapäev 3
3:13–18 Valvamispühap 2
3:19–20 Igavikupühap 2
3:23–24 Advendiaja 3. pühap 2

Saalomoni Tarkuseraamat
3:1–9 Märtrid
7:7–13 Birgitta
10:10–14 Olav

Baaruk
3:9–15,32 kuni 4:4 Ülestõusmisp vigiilia

UUS TESTAMENT

Matteuse
1:16,18–21,24a Joosep
1:18–24 Advendiaja 4. pühap 123
2:1–12 Ilmumisp 123
2:13–21 Süütalastepäev 123
3:13–17 1. pühap pärast ilmumisp 1
4:1–11 *Invocavit* 1
4:12–16 Uusaasta 3
4:18–22 Andreas
5:1–10 (11–12) Usupuhastusp 1/ Rahu
5:1–12 Pühakutepäev 123
5:10–12 Märtrid
5:13–16 22. pühap pärast nelip 3 / Kristuse teenijad
5:20–30 7. pühap pärast nelip 1
5:43–48 14. pühap pärast nelip 2 / Rahu
6:5–13 *Cantate* 2
6:14–15 23. pühap pärast nelip 3
6:16–21 Tuhkapäev 123
6:19–23 Lõikustänup 2
6:19–24 16. pühap pärast nelip 3
6:25–34 16. pühap pärast nelip 1 / Lõikustänup 2 / Õnnistatud töö
7:13–14 9. pühap pärast nelip 2
7:15–23 9. pühap pärast nelip 1
7:21–25 Surnuaiapüha
7:24–29 9. pühap pärast nelip 3
8:5–13 3. pühap pärast ilmumisp 1
8:23–27 4. pühap pärast ilmumisp 1
9:9–13 4. pühap pärast nelip 3 / Matteus
9:18–26 25. pühap pärast nelip 1
9:35–38 Evang levitamine / Kristuse teenijad
10:16–22 2. jõulup 1
10:26–33 Usupuhastusp 2
10:28–33 Mauritius
11:2–10 Advendiaja 3. pühap 1
11:11–19 Advendiaja 3. pühap 2
11:20–24 11. pühap pärast nelip 3
11:25–30 15. pühap pärast nelip 3 / Mattias/ Kristuse teenijad/ Evang levitamine
12:9–14 Õnnistatud töö
12:33–35 (36–37) Palvepäev 123
12:33–37 13. pühap pärast nelip 2
12:46–50 Perekond ja lapsed
13:10–17 Birgitta
13:16–17 Anna
13:24–30 4. pühap pärast ilmumisp 1
13:31–33 *Sexagesima* 3
13:31–33 (34–35) Kiriku ühtsus
13:44–46 2. pühap pärast nelip 2
13:44–52 Margareeta
13:47–50 Igavikupühap
14:22–33 4. pühap pärast ilmumisp 2
15:21–28 *Reminiscere* 1
16:1–4 Vana-aasta 123 / 22. pühap pärast nelip 2
16:13–19 Apostlite pühap 2 / Peetrus
16:21–23 *Invocavit* 2
16:24–27 2. pühap pärast nelip 3 / Olav
17:1–8 Kirgastamisp 1
17:24–27 24. pühap pärast nelip 3
18:1–6 (7–9) 10 Mihklipäev 123
18:15–22 23. pühap pärast nelip 2
18:19–20 Kiriku ühtsus
18:23–35 23. pühap pärast nelip 1
19:27–30 *Septuagesima* 2 / Pauluse pöördumise päev
20:1–16 *Septuagesima* 1
20:20–23 (24–28) Jaakobus
20:25–28 Isamaa ja rahvas 123
21:1–9 Advendiaja 1. pühap 1
21:12–16 Kiriku nimepäev 1
21:12–17 (18–22) Palmipuudep 3
21:28–32 12. pühap pärast nelip 2
22:1–14 21. pühap pärast nelip 1
22:15–22 24. pühap pärast nelip 1
22:23–33 Hingedepäev 2
22:34–40 19. pühap pärast nelip 1
23:1–12 12. pühap pärast nelip 3
23:34–39 2. jõulup 3
24:1–14 26. pühap pärast nelip 123
24:15–27 26. pühap pärast nelip 123
24:36–44 Valvamispühap 3
24:42–47 Kristuse teenijad
25:1–13 Valvamispühap 1
25:14–23 Urbanus
25:14–30 10. pühap pärast nelip 2
25:31–40 Eliisabet / Martin
25:31–46 Igavikupühap 123 / Evang levitamine
26:17–30 Suur Neljapäev 3
26:30–56 Suure Nädala E 3
26:57 kuni 27:10 Suure Nädala T 3
27:11–31 Suure Nädala õhtujt
27:11–32 Suure Nädala K 3
27:33–54 Suur Reede 3
27:45–56 Jeesuse surmahetk
27:55–61 Suure Reede õhtu
27:62–66 Vaikne Laupäev 123
28:1–8 1. ülestõusmisp 3
28:8–15 2. ülestõusmisp 3 / Ülestõusmisn R 123
28:16–20 Ülestõusmisn L 123 / Kolmainup 3 / Evang levitamine

Markuse
1:1–4,14–15 Markus
1:12–13 *Invocavit* 3
1:14–15 2. pühap pärast ilmumisp 3
1:29–39 3. pühap pärast ilmumisp 3
2:1–12 20. pühap pärast nelip 1
2:18–22 18. pühap pärast nelip 2
2:23–28 18. pühap pärast nelip 3
3:13–19 Apostlite pühap 3
4:26–29 4. pühap pärast ilmumisp 3
4:35–41 Katastroof
6:14–29 Jaanipäev
7:5–13 18. pühap pärast nelip 3
7:31–37 13. pühap pärast nelip 1
8:31–35 Märtrid
9:2–8 Kirgastamisp 2
9:17–29 *Reminiscere* 2
9:38–41 4. pühap pärast ilmumisp 2
10:2–9 Perekond ja lapsed
10:13–16 Nikolaus / Perekond ja lapsed
10:17–27 7. pühap pärast nelip 2
10:32–45 *Esto mihi* 3
10:42–45 Evang levitamine
11:1-10 Advendiaja 1. pühap 2
12:1–12 *Judica* 3
12:13–17 Isamaa ja rahvas
12:28–34 19. pühap pärast nelip 2
12:41–44 14. pühap pärast nelip 3
13:5–13 Markus/ Märtrid
13:33–37 Valvamispühap 2
15:33–41 Jeesuse surmahetk / Suure Nädala õhtujt
15:42–47 Suure Nädala õhtujt
16:1–8 Ülestõusmisn õhtujt

16:14–20 Taevaminemisp 1
16:15–20 Pauluse pöördumise päev / Evang levitamine
16:1–8 Ülestõusmisp vigiilia / Ülestõusmisn õhtujt
16:9–16 Ülestõusmisn N 123

Luuka
1:1–4 Luukas
1:26–38 Paastumaarjapäev 1
1:39–45 Paastumaarjapäev 2
1:39–49 (50–56) Maarja külaskäigu päev
1:46–55 Maarja
1:46–56 Paastumaarjapäev 3
1:57–66 Jaanipäev 123
1:67–79 Jaanipäev
2:1–14 Jõuluöö 123
2:1–14 (15–20) Jõuluõhtu / Jõluvigiilia
2:8–20 Jõuluhommik 123
2:21 Uusaasta 1
2:22–33 Küünlapäev 123
2:33–40 Jõuluaja 1. pühap 123
2:41–52 Jõuluaja 2. pühap 1
3:7–14 Advendin õhtujt
3:15–18,21–22 1. pühap pärast ilmumisp 3
4:16–21 2. pühap pärast ilmumisp 3
4:23–30 11. pühap pärast nelip 2
5:1–11 Apostlite pühap 1
6:20–31 Pühakutepäev 3
6:27–31 7. pühap pärast nelip 3
6:36–42 5. pühap pärast nelip 1
7:11–16 17. pühap pärast nelip 1
7:36–50 *Reminiscere* 3
8:4–15 *Sexagesima* 1
9:23–26 Katariina
9:28–36 Kirgastamisp 3
9:57–62 3. pühap pärast nelip 3
10:1–9 Luukas / Evang levitamine
10:1–12 21. pühap pärast nelip 2
10:17–20 Mihklipäev 2
10:25–37 14. pühap pärast nelip 1
10:38–42 16. pühap pärast nelip 2
11:5–13 *Cantate* 3
11:14–23 (24–26) *Oculi* 1
11:29–32 Ilmumisp
12:1–7 Katastroof
12:1–8 Märtrid
12:4–7 24. pühap pärast nelip 2
12:8–12 2. jõulup 2
12:13–21 2. pühap pärast nelip 2
12:(13–14),15–21 Lõikustänup 1
12:32–34 Kristuse teenijad
12:35–40 Advendiaja 2. pühap 2 / Surnuaiapüha
12:37–48 Kiriklik koosolek
12:42–48 10. pühap pärast nelip 3
13:1–5 5. pühap pärast nelip 3
13:1–9 Palvepäev 123
13:6–9 Vana-aasta 123
13:22–30 Tuhkapäev 123
13:31–35 *Judica* 2
14:1–6 18. pühap pärast nelip 1
14:16–24 3. pühap pärast nelip 1
15:1–10 4. pühap pärast nelip 1
15:11–32 4. pühap pärast nelip 2 / Palvepäev 123
16:1–9 10. pühap pärast nelip 1
16:10–13 Õnnistatud töö
16:19–31 2. pühap pärast nelip 1
17:7–10 *Septuagesima* 3
17:11–19 15. pühap pärast nelip 1
17:20–24 Advendiaja 2. pühap 3
18:9–14 12. pühap pärast nelip 1
18:31–43 *Esto mihi* 1
19:1–10 3. pühap pärast nelip 2 / Kiriku nimepäev
19:41–48 11. pühap pärast nelip 1
20:27–40 25. pühap pärast nelip 3
21:5–11,33 Katastroof
21:25–33 (34–36) Advendiaja 2. pühap 1
21:25–36 Vana-aasta 123
22:14–22 Suur Neljapäev 1
22:24–30 Bartolomeus
22:39–62 Suure Nädala E 1
22:63 kuni 23:12 Suure Nädala T 1
23:13–31 Suure Nädala K 1
23:26–32 Suure Nädala õhtujt
23:32–46 Suur Reede 1
23:33–38 Suure Nädala õhtujt
23:39–43 Suure Nädala õhtujt
23:44–49 Jeesuse surmahetk
23:47–56 Suure Reede õhtu
24:1–12 Ülestõusmisp 1
24:13–35 2. ülestõusmisp 1
24:13–36 Ülestõusmisn õhtujt
24:36–49 *Quasimodogeniti* 3 / Ülestõusmisn T 123
24:46–53 Taevaminemisp 3

Johannese
1:1–4 Jumala loomistöö
1:1–14 Jõulup 123
1:14–18 Küünlapäev
1:19–27 Advendiaja 3. pühap 3
1:29–34 1. pühap pärast ilmumisp 2
1:35–37 Advendiaja 3. pühap 2
1:35–42 Andreas
1:47–51 Mihklipäev 1
2:1–11 2. pühap pärast ilmumisp 1
2:13–22 Kiriku nimepäev 3
3:1–15 Kolmainup 1
3:16–18 Surnuaiapüha
3:16–21 Nelip 3
3:26–30 Advendiaja 3. pühap 3
4:5–26 2. pühap pärast ilmumisp 2
4:31–38 *Sexagesima* 2 / Kristuse teenijad
4:32–42 Evang levitamine
4:39–42 3. pühap pärast ilmumisp 2
4:46–53 22. pühap pärast nelip 1
5:1–15 15. pühap pärast nelip 2
5:19–21 17. pühap pärast nelip 3
5:22–29 Igavikupühap
5:24–29 Hingedepäev 1
6:1–15 *Laetare* 1
6:16–21 4. pühap pärast ilmumisp 3
6:(23–25),26–35 Lõikustänup 3
6:24–35 *Laetare* 2
6:37–40 25. pühap pärast nelip 2 / Hingedepäev 3 / Surnuaiapüha
6:44–47 2. nelip 123
6:48–58 *Laetare* 3
7:14–18 Jõuluaja 2. pühap 3
7:37–39 *Exaudi* 2
7:40–52 20. pühap pärast nelip 3
8:2–11 5. pühap pärast nelip 2
8:12 Ilmumisp
8:31–36 Usupuhastusp 3 /Isamaa ja rahvas 123
8:46–59 *Oculi* 3
9:1–7,39–41 13. pühap pärast nelip 3
9:24–38 20. pühap pärast nelip 2
10:1–10 *Misericordia Domini* 3
10:11–16 *Misericordia Domini* 1
10:22–30 Jõuluaja 2. pühap 2 / Kiriku nimepäev 2
11:20–27 Hingedepäev
11:21–29 (30–31) 32–45 17. pühap pärast nelip 2
11:32–44 Pühakutepäev 2
11:47–53 *Judica* 1
12:1–8 Palmipuudep 2
12:12–24 Palmipuudep 1
12:24–26 Laurentius
12:25–33 *Esto mihi* 2
12:35–36 Küünlapäev
12:37–43 *Oculi* 2
12:44–47 Ilmumisp
12:44–50 Kiriklik koosolek
13:1–15 Suur Neljapäev 2
13:16–20 21. pühap pärast nelip 3

13:31–35 19. pühap pärast nelip 3
14:1–6 Toomas / Surnuaiapüha
14:1–7 *Jubilate* 3
14:1–14 Filippus
14:8–17 Nelip eelõhtu 123
14:12–14 Uusaasta 2
14:15–21 Nelip 2
14:23–29 Nelip 1
14:27–31a Isamaa ja rahvas / Rahu
15:1–10 Kolmainup 2
15:7–11 Siimon
15:9–17 Mattias
15:10–17 *Cantate* 3
15:17–27 Siimon
15:18–21 Jüri
15:26 kuni 16: 4 *Exaudi* 1
16:5–15 *Cantate* 1
16:12–15 2. nelip 123
16:16–23 *Jubilate* 1
16:23–33 *Cantate* 1
16:31–33 Katastroof
17:1,11–23 Kiriku ühtsus
17:6–10 *Cantate* 2
17:11–17 *Jubilate* 2
17:18–23 *Exaudi* 3
17:24–26 Taevaminemisp 2
18:1–27 Suure Nädala E 2
18:1 kuni 19:42 Suur Reede 123
18:28–40 Suure Nädala T 2
19:1–16 Suure Nädala K 2
19:16–30 Suur Reede 2
19:25–27 Suure Nädala õhtujt / Maarja
19:31–42 Suure Reede õhtu
20:1–3,11–18 Maarja Magd
20:1–10 Ülestõusmisp 2
20:3–10 Ülestõusmisn õhtujt
20:11–18 2. ülestõusmisp 2 / Ülestõusmisn õhtujt
20:19–31 *Quasimodogeniti* 1
20:24–29 Toomas
21:1–14 Ülestõusmisn K 123 / *Quasimodogeniti* 2
21:15–17 Kristuse teenijad
21:15–19 *Misericordia Domini* 2
21:15–22 Peetrus
21:19b–25 Johannes 123

Apostlite teod
1:1–11 Taevaminemisp 123
1:12–14 *Exaudi* 2/ Maarja Jtl
1:15–26 Mattias
2:1–13 Nelip 123 / Nelip õhtujt
2:14–17,21–23,32–33,36–41 Nelip õhtujt
2:22–32 Ülestõusmisn K 123
2:36–41 2. nelip 123
2:42–47 Suur Neljapäev 1
2:42–47 (4:32–37) Nelip õhtujt
2:43–44 Kiriku ühtsus
3:1–10 13. pühap pärast nelip 3
3:12–20 *Quasimodogeniti* 2
4:8–12 Uusaasta 1
4:18–21 24. pühap pärast nelip 1
4:24–30 Uusaasta 3
5:12–16 Bartolomeus
6:8,11–15; 7:51–60 2. jõulup 123
8:26–40 1. pühap pärast ilmumisp 2 / Ülestõusmisn N 123
9:1–18 Pauluse pöördumise päev
10:34–43 2. ülestõusmisp 1
10:44–48 2. nelip 123
11:27 kuni 12:3a Jaakobus
12:1–11 Peetrus
12:5–11 Mihklipäev 3
13: (14b–22) 23–26 Jaanipäev 1
13:16–26 Jõuluvigiilia
13:23–33 Ülestõusmisn T 123 / *Quasimodogeniti* 3
13:46–49 Evang levitamine
14:15–17 Jaanipäev 2
15:35–41 Markus
16:9–15 *Sexagesima* 1
17:24–30 Isamaa ja rahvas 123
19:1–6 Nelip eelõhtu 123 / Jaanipäev 3
20:17–20 (28–32) Kristuse teenijad
20:17–24 10. pühap pärast nelip 3
20:32–35 16. pühap pärast nelip 3
22:3–16 (17–21) Pauluse pöördumispäev
23:1,6–11 Ülestõusmisn R 123
26:12–23 Apostlite pühap

Roomlastele
1:1–7 Apostlite pühap
1:16–17 3. pühap pärast ilmumisp 1 / 22. pühap pärast nelip 1
2:1–11 5. pühap pärast nelip 2 / Palvepäev 123
3:21–28 Usupuhastusp 1
3:21–28 (29–31) 12. pühap pärast nelip 1
4:1–8 4. pühap pärast nelip 2
4:13–18 Joosep
4:16–25 20. pühap pärast nelip 1
5:1–5 Katariina
5:1–11 22. pühap pärast nelip 2
5:5–11 Hingedepäev 3
5:6–11 Suure Nädala K 123
6:3–9 Surnuaiapüha
6:3–11 Ülestõusmisp vigiilia
7:14–25 12. pühap pärast nelip 2
8:1–4 Paastumaarjapäev 3
8:9–11 *Cantate* 2
8:12–17 *Exaudi* 1
8:18–23 17. pühap pärast nelip 1 / Katastroof
8:24–28 *Cantate* 2
8:28–30 Anna
8:28–32 Jaakobus
8:31–39 Taevaminemisp 3
9:2–8 Paastumaarjapäev 1
9:11–23 *Septuagesima* 3
10:1–13 19. pühap pärast nelip 3
10:9–18 Andreas
10:12–18 22. pühap pärast nelip 3
11:17–24 11. pühap pärast nelip 2
11:33–36 Kolmainup 1
12:1–5 2. pühap pärast jõule 2 / Kiriklik koosolek
12:6–16 2. pühap pärast ilmumisp 1
12:9–16 Maarja külaskäigu päev
12:16–21 7. pühap pärast nelip 1
13:1–7 24. pühap pärast nelip 3
13:1–10 Isamaa ja rahvas 123
13:8–10 14. pühap pärast nelip 3
13:11–14 Advendiaja 1. pühap 1
14:7–12 5. pühap pärast nelip 1
14:13–19 5. pühap pärast nelip 3
15:4–6,13 Kiriku ühtsus
15:8–13 Advendiaja 4. pühap 3
16:25–27 Advendiaja 3. pühap 3

1. Korintlastele
1:4–9 19. pühap pärast nelip 1
1:10–18 Usupuhastusp 3 / Kiriku ühtsus
1:18–19 Suure Nädala T 123
1:20–25 *Sexagesima* 3
1:26–29 Süütalastepäev 123
1:26–31 3. pühap pärast nelip 2
2:6–12 Kristuse teenijad
3:4–9 4. pühap pärast ilmumisp 3
3:7–15 *Sexagesima* 2
4:1–5 Advendiaja 3. pühap 1
4:1–7 Mattias
4:9–15 Filippus / Bartolomeus
5:6–8 Ülestõusmisp 3
9:24–27 *Septuagesima* 1
10:1–6 Laetare 1
10:12–13 *Reminiscere* 2
10:16–17 Suur Neljapäev 3
11:23–29 Suur Neljapäev 2
12:1–11 2. nelip 123
12:12–13,20–31 2. nelip 123
12:27–31a Matteus
13 *Esto mihi* 123
15:1–8 (9–10) 11 Ülestõusmisp 1
15:12–22 Ülestõusmisp 2

15:20–22,42–44,49–50,53–55,57 Ülestõusmisn õhtujt
15:20–24,26 Surnuaiapüha
15:22–28 Igavikupühap 2
15:35–38,42–44a Hingedepäev 2
15:35–44 25. pühap pärast nelip 1
15:53–57 Hingedepäev

2. Korintlastele
1:3–7 3. pühap pärast ilmumisp 3 / Märtrid
1:8–11 4. pühap pärast ilmumisp 1
1:18–22 20. pühap pärast nelip 2
2:14–17 Palmipuudep 2
3:4–6 13. pühap pärast nelip 1
3:7–18 Kirgastamisp 3
3:18 kuni 4:6 Küünlapäev 1
4:1–6 Matteus / Toomas
4:7–14 17. pühap pärast nelip 2
4:7–15 Jaakobus / Bartolomeus
4: (7–9) 10–15 Kristuse teenijad
4:16–18 *Jubilate* 2 / Kristuse teenijad
4:16 kuni 5:10 Surnuaiapüha
5:1,6–10 Surnuaiapüha
5:1–10 25. pühap pärast nelip 2
5:14–18 Maarja Magd
5:14 kuni 6:2 Evang levitamine
5:15–21 2. ülestõusmisp 2
8:1–5,9 Katastroof
8:1–9 2. pühap pärast nelip 2
8:9–15 10. pühap pärast nelip 2
9:6–10 Laurentius / Evang levitamine
9:6–11 (12–15) Lõikustänup 1
9:6–15 15. pühap pärast nelip 2
10:17 kuni 11:2 Margareeta

Galaatlastele
1:11–24 Pauluse pöördumise päev
2:19–21 *Esto mihi* 2
3:23–29 1. pühap pärast ilmumisp 3 / Jaanipäev
4:3–7 1. pühap pärast jõule 123/ Paastumaarjapäev 2 / Maarja / Maarja külaskäigu päev
4:12–20 21. pühap pärast nelip 3
5:1–6 18. pühap pärast nelip 1 / Usupuhastusp 3
5:22–26 18. pühap pärast nelip 3
6:2–10 16. pühap pärast nelip 1
6:14 Suur Reede 2

Efeslastele
1:3–6 (7–10),11–14 Kolmainup 3
1:3–10 Filippus
1:16–23 *Exaudi* 3
2:1–10 4. pühap pärast nelip 3
2:11–14 Olav
2:12–16 Judica 2
2:17–22 Nelipüha õhtujt / Kiriklik koosolek
2:19–22 Apostlite pühap / Kiriku nimepäev 3 / Peetrus / Siimon / Toomas
3:14–21 *Cantate* 1
3:2–9 Ilmumisp 1
4:1–6 Kolmainup 2
4:1–7,11–16 Kiriku ühtsus
4:7–15 Taevaminemisp 2
4:15–16 Evang levimine
4:25–32 23. pühap pärast nelip 1
5:1–11 *Oculi* 1
5:8–14 Ülestõusmisn L 123
5:15–20 15. pühap pärast nelip 1 / Õnnistatud töö
6:1–4 Perekond ja lapsed
6:10–18 22. pühap pärast nelip 1 / Kristuse teenijad

Filiplastele
1:6–11 23. pühap pärast nelip 3
1:12–18 4. pühap pärast ilmumisp 2
1:20–26 17. pühap pärast nelip 3
1:21–26 Hingedepäev 3
2:5–11 Palmipuudep 123
2:12–16 3. pühap pärast nelip 1
3:7–14 *Septuagesima* 2
3:17 kuni 4:1 24. pühap pärast nelip 1
4:4–7 Advendiaja 4. pühap 1
4:4–9 Lõikustänup 3
4:6–9 Rahu
4:10–14 16. pühap pärast nelip 2

Koloslastele
1:9–11 21. pühap pärast nelip 2
1:12–20 Jumala loomistöö
1:19–23 20. pühap pärast nelip 3
1:24–27 Ilmumisp 2
1:24 kuni 2:7 Pauluse pöördumise päev
2:6–10 Jõuluaja 1. pühap 123
2:16–23 18. pühap pärast nelip 2
3:1–4 Ülestõusmisp vigiilia
3:12–17 4. pühap pärast ilmumisp 1
3:18–21 Perekond ja lapsed

1. Tessalooniklastele
4:1–8 *Reminiscere* 1
4:13–14,18 Surnuaiapüha
4:13–18 26. pühap pärast nelip 123
5:2–11 Valvamispühap 3 / Martin
5:16–24 15. pühap pärast nelip 3

2. Tessalooniklastele
1:3–10 Igavikupühap 1
2:1–12 26. pühap pärast nelip 123
3:6–16 Õnnistatud töö

1. Timoteosele
1:12–17 Apostlite pühap
2:1–4 24. pühap pärast nelip 2/ Isamaa ja rahvas / Rahu
2:4–6 *Esto mihi* 3
2:4–7 Evang levitamine
3:16 Ilmumisp 3
4:4–5 Lõikustänup 2
6:6–10 Lõikustänup 2
6:6–12 2. pühap pärast nelip 3 / Nikolaus / Õnnistatud töö
6:11–16 Usupuhastusp 2
6:13–16 Küünlapäev 2
6:17–19 16. pühap pärast nelip 3

2. Timoteosele
1:7–10 4. pühap pärast ilmumisp 2
2:3–13 Jüri
2:8–13 Märtrid
3:14–17 Apostlite pühap
4:1–5 21. pühap pärast nelip 1
4:1–5 (6–8) Kristuse teenijad
4:5–11 Luukas
4:6–8 25. pühap pärast nelip 3
4:6–8,17–18 Peetrus

Tiitusele
1:1–3 2. pühap pärast ilmumisp 3
2:11–14 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Jõuluöö 123
3:4–7 Jõuluhommik 123 / 1. pühap pärast ilmumisp 1

Heebrealastele
1:1–3 (4–12) Jõulup 123
1:14 kuni 2:4 Mihklipäev 2
2:9,17–18 *Invocavit* 3
2:11–15 Jõuluaja 2. pühap 3
2:14–18 Küünlapäev
3:1–6 Jõuluaja 2. pühap 1
3:12–15 Valvamispühap 2
3:15–19 11. pühap pärast nelip 3
4:1–2,9–13 9. pühap pärast nelip 2
4:9–11 Hingedepäev 2
4:14–16 *Invocavit* 1
5:7–10 Suur Reede 123
6:13–19 Advendiaja 4. pühap 2
7:24–27 Palmipuudep 3

9:11–15 *Judica* 1
10:12–20 Suur Reede 3
10:19–25 10. pühap pärast nelip 3
10:32–39 Märtrid
10:35–39 Advendiaja 2. pühap 2
11:1–10 3. pühap pärast ilmumisp 2
11:2,13–19 *Jubilate* 3
11:23–27 4. pühap pärast ilmumisp 3
12:1–6 3. pühap pärast nelip 3
12:14–17 9. pühap pärast nelip 3
12:18–24 Kiriku nimepäev 1
12:18–25 Igavikupühap 2
12:25–29 7. pühap pärast nelip 3
13:1–3 Evang levitamine
13:7–9,15–16 Kristuse teenijad
13:12–16 *Jubilate* 1
13:15–16 Lõikustänup 3
13:20–21 *Misericordia Domini* 3

Jaakobuse
1:2–6 *Reminiscere* 3
1:12–15 *Invocavit* 2
1:17–21 *Cantate* 1
2:8–13 7. pühap pärast nelip 2
3:2–12 13. pühap pärast nelip 2
3:13–18 Isamaa ja rahvas
5:7–11 Advendiaja 2. pühap 3
5:13–16 *Cantate* 3

1. Peetruse
1:3–9 *Jubilate* 2
1:7–12 Advendiaja 1. pühap 2
1:13–17 Advendiaja 2. pühap 1
1:18–23 2. ülestõusmisp 3
1:22–25 Vana-aasta 123
2:1–3 *Laetare* 2
2:1–10 Kiriku nimepäev 2
2:4–10 *Judica* 3
2:21–24 Suure Nädala E 123
2:21–25 *Misericordia Domini* 1
3:8–12 23. pühap pärast nelip 2
3:18–22 Vaikne Laupäev 123
4:1–5 Tuhkapäev 123
4:7–11 10. pühap pärast nelip 1
4:12–16 Süütalastepäev 123
4:12–19 Laurentius
5:1–4 *Misericordia Domini* 2
5:5–11 4. pühap pärast nelip 1
5:6–11 Surnuaiapüha

2. Peetruse
1:1–11 Tuhkapäev 123
1:16–18 Kirgastamisp 1
1:19–21 Advendiaja 3. pühap 2
3:8–14 Hingedepäev 1
3:8–14,18 Valvamispühap 1

1. Johannese
1:1–4 Johannes 123
1:1–7 Jõuluõhtu
1:5–7 Küünlapäev 3
1:5 kuni 2:2 Palvepäev 123
1:8 kuni 2:2 12. pühap pärast nelip 3
2:12–14 Perekond ja lapsed
2:15–17 19. pühap pärast nelip 2
2:28 kuni 3:3 Johannes 123
3:11–18 14. pühap pärast nelip 2
3:18–24 *Cantate* 3
4:1–6 9. pühap pärast nelip 1
4:7–12 14. pühap pärast nelip 1 / Evang levitamine
4:9–16 Jõulup 123
4:16–21 2. pühap pärast nelip 1
5:1–5 Uusaasta 2
5:4–12 *Quasimodogeniti* 1
5:18–20 *Oculi* 3

Ilmutuse
1:9–18 Kirgastamisp 2
1:17–18 Ülestõusmisn õhtujt
2:1–5 Vana-aasta 123
2:1–5,7 Advendin õhtujt Ep
3:1–6 11. pühap pärast nelip 1
3:7–8 Uusaasta 3
3:14–19 *Oculi* 2
3:14–22 Palvepäev 123
3:20–22 Advendiaja 1. pühap 3
4:2–11 Jõuluaja 2. pühap 1
5:11–12 Mihklipäev 2
7:2–3,9–17 Pühakutepäev 1
7:9–17 Surnuaiapüha
7:13–17 Märtrid / Katariina
11:19 kuni 12:6,10 Maarja
12:7–12 Mihklipäev 1 / Jüri
20:11 kuni 21:1 Igavikupühap 3
21:1–4 Pühakutepäev 2
21:1–5a Kiriku nimepäev
21: (1–3),4–6 Surnuaiapüha
21:6–7 *Laetare* 3
21:9–14 Kiriku nimepäev 12
22:1–5 Pühakutepäev 3
22:10–17 Valvamispühap 2
22:12–17 Advendin õhtujt Ep
22:16–17 2. pühap pärast ilmumisp 2

2. PSALMID

1:1–3 Kristuse teenijad
8:2–10 Uusaasta
9:8–12 Kristuse teenijad
13:2–6 5. pühap pärast nelip
16:7–9 Maarja
16:8–11 2. ülestõusmisp
18:2–7 *Septuagesima*
18:17–20,26–29 3. pühap pärast nelip
19:2–7 Jumala loomistöö
22:2–6 Palmipuudep
22:7–20 Suur Reede
22:23,28–29,32 Peetrus
23 *Misericordia Domini*
25:1–10 *Reminiscere* / Advendin õhtujt
24:7–10 Advendiaja 1. pühap
25:11–20 *Oculi*
27:1–3,7–9 *Exaudi*
27:2–5,7–8,13–14 Hingedepäev
28:1–2,6–7 7. pühap pärast nelip
30:2–4,13 Maarja Magd
30:2–6 Ülestõusmisp vigiilia
30:3–6,12–13 13. pühap pärast nelip
31:2–6 *Esto mihi*
32:1–2,5–8 4. pühap pärast nelip
34:2–4,9–11 Nelip eelõhtu
34:5,7–9,19,23 Surnuaiapüha
36:6–10 Jõuluõhtu
37:1–9 5. pühap pärast ilmumisp
39:5–8,13 Surnuaiapüha
40:4–6 *Rogate*
40:6–9 Ülestõusmisn R
43:2–5 *Judica*
44:2–5 *Sexagesima*
46:2–3,5,8 Usupuhastusp
46:2–8 22. pühap pärast nelip
47:6–9 Taevaminemisp
48:11–15 Küünlapäev
49:6–10,16–21 2. pühap pärast nelip
51:3–6,12–14 Palvepäev
51:6–14 12. pühap pärast nelip
86:10–13 17. pühap pärast nelip
57:2–4,11–12 Tuhkapäev
65:2–6,9 15. pühap pärast nelip
66:3–9 *Jubilate*

67:2–4,8 Evang levitamine
68:5–7 (10–11) Evang levitamine
68:5–11 Nelip
68:20–21 Ülestõusmisn N
69:2–5 (7–10) Suure Nädala T
69:17–23 (30–34) Suure Nädala K
71:14–19 Jõuluaja 1. pühap
72:1–3,8–12 Ilmumisp
75:2–8,10–11 24. pühap pärast nelip
78:1–8 20. pühap pärast nelip
80:15–16 (17–18) 19–20 Advendiaja 2. pühap
81:9–17 11. pühap pärast nelip
84:2–5 (6–8,11) Kiriku nimepäev
84:2–5,11–12 Jõuluaja 2. pühap
84:6–10,13 *Laetare*
85:2–8 26. pühap pärast nelip
85:3,5,9,12 Rahu
85:3–5,7 Katastroof
85:9–14 Advendiaja 3. pühap
86:1,3–7 16. pühap pärast nelip
89:2,6,16–18 Peetrus
89:6–8,16–18 Pühakutepäev
89:19–22,27–30 1. pühap pärast ilmumisp
90 Surnuaiapüha
90:1–6,12–15 Valvamispühap / Vana-aasta
91:1–4,11–12 *Invocavit*
92:2–3,4–6 Jaanipäev
92:5–10,13–14 9. pühap pärast nelip
92:13–16 Johannes
95:1–2,6–7 Kolmainup
96:1–3,6–10 Jõuluöö
96:1–6 Ülestõusmisn K
96:1–9 Isamaa ja rahvas
97:1–2,5–6,10–11 Kirgastamisp
98:2–9 *Cantate*
100 Jõulup / Ülestõusmisn L
102:2–10 Suure Nädala E
102:14,16–17,20–22 Advendiaja 4. pühap
102:16-23 3. pühap pärast ilmumisp
102:26–29 Vana-aasta
103:6,8–18 Surnuaiapüha
103:19–22 Mihklipäev
104:1,13–14,27–28,33 Lõikustänup
104:(1–5),10–15,27–30 Jumala loomistöö
104:27–28,30,33 Õnnistatud töö
105:1–6 (7–10) Ülestõusmisn T
105:2–5,39–42 2. pühap pärast ilmumisp
106:2,4–5,48 Kiriku ühtsus
107:1–2,21–22 Nelip eelõhtu
107:1–2,23–31 4. pühap pärast ilmumisp
111:2–5 Suur Neljapäev
112:5–9 14. pühap pärast nelip
113:1–8 Paastumaarjapäev
115:12–15 Perekond ja lapsed
116:1–4,7–9,15–17 Märtrid
116:1–9 *Quasimodogeniti*
118:15–23 (24) Ülestõusmisp
118:26–29 Palmipuudep
119:1–8 19. pühap pärast nelip
119:41–48 2. jõulup
119:97–104 18. pühap pärast nelip
119:129–136 10. pühap pärast nelip
119:162–168 23. pühap pärast nelip
121 Vana-aasta / Isamaa ja rahvas / Surnuaiapüha
122 Kiriku nimepäev
124:2–3,6–8 Süütalastepäev
126 Jubilate / 25. pühap pärast nelip
126:1–2,5–6 Hingedepäev
130:2b–5 Palvepäev
130:5–8 Advendiaja 4. pühap
136:1–9,26 15. pühap pärast nelip
139:1–18,23–24 Surnuaiapüha
142 Suure Reede õhtu
143:1–10 Igavikupühap
145:3–7 Apostlite pühap
145:8–13 21. pühap pärast nelip
146:5–10 13. pühap pärast nelip

3. HALLELUUJASALMID JA SALMID HALLELUUJA ASEMEL

VANA TESTAMENT

2. Moosese
15:2 Ülestõusmisp vigiilia

5. Moosese
8:3 *Invocavit*

1. Saamueli
2:8 Advendiaja 4. pühap

Iiob
19:25 25. pühap pärast nelip

Psalmid
11:4 5. pühap pärast ilmumisp
17:15 2. pühap pärast nelip/ Hingedepäev
22:23 Evang levitamine
22:26 Palmipuudep
31:20 *Septuagesima*
34:9 16. pühap pärast nelip
50:14 7. pühap pärast nelip
51:17 12. pühap pärast nelip
67:3 21. pühap pärast nelip
71:16 9. pühap pärast nelip
73:24 Palmipuudep
79:9 Tuhkapäev / Õnnistatud töö / Rahu
80:4 Advendiaja 3. pühap
84:1–2 Kiriku nimepäev
84:12 Usupuhastusp
85:8 Advendiaja 1. pühap
93:4 4. pühap pärast ilmumisp
95:7–8 3. pühap pärast nelip
97:8–9 Igavikupühap
97:9 3. pühap pärast ilmumisp
97:12 Kirgastamisp
100:4 Jõuluaja 2. pühap
104:24 Jumala loomistöö
106:2 *Reminiscere*
111:9–10 Suur Neljapäev
116:12 (13) *Esto mihi*
117:1 Ilmumisp /Nelip eelõhtu
118:16 20. pühap pärast nelip
118:23 Jõuluöö / Jõulup
119:129 19. pühap pärast nelip
119:137 10. pühap pärast nelip
119:176, 94 4. pühap pärast nelip
122:1 Advendiaja 2. pühap
123:2 *Oculi*
126:3 Advendiaja 2. pühap
130:6 Valvamispühap
133:1 23. pühap pärast nelip
135:13 (14) Isamaa ja rahvas
136:1 18. pühap pärast nelip

138:2 Küünlapäev
139:23–24 Palvepäev
143:9 *Judica*
145:15–16 Laetare
145:21 Uusaasta
147:1 15. pühap pärast nelip / Lõikustänup
147:13 24. pühap pärast nelip
148:2 Mihklipäev

Jesaja
55:6 11. pühap pärast nelip
63:7 Jõuluaja 1. pühap

Nutulaulud
3:22 Vana-aasta

Joona
2:3 17. pühap pärast nelip

Taanieli raamatu lisa
3:52 Kolmainup

UUS TESTAMENT

Matteuse
5:10 2. jõulup
5:12 Pühakutepäev
7:12 14. pühap pärast nelip
16:24 Märtrid
24:13 26. pühap pärast nelip

Markuse
1:11 1. pühap pärast ilmumisp
7:37 13. pühap pärast nelip
8:35 Märtrid

Luuka
1:28,35 Maarja
1:28,42 Paastumaarjapäev / Maarja külaskäigu päev
1:76 Jaanipäev
24:6,34 Ülestõusmisp vigiilia
24:32 2. ülestõusmisp

Johannese
1:14 2. pühap pärast ilmumisp
1:29 1. pühap pärast ilmumisp
6:63 *Sexagesima*
8:31–32 Usupuhastusp
10:14 *Misericordia Domini*
12:26 Kristuse teenijad
13:34 *Cantate*
15:15 Peetrus
16:13 *Exaudi*
16:22 *Jubilate*
16:33 *Rogate*
17:22 Kiriku ühtsus
20:26 *Quasimodogeniti*

Roomlastele
10:18 Apostlite pühap
14:11 5. pühap pärast nelip

1. Korintlastele
3:11 22. pühap pärast nelip
15:54 (57) Ülestõusmisp

Efeslastele
4:10 Taevaminemisp

Heebrealastele
13:8 Uusaasta

1. Johannese
1:2 Johannes

Ilmutuse
5:12 Suur Reede
14:13 Hingedepäev
19:5 Süütalastepäev

4. LAULUDE KASUTAMINE

Kristuse tulemine – Advent
2 Advendiaja 1. pühap Pl/ Palmipuudep Al
3 Advendiaja 1. pühap Al/ Advendiaja 2. pühap Al
4 Advendiaja 3. pühap Al
5 Advendiaja 2. pühap Al
6 Advendiaja 1. pühap Al
7 Advendiaja 4. pühap Pl / 1. pühap pärast ilmumisp Pl
8 Advendiaja 1. pühap Pl / Advendiaja 2. pühap Kl / Advendiaja 4. pühap Al / Paastumaarjapäev Kl
9 Jõuluaja 1. pühap Pl
10 Advendiaja 1. pühap Kl / Advendiaja 3. pühap Pl
11 Advendiaja 1. pühap Kl
12 Jõuluvigiilia / Advendiaja 2. pühap Pl / Advendiaja 4. pühap Kl / Jõuluõhtu

Kristuse sündimine – Jõulud
13 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia Al
14 Jõuluõhtu / Jõuluöö Pl
15 Jõuluvigiilia Al / Jõuluöö Al
16 Jõuluõhtu Al / Jõuluvigiilia Al / Jõuluöö Al
17 Jõuluaja 1. pühap Pl
18 Jõuluõhtu / Jõuluöö Kl / Jõulup Al / Jõulup Kl
21 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Jõuluöö Pl
22 Jõuluõhtu / Jõulup Pl
23 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia
25 Jõuluvigiilia Al
26 Jõuluõhtu Al
27 Jõulup Al
30 Jõulup Al
31 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Jõulup Pl / 2. jõulup Al / Süütalastepäev Al
32 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Jõuluöö Al
33 Jõuluvigiilia
34 Jõuluöö Al
35 Jõulup Pl / 2. jõulup Pl
36 Advendiaja 4. pühap Kl /

Jõuluöö Kl / Jõulup Kl / Jõuluaja 1. pühap Kl
37 Jõuluõhtu / Jõuluöö Kl / Jõulup Kl / Ilmumisp Al
38 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Jõuluöö Pl

Nimi Jeesus – Aastavahetus
41 Vana-aasta Pl
42 Jõuluvigiilia / Uusaasta Kl
43 Uusaasta Kl
45 Uusaasta Pl
46 Uusaasta Al
47 Vana-aasta Pl
48 Uusaasta Al
50 Uusaasta Pl / 13. pühap pärast nelip Pl
51 Vana-aasta Al

Kristuse ilmumine – Kolmekuningapäev
52 Ilmumisp Al / 3. pühap pärast ilmumisp Pl
55 Ilmumisp Pl
56 Ilmumisp Pl / 1. pühap pärast ilmumisp Kl / 5. pühap pärast nelip Kl / Küünlapäev Kl / Evang levimine
57 Jõuluvigiilia Al / 3. pühap pärast ilmumisp Pl / 11. pühap pärast nelip Pl / 18. pühap pärast nelip Pl / Evang levitamine
58 1. pühap pärast ilmumisp Pl
59 Ilmumisp Al
60 Ilmumisp Pl / 3. pühap pärast ilmumisp Kl

Küünlapäev
61 Küünlapäev Al
61 (1,2,6) Jõuluöö Kl / Jõulup Kl
62 Küünlapäev Pl

Palvepäev
63 Tuhkapäev Al / 23. pühap pärast nelip Al
64 11. pühap pärast nelip Al / Palvepäev
65 Palvepäev
66 20. pühap pärast nelip Pl

Kristuse kannatamine – Paastuaeg
68 Suure Nädala E / Suure Nädala T / Vaikne Laupäev
70 *Judica* Kl / Suur Reede Pl
71 15. pühap pärast nelip Kl
72 2. ülestõusmisp Pl
73 *Judica* Al / Suur Reede Al
74 Palmipuudep Kl / Suur Neljapäev Kl
75 *Invocavit* Al / Judica Pl / Suure Nädala K / Jeesuse surmahetk
77 Palmipuudep Pl
78 Tuhkapäev Al / *Invocavit* Al / Palmipuudep Pl / Suure Nädala K
80 *Laetare* Kl / Suure Nädala E / Suur Reede Kl
81 Jeesuse surmahetk

Maarjapäev
82 Jõuluõhtu / Jõuluvigiilia / Advendiaja 4. pühap Pl
83 Advendiaja 4. pühap Al / Paastumaarjapäev Al
84 Advendiaja 4. pühap Pl / Küünlapäev Pl / Paastumaarjapäev Pl

Palmipuudepüha
85 Palmipuudep Al
86 Palmipuudep Pl / Taevaminemisp Al / Igavikupühap Pl / Mihklipäev Kl
87 Palmipuudep Al / Advendiaja 1. pühap Pl

Suur Neljapäev
88 Suur Neljapäev Pl
89 Suur Neljapäev Pl

Suur Reede
91 Jeesuse surmahetk
92 Suure Nädala T / Suur Reede Al
93 Suur Reede Pl
94 Suur Reede Pl
95 Suure Reede õhtu
97 Jeesuse surmahetk

Vaikne Laupäev
98 Suure Reede õhtu
99 Vaikne Laupäev
100 Suure Reede õhtu / Vaikne Laupäev

Kristuse ülestõusmine
102 Ülestõusmisp Pl
103 Ülestõusmisp Al
109 2. ülestõusmisp Al
110 Ülestõusmisp Kl / 2. ülestõusmisp Pl / *Jubilate* Pl
111 Ülestõusmisp Al / *Quasimodogeniti* Pl / *Jubilate* Al / 17. pühap pärast nelip Pl
113 2. ülestõusmisp Al / Surnuaiapüha
114 Ülestõusmisp Pl / 25. pühap pärast nelip Kl / Hingedepäev / Surnuaiapüha
115 *Cantate* Pl
116 Ülestõusmisp Pl / *Quasimodogeniti* Kl
117 Ülestõusmisp Al / *Cantate* Pl
119 Ülestõusmisp Kl / 2. ülestõusmisp Pl / *Quasimodogeniti* Al / 25. pühap pärast nelip Kl / Igavikupühap Al / Mihklipäev Pl
120 *Jubilate* Pl / 25. pühap pärast nelip Pl

Kristuse taevaminemine
121 Taevaminemisp Pl
122 Taevaminemisp Al
124 Taevaminemisp Pl
125 Taevaminemisp Kl

Püha Vaimu väljavalamine – Nelipüha
126 *Exaudi* Pl / Nelip eelõhtu / Nelip Kl / Kiriku nimepäev / Kristuse teenijad
127 Nelip Pl
128 Nelip eelõhtu / Nelip Al
129 *Exaudi* Pl / 2. nelip
130 *Exaudi* Kl / Nelip Al / 2. nelip
132 Nelip eelõhtu / Nelip Pl / 23. pühap pärast nelip Pl / Kiriku ühtsus
133 *Cantate* Pl / Nelip Pl / 2. nelip
134 *Exaudi* Kl / 15. pühap pärast nelip Pl
135 *Oculi* Pl / Nelip eelõhtu / 11. pühap pärast nelip Pl
136 Nelip Kl /2. nelip
137 *Exaudi* Al / Nelip Al

Püha Kolmainsus – Kolmainu Jumala püha
138 Kolmainup Pl
139 Kolmainup Al
142 Kolmainup Pl / Mihklipäev Kl / Pühakutepäev Al / Märtrid

Jaanipäev
143 Advendiaja 3. pühap Al
144 Advendiaja 4. pühap Al /

Jaanipäev Al
145 Advendiaja 3. pühap Pl / Jaanipäev Pl

Surnuaiapüha – Kalmistu
146 Surnuaiapüha
147 Surnuaiapüha
148 Surnuaiapüha

Mihklipäev
150 Mihklipäev Pl
151 21. pühap pärast nelip Kl / Mihklipäev Al

Lõikustänupüha
153 Lõikustänup
154 Lõikustänup
155 Lõikustänup
156 Lõikustänup

Usupuhastuspüha – Võitlev kogudus
157 21. pühap pärast nelip Pl
158 Usupuhastusp Al
159 5. pühap pärast ilmumisp Pl / *Oculi* Pl / Suure Nädala T / *Misericordia Domin*i Kl / 26. pühap pärast nelip Pl / Usupuhastusp Kl
160 9. pühap pärast nelip Al / Usupuhastusp Al
161 2. jõulup Pl / 2. nelip / Usupuhastusp Pl
162 *Oculi* Pl
163 Kiriklik koosolek

Pühakutepäev
164 Pühakutepäev Pl / Märtrid
165 16. pühap pärast nelip Pl / Kristuse teenijad
166 2. jõulup Pl / Süütalastepäev Pl / Pühakutepäev Pl / Märtrid

Hingedepäev – Surnutepüha
171 26. pühap pärast nelip Pl / Surnuaiapüha
172 Igavikupühap Pl
173 26. pühap pärast nelip Kl / Surnuaiapüha
174 Vaikne Laupäev / 25. pühap pärast nelip Al / Hingedepäev / Surnuaiapüha

Kirikuaasta lõpp
175 Igavikupühap Al / Pühakutepäev Pl / Märtrid / Kristuse teenijad
176 Valvamispühap Pl
177 Valvamispühap Pl / Advendiaja 2. pühap Pl
178 26. pühap pärast nelip Al
179 21. pühap pärast nelip Al / Valvamispühap Al

Jumala sõna
180 *Sexagesima* Al
181 *Sexagesima* Al / 2. pühap pärast nelip Al
182 9. pühap pärast nelip Pl
183 *Sexagesima* Pl / 2. nelip
186 *Laetare* Pl / Usupuhastusp Kl
188 *Misericordia Domini* Pl / Usupuhastusp Pl
191 13. pühap pärast nelip Al / Johannes Al
192 4. pühap pärast ilmumisp Pl / 19. pühap pärast nelip Al / 22. pühap pärast nelip Pl

Pühakoda
193 Jõuluaja 1. pühap Al
194 Jõuluaja 2. pühap Al
195 Jõuluaja 2. pühap Al / *Rogate* Al / Kiriku nimepäev
196 Kiriku nimepäev
197 Jõuluaja 2. pühap Kl

Jumalateenistus
199 9. pühap pärast nelip Al / 18. pühap pärast nelip Al / Küünlapäev Al
200 Õnnistatud töö
203 *Rogate* Al / 1. pühap pärast ilmumisp Al / 2. pühap pärast jõule Pl / 3. pühap pärast nelip Al
205 3. pühap pärast nelip Al

Püha ristimine
210 1. pühap pärast ilmumisp Kl

Piht
214 4. pühap pärast nelip Pl
215 Tuhkapäev Pl
216 Palvepäev
217 11. pühap pärast nelip Pl

Püha armulaud
219 Jõuluaja 2. pühap Kl / Tuhkapäev Kl / Palmipuudep Kl / Suur Neljapäev Kl / 3. pühap pärast nelip Kl / 19. pühap pärast nelip Kl
220 Tuhkapäev Kl / Suur Neljapäev Al / 23. pühap pärast nelip Kl
223 *Laetare* Kl / 3. pühap pärast nelip Kl
224 *Laetare* Pl / *Misericordia Domini* Kl
225 *Jubilate* Kl / 9. pühap pärast nelip Kl

Konfirmatsioon
227 5. pühap pärast nelip Pl
229 *Quasimodogeniti* Pl / 3. pühap pärast nelip Pl / Märtrid
231 Märtrid
232 Kiriku ühtsus / Kiriklik koosolek

Laulatus
235 Perekond ja lapsed
236 1. pühap pärast jõule Kl

Vaimulik amet – Ordinatsioon – Introduktsioon
239 Apostlite pühap Pl / Kiriku nimepäev
240 4. pühap pärast nelip Al / 10. pühap pärast nelip Pl / Usupuhastusp Pl / Kiriku ühtsus / Kiriklik koosolek
241 3. pühap pärast ilmumisp Al / *Sexagesima* Pl / Kristuse teenijad
242 Kristuse teenijad / Kiriklik koosolek

Misjon
245 Apostlite pühap Pl / 11. pühap pärast nelip Al / 21. pühap pärast nelip Al / 22. pühap pärast nelip Al / Evang levitamine
246 Evang levitamine
247 Evang levitamine

Kiriku pühitsemine
248 Kiriku nimepäev
249 Kiriku ühtsus

Elumaja pühitsemine
250 Perekond ja lapsed
252 Perekond ja lapsed / Jõuluaja 1. pühap Al / 2. pühap pärast nelip Pl

Jumala armastus Kristuses
262 4. pühap pärast nelip Kl
263 2. pühap pärast nelip Pl / 9. pühap pärast nelip Kl

264 2. pühap pärast ilmumisp Pl / Kirgastamisp Kl / 13. pühap pärast nelip Pl
265 Taevaminemisp Kl / 14. pühap pärast nelip Kl
266 *Septuagesima* Pl / Tuhkapäev Kl / 4. pühap pärast nelip Pl / 5. pühap pärast nelip Al / 12. pühap pärast nelip Pl / 24. pühap pärast nelip Kl
267 *Septuagesima* Pl
269 *Quasimodogeniti* Al / Taevaminemisp Kl
270 *Septuagesima* Kl
271 *Septuagesima* Kl / 4. pühap pärast nelip Kl / 12. pühap pärast nelip Kl / Usupuhastusp Kl

Usk Jeesusesse

272 Tuhkapäev Pl
274 Uusaasta Kl / 5. pühap pärast nelip Kl
275 2. pühap pärast ilmumisp Kl / 18. pühap pärast nelip Kl
277 *Quasimodogeniti* Kl
278 *Esto mihi* Kl / *Invocavit* Pl
279 10. pühap pärast nelip Kl
281 18. pühap pärast nelip Pl
282 7. pühap pärast nelip Al / 19. pühap pärast nelip Al
283 5. pühap pärast ilmumisp Al
284 *Septuagesima* Al / *Reminiscere* Kl / *Laetare* Al / *Misericordia Domini* Al / 2. pühap pärast nelip Al / Apostlite pühap Al / Kirgastamisp Kl
285 3. pühap pärast ilmumisp Pl / 12. pühap pärast nelip Pl / 18. pühap pärast nelip Pl

Tunnistame ja teenima

287 Kirgastamisp Pl / 24. pühap pärast nelip Al
288 22. pühap pärast nelip Kl
289 14. pühap pärast nelip Al / 19. pühap pärast nelip Pl / 24. pühap pärast nelip Pl / Evang levitamine

Tänu ja ülistus

290 *Jubilate* Al / Jumala loomistöö
292 Vana-aasta Kl / 2. pühap pärast nelip Kl
293 Kirgastamisp Al
294 Ilmumisp Kl / 15. pühap pärast nelip Kl / Jumala loomistöö
295 *Cantate* Al
296 *Cantate* Kl / 15. pühap pärast nelip Al / Lõikustänup
297 1. pühap pärast ilmumisp Al / 2. pühap pärast ilmumisp Al
298 *Quasimodogeniti* Pl / Märtrid
299 *Jubilate* Pl / Igavikupühap Pl
300 10. pühap pärast nelip Al / 24. pühap pärast nelip Kl
301 *Cantate* Pl / 15. pühap pärast nelip Pl
302 Kolmainup Al
303 10. pühap pärast nelip Kl
304 4. pühap pärast nelip Al
306 *Cantate* Al / 13. pühap pärast nelip Al
307 7. pühap pärast nelip Pl

Kristlik armastus ja rõõm

309 Johannes Kl / 2. pühap pärast ilmumisp Al / 2. pühap pärast nelip Kl / 14. pühap pärast nelip Al / Jumala loomistöö
311 Johannes Pl / *Esto mihi* Pl / 7. pühap pärast nelip Al / 14. pühap pärast nelip Pl / 19. pühap pärast nelip Pl / Evang levitamine
312 5. pühap pärast nelip Pl / 14. pühap pärast nelip Pl
313 *Oculi* Al / 23. pühap pärast nelip Al
314 Johannes Pl / Suur Neljapäev Pl / 7. pühap pärast nelip Kl / 14. pühap pärast nelip Pl / Evang levitamine

Usuvõitlus ja palve

315 *Rogate* Pl
316 *Invocavit* Pl
317 2. jõulup Kl / Süütalastepäev Kl / *Esto mihi* Pl / *Reminiscere* Al / *Misericordia Domini* Pl / *Jubilate* Kl / Apostlite pühap Pl / 17. pühap pärast nelip Kl / 22. pühap pärast nelip Kl
318 *Rogate* Kl
319 *Judica* Al
320 10. pühap pärast nelip Al
321 2. jõulup Kl / Süütalastepäev Kl / *Invocavit* Kl / *Oculi* Al / 9. pühap pärast nelip Pl / 20. pühap pärast nelip Al / 22. pühap pärast nelip Al
322 *Esto mihi* Pl / Kirgastamisp Pl
323 2. jõulup Al / 3. pühap pärast ilmumisp Kl / *Laetare* Al
325 *Invocavit* Kl / *Oculi* Kl / *Rogate* Kl
326 *Reminiscere* Kl / 10. pühap pärast nelip Pl / 13. pühap pärast nelip Al
327 Süütalastepäev Al / Esto mihi Al / *Reminiscere* Pl / *Cantate* Kl / 13. pühap pärast nelip Kl
328 3. pühap pärast ilmumisp Al / *Jubilate* Al / Küünlapäev Pl
329 Advendiaja 3. pühap Kl / Tuhkapäev Al / 12. pühap pärast nelip Pl / 23. pühap pärast nelip Pl / Palvepäev
330 *Reminiscere* Al
331 *Invocavit* Pl / 22. pühap pärast nelip Pl
332 *Reminiscere* Pl / 2. pühap pärast nelip Pl / 22. pühap pärast nelip Pl
333 3. pühap pärast nelip Pl

Kannatused ja lohutus

334 17. pühap pärast nelip Al
335 Katastroof
336 4. pühap pärast ilmumisp Pl / Katastroof
338 5. pühap pärast ilmumisp Kl / *Esto mihi* Kl / 18. pühap pärast nelip Kl
339 *Oculi* Kl/ Igavikupühap Kl/ Surnuaiapüha
341 *Rogate* Pl / Katastroof
342 16. pühap pärast nelip Al / Lõikustänup
345 17. pühap pärast nelip Kl / Katastroof
346 12. pühap pärast nelip Al
347 4. pühap pärast ilmumisp Al

Jumala kaitse ja juhtimine

348 Süütalastepäev Pl / 5. pühap pärast ilmumisp Pl / 16. pühap pärast nelip Al / 18. pühap pärast nelip Al
349 5. pühap pärast nelip Al / 20. pühap pärast nelip Al
350 16. pühap pärast nelip Pl
354 16. pühap pärast nelip Kl / 17. pühap pärast nelip Pl
355 Jõuluaja 2. pühap Pl / Ilmumisp Kl / Kolmainup Kl / Kirgastamisp Kl / 20. pühap

pärast nelip Kl / Valvamispühap Kl / Mihklipäev Al / Kiriku nimepäev
357 *Laetare* Pl / 16. pühap pärast nelip Pl
360 Kolmainup Kl / 16. pühap pärast nelip Al
362 Kirgastamisp Pl

Kristlik lootus
363 Advendiaja 3. pühap Kl / *Quasimodogeniti* Kl / Jaanipäev Kl
364 *Misericordia Domin*i Al
365 *Exaudi* Al / 9. pühap pärast nelip Pl / Küünlapäev Kl

Surm ja igavene elu
368 26. pühap pärast nelip Al / Surnuaiapüha
369 *Judica* Pl / 17. pühap pärast nelip Pl / 26. pühap pärast nelip Kl
372 Hingedepäev
373 Surnuaiapüha
374 Surnuaiapüha
378 25. pühap pärast nelip Pl / Hingedepäev
379 Valvamispühap Al / Surnuaiapüha
381 Vaikne Laupäev / Pühakutepäev Kl
382 Igavikupühap Kl
383 25. pühap pärast nelip Al

Looja ülistus
384 *Septuagesima* Pl / 12. pühap pärast nelip Al / Jaanipäev Pl
385 4. pühap pärast ilmumisp Al
386 Kolmainup Kl / 15. pühap pärast nelip Pl / 24. pühap pärast nelip Al / Mihklipäev Pl
387 20. pühap pärast nelip Kl / Lõikustänup
388 Jumala loomistöö
389 4. pühap pärast ilmumisp Kl
391 *Sexagesima* Kl / 15. pühap pärast nelip Al / 16. pühap pärast nelip Kl / Lõikustänup / Jumala loomistöö

Hommik
397 *Oculi* Al
400 Jõuluvigiilia Al / 2. nelip
401 2. nelip

Õhtu
410 Suure Reede õhtu
410 2. ülestõusmisp Kl

Lapsed ja noored
433 Süütalastepäev Pl
433 Perekond ja lapsed
434 Perekond ja lapsed

Igapäevane töö
436 Õnnistatud töö
437 Õnnistatud töö
438 14. pühap pärast nelip Kl / Kiriku nimepäev / Evang levitamine / Õnnistatud töö
439 Õnnistatud töö

Haigus ja tervis
442 4. pühap pärast ilmumisp Kl / 20. pühap pärast nelip Pl

Vanadus
446 Surnuaiapüha
449 Surnuaiapüha

Isamaa ja valitsus
451 Isamaa ja rahvas
455 11. pühap pärast nelip Kl / Palvepäev
456 Isamaa ja rahvas / Rahu
457 11. pühap pärast nelip Kl / Isamaa ja rahvas
458 Kirgastamisp Al

Ühiskond ja õiglus
460 7. pühap pärast nelip Pl / Rahu
462 Rahu
463 Rahu
465 Advendiaja 2. pühap Kl / Isamaa ja rahvas

Reisil ja võõrsil
467 Apostlite pühap Kl / Evang levitamine

APOSTLIK USUTUNNISTUS

Mina usun Jumalasse,
kõigeväelisse Isasse, taeva ja maa Loojasse.
Ja Jeesusesse Kristusesse,
Tema ainsasse Pojasse, meie Issandasse,
kes on saadud Pühast Vaimust,
ilmale tulnud Neitsi Maarjast,
kannatanud Pontius Pilaatuse all,
risti löödud, surnud ja maha maetud,
alla läinud surmavalda,
kolmandal päeval üles tõusnud surnuist,
üles läinud taeva,
istub Jumala, oma kõigeväelise Isa paremal käel,
sealt Tema tuleb kohut mõistma
elavate ja surnute üle.
Mina usun Pühasse Vaimusse,
üht püha kristlikku Kirikut,
pühade osadust, pattude andeksandmist,
ihu ülestõusmist ja igavest elu.
Aamen.

✦✦✦

MEIE ISA PALVE

Meie Isa, kes Sa oled taevas.
Pühitsetud olgu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
Sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal.
Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.
Ja anna meile andeks meie võlad,
nagu meiegi andeks anname oma võlglastele.
Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast.
Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti.
Aamen.